ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXIX.

1906 — 1907.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCUREȘTI
INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DOAMNEI, 16
1907. 17.777

PARTEA I

ŞEDINŢELE ORDINARE
DELA 14 APRILIE 1906 PÂNĂ LA 16 MARTIE 1907.

ŞEDINŢA DELA 14 APRILIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Ilie Veslovschi, dirigintele şcoalei speciale pentru lucrarea lemnului în Bucovina, se primeşte scrierea sa (în limba germană): ***Despre mobilele caselor ţărăneşti române din Bucovina***, Viena 1906.

Dela d-l Guido Baccelli se primeşte următoarea scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa de membru onorar, cu ocaziunea inaugurării Institutului policlinic din Roma, întemeiat după iniţiativa şi cu stăruinţa sa:

«*Illustribus Viris*

«Gratias ex immo corde vobis quam maximas ago, ob insignem benevolentiam ex qua Policlinicum Institutum Romae conditum vestro fraterno iudicio probastis.»

Dela d-l N. Docan se primeşte darul arătat în următoarea scrisoare:

«*Domnule Preşedinte,*

«Cu stăruinţă şi oarecari sacrificii am strâns, în curs de aproape zece ani, o colecţiune de monede vechi naţionale, în care se găsesc astăzi reprezentate aproape toate perioadele numismaticei române, începând dela timpurile cele mai vechi ale ambelor Principate şi până la sfârşitul secolului al XVIII-lea. Urmând astfel, n'am râvnit adunarea unor curiozităţi inutile, ci colectarea unui material ştiinţific, pe baza căruia să pot apoi urmări mai departe studiul numismaticei române, întemeiată pe lucrările clasice ale d-lui Dimitrie Sturdza, pentru care am avut încă din copilărie cea mai vie

predilecțiune. Acum în urmă, dându-mi seamă de importanța cu totul excepțională a colecțiunii strânse în această direcțiune și oferită apoi cu atâta generozitate Academiei de către d-l Sturdza, am socotit că ar fi mai nimerit să adaug și eu mica mea colecțiune la tezaurul ce se găsește la Academie, și, urmând astfel unei pilde ilustre, să ajut în măsura puterilor mele la completarea și poate chiar la lămurirea unui material atât de prețios pentru istoria țerilor noastre.

«Cugetând astfel, am onoare a vă rugà, Domnule Președinte, să binevoiți a acceptà pentru cabinetul numismatic al Academiei Române colecțiunea mea, compusă din circa 930 bucăți, pe care o ofer acestei înalte instituțiuni culturale cu rezerva dreptului de a completà darul meu cel puțin până la atingerea cifrei de una mie bucăți»

D-l *D. Sturdza* arată marea însemnătate a darului făcut Academiei de d-l Docan, care se asociează astfel la donatorii mari de colecțiuni științifice pentru instituțiunea noastră. Aceasta este cu atât mai îmbucurător, cu cât d-l Docan este un tânăr foarte zelos și foarte activ, promițând deci că va contribuì la progresele numismaticei române. Darul d-lui Docan coincide cu marea zi de 8 Aprilie, în care dimpreună cu întreaga țară serbăm ziua nașterii M. S. Regelui și alegerea Sa de Domn al României. Ca omagiu pentru această mare zi d-l Sturdza dăruește pentru colecțiunile Academiei mai multe publicațiuni financiare și economice, bugete și situațiuni financiare, dintre cari unele cu adausuri manuscrise făcute de d-sa, precum și o serie de publicațiuni financiare în limba germană, și altele. Cu această ocaziune d-l Sturdza zice că ziua de 8 Aprilie este pentru neamul românesc cea mai măreață sărbătoare, pentrucă în acea zi Dumnezeu ne-a învrednicit să scăpăm de trecutul nemilos prin vrednicia noastră și ne-a dat un om vrednic ca Regele Carol. Trăească Regele Carol mulți ani pentru fericirea patriei noastre !

D-l Președinte *I. Kalinderu* se asociează din toată inima la omagiile călduroase ce d-l Sturdza aduce Ințeleptului nostru Rege și nu se miră de noua donațiune ce face, căci inima d-lui Sturdza a bătut totdeauna pentru cultură și românism. Mulțumește în numele Academiei d-lui Docan, care este un tânăr de valoare și care-și leagă numele de Academie prin bogatul său dar.

Dela d-na Amalia Cobici, văduva D-rului R. A. Cobici, se primesc în dar 75 volume de publicațiuni medicale, cari au aparținut soțului său.

D-l Președinte *I. Kalinderu* amintește că înainte de 10 Maiu urmează să se țină la școala de arte frumoase din București concurs pentru acordarea premiului Ioan Lecomte du Noüy. Juriul examinator, potrivit regulamentului, trebue să fie compus dintr'un membru al Academiei ca președinte și doi profesori ai școalei. D-sa propune ca juriul să se compună din d-nii I. Bogdan, W. C. Hegel și D. Serafim.

— Propunerea d-lui Președinte se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* zice că Biblioteca Imperială a Curții din Viena nu primește încă publicațiunile Academiei, și că ar fi de mare interes ca ea să le aibă, căci este cercetată de mulți bărbați, cari se interesează de progresele noastre. Propune deci să se trimită în dar toate publicațiunile.

— Propunerea d-lui Sturdza se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 21 APRILIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Societatea de numismatică și de arheologie din Montreal se primește o medalie de bronz bătută cu ocaziunea serbării bicentenarului castelului Ramezay din acel oraș, reședința Societății.

— Se decide a se exprimà mulțumiri și a se trimite în schimb câteva din medaliile moderne disponibile din colecțiunea Academiei.

ȘEDINȚA DELA 28 APRILIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-nii Berthelot din Paris și K. Krumbacher din Munich se primesc scrisori de mulțumire pentru alegerea lor de membri onorari ai Academiei. D-l Krumbacher zice între altele în scrisoarea sa:

«In studiile mele despre formațiunea etnografică a Imperiului bizantin și despre raporturile Grecilor din evul mediu cu papoarele vecine, cum și în cursul îndeletnicirilor mele cu literatura neogreacă, am dat adesea peste istoria strălucită a Românilor, din nenorocire puțin elucidată. Simt acum o deosebită satisfacțiune de a fi în re-

laţiune atât de strânsă şi de onorabilă cu cea dintâi societate ştiinţifică a ţerii. Această rară distincţiune va fi totdeodată un îndemn pentru mine de a urmărì cu grijă conştiinţioasă trecutul românesc.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* arată că a primit dela d-l G. Burghele, preşedintele Ateneului din Dorohoiu, înştiinţarea că, Duminică, la 30 Aprilie, se va inaugurà în acel oraş un bust ridicat în onoarea răposatului V. A. Urechiă şi invită Academia a luà parte la serbarea inaugurării.

— Se decide a fi rugat d-l A. Naum să reprezente Academia la serbarea dela Dorohoiu.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 5 MAIU 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-nii W. Meyer-Lübke, Gustav Schlumberger şi Aug. Bernaert se primesc scrisori de mulţumire pentru alegerea lor de membri onorari.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că d-l A. Naum a reprezentat Academia la solemnitatea desvelirii bustului ridicat la Dorohoiu în onoarea răposatului V. A. Urechiă. Colegul nostru a rostit la acea solemnitate următoarea cuvântare:

«Este pentru mine o adevărată mulţumire şi o mare onoare totodată a salutà în numele Academiei Române, la serbarea literară de azi, chipul mult regretatului ei membru V. A. Urechiă.

«Publicist, profesor, ministru al instrucţiunii publice, deputat, senator, acest om de o hărnicie nespusă, de o muncă neobosită, a avut un ţel unic în vieaţa sa, acela de a fi folositor patriei sale, de a o servì necontenit prin o completă jertfă de sine, de a contribuì la înflorirea ei, pândind, pentru realizarea acestui ideal, toate ocaziile favorabile şi învingând toate piedicile ce-i steteau înainte şi cari niciodată nu lipsesc.

«Este, Domnilor, o misiune foarte grea, misiunea modestului dascăl într'o societate! Ea cere mult!

«Trebue un fond foarte mare de modestie, de abnegaţie, de dezinteresare, o muncă încordată, moravuri severe şi exemplare, într'un cuvânt multe sacrificii. Ceeace înfrumuseţează şi astăzi amintirea lui Urechiă înaintea noastră, este dragostea sa pentru ţară, este naţionalismul său, întreg, nemărginit, neştirbit! Il tortură visul

de aur, precum ne torturează pe toți, al întrunirii într'un singur mănunchiu și sub un singur sceptru a tuturor Românilor, și inima sa se strângeà, când, privind pe la hotarele încălcate — triumf trecător al forței în contra tuturor legilor divine și umane — vedeà pământul legionarilor lui Traian arat de alte neamuri. El adoptase școala până și în provinciile cele mai depărtate, astăzi oropsite și schingiuite până la sânge de dușmanii noștri, ca instrument de reînviere, ca mijloc de deșteptare a naționalității noastre! Țel nobil, sădit în inima tinerimii române și neperitor până la realizarea lui, căci ea este chemată a schimbà visul în realitate, conformându-se profeției și dorinței unuia din poeții noștri, care în speranța zilei de mâne, strigà suspinând:

Mâne, poimâne poate, soarele fericirii
Se va arătà vesel pe orizon senin;
Binele ades vine pe urmele mâhnirii
Și o zâmbire dulce după un amar suspin!

«Dar entuziasmul său mergeà și mai departe: Către Italia... sperà mult... către Roma... *alma mater*, cetatea mamă, cetatea eternă, luând parte la toate congresele internaționale și interesând pe toți în favoarea României sale.

«Vieața și munca acestui om merită și trebue să fie amintite, iar chipul său să fie în bronz și marmură arătat ca un exemplu viu în ochii generațiilor viitoare. Vălul uitării nu se aruncă asupra unei asemenea figuri.

«Și acum, Domnilor, în întâiul loc această recompensă meritată se cuvine delicatei d-voastre inițiative, d-voastre, cetățeni ai acestei nobile cetăți, capitala unui mare județ al României.

«Totdeauna gratitudinea și recunoștința pornește din inimi alese! Respectarea talentelor și a virtuților cetățenești este un semn de înaltă cultură la un popor. Ați dovedit aceasta prin ridicarea monumentului, pe treapta căruia, dimpreună cu mărturisirea mea de admirațiune pentru un bun amic și coleg, depun astăzi în numele Academiei Române în onoarea lui V. A. Urechià această coroană. Fie ca exemplul d-voastre să fie imitat în asemenea fapte frumoase pretutindeni în Regatul nostru!»

Dela d-l G. G. Burghele, președintele Ateneului din Dorohoiu, se primește scrisoare de mulțumire pentru participarea Academiei la solemnitatea desvelirii bustului răposatului V. A. Urechià.

D-l *I. Bogdan* cetește raportul său asupra lucrărilor Comisiunii instituite la Școala de arte frumoase din București pentru acordarea premiului Ioan Lecomte du Nouy. Comisiunea propune ca premiul de Lei 504,90 să fie împărțit în două părți egale între elevii Sterie Becu și I. Comănescu pentru desemnurile lor de pe natură.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se publică în *Anale* scrierea d-lui R. Rosetti: *Cronica Vascanilor din județul Suceava.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *Dr. G. Marinescu* cetește comunicarea sa: *Cercetări asupra regenerării nervoase.*

D-l *D. Sturdza* amintește că la 1896, cu ocaziunea jubileului de 30 ani, a întocmit o publicațiune în două volume, în care s'au reprodus toate cuvântările rostite de M. S. Regele în întâii 30 de ani de domnie. Pe lângă aceste cuvântări s'au reprodus și un însemnat număr de documente politice dintre cele mai însemnate. Toate acestea au fost împreunate cu cronica evenimentelor principale din țară. Această publicațiune a fost făcută fără cheltueala Academiei, dar prezentată în numele ei M. S. Regelui. Acuma d-l Sturdza a pregătit o nouă edițiune a acelei lucrări, destinată a cuprinde 40 de ani ai Domniei M. S. Regelui. Lucrarea este făcută în acelaș fel ca și cea precedentă, dar mult mai bogată în acte și documente politice, dintre cari o parte se publică acum pentru întâia oară. Primul volum al publicațiunii este gata, și cu materialul cât mai este de tipărit se vor formă alte două volume. Această publicațiune se face și ea fără cheltueala Academiei. D-l Sturdza întreabă dacă Academia admite ca și această ediție a publicațiunii să fie prezentată M. S. Regelui tot în numele Academiei și să facă parte din edițiunile ei, ca și cea precedentă.

— Academia admite în unanimitate ca publicațiunea d-lui Sturdza să fie prezentată M. S. Regelui în numele și ca edițiune a ei.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 12 MAIU 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu,* deschizând şedinţa, rosteşte următoarea cuvântare despre Domnia M. S. Regelui:

«*Onoraţi Colegi,*

«In trecutul neamului nostru sunt numeroase faptele înălţătoare de inimi, dar puţine clipele de fericire.

«Aceste zile sunt tocmai consacrate amintirii uneia din cele mai fericite părţi ale istoriei noastre: Domniei Regelui Carol, şi nu putem, ca buni Români, să nu ne oprim gândul la Unirea Principatelor şi la alegerea Principelui Carol de Hohenzollern ca Domnitor, căci dela aceste două fapte mari îşi trage obârşia starea de lucruri din ziua de astăzi în ţara noastră.

«E încă destul de aproape această din urmă dată, pentru ca să ne dăm bine seamă, unii chiar din propria noastră amintire, de însufleţirea cu care naţiunea a făcut fericita alegere, şi de speranţa ce animà pe toţi, de a vedeà cât mai curând ţara ferită de veşnicele schimbări, cari ne-au făcut atâta amar de rău. In fundarea Dinastiei se pusese nădejdea unei stavile a luptelor din trecut dintre fraţi, şi a unei garanţii de stabilitate, de linişte şi de progres.

«Increderea erà reciprocă, căci noi pusesem ochii, pentru realizarea visului nostru, pe un tânăr vlăstar al unei vechi şi strălucite familii domnitoare, iar Acesta nădăjduià că într'o naţiune, care a avut în decursul veacurilor spirite înalte, firi puternice, va găsì patrioţi devotaţi, cu ajutorul cărora să îndeplinească chemarea Sa. Această îndeplinire n'a fost uşoară, precum nici misiunea nu erà mică.

«Pe de o parte, Principatele erau într'o stare înapoiată, iar pe de alta aspiraţiunile naţionale tindeau la ruperea legăturii de vasalitate către Poartă şi la stabilirea independenţei depline, ceeace nu se puteà dobândì într'un termin scurt de un popor, care de abià începeà să se întremeze, şi care trebuià să dovedească prin arme, că merită şi poate impune ce vrea.

«Poporul s'a strâns în jurul noului Domn, care, însufleţit de aceeaş dorinţă, ferm hotărît şi încrezător în iubirea şi puterea de vieaţă a supuşilor săi, pregătì o oştire demnă de trecutul nostru de vitejie, pe care a condu-so fără şovăire la izbândă.

«In cei 40 de ani dela suirea pe tron a M. Sale Regelui, s'a întărit cu prisosinţă încrederea dintre Domn şi naţiune, şi astfel neamul românesc s'a ridicat treptat şi sigur, şi a luat în rândul celorlalte State locul ce i se cuvenià. In acest răstimp nu e faptă, nu e gând, care să nu fie dovada spiritului pătrunzător, a inimii devotate şi iubitoare, căreia erà încredinţată soarta ţerii.

«Un răsboiu glorios a întărit definitiv neatârnarea noastră. România a intrat în rândul Regatelor, şi această situaţiune nouă şi înălţătoare este produsul unei febrile activităţi de redeşteptare naţională şi de progres în toate direcţiunile cugetării şi muncii omeneşti.

«Privind lunga şi fericita Domnie a M. S. Regelui Carol I, şi asemănând starea de mai înainte cu cea de acum, trebue să recunoaştem că totul s'a schimbat în bine. Acest progres, pe atât de mare, pe cât de general, a întemeiat vaza de care ne bucurăm printre neamuri ca element de ordine şi de civilizaţiune, şi ne-a creat o sfântă datorie de recunoştinţă şi către ilustrii sfetnici ai Tronului, cari au închinat patriei munca lor şi ne-au lăsat o măreaţă moştenire, căci a început să fie mare numărul celor cari au putut servì pe Rege şi Ţara la începutul acestei Domnii, şi n'au apucat să vază frumoasa serbare din zilele acestea.

«Ca şi armata, toate celelalte instituţiuni de Stat au fost reorganizate după cerinţele dreptăţii şi după învăţăturile ştiinţei. S'a dat un puternic avânt vieţii economice, şi mai pe sus de toate celei culturale, care e cea mai sigură garanţie a existenţei şi a progresului naţional, iar învăţământul a fost pus la înălţimea progreselor dobândite în alte părţi. In toate artele, în toate ştiinţele, avem unul sau mai multe nume apreţiate în străinătate.

«La 1866 de abià se aruncase sămânţa acestei frumoase înfloriri. Instituţiuni, acum mărețe, erau numai începute, sau au fost create în urmă. Din acestea Academia Română, înfiinţată la 1 Aprilie 1866, ca «Societate literară», ocupă primul loc, şi dacă desvoltarea literară s'a făcut în afară de dânsa, ea a dat un puternic avânt adunării monumentelor de tot felul ale trecutului nostru, şi a prezidat la transformarea şi la adâncirea Istoriei, ridicând astfel sentimentul iubirii de neam, al iubirii strămoşilor.

«Indeplinind cu sfinţenie datoria ei de păstrătoare a cultului memoriei bărbaţilor mari ai României, Academia aduce, în această solemnă şedinţă, prinosul ei de recunoştinţă: celor cari au ajutat-o în orice mod la realizarea misiunii ei, şi bărbaţilor de Stat cari

au lucrat pentru binele obştesc şi au sporit puterile ţerii. Iar mai pe sus de toate ea serbează cu însufleţire pe Inaltul ei protector, pe întemeietorul Regatului Român, care a muncit fără preget 40 de ani cu mintea şi cu inima la înălţarea noastră şi la punerea temeliei neclintite pe care să se ridice munca viitoare a ţerii, pentru ajungerea idealului nostru.

«Ziua aniversară a suirii Suveranului pe tron, a Independenţei, a încoronării primului Rege român, se repetă de astă dată a 40-a oară. Poporul nostru a mai avut domnìi de 40 de ani. A avut şi perioade de mulţumire şi de slavă, dar se simţià că nu sunt decât clipe trecătoare, că negura va gonì din nou lumina, pe când acum, pe cât e îngăduit omului a pătrunde în tainicele hotărîri ale Proniei, totul ne îndreptăţeşte a crede că nu vom mai face înapoi drumul ce am străbătut în aceşti 40 de ani, că viitorul ne va aduce şi mai multă tărie şi mai perfectă vieaţă naţională, decât ne-a fost dat până azi.

«Mulţumind cu creştinească umilinţă Providenţei pentru binele trecut, o rugăm să întinză şi pe viitor sfânta sa ocrotire asupra ţerii şi neamului românesc.

«Aducem, cu prilejul acestei măreţe aniversări, prea respectuoasele noastre omagii, împreună cu asigurarea unui nestrămutat devotament şi cu expresiunea adâncei noastre gratitudini, Maiestăţii Sale Regelui, care a prezidat cu atâta înălţare de cuget, cu atâta tărie de fapte şi într'un chip atât de fericit la redeşteptarea noastră naţională.

«Trăească dar Maiestatea Sa Regele !

«Trăească Maiestatea Sa Regina, graţioasa gânditoare şi înălţătoare a sufletului şi inimilor mamelor române.

«Trăească Alteţele Lor Regale Principii Moştenitori, cari au căutat să pătrundă tot mai adânc în firea şi dorinţele noastre, pentru a puteà fi odată vrednici urmaşi ai Celui pe care-L slăvim azi !

«Trăească Augustii Lor Copii !

«Să trăească România !»

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte o comunicare asupra celor 40 de ani de domnie a M. S. Regelui.

ȘEDINȚA DELA 19 MAIU 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* amintește că Sâmbătă, 13 Maiu, membrii Academiei au fost primiți de Maiestatea Sa Regele în audiență solemnă în fruntea instituțiunilor de cultură din țară. D-l Președinte a rostit în numele Academiei următoarea cuvântare:

«*Sire,*

«In aceste zile de înălțătoare serbare, gândul tuturor Românilor e îndreptat către Maiestatea Voastră, care ați împlinit 40 de ani de vrednică și fericită domnie.

«Toți roagă Pronia să Vă păstreze aceeaș binecuvântată ocrotire, spre binele și fericirea patriei.

«Academia Română unește glasul ei cu al țerii, și prin noi, reprezentanții ei, Vă aduce prea respectuoasele sale felicitări, împreună cu încredințarea nemărginitului nostru devotament.

«Exprimând aceste urări, ne simțim fericiți că și Academia a împlinit de curând 40 de ani de activitate.

«O perioadă de 4 decenii nu poate fi atât de însemnată în vieața unei societăți, ca în aceea a unui om. Totuș ea reprezintă un moment de căpetenie, deoarece cade în epoca înfloririi naționale și s'a petrecut sub înalta protecțiune a Maiestății Voastre, care ați reînviat fala și ați ridicat vaza țerii și a neamului românesc.

«In special, studiul limbii românești datorește mult îndemnului Maiestății Voastre, care, știind că a pătrunde limba unui popor însemnează a-i pătrunde inima și firea, ați binevoit prea grațios a pune la cale lucrarea dicționarului nostru.

«Academia a urmărit mai ales adunarea monumentelor scrise, interne și externe ale trecutului nostru, spre a luminà și așezà pe baze sigure istoria națională. In această operă, afară de concursul cercetătorilor și erudiților, a avut parte de numeroase comunicări și de daruri bogate, de neprețuite documente dela Maiestatea Voastră.

«Astfel, fără a fi înrâurit direct asupra vieții culturale române, Academia a dat un puternic avânt studiilor românești și a propovăduit iubirea de neam și de țară.

«Ingăduiți-ne dar, Sire, a Vă exprimà, în numele colegilor noștri, profundă recunoștință pentru puternicul sprijin ce ne-ați dat totdeauna și pentru luminatele îndemnuri cu cari ne-ați cinstit până acum.

«In aceste sentimente cuprindem cu bucurie şi pe Maiestatea Sa Regina, membra noastră de onoare, care a ridicat simţirea românească.

«Să trăiţi, Sire!

«Să trăească Maiestatea Sa Regina, gingaşa poetă!

«Trăească Alteţele Lor Regale Principii Moştenitori cu Augustii Lor Copii!

«Trăească România!»

Maiestatea Sa Regele a binevoit a răspunde următoarele cuvinte:

«Printr'o potrivire plăcută sufletului Meu, Academia Română serbează în anul acesta a 40-a aniversare a sa, împreună cu jubileul celor 40 ani ai Mei de domnie.

«Înfiinţată sub numele de Societate literară, începuturile ei au fost modeste; munca însă pe care a desfăşurat-o în acele patru decenii — unind într'un suflet pe reprezentanţii culturii tuturor Românilor, — a fost din ce în ce mai mare, aşà că puteţi privì cu mândrie calea străbătută şi roadele dobândite.

«Pe câmpul întins al culturii româneşti, Academia n'a lăsat nici un lan nelucrat. Bogatele sale publicaţiuni despre limba şi istoria ţerii, precum şi asupra ştiinţelor naturale, buna rânduează şi sârguinţa în sporirea şi păstrarea preţioasei sale biblioteci, ne arată îndeajuns cât de neobosită a fost râvna membrilor săi, spre a răspunde înaltei ei meniri. Prin bine cumpănita întrebuinţare a însemnatelor sale donaţiuni, Academia a ajuns asemenea a fi înţeleapta diriguitoare a tinerelor generaţii de învăţaţi.

«Cunoaşteţi necurmatul interes ce Mă însufleţeste pentru acest aşezământ, în care se întrupează cultura noastră naţională, aşà că n'am nevoie să vă spun cât de calde şi sincere sunt urările Mele pentru propăşirea lui mai departe.

«Vă mulţumesc din suflet pentru bunele d-voastre felicitări.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onoraţi Colegi,*

«Am durerea să vă anunţ încetarea din vieaţă a iubitului nostru coleg Florian Porcius.

«Mult regretatul răposat s'a stins în al 90-lea an al vârstei şi al 26-lea, de când a fost ales membru al Academiei noastre, pentru care a avut totdeauna o inimă caldă, ca şi pentru neamul său, pe

care l-a servit ca profesor, și mai târziu ca funcționar superior administrativ.

«Atras de frumusețile naturii, s'a dedat din tinerețe studiului botanicei, ocupându-se mai cu seamă de plantele din ținutul Năsăudului, de unde erà originar și unde și-a petrecut mai toată vieața. Asupra acestora a publicat o lucrare de valoare, care a îmbogățit Flora Transilvaniei cu mai multe specii nouă. De atunci a mai dat la iveală câteva lucrări și a colaborat la Flora Dobrogei a neuitatului nostru coleg Dr. Brândză.

«Odihnească dar în pace, și în veci neuitată fie memoria lui Florian Porcius, primul botanist român de frunte de pe vremuri!»

D-l Secretar general *D. Sturdza* zice că, în absența din București a d-lui Președinte, a rugat pe Părintele Moldovanu să asiste la înmormântare ca delegat al Academiei, însoțit de colegul corespondent Dr. Augustin Bunea. Primindu-se răspuns că sunt în imposibilitate de a merge, s'a adresat familiei colegului decedat următoarea telegramă:

«Depărtarea locului, greutatea drumului, scurtimea timpului împedicând mergerea unuia dintre noi acolo mâne pentru jalnica ceremonie, trimitem omagiile Academiei Române la mormântul colegului venerat, care trăì vieață lungă dedicată științei și virtuții. Fie-i țărâna ușoară, cum veșnică-i va fi amintirea.»

D-l D. Sturdza zice apoi că ar fi bine și propune ca Academia să facă cu a sa cheltueală o piatră comemorativă pe mormântul răposatului coleg Florian Porcius.

— Propunerea d-lui Sturdza se admite cu unanimitate.

Dela Universitatea din Palermo se primește înștiințare despre serbarea centenarului ei, care s'a făcut în zilele de 26—31 Maiu st. n.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că în zilele din urmă a încetat din vieață la Craiova d-na Sofia A. Caneciu, care prin testament a lăsat legatară universală a averii sale Primăria acelui oraș. In testamentul răposatei sunt și următoarele dispozițiuni privitoare la Academie:

«In credința ce am că un popor cade nu numai prin vițiì, dar și prin lipsă de virtuți, dispun ca în al doilea sau al treilea an dela deces să dea Academiei Române din București o singură dată suma de lei 15.000, ca să întrebuințeze pentru a premià una sau mai multe opere scrise într'o românească frumoasă și pe înțelesul tuturor, și în care să se trateze cu citațiuni și exemple culese de

oriunde subiecte ca acestea: «Muncă şi datorie, — Moralitate, religie şi iubire de patrie».

«Aceste publicaţii se vor scoate în ediţii populare ieftine.

. . . .

«Numesc executor testamentar pe d-l avocat I. Peruianu, cu însărcinarea să ceară şi să stăruească pentru îndeplinirea întocmai a tuturor dispoziţiunilor prevăzute în acest testament şi respectarea intenţiunilor ce am manifestat prin el, ca să nu se calce sau să se abată dela el. Nerespectarea sau neîndeplinirea acestor dispoziţiuni şi a intenţiunilor mele ce domină în ele, atrage pentru legatara universală, Primăria Craiovei, decădere din beneficiul acestui testament ce se revoacă, iar averea mea întreagă să fie a Academiei Române, cu această indicaţie generală, ca să întrebuinţeze pentru instituţiuni sau fundaţiuni, care să formeze, prin o educaţiune naţională şi desvoltarea energiilor în lupta pentru existenţă, buni, morali, muncitori şi folositori cetăţeni ai ţerii noastre.»

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 2 IUNIE 1906

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *St. C. Hepites* prezentă din partea d-lui Ernest Lebon câteva lucrări ale acestuia trimise ca omagiu Academiei.

D-l *St. C. Hepites* zice: S'au împlinit cincizeci de ani, de când s'a fundat de către răposatul Jelinek, creatorul Institutului Meteorologic din Viena, şi Hann, fostul director al acestei Instituţiuni, o revistă meteorologică, *Meteorologische Zeitschrift*, care a răspândit în toată lumea ştiinţa meteorologiei. Cu acest prilej prietenii lui Hann, printre cari am marea onoare de a mă prenumără, au scos la lumină un volum, pentru a cinsti pe redactorul neobosit al acestei reviste.

Am onoare de a prezentă Academiei un extract, cuprinzând contribuţiunea mea la acest volum. El tratează despre secetele în România.

Dela Academia de ştiinţe, arte şi litere din Madison-Wisconsin se primeşte arătarea, că din *Analele*, cari i se trimit în schimb, lipsesc câteva volume şi exprimă dorinţa să i se trimită toate publicaţiunile Academiei şi în special cele istorice, oferind în schimb mai multe publicaţiuni, mai ales geologice.

— Cererea se admite.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Turnul Severin în epoca romană.*

ȘEDINȚA DELA 9 IUNIE 1906

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* — Memoriile Secţiunii literare — scrierile d-lui N. Iorga: a) *Contribuţiuni la istoria literaturii române la începutul secolului XIX — Scriitori greci;* b) *Contribuţiuni la istoria învăţământului în ţară şi în străinătate (1780—1830).*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *D. C. Ollănescu* ceteşte următoarea scrisoare ce d-sa adresează Academiei ca preşedinte al Societăţii române de literatură şi artă:

«Societatea Română de literatură şi artă a primit însărcinarea de a pregăti şi organiză Congresul internaţional pentru apărarea proprietăţii literare şi artistice, ce se va ţineà în Bucureşti dela 7—14 Septemvrie viitor.

«Un asemenea congres, ce pentru întâia oară se ţine la noi, are deosebita însemnătate de a ne pune în deaproape legătură cu scriitorii şi artiştii din toate ţerile şi de a învederà prin discuţiuni foloasele unei mai depline ocrotiri a muncii noastre intelectuale.

«Luând această grea şi onorătoare sarcină, Societatea Română de literatură şi artă e încredinţată că va găsì la înaltele Instituţiuni culturale ale ţerii un binevoitor concurs.

«Academia Română, păstrătoarea datinelor şi apărătoarea firească a graiului şi gândirii româneşti, este pentru noi întâia dintre aceste instituţiuni, către care ne îndreptăm, cu rugămintea de a face parte din Comitetul de onoare al zisului Congres.»

D-l Ollănescu ceteşte apoi programa lucrărilor Congresului şi exprimă dorinţa ca Academia să fie reprezentată şi să iea parte la acest congres.

— Se decide ca d-l Preşedinte *I. Kalinderu* să fie delegatul Academiei la Congres, având dreptul de a delegà pe un Vicepreşedinte sau pe un membru al Academiei, în cazul când d-sa ar fi reţinut.

D-l *Dr. V. Babeş* zice următoarele: De mai mulţi ani mă ocup cu o serie de boale infecţioase, având o înrudire oarecare de o parte cu febra tifoidă, de alta cu otrăviri cu carne şi cu infecţiuni emoragice. Am întreţinut în mai multe rânduri Academia cu aceste studii şi mai cu seamă cu febre particulare, cari se ivesc pe fiecare an printre ţiganii adunători de sdrenţe şi locuind în condiţiunile cele mai neigenice la periferia oraşului, în mijlocul gunoaielor. Am

putut constată că nu este vorba de o singură boală, cu toate că boala are o înfățișare cam analogă în cele mai multe cazuri, adecă o febră mare continuă, erupțiuni de multe ori emoragice, o durată de 8 săptămâni și o mortalitate destul de mare (10—20 %).

In unele din cazuri am găsit unele semne de febră tifoidă (serodiagnostic) sau de influență (bacilul) sau infecțiuni asociate (streptococi, influență, stafilococi); unele cazuri erau probabil produse prin otrăvire cu carnea animalelor moarte de boale infecțioase.

In adevăr în cele mai multe cazuri am găsit în organe un bacil semănând de o parte cu bacilul otrăvirii cu carne (Gärtner), de alta cu microbii septicemiilor emoragice (Pasteureloze). In anul prezent aceste cazuri, cari se numesc și tifus exantematic, au fost mai bine observate, iar acum am găsit la unele cazuri bacilul menționat și asociațiunile menționate. Cred că microbul găsit este în raport intim cu boala, producând și la animale o septicemie emoragică sau și enterite

O parte din cazurile de tifus exantematic este deci probabil cauzată de o atare pasteureloză. Boala, anul acesta, este mai răspândită. La București am avut vreo 30 cazuri cu 6 morți. De opt zile n'a mai fost nici un caz. In provincie însă boala pare a existà încă și a fi mai frecventă. In tot cazul știrile alarmante din jurnale nu sunt întemeiate.

Terminând d-l Babeș prezentă scrierea sa: *Fièvre typhoïde, Paratyphus et les infections par les viandes*, extrasă din lucrările Congresului XV internațional de medicină, ținut la Lisabona în Aprilie 1906.

D-l *I. Bianu* prezentă, în reproducere fotografică, un document de o mare însemnătate în istoria bisericească și politică a Românilor în Orient. Este știut că pe la 1640 întreagă biserica ortodoxă erà într'o mare fierbere. Patriarhul Ciril Lucaris erà acuzat de a fi trecut la protestantism și de aceea a fost depus. Conducătorii bisericii ortodoxe din părțile grecești, din Rusia și dela noi simțiau trebuința de a se puteà întrunì într'un sinod, care să restabilească liniștea în biserică. Locul cel mai potrivit, adăpostul cel mai liniștit pentru asemenea adunare s'a crezut că este la Iași, unde domnià de aproape 10 ani cu multă strălucire Vasile Lupu. Acolo s'au adunat la 1642 un Patriarh și 14 Episcopi greci, cu alți 17 clerici dela Patriarhie, dimpreună cu Episcopii ruși, în fruntea cărora se aflà Petru Movilă, Mitropolitul Chievului, și cu Episcopii moldoveni, în frunte cu Mitropolitul Varlaam. Lipsiau Mitropolitul și Episcopii

Țerii-Românești, cari nu au luat parte la sinod, din cauza marei vrășmășii care erà atunci între Vasile Lupu și Mateiu Basarab. Pentru trebuințele sinodului s'a improvizat la Iași o mică tipografie grecească, în care s'a tipărit actul final al hotărîrilor sinodului. Tipărirea s'a făcut pe o foaie lungă de 95^{cm} și lată de 35^{cm}, în formă de afiș. După deciziunile și subscrierile sinodului urmà un fel de dedicație și de act de mulțumire către Domnul Moldovei. Din edițiunea originală a acestei tipărituri s'a descoperit până acum un singur exemplar, găsit de d-l H. Omont într'un volum armenesc al Bibliotecii Naționale din Paris. D-l Omont a atras asupra acestei foi atențiunea răposatului nostru coleg elenistul E. Legrand, care a dat asupră-i o notiță în Bibliografia elenică (I, 450). Acum, cu ajutorul binevoitor al d-lui Omont, s'a procurat pentru Academie reproducerea fotografică a întregului document. Este de observat că teascul tipografiei de mână erà așà de mic, încât tipărirea s'a făcut în patru bucăți. Acest document, al cărui cuprins erà de altfel cunoscut, are o însemnătate mare nu numai în istoria bisericii ortodoxe, dar și în istoria patriei noastre, căci este una din multele dovezi, cari arată că secoli întregi țerile noastre au servit de azil pentru vieața religioasă și intelectuală a întregului orient creștin și că instituțiunile bisericești ortodoxe de răsărit au găsit la noi nu numai bogate ajutoare materiale, dar și adăpost în momente grele pentru susținerea și desvoltarea lor. D-l Bianu va îngrijì ca să se facă, cu sticlele fotografice procurate, mai multe exemplare din reproducerea acestui document pentru instituțiunile înalte religioase românești și străine.

Se decide ca examenele anuale ale Institutului Otteteleșanu să se țină în zilele de 24 și 25 Iunie a. c.

ȘEDINȚA DELA 16 IUNIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. G. Marinescu* prezentă mai multe scrieri ale sale, extrase din diferite reviste științifice franceze și germane.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se tipărì în *Anale* lucrarea d-lui R. Rosetti· *Despre originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* lucrarea d-lui Alexe Viciu profesor la Blaj: *Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român.*

— Propunerea se aprobă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* propune ca Academia să numească delegaţii săi la examenele generale dela Institutul Otteteleşanu, cari se vor ţineà în zilele de 24 şi 25 Iunie.

— Se decide să asiste ca delegaţi d-nii *Dr. V. Babeş*, *Dr. G. Marinescu*, *Gr. G. Tocilescu.*

ŞEDINŢA DELA 23 IUNIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se ceti în şedinţă publică şi a se tipări în *Anale* memoriul d-lui N. Iorga: *Un boier oltean la Karlsbad în 1796: călătoria lui Barbu Ştirbei în Apus.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă şi se decide ca Vineria viitoare să fie şedinţă publică.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 30 IUNIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Sturdza* prezentă ca omagiu din partea d-lui Carol Sarolea, profesor la Universitatea din Edinburg, mai multe publicaţiuni ale sale.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă din partea d-lui Max Doertenbach, Consul general al României la Stuttgart, două monografii asupra palatelor municipale dela Stuttgart şi Heilbronn.

D-l N. Iorga ceteşte comunicarea sa: *Un boier oltean la Karlsbad în 1796: călătoria lui Barbu Ştirbei în Apus.*

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea despre: *Corpusculii lui Negri şi despre parazitul turbării.*

ŞEDINŢA DELA 7 IULIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Societatea literară bulgară din Sofia se primeşte propunerea de a intrà în relaţiuni de schimb de publicaţiuni cu Academia.

— Se decide a se primì propunerea şi a se trimite toate publicaţiunile

D-l *P. Poni* face următoarea relaţiune asupra examenelor de absolvire ale şcoalei primare Tache Anastassiu dela Călmăţuiu:

«In urma însărcinării ce aţi binevoit a-mi da, am fost în zilele de 20 şi 21 Iunie la Călmăţuiu, unde am asistat la examenul primei serii de absolvenţi ai şcoalei primare Tache Anastassiu, fundată şi întreţinută de Academia Română.

«Şcolarii au fost examinaţi, conform regulamentelor şcolare, de către revizorul şcolar al judeţului. Răspunsurile lor au fost în genere satisfăcătoare.

«Vă înaintez, odată cu aceasta, un tablou de notele obţinute de absolvenţi. Dintr'însul veţi vedeà că la începutul anului şcolar 1905/6 au fost înscrişi 26 de copii în clasa IV. Cu toţii au urmat regulat la şcoală în tot cursul anului şi cu toţii au fost promovaţi şi declaraţi absolvenţi în urma examenului. Acest rezultat este foarte îmbucurător; el dovedeşte silinţa ce-şi dau ambii învăţători pentru a face ca şcoala să dea roade bune. Dintr'aceşti 26 de absolvenţi, 8 sunt din Călmăţuiu, iar restul din satul vecin Griviţa.

«Grădina şcoalei, şi mai cu seamă cea de legume, este întreţinută bine. Copiii lucrează într'însa şi se deprind astfel la cultura legumelor, a pomilor şi a viei, precum şi la îngrijirea stupilor. In anul acesta s'a dat fiecăruia din şcolarii clasei IV câte o parcelă de pământ separată pentru a o cultivà. Această măsură a dat rezultate excelente. Toate parcelele au fost cultivate cu îngrijire.

«Ţăranii din Călmăţuiu au început să urmeze şi ei exemplul dat de şcoală. Pe când mai înainte grădinile lor erau părăginite şi pline de cătină, acum au început să fie cultivate. Invăţătorii ajută pe ţărani nu numai cu poveţele lor, dar le procură şi seminţe şi răsaduri.»

— D-l Preşedinte *I. Kalinderu* mulţumeşte d-lui Poni pentru bunăvoinţa şi osteneala ce şi-a dat în această lucrare a Academiei.

ȘEDINȚA DELA 14 IULIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Haralamb Vasiliu, bursier al fondului Adamachi, înștiințează prin scrisoare că a obținut doctoratul în chimia agricolă la Breslau și mulțumește Academiei pentru sprijinul ce i-a dat în studiile sale.

ȘEDINȚA DELA 1 SEPTEMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Afacerilor străine se primește cartea: *Das Wucherstrafrecht*, publicată la Lipsca (Hirschfeld 1906) de Dr. Constantin Isopescul-Grecul, membru la Tribunalul din Cernăuți, trimisă de autor Academiei «ca expresiune a sentimentelor respectuoase ce are pentru justiția și știința noastră națională.»

ȘEDINȚA DELA 8 SEPTEMVRIE 1906.

Președința d-lui Vicepreședinte *C. Erbiceanu.*

D-l *D. Onciul* prezentă scrierile sale: *Alegerea Regelui Carol I al României* și *Din istoria României*, București 1906.

Se aduce la cunoștință că până la terminul fixat de 1 Septemvrie s'au prezentat la concursul premiilor cu subiecte date numai două lucrări, și anume: una la premiul Lazăr de 5.000 lei cu subiectul: *Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei,* și alta la premiul Neuschotz de 2.000 lei cu subiectul: *Istoricul căilor ferate din România și influența lor din punctul de vedere economic, social și politic.*
— Conform regulamentului premiilor, se înaintează cea dintâi lucrare Secțiunii științifice și cea de a doua Secțiunii istorice.

Se aduce la cunoștință că la 11 Septemvrie se vor ținea două concursuri între absolvenții de liceu pentru acordare de burse din fondul Adamachi: unul la Universitatea din Iași pentru o bursă pentru studiul mecanicei

practice la Mittweida în Saxonia şi altul în localul Academiei pentru studiul chimiei industriale la Charlottenburg. De asemenea în ziua de 15 Septemvrie se va ţineà concurs la Universitatea din Iaşi între licenţiaţii în ştiinţe, având să se acorde bursa pentru studiul chimiei minerale la Zürich. Pentru facerea acestor concursuri urmează ca Academia să întocmească Comisiunile examinatoare.

Se decide a se formà următoarele Comisiuni:

1) pentru mecanica practică d-nii: C. Climescu şi I. Simionescu sub preşedinţa d-lui *P. Poni*;

2) pentru chimia industrială d-nii: Gr. Pfeiffer şi Al. Zaharia, chimişti, sub preşedinţa d-lui *Dr. C. Istrati;*

3) pentru chimia minerală d-nii: Dr. E. Riegler şi Dr. An. Obregia, sub preşedinţa d-lui *P. Poni.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 15 SEPTEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă următoarele daruri trimise Academiei:

1) dela d-l *I. Sbiera* scrierea sa: *Contribuiri pentru o istorie socială cetăţenească, religionară-bisericească şi culturală literară a Românilor dela originea lor încoace până în Iulie 1504*, vol. I. Cernăuţi 1906;

2) dela d-l G. Bengescu, membru corespondent, un exemplar din medalia de bronz bătută de Comisiunea Europeană a Dunărei cu ocaziunea împlinirii a 50 ani dela înfiinţarea ei;

3) dela d-na S. A. Tesio, din Slatina, un manifest al Comitetului central al Unirii cu data de 26 Martie 1857, purtând semnăturile originale ale persoanelor cari compuneau acel comitet;

4) dela d-l Iuliu Dragomirescu un hrisov dela Constantin Şerban Voevod, cu data de 18 Ianuarie 1655 (7163), şi opt monete vechi de bronz.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce aminte că Academia i-a dat delegaţiune să o reprezente la Congresul Asociaţiunii internaţionale pentru apărarea proprietăţii literare şi artistice, ce s'a deschis în Bucureşti în ziua de 8 Septemvrie curent, dar că d-sa, fiind obligat să lipsească din Capitală în acea zi, a rugat pe d-l Hepites să fie reprezentantul Academiei. D-l Hepites a binevoit să primească această însărcinare şi a salutat pe membrii Asociaţiunii cu următoarele cuvinte:

«*Domnule Preşedinte,*
«*Domnilor,*

«Academia Română, în numele căreia, în lipsa Preşedintelui său, reţinut la Sinaia pentru îndeplinirea îndatoririlor sale, am onoarea de a ocupà acest loc, este foarte fericită de a salutà la Bucureşti Congresul Asociaţiunii literare şi artistice internaţionale, asociaţiune compusă din ilustre personalităţi, venite în mare număr din toate părţile Europei pentru binele comun.

«Vă pot asigurà, Domnilor, că Academia Română vede cu mult interes şi simpatie silinţele ce face Asociaţiunea Domniilor-voastre pentru îndeplinirea scopului ce urmăreşte cu atâta perseverenţă.

«Zicându-vă deci: bine aţi venit în oraşul păstorului Bucur, astăzi capitala unui Regat care iubeşte şi cinsteşte ştiinţele, literele şi artele, exprim din toată inima urarea ca învăţatele Domniilor-voastre deliberări să fie încoronate cu cel mai strălucit succes.»

D-l *I. Kalinderu* zice apoi că tot ca Preşedinte a reprezentat Academia la deschiderea Congresului ţinut la Bucureşti de Asociaţiunea pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor, şi că a rostit următoarea cuvântare:

«*Domnilor Miniştri,*
«*Domnule Preşedinte,*
«*Domnilor Membri,*

«Imi amintesc cu plăcere de Congresul nostru din urmă dela Craiova.

«Atunci, având deosebita cinste să fiu Preşedinte de onoare şi să prezidez, am putut să mă conving şi mai mult despre utilitatea acestei asociaţiuni, şi despre roadele ce dă prin lucrările şi întrunirile sale anuale.

«Comunicând Academiei Române rezultatul misiunii ce-mi dăduse, de a o reprezentà la acel Congres, aceasta a luat raportul meu la cunoştinţă cu atât mai vie satisfacţiune, cu cât urmăreşte de aproape activitatea ***Asociaţiunii pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor***, care ocupă un loc de frunte în desvoltarea noastră naţională.

«Acum sunt fericit că vă pot salutà din nou în numele Academiei, în aceste arene romane, dorindu-vă izbândă deplină spre binele obştesc.

«Impărtășesc din toată inima această urare, în zilele în cari preamărim glorioasa Domnie de 40 de ani a M. S. Regelui Carol I.

«Patru decenii e un răstimp, de multe ori foarte scurt și neînsemnat, în vieața popoarelor. Pentru noi însă cei 40 de ani, cari s'au împlinit de curând, sunt o perioadă de progres, de înălțare și întărire, ce cade într'o epocă de înflorire națională, care dorim cu toții să fie cât mai desăvârșită!

Acest progres, pe cât de mare, pe atât de general, a întemeiat vaza de care ne bucurăm printre celelalte neamuri, ca element de ordine și de civilizațiune, și ne-a creat o sfântă datorie de recunoștință către Suveran și ilustrii sfetnici ai Tronului, cari au închinat patriei munca lor. Aceeaș datorie, avem către toți acei cari au lucrat la sporirea puterilor țerii, căci în acest interval de timp n'a fost ramură de activitate, care să nu propășească și să nu contribue la desvoltarea noastră generală.

«In special științele, cari sunt una din condițiunile de căpetenie ale existenței și viitorului oricărei națiuni, au luat un puternic avânt sub Inalta ocrotire a M. Sale Regelui, care a avut o deosebită solicitudine pentru promovarea lor.

«Inaintarea a fost însă grea, mai ales la început, din lipsă de stabilitate, de mijloace și mai cu seamă din cauza neîncrederii în puterile noastre proprii. Abià trezită la o vieață nouă, România aveà nevoie de îndreptări în mai toate direcțiunile, așà că nu s'a putut da științelor toată atențiunea cuvenită. Apoi științele erau puțin prețuite, căci poporul, trăit atâta timp sub stăpâniri vitrege, și împiedicat dela orice pornire nobilă, nu râvnià la carte și nu aveà conștiință de puterile sale.

«Sunt încă destul de aproape acele vremuri, pentru a ne puteà da seama, unii chiar prin propria noastră amintire, de indiferența cu care erà privită atunci învățătura. Această indiferență există și azi, din fericire în puține părți și numai într'o măsură mică.

«Incetul cu încetul greutățile au fost înlăturate. Mijloacele s'au găsit treptat, căci științele dau îmmit mai mult decât cer, iar locul sfiiciunii a fost luat de voințe tari și doritoare de progres, cărora datorim numeroasele lucrări mari din zilele noastre. Să sperăm că asemenea firi vor sporì tot mai mult, căci științele sunt în continuă evoluțiune, și dintre toate ele sunt singurele cari prezentă omului mai multe studii nouă, mai multe invențiuni și descoperiri folositoare întregei omeniri.

«Sunt fericit că pot constată, ca și la Craiova, că nu este activitate științifică în care să nu se fi distins unul sau mai mulți Români, și că lucrările și rezultatele învățaților noștri sunt aprețiate în țerile mai culte.

«*Asociațiunea pentru înaintarea și răspândirea științelor* poate fi mândră, Domnule Președinte și Domnilor Membri, cu partea însemnată ce a luat la această binecuvântată schimbare, alăturea de ceilalți muncitori intelectuali.

«Plin de încredere în viitorul nostru încheiu dar strigând :

«Să trăească MM. LL. Regele și Regina cu Augusta Lor Familie!

«Trăească România !

«Trăească membrii acestei Asociațiuni atât de folositoare și vrednică!»

D-l *I. Kalinderu* cetește următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Domnul Beernaert, Ministru de Stat în Belgia, ales de noi membru onorar în sesiunea generală din acest an, mi-a trimis șapte publicațiuni ale d-sale, ca să le remit bibliotecii noastre.

«Inainte de a arătă pe scurt natura lor, voiu reamintì că legitima autoritate a d-lui Beernaert nu e întemeiată atât pe scrierile sale, cât pe lunga și bogata sa activitate ca om politic și jurisconsult. Din scrierile sale ne oferă 7 cărticele, toate publicate dela 1903 până la 1906, deșì în una din ele *(Le bilan de la Belgique)* zice despre sine însuș, că *s'a pus la reformă și că a venit pentru dânsul vârsta repaosului și tăcerii.*

«Una din ele, cu care voiu începe, e intitulată *Le Bilan de la Belgique.*

«La o serbare a școalei superioare comerciale și consulare din Mons, autorul a făcut o comparațiune între starea Belgiei în anul 1903, în care vorbià, și anul 1830, când s'a constituit, și a arătat că în toate direcțiunile sunt progrese uriașe. Și noi am avut anul acesta numeroase ocaziuni de a amintì ce eram în 1866 și ce suntem acum, și am avut și noi dreptul de a ne mândrì.

«Ca șef de partid, d-l Beernaert întreabă : «De aproape 20 de «ani, de când partidul catolic e la putere, care e libertatea ce a re«strâns, a compromis sau care a căutat măcar s'o ocolească?»

«Directorul şcoalei din Mons, în câteva cuvinte, salută pe d-l Beernaert, ca pe una din cele mai frumoase glorii naţionale ale Belgiei, şi-l aclamă ca *Great old man* (epitetul lui Gladstone) al ei.

«In acelaş an, autorul nostru a vorbit la un *Congres pentru comemorarea lui Jan van Dyck*. Acest discurs e o scurtă biografie a marelui pictor flamand, şi se termină cu urarea aceasta: «Ţara «noastră se mândreşte cu un trecut artistic ilustru. Să nu fie viitorul «mai pe jos! Iată o urare care mişcă de o potrivă inimile.»

«Tot din anul 1903 e studiul publicat de d-l Beernaert în *Revue du Droit international et de Législation comparée*, în care semnalează importanţa faptului că toată America de Sud, care nu fusese invitată la Conferinţa dela Haga, a cerut în 15 Ianuarie 1902 la Congresul din Mexico, să fie admisă să adereze la cele stabilite la Haga şi semnate la 20 Iulie 1899. D-l Beernaert dă şi lista celor 20 de concluzii votate de acel congres al Americei latine. Lucrarea aceasta a fost mai întâiu cetită la Conferinţa interparlamentară, care s'a ţinut la Viena în 7 Septemvrie 1903.

«Din anul 1904 este o mică broşură, conţinând un toast ţinut la un banchet politic, pentru a serbà alegerea unui candidat catolic.

«De o deosebită însemnătate prin subiectul său şi prin ideile ce conţine este discursul de deschidere al *Congresului pentru expansiunea mondială a industriei şi comerţului*, la care cu mare regret n'am putut să iau parte, deşi am fost personal invitat de d-l Beernaert. «Lumea întreagă formează un singur târg,» zice d-l Beernaert. «Bogăţii nouă, primejdii nouă se ivesc, cari impun înţelegeri «internaţionale. Aceasta nu slăbeşte însă de loc idea de patrie; din «contră niciodată n'a fost mai iubit decât acum pământul natal», zice d-l Beernaert.

«Inginerul francez Le Play, al cărui prim centenar s'a serbat în 1906, a rămas teoreticianul de predilecţiune al tuturor celor cari ar voì să întemeieze vieaţa socială pe tăria vieţii de familie, şi cari cred că lumea muncitoare poate să renunţe la drepturile ce reclamă la ridicarea salariilor şi la alte cerinţe, dacă capii de industrie, bogaţii şi Statul îngrijesc de înmulţirea operelor patriarhale de patronare. D-l Beernaert a pronunţat pentru glorificarea lui Le Play şi a şcoalei lui două călduroase discursuri, din cari ne-a remis unul în broşură şi altul tipărit într'un număr al ziarului, şi el centenar, «Le Journal des Débats.»

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Nouăle monumente şi inscripţiuni descoperite la Adamklissi, Constanţa şi Celeiu.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 22 SEPTEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte câteva foi manuscripte şi acte vechi relative la istoria culturală şi literară românească în întâia jumătate a secolului XIX.

D-l *St. C. Hepites* prezentă, din partea d-lui Ernest Lebon, profesor la Paris, două lucrări ale sale de matematică, extrase din *Gaceta de Matemáticas* din Madrid şi *Bulletin de la Société philomathique de Paris.*

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă fasc. III din *Atlasul de histologie patologică a sistemului nervos,* care se publică sub îngrijirea d-sale la Berlin. Această fasciculă cuprinde *Histologia leziunilor experimentale şi patologice a celulelor nervoase mai ales din ganglionii spinali* — lucrare întocmită de d-sa în colaborare cu d-l Dr. G. Marinescu.

Dela d-l G. Weigand, membru corespondent, se primeşte fascicula VII din *Atlasul lingvistic al limbii române.*

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea sa despre: *Congresul din Bucureşti pentru proteguirea proprietăţii literare şi artistice.*

Şedinţa publică se ridică şi Academia îşi continuă lucrările în şedinţă ordinară.

Se ceteşte raportul d-lui *Dr. C. I. Istrati* care, ca preşedinte al Comisiunii instituite de Academie pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul bursei pentru studiul chimiei industriale la Charlottenburg, înaintează lucrările acelei Comisiuni şi arată că ea propune să se acorde bursa d-lui Cristea Nicolescu.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

Se cetesc deasemenea rapoartele d-lui *P. Poni,* care înaintează lucrările Comisiunilor prezidate de d-sa la Iaşi, arătând că ele propun să se acorde

bursa pentru studiul chimiei minerale la Zürich d-lui N. Costăchescu şi cea pentru studiul mecanicei practice la Mittweida în Saxonia d-lui I. Popovici.

— Propunerile Comisiunilor se aprobă.

ŞEDINŢA DELA 29 SEPTEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu*.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă în dar, din partea d-lui Doertenbach, consul general al României la Stuttgart, cartea: *Chronik der kgl. Haupt- und Residenzstadt Stuttgart, 1904.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că a primit dela d-l N. V. Leonescu, procuror general la Iaşi, o copie de pe testamentul răposatului Th. Mândru, în care la punctul 14 are următoarea dispoziţiune:

«14. Cărţile, aproximativ 400 volume, în limba franceză, de filozofie şi psicologie, depozitate la mine, a ilustrului publicist francez def. Amédée H. Simonin, cu drept pentru mine de a dispune de ele, după moartea sa, după cum conştiinţa mă va povăţuì, ceeace rezultă din scrisoarea autografă a lui, ce se găseşte în hârtiile mele aflătoare într'o ladă ce se află în cămăruţa din fundul antreului, le las Academiei Române, cu rugămintea de a face să fie studiate de o comisiune competentă din sânul ei, şi a le divulgà şi răspândì apoi, dacă această înaltă şi savantă societate va fi de părerea mea.»

Din acest text reiese, zice d-l Kalinderu, că defunctul Mândru a avut în depozit o operă în mai multe exemplare a lui Simonin şi că Academiei îi lasă sarcina de a le distribuì la persoane competente — lucru care nu intră în atribuţiunile ei Pentru acest motiv d-l Kalinderu crede că Academia nu poate primì legatul.

— Academia admite părerea d-lui Kalinderu şi decide că nu poate îndeplinì dispoziţiunile din testamentul răposatului Th. Mândru.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că, luând parte la Congresul de ştiinţe sociale ţinut în Bucureşti în zilele trecute, a rostit următoarea cuvântare:

«*Doamnelor,*
«*Domnilor,*

«Comitetul D-voastre organizator mi-a făcut cinstea a mă invità să prezidez congresul de faţă.

«Am fost adânc mâhnit, că n'am putut corespunde acestei deosebite atenţiuni, fiind foarte ocupat. Eram chiar să plec pentru mai multe zile în o afacere urgentă, şi dacă am amânat puţin această călătorie, a fost pentru a puteà venì în mijlocul D-voastre şi a aveà prilejul să vă salut în numele Academiei.

«De altfel, aveţi ca preşedinte o persoană distinsă, de o competinţă recunoscută de toţi.

«Am ţinut să vă urez din graiu izbândă în lucrări, pentrucă acesta e cel dintâiu congres de ştiinţe sociale la noi, şi fiindcă s'a ales pentru discuţiune una din cele mai vitale chestiuni: starea economică şi socială a poporului, şi în special a ţăranului român.

«Felicitând din inimă pe iniţiatorii acestei întruniri, fac totdeodată cele mai călduroase urări, ca congresul de faţă să nu rămână izolat, ci să fie urmat şi la noi de altele. E deasemenea de dorit să se înfiinţeze o societate puternică de ştiinţe sociale, aşà cum sunt în celelalte ţeri.

«Ştiinţele sociale sunt numeroase şi vaste. Inceputul lor se ridică la Aristotel, şi cea mai recentă, Sociologia, s'a constituit pe la jumătatea veacului trecut. Aceste ştiinţe, cari au de scop studiul omului ca fiinţă socială, trebue să indice mijloacele cari vor îmbunătăţì traiul lui, cari-l vor face tot mai conştient, tot mai liber. Ele trebue să arate, care din multele reforme şi schimbări, ce se cer pe fiecare zi, sunt folositoare, şi cari sunt utopice şi primejdioase.

«Suntem dar datori să le cultivăm, să ne pătrundem de ele, şi să luăm parte la înaintarea lor.

«Societatea noastră are de sigur nevoie de multe îndreptări, spre a fi la înălţimea celei din alte ţeri cu cultură mai veche. Dintre toate clasele însă, ţăranii sunt aceia cari merită mai multă grijă. Intăresc această afirmaţiune cu numărul lor, cu situaţiunea ce au faţă de clasele dela oraşe, şi în special cu însemnătatea ce prezentă pentru viitorul ţerii şi al întregului neam românesc.

«Imprejurul chestiunii agrare s'a format chiar un curent de opiniune, dealtcum necesar oricărei reforme.

«Nu se poate spune că în timpul din urmă nu s'au făcut îmbunătăţiri şi în această direcţiune. S'a făcut din contră tot ce s'a putut,

ținând seamă de prea numeroasele îndreptări, de cari s'a simțit trebuință în toată vieața noastră națională.

«Și dacă roadele acestor îmbunătățiri n'au fost până acum destul de bogate, cauzele trebuesc căutate în altă parte. In prima linie în scurtimea timpului, și în a doua în starea de înapoiere în care ne aflam înainte. Nu trebue uitat deasemenea, că n'au fost introduse toate deodată, ci treptat, după cum erà și firesc.

«De starea de cultură a poporului va trebuì ținută socoteală și pe viitor, căci izbânda unei reforme nu e asigurată, dacă nu se adresează unui mediu potrivit, care o înțelege, o prețuește și o urmează. Această atențiune se impune mai ales la noi, unde țăranii sunt excluziv agricultori și n'așteaptă ameliorarea soartei lor decât dela pământ.

«De aceea, Doamnelor și Domnilor, am salutat cu bucurie atențiunea mare ce ați dat chestiunii țărănești, convinși fiind ca și mine, că rezolvarea ei nu atârnă numai dela întinderea de pământ posedat.

«Până la aceasta mai sunt, fără îndoeală, multe lacune cari fac vieața țăranului grea, și cari trebuesc împlinite pentru a netezì calea către reforma cea mare.

«O lacună, pe care o observăm cu toții, e nevoia de a face ca administrația și justiția să se amelioreze pentru toți și să ocrotească și mai bine interesele țăranului Și administrația și justiția au făcut progrese foarte însemnate în ultimele patru decenii, după cum știm cu toții, dar mai au și altele de realizat.

«Va trebuì asemenea să se înființeze, cât mai curând, o protecțiune a muncii, așà cum s'a făcut în Statele din Apus. Acolo legile de ocrotire s'au ocupat întâiu de lucrătorii industriei, cari sunt foarte numeroși, și numai de curând se studiază aplicarea lor și la muncitorii agricoli. La noi, unde aceștia formează massa, tocmai de ei va trebuì să ne ocupăm din capul locului.

«La Congresul corpului didactic, ținut zilele trecute, am vorbit mai pe larg în această privință, arătând că pentru a ajunge mai repede și mai sigur la scop, trebue înainte de toate să se dea țăranului lumină, cât mai multă lumină. Trebue asemenea combătută credința ce au, că numai fiind proprietari de pământ, vor scăpà de necazuri, de teamă de a nu compromite însăș acțiunea de îmbunătățirea soartei lor, care nu se poate face odată, ci treptat, pe măsură ce terenul va fi pregătit prin alte reforme corespunzătoare. Mai îmi permit a reamintì că tot acolo am spus că evoluțiunea

universală tinde pe de o parte la întărirea ideii proprietăţii, iar pe de alta la îmbunătăţirea condiţiunilor de traiu al tuturor muncitorilor.

«Nimic nu poate să ne inspire mai multă încredere în viitorul intelectual şi în înălţarea neamului nostru, decât faptul, că deşi studiul ştiinţelor nu datează la noi decât de decenii, avem în fiecare domeniu de cunoştinţe câte unul sau mai mulţi români, cari l-au cultivat cu deosebit succes şi au contribuit cu ceva la progresul general. Aceia cari studiază vreuna din ştiinţele sociale, îşi aduc aminte că Conta a încercat, cu egală pricepere şi curaj, în a sa «*Teorie a ondulaţiunii universale*», să găsească legea încă misterioasă, care determină mersul societăţilor omeneşti şi al culturii universale.

«Avem acum pe d-l C. Dimitrescu-Iaşi, profesor şi rector al Universităţii din Bucureşti, pe d-l D. Drăghicescu, care a publicat mai multe lucrări de sociologie şi a fost apreţiat şi la Paris, pe d-l Rădulescu-Motru şi alţii, al căror nume regret că-mi scapă.

«Urez ca mulţi să îmbogăţească patrimoniul nostru cu studii de acelea cari sunt temeliile solide ale ştiinţei, şi să se găsească şi mulţi emuli ai lui Conta, cari să clădească sinteze, cari, chiar când sunt anticipate, sunt templele măreţe ale ştiinţei

«Intruniţi în acest an jubilar, nu putem să nu ne aducem aminte de Cei cari au avut ochii neadormiţi asupra poporului nostru: M. Sa Regele, care l-a dus pe câmpul de bătaie la glorie nemuritoare, şi M. Sa Regina, care i-a întrupat atât de bine gândirea în preţioasele Sale scrieri.

«Trăească dar Maiestăţile Lor împreună cu Augusta Lor Familie!»

ŞEDINŢA DELA 6 OCTOMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Sturdza* prezentă din partea d-lui N. Nanu, delegatul României în Comisiunea Europeană a Dunărei, două exemplare de argint din medalia bătută cu ocaziunea aniversării a 50-a, serbată de acea Comisiune în acest an.

— Se exprimă mulţumiri d-lui N. Nanu.

D-l *D. C. Ollănescu* prezentă pentru colecţiunile Academiei originalul tipărit şi întărit cu pecetea domnească a unor «Instrucţii pentru datoriile privighetorului de ocol», publicate la 1840 Decemvrie 6.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă o invitaţiune, primită dela Serviciul schimburilor internaţionale de pe lângă Institutul Smithsonian din Washington, de a se trimite publicaţiunile Academiei pentru biblioteca Academiei de ştiinţe a Californiei în San-Francisco, bibliotecă distrusă prin incendiul cauzat de cutremurul dela 18—20 Aprilie a. c.

— Se decide a se trimite toate publicaţiunile.

D-l *A. D. Xenopol* zice că la 15 ale lunii curente se va inaugură la Iaşi monumentul ridicat în onoarea lui Vasile Alecsandri. D-sa în numele Comitetului, din care face parte, invită Academia să iea parte la această serbare.

D-l *D. Sturdza* crede că la o serbare de această însemnătate este indicat ca Academia să fie reprezentată de Preşedintele ei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* răspunde că Academia n'a primit până acum nici o invitare oficială la această serbare şi crede, înainte de a se luà o deciziune în această privinţă, că trebue să cunoaştem cel puţin programul amănunţit al serbării. Roagă pe d-l Xenopol să comunice acel program, căci nu este cu putinţă ca el să nu fie întocmit, după ce această serbare s'a anunţat de mai multe ori în cele din urmă şase luni. Până atunci crede că ar fi bine ca Academia să dea Delegaţiunii autorizarea de a luà hotărîrea pe care o va crede mai potrivită.

— Propunerea d-lui Preşedinte se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICA DELA 13 OCTOMVRIE 1906

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă invitarea, trimisă Academiei de comitetul pentru ridicarea statuei poetului Alecsandri la Iaşi, de a luà parte la inaugurarea desvelirii ce se va face în ziua de 15 Octomvrie curent. D-l Preşedinte prezentă şi programa serbării, din care se vede că Academia are să iea loc în al patrulea rând: după Comitet, Primăria de Iaşi şi Ministerul Instrucţiunii. D-sa aminteşte că în şedinţa precedentă Academia însărcinase Delegaţiunea să decidă ea, cum va crede mai bine, participarea Academiei; Delegaţiunea nehotărînd însă nimic până acum, rămâne ca tot Academia să indice pe delegatul ei.

— Se decide ca d-l Preşedinte *I. Kalinderu* să reprezente Academia şi ori câţi alţi membri ar dorì să participe, să formeze dimpreună cu D-sa delegaţii ei.

D-l *A. D. Xenopol* cetește partea întâia a comunicării sale: *Congresul de sociologie dela Londra și introducerea organizării militare în școalele din România.*

ȘEDINȚA DELA 20 OCTOMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Primăria comunei Iași se primește un exemplar tipărit din actul comemorativ făcut la 15 Octomvrie, cu ocaziunea desvelirii monumentului ridicat în acel oraș întru amintirea poetului Alecsandri.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că, îndeplinind însărcinarea Academiei, a reprezentat-o la serbarea făcută la Iași în onoarea marelui poet național Alecsandri și a rostit următoarea cuvântare:

«*Inalt Prea Sfinte,*
«*Onorată Adunare,*

«In toate timpurile s'a socotit că o națiune se onorează, când aduce prinos de recunoștință aleșilor săi.

«Această admirațiune către cei cari, depășind măsura comună omenească, au lăsat o moștenire de glorie și au înavuțit patrimoniul de amintiri, care este comoara scumpă a neamului, se manifestă în mai multe feluri. In deosebi sculptura a fost privită totdeauna printre cele mai înalte arte, pentrucă ea are menirea să înfățișeze în falnice monumente, pe piețele publice, chipul iubit al celor slăviți.

«Inălțând dar această statue lui Vasile Alecsandri, nu ne împlinim decât o mică parte din datoria către dânsul, acum aproape de încheierea unui veac dela nașterea sa.

«In adevăr, nu ne mai despart decât 15 ani de centenarul zilei, care a dat Românismului pe cel mai drag poet al său, «*pe acel Rege al poeziei, veșnic tânăr și ferice, pe veselul Alecsandri*», cum a zis atât de bine Eminescu, amicul și nobilul său rival.

«In deosebi Academia Română, în numele căreia am cinstea să vorbesc, și din care neuitatul Alecsandri a făcut parte încă din 1867, se simte mândră că a luat acum câțiva ani inițiativa ridicării unui monument în Capitală aceluia, care a ilustrat-o vreme îndelungată. Urmele ce a lăsat în sânul ei, prin împotrivirea sa energică la tendin-

țele, cari îndrumau desvoltarea limbii pe o cale greșită, prin poeziile și lucrările cetite în ședințe publice, cum și sentimentele sale adevărat colegiale, vor rămânea în veci neșterse

«In acest an, când serbăm roadele ce a dat în toate domeniile vieții o fericită Domnie de 40 de ani, inaugurarea monumentului ce s'a desvălit înaintea noastră ne amintește că și bardul dela Mircești a fost 40 și mai bine de ani podoaba literaturii și fala țerii noastre.

«Adunând nestimatele poezii populare, Alecsandri a scos la lumină adevăratele scrisuri de nobilime ale țăranului român, care, cu toată vieața lui atâta timp necăjită și apăsată, a păstrat în inimă o tainică parte, în care au înflorit cele mai gingașe cântece.

«A preamărit cu o caldă iubire de neam gloriile străbunilor noștri, dela Santinela Română până la vitejii Domni ai țerii. Și tot el a avut rara fericire să cânte în versuri pe voinicii din Vasluiu, pe toți ostașii, cari sub conducerea M. S. Regelui au reînviat faima din trecut. In însuflețirea sa pentru bravura flăcăilor țerii, vultani și șoimi de munte, el n'a uitat femeile române, cari la îndemnul *Doamnei, încoronată de a Binelui splendoare:*

Spălând al luptei sânge cu mâni aristocrate,
Au luminat poporul prin Legea Provedinței,
Că nu există ranguri în fața suferinței.

«A lucrat la redeșteptarea țerii și la înființarea României nouă, nu numai cântând mântuitoarea Unire, cu splendide versuri ca acestea:

Hai la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr'o sorbire,
Și să treacă drumul mare
P'ale noastre vechi hotare,

ci și ca bărbat de Stat, ca diplomat, câștigând țerii în străinătate simpatii neprețuite, ca aceea a lui Napoleon III. In acest scop el s'a slujit de toate armele de convingere, pentru a înlătură din cale piedicile ce se puneau înălțării noastre

«A contribuit la îndreptarea multor rele din vieața noastră socială prin scrieri, ca cele teatrale, și în deosebi la desrobirea țiganilor, dând cel dintâiu exemplu.

«Patriot cald și luminat, nu se puteà să nu fie și dinastic, și să nu aibă, din sentiment ca și din rațiune, un adevărat cult pentru Familia Regală, care la rândul Ei îl priià și îl primvià ca pe un

amic preţios. Firea poetică şi entuziastă a M. S. Reginei, care a ilustrat numele de Carmen Sylva, îl atrăgeà aşà încât o adevărată prietenie artistică s'a stabilit între aceste două spirite înalte. De aceea printre numeroasele cununi închinate cu pietate pe sicriul marelui şi blândului răposat, erà şi una pe care sta scris: «*Carmen Sylva, iubitului poet.*»

«M. Sa Regina a tradus în limba germană mai multe din poeziile bardului, unele încă nepublicate, iar Alecsandri, în semn de recunoştinţă, I-a oferit, în 1883, toate acele versuri scrise de mâna lui într'un album, cu dedicaţiunea:

Ca tămâia la altaruri, ca dorinţele la stele,
Lângă tronul Carmen Sylvei mergeţi versurile mele!
In cupa Ei de aur ea bea numai lumină
Şi pentru a Sale buze în veci e cupa plină!

«Sunt multe scrisori ale lui către soţia sa şi către prieteni, din cari se vede cum erà rugat să vie în Casa Domnească şi să rămână acolo cât mai mult. In acea vreme a alcătuit el frumoasa inscripţie, care împodobeşte minunatul castel ridicat de Rege în creierii Carpaţilor:

Eu Carol şi al meu popor
Făcut-am într'un gând şi dor
In timp de lupte al meu Regat,
In timp de pace al meu Palat!

«Iată câteva extrase scurte din scrisorile lui publicate, cari arată felul relaţiunilor sale cu Suveranii noştri:

«La 25 Iulie 1880 scrie soţiei sale:

«*Doamna şi Vodă pleacă Marţi din Sinaia. Nu vor să mă* «*lase a mă pornì înainte. Voiu plecà dar Miercuria viitoare.*»

«Tot dânsei, la 3 Maiu 1882:

«*Regina mi-a trimis răspuns să nu plec de aici, până a nu* «*mă vedeà*».

«In August 1886:

«*Am venit ieri la Sinaia şi am fost primit cu mare bucurie* «*de Maiestăţile Lor. Amândoi m'au întrebat de ma-ta şi le-am* «*răspuns că dorul Margaretei te-a silit a merge îndată la Mir-*«*ceşti.*»

«Dela Curtea de Argeş scrià la 12 Octomvrie 1886:

«*Am sosit acì ieri cu Regele și Regina și ne întoarcem mâne* «*la Sinaia. Sfințirea bisericii a fost favorizată de un timp mi*-«*nunat. Mii de oameni în costume naționale înconjurau biserica.* «*După servirea sfințirii și a liturghiei, Regele a pronunțat, în* «*gura mare, un minunat discurs, plin de idei și de simțiri înalte.* «*Apoi, după răspunsul lui Mitiță, a venit rândul meu. Din ca*-«*pătul scării, adresându-mă la poporul adunat, am cetit cu glas* «*tare oda ce cunoști Ea a produs mare impresie, mai cu seamă* «*versurile următoare*:

Un singur om de viță tare,
Cuprinde mii de oameni tari,
Precum o ghindă în coajă-i are,
Un verde codru de stejari!

«*Tot poporul le-a înțeles și a strigat*: *ura!*»

«Plecând din Curtea-de-Argeș, scrie, la 14 Octomvrie, dela Castelul Peleș:

«*După dorința Regelui, am compus legenda sfințirii bisericii dela Argeș, care se leagă cu aceea a meșterului Manole. Toți spun că am reușit foarte bine. Acum îmi rămâne de a plecà dela Sinaia, însă nu vrea Regele să mă lase a părăsì castelul*».

«In corespondența sa, mai ales din anii din urmă, sunt o mulțime de părți de felul celor ce cetii.

«In amintirea ce poartă veșnic falnicului poet, care Le-a înveselit de atâtea ori inimile, căci a petrecut multe veri în Castelul Peleș, MM. LL. Regele și Regina au binevoit prea grațios a mă însărcinà să depun coroana cu inscripția făcută de însăș Suverana:

«*Tout de même nous irons bras dessus bras dessous à la Postérité!*»

cari sunt cuvinte ce-i ziceà adesea poetul, și:

«*Trăì-vei, stea iubită, în luminoasă veșnicie.— Carmen Sylva-Elisaveta*».

«Mai fericit decât cei mai mulți poeți, onorurile lumești nu i-au lipsit. Alecsandri nu le cereà, ci le primià cu liniștea omului, care știe că și el poate să zică, ca acel Orațiu pe care l-a cântat: *Exegi monumentum aere perennius.*

«Ne bucurăm, Inalt Prea Sfinte și Onorată Adunare, de înălțarea acestui monument! Dar Alecsandri mai are unul, mai glorios și mai veșnic, săpat de el însuș în inima tineretului, a soldatului, a țăranului, a tuturor Românilor.

«Soţia şi familia să fie mândre de aceste sentimente de recunoştinţă, cari sunt cea mai scumpă şi mai neperitoare moştenire.

«Printre plăcerile vieţii mele socotesc relaţiunile mai intime şi simpatia ce-mi arătà Alecsandri, începând din 1882. Precum îmi destăinuise de atâtea ori bucurii şi proiecte, îmi exprimà chiar în Fevruarie 1890 la Paris, unde reprezentà ţara şi unde erà reţinut în pat, îngrijirea de viaţă şi regrete pentru piedicile ce întâmpinà în cale.

«Nu erà el omul care să se ferească de muncă, căci atât ca ministru şi plenipotenţiar, cât şi ca simplu cetăţean, a stat neclintit în slujba ţerii, cu fapta şi cu condeiul. El a adăugat la drepturile ce are Românismul de a fi respectat, şi a dat un nou farmec, o nouă vioiciune limbii româneşti, al cărei apărător zelos a fost.

«Cred dar, că nu pot sfârşì mai bine, decât exprimând aceea ce simţim cu toţii, adică că operele lui vor rămânea vii, cât timp va existà un popor şi o limbă românească!»

D-l *I. Kalinderu* adaoge că sărbătoarea dela Iaşi a fost făcută cu mare solemnitate şi s'au rostit discursuri înălţătoare. Cu această ocaziune s'au pus în circulaţie mai multe medalii comemorative, pe cari d-sa le-a strâns şi le prezentă spre a fi adause la colecţiunea Academiei.

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte două scrisori patriarhale originale dela 1867 către Filaret Scriban, traducerea românească a unei singhilii patriarhiceşti dela 1798, o circulară tipărită a Mitropolitului Veniamin dela 1833, privitoare la tipărirea mai multor cărţi bisericeşti la Mânăstirea Neamţului şi un plan cu text rusesc litografiat al bisericii Sfântului Mormânt dela Ierusalim.

Dela d-l I. T. Ghica se primeşte scrierea sa: *La propriété littéraire et artistique en Roumanie*, ed. II, Bucureşti 1906.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga : *Cărţi şi scriitori români din veacurile XVII până la XIX* şi scrierea d-lui Pericle Papahagi: *Notiţe etimologice.*

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

D-l *I. Bianu* zice că pe dealul de lângă satul Budeni, comuna Comana din Vlaşca, săpându-se în săptămânile trecute nişte gropi pentru plantarea de viţe, s'au găsit la o adâncime de 60—70 cm.

două schelete vechi îngropate unul cu capul spre răsărit, altul cu capul spre apus, atingându-se cu picioarele. Lângă cel îngropat cu capul spre răsărit, ale cărui oase sunt mai mari, şi care pare a fi fost bărbat, s'a aflat o lance de fier subţire şi lungă, care erà aşezată la dreapta şi în lungul mortului trecând cu 15—20 cm. mai sus de capul lui. Mânile erau întinse drept pe lângă trup şi în dreptul pieptului s'au găsit câteva mărgele de mărimi şi colori deosebite Lângă acelaş schelet s'au găsit câteva obiecte de aramă, unul părând a fi o fibulă. Lângă celălalt schelet s'au găsit mai multe vase de lut negru. O oală este aproape întreagă; un fel de strachină s'a sfărâmat în bucăţi, când a fost atinsă de casmaua lucrătorului. D-l Bianu prezentă toate aceste obiecte, cari i se par că merită să fie studiate de specialişti competenţi şi zice că oasele au fost adunate şi că ar puteà şi ele să fie aduse pentru a fi studiate.

D-l *Dr. Marinescu* zice că oasele şi în special craniul ar prezentà negreşit un interes pentru determinarea epocei şi a rassei celor îmmormântaţi.

D-l *Sp. Haret*, cu ocaziunea comunicării d-lui Bianu, aminteşte că acum câţiva ani d-sa a atras atenţiunea Academiei asupra unei staţiuni romane, care se află la Poiana în judeţul Tecuciu, pe malul Siretului. Rămăşiţele acestei cetăţi se prăpădesc, pentrucă malul se surpă neîncetat şi ar trebuì să fie studiate cât mai curând.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că, în urma comunicării d-lui Haret, d-sa a mers la Poiana şi a studiat localitatea. Nu este acolo un lagăr roman, ci este o cetate dacică din timpul dominaţiunii romane, care nu se întinsese atunci în Moldova mai spre nord şi cetatea erà tocmai pe limita lumii romane în această parte. Stricarea cetăţii dela Poiana nu se poate împiedecà, pentrucă malul într'adevăr se surpă neîncetat şi nu putem împiedecà acţiunea distrugătoare a râului. Mai dureros este că se distrug ruine de mare valoare arheologică acolo unde ele s'ar puteà păstrà cu mare uşurinţă şi fără cheltueli. Astfel în vara aceasta s'au distrus ruinele cetăţii Axiopolis şi valul lui Constantin cel Mare pe o lungime de 10 kilometri şi această distrugere a fost făcută de 150 soldaţi în timp de două săptămâni numai pentru a se luà piatra trebuitoare la nişte construcţiuni militare. Această distrugere s'a făcut fără nici o înştiinţare, nici către Ministerul Instrucţiunii, nici către direcţiunea Muzeului şi fără a se ţineà seamă că există o lege şi un regulament al monumentelor istorice. Paguba făcută astfel este foarte mare, pentrucă valul lui Constantin a fost nimicit tocmai acolo unde se

împreună cu cetatea și unde prin urmare erau lucrări excepțional de însemnate pentru apărarea ei.

D-l *D. Sturdza:* Cu ocaziunea tristelor constatări, cari se fac asupra distrugerii la care sunt expuse la noi monumentele istorice de orice fel, d-sa aduce la cunoștința Academiei un caz dureros de caracteristic, fapt întâmplat în acest an aici în Capitală. Faptul a fost observat de un străin cult, care s'a scandalizat și a împărtășit d-lui Sturdza indignarea sa Iată de ce este vorba: In Muzeul de antichități se păstrà de mai mulți ani, de când a fost adus dela Cozia, un felon, despre care tradiția spune că fusese făcut din mantia domnească a lui Mircea Vodă, întemeietorul și ctitorul acelei mânăstiri. Felonul acesta a fost dus din Muzeu în acest an la Expoziție, expus în secțiunea Ministerului de Răsboiu, dar nu sub o vitrină sau într'un loc cel puțin potrivit pentru a fi văzut și apărat de stricăciune, ci dintr'însul s'a făcut draperia în jurul unui pedestal de lemn, pe care este așezată o armură străină fără nici o însemnătate. Pe pedestalul acesteia, felonul sau mantia atribuită lui Mircea a fost țintuită în cuie ca un fel de ornamentare a lemnului. Dacă faptele sunt întocmai așà, ele sunt și mai criticabile decât distrugerea dela Axiopolis, pentrucă obiectul erà acì în Muzeu, pus la adăpost contra stricăciunilor. In țerile culte muzeele sunt organizate și îngrijite cu sfințenie, ca instituții culturale de mare valoare. Ruinele sunt iarăș studiate cu rost și păstrate cât se poate mai bine pentru cunoștința cât mai largă a publicului. Se dă acestor rămășițe ale trecutului un rost educativ de mare însemnătate. De aceea la Saalburg în Germania, cu mari cheltueli, s'a reconstruit un castru roman spre a puteà fi văzut întocmai așà, cum a fost în vremea Romanilor. La noi acest rost cultural nu se cunoaște decât de foarte puțini oameni.

D-l *Gr. G. Tocilescu* se crede dator a da lămuriri cu privire la cele spuse de d-l Sturdza. Faptul este adevărat din nenorocire și l-a amărît și pe d-sa, când l-a văzut. De altfel d-sa este convins că aceasta s'a făcut din nepriceperea personalului însărcinat cu rânduirea lucrurilor și fără știrea președintelui Comisiunii pavilionului militar. Crede că lucrurile se vor pune în regulă, îndată ce vor fi semnalate, dacă nu se vor fi pus dejà. D-l Tocilescu a fost dela început în contra participării Muzeului la Expoziție, căci în toată lumea muzeele sunt considerate ca expoziții permanente, pe când celelalte expoziții sunt temporare și nicăieri nu se duc la expoziții obiectele din muzee, ci din contră publicul, care vizitează expozițiile, merge

să vadă și lucrurile din muzee Față însă de ordinul Ministerului de Istrucțiune publică, Direcțiunea n'a putut face altfel. Profită de ocaziune exprimând speranța, că întreaga secție ecleziastică expusă în culă, ca și obiectele de artă expuse în Palatul artelor și în pavilionul Ministerului de Răsboiu, odată cu închiderea Expozițiunii, vor fi readuse în localul Muzeului, de unde de sigur numai în mod provizoriu au fost ridicate.

D-l Președinte *I. Kalinderu* aduce aminte că Academia a deschis în 1903 subscripțiune publică pentru ridicarea unui monument național marelui poet V. Alecsandri Din această subscriere s'a adunat până acum suma de lei 71.087,40, pentru care s'au cumpărat efecte publice. La această sumă mai sunt a se adaoge 5 000 lei subscriși de Academie și probabil alte daruri din alte părți. Este deci timpul venit ca Academia să se ocupe cu modalitatea facerii monumentului, mai ales după ce la Iași s'a inaugurat monumentul, ridicat acolo din inițiativa mai multor bărbați distinși ai vechei capitale moldovene. Ar fi bine să alegem un comitet, care să studieze modalitatea de a procede: prin concurs sau prin înțelegere cu un artist, care d-sa ar preferì să fie Român, căci monumentul se poate face în țară cu artiștii pe cari îi avem.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că cea mai bună modalitate de a procede este să alegem o Comisiune, care să studieze chestiunea și să facă propuneri.

D-l *I. Bianu* zice că bine și frumos s'a făcut că la Iași s'a ridicat cel dintâiu monument public marelui poet al Unirii, a cărui vieață a fost strâns legată de acea veche Capitală. Ce s'a făcut la Iași nu trebue să ne impresioneze în mod exagerat și să ne facă să ne pripim. A doua zi după moartea marelui poet, Academia a simțit că este o înaltă datorie a ei de a ridicà monumentul național al poetului. O propunere s'a făcut îndată după îmmormântare, dar a întâmpinat în Academie oarecari păreri contrare și chestiunea a fost amânată, pentrucă asemenea lucrări trebue făcute în Academie cu o deplină și întreagă unanimitate. Propunerea s'a reluat la 1903 și acum Academia se găsește în stăpânirea mijloacelor necesare pentru a ridicà un monument demn de poet, de națiune și de Academie. Acest monument trebue să rămână strâns legat de Academie din cauza intimei legături între natura activității marelui poet și a acestei instituțiuni. Nu ar fi potrivit ca Academia să ridice monumentul lui Alecsandri în oricare piață a Capitalei. Pentru

aceasta ar fi potrivit numai un loc pe care să-și aibă și Academia așezarea ei definitivă și astfel legătura între Academie și Alecsandri să fie nedespărțită secoli îndelungați. Acum Academia se află într'un local provizoriu, care din multe puncte de vedere este cu totul nepotrivit și neîndestulător. Statul a dăruit Academiei localul în care suntem dimpreună cu vastele terenuri destinate localului definitiv. Idea, care de zecimi de ani a fost nutrită de toți câți au lucrat pentru înălțarea acestei instituțiuni, erà ca localul ei să fie un monument al Capitalei, să aibă în fața lui o largă piață; această piață ar fi singurul loc potrivit pentru monumentul național al lui Alecsandri. Bogățiile naționale adunate în Academie, însemnătatea pe care această instituție o are în desvoltarea culturii neamului nostru, vor face ca în curând Regatul să ridice clădirea definitivă a Academiei, în care colecțiunile să fie puse la adăpost de primejdie și folosite cu înlesnire, iar însăș Instituțiunea să poată funcționà cu toate înlesnirile trebuitoare. Atunci va fi indicat ca monumentul lui Alecsandri, marele poet al românimei întregi, să strălucească și să decoreze piața dinaintea clădirii Academiei, care va fi un templu al culturii neamului. Din aceste considerațiuni d-l Bianu crede că ar fi bine să nu ne grăbim cu aducerea la îndeplinire a dorinței, pe care toți o avem, de a vedeà ridicat în Capitala Regatului monumentul lui Alecsandri.

D-l *D. Sturdza* crede că considerațiunile și propunerea d-lui Bianu nu exclud alegerea unei comisiuni, care ar aveà tocmai misiunea de a studià toate chestiunile privitoare la facerea monumentului proiectat.

D-l *I. Kalinderu* nu a înțeles că monumentul lui Alecsandri ar puteà fi ridicat pe orice piață publică. Este și d-sa de părere că monumentul trebue așezat înaintea localului Academiei. Avem pentru aceasta un teren imens și se poate așezà monumentul înainte de a se face localul, care va cere cheltueli însemnate. Nu trebue să așteptăm cu monumentul acele vremuri fericite. Este folositor deci să alegem chiar de acum comisiunea, care are trebuință de cel puțin 2—3 ani pentru facerea lucrării. Să ne gândim la subscriitori, cari au contribuit pentru acest monument, și cari cu drept cuvânt doresc să-l vadă ridicat.

D-l *D. C. Ollănescu* zice că activitatea lui Alecsandri a avut cu Academia legături strânse și de multe feluri Caracteristica lui principală însă este de a fi fost poetul popular al țăranului român și de aceea Academia pentru monumentul lui a făcut apel la popor. Nu putem deci considerà pe Alecsandri ca o glorie exclusivă a

Academiei. Să alegem comisiunea propusă de d-l Kalinderu și ea să studieze chestiunea din toate punctele de vedere.

D-l *D. Sturdza* zice că este indiferent dacă subscrierea s'a făcut de țara întreagă sau numai într'un cerc mai restrâns; ori cum ar fi, aceasta nu desface legăturile lui Alecsandri cu Academia și asemănarea cea mare între rolul său de cel mai mare poet național și al Academiei de îndreptătoare a limbii, a literaturii și a întregii noastre culturi. Alecsandri reprezentă Academia în mod strălucit din toate punctele de vedere. De aceea a și luat această instituțiune inițiativa ridicării monumentului său.

D-l *A. D. Xenopol* este de părere contrară cu toți cari au vorbit mai înainte, afară de d-l Ollănescu In Alecsandri se întrupează o mare parte din desvoltarea regenerării neamului. Prin cântarea, prin politica lui a incorporat o parte din vieața neamului nostru. El nu e numai poet ; el e un regenerator național. De aceea monumentul lui nu se poate ridicà în incinta Academiei; acolo se pot face monumente binefăcătorilor mari ai acestei instituțiuni ca : Adamachi, Otteteleșanu și alții. Statua lui Alecsandri trebue să se înalțe pe o piață publică și să strălucească pentru toți!

D-l *Gr. Ștefănescu* crede că părerile d-lui Xenopol nu au loc în această discuțiune. Alecsandri a fost cea mai înaltă glorie a Academiei și aceasta a luat inițiativa pentru ridicarea monumentului Nu vede pentru ce monumentul ar trebuì să se ridice în altă parte și nu la Academie. Este de părere să se amâne orice deciziune în această privință pentru altă ședință

D-l *I. Bianu* crede că observațiunile d-lui Ștefănescu sunt drepte. D-l Xenopol a înțeles greșit părerile emise înaintea d-sale. Nimeni nu s'a gândit ca monumentul lui Alecsandri să se ridice în incinta Academiei, ci tocmai într'o piață publică dinaintea localului definitiv al Academiei. Alecsandri a cântat emoțiunile neamului întreg în timpul avânturilor celor mari de regenerare și de aceea este el poetul întregului neam Există o singură instituțiune, care are misiunea de a reprezentà și conduce întreaga cultură națională și aceasta este Academia. Este deci natural ca monumentul poetului să fie nedespărțit de templul instituțiunii. Comisiunea se poate alege, dar să ne ferim de pericolul pripelii în asemenea lucrări de o atât de înaltă însemnătate.

— Se procede la alegerea Comisiunii și sunt aleși d-nii: *I. Kalinderu, D. Sturdza, I C Negruzzi, D. C. Ollănescu* și *I. Bianu.*

ȘEDINȚA DELA 27 OCTOMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Primăria Comunei Iași se primește un exemplar de argint din medalia comemorativă a desvelirii statuei lui V. Alecsandri.

D-l *Dr. V. Babeș* prezentă scrierea sa: *Les corpuscules de Negri et le Parasite de la Rage* (Paris 1906), comunicare făcută Academiei Române și apărută acum în ediție franceză.

Dela d-l Dr. Karl Laker din Gratz se primește scrierea sa: *Ueber das Wesen und die Heilbarkeit des Krebses*, Lipsca 1906.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se tipări în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga: *Câteva fărâme din corespondența lui Alexandru Vodă Ghica, Domn și Caimacam al Țerii-Românești.*

— Propunerea se aprobă.

D-l Președinte aduce la cunoștință că în ziua de 1 Noemvrie este a se face la Școala de poduri și șosele alegerea a celor 8 bursieri din fondul Adamachi și urmează să se formeze Comisiunea

— Se aleg în Comisiune d-nii *Sp. Haret, A. Saligny* și C. Mironescu, directorul școalei.

D-l *P. Poni* arată că la Universitatea din Iași sunt două burse vacante din fondul Adamachi și urmează să se aleagă și pentru acolo Comisiunea examinatoare.

— Se decide a formă Comisiunea din d-nii *P. Poni*, P. Bujor și I. D. Rallet.

D-l Președinte *I. Kalinderu*, amintind încetarea din vieață a membrului corespondent D. Aug. Laurian, zice:

«*Onorați Colegi,*

«Fiu al unui părinte cunoscut și respectat de toți Românii, Dimitrie Aug. Laurian, prea regretatul răposat, care încetă din vieață la pragul bătrâneței, a avut o bogată și variată activitate.

«Profesor conștiincios de filozofie, deputat, senator, Secretar general al Ministerului Cultelor și al Instrucțiunii publice, a fost pilda statorniciei în credințele politice.

«Munca ziaristului e ingrată, ceeace scrie azi cade în uitare mâne; numai cei cari au parte să adune într'un mănunchiu foile răslățite, paginele lor izbutite, lasă sub o formă mai trainică dovada muncii lor.

«Prea numeroșii amici ce aveà Laurian îi vor păstrà o neștearsă amintire; cei cari vor scrie istoria Presei, vor studià *România Liberă* și *Constituționalul* ce a dirijat atâta timp.

«Pedagogia română îl numără printre colaboratorii și sprijinitorii ei de frunte. A fost de asemenea printre cei dintâi cari s'au convins, că ortografia fonetică trebue să iea locul celei etimologice, care se impusese în mod nefiresc limbii noastre, și cu acea sinceritate, care erà nota lui personală, s'a grăbit să aplice convingerea sa, deși vedeà cu părere de rău că întristează prin aceasta pe părintele său, adept tot așà de convins al sistemului etimologic.

«Ii voiu păstrà o prețioasă amintire și nu uit că în anii 1877—1878 am fost delegat din partea Curții de Casație ca membru în Consiliul general al Instrucțiunii publice și am putut astfel aprețià partea valoroasă ce luà la creațiunile școlare din acei ani.

«Fie-i memoria neuitată!»

D-l Președinte comunică apoi că Delegațiunea a depus o coroană la sicriul răposatului și a însărcinat pe d-l I. Bianu să rostească cuvântul funebru din partea Academiei.

ȘEDINȚA DELA 3 NOEMVRIE 1906

Președința d-lui *I. C. Negruzzi*, Vicepreședinte.

D-l Vicepreședinte *I. Negruzzi* aduce la cunoștință că Vinerea trecută, după ridicarea ședinței, d-l Președinte și mai mulți membri ai Academiei au asistat la trista ceremonie a înmormântării colegului corespondent D. Aug. Laurian. Din partea Academiei d-l *I. Bianu* a rostit următoarea cuvântare:

«S'au împlinit 32 de ani, de când Academia Română a răsplătit o lucrare prezentată la concurs de Dimitrie Laurian. Erà o probă din traducerea cunoscută a Filipicelor lui Ciceron. In manuscriptul prezentat de Laurian, dar al cărui nume erà atunci necunoscut, Comisiunea Academică dela 1874 a găsit o «probă bine făcută, demnă de laudă, meritorie premiului» la care concurase. Și rapor-

torul, care formulase această judecată primită apoi de toți, erà Alexandru Odobescu!

«Erau cu toții tineri pe atunci: Academia Română erà numai Societatea Academică înființată de abià cu 7 ani înainte, erà tânăr și raportorul Odobescu, erà tânăr și dătător de mari speranțe Dimitrie Laurian, înzestrat cu o rară cultură, cu spirit fin, vioiu, scânteietor și vesel.

«Societatea Academică, cunoscând aceste daruri moștenite și câștigate de fiul marelui luptător și dascăl al românimii, care a fost Aug. Treb. Laurian, a voit să atragă în activitatea ei pe acel tânăr distins și la 13 Septemvrie 1877 l-a ales membru corespondent.

«Nu merge omul însă pe unde ar voì el, nici pe cărările pe cari alții ar voì ca el să meargă, ci merge pe unde îl împing înclinările stăpânitoare în sufletul lui și pe unde îl duc valurile frământărilor societății în mijlocul căreia trăește.

«Față de acestea, neputincioasă este și voința noastră și voința celor cari ne înconjoară.

«Dimitrie Laurian nu s'a făcut omul academic, scormonitor, prin cercetări adânci și stăruitoare de prin multe cărți, al gândirii altora și așternând rezultatul studiilor și propriile sale gândiri în forme alese, elegante, căutate și combinate în liniște lângă masa de lucru. Nu! Laurian și-a întrebuințat puterile bogate și variate ale minții sale mai cu seamă în alte două feluri de lucrări: în școală și în presa politică.

«In presa politică el a luat o parte mare și ani îndelungați la luptele înflăcărate și adeseori pasionate, nedrepte și rele; dar a știut și a putut să rămână totdeauna în tonul demn și cuvenit bărbatului cu suflet adânc cultivat.

«In școală Laurian a fost un părinte iubitor, un frate dulce și afectuos pentru școlari, cari-l ascultau și-l iubiau, cum puțini din noi dascălii avem norocul de a fi iubiți.

«Laurian a sorbit ideile celui mai curat și mai înalt patriotism și naționalism dela marele lui părinte și în toată vieața lui a fost nu numai omul ales și cult și românul devotat cauzelor naționale, dar a fost un muncitor, un luptător, un răspânditor al ideilor de bine, de frumos și de adevăr.

«Lucrând astfel Laurian și-a întrebuințat puterile vieții în apostolatul ideilor, a căror răspândire și cultivare în neamul nostru este misiunea Academiei Române. De aceea această instituțiune iea o vie parte la durerea, care prin pierderea lui Laurian a lovit familia lui și pe mulții lui prieteni.»

Dela d-ra Suzana Porcius se primește o lucrare în manuscript despre terminologia botanicei române, rămasă dela părintele său, decedatul Florian Porcius, și cerută de către Delegațiune în Iulie trecut.

— Se recomandă Secțiunii științifice, spre a o cercetà și a vedeà dacă se poate tipări în *Anale*, ca operă postumă a decedatului.

D-l *A. D. Xenopol* prezentă în text francez și german comunicarea făcută Academiei despre: *Noțiunea valorii în istorie.*

D-l *Sp. Haret*, ca președinte al Comisiunii instituite la Școala de poduri și șosele pentru alegerea a opt elevi, cărora să se acorde bursele din fondul Adamachi în anul 1906—7, prezentă lucrările Comisiunii, care propune să se acorde bursele următorilor elevi: Profiri N. St., Ulescu I. Alex., Măxinoiu Al. Traian, Protopopescu Mircea, Ștefănescu-Nica Const., Mihalache D. St. din anul preparator; Mușat A. Nicolae din anul I și Constantinescu V. din anul II.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l Vicepreședinte *I. C. Negruzzi* prezentă următoarea listă a cărților înscrise până la 31 Octomvrie la concursul premiilor anuale Năsturel, Eliade, Adamachi și al Asociațiunii Craiovene:

1. La premiul Năsturel de 4 000 lei

Alexandrescu (D.), Răpciuga și cârtița la animale și om. Buc. 1906.
Bacaloglu (Elena), In luptă, roman psicologic. Buc. 1906.
Bârseanu (Ion), Popasuri vânătorești. Buc. 1906.
Bortoș (Romul), Glume. Budapesta 1905.
Boteanu (Colonel Romulus, acum General), Despre rassele cailor. Buc. 1906.
Brătescu-Voinești (Ioan Al.), Din lumea dreptății. Iași 1906.
Bucurescu (G.), Povestea Regatului. Poeme din cartea patriei, 106 — 1906. Buc. 1906.
Bud (Tit), Analele Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, 1860—1905. Gherla 1906.
Burileanu (Constantin N.), Dela Românii din Albania. Buc. 1906.
Dela Siriu, Sylva-Carmen și Carmen-Sylva. Buc. f. a.
Demetrius (V.), Trepte rupte, poezii. Buc. 1906.
Dumitrescu-Bumbești (G.), Călăuza băncilor populare. Buc. 1906.
Farrago (Elena), Versuri. Budapesta 1906.
Gorun (Ion), Goethe, Faust, traducere. Buc. 1906.
Ionescu (Preotul Iconom C.) și Elena C. *Ionescu*, Povățuitorul crescătorilor de gândaci de mătase. Buc. 1906.

Ionescu-Zane (Dem.), Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră. Buc. 1906.
Kogâlniceanu (Vasile M.), Chestiunea ţărănească. Buc. 1906.
Luca (Benedetto de), Cuvântul Romei (CVI—MCMVI). Buc. 1906.
- *Mera* (I. T.), Din lumea basmelor. Buc. 1906.
Mihăescu Nigrim, Londra. Buc. 1906.
Nicoleanu (Gheorghe) şi Constantin G. *Mantu*, Rassa friză în îmbunătăţirea oilor româneşti. Buc. 1906.
Panţu (Zach. C.), Plantele cunoscute de poporul român. Buc. 1906.
Popescu-Cernica (Economul Alexandru), Mângâeri sfinte din psalmii lui David. Buc. 1906.
Popescu (C. A.), Pentru adevăr şi cinste. Incercare asupra patologiei noastre sociale. Buc. 1906.
Popescu (Locotenent Ch. N.), Hrănirea trupelor în răsboiu. Buc. 1906.
Predeanu (Econ. Stavrofor V.), Predici exegetico-morale. Buc. 1906.
Radianu (S. P.), Georgicele lui Virgiliu, traducere Buc. 1907.
Rădulescu-Codin (C.), Comorile poporului. Literatură, obiceiuri şi credinţe. Câmpulung 1906.
Şaabner-Tuduri (Dr. Al.), Apele minerale şi staţiunile climaterice din România, ed. II. Buc. 1906
Sadoveanu (M.), Mormântul unui copil. Buc. 1906.
Sandu-Aldea (C.), Două neamuri. Buc. 1906
Sbiera (Radu), Poezii. Iaşi 1906.
Sevastos (Elena D. O.), Dreptul tău, piesă în patru acte. Buc. 1906.
Severeanu (Dr. George), Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv şi topografic. Buc. 1906.
Ştefu (Nicolae) (Nicu Stejărel), Pentru ţărani. Arad 1906.
Tănăsescu (Const.) şi Ştefan *Grigorescu*, Tocmelile agricole sub diferite legiuiri. Buc. 1906.
Teohari (Dr. A.) şi Dr. A. *Babeş*, Despre un serum gastrotoxic. Buc. 1906.
Urzică (Gabriel), Cultura cartofului şi diferitele sale întrebuinţări. Buc. 1906.

2. La premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei :

Becescu (Florian I.), Spre ziuă. Constanţa 1906.
Dauş (Ludovic), Duşmani ai neamului, roman. Buc. 1904.
» » Doamna Oltea, poem dramatic în versuri. Buc. 1906.
Demitrescu (George), Imnul gintei latine. Buc. 1906.
» » Imnul armatei române. Buc. 1906.

Dragomirescu (Mihail), Teoria poeziei cu aplicare la literatura română. Buc. 1906.
» » Critica științifică și Eminescu. Buc. 1906.
Georgescu (Neea), Din timpul expozițiunii jubilare din anul 1906. Buc. 1906
Gherghel (Alexandru), Cântece în amurg. Buc. 1906.
Ieșanu (Isidor), Puterea credinței și operațiunea ei magică. Brașov 1905.
Pușcariu (Dr. Sextil), Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I Lateinisches Element mit Berucksichtigung aller romanischen Sprachen. Heidelberg 1905.
Rusescu (Constantin), Studiu asupra cărții Ester. Buc. 1904
» » Studiu asupra cărții Iona. Buc. 1906.
» » Studiu asupra cărții Plângerile lui Ieremia. Buc. 1906.
Silvan (Gh.), Pentru neatârnare, roman răsboinic. Ploești 1906.
Stratilescu (Tereza), From Carpathian to Pindus. Pictures of Roumanian country life. Londra 1906

3. La premiul Adamachi de 5.000 lei (divizibil):

Andronescu (Virgil P.), Organizația comunelor și provinciei Dacia Traiană Constanța 1905.
Botez (Eugeniu) și Nicolae *Kirițescu* (Locotenenți, acum Căpitani), Răsboiul pe Dunăre, vol. I. Buc. 1906.
Bengescu (George), Din vieața Maiestății Sale Elisabeta, Regina României. Buc. 1906.
Caian (Dimitrie F.), Istoricul orașului Focșani. Focșani 1906.
Câmpeanu (Dr. M.), Incercare de psicologie militară individuală și colectivă. Focșani 1906.
Christescu (George), Vrancea, poemă istorică. Focșani 1906.
Ciuchi (Locot.-Comandor C.), Istoria marinei române în curs de 18 secole. Constanța 1906.
Colescu (Leonida), Harta figurativă a produselor agricole, animalelor domestice și pădurilor din România Buc. 1905.
Dobrescu (Nicolae), Intemeierea mitropoliilor și a celor dintâi mânăstiri din țară Buc. 1906.
Dumitrescu (Al. T.), Inceputul creștinării Românilor și Alanii creștini dela Dunăre. Buc. 1906.
Eliade (Pompiliu), Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome premier L'occupation turque et les premiers princes indigènes (1821 1828) Paris 1905.

Erbiceanu (Vespasian), Tendințele nouă în drept. Studii de drept civil și penal. Iași 1906.
Ghica (Ion T) și Ion P. *Voinea*, M. *Stoian* și C. *Dumitrescu*, Monografia comunei rurale Merenii de sus (județul Vlașca). Buc. 1906.
Ghinea (Aurel N), 40 ani de administrare a județului Vasluiu, cu anexă. Buc. 1906.
Hazu (George), Invățământul industrial în România. Buc. 1906.
Holoney (Lucian), Principiile fundamentale de guvernământ parlamentar. Buc. 1906.
Michaelescu (A. M.), Primul an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Bușteni. Buc. 1905.
» » Al doilea an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Bușteni. Buc. 1906.
Nicolaescu (St.), Documente slavo-române cu privire la relațiile Țerii-Românești și Moldovei cu Ardealul în secolul XV și XVI. Buc. 1905
Păcățian (Teodor V), Cartea de aur, vol. IV. Sibiiu 1906.
Popescu (Locot. N. I), și Hugo *Friedman*, Dreptul penal militar și procedura lui. Ploești 1906
Popovici (Căpitan Gh.), Omagiu lui Ștefan cel Mare. Constanța 1905.
Rășcanu (Petru), Istoricul învățământului secundar. Iași 1906.
Sava (Inginer Eduard), Economia industriei transporturilor, vol. I, p. I și II. Buc. 1906.
Ștefulescu (Alexandru), Istoria Târgu-Jiului. Târgul-Jiu 1906.
Voinescu (Benedict), Nouăle impozite și nouăle legi financiare și economice. Buc. 1906.

4. La premiul Asociațiunii Craiovene pentru înaintarea învățământului public, de 1.500 lei:

Adamescu (Gheorghe) și Mihail *Dragomirescu*, Retorica. Buc. 1904.
» » » » Poetica. Buc. 1906.
» » » » Literatura română modernă. Buc. 1906.
Antonescu-Lupu (A.), Exerciții gradate de gramatică pentru divizia II rurală, ediția XII. Buc. 1906—7.
» » Exerciții gradate de gramatică pentru divizia III rurală, ediția XV. Buc. 1906—7.
» » Exerciții gradate de gramatică pentru clasa II urbană, ediția XIV. Buc. 1906—7.

Antonescu-Lupu (A.), Exerciții gradate și compozițiuni pentru clasa III urbană, ediția XIII. Buc. 1904.
» » Exerciții gradate și compozițiuni pentru clasa IV urbană, ediția IX. Buc. 1904.
» » Etimologia (lectură și exerciții gramaticale) pentru elevii clasei II secundare, ediția III. Buc. 1906.
» » Sintaxa (lectură și exerciții gramaticale) pentru elevii clasei III secundare, ediția IV. Buc. 1904.
Birou (Iuliu), Carte de compunere pentru școalele poporane, curs I și II. Oravița-Lugoș 1902.
Clinciu (I.) și M. *Dimitrescu*, Manual de istoria universală pentru clasa II-a secundară. Buc. 1904.
» » Manual de istoria universală pentru clasa III-a secundară. Buc. 1903.
» » Manual de istoria universală pentru clasa V-a liceală. Buc. 1906
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iași 1905.
Costescu (Gh. N.), Educație și învățământ. Vol. I. Metodica limbii române. Buc. 1906.
» » Educație și învățământ. Vol. II. Metodica matematicii. Buc. 1905.
» » Educație și învățământ. Vol. III Metodica istoriei și geografiei. Buc. 1906.
Demetrescu (Elena M.), Economia domestică. Buc. 1906.
Filipescu-Tulbure (Natalia), Istoria veche a popoarelor orientale, a Grecilor și a Romanilor. Buc. 1902.
» » Istoria evului mediu și modern. Buc 1904.
» » Istoria evului modern și contimporan. Buc. 1903.
Grofșoreanu (Iuliu), Gramatica română pentru școalele poporale. Arad 1906.
» » Dialoage. Arad 1906.
» » Scrieri pentru popor, No. 1—7. Arad 1906.
Ionescu (George), Călăuza tipografului. Buc. 1906.
Kirițescu (Const.), Instrucție civică, drept uzual și economie politică. Buc. 1906.
Maniu (Vasile V.), Noțiuni de geografie generală, vol. I. Buc. 1906.
» » Curs elementar de geografie pentru clasa I secundară. Buc. 1906.
Nicolescu (Miron), Curs de geografie economică. Asia și Africa. Buc. 1906.
Orleanu (Maior Al. G.), Adevăratele forme ale terminațiunilor de declinare română. Focșani 1904.

Petrescu (D. P.), Curs elementar de agricultură. Roman 1906.
Suchianu (Ion), Carte de cetire pentru clasa I secundară. Buc. 1906.
» » Etimologia pentru clasa II secundară. Buc. 1905.
» » Carte de cetire și compoziție. Buc. 1903.
Valeriu (Al), Lecțiuni de logică. Iași 1905.

— Se trimit Secțiunilor literară și istorică lucrările înscrise la premiile Eliade și Adamachi, rămânând ca cele înscrise la premiile Năsturel și Craiovean să se împartă Secțiunilor conform Regulamentului.

D-l *Negruzzi* aduce apoi la cunoștința Academiei că un candidat la premii a prezentat înainte de 31 Octomvrie un singur exemplar dintr'o lucrare a sa, și fiindcă până la această din urmă dată n'a putut prezentà și restul de 14 exemplare, biuroul nu l-a înscris printre concurenți. Art. 3 din Regulamentul premiilor zice: «Ultimul termin pentru prezentarea operelor publicate va fi 31 Octomvrie...», iar art. 4 zice: «Operele publicate se vor prezentà la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă...» In art. 3 se hotărește deci terminul de prezentare și în art. 4 se fixează numărul exemplarelor ce trebuesc depuse. Cazul arătat este unic, pentrucă autorul s'a prezentat în termin, dar n'a prezentat toate cele 15 exemplare. Rămâne ca Academia pe cale de interpretare a Regulamentului să decidă dacă acest autor este sau nu în regulă.

D-l *T. Maiorescu* zice: Intențiunea Comisiunii care a întocmit Regulamentul premiilor și a Academiei care l-a votat a fost ca la concursul diverselor premii să se prezente cărțile apărute în cursul anului până la 31 Octomvrie. Lucrările apărute după acest termin au dreptul să se înscrie la anul viitor, o carte apărută înainte de 31 Octomvrie nu mai poate fi înscrisă în anul viitor; căci tipărirea nu s'a făcut înlăuntrul anului. De aceea s'a pus în articolul 3 ca chestiune principală prezentarea lucrării și ca chestiune secundară în art. 4 s'a pus numărul exemplarelor: Când un autor prezentă înainte sau la 31 Octomvrie fie chiar și numai un exemplar, el a făcut dovada că lucrarea sa s'a tipărit în termin. D-l Maiorescu propune ca autorului în discuțiune să i se dea un termin pentru aducerea celor 15 exemplare și să fie cosiderat ca regulat înscris la concurs.

D-l *D. C. Ollănescu* împărtășește modul de vedere al d-lui Maiorescu.

D-l *Dr. C. Istrati*, deși vede că Academia este dispusă să admită la concurs pe un autor care se prezentă neregulat, totuș protestează în contra acestui mod de procedare. Academia a stabilit o normă cu privire la înscrierile la premii și acea normă trebue respectată, căci, dacă cedăm acum unui autor să se înscrie cu un exemplar, la anul vom îngădui altuia să se înscrie și cu o singură coală. Aceia cari năzuesc să obțină un premiu al

Academiei să cunoască cel puţin Regulamentul ei. Să nu se admită deci la concurs autorul despre care e vorba; biuroul bine a procedat, netrecându-l pe lista candidaţilor.

D-l *Gr. Ştefănescu* nu înţelege cum autorul a avut numai un exemplar, când spre a-l aveà pe acesta, a trebuit ca toate coalele lucrării să fie tipărite? Şi dacă coalele au fost gata, cum nu s'a putut broşà restul de 14 exemplare, când această operaţiune se face în câteva ore?

D-l *Gr. Tocilescu* zice că e cu totul excepţional cazul de faţă, căci lucrarea s'a tipărit în Londra şi de sigur întârzierea sosirii exemplarelor este a se atribuì distanţei prea mari. Apariţiunea cărţii s'a dovedit prin prezentarea unicului exemplar; celelalte 14 exemplare se pot şi mai târziù împărţì membrilor, căci pentru aceasta se cer 15 exemplare Forma a fost îndeplinită şi deci este şi d-sa de părerea d-lui Maiorescu.

Discuţiunea se închide.

— Se pune la vot propunerea d-lui Maiorescu şi se admite cu 14 voturi, contra 2.

— Se decide a se da autorului termin până Vineria viitoare spre a prezentà cele 15 exemplare din lucrarea sa

---

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 10 NOEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 3 Noemvrie, prin care se arată că Secţiunea propune ca d-l Dr. D. Grecescu, membru corespondent, să cetească în şedinţă publică şi în prescurtare lucrarea sa intitulată: *Plante macedonice din vilaieturile Monastir şi Salonic*, având să se tipărească apoi integral în *Anale.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar pentru bibliotecă *Tipicul* în greceşte purtând semnătura autografă a Episcopului Antim Ivireanu.

D-l *St. C. Hepites* prezentă lucrarea: *Precipitaţiunile atmosferice în judeţul Iaşi* şi *Meteorologia în România*, în colaborare cu d-l I. St. Murat.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 17 NOEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă tomul XXXI din publicaţiunea: *Politische Correspondenz Friedrich's des Grossen*, volum dăruit de M. S. Regele, spre a se adaoge la colecţiunea dăruită până acum.

Dela d-l Dr. Otto Bockel se primeşte în dar scrierea sa: *Psychologie der Volksdichtung*, Leipzig (Teubner) 1906.

Dela d-l C. G. Nanu, Delegatul României în Comisiunea Europeană a Dunărei, se primeşte următoarea scrisoare:

«Am distinsa onoare de a aduce la cunoştinţa Domniei-Voastre că Comisiunea Europeană a Dunărei, în şedinţa sa plenară din 4 (17) Noemvrie curent, a decis să ofere Academiei Române planul în relief al Deltei Dunărei, care se află expus în pavilionul său din Expoziţie.

«In credinţa ce am că Academia Română va apreţià şi primì oferta Comisiunii Europene, vă rog să binevoiţi a dispune ca planul să fie ridicat şi transportat cu cea mai mare băgare de seamă din cauza gingăşiei sale.»

— Se decide a se primì darul şi a se exprimà Comisiunii Europene, prin d-l Nanu, mulţumiri pentru preţiosul dar făcut Academiei.

Dela d-l *P. Poni*, ca Preşedinte al Comisiunii instituite la Universitatea din Iaşi pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul burselor Adamachi vacante la Facultăţile de ştiinţe şi medicină, se primesc lucrările Comisiunii, care propune să se acorde aceste burse studenţilor Liviu Patriciu, Nicolae Răşcan şi Ioan Moţoc.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Monumente şi inscripţiuni din primii secoli ai creştinismului, aflate la Constanţa, Hinoc şi în alte localităţi din Dobrogea.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 24 NOEMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l *Gr. Ștefănescu* se primesc foile cu No. 28, 29 și 34, acum apărute, din *Harta geologică generală a României*, publicată sub direcțiunea d-sale.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă o scrisoare primită dela d-l Dörtenbach, Consul general al României la Stuttgart, pe lângă care trimite pentru bibliotecă: *Manualul statistic pentru Regatul Würtlemberg* pe anii 1904 și 1905. Asupra acestei cărți d-l Kalinderu zice următoarele:

«*Anuarul statistic al Regatului Wurttemberg* expune situațiunea acestui stat german din toate punctele de vedere.

«Indicele alfabetic, în care toate materiile tratate sunt enumerate cu arătarea paginei, nu ocupă mai puțin de 25 de coloane. Lucrarea e însoțită de două hărți.

«Populațiunea Wurttembergului erà în anul 1904 de *2.244.700* suflete și a Germaniei de *59.364.000;* acel Regat reprezentă deci numai *3 și 781*$^0/_0$ din populațiunea Imperiului.

«Industrie, comerț, stare morală, căi ferate, epizootii, endemii, climă, salarii, accidente, sinucideri, cooperative și alte societăți, armată, instrucțiune, în sfârșit tot e tratat în tabelele acestui anuar.

«La noi s'a publicat un Anuar general și este în pregătire altul.»

D-l *Dr. G. Marinescu* citește comunicarea sa despre: *Nevroza traumatică și accidentele muncii.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 1 DECEMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Căpitan A. Boteanu se primește scrisoare de mulțumire în numele familiei răposatului D. Aug. Laurian, pentru partea ce Academia a luat la înmormântarea lui.

D-l *Gr. Ștefănescu* prezentă scrierea sa: *Muzeul de geologie și de paleontologie la Expozițiunea națională din 1906.*

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui Arhitect A. Lecomte du Nouy două scrisori din secolul XVIII, găsite în dărâmăturile salei gotice dela biserica Trei-Ierarhi din Iași: una dela Mitropolitul Moldovei Iacov către Chiril, egumenul mânăstirii Dobrovăț (fără an), și alta, un certificat școlar servind și de foaie de legitimație, dela 1737 Fevruarie 6.

Dela d-ra Minerva Cosma din Sibiiu se primește pentru bibliotecă publicațiunea: *Album de broderii și țesături românești.*

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primește pentru bibliotecă scrierile sale: *Laboratorul de fizică (gravitate, căldură și electricitate) al Facultății de științe din București* și *Sur les résistivités des eaux minérales*, etc.

D-l Dr. D. Grecescu, membru corespondent, cetește comunicarea: *Plante macedonice din vilaieturile Monastir și Salonic.*

ȘEDINȚA DELA 8 DECEMVRIE 1906.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă în dar, din partea M. S. Regelui, o plachetă, făcută de d-l T. Szirmai, reprezentând pe o parte «Bombardarea Vidinului, 1877-78», iar pe cealaltă secerișul cu inscripția: «Pax 1906 Labor».

D-l *St. C. Hepites* prezentă: a) *Buletinul lunar al observațiunilor meteorologice din România, anul XIV (1905);* b) scrierea d-lui E. de Martonne, profesor la Universitatea din Lyon: *Les tremblements de terre de la Roumanie et leur rapport avec les lignes directrices de la géographie physique;* c) scrierea d-lui profesor E. Lebon: *Theory and construction of tables for the rapid determination of the prime factors of a number.*

D-l *Dr. V. Babeș* prezentă scrierea sa: *Les récents résultats obtenus par la méthode roumaine dans le traitement de la rage.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 15 DECEMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Institutul regal de încurajare din Neapole se primeşte invitare la serbarea împlinirii unui secol dela întemeierea lui, care se va ţineà la 30 Decemvrie curent st n. Acest Institut are de scop înălţarea bunei stări sociale în provinciile sudice ale Italiei, prin desvoltarea studiilor naturale, tehnologice şi economice, cu privire la aplicarea lor practică.

— Se decide a se trimite scrisoare de felicitare, dimpreună cu unele din publicaţiunile Academiei.

Dela d-l Preşedinte *I. Kalinderu* se primeşte următoarea scrisoare.

«Am onoare a vă înaintà aci alăturat suma de lei 600, cu rugarea să binevoiţi a o pune la dispoziţia direcţiunii Institutului Otteteleşanu, spre a cumpără câte ceva la fiecare elevă, după cum va crede de cuviinţă.

«Făcând copilelor acest mic dar de sfintele sărbători, ca de obiceiu, nădăjduesc că modesta mea atenţiune va fi pentru dânsele un nou îndemn la purtare bună şi silinţă la învăţătură.

«Tot cu această ocaziune îmi fac plăcerea a vă remite încă lei 600 pentru cumpărarea scrisorilor, adreselor oficiale, contractelor şi altor însemnări ale răposatului Delmary, fost antreprenor şi director al operei italiane din Iaşi în anii 1851—1864, şi după putinţă şi a altor cărţi vechi din cele ce v'aţi propus a procurà pentru Academie.»

— Membrii prezenţi exprimă mulţumirile Academiei pentru preţiosul dar.

D-l *I. Bianu* zice:

«Am onoarea a prezentà, pentru colecţiunile Academiei, 11 scrisori şi câteva foi manuscripte din anii 1859—1873. Ele au fost găsite între hârtiile rămase dela răposatul Ştefan Gonata, român din Basarabia, şi sunt trimise mie de d-l Gheorghe Gonata, fiul răposatului, spre a le prezentà în dar Academiei din partea d-sale.

«Răposatul Ştefan Gonata erà, pe la mijlocul secolului trecut, unul din cei mai culţi şi mai iubitori de cultură naţională români din Basarabia. De aceea la 1867, când s'a organizat Societatea Academică Română, el a fost numit membru al ei, ca basarabean, alăturea cu Al. Hasdeu şi I. Străjescu, şi în locul demisionatului Cavaler C. Stamati, numiţi toţi trei în 1866. Ca şi Cavalerul Stamati şi Al. Hasdeu, Ştefan Gonata a demisionat telegrafic şi nu a putut venì să iea parte

la lucrările Societății Academice românești, în care Basarabia a fost puțin timp reprezentată numai de I. Străjescu, care și el a demisionat la 1869, sub cuvânt că trebue să meargă în Basarabia pentru afaceri private.

«La 1870 Septemvrie 12, Societatea Academică, pierzând de tot nădejdea de a mai vedeà participând la lucrările ei pe cei trei membri basarabeni, precum și pe Andreiu Mocioni din Banat, a hotărît a-i trece pe toți între membrii onorari. De atunci Ștefan Gonata a fost înscris între membrii onorari ai Academiei. Dânsul a trecut la cele veșnice la 18 Septemvrie 1896 în vârstă de 59 ani.

«Fiul său, d-l Gheorghe Ștefan Gonata a binevoit a-mi trimite câteva date biografice asupra părintelui său, precum și scrisorile acestea. Nouă dintr'însele sunt scrisori dela Străjescu către Gonata din 1862—1873. Străjescu, locuind în București, scrieà lui Gonata, către care se adresà cu vorbele «Frate Ștefane», despre evenimentele de aici din țară, pe cari Gonata erà foarte doritor a le cunoaște. Scrisorile acestea sunt foarte interesante.

«O scrisoare dela 1862, scrisă de un Reutzescu (?) dela Odesa, se ocupă de chestia țărănească la noi în țară, de scrieri privitoare la România și la Români, precum și de chestiuni filologice.

«Cea mai veche este o scrisoare intimă a lui Cuza Vodă, scrisă franțuzește la 23 Ianuarie 1859, dela Iași, către «Mon cher Constantin» (Muruzi).

«Pe lângă aceste scrisori, mai sunt 4 foi manuscrise de scrieri, 2 în proză și 2 în versuri.

— Se decide a se exprimà d-lui G Gonata călduroase mulțumiri din partea Academiei.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui D I. Băjan dela Rucăr:

a) o pecete de ceară (fără hrisov) dela Petru Vodă Rareș ;

b) un exemplar complet din cartea *Antologhion* tipărit slavonește la Câmpulung la 1643. Din această carte se găsià în colecțiunile Academiei un exemplar necomplet, și de aceea descrierea din *Bibliografia românească* erà făcută după bibliograful rus Karataef. Exemplarul dăruit de d-l Băjan umple o mare lipsă în colecțiunea cărților tipărite la noi Pe dosul titlului stema țerii este combinată cu portretele Domnitorului Mateiu Basarab și al Doamnei Elena Nouăle elemente bibliografice adause de acest exemplar vor fi introduse în suplement la Bibliografie, care se va tipări la sfârșitul lucrării.

D-l *I. Bianu* prezentă apoi în dar, din partea moșneanului G. Popescu din Călinești (Vâlcea), un hrisov original dela Alexandru Voevod din 4 Decemvrie

1575 (7084), prin care se întărește stăpânirea moșiei Călinești la cinci locuitori. Acest dar, în afară de valoarea documentului, are însemnătatea de a fi fost adus de chiar proprietarul lui, și este îmbucurător, că întâia oară unul din moșneni s'a pus în legătură directă cu Academia.

D-l *D. Sturdza* zice că ar fi bine ca documentul să se fotografieze și să se trimită un exemplar donatorului, pentru ca astfel să fie și un mai mare îndemn pentru ceilalți moșneni de a dărui documentele lor Academiei.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește comunicarea sa: ***Monumente și inscripțiuni creștine la Tomis și Axiopolis.***

ȘEDINȚA DELA 22 DECEMVRIE 1906.

Preșodința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Sturdza* zice că, în timpul zilelor petrecute în luna Noemvrie la Constantinopole, a vizitat Institutul arheologic rusesc, fundat acolo la 1895 și pus sub conducerea cunoscutului bizantinist Fedor Ivanovici Uspenskij. Acest institut este un mare așezământ științific, înzestrat cu o bogată bibliotecă specială, și lucrările lui sunt de cea mai mare însemnătate și pentru noi. Are și colecții vechi de mare valoare. numeroase monede bizantine și peste 5.000 de plumburi bizantine. Cercetările Institutului se întind asupra tuturor manifestărilor vieții politice și culturale ale vechiului Bizanț și asupra tuturor țerilor influențate de cultura acestuia, în deosebi, natural, asupra țerilor slave. Institutul face numeroase și însemnate publicațiuni, în cari se tipăresc rezultatele cercetărilor și studiile membrilor săi. D-l Sturdza propune ca Academia să trimită în schimb din publicațiunile sale: *Analele* cu *Memoriile Secțiunilor istorică* și *literară*, publicațiunile istorice *Hurmuzaki*, *Bibliografia veche românească*, *Catalogul manuscriptelor*, *Hauterive* și *Operele lui Cantemir.*

D-l Sturdza zice apoi că în aceeaș călătorie a vorbit actualului Mare Vizir Ferid Pașa despre marea trebuință ce am aveà de a posedà còpii și traduceri de pe toate documentele din Arhivele turcești, privitoare la relațiunile dintre vechile noastre Principate cu Inalta Poartă. Marele Vizir, cu o deosebită bunăvoință, a spus că va pune singur pe cei mai competenți și mai siguri bărbați speciali turci să facă aceste cercetări, și că va procurà astfel Academiei colecțiunea completă a acestor prețioase documente, începând dela 1400. D-l Sturdza propune ca Academia să trimită Marelui

Vizir ca omagiu: *Documentele istorice Hurmuzaki*, *Bibliografia veche românească*, *Operele lui Cantemir* şi *Hauterive*.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* adaoge la cele spuse de d-l Sturdza, că actualul Mare Vizir este bărbat de mare cultură, ştie perfect elineşte, încât a scris compuneri în versuri în această limbă, şi are multă consideraţiune pentru ţara noastră şi pentru Regele ei.

— Propunerile d-lui Sturdza se aprobă.

D-l *D. Sturdza* spune apoi că în drumul spre Constantinopole, oprindu-se o zi la Sofia, a vizitat Muzeul naţional de acolo, în care a admirat atât bogăţia colecţiunilor, cât şi buna şi frumoasa lor orânduealǎ. Vorbind cu directorul acestui muzeu, a luat înţelegere ca să facă un schimb de monete, dând unele din dubletele monetelor vechi româneşti şi în special din ale lui Mircea pentru monete bulgăreşti, cari au pentru noi însemnătate istorică. Când alegerea va fi făcută, d-sa va aduce din nou lucrul la cunoştinţa Academiei.

D-l *D. Sturdza* prezentă Academiei scrierea d-lui Radu Rosetti: *Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova. Tom. I. Dela origini până la 1834*, apărută în aceste zile. Scrierea este o lucrare de mare însemnătate, fiind întemeiată pe cercetări adânci de documente. Este împărţită în patru cărţi: I. *Dreptul românesc;* II. *Evoluţia dreptului românesc dela întemeierea domniei până la 1742;* III. *Decăderea dreptului românesc dela 1742 până la 1828;* IV. *Desfiinţarea dreptului românesc prin Regulamentul Organic.* In *Apendice* autorul publică sau reproduce urbariile şi hrisoavele domneşti privitoare la raporturile dintre ţărani şi boierii proprietari, precum şi alte acte de întâia însemnătate pentru cunoaşterea acestor relaţiuni. Astfel întocmită, cartea d-lui Rosetti este una din cele mai însemnate lucrări istorice din câte au apărut de multă vreme la noi. Ea umple un gol foarte simţit, contribuind la lămurirea unei chestiuni de cea mai mare însemnătate pentru trecutul şi viitorul ţerii noastre.

D-l *D. Sturdza* prezentă în dar din partea d-nei Eugenia Ianculescu de Reus 13 scrisori originale, adresate de d-na văduvă Edgar Quinet, născută Asachi, către Dimitrie Gusti, în anii 1875—1879

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte publicaţiunea relativă la premiul Nobel al păcii, care este a se acordà de Comitetul Nobel al Parlamentului norvegian la 10 Decemvrie 1907.

D-l *I. Bianu* zice: In şedinţa trecută d-l Kalinderu a dăruit 600 lei spre a se face cumpărături pentru bibliotecă. Cu această sumă s'au cumpărat următoarele :

a) un pachet de acte şi corespondenţe relative la întreprinderile teatrale ale lui Delmary la Iaşi în anii 1851 1864. Este un preţios material pentru istoria noastră culturală din acel timp;

b) condică de documentele moşiilor Căminarului Gheorghe Hermeziu, făcută la 1818, copiile fiind pe fiecare foaie întărite cu pecetea Mitropoliei Moldovei şi cu subscrierea unei persoane, care le-a colaţionat cu originalele;

c) un volum manuscris cuprinzând copiile unui număr însemnat de scrisori greceşti, franceze şi române din 1836—1840;

d) un hrisov original pe pergament, cu pecetea atârnată, bine conservat, dela Petru Rareş, cu data la Huşi în 25 Martie 1529 (7037);

e) condica cheltuelilor casei lui Teodor Balş din 1834;

f) câteva foi manuscrise şi scrisori autografe de ale lui M. Kogălniceanu;

g) o scrisoare a lui V Alecsandri din 1862;

h) o scrisoare grecească dela 2 Octomvrie 1824 din Petersburg, scrisă de mai mulţi membri ai familiei Moruzi;

i) 60 peceţi de argint, de aramă, de fier şi de piatră dela diferite autorităţi sau particulari din Moldova.

Cu întreg acest material istoric se îmbogăţesc colecţiunile Academiei prin darul făcut de d-l Kalinderu în şedinţa trecută

— Academia exprimă d-lui Kalinderu cele mai călduroase mulţumiri pentru preţioasele colecţiuni dăruite de d-sa.

D-l *I. Bianu* zice că ajungând cu tipărirea Bibliografiei vechi româneşti până la a doua jumătate a secolului XVIII, când au început a se tipări peste Carpaţi multe cărţi româneşti, din cari Biblioteca Academiei nu are exemplare, d-sa a propus Delegaţiunii, care a binevoit a aprobà, ca d-l Nerva Hodoş, ajutor de bibliotecar, să fie trimis în Ardeal şi în Ungaria spre a face cercetări bibliografice D-l Hodoş, lucrând în numele Academiei, a fost întâmpinat de primire foarte prietenească din partea mai multor învăţaţi români, dintre cari unii au trimis Academiei în dar mai multe cărţi vechi şi nouă. In fruntea acestora este P. S. Sa Episcopul Dimitrie Radu dela Oradea-Mare, precum şi Părintele Vicar episcopesc Vasile Mangra din acelaş oraş. Părintele Protopop Toma Păcală a dăruit singurul exemplar complet cunoscut până acum din *Palia*, tipărită la Orăştie la 1582 De asemenea au făcut daruri Vicarul episcopesc Dr. Augustin Lauran din Oradea-Mare, d-nii Alexandru Nuţu şi Nicolae Firu tot de acolo, precum şi d-l Iulian Marţian din Năsăud. Cărţile dăruite de toţi aceştia au fost aduse în biblioteca Academiei şi urmează ca Academia să le exprime mulţumiri, trimiţându-le şi unele publicaţiuni ca un semn de deosebită atenţiune.

Propunerea d-lui Bianu se aprobă

ŞEDINŢA DELA 12 IANUARIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Universitatea tehnică din München s'a primit o serie de publicaţiuni academice, trimise cu dorinţa de a se da în schimb publicaţiunile ştiinţifice ale Academiei.

— Se primeşte schimbul propus

D-l *T. Maiorescu* nu ştie dacă Academia, în şedinţă plenară, s'a ocupat de scrierea d-lui Radu Rosetti: *Despre originea şi transformările clasei stăpânitoare din Moldova,* care a fost publicată în *Analele* noastre. Este o chestiune de principiu asupra căreia trebue să se iea o hotărîre; răspunderea ştiinţifică a lucrărilor tipărite de Academie rămâne natural întreagă în sarcina autorilor lor, dar Academia, care le publică în numele său, are şi ea fără îndoeală o răspundere a sa ca instituţiune. In scrierea d-lui Rosetti, chiar la început, sunt următoarele alineate:

«Am publicat acum şasesprezece ani un studiu despre: *Invaziunile Slavilor în Peninsula Balcanică şi formaţiunea naţionalităţii române.*

«In acel studiu susţineam, pe temeiul mărturiilor contimporane, că naţionalitatea română în Dacia Traiană a fost alcătuită nu numai din elementele romane rămase la nordul Dunărei după retragerea legiunilor de către Aurelian, ci, mai ales, din elementele romanizate din Peninsula Balcanică, aduse aici, în număr foarte mare, de Slavii aşezaţi în ţerile noastre, cu prilejul năvălirilor necontenite ce le făceau aceşti Slavi în Imperiul de Orient în cursul veacurilor al şaselea şi al şaptelea.

. . . .

«Astăzi nu numai că mănţin în întregimea lor concluziunile sus citatului studiu, dar merg mai departe şi susţin, precum voiu dovedi pe larg în curând aiurea, că elementul roman, rămas în Dacia Traiană după retragerea legiunilor, n'a putut să se mănţie şi a trebuit să dispară în curând fără urme în potopul de barbari năvălitori. Naţionalitatea română s'a născut deci, după mine, excluziv numai din contopirea Slavilor ce venise să s'aşeze în ţerile noastre cu elementele romanizate de peste Dunăre, aduse ca captivi în urma neîncetatelor năvăliri slave, sporite prin numărul acelora cari fugiau din Imperiu de greutatea birurilor şi prin desnaţionalizarea celor dintâi prin cei de al doilea, cu totul superiori în minte şi în cultură.»

E vorba deci de epoca cea mai întunecată a istoriei Românilor, aceea care ține dela Aurelian până la organizarea Principatelor. După d-l Rosetti, Românii s'au format din captivii aduși de peste Dunăre, fără nici un element roman. Eu aparțin acelor cari cred că adevărul este înainte de toate și de toți. Dacă afirmarea d-lui Rosetti este adevărată, lauda noastră va fi că din asemenea elemente am ajuns la ceea ce suntem. Aceasta însă d-sa nu o dovedește, ci numai o afirmă. De aceea d-l Maiorescu crede că, deoarece această afirmare s'a publicat în *Analele* Academiei și inimicii noștri vor puteà întrebuință această afirmare ca un adevăr întru câtva primit de Academia Română, Secțiunea istorică trebue să-și spună anume părerea în această privință și părerea ei va fi atunci însăș părerea Academiei.

D-l *I. Kalinderu* zice că alt învățat român a afirmat într'o scriere a sa, că Românii macedoneni n'au nici o legătură cu noi, Românii dela Carpați. Această afirmațiune reiese din lucrarea, în care se susține că cele două dialecte, al Macedo-Românilor și al Românilor, se prezentă ca două limbi deosebite, și de ea s'a folosit într'un interview Comisarul insulei Creta, Zaimis, fost Președinte al Consiliului de miniștri din Atena.

D-l *D. Sturdza* zice că în ședințele noastre publice s'au cetit și în *Anale* s'au tipărit lucruri cu totul contrare tuturor principiilor recunoscute de toată lumea, cum a fost, de pildă, spusele unui coleg al nostru despre militarizarea școalelor. Pentrucă s'au cetit în ședință și s'au tipărit în *Anale* urmează oare că Academia le aprobă, că le iea în sarcina răspunderii sale? Să viu eu să cer ca Academia să facă rezerve? Unde am ajunge cu acest sistem? Nu. Păreri izolate și în aer nu fac legi în omenire și instituțiunile nu pot fi răspunzătoare de ele. Este bine și se cuvine ca, pe cât se poate, asemenea manifestări să fie înlăturate cu îngrijire. Ele însă au trecut, cum trec încă multe la noi și vor mai trece, căci rezultă într'un mod inevitabil din nivelul nu destul de înălțat încă al spiritului științific la noi. Nu este deci loc de a se consideră ca un lucru atât de grav ceea ce s'a întâmplat cu scrierea citată de d-l Maiorescu. Erà, fără îndoeală, mai bine ca acea afirmare să nu se fi făcut.

D-l *I. Bogdan* zice că în Secțiunea istorică d-sa a fost raportor asupra lucrării d-lui Rosetti și că a văzut afirmarea de care e vorba. D-sa este convins că ea e cu totul greșită și că științificește nu se va puteà susține nici odată. Ea erà făcută în treacăt lângă o lucrare

excelentă și de aceea d-l Bogdan crede că se cuveniă să se lase afirmarea în răspunderea autorului.

D-l *I. Kalinderu* zice că, pe lângă raportul oficial al d-lui Bogdan, a făcut și d-sa în Secțiune un raport despre lucrarea d-lui Rosetti. N'a observat afirmațiunea care eră făcută incidental. De altfel crede că nici nu merită atâta atențiune, deoarece autorul n'a intrat în dovedirea ei, iar subiectul lucrării, de care a fost vorba, eră cu totul altul. Prin urmare Secțiunea n'aveà să aprobe sau să dezaprobe acea afirmațiune, așà că n'are acum motive să facă rezerve, cu atât mai mult că autorul n'o poate dovedì în scrierea sa ulterioară.

D-l *T. Maiorescu* zice că este evident că nu poate fi vorba de a face pe raportori răspunzători. Nu în procesul verbal al ședinței trebue deci făcute rezerve față de afirmarea d-lui Rosetti, ci Secțiunea istorică să iea chestiunea aceasta în studiu și dacă unanimitatea membrilor ei au altă părere decât a d-lui Rosetti, să-și exprime părerea în proces verbal, care să fie apoi adus la cunoștința plenului. Este inevitabil ca unde lucrează mulți împreună, să se ivească păreri contrare. In Academie, după obiceiul stabilit până acum, membrii activi au libertatea deplină a-și spune toate părerile. Lucrările corespondenților și ale persoanelor străine sunt supuse controlului Secțiunilor respective. Se poate deci împiedecà manifestarea în Academie a unor păreri, pe cari ea nu le împărtășește.

D-l *D. Onciul* împărtășește ideile d-lui Maiorescu. Lucrarea s'a publicat în *Anale* cu aprobarea Academiei și a Secțiunii istorice. E convins că dacă vreunul din membrii Secțiunii ar fi avut cunoștință de afirmarea numită, Secțiunea ar fi fost contra publicării ei. Lucrarea, fiind publicată în *Anale*, face pe ceilalți să creadă că membrii Secțiunii împărtășesc vederile ei, sau le tolerează. In alte împrejurări asemenea manifestare ar fi putut trece mai ușor, dar chiar în anul jubilar, când am serbat și 1800 ani dela fundarea națiunii românești, asemenea apariţiune, tocmai în *Analele* Academiei, face cea mai rea impresiune. Academia nu poate să lase acest lucru fără a-l îndreptà. Regretă că raportorii nu au atras atențiunea Secțiunii asupra faptului. Crede necesar ca Secțiunea să încheie un proces verbal, care să se publice în *Anale.* D-l Rosetti zice că afirmarea sa o va dovedì mai târziu; dar în lucrarea apărută în urmă, acelaș autor singur se leapădă de părerea sa greșită. De acest fapt trebue să se folosească Secțiunea pentru a îndreptà greșeala făcută.

D-l *I Kalinderu*, luând din nou cuvântul, zice că d-l raportor oficial a observat afirmaţiunea. Fiind făcută în treacăt şi cu totul în afară de subiectul lucrării, Secţiunea nu se puteà ocupà de ea, întru cât şi autorul numai o anunţà, îndatorindu-se să o dovedească mai târziu.Poate că erà mai bine să se scoată dela tipar, dar, încă odată, Secţiunea nu erà chemată să se rostească asupra ei, aşà după cum a fost prezentată.

— După discuţiunea ce a mai urmat, se decide ca întreaga chestiune să fie trimisă Secţiunii istorice.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă în dar, în numele M. S. Regelui, o culegere de 33 portrete în gravură ale membrilor Familiei Hohenzollern începând dela Tassilo din 801. Gravurile sunt făcute în secolul XVII şi portretele sunt însoţite de note biografice manuscripte asupra fiecărei persoane.

Cu această ocaziune d-l *Istrati* spune că va aduce la Academie toate cărţile, manuscrisele şi documentele, cari se vor puteà oprì din cele trimise la Expoziţie.

D-l *D. Sturdza* zice că Academia are, precum se ştie, o colecţiune foarte bogată de medalii şi monete româneşti vechi şi nouă, dar că multe din cele bătute în timpul din urmă la Expoziţie şi în alte părţi nu ni s'au trimis şi nici nu le-am putut procurà. Roagă pe d-l Istrati să facă o colecţiune în două exemplare din toate cele bătute în timpurile din urmă, spre a fi încorporate la colecţiunile Academiei.

D-l *Dr. Istrati* răspunde că negreşit va îndeplinì dorinţa d-lui Sturdza, aducând medaliile cerute, precum şi tot ce poate contribuì la îmbogăţirea colecţiunilor Academiei.

D-l *I. Bianu* prezentă Academiei o descoperire istorică de o însemnătate deosebită : un document românesc de pe la 1650—1660 dela oraşul Baia, având pe dânsul pecetea mare a acestui oraş, aplicată în fum. Această pecete, până acum necunoscută, este de o mare însemnătate; ea este gravată pentru ceară în întâia jumătate a secolului XIV ; are ca stemă a oraşului un cerb în fugă spre dreapta, cu capul întors, între ale cărui coarne se află un crucifix, iar în exergă inscripţia : SIGILLUM ✱ CAPITALIS ✱ CIVITATIS ✱ MOLDAVIE ✱ TERRE ✱ MOLDAUIENSIS. Documentul este al mânăstirii Putna şi a fost comunicat de Părintele D. Dan, membru corespondent.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 19 IANUARIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește comunicarea sa: *Un rescript al Impăratului Licinius pentru cultul zeului Soare.— Cum s'a chemat Celeiul în epoca romană și unde a fost vechia colonie Malva?*

ȘEDINȚA DELA 26 IANUARIE 1907

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă pentru colecțiunile Academiei o serie în dublu de toate distincțiunile acordate de jurii expozanților cu prilejul Expoziției generale române din 1906, precum și diplomele acordate Academiei: 1) diploma de onoare cu medalia de aur ca expozantă «pentru colecțiunea publicațiunilor dela 1867—1906», 2) diploma de colaborator cu plachetă.

D-l *D. Sturdza* prezentă ca omagiu din partea autorului, d-l Alfred Stead, cartea: *Great Japan, a study of national efficiency*, Londra 1906.

Dela Universitatea națională din Atena se primesc publicațiuni, cu rugarea de a se da în schimb ale Academiei.
— Se decide a se trimite în schimb toate publicațiunile Academiei.

Dela Direcțiunea generală a postelor, telegrafelor și telefoanelor se primește publicațiunea: *Dare de seamă asupra serviciilor de postă, telegraf și telefon dela 1 (14) Aprilie 1894 până la 1 (14) Aprilie 1905*, București 1906.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onorați Colegi,*

«Imi fac o tristă datorie de a vă anunță încetarea din vieață a colegului nostru Vincențiu Babeș.
«Dânsul s'a stins la Budapesta, în vârsta înaintată de 86 de ani, și sunt adânc mâhnit că Academia n'a putut fi reprezentată la îmmormântare, din cauza depărtării mari și a știrii care a sosit târziu.

«Am intervenit telegrafic pe lângă colegii noștri Teclu, Marienescu și Vulcan, cari sunt mai aproape, rugându-i să ne reprezente, dar din nefericire d-l Teclu e în convalescență, iar d-nii Marienescu și Vulcan sunt suferinzi de câtvà timp. Tot ce am putut face în asemenea împrejurări, a fost să rog pe Consulul general al României de acolo, să depună din partea Academiei o coroană cu inscripție.

«Am regretat cu atât mai mult lipsa Academiei la dureroasa ceremonie, cu cât neuitatul coleg a fost numit membru al Societății literare, ca reprezentant al Banatului, în Aprilie 1866, adică în anul întemeierii ei, când au fost numiți și colegii Caragiani și Sbiera. El erà în acelaș timp unul din fruntașii români de peste Carpați, cari un lung șir de decenii au pus munca și toată inteligența lor în serviciul neamului românesc.

«Născut în anul 1821 și crescut de un moș al său, fusese destinat la început carierei preoțești. După sfârșirea cursurilor primare și liceale, făcând o parte din acestea din urmă în școalele germane, a urmat teologia în Arad și dreptul la Universitatea din Budapesta.

«In 1848, obținând diploma de avocat, s'a înapoiat la Arad, unde a funcționat întâiu ca profesor și apoi ca inspector al școalelor românești. Tot în acea vreme a fost la Viena cu alți bărbați de încredere, în deputațiune pentru apărarea intereselor diecesei Aradului și ale poporului românesc dela Mureș și Criș.

«Mai târziu a ocupat funcțiuni înalte în magistratura Imperiului vecin, din care a ieșit ca judecător referent la Inalta curte de Casație, după un serviciu de 22 de ani, pe motive politice.

«De atunci s'a dedat cu totul cauzei naționale și a reluat firul publicisticei, în care s'a remarcat cu o merituoasă scriere: *Chestiunea naționalităților și a limbilor în Austria,* apărută în nemțește și românește, și care i-a dat un însemnat prestigiu politic, prin impresia ce a produs în cercurile românești și străine. In această lucrare, având ca motto cuvintele: *Inima noastră nu află dulceață decât pe buzele mamei,* autorul susține cu o puternică argumentare filozofică și politică conservarea autonomiei naționale a fiecărui popor, a limbii și drepturilor sale politice.

«Publicase și înainte de aceasta în *Foaia pentru minte* a lui Barițiu și în *Amicul Poporului* din 1848 epigrame și mai multe poezii, în cari se reoglindește spiritul din acele vremuri. Iată una din poezii:

Naţiunea fără naţionalitate
Este rugăciunea fără pietate...
Este ca şi norul cel fără de ploaie,
Este ca poporul cel fără de voie.

Un vultur care
Aripi nu are
Prea mişeà făptură,
Chiar schimonositură!

«In 1866 s'a întemeiat de familia Mocioni ziarul *Albina*, ca organ al partidului naţional. Babeş a condus acest ziar timp de 11 ani, întâiu la Viena şi apoi la Pesta, pledând cauza românească şi contribuind la răspândirea culturii naţionale. In această gazetă se publicau cuvântările deputaţilor şi articole judicioase într'o limbă, care deşì n'aveà totdeauna o formă aleasă, cum a dovedit-o tot pe vremea aceea d-l Maiorescu, în Criticele sale, dar nu erà nici tocmai stricată.

«A colaborat şi la *Gazeta Transilvaniei*, la *Telegraful Român*, şi cu deosebire la *Luminătorul* din Timişoara, în care desvoltà ideile sale cu multă căldură şi convingere.

«A fost timp de aproape 30 de ani deputat în Parlamentul Ungar, în care a apărat cauza naţiunii române prin numeroase interpelări şi discursuri. Cele mai însemnate dintre acestea aveau ca obiect Uniunea Ardealului cu Ungaria, şcoala şi biserica română, legea naţionalităţilor şi toate chestiunile vitale ale naţionalităţilor, sprijinind punctul său de vedere cu o logică şi o energie, pentru care a fost adesea chemat la ordine. Cuvântările sale sunt modèle de oratorie.

«A luat de asemenea o parte însemnată la reîntemeierea şi organizarea Mitropoliei de dincolo, sub prea fericitul arhiepiscop Şaguna, fiind unul din sprijinitorii de frunte ai acestei idei. Tot dânsul a fost referentul Comisiunii, care s'a dus la Carlovitz pentru aplanarea neînţelegerii dintre Românii şi Sârbii din Ungaria, privitor la fondurile şi averile bisericilor şi mânăstirilor, iar în sinoadele şi congresele bisericii ortodoxe române, a avut totdeauna un loc de vază şi o înrâurire importantă asupra mersului vieţii bisericeşti şi şcolare.

«Babeş a făcut multă vreme parte din partidul naţional, la întemeierea căruia a fost unul din cei mai aprigi colaboratori şi în care erà un cuvânt ascultat şi urmat, până la 1892, când retră-

gându-se, în urma inaugurării unei politici mai energice, care își găsì expresiunea în trimiterea unui momorand Impăratului Austriei și în alte considerațiuni, a cedat locul său luį Ioan Rațiu și comitetului celui mare al acestuia.

«Intrat de tânăr în politică și partizan al activității parlamentare, a fost ales Președinte al partidului național după memorabila conferință din 1881, la care a luat parte ca raportor și în care s'a hotărît programul partidului.

«Activitatea sa» — zice un biograf contimporan în *Familia* din 1871 — «se împarte în două ramuri: parlamentară și ziaristică. In «amândouă și-a câștigat de mult recunoștința Românilor. De cumvà «însă ar fi să facem o comparație între aceste două terenuri ale «sale, noi am preferì activitatea sa ziaristică. Puține pene de acelea «cunoaștem în ziaristica română, dincoace de Carpați, cari sacrifică «pentru susținerea programului lor o sârguință mai neobosită și «cari sunt capabile a desvoltà ideile lor cu o istețime atât de ru«tinată ca a lui Babeș.»

«Pentru Academie mult regretatul coleg aveà o mare afecțiune, ca și pentru cultura românească în genere. Până acum vreo 6 ani venià regulat la sesiunile noastre generale și luà o parte vie la discuții. In chestiunea dicționarului susțineà împreună cu colegii ardeleni «forma clasică în limba noastră», adică mănținerea unor terminații în *une,* dar erà în contra abuzului lor. A făcut numeroase rapoarte asupra multor chestiuni istorice și de literatură folkloristică, între cari amintesc pe acela asupra lui *Avram Iancu* de Aron Crainic, dovedind că e un bun cunoscător al mișcărilor sociale din 1848 și al istoriei poporului românesc. Asemenea contribuià la lucrările diferitelor comisiuni prin elocința și limpezimea cugetării sale.

«Academia i-a tipărit în broșură deosebită lucrarea asupra *Vieții și activității decedatului Andreiu Mocioni,* numit membru al Societății literare odată cu dânsul, pe care îl cunoșteà bine, căci erà prietenul familiei.

«Mulți din noi ne aducem cu plăcere aminte de bătrânul cu cuvântul vioiu și cald, blând și afabil, care se întrețineà cu fruntașii noștri politici și literați despre chestiunile la ordinea zilei.

«Trecând la cele veșnice a avut de sigur mângâierea omului care și-a făcut deplin datoria.

«El a lăsat urmași demni pe ogorul științei, ca și în sânul Academiei, pe vrednicul său fiu, Profesor Dr. Victor Babeș care, prin

activitatea şi meritele sale, va perpetuà memoria veneratului său părinte, lângă care a avut rara fericire să stea în această incintă mulţi ani.

«Amintirea scumpului nostru coleg va dăinuì în inima noastră şi a tuturor Românilor, pentru progresul cărora s'a străduit o vieaţă atât de lungă.»

Dela d-l Victor Vasilescu din Cernăuţi se primeşte o colecţiune de arii muzicale româneşti, întocmite de d-sa pentru coruri, şi cere ca Academia să facă cheltueala publicării lor.

D-l *I. Bianu* crede că nu trebue să se trimită cererea şi colecţiunea d-lui Vasilescu în studiul Secţiunii literare, ci să se înapoieze autorului, pentrucă Academia nu şi-a întins încă activitatea sa şi asupra artei muzicale şi prin urmare nu are nici putinţa şi nici mijloacele de a examinà o asemenea lucrare şi de a o publicà.

— Se decide a se înapoià autorului lucrarea.

Se primeşte invitarea la al XIV-lea Congres internaţional de igienă şi demografie, care se va ţineà la Berlin în zilele de 23—29 Septemvrie a. c.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a participà.

D-l *Şt. C. Hepites* zice: Am onoare a prezentà Academiei, spre publicare în *Analele* sale, al 25-lea număr din: *Materiale pentru climatologia României.* Intr'însul mă ocup de *Clima la Bucureşti-Filaret în anul 1906,* care a fost caracterizată printr'o răcire extraordinar de timpurie în Septemvrie, când termometrul s'a coborît în mai multe zile sub punctul de îngheţ; printr'o durată de strălucire a soarelui de asemenea extraordinar de mare în Aprilie; şi în fine prin fenomenul care a atins în ziua de 5 August partea nord şi nord-estică a Capitalei spre Obor, făcând mai multe stricăciuni. In această zi, când căldura erà înnăbuşitoare, termometrul în 40 de minute a scăzut de 10°.

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 2 FEVRUARIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela P. S. Sa Episcopul Pimen al Dunărei de jos se primesc patru volume, cuprinzând: *Dări de seamă istorico-statistice* asupra celor patru protopopiate ale diecezei Brăila, Tulcea, Covurluiu şi Constanţa, precum şi un volum

cuprinzând: *Monografia Sfintei Episcopii a Dunărei de jos*, toate alcătuite la împlinirea a 40 ani de domnie a M. S. Regelui Carol I.

— Se decide a se exprimà P. S. Episcop al Dunărei de jos mulţumirile Academiei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice: La 4 Martie 1905 am remis Academiei, din partea d-lui profesor Comşa, o colecţie şi un album de ţesături, cusături şi broderii româneşti din Transilvania şi Ungaria.

In expunerea ce am făcut, vorbind de această artă în ţara noastră, ziceam între altele, că d-na Cornescu, născută Manu, preşedinta societăţii *„Furnica“* din Bucureşti, îşi dă multă silinţă pentru răspândirea cusăturilor naţionale, şi că are de gând să publice chiar un album.

Această lucrare a apărut de curând, şi-mi fac o mare plăcere de a înştiinţà Academia, că autoarea îi oferă un exemplar într'o legătură bogată şi executată cu gust.

Albumul cuprinde:

O prefaţă.

1 foaie cu numirile unora din punctele aşà zise româneşti, întrebuinţate la cusături; şi

41 foi litografiate cu modèle în una şi mai multe colori.

Acestea din urmă se împart la rândul lor în:

38 foi litografice de cusături, adunate din judeţele Argeş, Muscel, Vâlcea, Dolj, Olt, Gorj, Prahova;

2 foi litografice cusături din Banat;

1 foaie cu modèle ale unui costum sârbesc, ce se poartă în satul Popeşti din judeţul Ilfov.

Toate acestea sunt strânse de d-na Cornescu, începând din anul 1852, mai mult pentru satisfacerea unei plăceri personale, decât pentru a fi date publicităţii. Adunarea lor a ţinut până prin 1867, şi dată fiind bogăţia şi însemnătatea acestei colecţiuni, ar fi trebuit să fie cunoscută mai de mult. Dar toate lucrurile, pe lumea aceasta, se fac cu noroc sau fără noroc, zice d-na Cornescu, care, din diferite împrejurări, n'a putut răspunde mai curând îndemnurilor, ce i-au venit din toate părţile. In deosebi aminteşte de încurajarea M. S. Reginei care, cu o adevărată dragoste patriotică, a sprijinit fără încetare industria noastră casnică, ţesăturile şi cusăturile, cari sunt o fală pentru noi şi trebuesc păstrate cu sfinţenie.

Inceputul de reînvierea portului naţional e dar îmbucurător, şi să sperăm că mişcarea va creşte prin şcoalele profesionale de fete, prin publicaţiuni şi modèle, cari să fie la îndemâna mai ales a ţărancelor, neîntrecute meştere în această privinţă, şi prin încurajări din toate părţile. Aceeaş dorinţă priveşte portul dela oraş, care a fost mai puţin conservat, deşi a avut şi are şi el părţile lui specifice româneşti, în sfârşit întreaga industrie casnică care, întocmită cu gust şi după cele mai frumoase modèle naţionale, se poate transformà într'un stil românesc artistic.

Artele sunt înrudite, şi deşi cele minore, printre cari sunt clasate ale cusăturii, sunt mai adesea influenţate de curenţi ce vin din artele majore, pot şi ele să dea un punct de plecare, o vioiciune nouă, fie artelor majore, fie altor arte minore, contribuind astfel la mărirea patrimoniului de arte al naţiunii. Expoziţiunea din anul trecut ne-a arătat cât de fericit se pot adaptà motive de arhitectură bisericească în arhitectura civilă şi monumentală.

Frumosul e totdeauna un element dătător de vieaţă, fie în propriul său domeniu, fie în domenii alăturate.»

D-l *Kalinderu* continuând zice: In anul trecut ţara a serbat cu însufleţire 40 de ani de fericită domnie a M. S. Regelui.

La Expoziţia generală română, Administraţia Domeniului Coroanei a luat parte, expunând produsele şi rezultatele activităţii sale în pavilion separat.

Am scos mai multe fotografii, atât ale pavilionului cât şi ale interiorului lui, aşà că-mi fac o plăcere a oferì şi Academiei o serie, compusă din 12 tablouri.»

D-l *Sp. Haret* zice: Am spus că remit Academiei aparatul pe care l-am construit la Paris în 1882, cu un ajutor de 1.500 lei, care mi s'a dat pentru acest scop. Aparatul acesta este rezultat din mai multe încercări şi perfecţionări; cu toate acestea tot mai trebue perfecţionat, mai ales trebuià făcut mai puţin voluminos. Nu am putut însă să fac aceasta atunci, pentrucă nu mai aveam vreme de stat în Paris, şi nici bani nu mai aveam (mă costase dejà cu mult peste 1500 lei). Trebuià mai ales construit din nou cablul, care fusese făcut foarte rău, pentrucă se executase într'o uzină departe de Paris şi nu putusem supraveghià facerea lui. Aparatul s'a făcut la Secretan, iar cronograful la Breguet. Pe urmă nu am mai putut să mă ocup de această afacere, pentrucă am intrat

în inspectorat, etc., și azi nici condițiile de experimentat în Dâmbovița nu mai sunt bune, pentrucă s'a potmolit matca cea nouă.

Aparatul erà destinat pentru experiențe asupra curgerii apei în canaluri descoperite.»

D-l *I. Bogdan* prezentă un hrisov original pe pergament, fără pecete, dela Ștefan cel Mare al Moldovei din anul 1466 (6974) August 28, pe care-l dăruește Academiei d-l I. V. Buță, advocat în Bârlad, fiind descoperit între hârtiile sale vechi de Părintele profesor I. Antonovici.

— Se decide a se exprimà mulțumiri atât d-lui V. Buță, cât și Părintelui Antonovici.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 2 Fevruarie, prin care se arată că Secțiunea propune să se publice în *Anale* scrierea d-lui *Șt. C. Hepites. Materiale pentru climatologia României. XXV. Clima anului 1906 st n. la București-Filaret.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă

D-l *Șt. C. Hepites* cetește comunicarea sa: *Hărți magnetice ale României la 1 Ianuarie 1906 st. n.*

ȘEDINȚA DELA 9 FEVRUARIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

— Dela d-l I. Papiniu, Ministrul plenipotențiar al țerii la Constantinopole, se primesc mai multe cărți, trimise în dar Academiei de Stavraki Bei d'Aristarchi.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă din partea donatorului următoarea scrisoare în limba franceză:

«Am întârziat până acum să vă scriu, cu nădejdea de a completà colecția publicațiunilor Silogului literar grec din Constantinopole. Neputând însă să izbutesc până acum, mă mărginesc astăzi a vă trimite, cu rugare de a le prezentà Academiei Române ca omagiu din partea mea, următoarele cărți:

«1) 17 volume din Silogul literar grec din Constantinopole;

«2) 2 broșuri ale lui G. Seruios, care a fost profesor al familiei Alexandru Suțo, Domn al Țerii-Românești;

«3) Discursuri și Predici de Impăratul Constantinopolului LeonInțeleptul;

«4) Dreptul canonic al Patriarhiei Ierusalimului;

«5) Istoria ecleziastică (2 vol.);

«6) Naşterea dumnezeească a Mariei, după Teotocarion;
«7) Privilegiile Patriarhatului ecumenic;
«8) Studiu asupra jurământului în contra lui Formakides;
«9) Cod de comerţ maritim otoman;
«10) Fizica de Sergiu Macreos;
«11) Insula Socotora;
«12) Dicţionar de muzică ecleziastică (A-M), vol. I, singurul care a apărut.»

— Se decide a se exprimà mulţumiri atât d-lui d'Aristarchi, cât şi d-lui I. Papiniu.

Dela d-l Constantin Chiru se primeşte darul cuprins în următoarea scrisoare:

«In hrisoavele moşiei părinteşti, moştenite dela tatăl mamei mele, Mihail Furduescu, am găsit o Condicuţă, cuprinzând diferite scrieri din anul 1780 până la anul 1799, purtând semnătura· Logofătul Iordache Furduescu.

«Condicuţa cuprinde, după textul cetit şi scris de paleograful Alex. N. Doicescu:

«Istoria Domnilor Ţerii-Româneşti, câţi au stat în vremea Radului, ce se chemà Negru, care s'a pogorît din Ţara-Ungurească cu oşti şi au gonit pe Tătarii cari locuiau într'aceste locurì; şi au stat Domn al Ţerii-Rumăneşti la leatul dela Hristos 1290»

«Logofătul Iordache Furduescu reproduce în Condicuţă numele şi datele succesiunii Voevozilor în Muntenia, cu începere din anul 1290, Domnia lui Radu Negru Vodă, şi până la anul 1786, Domnia lui Nicolae Petre Mavrogheni; înregistrând pe altă pagină despre a doua Domnie a Voevodului I. M. Constantin Suţu la anul 1791; asemenea, pe altă pagină, mai înregistrează — cu ocazia menţionării marelui cutremur din anul 1790 Martie 26, la orele 2 noaptea — domnia unui Prinţ străin.

«In condicuţă, o scriere, ce cuprinde multe pagine, poartă titlul: «Descoperirea Sfintei Liturghii.»

«Tot în condicuţă se văd diferite note şi socoteli, printre cari şi unele cheltueli făcute cu ocazia nunţii răposatei mele mame, note scrise de mâna lui Mihail Furduescu, fiul lui Iordache Furduescu.

«Subscrisul, în credinţa că scrierile cuprinse în condicuţă, cu data din anul 1780, pot aduce ştiinţei oarecari lămuriri, asupra istoriei şi literaturii timpurilor trecute, oferă cu multă bucurie onoratei Academii Române vechea Condicuţă cu scrierile din anul 1780 a străbunului său Iordache Furduescu.»

— Se decide a se exprimà d-lui Chiru mulţumirile Academiei.

Dela d-l Arhitect Elie Popescu se primeşte scrierea sa: *Biserica Mânăstirii Dealului.*

Dela d-l Const. V. Obedeanu se primește scrierea sa: *Portretele lui Mihaiu Viteazul.*

Dela d-l Dr. Lucien-Graux se primesc două scrieri relative la studiul apelor minerale.

Dela d-l Petre V. Haneș, profesor în București, se primește propunerea cuprinsă în următoarea scrisoare:

«In 1900 am publicat o monografie asupra scriitorului, puțin cunoscut pe atunci, Alexandru Russo. Monografia a fost însoțită de o prefață a d-lui Ovid Densușianu, profesor în acel an de Istoria limbii și literaturii române la Facultatea de Litere din București, și publicată cu cheltueala Fundațiunii Universitare «Carol I». Russo a fost teoretician și artist; ca teoretician a făcut parte pe la 1840 dintr'un curent literar alături de Kogălniceanu, C. Negruzzi și Alecsandri, curent cu idei sănătoase, dar puțin cunoscute; ca artist îl putem aprețià după scrierea destul de răspândită: «Cântarea României». Dela 1900 până astăzi s'au mai făcut și alte cercetări și asupra curentului dela 1840—50 și asupra lui Russo în deosebi Operele scriitorilor de mai sus, împrăștiate prin reviste și ziare, ori păstrate ca manuscripte în Biblioteca Academiei, ar fi de mare folos publicului românesc de astăzi, căruia nu numai că i-ar procurà o lectură întăritoare de suflet, dar i-ar descoperì o pagină minunată a trecutului nostru literar.

«Intemeiat pe acestea, îmi ieau permisiunea să atrag atențiunea Academiei Române, dacă n'ar fi bine *să iea asupră-și o ediție a tuturor operelor cunoscute ale lui Al. Russo.*

«Edițiunea ar cuprinde tot ce cunoaștem dela el, în două grupe: I scrieri românești, II. scrieri franceze. Ea ar fi precedată de un studiu asupra epocei literare, în care s'a manifestat Russo și s'ar încheià cu un glosar de cuvinte caracteristice din opera lui.»

— Se recomandă Secțiunii Literare.

Se primește invitare la al IV-lea Congres internațional al matematicelor, care se va ținea la Roma în zilele de 6—11 Aprilie 1908.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a luà parte

Dela Secțiunea Literară se primește propunerea de a se tipărì în *Anale* o nouă lucrare a d-lui T. Pamfile, despre: *Jocurile de copii*, care este continuare și completare a lucrării publicate în anul trecut.

— Propunerea se aprobă.

— D-l *I. Bianu* amintește că, după deciziunile Academiei, toate publicațiunile se trimit tuturor liceelor românești din țară și de peste hotare, iar

Analele se trimit numai la patru gimnazii. Ar fi bine ca Academia să aprobe a se trimite *Analele* și celorlalte gimnazii, spre a fi astfel tratate de Academie în mod egal.

— Propunerea d-lui Bianu se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 16 FEVRUARIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent al Academiei și profesor la Universitatea din Lipsca, se primește scrierea: *Rumänen und Aromunen in Bulgarien*, Lipsca 1907.

Dela d-l G. Capellini, membru onorar al Academiei și președintele Comitetului instituit pentru serbarea a 300 ani dela moartea lui Ulise Aldrovani, se primește invitare la acea serbare, care se va face la Bolonia în ziua de 12 Iunie a. c. Ulise Aldrovani, ilustru medic și naturalist italian, s'a născut la Bolonia la 1522 și a murit la 1607. A fost profesor la Universitatea din Bolonia și a scris mult despre toate ramurile cunoștințelor omenești, între cari și o *Istorie naturală* în 14 volume.

D-l *Gr. Ștefănescu* zice că și d-sa a primit invitațiune la serbare și propunerea de a fi numit în comitet. Va convocà pe naturaliștii noștri, spre a vedeà ce hotărîre se va luà.

— Se decide ca Academia să trimită adresă de omagiu, și dacă d-l Ștefănescu va luà parte la serbare, să o prezente d-sa.

D-l *L. Mrazec* zice : In urma inițiativei și stăruințelor d-lui Dr. Istrati, Comisar general al Expozițiunii jubilare, d-l Ministru al Domeniilor a convenit cu casa Trauzl & C-nia din Viena, ca aceasta, în schimbul unei mici despăgubiri, să facă un sondaj până la 1.000 m. în parcul Expoziției. Casa Trauzl & C-nia s'a angajat de a scoate probe de teren de cel puțin 1 dm. c. din metru în metru, și, cum lucrarea se face cu sistemul hidraulic «Rapid», ea a luat toate măsurile pentru a prinde în site materialul adus de apă. In afară de aceasta, se obligă de a scoate și 10 sâmburi de probă, precum și probe de fosile prin spălare indirectă.

Supravegherea părții tehnice a lucrărilor o are serviciul minelor, iar conducerea lucrărilor științifice Directorul Institutului geologic al României.

D-l profesor Bungețeanu a binevoit a se însărcinà cu studiul variațiunii temperaturii în sondaj, iar cu studiul detaliat al materialului din sondaj am însărcinat pe d-nii G. Botez, E. Protopopescu-Pache și Enculescu, asistenți ai Institutului geologic al României.

Astăzi, îmi permit să vă prezent câtevà concluziuni geologice generale, rezultate din faptele observate până acum.

Adâncimea sondajului erà în ziua de 15 Fevruarie 676 m.

Dela adâncimea dintre 385,90 m. s'au scos exemplare de Vivipara bifarcinata, fosil caracteristic pentru orizontul straturilor cu bifarcinate. Tot în aceleași straturi s'au ivit și primele urme de lignit. Lignitul, care de obiceiu e amestecat cu argilă, se prezentă în mai multe straturi, a căror putere pare a varià dela câțivà centimetri până la aproximativ 6 metri. Urme de lignit au fost constatate până la adâncimea de 534 metri.

In straturile lignitifere și în patul lor se intercalează straturi de marne cu bancuri de Unioni netezi cu coaja groasă și de vivipare, între cari Vivipara Popescui Cob. predomină. Pe lângă aceasta, s'a mai constatat până astăzi prezența următoarelor fosile: Dreyssensia polymorfa Pallas, Stylodacna Sturi Cob , Lithoglyphus Neumayeri Brus, Melanopsis corecta Sava, Hydrobia sp. etc. (1).

Lignitul nu prezentă din punct de vedere practic o însemnătate mare, atât din cauza impurităților sale, cât și din cauza adâncimii la care s'a întâlnit. Altfel straturile sunt formate aproape excluziv de marne nisipoase Lipsesc pietrișurile și nisipurile grosolane, cari sunt așà de desvoltate în ponticul superior din regiunea colinelor.

La aproximativ 650 m. s'au întâlnit urme indeterminabile de cardii și hydrogrii, iar la 669—671 m. urme de lignit.

Din faptele dobândite până astăzi se pot trage următoarele concluziuni:

1) Că la adâncime de 565 metri sub București s'a constatat încă prezența straturilor cu bifarcinate, adică prezența orizontului superior al ponticului.

2) Că ponticul lignitifer, ale cărui iviri se cunoșteau numai în colinele României apusene și ale regiunii subcarpatice, se întinde și în câmpia română. Astfel zona de lignit, care se poate urmărì cu oarecare întrerupere din împrejurimile T.-Severinului până în Valea Trotușului, se prelungește cu 60—70 km. în spre sud până la Bu-

(1) Determinate de d-l Dr. Teisseyre.

curești. De acì se poate deduce imensitatea acestui basin, care din nefericire nu posedă cărbune de o calitate superioară.

3) Că lipsa pietrișurilor în straturile străbătute de sondaj ne indică, că aluvionarea s'a făcut departe de țărmurile lacului pontic.

4) Că la 670 m. sondajul se află încă în straturi pontice.

5) Având în vedere pe de o parte, că în sondajul din Bărăgan pliocenicul a fost trecut cert la 178 metri, pe când în sondajul dela București ne găsim la 676 m. încă în pliocenic, iar pe de altă parte că la Giurgiu, la 50 km. în linie dreaptă la sud de București, se ivesc calcare mesozoice sub aluviunile Dunărei, și că baza terțiarului din sondajul din Bărăgan e atinsă la 318 m., urmează că partea câmpiei române din împrejurimile Bucureștilor corespunde unei scufundări foarte adânci, care probabil e prelungirea în spre Vest a scufundării miocenice, ale cărei sedimente încing astăzi ca o fâșie largă arcul carpatic.

6) Cum ponticul superior, straturile cu bifarcinate, se prezentă aici cu puterea și toate caracterele pe cari le posedă și în regiunile subcarpatice, ca la : Băicoiu, Filipești, Moreni, Scorțeni, Șotânga, Mărgineanca, etc., e probabil că ponticul inferior, adică straturile cu congerii, vor aveà, dacă condițiunile litologice nu se schimbă, o putere de cel puțin 300 m., căci la Gura Ocniței și la apus de Colibași, ele au fost explorate pe o grosime reală de 250 m., fără ca să fi fost străbătute.

Socotind încă miocenicul, care în sondajul din Bărăgan e reprezentat numai prin straturile sarmatice de 70—140 metri grosime, ajungem la o grosime totală a neogenului superior de cel puțin 800—970 metri. In afară de aceasta e foarte posibil ca sub sarmatic să se afle sedimentele etajului mediteran, ale cărui limite sunt întru câtvà fixate prin scufundarea praecarpatică.

De acì putem deduce că, în condițiuni stratigrafice normale, sondajul se va oprì la 1.000 metri probabil în miocenic.

D-l *Gr. Ștefănescu* zice : Este adevărat că sondajul dela Filaret a avut aceasta de important, că s'a dat peste un depozit de lignit. Lignitul fiind format în basine mai mult sau mai puțin întinse, nu se știà, dacă basinele de lignit din județele Dâmbovița și Prahova se întind până pe sub cuaternarul Bucureștilor ; rămâne să se știe cât suntd e întinse aceste basine lignitifere ; aceasta este într'adevăr partea importantă. Cât pentru existența depozitelor terțiare despre care se vorbește cu ocaziunea acestui sondaj, lucrul erà de mult cunoscut: stratele din ultimele ramificațiuni ale Carpaților au o înclinare

NNW spre SSE şi merg pe sub depozitele cuaternare spre Dunăre. Mai în toate gropile de nisip dela barierile Bucureştilor se dă, prin exploatarea pietrişului, peste argilele terţiare.

Tot aşà este şi cu depresiunea de care se vorbeşte. Se ştie de mult că dealungul Dunărei se află o falie; în adevăr, pe când malul stâng al Dunărei este mai în total format de depozitele terţiare şi cuaternare, malul drept este format de depozitele secundare. Negreşit că este în interesul ştiinţei ca sondajul să se continue, ca să meargă şi mai adânc.

D-l *Dr. C. Istrati*, după ce dă oarecari explicaţiuni asupra lucrării de sondaj întreprinse la Filaret, arată că este pericol ca lucrarea să se oprească, din cauza lipsei de fonduri. De aceea d-sa propune ca Academia să intervină pe lângă Ministerul Domeniilor, spre a se obţineà un credit în acest scop.

D-l *I. Bianu* este cu totul de părerea d-lui Dr. Istrati, ca Academia să dea ajutorul ei moral lucrării, despre care ne-a făcut o atât de interesantă comunicare d-l Mrazec, însă aceasta să se facă pe cale normală, adică prin Secţiunea ştiinţifică, urmând ca ea să formuleze dezideratul.

— Propunerea d-lui Dr. Istrati se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

ŞEDINŢA DELA 23 FEVRUARIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 23 Fevruarie, prin care se propune:

1) A se tipărì în *Anale* lucrarea d-lui D. Negreanu, membru corespondent: *Separarea electrostatică a minereurilor.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

2) A se publicà de Academie lucrarea d-lui Dr. G. Crăiniceanu: *Literatura medicală română — Bibliografie şi biografii.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă, rămâind ca la viitoarea sesiune generală să se prevadă sumele necesare, lucrarea fiind prea voluminoasă spre a se puteà tipărì în *Anale.*

3) Asupra lucrării d-lui I. Otescu: *Despre credinţele şi legendele poporului asupra cerului şi a constelaţiunilor*, Secţiunea este de părere să fie publicată în *Anale*, după ce se va pronunţà şi Secţiunea literară, căreia s'a trimis asemenea în cercetare.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următorul:

„*Act de donațiune.*

«Subsemnata Alexandrina I. Ghica, proprietară, domiciliată în Ghergani, fac prin acest act următoarea donațiune:

«Dau Academiei Române nuda proprietate a următoarelor efecte: scrisuri funciare urbane Bucureștı 5% cu cuponul 1 Iulie 1907: No. 49.568, 123.872—73, 161.246, 161.704, 176.401—03, 176,405 și 176.408 a 5.000 lei bucata, în total cincizeci mii (50.000) lei nominal.

«Toate aceste efecte le-am predat dejà Academiei Române, rămânând totdeauna în păstrarea sa.

«In tot timpul vieții mele, eu donatoarea am dreptul de a primì cupoanele dela Academia Română și am dreptul de a indicà natura efectelor de aceeaș valoare, care să înlocuească pe cele ieșite la sorți.

«Această fundațiune va purtà numele soțului meu, care mi-a rămas pentru totdeauna scump mie, trecându-se după moartea mea în fiecare an în bugetul Academiei sub titlul de «Fondul Ion Ghica», și întrebuințarea venitului va fi pentru cumpărare și publicare de documente interne și externe, relative la Istoria Românilor.

«Făcut în București, Decemvrie 1906.

„*Alexandrina I. Ghica.*“

— Membrii prezenți hotăresc în unanimitate să se primească donațiunea și să se exprime donatoarei recunoștința Academiei pentru simțimintele de solicitudine ce păstrează față de această instituțiune, al cărei conducător a fost mai mulți ani răposatul d-sale soț.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă în dar din partea d-lui Alexandru Scarlat Ghica, care este de față la ședință, următoarele trei hrisoave domnești:

1) dela Grigore Ghica, Domnul Țerii-Românești, cu data 1734 Fevruarie 20, scris pe pergament;

2) dela Gheorghe Caragea, Domnul Țerii-Românești, cu data 1816 August 14;

3) dela Grigore Dimitrie Ghica, Domnul Țerii-Românești, cu data 1824 August 25;

— Se exprimă d-lui Ghica călduroasele mulțumiri ale Academiei, dimpreună cu dorința de a face să se aducă la Academie cât mai multe documente din familia d-sale, spre a fi păstrate în siguranță și studiate pentru gloria familiei și pentru luminarea istoriei naționale.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 2 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Sturdza-Scheianu se primesc pentru colecţiuni darurile arătate în următoarea scrisoare:

«Rog binevoiţi a primi pentru Academia Română din parte-mi sub condiţiunea de a fi incorporate Bibliotecii Sturdza-Scheianu, şi sub aceea de a puteà consultà aceste ale mele daruri sau în localul Academiei sau acasă la mine, următoarele:

I. 322 reproduceri fotografice ale peceţilor Domnilor Moldovei dela 1387—1859;

II. Negativele fotografice ale acestor reproduceri;

III. 16 volume tipărite»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă cele mai călduroase mulţumiri ale Academiei d-lui Sturdza-Scheianu pentru noul şi bogatul dar, pe care îl face colecţiunilor ei.

Dela Părintele I. Antonovici, profesor la Bârlad, se primesc în dar 15 documente româneşti dintre anii 1660—1779.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* memoriul d-lui Radu Rosetti despre: *Censura în Moldova sub ocârmuirea rusească şi sub Mihail Sturdza.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *Şt. C. Hepites* ceteşte comunicarea: *Sismele din anul 1906 st. n. şi lucrările primei întruniri a Comisiunii permanente a Asociaţiunii internaţionale de sismologie la Roma în 1906.*

D-l *Dr. G. Marinescu* ceteşte: *Câtevà date de patologie şi igienă socială.*

D-l *A. D. Xenopol,* cu privire la comunicarea d-lui Dr. Marinescu, zice: In legătură cu cele spuse de d-l Dr. Marinescu adaog şi câtevà observaţiuni din punctul de vedere sociologic: Alcoolismul nu va puteà fi nici odată înlăturat, cât timp Statul nu va face din venitul lui un capitol esenţial pentru echilibrarea bugetului, căci prin aceasta se naşte un antagonism între cei doi ministri, acel al Instrucţiunii care, prin rolul său este chemat a moralizà poporul, şi deci a înfrânà pe cât se poate acel viţiu urîcios şi păgubitor — şi Ministerul de Finanţe, care are de scop şi se bucură mult, când vede urcân-

du-se veniturile Statului și deci și acelea din taxa asupra băuturilor spirtoase. Este o contrazicere în vieața noastră de Stat, care se deslegă totdeauna în defavoarea moralei și în favoarea finanțelor. Pentru a se pune capăt unei stări de lucruri atât de anormale, ar trebui ca venitul din băuturile spirtoase să fie scoase dintre acelea, pe baza cărora se echilibrează bugetul; să se considere ca niște venituri întâmplătoare, cari să fie întrebuințate bunăoară la amortizarea datoriei publice, iar nu la întâmpinarea cheltuelilor generale ale Statului D-l Dr. Marinescu a atras luarea aminte asupra faptului, că în Suedia alcoolismul a fost aproape cu totul înlăturat; însă a uitat să amintească modul cum s'a ajuns la acest rezultat: Anume Suedezii au avut buna idee de a da drept de vot în chestiuni de înființare sau desființare de cârciumi și femeilor din comune, cari, nefiind alcoolice și găsind și câțivà bărbați de felul lor, majorează totdeauna pe cei ce susțin cârciumele. In privința pelagrei, observ că acolo, unde este obiceiul de a se da tain oamenilor la muncă, hrana ce li se pune la dispoziție este o adevărată otravă: făină din popușoiu stricat, brânză mucegăită și murături împuțite, și nu se găsește nimeni în organismul — dragă Doamne — civilizat al Statului nostru, care să privegheze ca asemenea crime să nu se mai comită.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 9 MARTIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* propune să se trimită ca omagiu A. S. R. Principelui Bulgariei publicațiunile istorice ale Academiei.
— Propunerea d-lui Președinte se primește.

D-l *Dr. C. I. Istrati* zice : Cu întristare aduc la cunoștința Academiei că marele chimist, podoaba științei moderne și membru onorar al nostru, Marcellin Berthelot, a încetat din vieață la Paris. Propun ca Academia să manifeste părerile ei de rău, trimițând o telegramă de condoleanțe Institutului Franței, al cărui membru strălucit a fost ilustrul învățat.
— Propunerea d-lui Dr. Istrati se aprobă și se decide a se trimite următoarea telegramă :

«Academia Română, care numără pe răposatul Berthelot printre membrii ei de onoare, trimite Institutului Franţei expresiunea adâncii dureri pe care eă o resimte în urmă morţii acestui ilustru învăţat francez, aparţinând omenirii.»

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea sa despre: *Neconştiutul în istorie.*

ŞEDINŢA DELA 16 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Părintele I. Antonovici, profesor la Bârlad, se primesc în dar 50 documente istorice dintre anii 1597 şi 1834.

— Se exprimă mulţumiri Părintelui Antonovici şi se decide a i se trimite publicaţiunile istorice ale Academiei.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* scrierea d-lui I. St. Murat despre: *Influenţa pădurilor asupra iuţelii vânturilor.*

— Propunerea se aprobă.

Dela d-l G. Băicoianu, advocat în Turnu-Severin, se primeşte următoarea scrisoare:

«In judeţul Mehedinţi, numele a două staţiuni ale căilor noastre ferate, Balota şi Tâmna, s'au schimbat în Palota şi Timnea de concesionarii Strussberg, cari au construit linia ferată Vârciorova-Craiova.

«Balota este numirea unei moşii a moşnenilor Zăgăeni ai comunei Zăgaia. Localitatea unde este construită staţia se numeşte Balota, iar nu Palota. O staţiune de drum de fier Palota este în Ungaria. Dacă Ungurii au o staţie de drum de fier Palota, este drept să schimbăm numele adevărat al staţiei Balota, spre a-l face unguresc Palota?

«Toţi locuitorii din comuna Zăgaia sunt alarmaţi de această schimbare de nume al unei staţiuni româneşti într'un nume unguresc.

«Imi permit a supune aceasta la cunoştinţa celei mai înalte instituţiuni culturale, Academia Română, şi nu mă îndoesc că veţi binevoi a interveni pe lângă autorităţile în drept spre a schimbă numele Palota în Balota.

«Tot aşă s'a făcut cu numirea staţiei Tâmna: în loc de Tâmna, cum este numele comunei, concesionarii Strussberg au scris pe localul staţiei Timnea,

care numai românesc nu este, ci nemţesc. Locuitorii din Tâmna sunt formalizaţi cu drept cuvânt de această schimbare a numelui staţiei Tâmna în Tîmnea. Imi permit respectuos, Domnule Preşedinte, a aduce aceasta la cunoştinţa Domniei Voastre, spre a interveni pe lângă cei în drept a da numele staţiei «Tâmna» pe cel adevărat, în locul celui nemţesc Tîmnea.»

— Se recomandă Secţiunii literare.

Dela d-l I. Corbu din Bistriţa (Transilvania) se primeşte următoarea propunere:

«*Un mijloc practic pentru unificarea limbii literare*.

«E de prisos a mai insistà asupra însemnătăţii unificării limbii; nu poate fi vorba decât de mijloacele, cari să ducă la scop.

«Nu necunoştinţa terminilor potriviţi e cauza, că în scrisul nostru (mai ales al Ardelenilor) se găsesc atâţi termini nepotriviţi—căci şi la noi se cetesc şi cărţi scrise într'o limbă curată românească, — ci cauza e cunoştinţa prea multor termini, deci şi a celor nepotriviţi, rămăşiţe ale şcoalei latiniste şi ale literaturii rămase din acea şcoală. Aşà de ex.: Cine foloseşte cuvântul «amăsurat», cunoaşte tot aşà de bine şi terminul «conform», «potrivit», dar nu ştie că cel dintâiu nu e corect, nu ştie de ex.: că nu e tot una a scrie «insist» şi «inzist», după ce l-a văzut scris şi cu s şi cu z, chiar şi în reviste din România d. e. în «Vieaţa românească».

«Mijlocul, care ar duce mai repede la scop, ar fi editarea (din partea Academiei) unui dicţionărel (cum se află şi d. e. în limba germană), cât o broşură din Biblioteca pentru toţi, care ar cuprinde la început regulele ortografice, flexiunile din punct de vedere ortografic şi alte regule generale şi apoi materialul lexical, în care s'ar luà numai cuvinte cu înţeles sau ortografie dubie. Ar fi de prisos a se luà d. e. cuvinte ca: laud, casă, bun, între, etc., dar s'ar luà terminii ştiinţifici mai folosiţi în tot cazul, căci cu aceştia se face mai mare abuz în scriere. Cuvintele s'ar scrie cu ortografia corectă fără explicări, cel mult la cuvintele cari se întrebuinţează greşit şi pentru alte noţiuni; d. e. la cuvântul «corespondenţă» s'ar puteà adaoge scurtat: «n. c. cu cartă postală» (nu confundà). Cuvintele nepotrivite mai înrădăcinate încă, s'ar puteà luà pentru a se trage luarea aminte asupra lor, arătându-se terminul corect, cum e d. e.: «morbos» în loc de «bolnav». Aici s'ar puteà luà în ajutor colaborarea Asociaţiunii noastre. Cuvintele se pot uşor alege din orice dicţionar. La unele cuvinte s'ar puteà însemnà şi cazul sau prepoziţia, cu care se foloseşte, d. e. egal (cu), conform (dat.), recensiune (asupra), aparţine (la sau cu dat.).

«Acest dicţionărel ar puteà fi folosit de toţi scriitorii (în înţelesul cel mai larg al cuvântului), tipografii, culegătorii, şi cred că ar contribuì mult la unificarea limbii literare.

«Acest dicţionărel ar împleà alt gol, decât dicţionarul cel mare proiectat, şi va fi tot aşà de folositor şi după terminarea aceluia.

«Nu cred că poate fi indiferentă pentru Academia Română chestiunea unificării limbii şi în afară de graniţele României.»

— Se recomandă Secţiunii literare.

Dela Facultatea de drept din Bucureşti se primeşte cererea de a se da pentru biblioteca ei publicaţiunile Academiei, dubletele cărţilor de drept şi economie politică din biblioteca Academiei, precum şi biblioteca Costa-Foru, intrată în proprietatea Academiei odată cu Biblioteca Centrală.

— Se decide a se da publicaţiunile Academiei şi dubletele cărţilor de drept şi economie politică, cari se vor alege în cursul reorganizării bibliotecii Academiei, nu însă şi biblioteca Costa-Foru.

D-l *T. Maiorescu* zice că a primit o adresă din partea d-lui Preşedinte, cu rugare de a depune rapoartele asupra scrierilor cu a căror examinare a fost însărcinat. Prin art. 15 din Regulamentul premiilor, se dispune în adevăr ca rapoartele să se înainteze Secţiunii respective cu o lună înainte de deschiderea sesiunii generale — dată care anul acesta a fost 20 Fevruarie. D-l Maiorescu aminteşte că a anunţat chiar înainte de acea zi, că rapoartele d-sale erau gata şi deci s'a conformat Regulamentului. Acum le depune efectiv pe biuroul Academiei, însă în plic închis, spre a se deschide în Secţiunea literară, numai când se va procede la cetirea lor.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că e bine să se iea precauţiunea de a se depune rapoartele în plicuri închise şi mulţumeşte d-lui Maiorescu pentru povaţa dată. Cu această ocaziune, d-l Preşedinte relevă greutatea ce se întâmplă în lucrările Academiei, prin faptul că unii din membri sunt împiedicaţi de boală ori de bătrâneţe să lucreze, iar alţii nu vin să iea parte la sesiunea generală. Deşi prin art. 22 din Statute se dispune că membrii Academiei se aleg pe vieaţă, totuş prin art. 60 din Regulamentul general se prevede cazul, în care un membru absentează în două sesiuni consecutive. La a treia sesiune, absentarea se va considerà de caz grav, asupra căruia Academia se va pronunţà. Va trebuì deci să avizăm şi noi în sesiunea care începe Marţia viitoare asupra unor absenţe nemotivate.

SECŢIUNEA LITERARĂ

Raportul d-lui I. Bianu despre: Glosariu de cuvinte dialectale de Alexiu Viciu, — aprobat de Secţiune la 16 Iunie 1906.

D-l Profesor Alexiu Viciu dela gimnaziul din Blaj de mai mulţi ani adună materialul lexic provincial sau dialectal din graiul viu al Românilor de peste Carpaţi. O parte din materialul astfel adunat l-a publicat într'o mică broşură la 1899. De atunci cercetările au fost continuate şi rezultatul este însemnata bogăţie de material dialectal, pe care acum o prezentă Academiei spre publicare.

La fiecare cuvânt se arată şi se explică înţelesul, şi se arată locul sau ţinutul unde se întrebuinţează. Lucrarea se prezentă astfel cu toate calităţile ştiinţifice cerute în asemenea materie, şi de aceea subscrisul este de părere, că lucrarea d-lui Profesor Viciu merită să fie publicată în *Analele* Academiei — *Memoriile Secţiunii literare.*

ŞEDINŢA DELA 13 OCTOMVRIE 1906.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu.*

Membrii prezenţi ai Secţiunii, luând în cercetare lucrările trimise dela plenul Academiei spre examinare, decid următoarele:

După propunerea d lui *I. Bianu*, Secţiunea decide a se tipări în *Anale* lucrarea d-lui N. Iorga: *Cărţi şi scriitori români din veacurile XVII—XIX.*

Raportul d-lui I. Bianu despre: Notiţe etimologice de Per. Papahagi, — aprobat de Secţiune la 20 Octomvrie 1906.

Notiţele etimologice trimise de d-l Per. Papahagi spre publicare sunt încercări de a arătà sau de a lămurì originea a 103 cuvinte româneşti aproape toate din dialectul macedo-român.

Sunt de părere ca lucrarea d-lui Papahagi să fie publicată în *Anale—Memoriile Secţiunii literare*, atât pentrucă d-sa a dovedit prin multe lucrări anterioare, cele mai multe publicate chiar de Academie, că este un adânc cunoscător al dialectului armân, cât şi pentrucă d-sa este îndestul de temeinic înzestrat cu cunoştinţe şi cultură de filologie romanică, spre a face asemenea studii la înălţimea stării de astăzi a ştiinţei, chiar dacă unele etimologii ar fi dovedite în viitor ca eronate.

Raportul d-lui I. Bianu despre Jocuri de copii de Tudor Pamfile,— aprobat de Secţiune la 9 Fevruarie 1907.

Manuscriptul trimis spre publicare în *Anale* de d-l Tudor Pamfile este o continuare şi o completare a culegerii d-sale de *Jocuri de copii*, publicată în *Analele* din 1905—6. Cea mai mare parte din jocurile descrise în noua lucrare sunt descrise şi în cea precedentă; în lucrarea prezentată acum însă se prezentă variante culese din alte localităţi decât cele dintâi, adunate numai din comuna Ţepu (Tecuciu). Sunt aici şi câtevà jocuri nedescrise în lucrarea din anul trecut.

Lucrarea este făcută cu aceeaş îngrijire ca şi cea publicată, şi subscrisul sunt de părere că este bine ca Secţiunea să aprobe publicarea în Memoriile ei şi a lucrării de faţă pentru aceleaşi consideraţiuni ştiinţifice, pentru cari a aprobat pe cealaltă.

SECŢIUNEA ISTORICĂ

Raportul d-lui D. Onciul despre: Cronica Vascanilor de Radu Rosetti, — aprobat de Secţiune la 5 Maiu 1906.

Cercetând lucrarea d lui Radu Rosetti: «Cronica Vascanilor», prezentată spre a fi publicată în *Anale,* am onoarea a raportà cele următoare:

Lucrarea conţine: 1) Cronica moşiei Vascanii cu trupurile dependente (Boldeştii cu Sârbii, Bârleştii şi Todireştii) dela începutul secolului al XVII-lea (58 pag. folio); 2) Documentele acestor proprietăţi, împreună cu hârtii Pisoschieşti şi Feştileşti, în număr de 132.

Cronica este o monografie reuşită asupra moşiei respective ca proprietate, cu date interesante asupra familiilor ce au stăpânit-o, şi cà atare o contribuire preţioasă la istoria proprietăţii în Principatele Române. Documentele anexate prezentă interes, nu numai cu privire la subiectul tratat, ci şi din alte puncte de vedere. Sunt de părere că lucrarea d-lui Rosetti merită să fie publicată în *Anale.*

Raportul d-lui I. Bogdan despre: Originea şi transformările clasei stăpânitoare în Moldova de Radu Rosetti, — aprobat de Secţiune la 9 Iunie 1906.

Memoriul d-lui Radu Rosetti se ocupă cu o chestiune foarte interesantă din trecutul ţerilor noastre: cu originea şi transformările clasei stăpânitoare în Moldova, în deosebi până în sec. XVII, îmbrăţişează însă în trăsuri generale desvoltarea acestei clase şi dela sec. XVII încoace, până în sec. XIX. In ce priveşte originea boierilor, d-sa arată că ea trebue căutată în mare parte în neamurile vechilor cneji, cari atât în Moldova, cât şi în Ţara-Românească, stăpâniau satele cu drept de moştenire. D-sa caută să completeze studiul meu asupra Cnejilor, făcând o deosebire între cneji şi juzi (sau vătămani); cei dintâiu erau, după d-sa, totdeauna ereditari, pe când juzii (sau vătămanii) erau simpli funcţionari ai Domnului sau proprietarului, aleşi ori numiţi, simpli «magistraţi rurali», cum se exprimă d-sa — deosebire ce poate fi admisă, deşi nu este încă destul de bine precizată. — Despre transfor-

mările clasei domnitoare se vorbeşte mai puţin decât despre originea ei; se arată însă, cu adevărată pricepere pentru istoria internă a ţerilor noastre, cum vechii boieri îmbogăţindu-se ajung, până prin sec. XVII, să formeze o nobilime, cum din sec. XVII încoace ei ajung a constitui o aristocraţie, iar în sec. XVIII şi XIX o oligarhie puternică.

D-l Rosetti e un bun cunoscător al documentelor interne (moldoveneşti), pe cari le interpretează cu mult bun simţ; în memoriul său se găsesc o sumă de observaţiuni juste, ca d. p. asupra originii răzăşilor în Moldova şi a moşnenilor în Muntenia, asupra situaţiei ţăranilor până în sec. XVII, asupra satelor în vechime, asupra familiilor boiereşti de origine străină, ş. a. Pentru aceste însuşiri, cred că memoriul d-sale merită a fi publicat în *Anale*.

Părerea d-lui I. Kalinderu despre aceeaş lucrare, aprobată de Secţiune la 9 Iunie 1906.

Lucrarea d-lui R. Rosetti, care după titlu se ocupă cu originea şi transformările clasei stăpânitoare din Moldova, tratează şi despre diferitele clase ale populaţiunii rurale, cari, după d-sa, erau în veacul al XV-lea următoarele:

1) Boierii, 2) Slugile domneşti (adică slujbaşii de mâna a doua), 3) Cnejii şi 4) Românii (pag. 13).

Deşi se ocupă mai ales cu secolul al XV-lea, d-sa urmăreşte mersul lucrurilor până la sfârşitul secolului al XVIII-lea; după d-sa, când s'au întemeiat domniile, cnejii au dobândit ereditatea şi au înfiinţat astfel *boierimea.*

In secolul al XIV-lea, clasa stăpânitoare din Moldova erà, după d-l Rosetti, la nivelul celei din secolul al IX-lea în Germania. De altminteri, nu erà o clasă închisă, căci intrau şi negustori în ea. In secolul al XVII-lea, s'a format din clasa stăpânitoare o aristocraţie, în care au intrat şi străini, astfel în prima jumătate a secolului al XVII-lea au intrat 4 familii străine: Cantacuzino, Hrisoverghi, Rosetti, Ghica (pag. 44).

Valoarea scrierii d-lui Rosetti stă, în parte, în numeroase documente interne ce întrebuinţează, căci partea mai puţin desvoltată a istoriografiei române, este adunarea şi prelucrarea documentelor interne. Această scriere merită a fi publicată în *Analele* noastre şi va fi cetită cu folos de cei cari se interesează de cunoştinţa instituţiunilor noastre, care e puţin înaintată.

Raportul d-lui C. Erbiceanu despre: Un boier oltean la Karlsbad în 1796 — Călătoria lui Barbu Ştirbei în apus, de N. Iorga, — aprobat de Secţiune la 23 Iunie 1906.

Dându-mi-se spre cetire lucrarea prezentată de d-l N. Iorga, pentru a fi cetită în o şedinţă publică, mi-am îndeplinit cu conştiinţiozitate îndatorirea pusă, şi văzând studiul d-lui Iorga, declar că nu cuprinde nimic, care ar fi în contra tradiţiei şi datinelor Academiei, spre a puteà fi cetită în public. Subiectul ce tratează este: Expunerea vieţii, traiului şi deprinderilor unui boier neaoş român din secolul XVIII, 1796—1812. Se expune călătoria la Karlsbad a boierului Barbu Ştirbei, oltean, după notiţele luate din scrisorile păstrate de neguştorul vestit din Sibiiu, Pop Hagiul, prietenul său.

Sunt dar de părere că d-l N. Iorga poate ceti în public lucrarea sa, mai ales că cuprinde datine şi tradiţiuni dela vechii noştri boieri, şi pentrucă nouă ne lipsesc până la această epocă descrieri despre călătoriile în apus ale boierilor noştri.

Raportul d-lui C. Erbiceanu despre: Câtevà fărâme din corespondenţa lui Alexandru Vodă Ghica, Domnul şi Caimacamul Ţerii-Româneşti, de N. Iorga,—aprobat de Secţiune la 27 Octomvrie 1906.

Insărcinat de d-voastre, am cetit lucrarea prezentată Academiei de d-l N. Iorga, membru corespondent, în scop de a fi publicată în *Analele* Academiei. Lucrarea este intitulată: *Câtevà fărâme din corespondenţa lui Alexandru Vodă Ghica, Domnul şi Caimacamul Ţerii-Româneşti.* Ea cuprinde în rezumat următoarele chestiuni: 1) Un proiect nerealizat atunci, privitor la aducerea în stare navigabilă a braţului Sulina; 2) O recomandare făcută de Nesselrode pentru Daşcov, ca înlocuitor în postul de Consul rusesc la Bucureşti; 3) Dovezi că mişcarea Bulgarilor a izbucnit pe la mijlocul lunii Iulie 1841, în Brăila, şi a fost îndată potolită de Odobescu; 4) Scrisoarea lui Alexandru Ghica, tânărul, prin care spune unchiului său Ghica Vodă despre moartea lui Mihalache Ghica; 5) O mică corespondenţă oficială a Turciei cu Ministerul Afacerilor străine; 6) Consulul englez din Bucureşti face o recomandare Domnului pentru o persoană de încredere; 7) Alexandru Ghica dorià să fie Domn ţerii din nou. Hotărîrea europeană de a se chemà Divanurile ţerii, pentru a face cunoscute dorinţele lor, după notele rămase dela el; 8) Răspunsul Porţii către ambasadorul francez, cu privire la alegerile abuzive şi contestate ale Caimacamului Vogoride, făcute în Moldova în 1857; 9) In Bucureşti stăteà în calitate de Comisar

Impărătesc secretarul Marelui Vizir Safet Efendı; 10) Probe din telegramele ce vestiau rezultatul alegerilor; 11) Regele Oton al Greciei răspunde la felicitările lui Ghica, în 1858; 12) Ghica îşi arată durerea pentru atentatul în contra lui Napoleon, întâmplat la Opera din Paris; 13) Alexandru Vodă trimite pe fratele său mai mic Dimitrie la Paris în scopuri politice; 14) Principele Frideric al Prusiei călătoreşte prin ţară şi vizitează Târgoviştea, Câmpulung, Argeşul, Buzăul şi Râmnicul în 1858; 15) Despre încheierea desbaterilor Divanurilor, Convenţiunea dela Paris; în fine 16) Lupta dintre Bibescu şi Ştirbei la 1858 Acesta e cuprinsul lucrării d-lui N. Iorga. Aceste fărâme istorice, cum le numeşte d-sa, nu cuprind în sine nimic care ar puteà aduce vreo jignire, deşi sunt moderne, pentru persoanele pomenite în ele, cari sunt acum de domeniul istoriei. Din contră, ele lămuresc multe puncte politice îndoioase din trecut; pentru acest cuvânt sunt de socotinţă, ca fărâmele prezentate de d-l N. Iorga Academiei să fie imprimate în *Anale*. Textul acestor fărâme este parte în româneşte, parte în franţuzeşte, decopiat după originale.

Părerea d-lui I. Kalinderu despre aceeaş lucrare, aprobată de Secţiune la 27 Octomvrie 1906.

Subiectele despre cari tratează fragmentele din corespondenţa lui Alexandru Vodă Ghica din 1834 şi 1856, grupate de d-l Iorga sub titlul de: «Câtevà fărâme», prezentă interes istoric şi sunt de natură foarte variată. Ele n'au nimic care ar puteà lovì vreo susceptibilitate legitımă, aşà încât publicarea lor, cu scurtele lămuriri sau comentarii ce le-a dat d-l Iorga, e de recomandat. Pe când alte ţeri au pentru perioada 1838—60 şi pentru tot secolul trecut belşug de ziare şi de memorii, la noi aceste izvoare sunt foarte puţine şı e cu atât mai bine venită îmbogăţirea lor cu corespondenţe.

Raportul d-lui D. Onciul despre: Censura în Moldova sub cârmuirea rusească şi sub Mihaiu Sturdza, de Radu Rosetti,—aprobat de Secţiune la 2 Martie 1907.

Memoriul înaintat de d l Radu Rosetti spre a se publicà în *Analele* Academiei tratează despre: *Censura în Moldova sub ocârmuirea rusească şi sub Mihaiu Sturdza.*

Manuscrisul cuprinde o expunere istorică pe 164 pagine in-4⁰ şı maı multe acte nenumerotate, copiate dın dosarele Arhivei dela Iaşi, şi cari actualmente se află la Academıe. Expunerea ıstorică tratează, în capitolul I, despre: *Censura sub guvernul provizor rus*, arătând cum ea s'a înfiinţat şi

aplicat de către Kiselev; iar în capitolul II, despre censura în domnia lui Mihail Sturdza cu subîmpărţirile următoare: 1) censura cărţilor religioase, 2) censura cărţilor româneşti şi măsuri generale asupra presei, 3) censura cărţilor străine, 4) censura teatrală, 5) censura publicaţiunilor periodice, 6) censura ziarelor. Actele anexate urmează în aceeaş ordine.

Şi expunerea istorică şi actele anexate prezentă un interes deosebit pentru istoria culturii româneşti în prima jumătate a secolului XIX, aşà încât publicarea memoriului în *Analele* Academiei este recomandabilă, fiind o lucrare de merit.

SECȚIUNEA ȘTIINȚIFICĂ

Raportul d-lui Gr. Ștefănescu despre: Plante macedonice din vilaeturile Monastir și Salonic, de Dr. D. Grecescu,—aprobat de Secțiune la 10 Noemvrie 1906.

Insărcinat să-mi dau părerea asupra cererii d-lui Dr. Grecescu, membru corespondent al Academiei, ca să cetească în ședință publică și să se tipărească în *Analele* Academiei lucrarea sa intitulată: *Plante macedonice din vilaeturile Monastir și Salonic,* am onoare a vă relată următoarele:

Lucrarea d-lui Dr. Grecescu este o lucrare meritorie, cu atât mai mult că puțini învățați au scris direct sau indirect asupra florei acestei regiuni europene.

Autorul descrie după toate regulele științifice în materie 900 de spețe de plante din regiunile Ohrida, Bitolia și Salonic, plante cari i-au fost procurate de d-l Mihail Dimonie, licențiat în științele naturale dela Universitatea din București, actualmente profesor la Salonic, și de d-nii Constantin Eftimiu, Sterie Șunda și Nicolae Petrescu, studenți în farmacie.

Autorul arată mai întâiu, în lucrarea sa, pe învățații cari direct sau numai indirect, cum am zis mai sus, au scris cevà în privința florei Peninsulei Balcanice. Face apoi istoricul și descrierea regiunilor Ohrida, Bitolia sau Monastir și Salonic și a vecinătăților lor, arătând topografia, clima și vegetațiunea acestor interesante regiuni, după care urmează descrierea științifică a celor 900 de spețe de plante macedonene, din cari unele comune cu cele din România, altele proprii acestor regiuni.

Pentru aceste cuvinte, sunt de părere ca să aprobați și d-voastre ca lucrarea d-lui Grecescu să fie cetită în ședință publică și să se tipărească în *Analele* Academiei, cu o singură observare, ca pentru lectura publică autorul să facă numai un rezumat al lucrării d-sale, care este prea vastă, pentru a fi cetită toată.

ŞEDINŢA DELA 3 FEVRUARIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere lucrarea prezentată de d-l *Şt. C. Hepites*, intitulată: *Materiale pentru climatologia României, XXV. — Clima anului 1906 st. n. la Bucureşti-Filaret*, găseşte că merită să fie publicată în *Analele* Academiei.

Raportul d-lui Şt. C. Hepites despre Credinţele ţăranului român relative la fenomenele cereşti şi meteorologice, de I. Otescu, — aprobat de Secţiune la 23 Fevruarie 1907.

Lucrarea d-lui Otescu, cu a cărei cercetare aţi binevoit a mă însărcinà, sub titlul: *Din firea şi credinţele ţăranului român, etc.*, care nu mi se pare tocmai potrivit şi care cred că s'ar fi putut înlocui cu succes prin cel de: «Din astronomia şi meteorologia ţăranului român», este bazată în prima linie pe informaţiunile ce i-au fost dat mai mulţi învăţători săteşti din diferite părţi ale ţerii, răspunzând diverselor puncte dintr'un chestionar pregătit adhoc de autor.

Cunoştinţele mele foarte mărginite asupra basmelor, legendelor şi credinţelor ţăranului român nu mă îngăduesc să spun, dacă cele raportate în manuscris sunt în adevăr ale lui, iar nu ale altor popoare, dela cari dânsul le-ar fi împrumutat, şi dacă nu ar fi existând şi altele cari s'ar fi putut indicà cu mai mult succes. Găsesc însă că descrierea cerului pe constelaţiuni cunoscute de ţăranul român este foarte importantă de cunoscut, dacă nu ar fi decât pentru a ne da seama de închipuirea ce-şi face dânsul de bolta cerească.

Lucrarea d-lui Otescu nu trebue considerată în această privinţă numai ca o compilaţiune a informaţiunilor ce a obţinut prin mijlocul indicat, căci autorul şi-a dat osteneala să confrunte, să compare şi să discute diferitele informaţiuni ce a putut culege asupra uneia şi aceleiaş chestiuni, spre a alege pe aceea care i s'a părut mai probabilă.

In ceea ce priveşte partea, ca să zic aşà, astronomică sau meteorologică a acestei lucrări, sunt de părere că ea merită să fie publicată în *Anale*, şi întreaga lucrare şi-ar aveà locul său în această publicaţiune, dacă şi un cunoscător în ale legendelor ar fi de aceeaş părere pentru partea referitoare.

Raportul d-lui Dr. V. Babeş despre: Literatura medicală românească de Dr. G. Crăiniceanu,—aprobat de Secţiune la 23 Fevruarie 1907.

Această lucrare a fost restituită autorului pentru a i se face oarecari modificări, şi anume pentru a introduce şi literatura medicală modernă.

D-sa s'a conformat acestei cereri şi lucrarea, aşà cum se prezentă astăzi, mi se pare că e demnă de toată încurajarea din partea Academiei.

In adevăr, opera d-lui Crăiniceanu erà cât se poate de anevoioasă; se cereà atâta muncă, atâta judecată şi cunoştinţe atât de multiple, încât nu putem decât s'o admirăm.

Această operă este un monument din cele mai importante, ridicat spiritului ştiinţific, puterii de muncă şi în fine succeselor recunoscute şi în străinătate, pe terenul ştiinţei medicale, ale naţiunii române.

Cred că este de datoria Academiei, ca depozitară a manifestaţiunilor spiritului românesc, să publice şi să păstreze acest document, care pune în evidenţă munca uriaşă şi progresiv crescând a medicilor români.

D-l Crăiniceanu nu numai că adunase miile de publicaţiuni, dar cele mai multe le şi cetise, însoţind înşirarea lor cu observaţiuni scurte, juste, dând şi date biografice ale autorilor.

Această lucrare va fi foarte utilă pentru toţi, cari lucrează pe terenul medicinei şi cari până acuma, din cauză că nu erà chip a se cunoaşte lucrările medicale ale Românilor, au neglijat lucrările medicale române anterioare.

Recomand deci lucrarea spre publicare din partea Academiei.

Raportul d-lui Şt. C. Hepites despre: Influenţa pădurilor asupra iuţelii vânturilor de I. St. Murat,—aprobat de Secţiune la 16 Martie 1907.

In totdeauna şi pretutindeni s'a vorbit de influenţa binefăcătoare ce ar fi având massivele păduroase asupra iuţelii vântului, nu cunoaştem însă nici un studiu care să arate cât de mare ar fi această influenţă şi până la ce depărtare dela pădure s'ar întinde suprafaţa apărată.

Institutul Meteorologic, ce am onoarea de a conduce, a fost deci fericit de a puteà profità de împrejurarea ce i se oferă de a face acest studiu tocmai în regiunea cea mai bântuită la noi de vânturi, în Bărăgan, unde, în acest scop, Serviciul silvic al Statului a ales pădurea din comuna Ghimpaţi (Ialomiţa), care trebuià să servească la experienţe.

Cu instalarea staţiunii anemometrice dela Ghimpaţi, cu facerea observaţiunilor şi studiul lor am însărcinat pe subdirectorul meu, d-l Murat, care

a prezentat Academiei memoriul său: *Influenţa pădurilor asupra iuţelii vânturilor*, ce aţi binevoit a-mi da spre examinare.

Acest memoriu, cuprinzând un rezumat al cercetărilor făcute în timp de un an şi al rezultatelor dobândite, şi precizând această influenţă, totdeauna crezută mult mai importantă, aduce o contribuţiune nouă în studiul chestiunilor meteorologice. Sunt de părere că merită să fie publicat în *Analele* noastre.

Raportul d-lui P. Poni despre: Separarea electrostatică a minereurilor, de D. Negreanu,—aprobat de Secţiune la 23 Fevruarie 1907.

D-l D. Negreanu, membru corespondent al Academiei, se ocupă de mai mult timp cu studiul unei metode, prin care să se poată separà, prin ajutorul electricităţii staticé, mineralele metalifere de ganga lor D-sa a făcut dejà asupra acestei chestiuni o primă comunicare la Congresul pentru înaintarea ştiinţelor, ţinut în Iaşi la 1902, şi a prezentat apoi două note la Academia de ştiinţe din Paris în 1902 şi 1903.

In lucrareà pe care o prezentă Academiei Române, d-l Negreanu expune, în totalitatea lor, cercetările sale asupra acestui subiect şi arată diferinţa care este între motoda sa şi cea propusă de Blake.

Părerea mea este că rezultatele obţinute de d-l Negreanu sunt interesante şi că merită să fie publicate în *Anale*.

REZUMATELE COMUNICĂRILOR
FĂCUTE ÎN
ȘEDINȚE PUBLICE

Studiu asupra regenerării nervoase, de Dr. G. Marinescu,

Comunicare făcută la 5 Maiu 1906.

După o opiniune acreditată în știință, organismul animal ar suferì după 7 ani o adevărată proînnoire, consistând în aceea că vechile elemente anatomice ar fi refăcute în compozițiunea lor chimică.

Compușii chimici, cari altă dată intrau în constituirea elementelor anatomice, au fost eliminați în virtutea nutrițiunii și înlocuiți prin alții asemănători.

In afară însă de această reînnoire chimică, există și o reînnoire morfologică, adică există în organismul nostru elemente anatomice ce n'au decât o vieață scurtă, efemeră; astfel sunt globulele roșii de sânge, ce nu trăesc decât 2—3 săptămâni cel mult, astfel sunt celulele superficiale din epiderm, cari se reînnoesc continuu; iar pielea noastră este o adevărată ecatombă de celule epiteliale moarte. Firele de păr au o vieață cevà mai lungă, deoarece la adult pot trăì dela 2 până la 6 ani.

Fibrele musculare netede de asemenea sunt elemente anatomice ce se îmmulțesc, cum se întâmplă, de exemplu, în uterul femeilor însărcinate. Dar există în organismul nostru elemente, cari au o vieață tot așà de lungă ca și organismul din care fac parte: acestea sunt în special celulele nervoase, cari chiar au fost botezate cu numele de elemente perpetue. Grație acestei stabilități, noi păstrăm până la adânci bătrânețe amintirile ce datează din cea mai fragedă copilărie. In zadar am căutat semne de îmmulțirea celulelor nervoase la adulți: noi cugetăm, prin urmare, cu aceleași celule la vârsta de 60 de ani, cu cari cugetăm la etatea de un an. Dacă pe de altă parte distrugem un centru nervos sau câtevà celule din acest centru, ele nu mai sunt înlocuite de alte celule nervoase. Nu este tot astfel și cu fibrele nervoase, acestea posedă o mare capacitate de regenerescență; dacă le distrugem, ele reînviează, dar nu din cenușa lor, ci din îmmugurirea fibrelor

nervoase cari au rămas sănătoase. Numai în timpii din urmă s'a putut bine studià mecanismul acestei regenerări. Se ştie că o fibră nervoasă este constituită de un conductor sau cilindru-ax, de o învelitoare de natură grăsoasă, mielina, şi de alta de natură conjunctivă sau teaca lui Swann, la suprafaţa internă a căreia se află, între segmentele anulare, un nucleu. Dacă noi împărţim un nerv în două, atunci capătul periferic separat de celula nervoasă degenerează, conform legii lui Waller, degenerare care consistă în mărirea cantităţii de protoplasmă, în schimbarea de formă şi de volum a nucleilor ce se îmmulţesc şi în fragmentaţiunea mielinei şi a cilindrului-ax. Indată ce aceşti nuclei au devenit celule fusiforme, se dispun în un ţesut fasciculat şi atrag fibrele cari se formează din nou în capătul central, le nutresc şi le permit ca să se dirijeze în spaţiu, să se reunească sau cu pielea sau cu muşchii sau cu glandele. Procesul de regenerescenţă e un proces viu, ce nu se observă decât în organismul în vieaţă; speţa şi temperatura animalului are o mare însemnătate asupra procesului de degenerescenţă şi de regenerescenţă. După câtevà luni de zile nervul degenerat este prefăcut din nou şi îşi reiea proprietăţile lui anterioare. Dacă însă căutăm ca să înlocuim nervul secţionat al unui animal printr'o bucăţică de nerv dela alt animal de aceeaş speţă, atunci procesul de regenerare, deşi cevà întârziat, are încă loc. Când însă transplantarea se face dela o speţă la alta, vecine însă, cum e, de exemplu, dela iepure la purcelul de India sau invers, regenerarea de asemenea se produce, dar este şi mai mult întârziată. Dacă însă între speţele de animale, la cari s'a făcut transplantaţia, este prea mare deosebirea, atunci regenerescenţa nervului nu numai că este cu totul incompletă, dar poate să lipsească cu desăvârşire. Astfel am avut ocaziunea ca să examinez un bolnav, căruia d-l Dr. Leonte îi transplantase pe traiectul nervului median, în locul unei porţiuni extrase pentru nevrom, o porţiune de nerv de câine; la necropsia acestui bolnav nu s'a găsit nimica din nervul transplantat. Această constatare şi experimentală şi anatomoclinică este de cea mai mare importanţă din punct de vedere biologic şi practic. Transplantaţiunile de nerv, făcute în scop terapeutic, la om, nu se pot face decât dela o speţă vecină, adică dela o maimuţă, altmintrelea nervul transplantat nu va face parte integrantă din traiectul nervului unde e transplantat şi va fi un corp străin, care va sfârşi prin a dispărcà. Explicaţiunea acestui fenomen interesant se găseşte în faptul, că mediul nutritiv nu este acelaş la două animale de speţe cu totul deosebite, şi că prin urmare, sau nervul transplantat nu este în stare de a-şi apropià elementele nutritive din mediul cel nou în care a fost mutat, sau acest mediu conţine substanţe antagoniste nutriţiunii nervului transplantat. In caz când transplantarea nervului se face nu pe traiectul unui nerv, dar sub pielea aceluiaş animal sau altui

animal de aceeaş speţă, constatăm acelaş fenomen ce caracterizează degenerescenţa.

Dacă însă transplantarea se face dela o speţă la alta cu totul deosebită, nervul transplantat moare, nu degenerează însă.

Am instituit şi un altfel de experienţe, cari consistau în transplantarea de ganglioni nervoşi, precum sunt ganglionii plexiform şi simpatic pe traiectul unui nerv dela acelaş animal; spre marea mea mirare, la început, am constatat că celulele nervoase mor fatal, ele nu persistă, nici nu se regenerează. Celulele ganglionilor, transplantate dejà după 5 ore, prezentă leziuni consistând în difuziunea substanţei cromatofile, care sfârşeşte prin a disparea, iar celula devine din ce în ce mai palidă, citoplasma devine acidofilă, îşi schimbă reacţiunea. Nucleul arată leziunea cunoscută sub numele de omogenizaţie şi carioliză.

După câtevà zile, celula nervoasă a dispărut cu totul; celulele sunt înlocuite de celule satelite proliferate şi de ţesut interstiţial iperplasiat.

Trebue să adaog că, după 8—10 ore dela transplantaţia ganglionului, se produce o invaziune de polinucleare ce, fără îndoeală, sunt atrase în virtutea chimiotaxiei de vreo substanţă eliminată de celula nervoasă în stare de agonie.

Nu există fenomene acuzate de fagocitoză.

Celulele ganglionilor simpatici transplantate sunt mai rezistente decât celulele ganglionilor sensitivi: aceştia dispar mai repede.

Care este cauza acestei morţi fatale a celulei nervoase? Fără îndoeală că este lipsa de oxigen, element indispensabil oricărei vieţi.

Din contră, celulele interstiţiale şi celulele satelite, cari vieţuesc ca microbi anaerobi, persistă, se îmmulţesc chiar şi ieau locul celulei nervoase dispărute. Celulele nervoase, cari sunt situate la suprafaţa ganglionului, vieţuesc mai mult timp; moartea lor e întârziată tocmai din cauză că la suprafaţă celulele acestea mai bogat oxigenate pot rezistà mai lung morţii.

Despre corpusculii lui Negri şi despre parazitul turbării,
de Dr. V. Babeş,

Comunicare făcută la 30 Maiu 1906.

Am studiat mai de aproape corpusculii lui Negri, despre cari dejà mai înainte Volpino afirmase că ar fi de o mărime şi formă foarte variată, corespunzând aceste forme unui ciclu de desvoltare a parazitului turbării şi că parazitul s'ar găsì poate în interiorul corpusculului.

In adevăr, am putut, împreună cu d-l Marinescu, stabili: 1) Că aceşti corpusculi sunt în adevăr caracteristici pentru turbarea de stradă; 2) Că au mărimi foarte diferite; anume în celule mai mult modificate există o cantitate mare de atari corpuri foarte mici, deosebindu-se abià de granulăţiunile protoplasmatice prin coloarea lor metacromatică şi prin o mică vacuolă pe care o conţin. De obiceiu, cu cât celula e mai normală, cu atât corpusculii sunt mai mari; 3) Că în anume celule se poate urmări o degenerescenţă hialină acidofilă a protoplasmei, în mijlocul căreia există nişte formaţiuni capsulate, identice ca şi în interiorul corpusculilor lui Negri. Reiese din acestea că corpusculii lui Negri sunt compuşi din cel puţin 3 elemente: 1) un element central; 2) o primă membrană (sau capsulă); 3) o capsulă formată din partea celulei, un fel de incapsulare şi secuestrare a corpusculului din partea celulelor nervoase celor mai rezistente împotriva turbării.

Mi-am zis deci, că probabil corpusculii lui Negri nu sunt altcevà decât expresiunea reacţiunii şi apărării eficace a celulelor rezistente împotriva invaziunii microbului turbării şi că trebue deci căutat microbul turbării în toată activitatea sa distructivă, nu în celulele cornului lui Ammon, ci acolo de unde se desfăşură simptomele boalei, unde celulele nervoase sunt distruse prin procesele descrise de mine, de Raymon y Cajal şi de Marinescu, şi unde aceste celule, ca dovadă a distrucţiunii lor şi a unei iritaţiuni specifice, sunt înconjurate de celule embrionale formând nodulii rabici descrişi de mine.

Mi-am mai zis că pentru a pune în evidenţă microbul în mijlocul acestor celule, de unde pornesc simptomele turbării, trebue întrebuinţată o metodă, prin care microbii să apară mai mari decât cu metodele obişnuite.

Această metodă constă în tratarea celulelor cu argint, mai cu seamă după metoda lui Raymon y Cajal

Prin această metodă, am reuşit în fine prin mare îngrijire a evità formarea precipitatelor şi, prin coloraţiune complementară cu Romanowsky, de a pune în evidenţă tocmai în celulele distruse şi numai în ele o cantitate de granulaţiuni rotunde negre, foarte fine, de multe ori grupate câte două şi înconjurate cu o zonă clară sau capsulă, aceste formaţiuni devin evidente în momentul îngroşării enorme şi apoi al dispariţiunii fibrilelor nervoase şi se văd în totdeauna în mare cantitate în celulele distruse.

Graţie unei lucrări mai mari, făcută în colaboraţiune cu Dr. Marinescu (*Atlas der path. Hist. d. Nervensistems*, *Lésions de la cellule nerveuse)*, am avut ocaziune să examinez o cantitate mare de celule nervoase, provenind din boalele experimentale şi patologice ale sistemului nervos, cu metoda menţionată, fără ca să fi găsit aceste granulaţiuni decât excluziv numai în

turbare în protoplasma celulelor nervoase degenerate Se poate asemenea exclude posibilitatea unor precipitate de argint, căci aceste precipitate s'ar găsì nu numai în celule și au o mărime inegală; în fine, nu s'ar găsì zona clară în jurul precipitatelor. Mai trebue constatat că cei mai mulți microbi se pun în evidență în mod admirabil, cu un volum mai mare decât cu alte metode, tocmai prin această metodă, prin care anume colegul meu Dr. Livadite a tratat microbul sifilisului în mijlocul țesăturilor.

Cele expuse îmi par deci suficiente pentru a afirmà cu un mare grad de probabilitate, *că aceste granulațiuni foarte fine, rotunjite, cari se găsesc numai în protoplasma celulelor degenerate din cauza turbării, sunt paraziții turbării în deplina lor activitate, pe când corpusculii lui Negri, cari nu conțin aceste granulațiuni, ci alte elemente, cari ar puteà fi forme de involuțiune a parazitului, pot fi priviți ca expresiunea unei incapsulări din partea parazitului și a celulei, indicând o rezistență mai mare a anumitelor celule din cornul lui Ammon, împotriva turbării.*

Comunicațiunile arheologice și epigrafice făcute de Gr. G. Tocilescu,

Cetite la 15 Septemvrie, 17 Noemvrie, 15 Decemvrie 1906 și 18 Ianuarie 1907.

D-l Gr. G. Tocilescu a adus la cunoștința Academiei, printr'o serie de comunicațiuni, descoperirile mai însemnate arheologice și epigrafice ce s'au făcut în timpul din urmă la Adamklissi, Constanța, Hinoc (lângă Cernavoda) și cele din județul Romanați.

Prima comunicațiune a avut de obiect: *Lucrările de restaurațiune ale celor trei monumente descoperite de d-sa la Adamklissi și rezultatele săpăturilor întreprinse în vara anului 1906 înlăuntrul cetății Tropaeum Traiani din vecinătate.* Restaurațiunea *Trofeului* sau *Monumentului triumfal* este acum pe deplin asigurată, în urma constatării că pilastrul unghiular, aflat de d-l Tocilescu într'un cimitir părăsit de lângă Ienige, a făcut parte din baza sexagonală a trofeului propriu zis și a incadrat textul întreg al inscripțiunii. Cât de frumos se prezentă acum monumentul, se poate vedeà din noul model în gips, ce Direcțiunea Muzeului a expus în Palatul Artelor dela Expozițiunea generală, utilizându-se și fragmentul de piatră, găsit de curând, din coiful ce încoronà trunchiul trofeului. Cât despre chestiunea rânduirii bucăților sculptate (metopelor), cari alcătuiau podoaba externă a monumentului, ea n'a făcut un pas înainte prin opera în limba

franceză, publicată la Iaşi în 1905, şi despre a căreia puţină valoare academicianul a avut prilej să vorbească într'o comunicaţiune precedentă. Acea operă este socotită de arheologii cei mai competenţi din străinătate, ca «o lucrare rea», ca un «elendes Machwerk», un «bousillage» ce se dărâmă la prima suflare, fiindcă se întemeează pe născociri, interpretări greşite de texte şi de fapte, şi pe nişte pretinse mărturii ale unor lucrători ce n'au existat.

Restauraţiunea *altarului milităresc* (mausoleul) în partea lui superioară, adică a acoperişului — căci asupra bazei lui nu mai încape nici o discuţiune, — oferă încă dificultăţi, din cauza insuficienţei bucăţilor descoperite; acest acoperiş sau că erà oblu, în formă de terasă, şi de asupra lui se aduceau jertfe la ocaziuni solemne ori la aniversarea bătăliei în care picase soldaţii al căror nume figurează pe plăcile altarului; sau că el erà neacoperit şi reprezentà o «ara» romană, deci un spaţiu înconjurat cu ziduri, în mijlocul căruia se înălţà un altar.

Ambele păreri, deşi se prezentă dela sine în mod firesc, cată să le înlăturăm, dacă considerăm lucrurile mai de aproape: în prima ipoteză, acoperişul, care măsurà aproape 81 metri, trebuià să fie susţinut de coloane cu bârne, despre cari însă nu s'a găsit nici o urmă, nici la faţa locului, nici aiurea; a doua părere, deşi mai probabilă, dar presupune şi dânsa existenţa unei porţi de intrare în interiorul acelui spaţiu, din care iarăş n'avem nici cea mai mică rămăşiţă. Ipoteza că spaţiul interior se aflà umplut cu un miez de pământ şi deasupra lui se ridicà o piramidă tot de pământ se prezentă de asemenea ca imposibilă din cauza zidurilor, cari ar fi prea slabe. Tot astfel o construcţiune massivă piramidală de piatră nu erà cu putinţă pentru aceleaşi motive. Rămâne posibilă numai părerea că spaţiul acela a avut un acoperiş uşor de olane şi că el conţineà depusă în oale cenuşa soldaţilor morţi adunaţi de pe câmpul de luptă şi arşi; cele patru ziduri ale altarului fură căptuşite pe dinafară cu plăci de piatră, săpate cu numele celor morţi şi cu rescriptul imperial al lui Traian, al cărui text, completat de d-l Tocilescu, a fost publicat de Mommsen în volumul III din *Corpus Inscriptionum Latinarum* al Academiei din Berlin. O mică schimbare la acest text, care nu alterează în nimica din înţeles, este că, la începutul rândului al patrulea, în loc de «in honorem», trebue «ad honorem», deoarece acum de curând s'a găsit în nişte construcţiuni posterioare, desgropate în interiorul cetăţii *Tropæum Traiani*, o bucată cu litera *A*, ale căreia dimensiuni şi formă nu lasă un moment îndoeala, că nu a aparţinut rândului al patrulea din inscripţiune. Această aflare a unei bucăţi din inscripţiunea mausoleului, precum şi a altor 3 fragmente, provenite dela acelaş monument şi întrebuinţate ca material de construcţiune în *basilica* desgropată tot în vara anului

1906, confirmă faptul susţinut de d-l Tocilescu, că şi alte două fragmente descoperite mai dinainte, tot în interiorul cetăţii — şi din cari unul are literele *IM*[perator] — aparţineau aceluiaş rescript imperial. De aci concluziunea că cel puţin o parte din altarul milităresc trebue să se găsească în ruinele cetăţii pe cale de desgropare. D-l Tocilescu prezentă două schiţe de reconstrucţiune a altarului pe scara 1: 25 din mărimea naturală, datorite unui arhitect vienez, elev al d-lui profesor G. Niemann, sub a cărui direcţiune le-a şi lucrat. De asemenea şi o schiţă de reconstrucţiune a celui de al treilea monument, ***Movila cea mare***, conţinând mai multe ziduri concentrice şi care probabil a servit drept turn de pază roman pe drumul imperial ce treceà pe acolo. Această schiţă se datoreşte aceluiaş arhitect, ca şi frumoasa acuarelă, care arată cum se înfăţişà în epoca romană sprânceana de deal dela Adamklissi, având la mijloc: un monument triumfal înalt de 40 metri; alăturea altarul milităresc, iar la câţivà paşi turnul de pază, pe când în vale străluciă, cu ale sale măreţe edificii, cetatea Tropaeum Traiani. Această cetate a fost reconstruită de Constantin cel Mare în anul 316 d. Hr., sub numele de ***Tropaeensium Civitas;*** ea ocupă o întindere de vreo 12 jum. hectare, şi săpăturile întreprinse de d-l Tocilescu au scos la iveală zidurile cetăţii cu ale sale 24 turnuri şi cu 4 porţi, apărate de îndoite turnuri; cu templuri, bazilice romane, bazilice bizantine, cripte şi palate, având lungi şiruri de coloane, o bazilică cimiterială din primele epoce ale creştinismului şi alte constructiuni, de pe vremea când Adamklissi erà scaun episcopal; dintre episcopii Tropaeului — aşà se numià oraşul mai pe scurt— cunoaştem până azi unul, pe Theodoros, care a luat parte la soborul al VII-lea din Constantinopol, în anul 787; el semnează protocoalele acelui sobor astfel: Θεόδωρος ἀνάξιος Ἐπίσκοπος Τροπαίων ὁμοίως, adică: «Teodor, nevrednicul episcop al Tropeelor, de asemenea.»

Deşi asupra rezultatelor căpătate prin săpăturile întreprinse în vara anului 1906, academicianul îşi rezervă plăcerea de a întreţineà Academia într'altă şedinţă, totuş ţine ca de astădată să semnaleze cât mai pe scurt câtevà din ele. Săpăturile au început la 8 Maiu cu lucrători civili şi au fost continuate până la 29 Iulie cu 20 soldaţi, puşi la dispoziţiune de onor. Minister de Răsboiu, în schimbul unei modeste indemnizări. Ca ajutor pentru conducerea lucrărilor tehnice a avut pe d-l arhitect von Cube, ce i-a fost recomandat de către d-l Profesor Furtwängler din München. Mai întâiu s'a curăţit de dărâmături construcţiunea cea mare cu şiruri de coloane, aşà numita ***Basilica Julia,*** pe care am puteà-o numi mai propriu ***Basilica Forensis;*** s'au aşezat bazele la locul lor primitiv şi s'a obţinut astfel aspectul unei clădiri de o extraordinară importanţă, despre istoricul şi destinata căreia rămân încă cercetări de făcut. 2) S'au continuat săpăturile la bazilica

descoperită în toamna anului 1904, şi desgropată în parte în anul 1905, şi s'a constatat că peste o veche bazilică, cu o singură nefă, s'a înălţat mai târziu o bazilică creştină. 3) S'a desgropat construcţiunea cea mai importantă din cele până aci descoperite: *bazilica de marmură*, numită astfel din cauza marei cantităţi de fragmente de marmură găsite acolo. Bazilica a fost mai întâiu construită cu 3 nefe şi cu o apsis rotundă, construcţiunile externe despre răsărit aparţinând unei epoce târzii. Narthexul provine din prima epocă; înaintea narthexului s'a dat peste urmele unei bazilici posterioare, care a servit şi dânsa ca portic. In chipul acesta, bazilica a avut timporar: o *esonarthex* şi o *exonarthex;* s'au aflat şi resturile unei balustrade sau *ambo*, precum şi ale unei *memoria* sau *baptisterium.* Intreg edificiul sacral ne dă un excelent şi minunat exemplu de desvoltare a arhitecturii vechi creştine şi ne procură o preţioasă contribuţiune la istoria arhitecturii din acel timp. O împrejurare îngreunează foarte mult restaurarea: este groaznica distrugere ce a încercat tot oraşul şi în particular această clădire. Lângă dânsa s'au aflat şi cele 3 fragmente sus amintite din iscripţiunea altarului milităresc, conţinând încă câtevà nume de soldaţi. In fine 4) S'a curăţat de dărâmături poarta vestică a cetăţii şi turnul lateral nordic, şi s'a constatat că zidul înconjurător datează din epoca chiar a lui Traian, fiind numai pe alocuri reconstruit în cursul timpului.

Hărţile magnetice ale României, de Şt. C. Hepites,

Comunicare făcută la 2 Fevruarie 1907.

D-l Hepites, în numele său şi al d-lui Murat, Subdirectorul Institutului Meteorologic al României, vorbeşte despre *Hărţile magnetice ale României la 1 Ianuarie 1906.*

Nemuritorul Arago, ocupându-se de magnetismul pământesc, scrià următoarele într'unul din volumele sale:

«Numerele cari determină caracterele geografice, ipsometrice şi climatologice ale fiecărui loc al pământului nu pot în general să fie alterate prin succesiunea secolilor. Nu este tot asemenea şi cu elementele magnetice: declinaţiunea, inclinaţiunea şi intensitatea se schimbă văzând cu ochii în fiecare loc din an în an şi chiar din oră în oră. Legea acestei variaţiuni nu este bine cunoscută. Şi cu toate acestea este oare vreun alt subiect care să intereseze mai mult navigaţiunea?»

Intr'un secol aproape ce s'a strecurat, de când Arago se ocupà cu observaţiunile magnetice, chiar în epoca când declinaţiunea atingeà la Paris maxima sa valoare occidentală, vorbitorul constată că s'au făcut multe descoperiri în această ramură a Fizicei globului, multe şi mari îmbunătăţiri s'au adus în metodele de observaţiuni, ca şi în construcţiunea instrumentelor ce servesc acestor delicate cercetări, totuş foarte numeroase sunt problemele de magnetism pământesc cari aşteaptă soluţiunea.

Şi în prima linie foarte puţine sunt ţerile de pe faţa globului, cari să posedă hărţi magnetice, construite pe temeiul rezultatelor ştiinţei actuale. România erà una dintre aceste ţeri.

D-l Hepites, cu gândul de a completà această lipsă, a stăruit şi a obţinut încă din anul 1894 construcţiunea unui Observatoriu magnetic, conform cerinţelor moderne, în parcul Institutului Meteorologic dela Filaret.

Diferite împrejurări au contribuit ca observaţiunile magnetice sistematice să nu înceapă decât în anul 1893, când s'au început determinările magnetice în ţară, după ce mai întâiu d-l Murat asigurase funcţionarea perfectă a instrumentelor de variaţiune cu cetire directă şi înregistrare ale d-lui Mascart, instalate tot de dânsul în subsolul Observatoriului magnetic.

Atât în mai multe volume din *Analele Academiei Române*, sub titlul *Contribuţiuni la Fizica globului*, cât şi în *Analele Institutului Meteorologic al României*, s'au publicat mai multe din studiile magnetice făcute la Observatoriul dela Filaret. Scopul memoriului ce acum se prezentă Academiei este de a se rezumà seria de lucrări relative la magnetism pământesc şi de a completà publicaţiunile menţionate prin întocmirea celor 7 hărţi magnetice ale României pe scara de $^{1}/_{1\,000\,000}$ (pentru declinaţiune, inclinaţiune, componenta orizontală a intensităţii magnetice, componenta verticală, puterea totală, componenta Nord şi componenta Vest), toate alcătuite pentru ziua de 1 Ianuarie 1906.

După ce face istoricul determinărilor magnetice, dela cele mai vechi ce se cunosc în România, şi discută valoarea lor, insistând în termini foarte elogioşi asupra determinărilor făcute în 1858 de învăţatul Karl Kreil la Calafat, Bucureşti, Galaţi, Sulina şi Insula Şerpilor, descrie modul de instalare la Filaret a instrumentelor de variaţiune şi a celor pentru măsurările absolute; arată rezultatele obţinute pentru mersul diurn şi anual al diferitelor elemente ale magnetismului pământesc, lucru ce acum pentru prima oară s'a făcut în România; modul de observaţiune şi de calculare al elementelor magnetismului pământesc; discută, bazat pe observaţiunile lui Kreil, valorile variaţiunilor seculare ale acestor diferite elemente; şi după ce arată rezultatul comparaţiunilor făcute de d-l Murat la Observatoriul magnetic dela Parc St Maur, între instrumentele noastre cari trebuiau să ne servească

la ridicarea magnetică a ţerii şi acele ale acestui Observatoriu, d-l Hepites vorbeşte de determinările magnetice ce s'au făcut în ţară.

După ce arată care este preciziunea la care ne putem aştepta în determinarea poziţiunii meridianului astronomic şi a celui magnetic, precum şi a celorlalte elemente magnetice, spune că, în cursul celor 3 ani dela 1898 la 1900, s'au determinat elementele complete totdeauna în două rânduri, în 72 de puncte diferite din ţară, şi că pentru determinarea pe malul mării Ministerul de Răsboiu a binevoit a-i pune la dispoziţiune vapoarele sale; indică rezultatele obţinute, modul în care s'a ţinut socoteală de variaţiunea zilnică şi chipul cum toate datele au fost reduse la 1 Ianuarie 1901 şi de aci la 1 Ianuarie 1906, aşà după cum sunt figurate pe cele 7 hărţi expuse înaintea Academiei.

Iată cuvintele cu cari vorbitorul îşi încheie comunicarea sa:

«Vorbindu-vă, Domnilor şi prea stimaţi Colegi, despre lucrările hărţilor magnetice ale României la 1 Ianuarie 1906, am crezut că este o datorie pentru mine de a arătà tot ce se făcuse înaintea noastră în ţară la noi în această direcţiune.

«Am ţinut a face aceasta cu atât mai mult, cu cât sărăcia bibliotecilor noastre, în ceeace priveşte ramura ştiinţifică, nu ar fi putut pune la îndemâna unui cercetător operele de cari ar fi avut nevoie. Găsesc prin urmare că veţi binevoì a-mi îngăduì să exprim acì cele mai călduroase ale mele mulţumiri bunilor mei prieteni din Rusia şi Belgia, cari au binevoit a-mi trimite acì spre consultare o întreagă bibliotecă din cărţile cele mai rari, pe care ei înşişi le împrumutase marilor biblioteci din St. Petersburg şi Bruxelles.

«Fără dânsele n'am fi putut aflà niciodată că încă din 1772—adică într'un moment când nicăieri în lume nu se întrebuinţau decât instrumente magnetice rudimentare—astronomul Ivan Islenief a determinat la Bucureşti declinaţiunea magnetică, pe care a găsit-o egală cu 11°.36',5 spre Vest, tot după cum ne-ar fi scăpat prima determinare de inclinaţiune magnetică făcută la Galaţi, 61°.15', în 1838 de către Ainsworth şi numeroasele determinări ale declinaţiunii de către ofiţerii ruşi în intervalul dela 1828 la 1832

«Nici nu se cuvine să cerem acestor diverse determinări mai mult decât ştiinţa puteà da în acele vremuri Suntem totuş mulţumiţi, că nici în această privinţă, ţara noastră, privită când ca ţară muscălească, când ca ţară nemţească, nu erà o *terra incognita*, atunci când Duperrey a determinat prima hartă magnetică a globului

«Vorbind de lucrările lui Kreil, am arătat importanţa lor ştiinţifică şi însemnătatea lor pentru hărţile magnetice ce am avut onoare de a vă prezentà.

«Construcţiunea hărţilor magnetice este o lucrare lungă, minuţioasă şi mai presus de toate obositoare.

«Numărul relativ restrâns de puncte, 72 în curs de trei ani, în cari am putut aveà mijloacele necesare pentru îndeplinirea acestor cercetări, nu este decât jumătate din cel ce ne propusesem a întrebuinţà pentru alcătuirea definitivă a hărţilor noastre. Această cerere a mea nu erà nefundată, căci punctele de o coloare deosebită arată, pe fiecare hartă în parte, locurile unde un element sau altul al magnetismului pământesc nu a fost găsit egal cu valoarea ce în mod normal ar fi trebuit să aflăm.

«Toate aceste valori sunt perturbate, fie dintr'o rea cetire a instrumentelor —lucru ce, cu grija care s'a pus la facerea lor, nu se poate admite şi care, în toate cazurile, s'ar fi eliminat dela sine chiar prin metodele întrebuinţate în observări repetate de mai multe ori pentru unul şi acelaş element— fie printr'o defectuoasă alegere a locului de observaţiune — lucru ce iarăş nu poate fi admis decât cu foarte mare neprobabilitate, din cauză că, afară de 2—3 locuri, pretutindeni aiurea ne-am instalat în câmp, departe de orice clădire sau drum, fie din cauză că nu s'a ţinut în deajuns socoteală de perturbaţiunile trecătoare ce ar fi avut loc în momentul când se făceau experienţele, fie în fine din cauza de perturbaţiuni locale.

«Pentru a elucidà lucrul, trebuesc neapărat făcute determinări nouă în aceste puncte presupuse perturbate, motiv pentru care, trăgând pe hărţi liniile de egală valoare a diferitelor elemente ale magnetismului pământesc, nu am ţinut socoteală de aceste valori presupuse perturbate, până la proba contrară.

«Insă, aşà cum sunt aceste hărţi, reprezentă negreşit un progres enorm asupra celor ce s'au făcut până acum în această privinţă, şi în aşteptarea hărţilor cari vor reprezentà, cu toate sinuozităţile lor, distribuţiunea reală a diferitelor elemente ale magnetismului pământesc în România, credem că hărţile ce am avut onoare de a vă prezentà şi cari, reduse pe o scară de 3 ori mai mică, vor fi tipărite în *Anale*, vor aduce oarecari servicii în practica zilnică şi în cercetările de magnetism pământesc.

Despre sismele în România în 1906 și lucrările primei întruniri la Roma a Comisiunii permanente internaționale de Sismologie, de Șt. C. Hepites,

Comunicări făcute la 2 Martie 1907.

D-l Hepites face o comunicare despre sismele în România în 1906 și lucrările primei întruniri la Roma a Comisiunii permanente internaționale de sismologie.

In România, anul 1906 — care va rămânea celebru în analele sismologice și vulcanologice prin catastrofele întâmplate la San-Francisco, în Chile, în insula Formosa și în Calabria — a fost extraordinar de blând din punctul de vedere sismic.

La București, în tot acest an, locuitorii săi n'au simțit nici cea mai slabă sguduitură a pământului. Chiar instrumentele sismice n'au înregistrat decât o ușoară microsismă la 2 Iunie, când cutremurul a fost simțit în Bulgaria și în Dobrogea până la Piua-Petri, în Ialomița

In toată România, sguduituri slabe și de puține întinderi ale solului au fost notate în 9 zile în cursul anului 1906.

D-l Hepites arată apoi principalele lucrări cu cari s'a ocupat Comisiunea permanentă internațională de sismologie, întrunită la Roma și la care au luat parte delegații a 13 State, cari au aderat la Convențiunea Asociațiunii internaționale de sismologie, încheiată după inițiativă luată de Guvernul Imperiului german. Intre altele, preocupările acestei Comisiuni au fost pentru crearea de stațiuni sismologice în acele părți depărtate ale globului, unde până acum nu s'au făcut studii asupra sismicității sale. I-a reușit astfel de a creà o stațiune sismologică în regiunea arctică la Disko în Groenlanda și s'a ocupat cu înființarea altor stațiuni în Turkenstanul chinezesc, în Palestina și la Reykjavik în Islanda. Inființarea unei stațiuni sismologice de întâiul ordin în coloniile italiene la Eritreia, pe lângă Marea Roșie, este asigurată de Guvernul italian și s'a hotărît organizarea unor observațiuni sistematice geodinamice pe Vezuviu, pentru studiul aprofundat al fenomenelor eruptive.

D-l Hepites vorbește în fine de studiul ce a făcut asupra organizării serviciului geodinamic în Italia, asupra Observatoriului geodinamic dela Rocca di Papa lângă Roma și asupra Observatoriului Ximenian din Florența.

Neconștiutul în istorie, de D. A. Xenopol,

Cetire la 9 Martie 1907

Vieața este o frământare necontenită între conștiut și neconștiut. Exemplu: copiii a căror vieață începe prin a fi absolut neconștiută, cele mai multe din acțiunile noastre psicofizice, precum: mersul, scrisul, danțul, cântarea din instrument, sporturile și jocurile; chiar și în îndeletnicirile intelectuale, neconștiutul se arată cu destule puteri; așà în calcul, în cugetarea poetică, filozofică, științifică, nu mai puțin chiar în iscodiri și descoperiri.

Dacă trecem la acțiunile sociale, constatăm că imitația, pârghia cea mai însemnată de producere a faptelor omenești, este în mare parte neconștiută și uneori devine chiar obligatorie. Imitația prin sugestie este dela sine neconștiută.

Neconștiutul în istorie nu decurge însă numai din aceste două izvoare, ci și din un al treilea care-l caracterizează în deosebi. Istoria este nu numai productul activității spiritului, ci și al altor puteri cari o condiționează sau îi sunt suprapuse; așà este rassa, clima, caracterul național, așezarea geografică și evoluția cu toate impulsiunile cari o mijlocesc, precum tendința la expansiune și lupta pentru traiu. Faptele individuale, chiar cele mai conștiute, dau rezultate obștești neconștiute, precum se poate vedeà lucrul din numeroase exemple.

Curentele istorice iarăș răpesc societățile fără de voia lor către oarecari direcții. Conștiința nu poate decât să resfrângă acest curent în oglinda ei. Ea va lucrà sau în sensul, sau în potriva lor, și va provocà deci o mișcare de reacțiune, care însă se arată mai totdeauna ca neputincioasă. Aceasta însă nu înseamnă că noi trebue să stăm cu mâinile încrucișate și să ne lăsăm pradă fatalismului oriental. Neștiind încotro va merge evoluția, noi trebue să lucrăm totdeauna în sensul pe care îl credem — binele și adevărul. Dacă lucrarea noastră va corespunde cu mișcarea evolutivă, vom grăbi a ei realizare; dacă va fi îndreptată în contră-i, va reținea cel puțin mersul ei spre povârnișul pieirii, îndepărtând momentul morții, ceea ce tot este un câștig

---

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1907.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 20 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* declară deschisă sesiunea generală şi ceteşte următoarea cuvântare:

«*Domnilor Colegi,*

«In şedinţa dela 23 Martie 1904, aţi binevoit a-mi face cinstea să mă alegeţi Preşedinte al Academiei.

«Hotărît, la început, să declin răspunderea ce-mi impunea generozitatea d-voastre, din cauza multelor sarcini ce apăsau asupra mea, am primit totuş, asigurându-vă că voiu pune toată dragostea şi toată căldura, pentru a fi vrednic de încrederea ce-mi arătaţi.

«Ştiam cât este de grea această misiune, dar eram încredinţat că-mi va fi uşurată tot de d-voastre, prin un concurs unanim şi cu atât mai eficace, cu cât se întemeia pe o armonie mai desăvârşită între noi.

«Primind dar preşedinţia în această speranţă, sunt fericit că vă pot exprima astăzi mulţumirile mele călduroase pentru sprijinul ce mi-aţi dat, graţie căruia s'au putut introduce unele schimbări spre mai bine în vieaţa şi funcţionarea instituţiunii noastre

«In sesiunea de acum se împlinesc 3 ani de atunci, şi urmează să alegem un nou preşedinte, potrivit statutelor cari prevăd la art. 15, că un membru nu poate fi reales pentru această demnitate mai mult de 3 ani consecutivi.

«Inainte de a procede la lucrări, daţi-mi voie, onoraţi Colegi, să vă arăt chestiunile cari ne-au preocupat mai mult în acest interval de timp.

«Intâiu, am căutat să înmulţim şedinţele publice, în cari luăm contact cu lumea de afară; tot aşà publicaţiunile, cari alcătuesc partea cea mai însemnată a activităţii Academiei.

«Intru cât am izbutit se vede din *Anale*, cari înregistrează în anul primi şi al doilea un număr destul de mare de şedinţe publice. In urmă ele s'au împuţinat, scăzând mai ales comunicările colegilor noştri corespondenţi, cari sunt mai aproape de noi şi pot colaborà într'o măsură mai mare la ajungerea scopului Academiei: Cultura limbii române, a istoriei naţionale, a ştiinţelor şi a frumoaselor arte.

«De altă parte, nu toţi colegii noştri ne-au transmis textul comunicărilor. Unii ne-au dat numai rezumate, de multe ori foarte scurte, aşà cum sunt publicate în «Monitorul Oficial».

«La unele din şedinţe, puţine la număr, şi mai cu seamă la cele publice, au asistat şi câţivà din colegii dela Iaşi, în urma măsurii ce se luase de a li se înlesnì venirea la Bucureşti.

«Am propus această înlesnire, atât în dorinţa de a ne vedeà mai des şi a ne chibzuì asupra diferitelor chestiuni, cât şi pentru a se puteà lucrà cât mai mult în Secţiuni.

«In interesul Academiei, să sperăm că această participare va fi pe viitor cât mai vie. Fac asemenea urări şi pentru participarea în număr mare a colegilor noştri onorari şi corespondenţi. In acest scop s'a luat chiar dispoziţia de a-i invità la toate şedinţele publice prin adrese personale.

«In aceeaş dorinţă de a se desvoltà autoritatea morală a instituţiunii noastre, ziceam acum doi ani, că ar fi bine ca persoanele străine de Academie să poată nu numai să publice lucrări în *Anale*, ci să facă şi cetiri în şedinţele publice. Mai ziceam că în acest chip s'ar înlesnì multor tineri savanţi prilejul de a se face cunoscuţi şi mai cu seamă de a se devotà studiului, iar Academia ar puteà să-i apreţieze mai bine în vederea alegerii de membri. Regulamentul s'a modificat în acest sens, dar cu regret n'am avut până acum asemenea cetiri.

«S'a mai schimbat regulamentul în privinţa împărţirii şi acordării premiilor, cari chiar în această sesiune se vor decerne după nouăle dispoziţiuni. Această prefacere ni s'a părut mai grabnică pentru a puteà da secţiunilor o autonomie, care să ofere deplină garanţie tuturor scrierilor.

«In sesiunea din 1905, când am propus diviziunea premiilor, ziceam că ar fi bine, ca această împărțire să se întindă și asupra celor cari ni le pune Statul la dispoziție. Precizam chiar, că modificarea se poate face prin o lege, în sensul ca Academia să aibă facultatea să le împărțească sau nu, după importanța lucrărilor ce se vor prezenta.

«Știți că am avut un caz când a fost propusă de Comisiune o lucrare pentru premiere, dar care a fost respinsă de plen, zicându-se că premiul e prea mare, și neființd divizibil, nu se poate acordà în întregime. Imi pare că această procedare nu e câtuș de puțin în interesul Academiei, care e chemată nu numai să încoroneze moral pe autori, dar să le dea și o răsplată materială, și cred că trebue să ne ocupăm de rezolvarea acestei chestiuni și din alt punct de vedere. Astfel se mai poate întâmplà, ca la un premiu să se prezente două lucrări de egală valoare, și din cauză că premiul e indivizibil, să nu se acorde nici uneia, sau să se avantajeze una în paguba celeilalte. Dacă premiul ar fi împărțibil, cum e și mare, decernarea lui la două opere ar constitui nu numai o recompensă morală, ci și materială, destul de însemnată, căci nu se poate zice că 2.000 de lei, de pildă, e puțin, când alte Academii dau chiar sume mult mai mici.

«Am fi dorit să mai introducem o modificare, de natură a ne permite să dăm nu numai premii și burse, ci și ajutoare pentru studii și diferite cercetări speciale, începute de persoane competente, dar cari nu pot fi isprăvite din lipsa de mijloace. Aceasta nu s'a putut face, fiindcă mai toate fondurile au o destinațiune anumită, dela care nu ne putem abate, căci ar însemnà să călcăm voința generoșilor testatori. Avem însă fondul fericitului Adamachi, al cărui testament mi se pare că nu se opune la o astfel de schimbare, în ce privește științele. Ar fi de dorit ca Comisiunea acestui fond, care urmă să se ocupe de această modificare în anul trecut, s'o examineze și s'o supună în sesiunea de față plenului spre deliberare.

«A mai fost vorba de tipărirea într'o limbă străină, în cea franceză, a unui rezumat al lucrărilor Academiei, fie într'un buletin special, fie în broșuri. Fiindcă nu s'au putut găsi fondurile necesare pentru scoaterea unui buletin regulat, ne-am mărginit la publicarea rapoartelor d-lui Secretar general, cari au îngăduit străinilor să cunoască activitatea noastră. Mulți, din cei cărora s'au trimis, au răspuns de primire, apreţuind, în oarecare cunoștință de cauză, ființa

și lucrările Academiei noastre Asemenea s'au publicat în unele reviste și ziare străine dări de seamă și articole de informațiuni.

«Journal des Savants» din Paris spune chiar că datorează informațiunile sale acestor rapoarte traduse

«Să sperăm că vom puteà publicà în curând un buletin regulat, căci Academia numără ca membri onorari și corespondenți mulți bărbați eminenți, cari nu ne cunosc limba, dar față de cari avem nu numai datória, ci și interesul de a-i țineà în curent cu activitatea noastră.

«Alte instituțiuni și societăți de științe au astfel de buletine.

«De exemplu, la noi, Societatea de științe din București și Universitatea din Iași Despre cea dintâi am vorbit acum doi ani, iar în Analele celei din urmă se publică, în franțuzește, nu numai lucrări de ale profesorilor Facultății de științe, ci și de ale celor cari au trecut printr'însa Insemnătatea lor a făcut ca buletinul să fie prețuit în străinătate și chiar să se ceară, de reviste speciale, voia de a reproduce unele articole.

«Imi permit asemenea a amintì dorința ce am avut cu toții, ca biblioteca să fie deschisă și seara, spre a puteà fi cercetată de cât mai mulți. Dela trecerea bibliotecii Statului la Academie, biblioteca noastră a rămas singură în București la dispoziția publicului, fără deosebire. Atât înainte, cât și după fuziune, s'a făcut totul pentru păstrarea cărților în bune condițiuni și pentru mulțumirea cetitorilor. Din nenorocire nu s'a putut deschide și seara, deoarece, după cum am constatat cu mâhnire, localul, cu sistemul lui de luminat și încălzit, nu prezentă destule garanții de siguranță, iar pentru mărirea construcției, sau pentru clădirea altei nouă, ne-am lovit de aceeaș greutate: lipsa de fonduri.

«In discursul dela deschiderea sesiunii din anul trecut, gândindu-mă la locul întins din jurul Academiei, dedeam expresiune urării ca, între multe opere cari vor amintì jubileul de 40 de ani de fericită domnie a M. S. Regelui, să fie și un măreț edificiu, ridicat de Stat, pentru biblioteca noastră N'am avut fericirea să vedem împlinită această dorință, dar să nădăjduim că, față cu trebuința ce se simte tot mai mult și când împrejurările vor permite, înaltul guvern se va gândì la realizarea ei.

«Să mai sperăm că d-l Ministru al Instrucțiunii publice și Cultelor va binevoì să revină asupra subvenției ce ne-a dat pentru publicațiunile Hurmuzachi, cari la început, în 1899, erà de 33 000 lei, iar de atunci a fost scăzută la 10 000, lei mai puțin de a treia

parte. Suma fiind mică, cu regret am fost siliţi să restrângem publicaţiunea, deşi documentele sunt adunate şi stau gata de tipar.

«Tot în acest răstimp am propus o lucrare despre starea actuală a Românilor din Macedonia, studiată din toate punctele de vedere. In schiţa de program ce mi-am permis a cetì anul trecut, când am oferit suma de 4.000 lei în acest scop, ziceam că lucrarea va trebuì să cuprindă şi istoricul lor în secolul al XIX-lea, cum şi o antologie a scriitorilor străini, cari s'au ocupat de dânşii.

«Am adaos că rămâne Academiei să delege un cunoscător şi să întocmească programul definitiv, după care să urmeze. Până acum nu s'a putut face programul şi nu s'a prezentat nici o propunere, dar cred că nu va întârzià, şi sper că acest studiu va aduce totdeodată multe lumini privitoare la formarea limbii şi la istoria neamului românesc. Nădăjduesc asemenea că Academia se va ocupà de această chestiune şi va chibzuì şi asupra altor mijloace, pentru aducerea ei la îndeplinire cât mai curând.

S'a lucrat cu sânguinţă la Dicţionarul limbii române. Comisiunea vă va prezentà o fasciculă definitivă, şi a avut grija ca întocmirea Dicţionarului să fie cât de întreagă, cu un număr de citaţiuni bine alese, însă limitat, după dorinţa M. S. Regelui, care aşteaptă cu nerăbdare, ca această lucrare să fie pusă cât mai neîntârziat în mâna tuturor.

«In ce priveşte ortografia Academiei, am făcut tot ce am putut pentru adoptarea ei de către cărturari.

«Astfel am obţinut dela Ministerul Cutelor partea de căpetenie, adică introducerea ei obligatorie în şcoale, iar fraţii de peste hotare, etimologişti pronunţaţi, s'au grăbit a o primì şi a o răspândì. Am intervenit şi la celelalte autorităţi de aici, la ziare, la reviste, şi mai toţi au pus-o în aplicare, unii cu oarecari modificări, afară de «Monitorul Oficial», deşi am mijlocit în mai multe rânduri.

«Am de asemenea plăcere a vă comunicà, că colecţiunea noastră de documente s'a îmbogăţit mult în vremea din urmă. Pe lângă cele primite în dar, s'au procurat din ţară un număr foarte însemnat de acte, între cari: hârtii particulare, autografe, diferite scrisori, tipărituri, acte publice oficiale originale, de netăgăduită valoare pentru istoria renaşterii României, în deosebi pentru epoca dinainte de 11 Fevruarie 1866.

«Impreună cu d-l Sturdza şi cu d-l Bianu, colegul nostru, am fost la Constantinopole, unde am cumpărat o colecţiune de documente, tot privitoare la studiul istoriei noastre naţionale. Acestea

se raportă la trecutul nostru dintre anii 1371 până la 1865 şi sunt: multe berate, scrisori de ale Domnilor, poeme, discursuri, inscripţiuni pe morminte, rapoarte de ale Comisarilor trimişi în Principate, acte relative la navigaţiune, la comerţ, la veniturile şi cheltuelile ţerii: în sfârşit un material pentru istoria noastră, preţios nu numai din punct de vedere politic, ci şi economic şi cultural. Cercetarea mentalităţii şi a relaţiunilor economice cu celelalte popoare e de mare însemnătate, căci în lipsa unor scrieri speciale, ele ne arată firea străbunilor noştri şi ne explică multe întâmplări şi fapte din istoria noastră.

«In ce priveşte bunurile Academiei, Delegaţiunea a făcut, onoraţi Colegi, tot ce a putut pentru îmbunătăţirea lor, în marginile posibilităţii. Astfel: s'a ridicat în plan pădurea Roşiori şi pădurea Perişor dela Ţigăneşti, care s'a dat de curând în exploatare; s'au înfiinţat numeroase pepiniere şi s'au făcut mai multe plantaţiuni, în poeni şi mai ales pe hotarele pădurilor, cari s'au fixat prin şanţuri. S'a făcut o moară cu turbină pe moşia Măgurele-Oteteleşanu; s'au construit şi reparat case de administraţie, cantoane silvice, magazii, pătule şi alte ecarete.

«Asemenea s'a măsurat moşia dela Măgurele-Oteteleşanu şi s'a arendat locuitorilor în parcele. S'a studiat de aproape starea economică a sătenilor de pe celelalte moşii, în vederea unei arendări care să ocrotească munca locuitorilor. In baza acestor studii, am prevăzut apoi, ca arendaşii să fie obligaţi a da sătenilor un sfert din moşie ca pământ de arătură şi izlaz, în apropierea satului. Plata să se facă în bani, iar pentru cei cari nu vor puteà, s'a hotărît câtă şi ce fel de muncă să facă de fiecare hectar.

«Pentru muncile executate în plus am stabilit acelaş preţ, care nu va puteà fi scăzut în nici un caz, cum nu va puteà scumpì nici pământul ce va da peste suprafaţa de un sfert de moşie. Am mai pus condiţiune arendaşului să oblige pe locuitori a cultivà cânepă, in, plante de nutreţ leguminoase, cartofi, cum şi să gunoească locurile şi să observe cu stricteţe alternarea în culturi,

«Ca măsură moralizatoare i-am cerut să nu învoească pe sătenii cari trăesc în concubinaj.

«Până acum nu s'a arendat nici o moşie în aceste condiţiuni, deoarece contractele sunt încă în vigoare.

«Se vor pune însă foarte curând în aplicare, dacă nu va fi cu putinţă să căutăm moşiile în regie, sau să le dăm deadreptul la locuitori.

«Am fost îndemnați la această îngrădire de interesul ce trebue să poarte sătenilor Academia, care e și națională, cum și de urcarea arenzilor. In timpul din urmă acestea au crescut peste măsură și ne-au dat de gândit, căci scumpirea lor nu erà tocmai îndreptățită de o îmbunătățire a culturii pământului, care să permită o creștere proporțională a producțiunii, nici de introducerea unor nouă venituri accesorii.

«De alt cum, suntem în drept a reglementà raporturile economice dintre arendași și muncitorii locali, precum e drept să intervină și Statul în transacțiunile dintre cetățeni, când acestea ating interesele lui, sau când tind la asuprirea celor slabi. Mai pe sus de libertatea transacțiunilor, care e un drept izvorît din Codul civil, este, onorați Colegi, dreptul sfânt al egalității, al existenței fiecăruia ca om, fără care nu se poate închipuì nimic durabil.

«Am luat măsurile ce am arătat, fără a atinge însă interesele proprietății, care e tot atât de trebuincioasă. In timpul de față, evoluțiunea universală tinde tot atât de mult la îmbunătățirea traiului clasei muncitoare, ca și la întărirea ideii proprietății.

«Protecțiunea muncii s'a legiferat în Statele din Apus. Acolo s'au ocupat întâiu de lucrătorii industriali, fiind cei mai numeroși, dar de curând se studiază aplicarea ei și la muncitorii agricoli. O asemenea intervenire din partea Statului, pentru stârpirea abuzurilor și regularea regimului muncii, s'a făcut și la noi, în măsură mai mică, în ce privește pe lucrătorii din fabrici și ateliere. Aceeaș solicitudine o merită de sigur muncitorii noștri agricoli, cari sunt în număr covârșitor, mai cu seamă că suferă mult și de lipsa de cultură.

«In ultimele decenii s'a făcut, ce e drept, mult pentru luminarea lor, dar suntem departe de acel minim de cultură, care e indispensabil oricărei bune stări și progres! De aceea Academia, pe lângă condițiunile de cari am vorbit, s'a ocupat de instrucțiunea și moralizarea locuitorilor de pe moșiile sale. A reparat și înfrumusețat bisericile și școalele din Măgurele, Olteni, Călmățuiu, Oteteliș și a contribuit la desvoltarea lor cu material și cărți didactice.

«Am fost adânc mâhniți că, cu toată această grijă, Academia, deși n'a suferit decât pierderi mici, n'a fost scutită de o mișcare între locuitori. Instigați, fără îndoeală de alții, s'au dedat la devastări, ca la Olteni, unde au jefuit conacul, arzând și distrugând mobilierul și bătând crunt pe arendaș și pe administratorul său; la Călmățuiu, unde a fost asemenea o mică răsvrătire.

«Academia a mai dat tot concursul său preoţilor şi învăţătorilor, cari sunt cei mai în măsură să lucreze la luminarea ţăranilor noştri. E de datoria noastră să le stăm într'ajutor şi să le dăm toate mijloacele, pentru a-şi împlinì chemarea, căci trăind între săteni, dânşii sunt sfătuitorii lor cei mai de aproape. Dela poveţele ce le vor da atârnă în parte izbânda spre binele ţerii şi al neamului întreg. Fiind apoi mai toţi oameni tineri, ieşiţi din şcoale cu cunoştinţe îndestulătoare, cum ziceam în cuvântarea ce am rostit anul trecut la Congresul Corpului didactic, înţeleg că nu trebue deşteptate în popor închipuiri primejdioase, speranţe ce nu se vor împlinì, dar cari pot ajunge să-i îndrepte pe căi greşite.

«Lumină dar, cât de multă lumină poporului, spre a şti cum să trăească şi să folosească puterea şi darul ce i-a dat natura. Lumină, căci mai pe sus de robia banului şi a pământului, lumea sufere de robia neştiinţei şi numai lumina poate îmbunătăţì şi păstrà cu adevărat bună starea omului.

«Pentru personalul Academiei, am propus înfiinţarea unei Casse de pensiuni şi chiar se fac reţineri de trei ani. S'a întocmit şi un regulament, care urmează să-l luăm în deliberare în această sesiune, spre a se puteà pune în aplicare.

«Au mai fost şi alte lucrări, despre cari d-l Secretar general va face obişnuitul raport.

«Inainte de a sfârşì, mai îngăduiţi, onoraţi Colegi, a vă comunicà că la recepţiunea dela Palat, cu ocazia jubileului, Academia a fost primită, luând parte toţi membrii ei. Mândri de o domnie atât de îndelungată, cum n'a avut ţara de multă vreme, am serbat această aniversare şi printr'o şedinţă solemnă, în ziua de 12 Maiu 1906.

«In totdeauna Academia a luat parte vie la tot ce priveşte Dinastia, Ţara şi Neamul nostru. Ea a fost din tot sufletul alăturea de naţiune, când M. S. Regele, Inaltul ei Protector, a avut să îndure pierderi în Augusta Sa Familie şi când a fost suferind.

«Acum e adânc mâhnită de năpasta ce s'a abătut asupra ţerii prin mişcarea dela sate.

«Dea Domnul ca această dureroasă încercare să treacă curând, şi urmările ei, cari vor fi destul de grele, să fie şterse cât mai repede printr'o muncă încordată şi unită a tuturor.

«Dea Domnul ca ţara să iasă regenerată, întinerită, din această sângeroasă frământare între fiii ei, pentru binele tuturor Românilor.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă apoi următoarea programă a lucrărilor sesiunii generale din 1907:

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1906—7.
2. Raportul Comisiunii financiare asupra exerciţiului bugetar 1905—6.
3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1906—7.
4. Alegerea membrilor Academiei în locurile vacante: Unul în Secţiunea istorică şi unul în Secţiunea ştiinţifică.
5. Raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru 1906.
6. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Adamachi pentru 1906—7.
7. Alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze Comisiunea Fundaţiunii Adamachi pentru 1907—8. (Art. 16 Reg. Adam.).
8. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Oteteleşanu pentru 1906—7 şi alegerea Comisiunii pentru 1907—8.
9. Raportul Comisiunii pentru împărţirea cărţilor didactice şi religioase din Fondurile Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu în 1906 şi alegerea Comisiunii pentru 1907.
10. Raportul Comisiunii Dicţionarului limbii române asupra lucrărilor din 1906—7 şi alegerea Comisiunii pentru 1907—8.
11. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Ioan Agarici pentru 1906—7 şi alegerea Comisiunii pentru 1907—8.
12. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Tache P. Anastasiu pentru 1906—7 şi alegerea Comisiunii pentru 1907—8.
13. Raportul Comisiunii însărcinate cu regulamentarea fondului de pensiuni pentru funcţionarii Academiei. (Deciz. 25 Martie 1904).
14. Continuarea propunerilor Comisiunii pentru revizuirea regulamentelor Academiei. (Deciz. 11 Aprilie 1905).
15. Discursul de recepţiune al d-lui L. Mrazec.
16. Deciziune asupra propunerilor Secţiunilor pentru acordarea premiului *Năsturel* de 4.000 lei (Art. 8, 9, 13 Reg. Prem.).
17. Deciziune asupra propunerilor Secţiunilor pentru acordarea premiului *Asociaţiunii Craiovene* pentru cărţi didactice, de 1.500 lei. (Art. 13 Reg. Prem.).
18. Deciziunea *Secţiunii literare* pentru acordarea premiului Statului *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei. (Art. 8, 9, 14 Reg. Prem.).
19. Deciziunea *Secţiunii istorice* pentru acordarea premiului *Adamachi* de 5.000 lei. (Art. 8, 9, 14 Reg Prem.).
20. Deciziunea *Secţiunii ştiinţifice* asupra lucrărilor prezentate la premiul *Lazăr*, de 5 000 lei, despre: *Pelagra*. (Art. 19, 20 Reg. Prem.)
21. Deciziunea *Secţiunii istorice* asupra lucrărilor prezentate la premiul *Neuschotz* de 2.000 lei, despre: *Istoricul căilor ferate din România*. (Art. 19, 20 Reg. Prem.).

22. Ședința publică solemnă pentru proclamarea premiilor acordate. (Art. 17 Reg. Prem.).

23. Subiectul ales de *Secțiunea literară* pentru premiul *Năsturel*, din seria A, de 5.000 lei, din 1912.

24. Subiectul ales de *Secțiunea istorică* pentru premiul *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, din 1912.

25. Subiectul ales de *Secțiunea științifică* pentru premiul *Adamachi*, de 5 000 lei, din 1912.

26. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1906—7.

27. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1906—7.

28. Comisiunile de câte trei membri aleși de *Secțiunea istorică* spre a cercetà lucrările cari se vor prezentà la premiile din 1908 (Art. 20 Reg. Prem.).

„*Eliade-Rădulescu*, despre: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.*

„*Adamachi*," despre: *Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601.*

„*Ioan Kalinderu*," de 1.000 lei, despre subiectul: *Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale în România.*

29. Alegerea membrilor corespondenți români în locurile vacante: *trei* la Secțiunea literară, *patru* la Secțiunea istorică, *doi* la Secțiunea științifică.

30. Alegeri de membri onorari și membri corespondenți străini.

31. Formarea bugetului pentru anul 1907—8.

32. Alegerea Președinților și Vicepreședinților Secțiunilor pentru 1907—8. (Art. 15 Stat.).

33. Alegerea Președintelui și Vicepreședinților Academiei pentru 1907—8. (Art. 15 Stat.).

34. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1907.

D-l Secretar general *D. Sturdza* citește următorul:

«*Raport asupra lucrărilor făcute în 1906—7:*

«*Domnilor Colegi,*

«Anul trecut țara întreagă, dela un capăt la celălalt, a luat parte la înălțătoarele serbări ale împlinirii celor 40 de ani de domnie a M. S. Regelui. Bucuria simțită atunci a fost împărtășită de toți, pentrucă prin aceste serbări se preamăriau nu numai înțelepciunea și munca fără preget a Suveranului, ci și conlucrarea statornică a

întregului popor românesc. Intr'adevăr, acum patru decenii, s'au pus, odată cu bazele organizării politice a Statului, și bazele nouăi noastre desvoltări culturale, sociale și economice. Din această cauză, toți factorii Statului au contribuit la strălucirea frumoaselor serbări jubilare, căci în ele se oglindià trecutul țerii și se constatau progresele săvârșite în toate direcțiunile vieții.

«Erà dar firesc, ca și Instituțiunea noastră, care-și are și ea începuturile tot în anul suirii pe tron a Marelui nostru Rege, să fi avut partea sa la aceste serbări. Astfel, în ședința publică dela 12 Maiu 1906, d-l Președinte *I. Kalinderu* a rostit o cuvântare despre *Domnia M. S. Regelui*; iar colegul nostru d-l *A. D. Xenopol* a făcut o comunicare despre cei *40 ani de Domnie*. A doua zi, Sâmbătă, 13 Maiu, Suveranul a primit în audiență solemnă pe membrii Academiei, în fruntea instituțiunilor culturale ale țerii. D-l Președinte a rostit, și de rândul acesta, o cuvântare, în numele Academiei, la care M. S. Regele a binevoit a da un călduros și înălțător răspuns.

«Vom păstrà pururea vie amintirea acestor zile, pe cât de rare, pe atât de fericite din vieața poporului nostru; iar această înaltă Instituțiune culturală românească va înscrie încă o pagină din marile zile trăite.

«Rezultatele dobândite de Academie în cei 40 de ani dela întemeierea ei sunt atât de satisfăcătoare, în ce privește îndeplinirea menirii ei de Instituție culturală, încât avem tot dreptul a privì cu mulțumire trecutul și cu încredere viitorul. Starea înfloritoare a ei se datorește în mare parte muncii și energiei colegilor noștri, din cari mulți au fost, pe lângă oameni de litere și de știință, și colaboratori la întemeierea și organizarea Statului. Nu trebue însă a scăpà din vedere, că opera Academiei a fost îmbrățișată cu căldură și interes de tot publicul românesc: sprijinul material și moral ce a primit în atâtea rânduri dela oamenii de bine sunt o dovadă statornică despre aceasta. Prestigiul de care se bucură astăzi Instituția noastră se datorește în mare măsură atențiunii binevoitoare ce ne-a fost arătată fără întrerupere de M. S. Regele, Augustul nostru Protector și Președinte de onoare, și de M. S. Regina.

«Azi, când suntem în ajun de a realizà o operă națională de cea mai mare însemnătate, ale cărei începuturi au și fost făcute în mod îmbucurător—*Dicționarul limbii române,*—simțim ca o sfântă datorie a ne amintì cu recunoștință de Acela, care, acum 23 ani, a pus bazele acestei lucrări, a dat planul și a vărsat cu generozitate, în fiecare an, sumele trebuitoare pentru aducerea ei la îndeplinire. Pe de altă

parte, îndemnul la muncă, sfaturile luminate, încurajările de tot felul şi participarea Suveranului, a M. S. Reginei şi a celorlalţi membri ai Dinastiei, chiar în mijlocul nostru, la lucrările Academiei, ne-au sporit puterile de muncă şi ne-au mărit activitatea.

«I. *Membrii Academiei.*

«In cursul anului Academia a avut durerea să piardă din mijlocul ei pe colegii Florian Porcius, Vincenţiu Babeş, precum şi pe membrul onorar Marcellin Berthelot şi pe D. Aug. Laurian, membru corespondent.

«*Florian Porcius* a încetat din vieaţă la 17 Maiu în vârsta înaintată de aproape 90 de ani. Din tinereţe s'a dedat cu o deosebită iubire la studiul botanicei, pe care a cultivat-o toată vieaţa, câştigându-şi nume de distins specialist în această frumoasă ştiinţă. Cercetările şi studiile sale au fost îndreptate mai ales asupra florei Transilvaniei. In această direcţiune sunt îndreptate publicaţiile sale, dintre cari mai însemnate sunt: *Diagnozele criptogamelor vasculare cari provin spontaneu în Transilvania,* 1880; *Flora fanerogamă din fostul district al Năsăudului,* 1881; discursul de recepţiune despre: *Flora din fostul district românesc al Năsăudului în Transilvania,* 1885: *Diagnozele plantelor fanerogame şi criptogame vasculare cari cresc spontaneu în Transilvania şi nu sunt descrise în opul lui Koch: «Synopsis florae germanicae et helveticae»,* 1893. Activitatea sa ştiinţifică a atras asupră-i atenţiunea Academiei, care l-a ales membru al ei la 10 Martie 1882. In şedinţa publică dela 19 Maiu 1906, d-l Preşedinte *I. Kalinderu,* aducând la cunoştinţă pierderea venerabilului coleg, a arătat meritele ce-şi câştigase pentru Academie şi pentru ştiinţă în genere. Academia a decis a face, cu a sa cheltueală, o piatră comemorativă la mormântul lui.

«*Vincenţiu Babeş* a decedat la 21 Ianuarie a c., în urma unei lungi suferinţe, în vârstă de 86 ani. Dânsul a făcut parte din Instituţia noastră încă dela întemeierea ei, fiind unul dintre membrii numiţi la 22 Aprilie 1866, ca reprezentant al Românilor din Banat. La reorganizarea Academiei din 1879, a luat loc în Secţia istorică, unde-l atrăgeà marea sa dragoste şi tragere de inimă pentru cercetările istorice. Dacă scrierile sale nu sunt numeroase, cauza a fost că tot timpul şi toate puterile şi le consacrase chestiunilor de politică şi cultură naţională. De aceea a trebuit să renunţe la magi-

stratură după un serviciu de 22 de ani. A condus ziarul *Albina*, apărut sub direcțiunea sa la Budapesta în 1866 și 1867, și a fost colaborator și la alte ziare românești. A reprezentat pe Românii din părțile Banatului un timp îndelungat în Parlamentul Ungariei, unde și-a ridicat cu hotărîre glasul în toate chestiunile privitoare la interesele Românilor. Activitatea sa pentru școala și biserica națională a fost neadormită; el a făcut neîncetat parte din sinoadele și congresele bisericii române ortodoxe din Ungaria. V. Babeș a scris: *Chestiunea naționalităților și a limbilor în Austria* și o *Notiță biografică asupra vieții și activității decedatului Andreiu Mocioni*, fost membru al Academiei. In ședința dela 26 Ianuarie, d-l Președinte *I. Kalinderu* a ținut o călduroasă cuvântare despre activitatea regretatului nostru coleg.

«La 18 Martie st. n. s'a stins din vieață la Paris Marcellin Berthelot, una din gloriile mari ale științei franceze, creatorul chimiei organice. El a fundat sinteza organică, și cercetările sale în această direcție au dat un mare avânt desvoltării industriei corpurilor organice. Studiile sale asupra explozivelor au condus la descoperirea pulberei fără fum. Dânsul a făcut întinse cercetări asupra fiziologiei vegetale, cari au găsit aplicațiune practică în agricultură. Berthelot a fost și adânc cugetător și filozof. Instituția noastră s'a onorat pe sine alegând pe acest ilustru învățat membru onorar, în ședința dela 28 Martie 1906. La 9 Martie, Academia a trimis o telegramă de condoleanțe Institutului Franței, din care făceà parte marele bărbat.

«La 25 Octomvrie 1906 a încetat din vieață D. Aug. Laurian, membru corespondent în Secțiunea literară, ales la 13 Septemvrie 1877. Răposatul a fost profesor, deputat și senator. Intrat încă de mult în vieața politică, s'a distins ca ziarist și erà recunoscut ca unul dintre cei mai culți și conștiințioși reprezentanți ai presei. Academia avusese ocazia să aprețieze preparația și destoinicia răposatului încă din 1877, când a premiat și publicat traducerea sa din *M. T. Cicero: Filippicele sau discursurile contra lui M. Antoniu*. Dânsul a mai scris: *Metodul de care debe să ne servim în determinarea facultăților sufletului și diviziunea lui*, teza sa de licență în litere din 1868, și o carte de școală: *Elemente de Economie politică*, 1897. Afară de aceasta, dânsul a condus, împreună cu St. C. Mihăilescu, revista: *Transacțiuni literare și științifice*, care a apărut în 1872—73 și care a avut mare răsunet în mișcarea noastră culturală de atunci. In ședința dela 27 Octomvrie, d-l Președinte *I. Kalinderu*, aducând la cunoștință vestea tristă despre

moartea colegului nostru, a arătat calităţile lui D. Aug. Laurian. Delegaţia a depus o coroană la sicriul răposatului, iar d-l *Bianu* a reprezentat Academia la înmormântare, unde a rostit o cuvântare.

«La 15 Octomvrie s'a serbat la Iaşi desvelirea monumentului lui Vasile Alecsandri. Academia a fost reprezentată la această solemnitate prin Preşedintele ei d-l I. Kalinderu, care a rostit o cuvântare, în numele acestei Instituţiuni, pentru care marele poet naţional a fost gloria literară cea mai curată şi mai înaltă.

«Academia, precum vă este cunoscut, a luat în 1903 iniţiativa deschiderii unei subscripţii pentru ridicarea unui monument naţional demn de poetul Vasile Alecsandri. In şedinţa dela 20 Octomvrie, d-l Preşedinte a arătat starea subscripţiei şi s'a ales atunci o comisiune compusă din d-nii: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. C. Ollănescu, I. Bianu* şi Secretarul d-voastre general, care să studieze chestiunea ridicării monumentului. Iată situaţia actuală a fondului strâns de Academie pentru monumentul lui Alecsandri:

«Listele împărţite au fost în număr de			8.743,—
din cari s'au înapoiat . . .	7.179		
rămânând neînapoiate . . .	1.564		
Cu listele înapoiate s'au incassat		Lei	63.950,18
Incassări extraordinare		»	1.237,60
Spor la efecte ieşite la sorţi		»	379,15
Din incassarea cupoanelor		»	7.197,87
Ceea ce face în total . . .		Lei	72.764,80

«Acest fond se află depus:

In efecte de Stat de nominal			Lei	77.500,—
Cari au costat	Lei	71.439,05		
Cheltueli făcute cu tipăriri, etc.	»	961,75		
In numerar	»	364,—		
Total ca mai sus . . .	Lei	72.764,80		

«II. *Şedinţele de peste an.*

«In cursul anului Academia a ţinut 43 şedinţe, dintre cari 14 au fost publice. In aceste şedinţe, pe lângă lucrările curente, s'au discutat mai multe chestiuni ştiinţifice şi s'au făcut următoarele comunicări:

«Colegul nostru d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit, în şedinţa dela 5 Maiu 1906, comunicarea sa: *Cercetări asupra regenărării ner-*

voase; la 24 Noemvrie despre: *Nevroza traumatică și accidentele muncii;* și la 2 Martie a. c. despre: *Câtevà date de patologie și igienă socială.*

«D-l *Gr. G. Tocilescu* a făcut mai multe comunicări; așà, la 2 Iunie 1906, despre: *Turnul-Severin și epoca romană*; la 15 Septemvrie despre: *Nouăle monumente și inscripțiuni descoperite la Adam-Klissi, Constanța și Celeiu*; la 17 Noemvrie despre: *Monumente și inscripțiuni din primii secoli ai creștinismului, aflate la Constanța, Hinoc și alte localități din Dobrogea*; la 15 Decemvrie despre: *Monumente și inscripțiuni creștine la Tomis și Axiopolis;* iar la 19 Ianuarie despre: *Un rescript al Impăratului Licinius pentru cultul zeului Soare,* și *Cum s'a chemat Celeiul în epoca romană și unde a fost vechea colonie Malva?*

«D-l *Dr. V. Babeș*, în ședința dela 9 Iunie, a făcut o comunicare despre boalele infecțioase; iar la 30 Iunie a cetit alta despre: *Corpusculii lui Negri și parazitul turbării.*

«In ședința dela 22 Septemvrie, d-l *A. D. Xenopol* a făcut o lectură despre: *Congresul din București pentru proteguirea proprietății literare și artistice;* la 13 Octomvrie alta despre: *Congresul sociologic din Londra* și *organizarea militară a școalelor în România;* și în sfârșit la 9 Martie despre: *Neconștiutul în istorie.*

«La 2 Martie, colegul nostru d-l *Șt. C. Hepites* a cetit comunicarea: *Sismele din anul 1906 st. n.* și *Lucrările primelor întruniri ale Comisiunii permanente a Asociațiunii internaționale de sismologie la Roma în 1906.*

«In ședința dela 15 Septemvrie, d-l Președinte *I. Kalinderu*, prezentând niște publicațiuni ale membrului onorar d-l Beernaert, Ministru de Stat în Belgia, a făcut o dare de seamă despre ele; iar la 2 Fevruarie, prezentând *Albumul de cusături românești,* publicat de d-na Elena C. Cornescu, a arătat însemnătatea și starea acestei arte la noi.

«D-l *I. Bianu* a adus la cunoștința Academiei câtevà descoperiri științifice. La 20 Octomvrie a vorbit despre osemintele și obiectele vechi descoperite, cu ocazia unor săpături, la Budeni lângă Comana în Vlașca. Această comunicare a dat naștere unei discuții despre chestia monumentelor și rămășițelor istorice, și despre felul cum trebuesc conservate. In ședința dela 9 Iunie, prezentând o copie fotografică a încheierii sinodului dela Iași din 1642, ne-a vorbit despre acest eveniment important. In sfârșit, la 12 Ianuarie, d-sa ne-a comunicat vechiul sigiliu al orașului Baia, aflător pe un document românesc dintre 1650—1660.

«In ședința dela 16 Fevruarie, colegul nostru d-l *L. Mrazec* a făcut o comunicare despre: ***Primele rezultate ale sondajului din parcul Expoziției jubilare dela Filaret.***

«D-l N. Iorga, membru corespondent, în ședința dela 30 Iunie, a dat cetire comunicării sale: ***Un boier oltean la Karlsbad în 1796: Călătoria lui Barbu Știrbei în Apus.***

«In ziua de 1 Decemvrie, d-l Dr. D. Grecescu, membru corespondent, a cetit comunicarea sa: *Plante macedonice din vilaieturile Monastir și Salonic.*

«Academia a fost învitată să participe la mai multe congrese și solemnități comemorative. Astfel, Societatea de literatură și artă română, primind însărcinarea de a organiză congresul internațional pentru apărarea proprietății literare și artistice, ținut în București la 7—14 Septemvrie, a învitat și Academia, care a delegat pe Președintele ei s'o reprezente. In lipsa d-lui *Kalinderu*, d-l *Hepites* a salutat, la 8 Septemvrie, Congresul în numele Academiei. D-l Președinte a reprezentat Academia și a ținut cuvântări la Congresul pentru înaintarea și răspândirea științelor în România și la Congresul de științe sociale, ținute amândouă în Capitală.

«Academia a fost învitată la serbarea centenarului întemeierii Institutului Regal de încurajare din Neapol, care s'a serbat la 30 Decemvrie st. n., precum și la serbarea de 300 ani dela moartea ilustrului medic și naturalist Ulise Aldrovani, ce se va face în Bolonia la 12 Iunie. Cu acest prilej, Academia a decis a trimite o adresă de omagiu pentru memoria acelui apostol al științei de acum trei secole.

«III. *Publicațiunile Academiei.*

«Publicațiunile făcute în anul trecut sunt următoarele:

«1. Din *Analele Academiei*:

«a) *Tomul XXVIII—Partea administrativă și Desbaterile anului 1905—6* s'a terminat, tipărindu-se și partea II, care cuprinde lucrările sesiunii generale trecute.

«b) *Tomul XXVIII—Memoriile Secțiunii literare* s'a încheiat și cuprinde următoarele:

Dr. Alexandru Bogdan, Ritmica cântecelor de copii.

N. Iorga, Câtevà documente de cea mai veche limbă românească.

Sextil Pușcariu (în colaborare cu *M. Bartoli*, *A. Belulovici* și *A. Bihan*), Studii istro-române, I.

N. Iorga, Contribuţii la istoria literaturii române în veacul al XVIII-lea şi al XIX-lea. I. Scriitori bisericeşti. — II. Scriitori mireni.

Tudor Pamfile, Jocuri de copii, adunate din satul Ţepu (jud. Tecuciu).

Al. Ţiplea, Poezii populare din Maramureş.

«c) *Tomul XXVIII — Memoriile Secţiunii istorice* s'a terminat şi are următorul cuprins:

N. Iorga, Vieaţa şi domnia lui Barbu Dimitrie Ştirbei, Domn al Ţerii-Româneşti (1849—1856). Memoriul II.

Radu Rosetti, Cronica Bohotinului.

A. D. Xenopol, Noţiunea valorii în istorie.

Gheorghe Murnu, Din Nichita Acominatos Honiatul, traducere a părţilor privitoare la istoria Asanizilor.

Radu Rosetti, Note genealogice şi biografice despre familiile Buhuş şi Rosetti, foşti proprietari ai moşiei Bohotinul.

N. Iorga, Câtevà manuscripte din ţară şi străinătate relative la istoria Românilor. Seria II.

A. D. Xenopol, Cauzalitatea în succesiune.

A. D. Xenopol, Originile partidului naţional în România.

«d) *Tomul XXVIII — Memoriile Secţiunii ştiinţifice* s'a terminat de asemenea şi cuprinde următoarele:

Dr. Leon Cosmovici, Incrângătura viermilor, Clasa Annelida, Ordinul Rotifere.

Prof. Dr. E. Riegler, Funcţiunile biochimice ale stomacului.

P. S. Aurelian, Agricultura la Romani: Creşterea albinelor.

I. St. Murat, Asupra variaţiunii etaloanelor de massă (a doua notă).

Gheorghe C. Iuga, Suprafeţe cu nivel izometric (o nouă clasă de suprafeţe).

Generalul C. I. Brătianu, Insemnătatea hartei ţerii pentru istoria patriei şi a neamului.

Spiru C. Haret, Observaţiuni ştiinţifice.

Dr. V. Babeş, Starea actuală a luptei în contra tuberculozei.

Zach. C. Panţu, Vallisneria spiralis şi Wolffia arrhiza în România.

Dr. C. Levaditi, Spirochaete pallida Schaudinn în sifilisul ereditar.

I. St. Murat, Preciziunea în cântăriri.

Şt. C. Hepites, Materiale pentru sismografia României. XII. Sismele din anul 1905 st. n.

Şt. C. Hepites, Bolidul dela 1 Ianuarie 1906 st. n. în România.

Şt. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României. XXIV. Clima anului 1905 st. n. la Bucureşti-Filaret.

Dr. V. Babeş, Asupra microbilor patogeni ai seriei intermediare între bacilul lui Eberth şi Coli communis.

L. Mrazec, Despre prezența Bartonianului în județul Prahova.

V. Aradi jun., Asupra microfaunei terțiarului regiunii Câmpina-Buștenari.

Dr. D. Grecescu, Plantele vasculare ale Ceahlăului până acum cunoscute, expuse sub raportul geografico-botanic și sistematic.

L. Mrazec și *W. Teisseyre*, Comunicare preliminară asupra structurii geologice a regiunii Câmpina-Buștenari (județul Prahova).

«e) Din *Tomul XXIX—Partea administrativă și Desbaterile anului 1906—7* s'a tipărit fascicula I, care cuprinde procesele verbale ale ședințelor ordinare și ale Secțiunilor până la sesiunea generală.

«f) *Tomul XXIX — Memoriile Secțiunii literare* a început să se tipărească și au apărut până acum următoarele:

N. Iorga, Contribuții la istoria literaturii române la începutul secolului XIX.—III. Scriitori greci.

N. Iorga, Contribuții la istoria învățământului în țară și în străinătate, 1780—1830.

Alexiu Viciu, Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român din Ardeal.

N. Iorga, Cărți și scriitori români din veacurile XVII—XIX: «Intrebările lui Panaghiot filozoful». «Istoria Rusiei». O formulă de testament. Conachi, Lazăr, Eliad, Vaillant.

«g) *Tomul XXIX — Memoriile Secțiunii istorice* se află sub tipar și până acum conține:

Radu Rosetti, Cronica Vascanilor (județul Suceava).

Radu Rosetti, Despre originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova.

N. Iorga, Un boier oltean la Karlsbad în 1796—1797. Călătoria lui Barbu Știrbei în Apus.

A. D. Xenopol, Congresul pentru proprietatea literară și artistică.

N. Iorga, Câtevà fărâme din corespondența lui Alexandru Vodă Ghica, Domn și Caimacam al Țerii-Românești.

A. D. Xenopol, Congresul sociologic din Londra și organizarea militară a școalelor în România.

«h) *Tomul XXIX—Memoriile Secțiunii științifice* se află de asemenea sub tipar și cuprinde până acum următoarele:

Dr. V. Babeș, Câtevà rezultate obținute prin metoda română în tratamentul turbării.

Dr. V. Babeș, Corpusculele lui Negri și parazitul turbării.

Dr. D. Grecescu, Plante macedonice din vilaeturile Monastir și Salonic.

Șt. C. Hepites, Materiale pentru climatologia României. XXV. Clima anului 1906 st. n. la București-Filaret.

«2. In conformitate cu deciziunea luată de d-voastre în sesiunea generală din 1905, s'a tipărit în traducere franceză, în broșură separată, raportul de deschidere și cel de închidere a sesiunii generale din 1906, cetite de Secretarul d-voastre general. Broșura, astfel întocmită, s'a împărțit în străinătate, pentru a se puteà luà și acolo cunoștință despre activitatea și desvoltarea Instituțiunii noastre.

«3. Din *Discursuri de recepțiune* s'au tipărit: *Progresele și tendințele medicinei moderne,* rostit la 10 Martie 1906 de *Prof. Dr. G. Marinescu,* cu răspuns de *Prof. Dr. V. Babeș,* și

«*Epocele istoriei române și împărțirea ei,* rostit la 22 Martie 1906 în ședință solemnă de *Dimitrie Onciul,* cu răspuns de Secretarul d-voastre general.

«4. *Dicționarul macedo-român* de I. Dalametra, aprobat a se publicà de Academie la 24 Martie 1904, s'a sfârșit de tipărit. El cuprinde IX+226 pagine.

«5. Din *Istoriile lui Erodot,* în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'au tipărit 2 coale (9—10) din cartea II (Euterpe), cuprinzând cap. 45—49.

«6. Din *Istoria romană de Titus Livius,* în traducerea premiată a d-lor Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu, a apărut de sub tipar Tomul III, partea 2, cuprinzând cărțile XXVI—XXX.

«7. S'au tipărit și publicat în volume deosebite următoarele scrieri aprobate în sesiunile trecute:

«*Coloniile române din Bosnia,* studiu etnografic și antropogeografic de Teodor Filipescu, cu 20 ilustrațiuni și o hartă etnografică.

«*Studiu asupra monopolurilor în România* de T. C. Aslan, lucrare premiată cu premiul G. San-Marin din 1906.

«*Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739),* cu 220 acte și fragmente inedite, culese din Arhivele din Viena de Nicolae Dobrescu.

«8. Două scrieri premiate în sesiunea trecută nu au fost încă date la tipar, și anume: *Harta agronomică a României* de d-nii C. Jormescu și I. Popa-Burcă, căreia s'a dat premiul Anastasie Fătu de 3000 lei, și *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate?* de d-l V. Roșu, care a fost onorată cu premiul Cuza de 6.000 lei.

«Manuscriptele acestor două lucrări premiate sunt restituite spre revizuire autorilor, cari nu le-au înapoiat până acum, spre a fi date la tipar.

«9. Starea lucrărilor, cu cari a fost însărcinat colegul nostru d-l I. Bianu, Bibliotecarul Academiei, este următoarea:

«*Bibliografia românească veche*, 1508—1830, care se întocmește cu conlucrarea d-lui Nerva Hodoș, Ajutor de Bibliotecar, a fost continuată, tipărindu-se coalele 21—24, cu cari s'a încheiat fascicula 2 din tomul II, cuprinzând descrierea cărților până la anul 1769.

«Din *Catalogul manuscriptelor românești* s'a încheiat și volumul I, tipărindu-se prefața din fruntea publicațiunii. S'au tipărit și întâiele 2 coale din fasc. 2 a tomului II, cuprinzând descrierea manuscriptelor 445—461.

«Din *Documentele românești*, cari se publică după originale din colecțiunea Academiei, a apărut fascicula 1 de 10 coale (160 pagine). In ea se cuprind 177 documente românești dintre 1576 și 1629.

«10. După propunerea colegului Bibliotecar, d-l profesor C. Litzica a fost însărcinat de Delegațiune cu facerea catalogului descriptiv al manuscriptelor grecești. Lucrarea este întreagă pregătită și întâiele două coale au și fost tipărite.

«11. Din *Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi* a început să se tipărească tomul IV, din care au ieșit:

V. Roșu, Desecările și canalizările din Ungaria.

Dr. Ioan Simionescu, Geologia României.—Literatura geologică. Considerațiuni generale asupra tectonicei și stratigrafiei României.

«Tomul III, care va cuprinde: *Fauna ihtiologică* de d-l Dr. Gr. Antipa, scriere premiată de Academie din acest fond, nu a fost pus încă sub tipar, manuscrisul lucrării fiind restituit autorului spre revizuire.

«12. Din *Publicațiunile Fondului Princesa Alina Știrbei* a mai rămas a se tipări prefața generală, cu care se va încheià tomul X și cel din urmă din *Acte și documente relative la istoria renașterii României*.

«Prepararea și adunarea documentelor relative la *Domnia lui Alexandru Ioan Cuza* (1859—1866) se continuă sub îngrijirea Secretarului d-voastre general, conform deciziunii Academiei din 1 Aprilie 1903.

«13. In cursul anului s'au trimis publicațiunile Academiei în dar:

Bibliotecii Imperiale a Curții din Viena;

Bibliotecii Academiei de Științe a Californiei în San-Francisco, distrusă prin cutremurul și incendiul dela 18—20 Aprilie 1906;

Institutului arheologic rusesc din Constantinopole;

Universității naționale din Atena;

Gimnaziilor din țară, precum și la numeroase școli și alte așezăminte de instrucțiune și de cultură.

«In schimb s'au trimis:

Academiei de științe, arte și litere din Madison-Wisconsin;
Societății literare bulgare din Sofia;
Universității tehnice din Munchen.

«IV. *Publicațiunile Hurmuzachi și cercetări istorice.*

«Din această mare publicațiune a început să se tipărească tomul XIII, în care se dau la lumină cronice grecești din secolul XVII—XIX. Acest prețios material istoric a fost oferit Academiei spre publicare de d-l A. Papadopulo-Kerameus, profesor la Universitatea din St.-Petersburg, care supraveghează întreagă tipărirea. Până acum s'au tipărit 23 de coale.

«In tomul XIV se tipărește traducerea românească a acestor texte grecești, traducere făcută de tinerii eleniști români, d-nii G. Murnu și C. Litzica.

«Foarte bogate materiale istorice au fost procurate în anul trecut: unele privitoare la istoria Principatelor, mai ales în a doua jumătate a secolului XVIII și întâia a secolului XIX; altele privitoare la istoria contimporană a României.

«V. *Biblioteca.*

«Colecțiunile științifice cari formează Biblioteca noastră sunt organizate și clasificate așà, încât ele pot fi utilizate cu cea mai mare înlesnire.

«Din rapoartele Comisiunii Bibliotecii, ați putut urmărì an cu an îmbogățirea și valoarea acestor colecțiuni, precum și interesul din ce în ce mai mare cu care o frecventează publicul cetitor și mai ales cei cari fac studii și cercetări temeinice de istoria limbii și a literaturii naționale. De altminteri, ori de câte ori se prezentă ocaziunea, Academia nu cruță nici un sacrificiu pentru a face publicului înlesniri. Așà, pentru a se puteà scoate facsimile în condițiunile cele mai bune de execuțiune de pe documente, peceți și stampe, cărți vechi, etc., s'a înființat în anul trecut, într'o aripă a Bibliotecii, un atelier complet de fotografie.

«Pentru înlesnirea învățaților s'a publicat: *Creșterea colecțiunilor din 1905* și s'a împărțit nu numai tuturor membrilor Academiei,

tuturor profesorilor universitari, dar și institutelor și bărbaților de științe și de studii. *Creșterile din 1906* sunt date la tipar și în curând serviciul Bibliotecii va ajunge la zi cu această publicațiune atât de folositoare ca mijloc de informațiune.

«Acì vă pun în vedere numai următoarele date, în cari se rezumă buletinele statistice ce se publică lunar despre bibliotecă:

«Numărul cetitorilor în sala de lectură a cărților tipărite a fost în anul 1906 de 9.351, cari au consultat 27.843 volume; acasă s'au împrumutat 539 volume la 110 persoane. Sala de lucru a manuscriptelor și documentelor a fost vizitată de 966 cetitori, cari au studiat 3.048 volume manuscripte, de 350 cari au cercetat 51.665 documente și de 320 cari au consultat 1.205 cărți vechi românești dintre 1508—1830.

«Creșterea colecțiunilor Bibliotecii a fost în anul trecut de o deosebită însemnătate. S'a procurat între altele întreagă biblioteca rămasă după regretatul nostru coleg Dr. Gheorghe Popovici; această bibliotecă, formată din 775 opere în 1.075 volume, este aproape toată compusă din scrieri relative la istoria dreptului și în deosebi a popoarelor germane și slave, precum și la organizarea lor socială, municipală și de Stat, în evul mediu. Astfel biblioteca noastră s'a înzestrat cu cărțile privitoare la aceste studii atât de însemnate pentru cunoașterea vechilor instituții și obiceiurilor juridice ale Românilor.

	VOLUME ŞI BROŞURI	NUMERE DE REVISTE		Atlas. și hărți	Stampe și portrete	Volume manuscrise	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Volume ziare	Peceți	Desenuri
		române	străine											
1. Conform legii dela 23 Martie 1904	2.382	2 227	—	—	—	—	—	—	—	2.591	7	—	—	—
2. In dar sau în schimb .	1.374	333	386	2	—	17	114	42	1	17	—	—	62	-
3. Cumpărate.	1.561	26	1.081	63	132	73	6 337	292	—	32	—	102	—	2
Total .	5.317	2 586	1 467	65	132	90	6 451	334	1	2 640	7	102	62	2

«Cele mai însemnate daruri pentru colecțiunile noastre în anul trecut au fost următoarele:

«M. S. Regele a binevoit a ne dărui o plachetă făcută de d-l T. Szirmai, reprezentând pe o parte bombardarea Vidinului, 1877—78; iar pe cealaltă secerișul, cu inscripția: «Pax 1906 Labor», apoi o culegere de 33 portrete în gravură ale membrilor familiei Hohenzollern, precum și vol. XXXI, continuare din «*Politische Correspondenz Friedrich's des Grossen*».

«D-l Președinte I. Kalinderu a oferit suma de 600 lei pentru cumpărarea corespondenței și actelor despre întreprinderile teatrale din Iași ale răposatului Delmary dintre 1851—1864 și a altor acte și documente; a mai dăruit 12 fotografii ale pavilionului Administrațiunii Domeniului Coroanei dela Expoziția jubilară, precum și mai multe medalii comemorative bătute cu ocazia inaugurării monumentului lui Vasile Alecsandri la Iași.

«Colegul nostru d-l C. Erbiceanu ne-a prezentat în dar câtevà foi manuscripte și acte vechi relative la istoria culturală și literatura românească din prima jumătate a secolului XIX.

«D-l Dimitrie C. Sturdza a dăruit 322 reproduceri fotografice ale peceților domnilor Moldovei dela 1387—1859, dimpreună cu negativele lor fotografice, cu descrierea lor, precum și 16 volume cărți tipărite de sfragistică și eraldică.

«Dela Comisiunea Europeană a Dunărei s'au primit două exemplare de argint și unul de bronz din medalia bătută cu ocazia împlinirii a 50 ani dela înființarea ei.

«Stavraki Bei d'Aristarchi a trimis o colecție a publicațiilor Sylogului literar grec din Constantinopol și alte câtevà cărți relative la Orientul grecesc.

«D-l Max Doertenbach, Consul general al României la Stuttgart, a dăruit 2 albumuri, reprezentând palatele municipale din Stuttgart și Heilbronn.

«D-na Eugenia Ianculescu de Reus a dăruit 13 scrisori originale ale d-nei văduve Edgar Quinet către Dimitrie Gusti, dintre 1875 și 1879.

«D-na Amalia Cobici ne-a trimis în dar 75 volume de medicină de ale răposatului său soț Dr. R. A. Cobici.

«D-na S. A. Tesio din Slatina a dăruit un manifest al Comitetului central al Unirii, din 26 Martie 1856, cu semnături originale.

«D-l arhitect A. Lecomte du Noüy a trimis în dar o scrisoare din secolul XVIII, dela Mitropolitul Moldovei Iacov și un certificat școlar dela 1737 Fevruarie 6.

«D-l Alexandru Scarlat Ghica a dăruit 3 hrisoave domnești dintre 1734 și 1824.

«D-l G. Șt. Gonata din Basarabia a trimis 11 scrisori și câtevà foi manuscripte dintre 1859 și 1873, rămase dela răposatul Ștefan Gonata, fost membru al Academiei.

«D-l C. Chiru a oferit: Condicuța Logofătului Iordache Furduescu, cuprinzând diferite scrieri dintre 1780 și 1799.

«Părintele I. Antonovici, profesor la Bârlad, ne-a trimis 65 documente românești dintre 1660 și 1779.

«D-l avocat I. V. Buţă din Bârlad a dăruit un hrisov original pe pergament dela Ștefan cel Mare din 1466 (6974) August 28.

«D-l Iuliu Dragomirescu a oferit un hrisov dela Constantin Șerban Vvd din 18 Ianuarie 1655 (7163) și 8 monede vechi bizantine.

«D-l I. Băjan din Rucăr ne-a dăruit o pecete de ceară dela Petru Vodă Rareș și un exemplar din Anthologhion slavon tipărit la Câmpulung în 1643

«Moșneanul G. Popescu din Călinești (Vâlcea) a dăruit un hrisov original dela Alexandru Vvd din 4 Decemvrie 1575 (7084).

«Școala numismatică și arheologică din Montreal a trimis o medalie de bronz, bătută cu ocazia serbării bicentenarului castelului Ramezay.

«Comisiunea Europeană a Dunărei ne-a pus la dispoziţie Planul în relief al Deltei Dunărei, expus în Pavilionul său din Expoziţie.

«Primăria comunei Iași a trimis un exemplar din actul comemorativ făcut la desvelirea monumentului lui Alecsandri și un exemplar de argint din medalia comemorativă a serbării.

«Iar Secretarul d-voastre general a dăruit mai multe publicaţiuni financiare — unele cu adaosuri manuscrise.

«VI. *Fonduri, donaţiuni și legate.*

«Rapoartele speciale ale Comisiunii financiare și ale Comisiunilor Fundaţiunilor Adamachi, Oteteleșanu, Agarici și Tache Anastasiu vă vor arătà gestiunea pe anul bugetar 1 Iunie 1905—31 Maiu 1906, precum și situaţia fondurilor și vă vor propune măsurile de luat pentru anul viitor.

«Acì vă supun cunoștinţei numai unele date mai însemnate privitoare la aceste fundaţiuni:

«1. *Fundaţiunea Vasile Adamachi* a avut înscrisă în bugetul anului expirat tot suma de 76.600 lei pentru burse și cheltueli de studii.

«Bursele au fost în număr de 32 și anume:

«*a*) 24 burse de câte 100 lei pe lună:

8 la Facultatea de științe din Iași studenţilor: Liviu Patriciu din anul II, Nicolae Ghiulca, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu, Nicolae Malaxa și Ana Forăscu din anul III, Agricola Cardaș și Zamfir Ștefan din anul IV;

8 la Facultatea de medicină din Iași studenţilor: Mihail Buzenchi, Nicolae Rășcanu și Ion Moţoc din anul III, Ion Brăilă, Gheorghe Lucescu și

Elena Gavrilescu din anul IV, Alexandru Ţaicu din anul V, Dimitrie Gavrilaş din anul VI;

8 burse la Şcoala de poduri şi şosele din Bucureşti elevilor: Ştefan Porfiri, Alexandru Ulescu, Traian Măxinoiu, Mircea Protopopescu, Constantin Ştefănescu şi Ştefan Mihalache din anul preparator; Nicolae Muşat din anul I şi Vasile Constantinescu din anul II.

«*b)* 3 burse de câte 300 lei pe lună pentru licenţiaţi:

d-lui C. Popovici, pentru studiul matematicelor la Paris, în anul III;

d-lui Traian Lălescu, pentru studiul matematicelor la Paris, în anul II;

d-lui N. Costăchescu, pentru studiul chimiei minerale la Zurich, anul I;

«*c)* 3 burse pentru absolvenţi de licee şi de şcoale speciale:

d-lui Cristea Nicolescu, pentru studiul chimiei industriale la Berlin, în anul I, cu 300 lei pe lună;

d-lui Vasile A Tomulesei, pentru studiul tăbăcăriei în fabrici din Europa, în anul III, cu 250 lei pe lună;

d-lui I. Popovici, pentru studiul mecanicei practice la Mittweida, în anul I.

«*d)* 3 burse pentru ingineri:

d-lui M. Bodnărescu, pentru studiul industriei petrolului în America, în anul III, cu 500 lei pe lună;

d-lui Gheorghe Nazarie, pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei în Germania, în anul II, cu 400 lei pe lună;

d-lui G. Panaitopol, pentru studiul fabricării celulozei şi a hârtiei la Berlin, anul I, cu 300 lei pe lună.

«S'au acordat şi anul acesta 10 burse de câte 360 lei anual la elevi de ai Şcoalei practice de agricultură «Ioan Costache Agarici».

«In anul 1906 au expirat bursele d-lor I. Rainu, care prepară doctoratul în ştiinţele matematice la Paris; Gheorghe Sava, care a absolvit Politehnicul din Zurich, specializându-se în chimia industrială; Haralamb Vasiliu, care a obţinut doctoratul dela Universitatea din Breslau în chimia tehnologică agricolă.

«2. *Institutul Oteteleşanu* dela Măgurele şi-a continuat şi anul trecut mersul în mod satisfăcător. Preşedintele nostru d-l I. Kalinderu, cu toate numeroasele griji, n'a scăpat din vedere a se ocupă şi de acest aşezământ de creştere, care-şi datoreşte existenţa neobositelor sale stăruinţe.

«La examenele anuale ţinute în zilele de 24 şi 25 Iunie au asistat ca delegaţi din partea Academiei d-nii colegi Dr. V. Babeş, Dr. G. Marinescu şi Gr. G. Tocilescu, însoţiţi de d-l I. Kalinderu.

«Ca şi în anii trecuţi, d-l Kalinderu a pus la dispoziţia Direcţiei Institutului Oteteleşanu suma de 600 lei, spre a se cumpără câte cevà la fiecare elevă, de sărbătorile Crăciunului.

«3. *Școala de agricultură «Ioan Costache Agarici»* dela Moara Grecilor (Vasluiu) și-a continuat și anul acesta mersul ei regulat, după dispozițiunile cari vi sunt cunoscute.

«4. Procesul pentru succesiunea răposatului *Tachè Anastasiu* s'a câștigat definitiv la Inalta Curte de casație și față de Primăria de Tecuciu, care intervenise în proces.

«Academia a continuat și anul acesta a da mijloacele necesare pentru susținerea școalei profesionale de fete din Tecuciu.

«*Școala primară «Tache Anastasiu»* dela Călmățuiu a ținut la 20 și 21 Iunie examenul general, la care a asistat colegul nostru d-l P. Poni; d-sa, în ședința dela 7 Iulie, a făcut o relație asupra acestui examen al primei serii de absolvenți și a lăudat mersul școalei, grădina ei, mai cu seamă cea de legume, care servește de exemplu și locuitorilor dimprejur.

«5. *Fundațiunea «Maria General Carp»* a continuat și anul trecut a fi administrată în conformitate cu regulamentul ei special.

«S'a plătit și anul acesta d-lui A. Orăscu bursa pentru studii juridice la Paris; s'a îngrijit de biserica și de școala dela Olteni și s'a împărțit îmbrăcăminte elevilor săraci din București, Giurgiu și din comuna Olteni.

«6. In ședința dela 19 Maiu, Academia a luat cunoștință de *testamentul răposatei Sofia A. Caneciu* din Craiova, care a lăsat Instituțiunii noastre suma de 15.000 lei, spre a se întrebuință pentru premierea de scrieri românești cu subiecte, ca: «Muncă și datorie—Moralitate, religie și iubire de patrie». Legatara universală este Primăria din Craiova, iar executor testamentar d-l avocat I. Peruianu din localitate. In testament se prevede clauza că, dacă Primăria din Craiova nu va îndeplinì condițiunile puse, atunci testamentul se revoacă, iar averea întreagă va fi a Academiei Române, care va îngriji de întrebuințarea averii în sensul dorințelor răposatei.

«7. In ședința dela 23 Fevruarie, Academia a luat cunoștință de *Actul de donațiune* al d-nei Alexandrina Ion Ghica, prin care institue un fond de 50.000 lei, sub numele de «Fondul Ion Ghica», din care să se cumpere și să se publice documente interne și externe relative la istoria Românilor. Delegațiunea a decis acceptarea donațiunii și acum se așteaptă facerea actelor legale de primire.

«VII. *Concursurile premiilor.*

«In sesiunea aceasta sunt de acordat 4 premii pentru opere publicate și 4 premii pentru lucrări cu subiecte date:

«1. La premiul *Năsturel* de 4.000 lei, ce este a se da unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906, s'au prezentat următoarele cărți:

Alexandrescu (D.), Răpciuga și cârtița la animale și om. Buc. 1906.
Bacaloglu (Elena), In luptă, roman psicologic. Buc. 1906.
Bârseanu (Ion), Popasuri vânătorești. Buc. 1906.
Bortoș (Romul), Glume. Budapesta 1905.
Boteanu (Colonel Romulus, acum General), Despre rassele cailor. Buc. 1906.
Brătescu-Voinești (Ioan Al.), Din lumea dreptății Iași 1906.
Bucurescu (G.), Povestea Regatului. Poeme din cartea patriei, 106 — 1906. Buc. 1906.
Bud (Tit), Analele Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, 1860—1905. Gherla 1906.
Burileanu (Constantin N.), Dela Românii din Albania. Buc. 1906.
Dela Siriu, Sylva-Carmen și Carmen-Sylva. Buc. f. a.
Demetrius (V.), Trepte rupte, poezii. Buc. 1906.
Dumitrescu-Bumbești (G.), Călăuza băncilor populare. Buc. 1906.
Farrago (Elena), Versuri. Budapesta 1906.
Gorun (Ion), Goethe, Faust, traducere. Buc. 1906.
Ionescu (Preotul Iconom C.) și Elena C. *Ionescu*, Povățuitorul crescătorilor de gândaci de mătase. Buc. 1906.
Ionescu-Zane (Dem.), Studii și lucrări privitoare la economia și organizațiunea noastră forestieră. Buc. 1906.
Kogălniceanu (Vasile M.), Chestiunea țărănească. Buc. 1906.
Luca (Benedetto de), Cuvântul Romei (CVI—MCMVI). Buc. 1906.
Mera (I. T.), Din lumea basmelor. Buc. 1906.
Mihăescu Nigrim, Londra. Buc. 1906.
Nicoleanu (Gheorghe) și Constantin G. *Mantu*, Rassa friză în îmbunătățirea oilor românești. Buc. 1906.
Panțu (Zach. C.), Plantele cunoscute de poporul român. Buc. 1906.
Popescu (C. A.), Pentru adevăr și cinste. Incercare asupra patologiei noastre sociale. Buc. 1906.
Popescu (Locotenent Ch N.), Hrănirea trupelor în răsboiu. Buc. 1906.

Popescu-Cernica (Economul Alexandru), Mângâeri sfinte din psalmii lui David. Buc. 1906.
Predeanu (Econ Stavrofor V.), Predici exegetico-morale. Buc. 1906.
Radianu (S. P.), Georgicele lui Virgiliu, traducere. Buc. 1907.
Rădulescu-Codin (C.), Comorile poporului. Literatură, obiceiuri şi credinţe. Câmpulung 1906.
Şaabner-Tuduri (Dr. Al), Apele minerale şi staţiunile climaterice din România, ed. II. Buc. 1906.
Sadoveanu (M.), Mormântul unui copil. Buc. 1906.
Sandu-Aldea (C.), Două neamuri. Buc. 1906.
Sbiera (Radu), Poezii. Iaşi 1906.
Sevastos (Elena D. O.), Dreptul tău, piesă în patru acte. Buc. 1906.
Severeanu (Dr. George), Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv şi topografic. Buc. 1906.
Ştefu (Nicolae) (Nicu Stejărel), Pentru ţărani. Arad 1906.
Tănăsescu (Const.) şi Ştefan *Grigorescu*, Tocmelile agricole sub diferite legiuiri. Buc. 1906.
Teohari (Dr A.) şi Dr. A. *Babeş*, Despre un serum gastrotoxic. Buc. 1906.
Urzică (Gabriel), Cultura cartofului şi diferitele sale întrebuinţări. Buc. 1906.

«2. La premiul Statului *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, care se va acordà, prin *Secţiunea literară*, unei scrieri de literatură sau de filologie, ce se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906, s'au primit următoarele scrieri:

Becescu (Florian I.), Spre ziuă. Constanţa 1906.
Dauş (Ludovic), Duşmani ai neamului, roman. Buc. 1904.
» Doamna Oltea, poem dramatic în versuri. Buc. 1906.
Demitrescu (George), Imnul gintei latine. Buc. 1906.
» Imnul armatei române. Buc. 1906.
Dragomirescu (Mihail), Teoria poeziei cu aplicare la literatura română. Buc. 1906.
» Critica ştiinţifică şi Eminescu. Buc. 1906.
Georgescu (Neea), Din timpul Expoziţiunii jubilare din anul 1906. Buc. 1906.
Gherghel (Alexandru), Cântece în amurg. Buc. 1906.
Ieşanu (Isidor), Puterea credinţei şi operaţiunea ei magică. Braşov 1905.
Puşcariu (Dr. Sextil), Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element mit Berucksichtigung aller romanischen Sprachen. Heidelberg 1905.
Rusescu (Constantin), Studiu asupra cărţii Ester. Buc. 1904.
» Studiu asupra cărţii Iona. Buc. 1906.

Rusescu (Constantin), Studiu asupra cărţii Plângerile lui Ieremia. Buc. 1906.
Silvan (Gh.), Pentru neatârnare, roman răsboinic. Ploeşti 1906.
Stratilescu (Tereza), From Carpathian to Pindus. Pictures of Roumanian country life. Londra 1906.

«3) La premiul *Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, ce este a se decerne prin *Secţiunea istorică*, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906, au intrat următoarele tipărituri:

Andronescu (Virgil P.), Organizaţia comunelor şi provinciei Dacia Traiană. Constanţa 1905.
Botez (Eugeniu) şi Nicolae *Kiriţescu* (Locotenenţi, acum Căpitani), Răsboiul pe Dunăre, vol. I. Buc. 1906.
Bengescu (George), Din vieaţa Maiestăţii Sale Elisabeta, Regina României. Buc. 1906.
Caian (Dimitrie F.), Istoricul oraşului Focşani. Focşani 1906.
Câmpeanu (Dr. M.), Incercare de psicologie militară individuală şi colectivă. Focşani 1906.
Christescu (George), Vrancea, poemă istorică. Focşani 1906.
Ciuchi (Locot.-Comandor C.), Istoria marinei române în curs de 18 secole. Constanţa 1906.
Colescu (Leonida), Harta figurativă a produselor agricole, animalelor domestice şi pădurilor din România. Buc. 1905.
Dobrescu (Nicolae), Intemeierea mitropoliilor şi a celor dintâi mânăstiri din ţară. Buc. 1906.
Dumitrescu (Al. T.), Inceputul creştinării Românilor şi Alanii creştini dela Dunăre. Buc. 1906.
Eliade (Pompiliu), Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome premier. L'occupation turque et les premiers princes indigènes (1821—1828). Paris 1905.
Erbiceanu (Vespasian), Tendinţele nouă în drept. Studii de drept civil şi penal. Iaşi 1906.
Ghica (Ion T.) şi Ion P. *Voinea*, M. *Stoian* şi C. *Dumitrescu*, Monografia comunei rurale Merenii de sus (judeţul Vlaşca). Buc. 1906.
Ghinea (Aurel N.), 40 ani de administrare a judeţului Vasluiu, cu anexă. Buc. 1906.
Hazu (George), Invăţământul industrial în România. Buc. 1906.
Holoney (Lucian), Principiile fundamentale de guvernământ parlamentar. Buc. 1906.

Michaelescu (A. M), Primul an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Buşteni. Buc. 1905.

» Al doilea an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Buşteni. Buc. 1906.

Nicolaescu (St.), Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţerii-Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul XV şi XVI. Buc. 1905.

Păcăţian (Teodor V.), Cartea de aur, vol. IV. Sibiiu 1906.

Popescu (Locot. N. I.), şi Hugo *Friedman*, Dreptul penal militar şi procedura lui. Ploeşti 1906

Popovici (Căpitan Gh.), Omagiu lui Ştefan cel Mare. Constanţa 1905.

Răşcanu (Petru), Istoricul învăţământului secundar. Iaşi 1906.

Sava (Inginer Eduard), Economia industriei transporturilor, vol. I, p. I şi II. Buc. 1906.

Ştefulescu (Alexandru), Istoria Târgu-Jiului. Târgul-Jiu 1906.

Voinescu (Benedict), Nouăle impozite şi nouăle legi financiare şi economice. Buc. 1906.

«4. La premiul *Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public,* de 1.500 lei, care se va acordà celei mai bune cărţi didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906, s'au prezentat următoarele publicaţiuni :

Adamescu (Gheorghe) şi Mihail *Dragomirescu*, Retorica. Buc. 1904.

» Poetica. Buc. 1906.

» Literatura română modernă. Buc. 1906.

Antonescu-Lupu (A.), Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia II rurală, ediţia XII. Buc. 1906—7.

» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia III rurală, ediţia XV. Buc. 1906—7.

» Exerciţii gradate de gramatică pentru clasa II urbană, ediţia XIV. Buc. 1906—7.

» Exerciţii gradate şi compoziţiuni pentru clasa III urbană, ediţia XIII. Buc. 1904.

» Exerciţii gradate şi compoziţiuni pentru clasa IV urbană, ediţia IX. Buc. 1904.

» Etimologia (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei II secundare, ediţia III. Buc. 1906.

» Sintaxa (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei III secundare, ediţia IV. Buc. 1904.

Birou (Iuliu), Carte de compunere pentru şcoalele poporane, curs. I şi II. Oraviţa-Lugoş 1902.

Clinciu (I.) şi M. *Dimitrescu*, Manual de istoria universală pentru clasa II secundară. Buc. 1904.
» Manual de istoria universală pentru clasa III secundară. Buc. 1903.
» Manual de istoria universală pentru clasa V liceală. Buc. 1906.
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iaşi 1905.
Costescu (Gh. N.), Educaţie şi învăţământ. Vol. I. Metodica limbii române. Buc. 1906.
» Educaţie şi învăţământ Vol. II. Metodica matematicei. Buc. 1905.
» Educaţie şi învăţământ. Vol. III. Metodica istoriei şi geografiei. Buc. 1906.
Demetrescu (Elena M.), Economia domestică. Buc. 1906.
Filipescu-Tulbure (Natalia), Istoria veche a popoarelor orientale, a Grecilor şi a Romanılor. Buc. 1902.
» Istoria evului mediu şi modern. Buc. 1904.
» Istoria evului modern şi contimporan. Buc. 1903
Grofşoreanu (Iuliu), Gramatica română pentru şcoalele poporale. Arad 1906.
» Dıaloage. Arad 1906.
» Scrieri pentru popor, No. 1—7 Arad 1906.
Ionescu (George), Călăuza tipografului. Buc. 1906.
Kiriţescu (Const.), Instrucţie civică, drept uzual şi economie politică. Buc. 1906.
Maniu (Vasile V.), Noţiuni de geografie generală, vol. I. Buc. 1906.
» Curs elementar de geografie pentru clasa I secundară. Buc. 1906.
Nicolescu (Mıron), Curs de geografie economică. Asia şi Africa. Buc. 1906.
Orleanu (Maior Al. G.), Adevăratele forme ale terminaţiunilor de declinare română. Focşani 1904.
Petrescu (D. P.), Curs elementar de agricultură. Roman 1906.
Suchianu (Ion), Carte de cetıre pentru clasa I secundară. Buc. 1906.
» Etimologia pentru clasa II secundară. Buc. 1905.
» Carte de cetire şi compoziţie. Buc. 1903.
Valeriu (Al.), Lecţiuni de logică. Iaşi 1905.

«5. La premıul *Lazăr*, de 5.000 lei, cu subiectul: *Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei şi combaterii boalei*, care se va decerne prin *Secţiunea ştiinţifică*, s'a prezentat un sıngur manuscris cu motto: «*Tot ce nu-i demonstrat, nu există.— Duclaux*».

«6. La premiul *Neuschotz*, de 2.000 lei, cu subiectul: *Istoricul căilor ferate din România şi influenţa lor din punctul de vedere economic, social şi politic*, care se va da prın *Secţiunea istorică*, s'a prezentat iarăş un singur manuscris cu motto: «*Prin ştiinţă la lumină*».

«7. Nici o lucrare nu s'a prezentat la concursul premiului Cuza de 10.000 lei (dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891), despre subiectul: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor,* precum nici la premiul Adamachi despre: *Inrâuririle curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.*

«8. Premiul *I. Lecomte du Noüy,* de lei 504,90, după propunerea Comisiunii instituite la Școala de arte frumoase din București, s'a împărțit în două părți egale între elevii Sterie Becu și I. Comănescu.»

D-l Secretar general prezentă apoi *Conturile anului bugetar 1905—1906.*

Dela *P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea* și dela d-nii *N. Teclu* și *I. Vulcan* se primesc scrisori, prin cari înștiințează că nu pot luà parte la lucrările sesiunii din cauză de boală.

Dela Alteța Sa Ferid Pașa, Marele Vizir, se primește scrisoare de mulțumire pentru publicațiunile trimise în dar de Academie.

Dela d-l Constantin Chiru se primesc darurile arătate în următoarea scrisoare:

«In sinetele moșiei părintești, moștenită dela bunicul meu Mihail Furduescu, am găsit o scrisoare veche, intitulată: «Tălmăcirea Prea înaltului «Hatehumaiu, cetit în Divanul țerii la anul 1802 luna Noemvrie.»

«Asemenea am mai găsit două scrisori vechi: «Incheierea socotelilor «între Vistierul Gr. Manolescu cu Mihail Furduescu, pe atunci Condicar, cu «data din anul 1827 Noemvrie 24.»

«Ambele scrieri vechi, cu caracter istoric, putând interesà înalta Instituțiune culturală a țerii, am onoare a le dărui cu bucurie onorabilei Academii Române.»

ȘEDINȚA DELA 21 MARTIE 1907

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Societatea franceză de arheologie se primește învitare la sesiunea a 74-a a Congresului arheologic organizat de ea, care se va ținea în acest an la Avallon (Yone) în zilele de 11—19 Iunie viitor.

— Se pune în vederea membrilor cari ar dori să iea parte la acest congres.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar cartea *Νουθεσίαι χριστιανικοπολιτικαί*, scrisă de Mitropolitul Antim Ivireanul și tipărită la București în 1715.

D-l *St. C. Hepites* zice: «Fiecare din noi am rămas cu impresiunea că iarna ce trecurăm — și care încă nu se poate zice că s'a terminat, deoarece temperatura, deși a început a se ridică în cursul zilei, totuș ea continuă a se coborî noaptea sub punctul de topire al gheței — fiecare, zic, ne aflăm sub impresiunea că am avut o iarnă, dacă nu extraordinar de rece, cel puțin extraordinar de lungă.

«Date vechi ne lipsesc, spre a deslușì dacă în trecut am mai avut niște asemenea ierni și de aceea este bine a reamintì date pozitive asupra acestei chestiuni.

«Astăzi suntem în 21 Martie (3 Aprilie) și afară de unele grămezi de zăpadă, mai că nu se vede pe câmpii zăpadă.

«Vaillant, în al treilea tom din *La Roumanie*, scrie între altele, la pag. 5, vorbind de zăpadă:

«Au 20 mars 1841 toute la campagne en était encore couverte «à 18 pouces d'épaisseur.»

«Am ținut să reamintesc acest lucru spre a nu se crede că cevà este schimbat în clima noastră.»

Se procede la alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1906—7.

— Sunt aleși d-nii: *I. Sbiera*, *I. Bogdan*, *Dr. G. Marinescu.*

D-l *D. Sturdza* cetește următorul raport al Comisiunii fonduriler Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu asupra lucrărilor făcute de ea în 1906:

«*Domnilor Colegi*,

«Avem onoare a vă arătà modul în care s'au aplicat anul trecut dispozițiunile cuprinse în testamentele fericiților decedați Ioan Fătu și Maria Schiopescu.

«In bugetul de cheltueli pe 1906—7 la fondul Fătu a fost înscrisă suma de lei 9.253,55, iar la fondul Scorțeanu suma de lei 799,45.

«Comisiunea a decis:

a) Să se trimită din venitul fondului Fătu d-lui I. M. Moldovanu lei 2.000 și d-lui S. Fl. Marian lei 700, pentru a procurà și împărțì cărți didactice școlarilor săraci din afară de regat;

b) Să se trimită din venitul fondului Scorțeanu d-lui Moldovanu lei 200 și d-lui Marian lei 100 pentru a procurà cărți religioase în acelaș scop;

c) Cu sumele rămase disponibile dela amândouă fondurile să se procure cărți didactice și religioase, cari să se împartă elevilor săraci ai școalelor rurale din județele Dâmbovița și Tutova, precum și de pe moșiile Academiei.

«In acest din urmă scop s'a cerut dela revizorii școlari respectivi și dela diriginții școalelor de pe moșiile Academiei lista cărților didactice întrebuințate și astfel s'au procurat:

a)	Pentru divizia	I:	2.635	abecedare,
	» »	»	1.440	aritmetici;
b)	» »	II:	1.290	gramatici,
	» »	»	1.368	aritmetici,
	» »	»	1.349	geografii;
c)	» »	III:	1.340	gramatici;
	» »	»	1.313	aritmetici,
	» »	»	1.307	geografii;

d) Imnuri religioase de d-l I. C. Negruzzi 299 exemplare.

«Cărțile au fost trimise școalelor din cele două județe prin revizorii respectivi și școalelor de pe moșiile Academiei prin diriginții lor.

«Cu anul trecut s'a reînceput împărțirea cărților în județele în cari se începuse în 1889.

«De atunci până acum s'au dăruit din amândouă fondurile Fătu și Scorțeanu un număr de 184.935 cărți pentru suma totală de lei 104.741,92. Totdeodată dela 1894 s'a dat din veniturile fondului Fătu suma de lei 32.300 spre a se procură cărți școlarilor săraci din afară de regat, și din veniturile fondului Scorțeanu s'a dat în acelaș scop, cu începere dela 1897, suma de lei 3.175.

«Membrii Comisiunii: *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D. A. Sturdza.*»

— Raportul se iea spre cunoștință.

Se procede la alegerea Comisiunii fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu pentru 1907.

— Sunt realeși d-nii: *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește scrisoarea d-lui *Dr. V. Babeș*, prin care înștiințează că oferă suma de 100 lei, cu scopul de a se cumpără materialul necesar la confecționarea de către elevele Institutului Oteteleșanu a unei mici zestre de rufărie, destinată unei absolvente a Institutului la măritat.

ȘEDINȚA DELA 22 MARTIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela părintele Simion Popescu, profesor în București, se primește originalul autograf al unei circulări scrise la 1 Iulie 1865 de Mitropolitul Șiaguna, prin care se convoacă conferințele învățătorești în vacanțele școlare din acel an.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 23 MARTIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Onciul* cetește comunicarea sa despre: ***Tradițiunea istorică în chestiunea originilor române.***

Plecând dela o părere emisă, în timpul din urmă, de un autor român (d-l Radu Rosetti), cu privire la originea naționalității române, inadmisibilă din punct de vedere istoric, d-l Onciul arată care erà, în această chestiune, tradiția istorică în evul mediu, precum ea se constată din scriitorii bizantini, începând din secolul al XI-lea, și din cronicile ungurești, începând din secolul al XII-lea. Apoi expune tradiția națională, constatată dela începutul secolului al XVI-lea încoace, și teoriile mai nouă.

Tradiția istorică, cunoscută dela cele dintâi mărturii istoriografice asupra Românilor ca popor propriu cu numele de «Vlahi» și general admisă în evul mediu, tradiție de asemenea națională, pune originea Românilor în legătură cu stăpânirea și colonizația romană în Dacia, arătându-i ca urmași ai colonilor romani de acì. Teoriile contrare tradițiunii istorice, începând din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, sunt: teoria autoctoniei, care privește pe Români ca urmași ai elementuluì autocton romanizat, și teoria migrațiunii, care pune originea Românilor în peninsula Balcanică, de unde ei ar fi transmigrat în evul mediu la nordul Dunărei. Aceasta din urmă, în contrazicere directă cu tradiția istorică și întemeiată mai cu seamă pe argumente linguistice, a găsit răsunet mai ales în cercurile filologice. Fruntașii istoriografiei, cum și etnografii și geografii, s'au pronunțat mai mult pentru continuitatea elementului român în Dacia, fie în înțelesul tradițiunii istorice, fie în înțelesul teoriei autoctoniei.

Tradiţia istorică se confirmă prin faptul că locuinţele mai vechi ale Românilor în Dacia se află tocmai pe teritoriul colonizaţiunii romane (Oltenia, Banat şi Ardeal), unde s'au păstrat şi mai multe numiri topografice din antichitate. Aceste numiri n'ar fi putut să fie transmise posterităţii, fără continuitatea unei populaţiuni indigene. Şi din punct de vedere geografic, părţile muntoase pe ambele laturi ale Carpaţilor meridionali, între Olt şi Timiş, se prezentă ca centrul de unde naţionalitatea română s'a răsfirat în Dacia.

Dacă şi o transmigrare română dela sudul Dunărei, mai ales în urma aşezării Slavilor în părţile romanizate ale peninsulei Balcanice, în secolul al VII-lea, se poate admite ca probabilă, aceasta nu poate să fie o probă contra tradiţiunii istorice. Elementul român transmigrat din dreapta în stânga Dunărei a putut numai să întărească populaţia de baştină şi omogenă cu care s'a contopit, dar nu să desvolte el însuş acea putere de asimilare şi de expansiune, prin care elementul român de aci a absorbit elementul slav conlocuitor şi a cucerit etniceşte aproape tot teritoriul Daciei vechi. Asemenea putere istoria n'o arată decât la popoare autoctone sau cuceritoare, iar nici odată la elemente immigrate succesiv şi pe nesimţite.

D-l Onciul conchide că, faţă cu faptele arătate, ştiinţa nu poate părăsi tărâmul real al tradiţiunii istorice, constatată dela prima apariţie a Românilor în istorie, chiar la popoarele vecine şi conlocuitoare. Nu fără cuvânt, acestea vedeau în Români pe locuitorii cei mai vechi ai Daciei Traiane.

D-l *D. Sturdza* zice: Nu putem decât să mulţumim călduros colegului Onciul că, în aceste zile grele, ne-a adus aminte în mod atât de plastic despre originea neamului nostru şi despre poziţia noastră în acest Regat. Nu intru în amănuntele chestiunii expuse şi a controverselor arătate; observ numai că este o necesitate de întâiul ordin ca cei cari se ocupă de istoria neamului nostru să privească nu numai departe îndărât la originile de unde descindem, ci să studieze şi să înţeleagă şi timpurile în cari trăim, pentrucă greşelile făcute în istoria veche sunt fără asemănare mai puţin stricăcioase, decât acele făcute în înţelegerea timpurilor în cari trăim. Aceste erori sunt de două feluri: unele provenite din neînţelegerea trecutului apropiat cu progresele îndeplinite; altele din nedeosebirea părţii morale în faptele şi acţiunile cari constituesc vieaţa poporului şi a Statului. Numai cu înţelegerea şi deosebirea a ceeace este moral de ceeace este imoral în istoria timpurilor noastre vom puteà pătrunde în înţelegerea veacurilor trecute şi a cauzelor, cari au înălţat sau au înjosit popoarele şi statele. D-l Sturdza doreşte ca

istoricii noştri să aibă totdeauna în vedere aceste deosebiri, căci altfel este pericol de a nu înţelege rostul neamului în desvoltarea lui.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Legaţiunea ţerii la Viena se primeşte publicaţiunea trimisă în dar de d-l V. Jagić, membru onorar al Academiei, intitulată: *Psalterium Bononiense* — frumoasă ediţiune a Psaltirei slavoneşti cu comentarii, întocmită de pe trei manuscripte vechi, dintre cari unul dela 1346 aflător astăzi în Biblioteca Academiei Române.

— Se decide a se exprimà mulţumiri d-lui V. Jagić şi d-lui A. Em. Lahovari, Ministrul ţerii la Viena.

Dela Secţiunea literară se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui I. Otescu: *Credinţele ţăranului român despre cer şi stele.*

— Propunerea se aprobă.

De asemenea se primeşte propunerea de a se tipărì de Academie în volum special scrierile lui Alexandru Russo, adunate şi coordonate de d-l profesor Petre Haneş.

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* nota d-lui Zach. C. Panţu, intitulată: *Contribuţiune la Flora Bucegilor.*

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 27 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Preşedinţa Consiliului de Ministri se primeşte următoarea scrisoare:

«Referindu-mă la adresele Domniei-Voastre No. II. 7.122/1904 şi III. 725/1906, am onoarea a vă face cunoscut că în urma încuviinţării date de Consiliul Ministrilor, Maiestatea Sa Regele a binevoit a da Inalta Sa aprobare,

ca să se declare oficială şi obligatorie ortografia limbii române, astfel cum a fost stabilită de Inalta Instituţie ce prezidaţi, în sesiunea sa generală din Martie 1904.

«Decretul de aprobare şi nouăle regule ortografice, astfel cum au fost publicate în broşura editată de Academie, fiind inserate în «Monitorul Oficial» de astăzi, No. 289, am atras asupră-le atenţiunea colegilor mei, cu rugăminte să dea tuturor autorităţilor ordinele necesare, ca noua ortografie să fie excluziv întrebuinţată în toate publicaţiunile şi corespondenţele lor.»

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa despre: *Slăbiciunea inimii.*

Pentru a lămurì chestiunea dacă slăbiciunea inimii este produsă prin o leziune a muşchiului inimii sau dacă provine din leziuni cari îşi au sediul în afară de inimă, am întreprins studii amănunţite, fiind ajutat de preparatorul Institutului de Bacteriologie d-l Dr. Panea, ale căror rezultate sunt în scurt cele următoare:

Intr'un număr de 100 cazuri de autopsie, în cari există în vieaţă o slăbiciune a inimii, am găsit leziuni ale miocardului, pe când în alte 100 cazuri, fără simptome cardiace, aceste leziuni lipsiau.

Aceste leziuni au fost în multe cazuri foarte importante, fără a se puteà presupune vreo leziune după examenul cu ochiul liber.

Leziunile cele mai frecvente în cazurile examinate de noi sunt:

a) Degenerescenţa grăsoasă, a cărei întindere şi frecvenţă n'a fost îndestul de apreţiată până acum, poate din cauză că vechile metode pentru constatarea ei erau mai laborioase şi mai puţin demonstrative; putem însă afirmà pe baza cercetărilor noastre şi în contra opiniunii autorilor, că acolo unde erà pronunţată degenerescenţa grasă, erau şi în vieaţă semnele unei slăbiciuni a inimii. Chiar la persoane grase, slăbiciunea inimii nu corespunde grăsimii interstiţiale, ci unei degenerescenţe grase a fibrelor musculare;

b) Necroza hialină şi diferite forme particulare de atrofie şi de ipertrofie a fibrelor musculare; aceste leziuni corespund în totdeauna unei slăbiri însemnate a inimii;

c) Diferite forme de scleroză şi fibroză. Abià există cazuri cu simptome cardiace în cari să nu se găsească şi scleroze sau fibroze, deşi de multe ori limitate;

d) Subpericardita de asemenea foarte frecventă şi abià amintită până acum. M'am convins că o iritaţiune continuă, deşi mică, a pericardului pro-

duce multe din simptomele slăbiciunii inimii şi se întinde şi asupra miocardului;

e) Leziunile cele mai grave se găsesc la arteroscleroza inimii, căreia corespund şi cele mai grave simptome de slăbiciune a inimii.

Printre leziunile fine parenchimatoase, semnalăm ca nefiind descrise sau considerate următoarele forme: infiltraţiunea fibrinoasă a fibrelor musculare, necroza lor centrală, nodozităţile hialine intersegmentare, structura fină a fibrei şi a nucleului ipertrofic, diferite forme de regenerarea fibrelor pornind dela fibrele musculare existente, transformaţiunea scleroasă a fibrelor musculare.

In ce priveşte leziunile cronice, insistăm asupra topografiei şi asupra diferitelor forme ale sclerozei şi fibrinozei, găsind tipurile următoare: scleroze periarteriale, scleroze fasciculare perivasculare, scleroze venoase pătrunzând în făşiile musculare, fibroze interfasciculare, fibroze difuze, scleroze interfasciculare şi formele tendinoase.

Leziunile descrise explică deci slăbiciunea inimii, fără să avem trebuinţă a recurge la leziuni particulare nervoase, pe cari altfel nu le-am găsit în cele mai multe cazuri examinate. Admit că inima slăbeşte mai mult la oamenii cari au şi alte boale, boale organice ale inimii, arterosclerozä, nefrite, anemie, boale de pulmoni şi de pleură, boale infecţioase sau resturile acestor boale; însă aceste boale nu pot produce semnele şi consecinţele slăbiciunii inimii, fără ca muşchiul inimii să fie alterat în modul arătat de mine.

Dacă anume autori străini n'au ajuns la această convicţiune, cauza este că nu au lucrat cu metodele întrebuinţate de mine şi cari pun în evidenţă leziunile importante ale muşchilor inimii.

Importanţa practică a acestor cercetări rezidă în *posibilitatea de a preveni îmbolnăvirea muşchiului inimii*, pe când dacă am admite că slăbiciunea inimii ar fi atributul inevitabil al diferitelor leziuni în afara inimii, am fi dezarmaţi, necunoscând la ce organe ar trebui să ne îndreptăm pentru a evită consecinţele grave ale boalei sau având a face cu leziuni extracardiace înrădăcinate şi cari nu se pot vindecă.

D-l *I. Bogdan* ceteşte comunicarea sa despre: *Indatoririle militare ale cnejilor şi boierilor moldoveni în secolii XIV şi XV.*

Pornind dela două documente galiţiene din 1378 şi 1424 şi combinând datele acestora cu cele dintr'un document al lui Iliaş, fiul lui Alexandru cel Bun, dela 1433—43, d-sa arată că îndatoririle cnejilor faţă de Domn în secolul XIV şi XV constau în slujba militară cu un călăreţ, armat cu lance, suliţă sau arc, de fiecare cnezat sau sat, şi în anumite dări, în bani

sau în natură, adunate pentru Domn dela sătenii pe cari îi stăpânià. Admiţând că boierii cari posedau mai multe sate trebuiau să scoată mai mulţi călăreţi, unii chiar dela 50—100, şi admiţând că în Moldova în secolul XIV şi XV erau cel puţin 2.000—3.000 de sate — satele fiind atunci cu mult mai mici decât astăzi, — combinând acestea cu notiţele ce se găsesc asupra armatei moldovene în istoricii poloni, mai ales în Bielski, care a luat parte la lupta dela Obertin, şi în raportul dela 1502 al lui Mateiu Muriano, doctorul lui Ştefan cel Mare, d l Bogdan arată că Moldova puteà să puie în secolul XV pe picior de răsboiu până la 10.000 de călăreţi, armată compusă din cneji şi boieri, cu contingentele lor. Ocupaţia principală a boierilor erà pe atunci slujba militară. Armata erà naţională. Mercenarii încă nu începuse a pătrunde în ea, şi când îi constatăm, ei sunt aduşi mai mult pentru garda personală a Domnului decât pentru toiul armatei. Bunăstarea materială a ţăranilor şi destoinicia militară a boierilor au făcut mărirea Moldovei în timpul lui Ştefan cel Mare.

ŞEDINŢA DELA 28 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l. *A. D. Xenopol* prezentă următoarea propunere:

«România a avut un singur filozof original, Vasile Conta. Cred că ar fi folositor ca scrierile acestui cugetător să fie adunate şi publicate pe socoteala Academiei.»

— Se recomandă Secţiunii literare.

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte *Raportul Comisiunii financiare asupra administraţiunii Cassei şi asupra situaţiunii fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1905 până la 31 Maiu 1906.*

— Raportul Comisiunii se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1906—7.

— Sunt realeşi cu unanimitate d-nii: *Şt. C. Hepites*, *Dr. C. I. Istrati*, *Gr. Ştefănescu.*

D-l *Şt. C. Hepites* roagă să se dea câte 100 exemplare din publicaţiunile meteorologice Institutului condus de d-sa, spre a fi trimise acelora cu cari are schimb de publicaţiuni.

— Cererea se aprobă

ŞEDINŢA DELA 29 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* memoriul d-lui R. Rosetti: *Censura cărţilor evreeşti în Moldova sub domniile regulamentare*, care este o continuare a memoriului despre: *Censura în Moldova.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se ceteşte procesul-verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 28 Martie, prin care se arată că Secţiunea propune a se tipări în *Publicaţiunile fondului Adamachi* scrierile d-lui I. Borcea, fost bursier al acestui fond: *Observaţiuni asupra diferenţierii şi desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni* şi *Observaţiuni asupra câtorvà specii de Rajide din golful de Neapole.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următorul raport al Comisiunii fondului Tache Anastasiu despre lucrările ei în 1906—7:

«*Domnilor Colegi,*

«In raportul nostru de anul trecut vă arătam că în procesul fondului rămăsese numai Primăria de Tecuciu înaintea Curţii de Casaţie. La 30 Octomvrie 1906, această înaltă instanţă a respins recursul Primăriei, şi astfel Academia Română a rămas definitiv şi necontestat proprietara averii testate ei de generosul Tache Anastasiu.

«Doamnei Elena Tache Anastasiu şi d-lui Iancu Anastasiu s'au servit regulat rentele viagere de 2.000 şi 1.000 lei pe lună.

«Şcoalei profesionale de fete din Tecuciu s'a continuat a se da ajutorul pentru funcţionare ca şi în trecut.

«Şcoala primară cu tip urban, înfiinţată în casele proprietăţii dela Călmăţuiu, este în al cincilea an de funcţionare şi la Iunie trecut a dat prima serie de absolvenţi, dintre cari întâiul clasificat a reuşit întâiul la concursul pentru bursă dela Liceul Internat din Iaşi. Colegul nostru d-l Poni a binevoit a asistà ca delegat al Academiei la examenele, cari s'au ţinut în faţa d-lui revizor şcolar. D-l Poni, în raportul adresat la 29 Iunie, între altele spune:

«Vă înaintez, odată cu aceasta, un tablou de notele obţinute de absol-«venţi. Dintr'însul veţi vedeà că la începutul anului şcolar 1905—6 au

«fost înscrişi 26 de copii în clasa IV. Cu toţii au urmat regulat la şcoală în «tot cursul anului şi cu toţii au fost promovaţi şi declaraţi absolvenţi în «urma examenului. Acest rezultat este foarte îmbucurător ; el dovedeşte si- «linţa ce-şi dau ambii învăţători a face ca şcoala să dea roade bune.»

«Grădina şcoalei, şi mai cu seamă cea de legume, este întreţinută bine. «Copiii lucrează într'însa şi se deprind astfel la cultura legumelor, a pomilor «şi a viei, precum şi la îngrijirea stupilor. In anul acesta s'a dat fiecăruia «din şcolarii clasei IV câte o parcelă de pământ separată pentru a o cultivà. «Această măsură a dat rezultate excelente. Toate parcelele au fost cultivate «cu îngrijire.»

«Situaţiunea şcolară este următoarea:

«La începutul anului 1906—7 s'au înscris 100 elevi, repartizaţi astfel: Cl. I 25 elevi (15 băieţi, 10 fete); Cl. II 18 (13 băieţi, 5 fete); Cl. III 28 (18 băieţi, 10 fete); Cl. IV 29 (26 băieţi, 3 fete). Din Călmuţuiu sunt 37 elevi (16 băieţi, 21 fete); din Griviţa 63 (56 băieţi, 7 fete). Interni sunt 56.

«La cantina şcoalei toţi cei 100 elevi ieau ceaiul şi prânzul, iar 63 ieau şi masa de seară.

«In toamna trecută s'au procurat tuturor elevilor îmbrăcăminte şi încălţăminte, precum şi cărţile şi lucrurile de şcoală.

«Din toate punctele de vedere şcoala merge bine şi simţim bucurie a aduce aceasta la cunoştinţa Academiei, întrunită în sesiune generală.

«Membrii Comisiunii: *D. Sturdza, P. S. Aurelian, I. Kalinderu* »

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii fondului Tache Anastasiu pentru 1907-8. Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian, I. Kalinderu, D. Sturdza.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următorul raport al Comisiunii fondului Oteteleşanu despre mersul Institutului în 1906—7.

«*Domnilor Colegi*,

«Institutul Ioan Oteteleşanu a funcţionat şi anul acesta cu aceeaş regularitate ca în anii trecuţi. In deosebi starea sanitară a fost foarte satisfăcătoare, deşi în timpul iernii grele şi cu deosebire lungi au bântuit prin împrejurimi boale epidemice.

«Cu ocaziunea examenelor generale din Iunie s'a constatat că rezultatele dobândite în timpul anului sunt satisfăcătoare atât în ceeace priveşte instrucţiunea, cât şi mai ales din punctul de vedere al pregătirii practice în gospodărie şi în ateliere.

«După examene a ieşit din Institut a şaptea serie de absolvente, cu care se împlineşte numărul de o sută fete pregătite în Institut pentru vieaţa

casnică. Dintre acestea s'au măritat până acum treizeci, despre cari Direcțiunea are știri bune.

«La începutul actualului an școlar a fost primită în Institut a treisprezecea serie de 16 fete, ținându-se de M. S. Regele și de astă dată seamă de rezultatele concursului și de greutățile familiare ale concurentelor.

«La expozițiunea jubilară au fost expuse și lucrări ale elevelor, atât cusături, cât și țesături, și Institutul a fost distins cu mai multe medalii, între cari și una de aur.

«Tot cu ocaziunea aceasta Direcțiunea Institutului a publicat o monografie, pentru ca cei ce se interesează de educațiunea femeii să-și poată da seamă cum se face deprinderea practică și pregătirea teoretică și cum e îndrumată educațiunea în Institut; ca și în ceilalți ani s'a urmărit de aproape instrucțiunea și educațiunea elevelor, căci dorința noastră a tuturor e să dăm societății române un contingent de femei pe din destul luminate, cari știu să-și facă datoria la casele lor, ostenesc cu tragere de inimă și propagă fiecare în cercul ei bunele deprinderi, cu cari a plecat din Institut.

«Membrii Comisiunii: *D. Sturdza, I. Kalinderu, I Negruzzi.*»

D-l *I. Kalinderu* zice apoi: Mă cred dator să dau Academiei oarecari informațiuni cu privire la conducerea Institutului Oteteleșanu. De curând Delegațiunea a decis să despartă administrațiunea Institutului de conducerea lui didactică și educativă. D-na și d-l Slavici rămân în capul școalei, având această din urmă lucrare. In ce privește administrația materială, se va căutà un econom care, sub supravegherea și cu ordinele Academiei, să procure Institutului cele trebuitoare pentru întreținere. Cu conducerea materială se pierdeà mult timp, și de aceea și d-l Slavici a convenit să fie descărcat de ea. Economul va locui într'o parte din casele ocupate mai nainte de arendaș, căci, după cum știți, moșia Măgurele s'a arendat individual locuitorilor de acolo.

— Raportul Comisiunii dimpreună cu explicațiunile d-lui Președinte se ieau spre cunoștință și se aprobă cu unanimitate.

Se procede la alegerea Comisiunii fondului Oteteleșanu pentru 1907—8.

— Sunt realeși d-nii: *I. Kalinderu*, *I. C. Negruzzi*, *D. Sturdza.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următorul raport al Comisiunii permanente a Bibliotecii despre lucrările ei în 1906—7.

«*Domnilor Colegi,*

«Cu stăruința de toate zilele și cu zelul din trecut s'au continuat și anul acesta lucrările la toate secțiunile Bibliotecii. Salele de lucru au fost deschise cetitorilor 283 zile pe an și 10 ore pe zi — cu excepția lunilor Iulie și

August, când serviciul încetează la orele 12 a. m. Celelalte operaţiuni de înregistrare, de control şi de catalogare s'au îndeplinit cu acelaş spor la muncă şi cu aceeaş încordată atenţiune. Se observă că lucrările ramificându-se tot mai mult, o încordare tot mai mare a forţelor e necesară. Astfel numai înaintarea cu hărnicie a noului sistem de catalogare reclamă munca întreagă a patru funcţionari. Conducerea şi supravegherea periodicelor abià e biruită de trei funcţionari, deoarece interesul ce au pentru cultura naţională ziarele şi revistele impune în mod firesc o grijă deosebită pentru această secţiune. Activitatea funcţionarilor e încărcată cu o nouă sarcină, în urma modificării art. 28 din Regulament, care modificare impune o întreagă operaţiune bibliografică, în scopul publicării unui fel de Buletin trimestrial asupra creşterii materialelor primite la Bibliotecă. Această publicaţie a apărut pentru anul 1905 şi cea pentru 1906 e sub tipar, iar în cursul anului curent va puteà să-şi iea caracterul unei reviste trimestriale, conform hotărîrii luate.

«Multă energie s'a desfăşurat şi la organizarea secţiunii stampelor, care s'a sporit în mod considerabil şi e menită să atragă tot mai mult pe cei ce vor să cunoască particularităţile etnografice ale neamului nostru.

«Dar iată datele amănunţite:

«A. **Secţiunea cărţilor tipărite şi a periodicelor.**

«I. *Sporul.*

«1. *S'au cumpărat* 1.261 publicaţiuni în 1.561 volume; 12 volume de ziare mai vechi, 8 numere răsleţe de ziare româneşti, de peste munţi şi 32 foi volante. Biblioteca a fost abonată la 87 reviste străine, din cari s'au primit 1.081 numere. Afară de acestea au fost abonate trei reviste şi patru ziare române publicate în afară de Regat.

«De o însemnătate cu totul deosebită sunt cărţile cari formau biblioteca răposatului membru corespondent G. Popovici şi cari au fost cumpărate de Academie la licitaţie. Această bibliotecă a îmbogăţit colecţiile noastre cu 775 publicaţiuni în 1.075 volume, aproape toate relative la istoria dreptului şi adunate în vederea studiului istoriei instituţiilor şi obiceiurilor juridice româneşti.

«2. *In schimb*, dela diferite instituţiuni străine, s'au primit 665 volume şi broşuri, precum şi 60 publicaţiuni periodice.

«3. *In dar* au venit 709 volume şi 51 reviste. Dela Românii din alte ţeri am primit 14 reviste şi 24 ziare. Donatorii principali au fost d-nii D. A. Sturdza, A. Papadopol-Kerameus, Episcopul D. Radu şi canonicul Lauran din Oradea-Mare. D-na Amalia Cobici a dăruit un număr de 72 cărţi de medicină şi ştiinţe. Foi volante s'au primit 17.

«4. *Conform legii* dela 23 Martie 1904 s'au înregistrat 2.382 vol. şi broşuri, 302 ziare, 216 reviste (în 2.227 numere). Printre ziare au fost 278 române, 5 franceze, 8 germane, 8 evreeşti şi 2 în limba greacă. Printre reviste 8 franceze, 5 româno-franceze, 1 evreească, 1 româno-germană şi 3 în mai multe limbi. Au mai venit 2.591 foi volante şi 7 caiete de muzică.

«Pentru ca tipografii să se conformeze dispoziţiilor legii, a fost şi de data aceasta nevoie de continue invitaţiuni, somaţiuni şi dări în judecată din partea Academiei.

«Creşterea colecţiunilor în această secţiune, dela 1896 până acum, se poate vedeà din tabela următoare:

Tabela I.

ANII	Volume şi broşuri	Ziare şi reviste române	Reviste străine (volume)	Atlase şi hărţi	Foi volante	Note de muzică
1896	4.385	343	—	15	3	—
1897	3.130	260	—	66	17	—
1898	3.346	345	—	22	—	415
1899	2.815	351	—	30	19	172
1900	2.767	457	160	13	3	—
1901	51.022	352	—	254	156	144
1902	7.326	291	169	77	42	4
1903	4.193	372	190	166	1.349	—
1904	5.463	454	370	58	82	4
1905	5.150	422	420	369	4.091	66
1906	5 317	518	236	63	2 040	7
Totalul creşterii 1896–1906 . .	94.914	4.165	1.545	1.133	7.802	812

«II. **Lucrări de catalogare.**

«1. *In vechiul catalog* s'au mai aşezat anul acesta numai continuările seriilor începute, sau ediţiile nouă ale publicaţiunilor mai vechi.

«2 Lucrarea *noului catalog*, despre care s'a făcut amintire în raportul pe anul trecut, progresează. Până în prezent s'au trecut în inventar 5.700 opere în 6 956 volume Dintre acestea s'au catalogat, clasat şi aşezat definitv în rafturi 5.107 opere, pentru cari s'au făcut 11.715 bilete şi anume 6 486 pentru catalogul alfabetic şi 5.229 pentru cel pe materii. S'au trecut în inventar, până la zi, toate cărţile legale, toate cele dăruite din biblioteca Ministerului Instrucţiunii publice, cele dăruite de Lascar L. Catargi şi întreaga bibliotecă a răposatului Gh. Popovici.

«3. Paralel cu aceasta s'a continuat şi *Catalogarea publicaţiunilor periodice*, înscriindu se în inventarul lor special 138 publicaţiuni, dela numerii 1.751—1.889. La secţiunea periodicelor s'au trecut anul acesta şi Anuarele, cari se vor înregistrà printre reviste şi ziare.

«Pentru completarea colecţiunilor de periodice a fost nevoie de continuarea controlului, început în anul 1905, şi s'au controlat în total 1.278 publicaţiuni, făcându-se note pentru constatările observate, note cari vor servì şi de catalog special al secţiunii. Pentru completarea acestei secţiuni s'au făcut bogate cumpărături Printr'o întâmplare norocită s'au putut cumpărà peste 4.000 numere de ziare, cele mai multe din provincie, din anii 1862—1891.

«Catalogul pentru folosirea publicului s'a continuat, făcându-se peste 800 bilete pentru 790 periodice Descrierea bibliografică la care se lucrează de aproape doi ani este gata şi se va pune sub tipar îndată după sărbătorile Paştilor.

«Numărul publicaţiunilor periodice creşte neîncetat Numai în anul 1906 au apărut peste 500 periodice române, ceeace ne impune din ce în ce mai mult datoria să ne îngrijim de un local potrivit, destul de încăpător pentru această secţiune.

«4. *Dubletele* cărţilor şi ale revistelor s'au aşezat regulat în ordinea lor numerică şi se păstrează în localul fostei Monetării a Statului.

«5. S'au *legat* 1.422 volume şi broşuri în secţiunea cărţilor şi 449 volume de ziare şi reviste. Numerele singuratice de ziare se aşează în mape, fără a se legà, mai multe la un loc, ca în trecut.

«III. **Consultarea.**

«Sala de lectură, deschisă în permanenţă dela 8 dimineaţa până seara la 6, a fost frecventată de 9.351 cetitori, cari au consultat cu totul 23.834 cărţi. In acestea nu sunt socotite şi cărţile din sala de lucru, în număr de 1.826, cari au stat la dispoziţia cetitorilor.

«Acasă au fost împrumutate 539 volume de către 110 persoane.

«S'au liberat cu totul 205 bilete de intrare în sala de lectură, dintre cari 7 şi pentru sala manuscriptelor.

«Consultarea pe cei din urmă 5 ani se arată în tabela următoare:

Tab ela II.

ANII	Cetitori	Cărţi	Imprumutători	Cărţi
1902	5.174	21.928	44	830
1903	7.302	27.491	51	654
1904	7.558	28.103	52	749
1905	9.393	33.209	83	339
1906	9 351	27.834	110	539

«B. **Secţiunea manuscriptelor şi a documentelor.**

«I. *Sporul.*

«1. S'au *cumpărat* pentru această secţiune: 73 volume manuscrise, 6 337 documente, 1 desemn, 14 foi volante şi 2 planuri.

«2. *S'au primit în dar:* 17 volume manuscripte, 114 documente, 62 peceţi şi 11 afişe.

«Creşterea acestor colecţiuni pe cei din urmă 11 ani se poate vedeà din tabela III, în care am consemnat şi creşterea stampelor:

Tabela III.

ANII	Volume manuscrise	Documente	Stampe şi portrete	Fotografii	Albumuri	Medalii şi monede	Peceţi	Desemnuri, clişee, etc
1896	51	381	57	22	5	—	—	4
1897	55	127	54	9	6	13	1	3
1898	123	1.212	614	—	2	2	1	—
1899	40	340	39	—	1	3	—	—
1900	206	471	18	—	8	6	—	—
1901	623	18 096	1.368	—	11	434	—	—
1902	576	7 792	3	35	2	—	—	5
1903	1.071	1.886	42	38	1	—	39	604
1904	414	3.657	72	226	1	4	2	—
1905	169	1.294	137	45	1	—	8	351
1906	90	6.337	132	242	1	—	62	2
Totalul creşterii 1896—1906. .	3.418	41.593	2.536	617	39	462	113	969

«II. *Lucrări de catalogare.*

«1. S'au catalogat 153 volume manuscrise (No. 2.926—3.079).

«2. S'au inventariat 1.079 documente şi anume: 11 cu peceţi atârnate,

No. 215—225; 202 în pachetul CIII; 189 în pachetul CIV; 231 în pachetul CV; 314 în pachetul CVI şi 133 în pachetul CVII.

«3. S'au făcut bilete pentru catalogul cronologic la 632 documente (Pach. CIII—CV).

«4. S'au legat 132 volume.

«5. S'au pus în cutii de carton şi s'au învelit în hârtie de mătase toate hrisoavele cu peceţi atârnate, în număr de 225, însemnându-se pe fiecare cutie data documentului şi Domnul dela care este dat.

«III. *Consultarea.*

«Sala de lucru a manuscriptelor a fost cercetată în cursul anului de 1.636 persoane, cari au consultat şi studiat 51.965 documente, 2.998 manuscripte şi 2.208 volume de cărţi româneşti dinainte de 1830.

«Tabela IV arată consultarea în ultimii 5 ani, din această secţiune:

Tabela IV.

ANII	Cetitori	Volume manuscr.	Docum.	Cărţi vechi
1902	812	2.388	22 618	168
1903	1.242	2.479	16.261	644
1904	1 243	3.510	9.692	658
1905	1.219	1.838	31.451	896
1906	1.636	2.998	51 965	2.208

«C. *Secţiunea stampelor.*

«La preţioasa noastră colecţiune de portrete, stampe, hărţi geografice, etc. s'a continuat lucrarea de catalogare şi s'au făcut 450 bilete alfabetice pentru 217 portrete istorice (No. 1.617—1.833).

«S'au primit în dar: 42 fotografii, 2 hărţi şi 1 album.

«S'au cumpărat 132 stampe şi portrete, 242 fotografii şi 63 bucăţi de hărţi.

«Portretele catalogate s'au prins pe cartoane de 3 mărimi diferite şi se aşează, în urma unei clasificări sistematice, în mapele făcute anume pentru acest scop.

«S'a început deasemenea şi rânduirea sistematică a celorlalte stampe, precum: vederi de localităţi, planuri de bătălii şi cetăţi.

«S'au făcut 490 bilete alfabetice pentru 560 stampe.

* * *

«In rezumat, iată întreaga mişcare a Bibliotecii în cursul anului trecut:

I. Consultarea

	Cetitori	Volume
A. *Cărţi tipărite*		
1. Cerute cu buletine	9.351	27.834
2. Imprumutate acasă	110	539
Total . . .	9 461	28.373
Aflătoare în sala de lucru: Cărţi		1.826
» » » » » Reviste române		13
» » » » » » străine		130
B. *Manuscripte şi documente*		
Manuscripte	966	2.998
Documente	350	51.965
Cărţi vechi româneşti (1508 –1830)	320	2.208

II. Sporirea

	VOLUME ŞI BROŞURI	NUMERE DE REVISTE		Atlas şi hărţi	Stampe şi portrete	Volume manuscrise	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Ziare	Peceţi	Desenuri
		române	străine											
1. Conform legii dela 23 Martie 1904 . . .	2 382	2.227	—	—	—	—	—	—	—	2 591	7	—	--	—
2. In dar sau în schimb .	1.374	333	386	2	—	17	114	42	1	17	—	—	62	2
3. Cumpărate	1.561	26	1.081	63	132	73	6.337	242	—	32	—	102	—	—
Total .	5.317	2.586	1.467	65	132	90	6 451	284	1	2 640	7	102	62	2

— Raportul se iea la cunoştinţă şi se aprobă.

ȘEDINȚA SOLEMNĂ DELA 30 MARTIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *L. Mrazec* cetește discursul d-sale de recepțiune despre: *Formarea zăcămintelor de petrol din România.*

D-l *A. Saligny* cetește *Răspunsul* la discursul d-lui L. Mrazec.

ȘEDINȚA DELA 31 MARTIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *C. Erbiceanu* dăruește un exemplar din *Catihisul* tipărit în Iași la 1777 de Mitropolitul Gavriil Bănulescu, bărbat foarte cult în timpul acela.

D-l *I. Bogdan* cetește următorul raport al Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1906—7:

«*Domnilor Colegi,*

«Academia Română a împlinit în anul trecut 40 de ani de existență. Colecțiunile ei, cari până mai acum douăzeci de ani încăpeau în două odăi din localul Universității, deabià încap acum în marea clădire pe care o ocupăm, și care va trebuì înlocuită printr'una și mai mare și mai potrivită, pentru ca prețioasele rămășițe ale trecutului nostru, adunate cu multă trudă, să fie temeinic asigurate împotriva ori și cărei primejdii. Sperăm că această dorință, de atâtea ori exprimată în sânul nostru, o vom vedeà în curând realizată. Sperăm că, grație înțelepciunii Maiestății Sale Regelui, bunului nostru Suveran, și grație devotamentului ce oamenii noștri politici au arătat în momentele grele pentru binele public, nenorocirile de cari sufere astăzi țara vor fi înlăturate, armonia între clasele muncitoare și cele conducătoare va fi restabilită și o eră nouă de liniște și de dreptate se va deschide pentru România reîntinerită. Multe sunt păcatele trecutului, cari apasă asupra noastră; ele nu pot fi înlăturate decât prin conlucrarea tuturor elementelor sănătoase, de cari dispune încă, din fericire, poporul nostru îndelung încercat.

«Stabilitatea ce s'a introdus în desvoltarea noastră istorică prin întemeierea dinastiei Hohenzollern a dat roade netăgăduite în vieaţa noastră politică, economică şi culturală. Graţie acestei stabilităţi şi Academia Română a putut să progreseze fără întrerupere şi să ajungă a fi o instituţie culturală de primul ordin, nu numai pentru Românii din Regat, ci pentru tot neamul românesc. In cursul celor şase sute de ani, de când Românii trăesc organizaţi în state naţionale, n'a existat nici o instituţie, şi cu greu se va creà alta în viitor, care să îmbrăţişeze în chip mai desăvârşit decât Academia Română interesele intelectuale ale neamului nostru.

«O expresie vădită a acestui fapt va fi Dicţionarul Academiei Române. Inceput din iniţiativa Maiestăţii Sale Regelui, la 1884, de d-l Hasdeu, care a redactat o mică parte dintr'însul, continuat de d-l Philippide, care a adunat întreg materialul, el se redactează acum din nou, în mod mulţumitor şi conform dorinţei M. S. Regelui şi cerinţelor Academiei, de d-l S. Puşcariu, un tânăr plin de vigoare şi dornic de muncă; lucrările sale de până acum sunt o garanţie că Dicţionarul va fi de astădată la înălţimea lexicografiei moderne. Modul cum pregăteşte lucrarea ne face să nădăjduim că în câţivà ani el va fi gata. Academia Română îşi va îndeplinì astfel primul scop pentru care a fost întemeiată Societatea Academică la 1866 şi care a fost aşà de greşit înţeles de autorii Dicţionarului dela 1876. Un pas însemnat spre unitatea limbii literare, condiţii esenţiale pentru unitatea culturii române, se va face prin terminarea acestui dicţionar.

«El nu va fi perfect. Dialectele noastre, atât de bogate în cuvinte necunoscute limbii literare, sunt încă prea puţin studiate; limba veche, depusă în manuscrise şi în documente juridice, e încă prea puţin exploatată din punct de vedere lexical, ca aceste lacune să nu se resimtă şi în dicţionar. Va fi însă cu mult mai uşor a completà lacunele la ediţiile următoare, decât a le evità la cea dintâi, a cărei apariţie e cerută cu insistenţă de toată lumea şi în primul rând de M. S. Regele, pentru care realizarea unei dorinţe din tinereţe ar fi o meritată mângâiere la adâncile sale bătrâneţe.

«*Domnilor Colegi*,

«Publicaţiile Academiei au fost în anul trecut foarte numeroase. Afară de memoriile Secţiunilor, cari conţin materiale bogate, afară de scrierile tipărite în volume separate, s'a terminat volumul I din

Catalogul manuscriptelor româneşti, o publicaţie foarte utilă pentru cei ce se ocupă cu istoria şi cu literatura veche română, s'a continuat tipărirea bibliografiei vechi româneşti, care a ajuns la anul 1769, şi s'a început ediţia documentelor româneşti din colecţia Academiei, menită să devie un izvor preţios de materiale pentru istoria limbii şi a vechilor noastre instituţii, din secolul XVI încoace. E de dorit ca tipărirea catalogului de manuscrise să se facă cât mai repede şi, spre ajungerea acestui scop, ar fi poate mai bine, dacă descrierile ar fi mai sumare, cum se obişnueşte dealtmintrelea şi în alte depozite mari de manuscrise. Ar fi un ideal să avem o descriere amănunţită şi erudită a manuscriselor noastre, care ar cuprinde astfel o parte însemnată din istoria vechei noastre literaturi; pentru ducerea la bun sfârşit a unei astfel de întreprinderi, n'avem însă puteri suficiente, şi e bine deocamdată să ne mulţumim cu mai puţin. O descriere cât de scurtă, dacă e precisă şi exactă, e suficientă pentru o primă orientare în orice colecţie de manuscrise.

«Şedinţele publice ale Academiei au fost şi ele în cursul anului prezent destul de numeroase. E de regretat numai că o parte din comunicările făcute în acele şedinţe nu s'au tipărit nici până acum în *Anale*. Ne simţim datori să atragem atenţiunea D-voastre asupra acestui inconvenient, care ar trebuì să înceteze.

«In comunicările ce se fac la Academia noastră, ca şi în alte instituţiuni analoge, se discută şi se stabilesc de obiceiu fapte nouă, cari — în interesul ştiinţei — trebuesc date la lumină cât mai neîntârziat, ca ele să devină accesibile şi celor ce n'au putut să le asculte în mijlocul nostru.

«In anul trecut Academia a pierdut pe doi din membrii săi activi, pe Vincenţiu Babeş şi Florian Porcius: unul a fost fruntaş politic al Românilor din Statul ungar şi membru al Academiei dela înfiinţarea ei; altul, muncitor modest în domeniul cu totul special al botanicei descriptive, dar bun cunoscător al florei din Transilvania. Exprimăm dorinţa ca locurile rămase vacante prin moartea regretaţilor noştri colegi să fie ocupate chiar în sesiunea actuală, deoarece lungile vacanţe ale locurilor de membri activi ai Academiei au fost deseori o cauză de stagnaţiune în lucrările ei. Alegerea imediată se impune mai ales acum, când prin schimbarea Regulamentului pentru acordarea premiilor, secţiunile, ca să poată lucrà, trebuesc să aibă cel puţin şapte din membrii lor totdeauna prezenţi. Dacă ne vom gândì că mulţi din membrii unei secţiuni trăesc afară din Bucureşti şi nu pot luà parte la lucrările de peste

an ale Academiei; că unii lipsesc chiar deseori dela sesiunile generale ale ei; vom vedeà că trebue să căutăm a completà cât mai iute lipsurile ce moartea le pricinueşte printre noi. Procedând astfel, ne vom conformà art. 22 din Statutele Academiei, care zice că în caz de vacanţe, alegerea membrilor se va face «în cea mai apropiată sesiune generală». De data aceasta, când colegii ce i-am pierdut sunt amândoi din Ungaria, e de preferit, credem, să se aleagă în locul lor oameni de ştiinţă din Regat, dacă între Românii afară de Regat nu se vor găsì persoane destul de competente, cari să înlocuească cu vrednicie pe defuncţii Vincenţiu Babeş şi Florian Porcius, — fără să se creeze prin aceasta vreun privilegiu pentru Românii din Regat faţă de Românii din celelalte ţeri

«In sesiunea actuală premiile literare, istorice şi ştiinţifice ale Academiei se vor decerne conform noului Regulament, votat în sesiunea trecută. Sperăm că rezultatele acestui nou Regulament vor fi mai mulţumitoare, întrucât cărţile prezentate la premii vor fi judecate de secţiunile în specialitatea cărora ele cad, iar hotărîrile vor fi luate cu o majoritate, care garantează deplin apreţierea dreaptă şi competentă a valorii lor. S'au prezentat la cele patru premii: Năsturel, Eliade-Rădulescu, Adamachi şi al Asociaţiunii Craiovene, 116 cărţi şi broşuri, între cari unele cu totul superficiale, altele rău scrise, câtevà chiar imorale. In faţa acestei situaţiuni ne întrebăm: nu s'ar puteà găsì vreun mijloc spre a împiedicà prezentarea la premii a unor producţiuni atât de lipsite de valoare? Nu s'ar puteà oare completà Regulamentul premiilor prin dispoziţii, cari să scutească pe membrii Academiei de neplăcerea de a cetì şi de a referì asupra atâtor nimicuri? Astfel de dispoziţii ar mărì, credem, prestigiul premiilor noastre, la cari astăzi se socotesc îndreptăţiţi a concurà toţi începătorii în literatură sau în ştiinţă, tocmai din pricina excesivei condescendenţe, ce comisiunile de premii au arătat până acum faţă de lucrările fără de valoare. Punem această chestiune din nou înaintea D-voastre, fără să încercăm a indicà o soluţie a ei, care, mărturisim, nu este uşoară.

«*Domnilor Colegi,*

«Dacă Academia îndeplineşte o însemnată misiune culturală, acordând, conform fundaţiunilor private sau donaţiunilor Statului, premii foarte mari lucrărilor celor mai bune din domeniul ştiinţei, literaturii şi artei naţionale, ea trebue să caute a-şi lărgì şi întregì această

misiune, acordând şi ajutoare băneşti pentru studii, fie în ţară, fie în străinătate, dar mai ales în străinătate, acelor învăţaţi români, cari n'au la îndemână bogatul ajutor ştiinţific pe care îl oferă centrele mari de cultură din Apus. Mijloacele de cari ar puteà dispune Academia spre acest scop nu sunt mari; este însă timpul ca, urmând pe această cale pilda altor Academii, să se facă un început şi la noi, şi să se dea unei părţi din veniturile Academiei destinaţia specială de a servì ca ajutoare pentru misiuni ştiinţifice, în ţară sau în străinătate. Obiectele acestor misiuni le-ar indicà sau Academia sau, mai bine, învăţaţii cari ar face apel la dânsa. Această idee a relevat-o şi onorabilul Preşedinte al nostru în cuvântarea de deschidere a sesiunii actuale.

«*Domnilor Colegi,*

«Administraţiunea fondurilor, donaţiunilor şi legatelor de cari dispune Academia Română, s'a făcut în anul trecut, precum aţi aflat şi veţi mai aflà din rapoartele comisiunilor speciale, în strictă conformitate cu voinţa testatorilor şi cu deciziunile sesiunilor generale. In anul acesta, Academia va intrà în posesiunea unei nouă donaţiuni, de 50.000 de lei, a d-nei Alexandrina Ion Ghica, care a avut fericita idee de a destinà venitul acestui fond nu pentru premii — de cari avem destule şi prea mari, — ci pentru cumpărare de documente interne şi externe relative la Istoria Românilor. Numele lui Ion Ghica, care ca membru şi ca Preşedinte al Academiei şi-a câştigat merite recunoscute pentru această instituţie, va fi legat astfel pe veci, prin fapta pioasă a soţiei sale, de această nouă donaţiune.

«Sfârşind, Domnilor Colegi, observaţiunile noastre asupra raportului, pe care Secretarul nostru general ni l-a cetit, despre mersul lucrărilor Academiei în anul 1906—7, ne îndeplinim o simplă datorie aducând, şi de data aceasta, d-lui Dimitrie Sturdza mulţumirile noastre pentru râvna ce a pus în totdeauna la bunul mers al Academiei. In aceste vremuri turburate, o mare răspundere apasă asupra d-sale ca şef al guvernului: interesele generale ale Statului reclamă toată atenţiunea şi toată puterea de muncă a d-sale. Cu toate acestea d-sa n'a lipsit nici o zi dintre noi şi iea parte până şi la lucrările cele mai mici. «Implinirea datoriei» a fost deviza lungei sale activităţi, politice şi academice; deaceea d-sa a fost un neadormit slujbaş al Statului şi al Academiei. Pentru serviciile aduse Statului,

atât mai înainte, cât şi în ultimele două mari încercări prin cari am trecut, naţiunea întreagă îi va fi recunoscătoare; pentru serviciile aduse Academiei îi exprimăm aci, în numele D-voastre, recunoştinţa noastră, şi-i dorim ca bunul Dumnezeu să-i îngădue încă multă vreme vieaţă şi sănătate, ca să-l vedem şi de aci înainte, cum l-am văzut până acum, totdeauna la postul său.

«Membrii Comisiunii: *I. Bogdan*, *G. Marinescu*»

D-l *I. Sbiera* zice: La răspunsul Comisiunii pentru cercetarea lucrărilor din cursul anului, cari ne-au fost aduse la cunoştinţă prin raportul d-lui Secretar general, sunt de părere ca după pasagiul: «Sperăm că, graţie înţelepciunii Maiestăţii Sale Regelui, bunului nostru Suveran...., că armonia» să se intercaleze următoarele: «dintre toate păturile sociale cetăţeneşti va fi deplin restabilită nu numai prin vorbe ocazionale, binevoitoare şi prietenoase, ci şi prin confăptuiri necontenite şi că aceasta va fi cu putinţă numai atunci, când toate păturile naţionale cari compun organismul social cetăţenesc, Regatul României adică, se vor privì unele pe altele ca membri ai aceluiaş corp social cetăţenesc şi pre inşii din ele ca celule ale acestor membri, şi când îşi vor propune, cu nestrămutare, ca să conlucreze împreună numai spre făptuiri comune folositoare, să se deprindă întru săvârşirea lor necontenită şi să se ferească de orice vorbe şi fapte, cari le-ar puteà omorî, desbinà şi aţâţà pre unele pături sociale în contra altora şi pre unii inşi din ele în contra altora; numai atunci un răstimp nou de adevăr şi dreptate, de înfrăţire şi de iubire, de solidaritate şi de sprijin reciproc se va deschide pentru România întinerită.»

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că anul acesta Comisiunea pentru examinarea lucrărilor aduce prin raportul ei o inovaţiune, anume aceea că ne face propuneri asupra cărora ar trebuì să ne pronunţăm. Atribuţiunile ei sunt fixate de art. 27 din Regulament şi ea are numai să vadă dacă Delegaţiunea a îndeplinit cele hotărîte de Academie în anul trecut şi arătate în raportul d-lui Secretar general, prevăzut de art. 12, care zice: «Secretarul general prezentă Adunării, la deschiderea fiecărei sesiuni generale, un raport prescurtat despre toate lucrările ce s'au executat în cursul anului de către corp, Secţiuni, Comisiuni, Delegaţiuni şi însărcinaţii cu misiuni speciale». Anul acesta Comisiunea făcând propuneri, d-l Ştefănescu constată că ea a trecut peste atribuţiunile ce-i sunt date de Regulament.

D-l *I. Bianu* zice că d-l Ștefănescu are perfectă dreptate, căci nu încape îndoeală că propunerile de regulamentări sau modificări de regulamente au căile lor normale, indicate de art. 45 din Statute. Comisiunea noastră a expus în raportul său modul cum a găsit ea că s'au făcut lucrările în cursul anului și exprimă apoi unele deziderate; nu face adică propuneri asupra cărora avem să ne pronunțăm prin votul nostru, și aceasta nu se face pentru întâia oară. Cum am făcut altădată, să facem și acum, adică să luăm pur și simplu act de cuprinsul raportului.

D-l *Gr. Ștefănescu* nu înțelege nici concluziile d-lui Bianu. In adevăr, Comisiunea are în lucrarea ei îngrădiri și prescripțiuni stabilite precis; să nu treacă deci peste ele. Anul acesta ce face Comisiunea? Ne propune pe cine să alegem membri în locurile vacante: ba să facem una, ba să facem alta, ba să ne ocupăm de stăvilirea năvălirii cărților la premii, etc.

D-l *D. Sturdza* zice că nu trebue să luăm lucrul așà de tragic. Diversele comisiuni ale Academiei, când prezentă rapoartele lor, bine fac că atrag atențiunea Academiei asupra unor îmbunătățiri ce ar fi de introdus în unele din lucrările ei. Comisiunea Bibliotecii, de pildă, după ce arată creșterile facute în cursul anului, consultarea colecțiunilor noastre și altele, exprimă apoi dorința că ar fi bine să se facă cutare cumpărătoare, să se mărească sala de lucru sau să se facă altcevà. Acestea se găsesc bune, dar noi răspundem că deocamdată din lipsă de fonduri nu le putem îndeplinì. Luăm numai act de aceste dorințe exprimate și trecem la ordinea zilei. Așà să facem și acum.

Discuțiunea se închide.

— Se iea spre cunoștință raportul Comisiunii, fără să se dea vreun vot.

D-l *P. Poni* citește următorul raport al Comisiunii Fondului Agarici despre mersul școalei în 1906—7:

«*Domnilor Colegi*,

«Școala practică de agricultură «Ioan Costache Agarici» din Moara Grecilor funcționează în acest an școlar cu 31 elevi, și anume: 12 în clasa I, 9 în clasa II, și 10 în clasa III.

«Programul de studii și de practică ce s'a aplicat a fost cel întocmit de Academie la înființarea școalei.

«La finele anului școlar trecut, în urma examenelor generale ținute în zilele de 27 și 28 Iulie, a absolvit școala a cincea serie de 9 elevi. Din aceștia, 2 sunt în armată pentru serviciul de trei ani, 4 la vatra părintească ocupându-se cu agricultura și 1 la școală ca ajutor al d-lui director.

«Lucrările practice s'au făcut după normele stabilite dela început. Elevii au lucrat în atelierele de fierărie şi lemnărie, în grădinile de zarzavat şi de pomi roditori, unde s'au făcut diferite plantaţiuni. Rezultatele ce se obţin mai ales în grădina de legume nu sunt mulţumitoare decât înainte de ivirea marilor călduri de vară, căci în această din urmă epocă zarzavaturile nu rezistă uscăciunii, localitatea fiind bântuită de vânturi şi de secetă. Tot din această cauză plantaţiunile de pomi ornamentali şi arbori fructiferi nu reuşesc. De aceea ar fi o mare binefacere, dacă s'ar puteà îndeplinì dorinţa exprimată prin testament de răposatul Agarici, de a se aduce în curtea şcoalei prin conducte izvoarele din dealul Jicovanului.

«In câmpul de experienţă şi în cel de practică s'au cultivat cele mai multe varietăţi de cereale şi lucrările în mare parte au fost făcute de elevii înşişi sub conducerea şi îndrumarea directorului. Ei au făcut apoi mai multe excursiuni la ferma model Laza şi la diferite fabrici din împrejurimi şi au vizitat în toamna trecută, conduşi de director, expoziţiunea din Bucureşti, de care şcoala a fost distinsă cu medalia de aur pentru produsele ei.

«Ecaretele şcoalei corespund din ce în ce mai puţin trebuinţelor ei şi de aceea ar fi folositor să se iea măsuri pentru repararea unora şi reconstruirea altora.

«Membrii Comisiunii. *P. S. Aurelian*, *P Poni*, *A. Naum.*»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* mulţumeşte d-lui Poni şi Comisiunii în numele Academiei pentru îngrijirea ce poartă şcoalei Agarici. Aducerea apei va costà mult şi fondul nu dispune de mijloace. Poate că ar fi bine să găsim un mijloc mai practic, ca de ex: să trimitem acolo un grădinar cu experienţă, care să ne lumineze asupra chestiunii udării grădinii şi uscăciunii din localitate. In ce priveşte reparaţiunile, ele de asemenea cer mari cheltueli. Adevărat este că ecaretele au neapărată nevoie de întregiri, căci aşà cum se prezentă astăzi, au un aspect cu totul primitiv. D-l Kalinderu aminteşte că, înainte de înfiinţarea şcoalei, d-sa a propus să se amâne deschiderea ei, până ce, cu sumele adunate, se vor face toate îmbunătăţirile la ecarete, şi acum constată încă odată că aşà erà bine să se facă.

— Raportul Comisiunii se iea spre cunoştinţă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Agarici pentru 1907—8.

— Sunt realeşi d-nii: *P. S. Aurelian*, *A. Naum*, *P. Poni*.

ȘEDINȚA DELA 2 APRILIE 1907.

Preşedința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l *I. M. Moldovanu* se primeşte scrisoare, prin care înştiinţează că, din cauza stării sănătăţii, nu poate luà parte la lucrările sesiunii.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, în legătură cu această înştiinţare, zice că între membrii titulari ai Academiei sunt unii cari mai niciodată nu vin la sesiunea generală şi nici nu arată măcar motivul absenţelor. Lucrările Academiei s'au îmmulţit, mai ales cele privitoare la premii, şi este echitabil ca toţi membrii să dea partea lor de muncă, când sunt sănătoşi. Relevez această chestiune, zice d-l Kalinderu, şi având în vedere şi art. 59 şi 60 din regulamentul general, rog pe colegi să se gândească la o soluţiune.

— Se decide a se pune la ordinea zilei pentru şedinţa dela 7 Aprilie.

D-l *At. M. Marienescu* prezentă în dar din partea părintelui Ilarion Puşcariu: *Liturghia Sfântului Ioan Hrisostom*, tipărită greceşte şi latineşte la Veneţia la 1687 şi însoţită de o traducere românească în manuscript de pe la sfârşitul secolului XVIII.

— Se exprimă mulţumirile Academiei părintelui Puşcariu.

Dela d-l Traian Lalescu, bursier al Fondului Adamachi pentru studiul matematicelor la Paris, se primesc două comunicări făcute de d-sa: una Academiei de ştiinţe din Paris şi alta Societăţii de matematice a Franţei şi tipărite în Buletinele acestor instituţiuni.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 20 Martie, prin care se arată că Secţiunea a hotărît:

1. A se interveni, după cererea d-lui G. Băicoianu, avocat la T.-Severin, la autorităţile respective, spre a schimbà numele staţiunilor de cale ferată din Oltenia: Palota şi Timnea, în Balota şi Tâmna, fiind aceste nume rău scrise din timpul când s'a construit linia ferată de către inginerii germani ai lui Strussberg.

2. A se aduce la îndeplinire cererea d-lui I. Corbu dela Bistriţa din Ardeal, de a se publicà un dicţionar de mână, care să servească la unificarea deplină a limbii, numai după ce Academia va fi publicat marele său dicţionar, la care acum se lucrează.

3. După propunerea d-lui I. Caragiani, Secţiunea decide a nu se publicà în *Anale* comunicarea d-lui I. Valaori: *Originea prozei ionice.*

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 3 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte comunicarea d-sale despre : *Evoluţia în istorie.*

După ce stabileşte cele două înţelesuri ale terminului de evoluţie ca putere şi ca mişcare de desvoltare, arată cum evoluţia se îndeplineşte în tot cursul acestei desvoltări, trecând prin trei stadii : acel al materiei neorganice, acel al materiei organice şi acel al spiritului. In fiecare din aceste ramuri, evoluţia îşi iea în ajutorul ei mai multe puteri de a doua mână, cari mijlocesc prefacerile.

Când evoluţia a încetat de a mai lucrà asupra formelor materiale, a trecut în spirit, de aceea nu se mai pot ivì forme organice superioare omului. Acesta e ultima fiinţă ce a apărut în univers şi, dela apariţia lui, evoluţia împinge la lumină, din sânul necunoscutului, numai forme nouă de civilizaţie.

Civilizaţia se îndeplineşte pe patru pârghii :

1. *Indemânarea* vieţii prin supunerea practică a naturii ;

2. *Stăpânirea ei teoretică* prin descoperirea adevărului ;

3. *Desfătarea sufletului* la priveliştile şi la creaţiunea frumosului, şi

4. *Impărţirea dreaptă* a bunurilor câştigate prin celelalte îndeletniciri, potrivit cu idea binelui. Omenirea nu propăşeşte numai prin cunoaşterea adevărului, cum pretind unii filozofi. Propăşirea ţinteşte şi la mulţumirile sufleteşti ieşite din izvorul frumosului şi mai ales din realizarea cât mai deplină a dreptei împărţiri a câştigurilor dobândite dela natură.

Această de pe urmă cerinţă este cea mai greu de îndeplinit. Ea s'a arătat foarte încet şi în rari răstimpuri în mersul omenirii : filozofia lui Socrat şi Platon, dreptul roman, creştinismul, revoluţia franceză şi actuala mişcare care frământă omenirea în toate chipurile şi sub deosebite denumiri, şi din al căreia mare vuet s'a manifestat un răsunet şi la noi în ţară.

Această mişcare către bine nu este un semn de decădere în vieaţa popoarelor şi a omenirii, ci o frământare din care va ieşì o lume nouă, mai adevărată, mai frumoasă şi mai dreaptă.

ŞEDINŢA DELA 4 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesc toate publicaţiunile sale ştiinţifice.

Dela d-l Maior Ianculescu se primeşte în dar o foaie volantă tipărită dela 1829 Ianuarie 28: «Dela Divanul Prinţipatului Valahiei», privitoare la oprirea de a se trece graniţa fără a face carantină.

ŞEDINŢA DELA 5 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar cartea: «Invăţătura a însuş Stăpânitoarei Măriri Ecaterinii 2 către orânduita epitropie preste alcătuirea arătării a unei nouă legiuitoare condică», tipărită la Iaşi la 1773.

Dela Administraţiunea Casei Bisericii se primesc pentru colecţiunile Academiei câte un exemplar din medalia *Răsplata muncii pentru biserică*, în forma cea dintâi, precum şi stampele cu cari s'a bătut acea medalie.

Dela d-l Prim-Procuror al Tribunalului Ilfov se primeşte cererea de a i se încredinţă numerele ziarelor «Gazeta Ţăranilor» şi «Comoara Satelor», fiind necesare instrucţiunii începute cu privire la mişcările ţărăneşti.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* observă că împrumutarea colecţiunilor cerute este oprită de regulament; dar în împrejurările şi pentru scopul pentru care sunt cerute, crede că este bine ca plenul să autorizeze în mod excepţional împrumutarea lor.

— Academia aprobă împrumutarea.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 6 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Pro Adamklissi.*

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onoraţi Colegi,*

«Azi e sărbătoare naţională: prima aniversare a zilei naşterii M. S. Regelui după jubileul de 40 de ani de domnie, ce am sărbătorit de curând, iar mâine e aniversarea alegerii Maiestăţii Sale ca Domn al României, a acelei memorabile zile care a însemnat o nouă eră în vieaţa noastră.

«In cursul acestei îndelungate domnii ţara a făcut fără îndoeală progrese însemnate în toate privinţele.

«Am avut şi zile grele, din fericire puţine, dar le-am trecut cu bine, căci în timp de pace ca şi în timp de răsboiu, în vreme de belşug ca şi în vreme de lipsă, am fost cu toţii însufleţiţi de adâncă iubire de patrie.

«Din zilele de restrişte patriotismul nostru a ieşit însă mai întărit, ca şi iubirea poporului pentru Rege şi Dinastie, care a prins puternice rădăcini, cum ne-au arătat ultimele turburări. In această nenorocire ce s'a abătut asupra ţerii, instituţia fundamentală a edificiului nostru naţional, nu numai că n'a fost sdruncinată, dar unii răsvrătiţi s'au servit chiar de idea dinastică, de numele M. S. Regelui şi al M. S. Reginei, pentru a atrage satele în mişcarea lor criminală.

«Poporul nostru e blând, e iubitor de cămin, aşà că putem privì cu toată încrederea în viitor, cât timp vor dăinuì aceste sentimente în inima lui, câtă vreme ţăranii noştri se vor simţì ocrotiţi şi vor fi luminaţi, atât de cei chemaţi, cât şi de cei cari trăesc în mijlocul lor, şi de toţi bunii români.

«In această zi, ţara recunoscătoare primului ei Rege, Aceluia care a veghiat şi a lucrat cu inimă şi minte isteaţă la înălţarea ei, dela un colţ la altul, reînnoeşte Maiestăţii Sale sentimentele sale de dragoste şi de neclintită supunere.

«Academia Română, a cărei activitate e legată de a Augustului nostru Suveran, şi care a primit adesea dela Inaltul ei Protector şi Preşedinte onorar impulsiunea cea bună, se uneşte la glasul ţerii,

şi aduce M. Sale Regelui omagiile sale prea respectuoase, împreună cu cele mai vii urări, ca Pronia să-I dea încă mulţi ani de vieaţă fericită şi bogată în fapte mari şi glorioase.»

Dela Monseniorul Raymund Netzhammer, Arhiepiscop catolic de Bucureşti, se primeşte scrierea sa ilustrată în limba germană despre Târgovişte, vechea capitală a ţerii.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 31 Martie, prin care se arată că Secţiunea, luând în cercetare propunerea făcută Academiei de d-l A. D. Xenopol, de a tipări scrierile filozofice ale răposatului Vasile Conta, a hotărît că publicarea acestor opere nu se poate face de Academie, înainte de ce se vor fi satisfăcut alte necesităţi de prima ordine şi de natură cu totul urgentă, cu privire la activitatea Secţiunii literare.

— Academia aprobă deciziunea Secţiunii literare.

Se ceteşte raportul Secţiunii ştiinţifice, prin care se arată că Secţiunea a hotărît:

a) a nu se da premiul Lazăr pus la concurs pentru o lucrare asupra pelagrei singurului manuscript prezentat;

b) a se pune la concursul premiului Adamachi din 1912 subiectul *Pelagra*, trebuind lucrarea să cuprindă următoarele:

«1) Izolarea paraziţilor şi materiilor toxice ale porumbului stricat.

«2) Determinarea varietăţilor porumbului, a gradului de alteraţiune şi a altor condiţiuni având înrâurire asupra boalei.

«3) Stabilirea acţiunii patologice şi a legăturii pelagrei cu substanţe vătămătoare şi parazitul porumbului.

«4) Studii experimentale asupra specificităţii pelagrei şi asupra substanţelor specifice active în contra pelagrei.

«5) Statistica pelagrei, cât se poate de exactă, după ani, regiuni, vârstă, stare economică şi sanitară, hrană şi formele boalei.

«6) Propuneri practice amănunţite pentru prevenirea şi combaterea pelagrei.»

— Se iea spre cunoştinţă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 3 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea a decis ca asupra prezentării la concursul premiului Eliade-Rădulescu a cărţii d-şoarei Tereza Stratilescu: *From Carpathian to Pindus* să se ceară plenului interpretarea valabilă,

dacă această prezentare a fost făcută în conformitate cu art. 3 şi 4 din Regulamentul premiilor.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte art. 3 şi 4 din Regulamentul premiilor şi zice că din cartea numită s'a prezentat la 31 Octomvrie un exemplar. In cea mai apropiată şedinţă după 31 Octomvrie, Academia —după propunerea d-lui Negruzzi — a acordat termin de şapte zile pentru aducerea celorlalte 14 exemplare necesare, cari au şi fost aduse în marginile terminului.

D-l *I. C. Negruzzi* zice: După art. 3, cărţile pentru premii trebue să fie aduse până la 31 Octomvrie. La cea dintâi şedinţă după această dată, este regula ca să se prezente Academiei lista cărţilor intrate la concurs. Prezentându-se în anul trecut lista acestor cărţi, s'a spus că la 31 Octomvrie a venit cartea d-şoarei Stratilescu într'un exemplar, dar nu a fost înscrisă, pentrucă art. 4 din Regulament cere ca prezentarea să se facă în 15 exemplare şi d-sa s'a întrebat dacă şi celelalte 14 exemplare trebuiau într'adevăr riguros prezentate la acea dată. I s'a părut că s'ar puteà ivì controversă asupra înţelesului acestei dispoziţiuni. Noi profesorii de drept ştim ce este o controversă şi ştim că multe texte de legi mai categorice chiar decât aceste două articole ale Regulamentului nostru au dat loc la lungi controverse. Am întrebat pe şeful cancelariei, dacă este vreun precedent analog şi mi-a răspuns că nu. Erà deci întâia oară când un asemenea caz se prezentà. Erà absent atât d-l Preşedinte cât şi d-l Secretar general, şi urmà să prezidez eu şedinţa. Atunci am făcut ceeace ar fi făcut oricare dintre d-v., şi am supus cazul Academiei. Secţiunea literară zice acum, că Academia, nu într'o şedinţă de peste an, ci în sesiunea generală trebue să se pronunţe. N'am nimic de zis, dar aceasta e bună numai ca pură teorie, căci art. 15 din Regulamentul premiilor dispune că în întâia Vineri după 31 Octomvrie operele se vor trimite Secţiunilor respective spre a le împărţi la raportori speciali, cari le vor cercetà şi vor raportà Secţiunii asupra lor. Aceste rapoarte trebuiau apoi depuse, tot după dispoziţiunile aceluiaş articol, cu o lună înainte de deschiderea sesiunii generale. Prin urmare, cum erà posibil să se împartă cărţile şi cum aveà să se facă raport asupra scrierii în discuţiune, dacă nu se luà atunci o deciziune în privinţa ei? Chestiunea ar fi trebuit să se deslege de către Delegaţiune; însă din Delegaţiune lipsiau d-l Preşedinte şi d-l Secretar general. Cine aveà deci să se pronunţe? Fireşte Academia în şedinţă ordinară, care întrunià atunci 18 membri, între cari şi 3 membri din Delegaţiune. Academia s'a pronunţat cu 16 voturi contra 2 (d-nii Ştefănescu şi Istrati), ca să se primească opera ca prezentată în termin, cu condiţiune ca să se dea autorului un timp de 8 zile pentru aducerea exemplarelor celoralte. D-l Negruzzi zice apoi că chestiunea erà într'adevăr

controversată, și rezumă părerile exprimate în ședința dela 3 Noemvrie de d-nii Maiorescu, Ollănescu, Istrati, Ștefănescu și Tocilescu, și amintește că propunerea pentru acordarea terminului a fost făcută, dacă nu se înșală, de d-l Haret. Academia, luând atunci hotărîrea de a acordà autoarei un termin, d-l Negruzzi n'a făcut decât să execute această hotărîre, înștiințând pe autoare, pentru ca să se conformeze deciziunii înaltului corp. In terminul fixat exemplarele au sosit la Academie și cancelaria a trecut cartea printre cele înscrise. S'au împărțit în urmă scrierile pentru facerea rapoartelor speciale; eu am fost însărcinat cu examinarea scrierii d-șoarei Stratilescu, am făcut raportul și în ședința dela 3 Aprilie a venit la ordinea zilei cetirea lui. S'a ridicat atunci în Secțiunea literară chestiunea prealabilă despre care s'a vorbit, și plenul Academiei are să se pronunțe astăzi, dacă interpretarea dată de ședința ordinară dela 3 Noemvrie a fost cea dreaptă.

D-l *D. Sturdza* voește să-și lămurească situația sa față cu această chestiune. Șeful cancelariei Academiei este d-sa. Această sarcină îi este impusă prin art. 7 din Statute ca Secretar general, și fiind absent, tot într'un serviciu al Academiei, nu a dat nimănui delegațiune să iea dispoziții în locul d-sale. O dispozițiune a luat și iea d-sa totdeauna în materie de cancelarie, ca regulamentele să se aplice cu exactitate. Regulamentul premiilor este foarte clar și el nu lasă loc la nici un fel de excepțiuni. sau controverse și de aceea nu au existat nici precedente de acest fel. Art. 3 și art. 4 din Regulament au aceeaș tărie; nu se poate slăbì unul pe altul, pentrucă unul are numărul 3 și altul numărul 4. Art. 3 prescrie că ultimul termin de prezentare la concurs este ziua de 31 Octomvrie; iar art. 4 spune că această prezentare trebue să fie făcută în 15 exemplare. Regulamentul mai cere ca prezentarea să se facă cu o cerere scrisă și să se arate anume premiul la care concurează. Sunt deci patru puncte precis arătate din regulament, pentru ca o carte să fie prezentată la premiile Academiei: terminul de 31 Octomvrie, numărul de 15 exemplare, cerere scrisă și arătarea premiului. Neîndeplinirea oricărui din aceste puncte împiedică înscrierea. Aceasta este regula cancelariei, pentrucă așà prescrie regulamentul. Au fost cazuri în cari una din prescripțiuni nu s'a îndeplinit, sosind, de ex., cărțile a doua zi după 31 Octomvrie; atunci am înapoiat cărțile, spunând că nu pot fi înscrise la concurs. De ce este făcut regulamentul? Pentru ca doritorii de a concurà să-l citească și să se conformeze lui; iar neștiința acestor dispoziții nu poate face la noi regulă, precum nici orice cauză de întârziere nu poate fi scuzată. Trebue exactitate, și exactitatea se reazămă pe observarea legii, acì regulamentul. Dacă am călcà în acest mod regulamentul la întâia lui aplicare, atunci unde am ajunge? O deciziune a plenului, cum o dorește d-l Negruzzi, ar fi un blam dat Secretarului

general, anume pentrucă a executat strict regulamentul Academiei. Eu m'am ţinut de lege, deci mi s'ar ordonà să nu mă mai ţin de ea. Se poate să se iea o asemenea hotărîre, ca arbitrarul nostru să predomnească peste regulament? Şedinţa ordinară de peste an nu erà în drept de a luà o asemenea deciziune; iar hotărîri asupra schimbării regulamentelor nu se pot face decât de Academie în sesiune generală. S'a făcut deci atunci o greşeală din scăpare din vedere a legii fundamentale a Academiei şi nu se blamează nimenea dacă restabilim lucrurile în starea lor regulată. S'a zis că erà o necesitate a se hotărî grabnic atunci, pentrucă art. 15 din Regulamentul premiilor prescrie ca să fie împărţite cărţile intrate la concurs în întâia Vineri după 31 Octomvrie. Nu este însă o justificare ca să se calce patru dispoziţiuni ale regulamentului pentru a se aplicà una. Este deci necesar să se decidă că scrierea primită neregulat n'a fost prezentată la concurs.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice: D-l Negruzzi a amintit că şi eu am fost în contra admiterii la concurs a scrierii d-şoarei Stratilescu. In adevăr mă întrebam atunci, cum mă întreb şi acum, cum a putut sosì dela Londra numai un singur volum, şi n'au putut sosì 15? In art. 15 regulamentul e precis, anume ca în întâia Vineri după 31 Octomvrie să se împartă între membri cărţile pentru facerea rapoartelor speciale. Cum să se împartă cărţile, când ele nu sunt depuse? Mănţin deci punctul meu de vedere şi zic că numita scriere nu poate fi considerată ca înscrisă la premiul Eliade-Rădulescu.

D-l *T. Maiorescu* zice că în şedinţa dela 3 Noemvrie a luat şi d-sa cuvântul şi şi-a expus punctul de vedere, dând regulamentului o interpretare mai liberală şi mai largă. Nimeni nu s'a gândit atunci la cele relevate astăzi de d-l Secretar general, anume că d-sa a fost acela care a executat regulamentul. Se credeà că fusese numai o regulare a funcţionarilor inferiori. Chestiunea are acum două feţe: întâiu, d-l Secretar general aveà cădere oficială să interpreteze regulamentul şi să iea hotărîrea aşà cum a luat-o, şi al doilea, hotărîrea şedinţei de peste an în orice caz nu puteà să fie obligatorie pentru totdeauna în materie de regulament, căci numai voturile legale dintr'o şedinţă a sesiunii generale pot da această obligativitate. Dacă se ştià că d-l Secretar general a dat interpretarea, lucrul ar fi fost terminat şi n'ar mai fi fost nimic de zis. Rămâne dar ca scrierea de valoare a d-şoarei Stratilescu să fie considerată *ca neînscrisă la concurs* şi să se poată prezentà la premiile Academiei în anii viitori.

D-l. *I. Bianu* zice că d-sa a ridicat chestiunea în Secţia literară, căci, prin situaţiunea ce ocupă în serviciile Academiei, fiind mai aproape de executarea regulamentelor, a văzut că hotărîrea luată de şedinţa ordinară

erà un fel de arbitrariu, care nu poate fi judecat decât de singurul for competent, care e sesiunea generală. D-l Negruzzi ne-a spus că s'a trimis o adresă oficială autoarei, arătându-i hotărîrea Academiei; d-l Bianu observă însă că la dosar a rămas conceptul încunoştiinţării, care se vede că nu erà decât o înştiinţare personală a d-lui Negruzzi, fără No. Potrivit art. 17 din Statute, numai Secretarul general «întreţine în numele Academiei toată corespondenţa externă şi internă cu autorităţile ţerii şi cu particularii». Chestiunea este destul de gravă şi plenul Academiei trebue să se pronunţe, pentrucă — dacă dela întâia aplicare a regulamentului păşim greşit — desfiinţăm dispoziţiunile pe cari tot noi înşine le-am votat. D-l Maiorescu bine a zis: cartea să fie declarată ca neprezentată la concurs.

D-l *I. C. Negruzzi*, în chestiune personală, zice că din cele spuse de d-l Bianu ar reieşì că d-sa ar fi făcut un fapt ilegal. In şedinţa din Noemvrie, d-l Negruzzi n'a luat parte la discuţie, ci numai a pus în discuţie Academiei cazul prezentat. Academia, luând atunci hotărîrea de care s'a vorbit — după cum a spus — cu 16 voturi pentru, contra 2, această hotărîre a trebuit s'o comunice autoarei pentru ca să iea cunoştinţă de dânsa şi să se conformeze, dacă va aveà voinţă sau putinţă. Nu vede prin urmare unde ar fi ilegalitatea.

Se cere închiderea discuţiei şi se aprobă

— Se decide ca scrierea d-şoarei Tereza Stratilescu să fie considerată ca neînscrisă la concursul premiului Eliade-Rădulescu din anul curent şi să aibă deci putinţa a se înscrie la un premiu viitor.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 10 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onoraţi Colegi*,

«Am plăcerea a remite Academiei, din partea d-lui M. Carniol fiul, gravor din Capitală: 1 sigiliu de argint şi 55 diferite medalii, conform listei descriptive ce le însoţeşte

«Sigiliul e cu coroană princiară şi are săpat anul 1811, iar medaliile încep cam de prin 1896.

«Intre medalii sunt unele cari nu prezentă vreo însemnătate deosebită, cum sunt cele ale premiilor şcolare şi ale întemeierii sau serbării mai multor societăţi. Sunt însă şi altele mai de preţ, mai rari, cum sunt cele

bătute în amintirea vizitei M. S. Impăratului-Rege al Austro-Ungariei, a Generalului Dr. Davila, a Prinţului Dim. Gr. Ghica—din partea funcţionarilor publici — şi altele.

«In genere colecţiunea cuprinde exemplare pe cari Academia nu le are şi cari în viitor pot servì mai mult sau mai puţin la istoria numismaticei româneşti.

«Cred că încuviinţaţi ca Delegaţiunea să aducă mulţumiri donatorului.»

D-l *I. Bogdan* ceteşte comunicările sale: ***Evangheliile dela Homor şi Voroneţ din 1473 şi 1550*** şi ***Contribuţiuni la istoria Moldovei între anii 1448—1458.***

In întâiul memoriu D-sa descrie cele două evangheliare din Mitropolia dela Cernăuţi, completând notiţele ce a dat asupra lor Episcopul Melchisedec într'un memoriu cetit în Academia Română la 1881. D-sa insistă mai mult asupra valorii artistice a acelor manuscrise din punct de vedere caligrafic, miniaturistic şi al legăturilor de argint, asupra valorii istorice a notiţelor ce se cuprind în ele şi asupra unor notiţe analistice privitoare la anul 1551, despre domniile lui Iliaş şi Ştefan, fiii lui Petru Rareş, pe cari Episcopul Melchisedec nu le-a observat. Ele sunt scrise pe ultima filă a evangheliei dela Voroneţ şi rase cu cuţitul, aşà că cu mare greutate au putut fi cetite. D-l Bogdan arată şi influenţa limbii mediobulgare din cronica lui Manasses şi din cronicele lui Macarie şi Eftimie asupra autorilor acestor notiţe, de unde se vede că cronicele lui Macarie şi Eftimie, poate şi modelul lor, cronica lui Manasses, erau bine cunoscute pe la 1550—1560 în mânăstirea Voroneţului.

In al doilea memoriu, se ocupă cu trei documente moldoveneşti din Muzeul Principilor Czartoryski din Cracovia: unul al lui Roman II din 23 Fevruarie 1448, altul al lui Bogdan II din 2 Decemvrie 1449 şi al treilea al lui Petru Aron din 24 Ianuarie 1458. Toate privesc relaţiunile acestor Domni moldoveni cu familia Buczacki, care pe timpul acela monopolizase demnităţile de castelani ai Cameniţei şi staroşti ai Podoliei, precum şi ai Sniatinului şi Colomeei. Se arată rolul pe care l-au jucat Ditrich şi Bartoş Buczacki în frământările dintre pretendenţii la tronul Moldovei, se dau câtevà date precise asupra vieţii acestor doi bărbaţi însemnaţi în istoria Galiţiei şi Podoliei şi se precizează mai de aproape timpul morţii lui Iliaş, fiul lui Alexandru cel Bun.

ȘEDINȚA DELA 11 APRILIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice:

«*Onorați Colegi,*

«Puțin înainte de a venì la Academie, am primit dureroasa știre a încetării din vieață a Părintelui Marian

«Natura are veșnic surprinderi, dar nici unul din noi nu ne-am așteptat de sigur la cea de acum, cu atât mai puțin, că știam pe colegul nostru încă departe de bătrânețe, plin de sănătate și de vioiciune. Nu de mult m'a înștiințat chiar, că nu poate venì în anul acesta la sesiune, fiind cam indispus, și în acea scrisoare nu regretà atât indispoziția de care erà cuprins, cât regretà că nu poate luà parte la lucrările noastre.

«Părintele Marian, născut la 1847, a făcut studiile în Suceava, Năsăud, Beiuș și Cernăuți și s'a preoțit în 1876. De atunci a fost paroh în mai multe comune din Bucovina, iar din 1883, profesor la gimnaziul superior din Suceava.

«Tot în 1883 a luat parte la întemeierea societății «Școala Română» din Suceava, care ființează și azi, reprezentând o bună parte din progresul cultural și național al Românilor bucovineni. A fost unul din fundatorii «Clubului Român» din Suceava; împreună cu avocatul Mateiu Lupu a scos ziarul ***Revista politică,*** la care a scris mai cu seamă în partea literară, și a condus publicațiunea: ***Biblioteca de petrecere și învățământ pentru tineret,*** editată de Societatea «Școala Română», al cărui președinte erà în timpul din urmă.

«Imprietenit din copilărie cu poveștile, cântecele, farmecele și zicătorile poporului, dânsul s'a interesat de aproape de comoara prețioasă a folklorului românesc, despre care a publicat numeroase lucrări. Amintesc dintre acestea diferitele tomuri de poezii și tradițiuni poporale: ***Ornitologia poporului român, Nașterea, Nunta, Immormântarea*** și ***Vrăjile la Români,*** tradițiuni poporane, cari alcătuesc un nesecat izvor pentru cunoașterea poporului nostru. A mai publicat câtevà studii istorice, ca: ***Inscripțiuni și documente din Bucovina, Sf. Ioan cel nou dela Suceava,*** și altele.

«In 1881 a fost ales membru al Academiei.

«In mult regretatul Marian, Academia pierde un membru de frunte, iar neamul românesc nu numai un vrednic păstor și apostol luminat al' poporului, ci și un cărturar și scriitor iscusit, care și-a închinat partea cea mai mare din vieață înălțării naționale.

«Noi pierdem un coleg stimat și iubit, un coleg blând și totdeauna amabil.

«Fie-i țărâna ușoară și amintirea veșnică!»

— Se decide ca Academia să fie reprezentată la trista ceremonie a îmmormântării regretatului ei membru prin d-nii *Gr. G. Tocilescu* și *I. G. Sbiera.*

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primește scrierea sa: *Curs de fizică profesat la Facultatea de științe din București — Electricitatea statică*, dimpreună cu manuscriptul original al rezumatului de curs făcut la 1887—1891 de răposatul E. Bacaloglu.

Dela Părintele I. Antonovici se primește o scrisoare a d-lui Ioan Lupu, deputat din Bârlad, pe lângă care trimite în dar un hrisov original dela Ștefan cel Mare, cu data Suceava, 18 Ianuarie 1490.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 2 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună plenului a acordà premiul Năsturel d-lui I. Brătescu-Voinești pentru scrierea sa: *In lumea dreptății.*

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 5 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună plenului a acordà premiul Craiovean d-lui A. Lupu-Antonescu pentru scrierile sale didactice.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 7 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea, conform art. 16 din Regulamentul premiilor, a acordat premiul Eliade-Rădulescu d-lui Sextil Pușcariu pentru scrierea sa: *Etymologisches Wörterbuch der rumanischen Sprache. I. Lateinisches Element.*

— Deciziunea Secțiunii se iea spre cunoștință.

Se cetește raportul Secțiunii științifice, prin care se arată că Secțiunea a decis să propună plenului a acordà premiul Năsturel d-lui General Boteanu pentru scrierea sa: *Rassa cailor* și premiul Craiovean d-lui G. Ionescu pentru scrierea: *Călăuza tipografului.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 22 Martie, prin care se arată că Secţiunea a decis să propună plenului a acordà premiul Năsturel Părintelui V. Predeanu pentru scrierea sa: *Predici exegetico-morale.*

Se pun la ordinea zilei propunerile privitoare la acordarea premiului Năsturel.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* observă că acum urmează a se cetì rapoartele speciale asupra cărţilor propuse la ordinea de precădere a Secţiunilor literară, istorică şi ştiinţifică.

D-l *T. Maiorescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui I. Brătescu-Voineşti.

D-l *C. Erbiceanu* ceteşte raportul său special asupra scrierii Părintelui Predeanu.

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte raportul special al d-lui *P. S. Aurelian* asupra scrierii d-lui General Boteanu.

D-l *I. C. Negruzzi* ridică chestiunea prealabilă asupra modalităţii de votare. D-sa este nedumerit asupra acestei modalităţi, pentrucă regulamentul se aplică acum întâia oară. Regulamentul are, cu privire la premiul Năsturel, prescrieri speciale în art. 13, care arată că votarea se face conform art. 7 şi 10 din Statute, adică cu două treimi la întâia votare Până acum tot aşà s'a procedat: se făceà discuţie asupra propunerilor venite dela Comisie, se procedà la vot şi dacă nu se întruniau două treimi, urmau alte două votări. Acum însă avem trei propuneri şi este întrebarea cum avem să procedem la eliminarea cărţilor cari n'au să fie premiate? Vom votà pe rând în ordinea Secţiunilor şi ar fi nimerit ca acele cărţi cari vor aveà mai multe voturi să fie supuse la a doua votare. Făcând altfel, este probabil că fiecare Secţiune va voi să treacă opera produsă de dânsa. Dela început nici una din scrieri nu va obţineà majoritatea, totdeauna vor fi voturile a două secţiuni contra uneia, şi prin urmare toate vor căderà.

D-l *Dr. C. Istrati* nu vede nici o dificultate, căci avem înaintea noastră trei cărţi premiabile recomandate de majorităţile Secţiunilor. Dintre ele urmează ca plenul să aleagă una. In Secţii ştiam că nu votăm definitiv, şi că votul dat acolo va fi aprobat sau respins de plenul Academiei. Bunul simţ trebue să ne conducă, să facem o deosebire între cele trei lucrări şi să premiem pe cea mai bună.

D-l *I. Bianu* zice că temerile d-lui Negruzzi nu sunt justificate şi că situaţiunea este foarte limpede. Avem înainte trei propuneri, cari recomandă trei cărţi deosebite, dintre cari una trebue să fie aleasă de plen spre a fi premiată. Regulamentul prevede clar că, după ascultarea rapoartelor speciale asupra cărţilor recomandate, se face în plen discuţiunea, din care trebue

să iasă lumina, spre a se alege una din scrierile recomandate, care să fie premiată. După acea discuţiune, vom procede la vot conform art. 7 şi 10 din Statute. Dacă o carte propusă va întruni două treimi, premiul va fi acordat prin acel vot, iar celelalte cărţi sunt prin aceasta înlăturate dela premiere. Atât din rapoartele speciale, cât şi din discuţia care se face, noi ne vom fi făcut convingerea, care carte merită mai mult premiul decât celelalte. Dacă nici o carte nu va fi întrunit două treimi, ci una sau două vor fi întrunit numai simpla majoritate, urmează să se proceadă din nou la vot în viitoarea şedinţă.

D-l *I. Kalinderu* are o îndoeală, anume că s'ar puteà întâmplà ca două sau toate trei propunerile să obţină două treimi, dacă s'ar pune la vot toate, fără să se proclame rezultatul votului. Dacă am procede, cum zice d-l Bianu, şi dacă scrierea recomandată de Secţiunea literară ar obţineà $^2/_3$, ar urmà să acordăm premiul cărţii propuse de ea, ceeace ar fi nedrept şi n'ar mai fi atunci un concurs. De aceea d-sa propune să se facă vot asupra tuturor propunerilor, fără să se acorde premiul, şi în urmă să se voteze a doua oară asupra rezultatelor în ordinea majorităţii voturilor.

D-l *I. Bianu* observă că Academia se află într'un moment foarte delicat şi este bine să se precizeze lămurit modul de procedare. Legea fundamentală a Academiei sunt Statutele. Art. 10 prescrie că premiul se dă cu două treimi. Deci, de îndată ce o propunere de premiere a întrunit majoritatea de două treimi, ea a fost aprobată şi premiul acordat. Nu mai poate existà nici un comentariu pe lume, care să ne poată abate dela această prescripţie limpede.

D-l *Gr. G. Tocilescu* nu vede de unde vine preocuparea membrilor în urma schimbării regulamentului. Aduce aminte că într'unul din anii trecuţi s'a propus de Comisia premiilor la marele premiu Năsturel trei scrieri, ale d-lor: Sârbu, Lecca şi Danielopol. Erau deci şi atunci, ca şi acum, trei propuneri deosebite. Ce a făcut atunci plenul? A procedat conform Statutelor, şi scrierea care la întâia votare a obţinut două treimi a fost premiată. Acum situaţiunea e aceeaş, cu deosebire că propunerile, în loc să vină dela Comisia, în cari Secţiile erau reprezentate numai prin câte trei membri, vin dela Secţii. Ce trebue să facem acum? Lucrul e firesc: să procedem ca şi în trecut, adică să votăm potrivit Statutelor.

D-l *D. Onciul* zice că regulamentul nu arată cum trebue să se facă votarea: cu bile ori nominal. De aceea d-sa este de părere să se voteze cu bilete, pe cari fiecare membru să noteze lucrarea pentru care are preferinţă.

D-l *P. Poni* zice că observaţiunile d-lui Kalinderu sunt drepte, căci ele tind să stabilească o egalitate între cele trei Secţiuni. E învederat că propunerea care se pune întâiu la votare are mai multă posibilitate să fie

aprobată. După vechile dispozițiuni, o propunere aveà o îndoită aprobare: și a Comisiei și a Secției, căci în Comisie Secția erà reprezentată prin trei membri. După noul regulament, propunerea vine numai dela Secție și ea trebue să întrunească acolo un minimum de șase voturi. Admițând că Secțiunea literară, a cărei propunere ar urmà să vie întâiu la vot, ar face propunere numai cu șase voturi, iar celelalte Secții cu mai mult de șase voturi, ar fi oare drept ca Secția literară să aibă precădere, și propunerea ei mai multă posibilitate de aprobare decât celelalte? De sigur nu. Să dăm deci votul nostru asupra tuturor celor trei cărți propuse.

D-l *A. D. Xenopol* observă că situația grea în care se găsește acum Academia provine din chiar constituirea ei. Avem trei Secții, pe cari le chemăm să voteze asupra unor cărți în afară de competința lor. Inainte acest inconvenient erà și în Comisia de nouă. Prin noul regulament s'a remediat cel dintâiu rău, căci Secțiunile se pronunță în cunoștință de cauză și deci selecțiunea se face bine; rămâne însă al doilea rău aci în plen, unde dificultatea e și mai mare acum decât înainte. Nu vede cum ar puteà ieși Academia din acest impas, dar presupune că ar fi bine să se facă vot după vot, până se vor obțineà cele două treimi cerute de Statute. Sau, poate ar fi bine să adoptăm propunerea d-lui Onciul, de a votà prin bilete.

D-l *I. Sbiera* zice că chestiunea este simplă pentru d-sa. La premiul Năsturel s'au prezentat mai multe cărți. Ele s'au împărțit Secțiunilor după competența lor; în Secțiuni s'au cetit rapoartele, s'au făcut discuțiuni și fiecare din ele a venit cu câte o carte pentru premiere. Intrebarea este: pe care o premiem, căci de sigur toate sunt valoroase. Aici suntem toți adunați și suntem chemați să facem la olaltă mai mult și mai bine decât s'a făcut în Secțiunile separate, adică să alegem din cele trei cărți pe aceea care primează pe toate. Pentru d-l Sbiera scrierea, care trebue să înlăture pe celelalte două, este a d-lui Brătescu-Voinești, căci este o lucrare originală, este un produs cevà mai individual, mai idealist. Să votăm deci pentru d-l Brătescu-Voinești.

D-l *D. C. Ollănescu* observă că din lunga discuțiune ce a urmat, reiese un lucru evident, anume că nu știm cum să facem votarea. Și de ce aceasta? Fiindcă am călcat regulamentul, adică n'am discutat cele trei rapoarte ce ni s'au cetit. Să discutăm deci rapoartele și din discuție va ieși lumina.

D-l *I. Kalinderu* răspunde că, dacă nu este discuțiune, rămân rapoartele cari îi țin locul. După aceea d-sa, rezumând discuțiunile de până acum, zice că din ele se desfac trei propuneri mai precise: a d-lui Bianu, a d-lui Onciul și a d-sale, și roagă să se pună la vot, începându-se cu cea mai depărtată de regulament, adică cu a d-lui Onciul.

— Propunerea d-lui Onciul se pune la vot și nu se aprobă.

Se pune la vot propunerea d-lui Kalinderu, ca mai depărtată de regulament decât a d-lui Bianu.

— Propunerea d-lui Kalinderu se aprobă, adică să se voteze asupra celor trei propuneri în ordinea înscrierii Secțiilor, fără însă a se decerne premiul decât după cunoașterea rezultatului asupra tuturor propunerilor.

Se procede la vot asupra propunerii Secțiunii literare de a se acordà premiul d-lui I. Brătescu-Voinești.

Rezultatul votului este: votanți 25; voturi pentru 12, contra 13.

— D-l Președinte, anunțând rezultatul votului, arată că propunerea de premiere a fost respinsă.

Se procede la vot asupra propunerii Secțiunii istorice de a se acordà premiul Părintelui V. Predeanu.

Rezultatul votului este: votanți 24; voturi pentru 11, contra 13.

— D-l Președinte anunță rezultatul votului și arată că propunerea de premiere a fost respinsă.

Se procede la vot asupra propunerii Secțiunii științifice de a se acordà premiul d-lui General Romulus Boteanu.

Rezultatul votului este: votanți 24; voturi pentru 10, contra 14.

— D-l Președinte, anunțând rezultatul votului, arată că propunerea de premiere a fost respinsă.

D-l Președinte observă că, potrivit regulamentului, Premiul Năsturel de 4.000 lei urmează să se capitalizeze.

ȘEDINȚA DELA 12 APRILIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l. *P. Poni*, având cuvântul, zice: Acum doi ani Academia a însărcinat o Comisiune compusă din șapte membri, între cari și d-sa, spre a studià modificările ce ar fi fost de adus regulamentului premiilor. Studiindu-se chestiunea, nu s'au întâmpinat dificultăți la găsirea soluțiunilor de dat pentru premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr și Adamachi, lăsându-se după competință diverselor Secțiuni. Greutăți s'au întâmpinat însă la găsirea unei soluțiuni bune pentru premiile Năsturel și Craiovean, din cauză că cele dintâi erau determinate prin testamentul răposatului General Năsturel, ca anume să se acorde celei mai bune cărți cu *cuprins de orice natură;* iar cel de al doilea erà determinat prin actul de donațiune, anume să se acorde la cărți didactice. In anteproiectul de regulamentare întocmit de d-l Bianu, care făceà parte din Comisiune, se pusese tot Comisiunea veche de nouă membri ca

să examineze cărţile prezentate la aceste premii. La idea d-lui Bianu am aderat şi eu, însă Comisiunea n'a aprobat propunerea noastră şi vi s'a prezentat anul trecut proiectul, aşà cum l-aţi votat, dându-se adică tot Secţiunilor şi premiile Năsturel şi Craiovean. Ceeace s'a întâmplat ieri cu premiul Năsturel d-l Bianu şi eu am prevăzut de anul trecut, anume că în plen membrii unei Secţiuni vor votà aceeaş carte, pentru care şi-au făcut convingere în Secţiune. Spre a nu ne mai găsì şi în viitor în situaţiunea grea de ieri, cred că este bine să modificăm chiar de acum regulamentul premiilor cu privire la cele două premii pomenite. In acest scop d-l Haret, Bianu şi eu avem onoare a vă face următoarea propunere:

«Subsemnaţii propunem ca articolele 13 şi 16 din Regulamentul premiilor să se modifice în modul următor:

«*Art. 13.*—Operele prezentate la premiul anual Năsturel, sau la marele premiu Năsturel, precum şi cărţile didactice prezentate la premiul Craiovean, vor fi cercetate de o Comisiune de 12 membri, câte 4 din fiecare Secţiune, aleşi în sesiunea generală care precede pe aceea în care este a se da premiul.

«Comisiunea, întrunită în întâia Vineri după 31 Octomvrie, se constitue alegând un preşedinte şi un secretar şi împarte operele intrate la concurs la raportori speciali, aleşi din sânul ei.

«Când Comisiunea simte lipsa unui membru specialist, ea are facultatea de a consultà şi pe alţi membri, cari nu fac parte din Comisiune, sau pe membrii corespondenţi, şi a-i însărcinà cu facerea rapoartelor speciale.

«Rapoartele speciale scrise vor fi depuse cel mai târziu cu o lună înainte de deschiderea sesiunii generale.

«Comisiunea, în timpul sesiunii generale, ascultă rapoartele speciale, discută propunerile şi decide definitiv asupra lor prin vot. Pentru ca o operă să obţină premiul, ea trebue să întrunească două treimi din numărul membrilor prezenţi la şedinţă. In orice caz, numărul voturilor cu care se poate premià o operă nu poate fi mai mic de şase.

«Dacă nici o carte nu întruneşte acest număr, suma prevăzută pentru acest premiu se capitalizează.

«De câte ori se va întâmplà ca marele premiu Năsturel de 12.000 lei să fie acordat unei scrieri care căpătase mai înainte alt premiu al Academiei, suma primită se va scădeà şi se va capitalizà la fondul respectiv.

«*Art. 16.*—Deciziunile luate de Comisiunea de 12 sau de Secţiuni se aduc la cunoştinţa Academiei în şedinţa plenară. Atât rapoartele speciale cât şi procesele verbale ale Comisiunii de 12 şi ale Secţiunilor se vor tipări în Anale.

«P. Poni, I. Bianu, Sp. Haret.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* se întreabă de ce nu ar fi în Comisiunea mixtă tot 9 membri ca în trecut, iar nu 12?

D-l *P. Poni* răspunde că numărul de 12 a fost pus prin analogie cu numărul membrilor din Secţiuni.

D-l *D. C. Ollănescu* adaoge că e bine să se pună 12 membri în Comisiune, pentrucă numărul cărţilor ce vin la concurs este foarte mare şi deci munca pentru facerea rapoartelor trebue să se împartă între cât mai mulţi din noi.

D-l *Gr. Ştefănescu* propune un amendament, ca minimul voturilor cu cari se poate premià o operă în Comisiune să fie 7, iar nu 6.

— Amendamentul d-lui Ştefănescu se pune la vot şi se admite cu unanimitate.

Se pune la vot propunerea pentru modificarea art. 13 şi 16 din Regulamentul premiilor şi se admite cu 22 voturi pentru, contra 1.

La ordinea zilei se pun propunerile Secţiunilor pentru acordarea premiului Craiovean.

D-l *I. Caragiani* ceteşte raportul său special asupra cărţilor d-lui A. Lupu-Antonescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său special asupra manualelor de istorie ale d-lor I. Clinciu şi M. Dimitrescu.

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui G. Ionescu.

Discuţiunea generală este deschisă.

D-l *I. Sbiera* zice că din rapoartele cetite se vede că toate trei lucrările sunt de valoare. Dintre ele însă trebue să alegem numai pe una. D-sa recunoaşte importanţa scrierii *Călăuza tipografului* a d-lui Ionescu, căci între altele ne arată de când a început vieaţa noastră intelectuală; recunoaşte şi valoarea manualelor de istorie ale d-lor Dimitrescu şi Clinciu; dar după socotinţa d-sale, mai mare importanţă au scrierile d-lui Lupu-Antonescu, căci prin ele se pune temelie trainică culturii graiului românesc şi deşteptării conştiinţei naţionale Faptul că au apărut în mai multe ediţiuni arată că sunt de valoare şi au fost recunoscute ca atare de autorităţi. D-sa propune să se dea premiul d-lui Lupu-Antonescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* observă că în manualele d-lui Antonescu nu e nimic original, având bucăţi împrumutate şi chiar greşeli istorice. In alegerea bucăţilor autorul n'a fost prea fericit. Că au oarecare valoare didactică, da, o dovedesc multele ediţii apărute până acum; ele dovedesc însă şi foloasele băneşti ce au dat autorului. Manualele de istorie ale d-lor Clinciu şi Dimitrescu sunt din toate punctele de vedere lucrări de valoare. E incomparabil mai greu de scris o istorie decât o gramatică sau o carte de lectură. Autorii recomandaţi de Secţia istorică au dat dovadă de buni cunoscători ai materiei şi au utilizat bine materialul de care s'au servit. A treia lucrare, a d-lui Ionescu, e o bună lucrare şi din ea se vede că autorul e în curent cu istoricul tipografiei la noi. Nu e însă o carte didactică, ci cel mult tehnică, şi puteà prea bine să se prezente la premiul Adamachi, care anul acesta se dă pentru scrieri istorice. Termină susţinând propunerea Secţiunii istorice.

D-l *Dr. C. Istrati* nu se miră că profesorii fac manuale didactice bune, căci ei trébue să facă şi sunt datori să facă cărţi bune. E îmbucurător însă, când vedem pe un modest neoficial, cum e d-l G. Ionescu, că produce lucrări bune. Acesta şi alţii de felul lui trebue să fie răsplătiţi şi încurajaţi.

Discuţiunea se închide.

Se pune la vot propunerea Secţiunii literare de a se acordà premiul Craiovean d-lui A. Lupu-Antonescu.

— Rezultatul votului este: votanţi 23, voturi pentru 6, contra 17.

Se pune la vot propunerea Secţiunii istorice de a se acordà premiul Craiovean d-lor I. Clinciu şi M. Dimitrescu.

— Rezultatul votului este: votanţi 22; voturi pentru 17, contra 5.

Se pune la vot propunerea Secţiunii ştiinţifice de a se acordà premiul Craiovean d-lui G. Ionescu.

— Rezultatul votului este: votanţi 22; voturi pentru 11, contra 11.

— D-l Preşedinte, arătând rezultatele voturilor, anunţă că premiul Craiovean de 1.500 lei s'a acordat d-lor Clinciu şi Dimitrescu.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 10 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea a decis să se publice la concursul premiului Năsturel din 1912 subiectul: *Inrâurirea curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române în secolul XIX.*

— Deciziunea Secţiunii se iea spre cunoştinţă.

La ordinea zilei se pune constituirea Comisiunii mixte de 12 membri pentru examinarea lucrărilor ce se vor prezentà la concursul premiului Năsturel din 1908.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* propune ca fiecare Secţiune în parte să aleagă câte patru delegaţi în sânul ei şi apoi alegerile să se supună la aprobarea plenului.

— Propunerea se admite.

Se suspendă şedinţa. La redeschidere, se cetesc procesele verbale ale Secţiunilor literară şi istorică pentru şedinţa de astăzi, prin cari se arată că cea dintâi a decis să delege în Comisiunea de 12 pe d-nii: *I. Bianu*, *T. Maiorescu*, *D. C. Ollănescu* şi *N. Quintescu*, şi a doua pe d-nii: *I. Bogdan*, *At. Marienescu*, *Gr. G. Tocilescu* şi *A. D. Xenopol*.

— Deciziunile Secţiunilor se ieau spre cunoştinţă şi se aprobă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următorul raport al Comisiunii Dicţionarului limbii române despre lucrările ei în 1906—7:

«*Domnilor Colegi,*

«Comisiunea Dicţionarului are de astă dată marea plăcere de a se prezentà cu întâia fasciculă definitiv tipărită din Dicţionarul limbii române.

«Fascicula I, care vi s'a împărţit, cuprinde începutul Dicţionarului până la sfârşitul cuvintelor începătoare cu grupul *Af.*

«In fruntea acestei fascicule şi a întregei lucrări s'au reprodus principalele cuvântări prin cari Augustul ei întemeietor i-a dat îndemnul şi a arătat direcţiunea în care doreşte să se facă lucrarea.

«Aceste cuvântări sunt precedate de o scurtă arătare din partea Comisiunii, care reaminteşte fazele principale, prin cari a trecut greaua şi îndelunga preparaţiune a lucrării puse de Academie în grija ei. Iată acea expunere:

«Academia Română, chiar dela începutul ei, pe când se numià Societate Academică, a căutat să alcătuească un Dicţionar al limbii române şi în anul 1869 a însărcinat pe membrii săi I. Eliade-Rădulescu, A. T. Laurian şi I. C. Massim cu elaborarea unui asemenea proiect. Aceşti membri, ajutaţi mai târziu de colegii lor I. Hodoş şi G. Bariţ, au dat la lumină: *Dictionariulu limbei romane* şi *Glossariu, care coprinde vorbele d'in limb'a romana straine prin originea sau form'a loru, cumu si celle de origine îndouiosa.* Meritoasa lucrare însă nu corespundeà cerinţelor ştiinţei, deşi autorii au terminat-o cu cel mai mare zel.

«In anul 1884, Protectorul Academiei Române, M. S. Regele Carol I, deschizând într'o şedinţă festivă sesiunea generală, a ri-

dicat din nou chestiunea Dicționarului și a pus la dispoziția Academiei și mijloacele materiale trebuitoare.

«In urma acestui generos îndemn, Academia Română a încredințat lucrarea celui mai renumit linguist ce-l aveau Românii în acel timp, d-lui B. P. Hasdeu, care a început opera sa sub titlul: *„Magnum Etymologicum Romaniae“;* însă în decurs de 13 ani d-l Hasdeu a publicat trei volume, cuprinzând numai litera A și începutul literei B, și o vieață de om nu ar fi fost în stare să ducă la capăt lucrarea subt forma aceasta.

«In anul 1897 însărcinarea de a alcătuì Dicționarul s'a dat d-lui profesor universitar Al. Philippide, căruia i s'au adaos colaboratori pentru strângerea materialului d-nii S Fl. Marian, membru al Academiei Române, J. Urban Jarnik, profesor la Universitatea din Praga, și patru foști studenți ai d-lui Philippide, aleși de d-sa. Extragerea materialului lexical a ținut 2 ani, după cari d-l Philippide a început redactarea. Dar și de astă dată planul lucrării a fost atât de vast, încât sfârșitul ei nu se puteà prevedeà decât într'un timp foarte îndepărtat. Comisiunea Dicționarului, aleasă de Academie încă din anul 1897 și care a rămas până astăzi compusă din d-nii I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza și Gr. Tocilescu, a propus — pentru o mai grabnică înaintare — câtevà prescurtări la planul de lucrare al d-lui Philippide. Insă d-l Philippide nu s'a învoit cu modificările propuse și la 1 Ianuarie 1906 lucrarea a fost încredințată d-lui profesor Sextil Pușcariu, membru corespondent al Academiei Române, care a prezentat un program în conformitate cu dorințele Comisiunii. Programul se publică în fruntea acestui întâiu fascicul, rămânând ca introducerea pentru întreaga operă să apară la sfârșitul ei.

«D-l Pușcariu lucrează după materialul lexical cules în cea mai mare parte de d-l Philippide și de colaboratorii săi, iar în lucrarea sa este ajutat de d-nii profesori C. Gălușcă și C. Lacea pentru prima redactare a materialului, de d-l profesor I. Rădulescu-Pogoneanu pentru revizuirea părții formale a lucrării, pentru controlarea traducerii franceze și pentru redactarea neologismelor, precum și de alți colaboratori pentru extragerea și rânduirea cuvintelor.»

«După cuvântările M. S. Regelui, s'a tipărit raportul adresat Comisiunii de d-l Sextil Pușcariu asupra ideilor după cari trebue să se întocmească lucrarea Dicționarului — idei cari au fost aprobate de Comisiune.

«In acest mod ne aflăm ajunşi la momentul mult dorit, când Dicţionarul limbii române începe a se publică. Comisiunea Domniilor-Voastre a hotărît ca această publicare să se facă în fascicule şi să se pună la îndemâna publicului pe cale de abonament, îndată după apropiatele sărbători.

«Comisiunea Domniilor-Voastre are toată încrederea că marea lucrare, aşà cum este organizată — graţie puterilor tinere cari pun în aducerea ei la îndeplinire toate energiile şi toată cultura lor ştiinţifică şi literară — va înaintà bine, învingând marile greutăţi cari se întâmpină în lucrări de acest fel, când ele se fac întâia oară pentru o limbă.

«Membrii Comisiunii: *D. Sturdza, N. Quintescu, T. Maiorescu, Gr. Tocilescu, I. Kalinderu*»

D-l *Şt. C. Hepites* zice: Laudă se cuvine să aducem membrilor Comisiunii Dicţionarului şi autorului primei sale fascicule.

Fără gând de nici un fel de micşorare a marilor merite ale acestei publicaţiuni, cer voie a atrage atenţiunea asupra unor cuvinte ştiinţifice — foarte puţine la număr, — ale căror definiţiuni pare-mi-se că nu sunt cele mai nimerite.

In exemplul de definiţiune al cuvântului *Abscisă*, pag. XXXIII, vorbele *în spaţiu* trebuesc înlocuite prin *într'un plan;* modificată în acest sens definiţiunea acestui cuvânt, ea ar fi generală.

Cuvântul *Aerometru*, definit prin «aparat care serveşte la măsurarea densităţii aerului şi a gazelor», nu este cunoscut în Fizică. Aşà cum îl defineşte Littré: «Instrument qui sert à mesurer la condensation ou la raréfaction de l'air» nu ar puteà fi decât *Manometrul*.

Cuvântul *Aerometrie*, însemnând «partea Fizicei care tratează despre densitatea aerului şi gazelor», nu poate fi acceptat, tot după cum nu pot fi acceptate definiţiunile ce se dau cuvintelor *Aeroplan* şi *Aerostatică*, deoarece cel dintâiu desemnează un aparat mai greu ca aerul şi care imitează sborul paserilor, iar cel din urmă indică *partea Fizicei* care se ocupă cu *echilibrul* fluidelor elastice.

D-l *Gr. G. Tocilescu* e surprins că se aduc astfel de obiecţiuni părţii Dicţionarului care s'a prezentat. Ar înţelege să se fi obiectat că, de ex., s'ar fi găsit unele etimologii greşite, nu s'au dat toate înţelesurile unor cuvinte, s'au omis cuvinte de baştină româneşti, sau alte lipsuri de felul acesta. Dar că nu sunt toate definiţiunile date după ultimele cerinţe ale ştiinţei, aceasta nu se poate pretinde unei lucrări, care nu e dicţionar tehnic, adică de specialitate.

Definiţiunile pe deplin exacte căutaţi-le—pentru terminii ştiinţifici — în dicţionarele de ştiinţe. După cum d-l Hepites a găsit eronate câtevà definiţii de cuvinte ştiinţifice, poate şi d-l Tocilescu ar găsì altele pentru cuvinte epigrafice, arheologice, de arhitectură şi aşà mai departe. Cetiţi, vă rog, ce zice Littré în prefaţa marelui său dicţionar al limbii franceze. Cu chipul acesta însă nu se judecă un dicţionar al limbii. Să nu ne împiedicăm de lucruri mici, căci definiţiunile se schimbă cu progresul ştiinţelor şi ceeace azi e bun, mâine nu mai este, şi apoi definiţiunile de cari ne-a vorbit d-l Hepites sunt luate din dicţionare străine. Noi cei din Comisiune credeam că D-Voastre aveţi să salutaţi ca o zi de sărbătoare această apariţie, căci v'am dat tot ce am putut mai bun, după ce s'au învins atâtea dificultăţi, şi după ce s'a găsit rostul atât de mult căutat al lucrării.

D-l *I. Bianu* zice: Mare dreptate a avut d-l Tocilescu, spunând că trebue să salutăm ca o zi de sărbătoare naţională ziua în care a apărut începutul acestui dicţionar al limbii române. Au trecut 100 de ani, de când cele mai înalte inteligenţe ale neamului nostru şi cei mai devotaţi apostoli ai culturii sale au început a lucrà la întocmirea dicţionarului limbii naţionale. Lucrarea însă este aşà de grea, încât tot ce s'a încercat până acum au fost sau numai lucrări foarte modeste ori greşite în cencepţia lor, sau începuturi rămase necontinuate. Acuma se prezentă întâia oară înaintea noastră şi a publicului o lucrare lexicografică concepută la înălţimea ştiinţei de astăzi şi executată de o serie de tineri pregătiţi şi entuziaşti pentru acest lucru. In lunga şi frumoasa introducere pusă la începutul fascicolului se arată principiile largi, pe cari se înalţă lucrarea. Greşeli ca cele arătate de d-l Hepites se pot găsì probabil chiar mai multe, şi ar fi bine ca să fie înlăturate; dar în orice caz, ele sunt de o însemnătate foarte mică, pentrucă terminii ştiinţifici nu sunt nici unul la mie din materialul dicţionarului. Partea cea cu totul covârşitoare o fac cuvintele generale şi de baştină ale limbii şi deci valoarea dicţionarului stă în modul cum acestea sunt studiate şi tratate, căci ele sunt peste 999 la mie. In dicţionarul acesta ni se prezentă întâia lucrare în care se clasifică în mod logic desvoltarea sensurilor şi a formelor cuvintelor în evoluţiunea lor istorică — arătate prin exemple alese din scriitorii noştri. Dicţionarul astfel conceput este deci o operă filologică şi de aceea greşelile de definiţiuni pentru unii termini ştiinţifici au aici o însemnătate minimă. De altfel se găsesc şi în alte opere fundamentale,

cum este Littré. Facerea acestui dicționar numai în Academie se frământă de 23 de ani; iar de 10 ani Comisiunea noastră a luptat cu mari greutăți, până când să ajungă să aibă mulțumirea de a vedeà începutul tipărit. Aduc aminte că lucrări de acest fel au fost totdeauna din cele mai grele. Littré povestește în amănunte, cum a lucrat peste 35 de ani la opera lui; tot așà cel mai nou dicționar francez, Hatzfeld-Darmsteter-Thomas, a cerut tot cam atâta timp de muncă, și toți aceștia nu făceau întâiul dicționar al limbii lor. Spre a ne da seama de greutatea muncii, care se îndeplinește acum sub îngrijirea Comisiunii noastre, este bine să comparăm dicționarele românești de până acum cu acesta, al cărui început avem fericirea de a-l vedeà astăzi. D-l Bianu cunoaște de aproape străduințele Comisiunii și zelul cu care lucrează redactorii dicționarului și de aceea este convins că se cuvine recunoștință Comisiunii, laude și cuvinte calde de încurajare pentru tinerii lucrători. Greșelile și scăpările din vedere arătate de d-l Hepites s'ar puteà și ar fi bine să se înlăture, dacă corecturile ar trece și pe subt ochii unui om de știință; iar acelea cari totuș vor scăpà, și cari negreșit vor fi puține, se vor puteà îndreptà la sfârșit într'un *Addenda et corrigenda*. Când se va face noua ediție, multe îmbunătățiri se vor puteà introduce. Până atunci să fiți încredințați că se ridică un mare și frumos monument național, pentru executarea căruia patru tineri învățați și culți își dau toate puterile minții lor, iar Comisiunea noastră își dă silinte, pentru cari toți Românii culți și mai întâiu Academia trebue să le fie recunoscătoare.

D-l *P. Poni* este dispus să creadă că în adevăr se face o operă monumentală. Chestiunea ridicată de d-l Hepites a fost în înțelegerea membrilor din Secțiunea științifică, cari au fost oarecum surprinși de acele erori de definițiune a unor cuvinte științifice. Semnalând aceste definițiuni greșite, am arătat dorința ca lucrarea să se îndrepteze în viitor și să iasă cât mai bună. De aceea rog pe d-nii filologi să nu se supere, căci, dacă am ridicat chestiunea, n'am făcut-o cu nici un gând rău, și nici nu criticăm lucrarea filologică, care, recunoaștem, s'a făcut cu cea mai mare încordare. E vorba numai să găsim un mijloc, ca erorile să nu se mai repete, sau — în cazul când aceasta nu se poate — cuvintele tehnice să fie scoase din dicționar.

D-l Președinte *I. Kalinderu* explică modul cum lucrează Comisiunea, cum se împart probele tipografice membrilor spre a cercetà cuvintele din dicționar și spre a face fiecare observațiunile sale.

D-l I. Kalinderu, în special, timpul pe care l-a avut disponibil, l-a consacrat lucrării, a urmărit în publicitate criticile ce i s'au adus și le-a semnalat și unora din colegii din Comisiune. Să fiți deci încredințați că noi am făcut tot ce am putut spre a vă da lucrare cât mai bună. Erori de definițiuni, firește, e bine să nu existe și de aceea să căutăm a le îndreptà pentru viitor. D-sa crede că lucrul s'ar puteà remedià, alegându-se în Comisiune și un membru din Secțiunea științifică, iar dacă numărul de cinci nu poate fi depășit, d-l Kalinderu ține locul d-sale la dispozițiune.

Ședința se ridică, rămânând ca discuțiunea să urmeze într'o ședință viitoare.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 13 APRILIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Am plăcerea a remite Academiei câtevà manuscrise și mai multe scrisori ale mult regretatului nostru coleg Vasile Alecsandri.

«Am primit această colecțiune dela d-l Ministru plenipotențiar Gheorghe Bengescu, membru corespondent al Academiei Române, care binevoește a le dăruì instituțiunii noastre, spre a fi încorporate în colecțiunea ei.

«Manuscrise sunt trei: unul cu textul *„Horei dela Sinaia"*, având data de 30 August 1886, iar altul, o prețioasă notiță autobiografică, scrisă în franțuzește către 1856 și făcând parte dintr'o scrisoare adresată filoromânului A. Ubicini.

«Am examinat această notiță, din care lipsește din nenorocire fila întâi, până la 1843, când poetul a scris: *Baba Cloanța, Strunga, Doina, Hora* și *Craiu nou.* In celelalte file autorul scrie despre cutreierarea Moldovei pentru adunarea poeziilor și baladelor populare, despre introducerea reprezentațiunilor în limba română pe scena teatrului moldovenesc, într'o vreme când societatea înaltă disprețuià tot ce erà național. Prima piesă *„Iorgu dela Sadagura"* a obținut un mare succes, pe când reprezentația *„Carnavalul în Iași"* erà aproape să fie oprită, din pricină că ridiculiză comploturile cu cari prințul Sturdza și alte personaje amenințau pe Moldoveni, în interesul

protectoratului rusesc. S'a mai jucat: *Piatra din casă, Nunta ţărănească, Chiriţa la Iaşi,* cari au dovedit că limba românească poate exprimà tot atât de bine comedia şi muzica.

«Dă apoi preţioase informaţiuni despre mişcarea tinerilor naţionalişti, începând din 1844, despre revoluţiunea din 1848, când a scris *„Deşteptarea României“* şi despre exilul său petrecut în mare parte la Paris în interesul cauzei naţionale.

«La sfârşit arată funcţiunile ce a ocupat până la 1856, titlurile ce a avut, şi termină zicând că: «a iubit mult, de aceea i se va ertà mult».

«Al treilea manuscris e o notiţă, tot în limba franceză, despre începuturile literaturii române, în special în prima jumătate a veacului trecut. Aceasta cuprinde unele apreţieri asupra scriitorilor contimporani, pomeneşte de foile: *Progresul* şi *Dacia literară* şi pare că a fost scrisă ca articol de informaţiuni.

«Scrisorile, de asemenea în franţuzeşte, datează din 1885 până la 1890, sunt în număr de 122, toate adresate d-lui Bengescu, cu care erà în bune relaţiuni. Cele mai multe se referă la afaceri personale, la serviciu, căci d-l Bengescu erà secretar la Legaţiunea din Paris, şi numai câtevà la chestiuni de interes general.

«Astfel, într'una, doreşte a şti dacă Victor Hugo ar primi marele cordon al Stelei sau Coroanei României ce vroià să-i ofere M. S. Regele. Intr'altele vorbeşte de conflictul din 1885, cauzat de legea franceză a tratatelor comerciale. In privinţa acestuia d-l Bengescu a scris o interesantă broşură, iar Ministrul ţerii la Paris, care erà Alecsandri, a făcut interveniri pe lângă membrii guvernului Republicei, pe lângă deputaţi şi ziare, lucrând la aplanarea neînţelegerii şi la încheierea convenţiunii franco-romăne.

«Sunt apoi descrieri despre petrecerea sa în Paris, la Bucureşti, Aix-les-Bains, Castelul Peleş, Mirceşti, cum şi scurte apreţieri asupra persoanelor şi mişcărilor contimporane din ţară, din Bulgaria şi Rusia. Am avut mângâierea sufletească să găsesc amintit, în câtevà locuri, şi pe mult regretatul meu frate Doctorul N. Kalinderu, cu care erà în bune legături.

«In corespondenţa din 1886 vorbeşte despre participarea sa la sfinţirea mânăstirii Curtea de Argeş, unde a cetit oda cunoscută, iar în 1888, aflându-se la Castelul Peleş, a scris în albumul Prinţului de Galles următoarele stihuri:

Sunt dragi înalţii oaspeţi înaltului Carpat,
El te-a primit ferice cu soare încoronat,

Dorind să răsădească în sufletu-ți regesc
O rază neuitată din cerul românesc!

pe cari M S. Regina a avut grația a le traduce în nemțește și a le copià cu mâna proprie alăturea de textul românesc Alecsandri adaoge în scrisoare, că Prințul își va aduce poate aminte de România, când va devenì Rege al Angliei și Impărat al Indiilor.

«In sfârșit scrisorile înfățișează pe poet în intimitate, cu spiritul său vioiu și o adâncă pătrundere a oamenilor și a lucrurilor Ele vor servì cu mult folos celor cari vor cercetà vieața și activitatea lui, cum și unele momente din istoria noastră din secolul trecut.

«Pentru colegul nostru, d-l Bengescu, această corespondență e o prețioasă comoară de amintiri ale relațiunilor amicale ce a avut cu Alecsandri și ale carierei sale de diplomat. Dăruirea ei e un scump sacrificiu, pe care-l face de sigur, fiindcă e vorba de Academie, din care neuitatul răposat a făcut multă vreme parte, și care e o păstrătoare vrednică a tezaurului nostru național.

«De aceea Delegațiunea va fi fără îndoeală în sentimentele d-v. ale tuturora, când va aduce călduroase mulțumiri d-lui Bengescu pentru prețiosul d-sale dar.»

D-l *I. Pușcariu* cetește comunicarea sa: *Două Zamfire.*

Una dintre ele a fost fiica lui Moise Vodă, refugiată în Ardeal ; se mărită acì mai întâiu după maghiarul Ștefan Keserü, iară a doua oară după polonul Stanislav Nisowsky. După moartea ambilor bărbați, Zamfira cumpără moșiile Sân-Georz și Valea Streiului în comitatul Hunedoarei și repară mănăstirea Prislop din pădurea Silvașului de sus, unde fu îngropată în anul 1580. Toate aceste date sunt cunoscute din diploma din anul 1575 și din inscripțiunea de pe mormântul ei, publicate în colecțiunea Hurmuzaki, II, 5.

A doua Zamfira e nepoata lui Mircea Vodă Ciobanul și a soției sale Chiajna dela o fată a lor cu numele Stana, măritată după Ioan Logofătul dela Pitești, cari refugiați fiind în Transilvania, acì au cumpărat moșia Csáklya (românește Cetea), în comitatul Alba Iulia, și se mărită pentru prima oară cu agentul diplomatic Petru Rácz de Tövis, iară a doua oară după baronul Ioan Balintit asemenea de Tövis. Un succesor al acestuia, Ioan Gál de Hilib, fost membru al Curiei regești din Budapesta și coleg al conferențiarului, i-a comunicat acestuia patru diplome din anii 1562, 1575, 1577 și 1599, referitoare la familia Zamfirei, nepoată a lui Mircea Vodă Ciobanul și strănepoată a lui Petru Rareș, pe cari decopiindu-le fidel, fiind până acum nepublicate, le prezentă Academiei ca unele ce înavuțesc literatura istorică din veacul XVI.

D-l *Dr. V. Babeş* citeşte comunicarea sa despre: ***Critica ştiinţifică a măsurilor sanitare actuale din comunele rurale.***

Conferenţiarul începe prin a aduce omagiile sale de admiraţie şi de recunoştinţă memoriei unui mare bărbat de Stat şi patriot care, deşì nu aparţineà Academiei, totuş prin calităţile sale înalte şi-a câştigat un drept la recunoştinţa ţerii întregi. Vorbeşte de Vasile Lascăr, care a apreţiat necesitatea reformelor economice şi sanitare la ţară şi care a îmbrăţişat cu profundă convingere toate ideile medicilor sanitari, toate rezultatele ştiinţelor sanitare, declarând că toate celelalte îngrijiri ale Statului trebuesc subordonate aceleia pentru sănătatea publică, şi a căutat cu orice preţ să realizeze idealul său. In timpul prea scurt cât a condus Ministerul de Interne a săvârşit o muncă uriaşă în acest sens şi a ajuns la rezultate admirabile şi neaşteptate. Lui i-au urmat oameni cari nu i-au priceput ideile, nefiind iniţiaţi în ştiinţele sanitare, şi cari au căutat să distrugă ceeace dânsul crease pe terenul sanitar.

Ar fi de prima necesitate ca serviciul sanitar să fie neapărat scos din administraţia politică şi pus sub o conducere competentă, în care o lungă experienţă practică trebue combinată cu o solidă bază ştiinţifică modernă. Acest serviciu va trebuì să fie independent, înzestrat cu putere executivă, dispunând de mijloacele necesare, garantându-i-se stabilitatea şi continuitatea în opera mare a regenerării sanitare a ţerii.

Altă mare piedică, care se opune realizării scopului, este cercul viţios care există între *mizerie, stare proastă culturală şi sanitară.* Pentru o mai bună înţelegere oratorul dă ca exemplu *pelagra* şi arată cum, cu ocaziunea studiilor şi anchetelor pe cari le-a făcut la ţară în vederea combaterii pelagrei, s'a convins că această boală e o foamete cronică, şi din anchetele publicate de d-sa în *Buletinul Serviciului sanitar* se vede că în regiunile cu pelagră starea ţăranului e atât de desperată, că bugetul său e atât de mizerabil, că el e atât de îndatorat şi de exploatat, încât în starea de azi, în cea mai mare parte a ţerii, nici nu poate fi vorba de ridicarea sa economică. Din contra se îndatorează din ce în ce mai mult; locuinţa şi hrana mizerabilă, tainul infect dela proprietar sau arendaş îl îmbolnăveşte şi cade atins de toate boalele mizeriei. Copiii pelagroşilor, din cauza mizeriei şi lipsei de braţe, din frageda lor etate sunt forţaţi a muncì, nu pot umblà la şcoală, lipsindu-le timpul, cărţile, hainele. Astfel se închide cercul viţios care sugrumă vitalitatea poporului român, încât această frumoasă şi bogată ţară a ajuns să ocupe locul cel din urmă, în ce priveşte starea economică, sanitară şi culturală a ţăranului.

In special Vasile Lascăr însărcinase Asociaţiunea generală a medicilor din ţară cu pregătirea unei legi sanitare, în vederea ridicării sanitare a

țăranului, care să nu conție numai deziderate și dispoziții iluzorii și neexecutabile, ci care să poarte în sine garanțiile pentru executarea sa.

In ceeace privește ridicarea sanitară a comunelor rurale și a țărănimii, Vasile Lascar a îmbrățișat cu convicțiune instituțiunile prevăzute în această lege: a *agenților sanitari*, *a moașelor de clasa II și a infirmeriei rurale.*

Din cauză însă că Direcțiunea, care a venit la putere după plecarea lui Vasile Lascăr, a criticat și a lăsat în părăsire programul la care conlucrase și d-l Babeș, d-sa își propune să discute unele puncte din acest program pe baza rezultatelor obținute și pe baza științelor sanitare.

Arată că cel mai mare inconvenient al actualei organizațiuni sanitare e lipsa de stabilitate, de putere și de prestigiu al serviciului sanitar.

Altă necesitate este specializarea pe secțiuni a Consiliului sanitar, care astăzi nu satisface, fiind ocupat mai mult cu chestiuni secundare, neavând nici dreptul de inițiativă și de execuțiune.

Serviciul sanitar va trebuì să dispună de un fond sanitar independent, alimentat de o contribuțiune anumită sanitară.

Serviciul sanitar va trebuì să fie înzestrat cu un institut sanitar special, pentru a puteà lucrà pe baza științelor sanitare și pentru a formà personalul sanitar.

Medicul sanitar va fi cu totul deosebit de medicul practic prin o specializare în medicina preventivă, pe când astăzi orice medic și chiar orice om politic se crede competent pentru a dictà, discutà și executà măsurile sanitare.

Un mare neajuns provine din lipsa de medici, căci e trebuință de un număr triplu de medici la țară și ar trebuì 20 ani, până ce facultățile din Iași și București să poată produce atâția medici.

Din această cauză medicii de circumscripții nu-și pot face serviciul, având 50 și mai mult de comune depărtate de vizitat necontenit.

Pentru a da deci un ajutor medicului și sătenilor, s'a creat din foștii sanitari ai armatei, cari trec prin o școală care funcționează la Institutul de patologie și bacteriologie, *agenți sanitari*, adică servitori sau ajutori ai medicilor de circumscripții, lucrând sub ordinele lor, declarând boalele molipsitoare, făcând vaccinațiuni, dezinfecțiuni și izolări, denunțând toate neajunsurile sanitare și sfătuind pe săteni în chestiunile sănătății publice. Insă funcțiunea lor principală este întreținerea și îngrijirea *infirmeriei rurale.*

Din examenul rapoartelor medicilor primari de județe, din anul trecut, asupra agenților sanitari, reiese că au fost de cea mai mare utilitate. afară de mici excepții, unde nu au fost destul de obișnuiți cu noua lor funcțiune.

In anul 1905, în județul Neamțu, agenții sanitari făceau vizite zilnice în fiecare sat, spre a examinà starea sanitară a locuitorilor și spre a descoperì boalele infecțioase, precum și pelagra, sifilisul, paludismul, alcoolismul, tuberculoza și conjuctivita granuloasă.

Bolnavii văzuți de cei 25 agenți sanitari erau în număr de 13.200. Numărul copiilor vaccinați de ei erà de peste 6.000. Primele ajutoare tuturor bolnavilor de boale infecțioase, izolarea lor în infirmerii, vizitarea tuturor localurilor și stabilimentelor publice, pentru constatarea stării lor igienice, conferințe sanitare cu sătenii în cercurile culturale au fost executate de ei.

D-l medic primar de *Tutova* scrie: «Ei s'au arătat elemente utile și chiar necesare, au însă nevoie de a fi conduși și controlați de aproape»

Medicul județului *Vasluiu* scrie: «Agenții sanitari și infirmeriile sunt factorii cei mai puternici în combaterea epidemiilor.»

Medicul primar al județului *Vlașca* s'a servit mult de agenții sanitari, eliminând pe cei găsiți ignoranți. Au dat 11.424 de consultații.

D-l medic al județului *Argeș* se pronunță în modul următor: «Față de multe comune (161), bântuite de epidemii, au fost necesare numeroase deplasări. Agenții sanitari au adus deci reale servicii prin combaterea epidemiilor.»

D-l medic primar al județului *Brăila* zice: «Agenții sanitari sunt indispensabili serviciului sanitar la sate, în combaterea epidemiilor, în distribuirea medicamentelor, în farmaciile comunale, în vaccinări, în curățenia locuințelor, în ridicarea gunoaielor, sleirea puțurilor, și în tot ce atinge serviciul de igienă și salubritate publică.»

Grație lor, boalele contagioase nu rămân ascunse, execută izolarea și dezinfectarea, aplică tratamentul prescris de medic. In tratamentul difteriei ei sunt de mare folos, dând primele ajutoare și făcând imediat inoculațiunile cu ser.

Afară de câtevà mici defecte, ușor de remediat, reiese din aceste și din alte rapoarte, că agenții sanitari sunt de cea mai mare necesitate în împrejurările de azi.

Trecând la rezultatele aduse de *infirmeria rurală*, arată că această instituțiune, după convingerea d-sale, este indispensabilă în combaterea epidemiilor. Neapărat că nu s'au putut găsì în toate părțile localuri spațioase și bine izolate, însă lucrul principal e ca cei infectați să fie imediat scoși din sânul familiei pentru a fi izolați.

Izolarea se poate face astăzi cu mijloace simple, nu e nevoie de un aparat luxos de dezinfectare, nici de localuri luxoase, după cum pretind unii colegi puțin orientați.

S'au preconizat pentru înlocuirea infirmeriilor corturi sau case transportabile, dar aci în țară, unde păstrarea obiectelor publice e cât se poate de anevoioasă, la prima ocazie, de sigur că s'ar pierde părți esențiale din aceste case, așà încât foarte curând ar deveni defectuoase.

S'a mai afirmat că în loc de infirmerii trebuesc *spitale*. Această afirmațiune e cu totul greșită, căci spitalele niciodată nu vor puteà înlocuì infirmeriile. Spitalul e o instituție care nu previne boalele, ci o instituție de caritate, pentru a da celor bolnavi o îngrijire mai bună. In teză generală, spitalele nu contribuesc cu nimica pentru combaterea epidemiilor și pentru asanarea țerii, mai cu seamă că multe spitale nici nu au pavilioane de izolare pentru boale infecțioase. Apoi, la cele mai multe, au ca medic chiar pe medicul de plasă, care astfel e împiedicat să viziteze întinsa sa circumscripțiune și să conducă opera sanitară, să controleze și să instruească agenții sanitari și moașele, să dirijeze dezinfectările și să combată epidemiile.

Alt inconvenient mare al acestor spitălașe e că sunt relativ scumpe, au nevoie de instalații și personal scump, astfel că sume însemnate din banii publici se cheltuesc pentru o instituție fără valoare sanitară, distrăgându-le dela adevăratele lor destinațiuni.

Aceea ce ne trebue și ce nu avem nu sunt aceste spitale pentru toate boalele, ci în prima linie infirmerii, azile de izolare și apoi spitale și azile mai mari, specializate pentru tuberculoși, pelagroși, granuloși, etc.

In ce privește rezultatele obținute până acum prin *infirmerii*, câtevà date statistice comparative vor arătà foloasele pe cari le-au adus.

In anul 1904, grație organizațiunii administrației sanitare a regretatului V. Lascăr, a infirmeriilor și agenților sanitari mai cu seamă, precum și disciplinei riguroase, introduse în serviciul sanitar, populațiunea s'a ridicat în mod extraordinar.

Pentru a câștigà o convingere și mai sigură în această privință, oratorul cercetează rapoartele celor mai mulți medici primari de județe, cari s'au pronunțat cu multă independență de caracter în contra intențiunilor administrației superioare, și numai unii medici, tocmai din acei al căror raport e mai slab și mai nedocumentat, se pronunță în contra infirmeriilor, mai ales medici bătrâni cari nu știu să facă diferința între medicina preventivă și medicina curativă. Astfel un medic primar zice: «Dacă bolnavii nu merg la spitale, unde au mâncare bună, îngrijire medicală, cum să prefere ei infirmeria, unde nu găsesc medici, nici mâncare, ci numai pe agentul sanitar?»

Insă chiar acest medic, când e vorba de maladii contagioase, recunoaște că izolarea bolnavilor în infirmerii a avut rezultat satisfăcător,, că epidemiile nu se întind în alte comune vecine.

Dânsul mai spune: «Suntem partizani convinşi ai infirmeriei acolo, unde sunt mijloace pentru întreţinerea ei, cu medic, agent sanitar, servitori, hrană, medicamente şi căldură.»

Pentru aceşti medici nu principiul izolării e lucrul principal, ci tot felul de condiţii cari nu se pot realiză. Neavând medic şi lux pentru infirmerii, mai bine să piară ţara decât să izolăm bolnavii în mod modest şi în infirmerie fără medic.

Această nenorocită mentalitate se găseşte şi la acei medici zişi moderni, cari veniţi din străinătate, din institute luxoase, profesează şi aci, că nu se poate combate tuberculoza ca boală populară, decât cu sanatorii scumpe, adică mai bine să piară ţara de tuberculoză, decât să izolăm pe tuberculoşii periculoşi şi incurabili în azile modeste şi ieftine. După aceşti savanţi, izolarea nu se poate face decât cu lux şi cu o dezinfectare costisitoare.

In această ordine de idei s'au cheltuit din nou milioane pentru o mare cantitate de spitale, desfiinţându-se aproape în toate judeţele cei mai mulţi agenţi sanitari şi mai ales infirmierii, astfel încât numai graţie sforţărilor mari ale unor medici primari au putut fi mănţinute unele.

Greşeala făcută prin neglijarea infirmeriilor e cu atât mai mare, cu cât chiar în primul an dela înfiinţarea lor au dat rezultate admirabile.

Astfel la *Buzău* cele 20 de infirmerii au făcut nu numai ca boalele infecţioase tratate acolo să se vindece, dar graţie infirmeriilor s'au stins epidemiile cari mai înainte se eternizase şi produsese o mare mortalitate

Asemenea la *Covurluiu*, unde medicul primar e încântat de aceste infirmerii, la cari a mai adaos o pâinărie şi o ospătărie pentru hrănirea raţională a pelagroşilor.

Medicul primar al judeţului *Dâmboviţa* arată că la infirmerie s'au dat 7.880 de consultaţii şi, prin căutarea în infirmerie a scarlatinei, mortalitatea a scăzut la 1%, pe când în anul precedent fără infirmerie eră 22%.

In judeţul *Fălciu* s'au consultat la infirmerie 6.895 bolnavi.

In *Ialomiţa* s'a constatat în 1904 un spor de populaţie de 3.911 locuitori, graţie infirmeriilor cari au scăzut foarte mult mortalitatea de pojar, scarlatină, etc.

In judeţul *Putna* numai o singură infirmerie a avut un număr mai mare de bolnavi, adică 47 scarlatinoşi cu 4 morţi, pe când 6 scarlatinoşi cari n'au putut fi internaţi *au murit toţi.*

In judeţul *Roman* mortalitatea scarlatinoşilor din infirmerie a fost de 9,3%, a dizentericilor de 7,7%. A acelor trataţi acasă, de scarlatină de 21,40%, de dizenterie de 26,19%.

In *Romanaţi* s'au stins epidemiile, graţie infirmeriilor şi s'a ridicat mult populaţiunea, cu 3.274 suflete.

In județul *Dorohoiu* din 45 infirmerii s'au desființat treptat 26 în anul 1905 și în acelaș timp numărul morților a crescut din nou. In anul 1904 a scăzut la 3.250, la 1905 a fost de 4.256, adică au murit o mie de oameni mai mult decât în anul precedent.

In județul *Ialomița:*

Scarlatină 160 cazuri. Morți din cei tratați în infirmerie 5%, din cei căutați acasă 16%.

Pojar 60 cazuri. Morți din cei tratați în infirmerie 0%, din cei căutați acasă 3%.

Febră tifoidă 79 cazuri. Morți din cei din infirmerie 2,5%, din cei căutați acasă 15%.

Dizenterie 7 cazuri. Morți din cei din infirmerie 0%, din cei căutați acasă 12%.

Mortalitatea de scarlatină în infirmerii a scăzut la 7,5%, pe când printre cei tratați acasă erà de 17,8%. In pojar mortalitatea la infirmerie erà de 3%, afară din infirmerie de 6,7%.

Mortalitatea de difterie la infirmerie erà 0%, afară din infirmerie 10%.

Mortalitatea de febră tifoidă la infirmerie erà de 6%, afară de 16%.

Tuse convulsivă: mortalitatea la cei din infirmerie 0%, afară 5%. Afară de aceasta s'au mai dat la infirmerie 2.312 consultații.

In județul *Tulcea* dizenteria până la înființarea infirmeriilor a dat o mortalitate de 25,7%, după tratament și prevenire în infirmerii mortalitatea a scăzut la 5,5%.

In județul *Muscel* mortalitatea de scarlatină în infirmerii a fost de 6%, acasă de 44½%.

In județul *Ilfov* s'a redus numărul infirmeriilor, cari funcționase în 1904, dela 70 la 10 și s'au abandonat măsurile sanitare din trecut; ca consecință, pe când în 1904 am avut un excedent de populație de 7.642, în anul 1905 excedentul a scăzut la 4.347, adică au murit cu 3.300 oameni mai mult ca în anul trecut.

Așà dar efectul admirabil al infirmeriilor nu s'a arătat numai prin vindecarea boalelor, dar și prin aceea că epidemii înrădăcinate și dezastroase s'au stins prin izolarea bolnavilor în infirmerie.

Interesant e raportul medicului județului *Vlașca* pe anul 1905, când i s'au desființat cea mai mare parte din infirmerii, sub motiv că nu aduc nici un folos:

«In cinci comune, în cari cu mari sforțări am putut păstrà infirmeriile, au fost 58 bolnavi de febră tifoidă cu 6 decese, pe când acolo unde au fost suprimate au fost 47 bolnavi cu 11 decese.»

De scarlatină în infirmerii s'au tratat 22 cazuri fără decese, acasă 51 cazuri cu 11 decese, deci 21,7%.

Unde infirmeriile au funcţionat, s'a stins imediat epidemia, pe când unde nu erau, ca în comuna Măgura, boala a continuat tot anul cu 54 bolnavi şi 11 decese. Difteria s'a stins imediat prin o infirmerie şi unicul bolnav s'a vindecat.

Se dovedeşte deci, în mod cert, marele folos al infirmeriilor, diminuând mortalitatea şi oprindu-se întinderea epidemiei.

După cum se vede, infirmeriile aduc atâtea servicii de netăgăduit populaţiei dela ţară şi în schimb cheltueala pentru întreţinerea lor e neînsemnată, căci în timpul când nu funcţionează, ea poate sta închisă, şi când sunt bolnavi, ei singuri îşi procură alimente, fondurile cercurilor procurându-le ici, colea şi lapte. Dacă toate infirmeriile ar dispune cel puţin de lapte, rezultatele obţinute de ele ar fi ideale.

Ca un rezultat datorit în mare parte fostei organizări sanitare e că în 1904 populaţia României a crescut cu 100.000, pe când în 1905, abandonându-se această organizare, excedentul a fost numai de 85.000.

Neapărat va trebuì astăzi un conducător al serviciului sanitar, savant şi foarte experimentat, cunoscând ţara şi principiile adevăratei lupte sanitare, va trebuì să profite de această experienţă, reorganizând în mod raţional instituţiunile sanitare, alegând un personal conştiinţios şi capabil, care să-l ajute în această grea misiune.

Astăzi cauza pentru care acest personal nu e bine ales, e că e numit în urma unui concurs insuficient, în condiţiuni insuficiente, nefiind aleşi aceia cari au cunoştinţe sanitare practice suficiente şi nefiind examinaţi de oameni competenţi.

Prima grijă a proiectului de lege sanitară, pe care l-a făcut Asociaţia, a fost să se prevadă ca candidaţii pentru posturile de medici primari de judeţe să fie medici legişti, să fi primit în Institututul sanitar cunoştinţele necesare sanitare şi ca în juriu să fie reprezentate ştiinţele sanitare, pe când astăzi chiar în juriul concursului nu se prevede ca să existe măcar o singură persoană competentă. Deci nu instituţiunea medicilor de judeţe este-rea, ci modul de a-i pregătì şi de a-i alege.

Idea de a desfiinţà medicii de judeţ şi de a-i înlocuì cu inspectori regionali, fiind trimişi din centru în diferitele regiuni, e cât se poate de nenorocită şi de neştiinţifică, căci în ştiinţele sanitare, ca şi în toate ştiinţele naturale, cunostinţa profundă a terenului de studiu şi continua observaţiune sunt primele condiţiuni pentru a ajunge la un rezultat practic, terenul şi observaţiunea, în cazul de faţă, fiind cunoaşterea profundă a regiunii şi a

ţărănimii, a obiceiurilor, a stării economice şi culturale, a geografiei medicale a judeţului încredinţat medicului primar.

Această profundă cunoştinţă a terenului de activitate nu se poate câştigà de un inspector, ci numai de un om pregătit anume şi trăind timp îndelungat în mijlocul judeţului său.

Cu cât personalul sanitar inferior şi instituţiile sanitare se vor îmmulţì, cu atât mai mare va fi necesitatea unui control competent serios şi de aproape de către autoritatea sanitară.

Conferenţiarul termină această parte a studiului său critic, fiind convins de o parte că principiile cari trebue să călăuzească în opera mare a asanării ţerii sunt acelea ale ştiinţelor sanitare, cari nu pot fi pricepute şi aplicate decât de oameni specialişti în aceste ştiinţe, de alta că printre conducătorii destinului scumpei noastre patrii se vor găsì bărbaţi luminaţi cari, desfăcându-se de orice consideraţii personale şi politice, vor urmà opera măreaţă inaugurată de Vasile Lascăr, scriind în fruntea programului lor deviza mântuitoare: *Politică sanitară.*

ŞEDINŢA DELA 14 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Părintele I. Antonovici, profesor la Bârlad, se primesc în dar 100 documente vechi româneşti dintre anii 1597—1848.

Dela Muzeul naţional de istorie naturală din Paris se primeşte o listă de subscripţie pentru ridicarea unui monument lui Lamarck.

— Se decide ca Academia să se înscrie cu suma de 100 lei.

Se primeşte invitare la Congresul internaţional de ştiinţe istorice, care se va ţineà la Berlin în zilele de 6—12 August 1908.

— Se pune în vederea membrilor doritori de a participà.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că la ordinea zilei ar fi urmarea discuţiunii asupra raportului Comisiunii Dicţionarului, crede însă că ar trebuì să nu se mai facă nici o discuţiune, ci să se proceadă la alegerea unui membru din Secţiunea ştiinţifică în Comisiune.

D-l *Gr. Ştefănescu* este de părere că trebue să se continue discuţiunea, căci în şedinţa precedentă nu s'a luat deciziune ca să se

închidă și de aceea cere cuvântul în această chestiune. D-sa amintește că d-l Hepites a arătat numai unele definițiuni științifice cu totul greșite; însă afară de acelea mai sunt și altele. Așà este definițiunea cuvântului *Aeriform: De forma aerului*. Care formă? Pătrată, triunghiulară, cubică? Asemenea definițiuni nu pot fi admise, și întru cât îl privește, d-sa nu iea răspunderea dicționarului, așà cum este făcut. S'au introdus apoi în dicționar și franțuzisme cu totul nouă, cum este *abracadabrant*. Asemenea cuvinte nu trebuiau puse în corpul dicționarului ori de loc, ori, dacă erà să semnaleze că se găsesc în limbă, să se fi pus într'un suplement sau la finele fiecărei litere. Mai departe observă că explicarea cuvintelor se dă în limba franceză. Aceasta nu este admisibil; dicționarul fiind românesc și pentru Români, trebue ca cuvântul românesc să fie explicat tot în românește. In nici un dicționar din lume nu se dă această explicare în limbi străine, ci în limba națională. Pentru ce noi să facem altfel? Recunoaște partea bună a dicționarului, dar fascicula I, așà cum se prezentă, d-sa nu o admite, și este de părere să se facă o nouă ediție, în care să se aducă îndreptările cuvenite și în care să se dea explicarea cuvintelor în limba română, iar nu în cea franceză, care poate să se puie la finele explicării în limba română.

D-l *N. Quintescu* este de aceeaș părere cu d-l Ștefănescu în ce privește franțuzismele. D-sa a dorit ca ele să nu se pună în dicționar, dar majoritatea Comisiunii a fost de altă părere. Din cauza franțuzismelor, vedem acea limbă urîtă introdusă în legile noastre, în limba magistraturii, baroului, regulamentelor armatei și altele. Explicarea cuvintelor în franțuzește este bună. Inainte de aceasta, explicarea se da în limba latină. Astăzi aceasta nu se mai poate face, căci în limbile moderne s'au introdus noțiuni nouă, cari pe timpul Romanilor nu existau. Lucrarea ce vi s'a prezentat acum e cea mai bună, ce se puteà da. Se știe că o lucrare de dicționar este foarte ingrată și de aceea să fiți mai indulgenți. D-sa propune să se aleagă unul sau doi membri din Secțiunea științifică în Comisiune, și dacă trebuința cere, d-sa se retrage din această Comisiune.

D-l *Gr. G. Tocilescu* credeà că, după explicările date în ședința trecută asupra definițiunilor, d-l Ștefănescu nu va mai ridicà această chestiune. Acele definițiuni, despre cari s'a zis că sunt greșite, sunt luate din Littré. D-l Tocilescu cetește în Dicționarul lui Littré definițiunile relevate și arată că ele sunt întocmai cu cele date de

d-l Puşcariu, căci de acolo le-a luat. Oamenii noştri de ştiinţă acuză pe filologi de introducerea franţuzismelor în dicţionar; dar nu văd că tocmai d-lor le-au introdus în limbă şi filologii au fost siliţi să le semnaleze în dicţionar, căci dicţionarul este reflexul limbii ce grăim. Nu crede că e un respect reciproc ceeace propune d-l Ştefănescu, de a se aruncà în foc o lucrare a Comisiunii, care şi-a dat toate silinţele să dea tot ceeace a putut mai bun. D-l Tocilescu propune să se închidă discuţiunea şi să se aleagă un membru din Secţiunea ştiinţifică în Comisiunea Dicţionarului.

D-l *Dr. C. Istrati* găseşte că se răspunde prea vehement la o observaţiune justă făcută de membrii Secţiunii ştiinţifice. Colegii, cari au răspunderea lucrării, ar trebuì să fie recunoscători că li se semnalează acele erori. S'a făcut o îndoită greşeală: întâiu nu trebuiau puse cuvintele tehnice, şi al doilea, fiind puse, trebuià să li se fi dat definiţiuni bune. Dacă din broşura prezentată nu se poate face o nouă ediţie, atunci cel puţin în viitor să se evite greşeli ca cele semnalate.

D-l *A. D. Xenopol* zice că, evident, greşeli de definiţiune ca aceea a *aeroplanului* este o mare greşeală, căci astăzi asemenea cuvinte sunt foarte cunoscute, noţiunile pe cari ele le reprezentă fiind la ordinea zilei. D-sa este de părere ca numai paginele în cari se găsesc aceste definiţiuni să fie retipărite. Mai departe d-l Xenopol observă că franţuzismele cari au similare în limba română, cum sunt *pantă, maladie*, să nu se fi trecut, ci să fi rămas numai româneştile *clină, boală*, căci dicţionarul este învederat şi un învăţător al limbii. Sau dacă aceste neologisme se trec în dicţionar, să se arate: vezi cuvântul românesc: de ex. *pantă*, vezi clină; *maladie*, vezi *boală*.

D-l *I. Bianu* răspunde că aşà se şi face în dicţionarul nostru.

D-l *D. Sturdza* se miră de agitaţiunea pe care o vede în discuţiunea asupra dicţionarului şi se miră mai ales de doi colegi, cari critică cu asprime dicţionarul, pentrucă s'au înscris într'însul cuvinte de origine franceză zilnic întrebuinţate la noi în vorbirea de astăzi, şi cari, chiar în această discuţie, au pronunţat dicţion*e*r în loc de dicţion*a*r. S'a zis că rău s'a făcut că s'au trecut în dicţionar franţuzismele; dar colegii cari critică n'au observat că aceste cuvinte nu se dau ca bune, ci la fiecare este arătată originea lor prin însemnarea: *N. din fran*, adecă *Neologism din franţuzeşte*, şi prin aceasta tocmai ne face atenţi să le evităm în scrierea şi vorbirea curat românească. S'a criticat asemenea dicţionarul, pentrucă se

arată însemnarea cuvintelor şi în limba franceză. Pentru ce este rău aceasta? Este din contră foarte folositor ca şi străinii să poată uşor găsì cel puţin înţelesul fundamental al cuvintelor în dicţionar. D-l Philippide voià chiar ca înţelesul să fie indicat şi în limbile latină şi germană. Pentru ca arătarea înţelesului în franţuzeşte să fie făcută cât se poate mai bine, d-l Puşcariu a cerut şi Comisiunea i-a dat un ajutor mai experimentat în această privinţă. Toate acestea însă sunt lucruri cu totul secundare. Partea principală a dicţionarului este tratarea cuvintelor fundamentale ale limbii, şi dacă asemănăm acest dicţionar cu cel început de d-l Hasdeu şi cu probele făcute de d-l Philippide, vom vedeà marea superioritate a acestuia, pentrucă într'însul sensurile cuvintelor se clarifică şi se expun în ordinea lor logică. Nu suntem în stare a face astăzi o lucrare mai bună şi aceasta s'a dovedit prin toate încercările făcute de peste 20 de ani şi mai ales în ultimii zece ani, de când lucrarea este dată în grija acestei Comisiuni. Să ne mulţumim deci cu ce se poate face, mai cu seamă că se face un lucru bun, şi să nu vedem într'însul numai micile slăbiciuni sau greşeli, ci să vedem mai ales partea cea bună.

D-l *I. Kalinderu* zice că în privinţa terminilor ştiinţifici s'a făcut discuţiune în Comisiune şi s'a admis că în Dicţionar nu pot lipsì cuvintele uzuale de origine nouă. Aşà s'a făcut şi în Dicţionarul lui Littré şi chiar la noi, în al lui Damé, ca şi în dicţionarele germane. Prin urmare d-l Istrati n'aveà dreptate, când întrebà ce caută aceste cuvinte în dicţionarul nostru? S'au făcut acum unele mici erori, dacă erori sunt, căci definiţiunile sunt luate din dicţionare franceze, însă Academia are mai puţină răspundere, pentrucă Dicţionarul nostru nu se publică anonim ca al Academiei franceze, ci cu nume de autori. Pentru îndreptare s'a cerut să facă parte din Comisiune şi un membru din Secţiunea ştiinţifică. In ce priveşte definiţiunea cuvintelor în limba franceză, trebuià să se cetească în prefaţă şi să se vadă că asupra acestui punct s'a făcut iarăş discuţiune şi s'a hotărît aşà cum s'a lucrat, punându-se deciziunea ca punct de program. Faţă cu începutul acestei lucrări, d-l Kalinderu roagă pe membrii din Secţiunea ştiinţifică să fie mai indulgenţi şi să dea Comisiunii ajutor, pe cât e posibil, însă nu aşà precum a propus d-l Ştefănescu, ca anume să se pue la dispoziţie fiecare foaie din dicţionar tuturor membrilor, căci atunci n'am mai terminà lucrarea niciodată.

D-l *D. C. Ollănescu* prezentă următoarea propunere :

«Să se închidă discuțiunea, iar în Comisia Dicționarului, pe lângă membrii de astăzi, să se aleagă și d-l P. Poni.»

«*D. C. Ollănescu, I. Bogdan, D. Onciul, A. Naum, L. Mrazec.*»

D-l *P. Poni* regretă că nu poate primì sarcina de a luà parte la lucrarea Comisiunii Dicționarului, căci pe de o parte nu locuește în capitală, iar pe de alta n'are nici competința în materie.

Discuțiunea se închide.

— Raportul Comisiunii Dicționarului se iea spre cunoștință.

— Se realeg ca membri în Comisiune d-nii : *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza* și *Gr. G. Tocilescu.*

— Se decide a se completà Comisiunea cu un membru din Secțiunea științifică în persoana d-lui *Șt. C. Hepites.*

ȘEDINȚA DELA 16 APRILIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Sbiera*, întors dela îmmormântarea răposatului S. Fl. Marian, zice că la 12 Aprilie seara a plecat la Suceava spre a reprezentà Academia la îmmormântarea mult regretatului S. Fl. Marian și a dus și o coroană ca s'o pună pe mormântul lui. Din cauză de boală, d-l Tocilescu, care erà al doilea delegat, n'a putut merge. Indată ce a sosit la Suceava, d-l Sbiera a mers la casa decedatului, unde a împărtășit, în puține cuvinte, soției și familiei lui tristețea și durerea Academiei pentru această întâmplare neașteptată și prea timpurie și a depus pe sicriu cununa adusă. Acì s'a întâlnit cu membrul corespondent Părintele Dimitrie Dan dela Straja, cu care după amiazi a petrecut pe răposatul spre locașul veșnic. Deșì timpul erà ploios și rece, totuș stradele umede și glodoase erau tixite de oameni și luminate cu lămpile nocturne ale orașului, iar prăvăliile închise. Prohodul s'a săvârșit în biserica Sf Dumitru cu un număr mare de preoți. In biserică preotul cooperator local Orest Tarangul a ținut o cuvântare însuflețită asupra vieții și activității culturale și literare a răposatului. Indată după aceasta răposatul a fost condus la cimitir afară din oraș și, după așezarea corpului în cripta familiară, a luat cuvântul d-l Sbiera. In scurta sa cuvântare a spus :

«Nu dela mine însumi, ca vechiu cunoscut și prieten al ilustrului răposat, am sosit aici, ci ca trimis al Academiei Române din București, care este compusă din bărbați de cultură și de știință din toate țerile locuite de Români, și care, astfel, stă în fruntea culturii și literaturii tuturor Românilor. Românii în genere, și cei Bucovineni în special, vor rămâneà veșnic recunoscători gloriosului și marelui Impărat al Austro-Ungariei, Francisc Iosif I, fiindcă acesta este acela carele, îndată după urcarea sa pe tronul strămoșesc, prin rezoluțiunea sa din 20 Decemvrie 1848, a înființat la Institutul de studii filologice din Cernăuți o catedră pentru limba și literatura românească și, prin aceasta, a pus o temelie trainică pentru o cultură națională și la Românii bucovineni. Dintre cei patru bărbați bucovineni denumiți, respective aleși de către Academia Română ca membri activi ai săi, trei au răposat. Cel dintâiu dintre aceștia a fost neuitatul Alexandru Hurmuzaki (16 August 1823 — 8/20 Martie 1871), renumit ca fruntaș al mișcării naționale românești din anii 1848 și 1849 și ca redactor răspunzător al ziarului «Bucovina» (Octomvrie 1848 — Septemvrie 1850); al doilea a fost frate-său Eudoxiu Hurmuzaki (29 Septemvrie 1812 — 29 Ianuarie (10 Fevruarie 1874), renumit în literatura istorică a Românilor. Al treilea este ilustrul, pe care îl plângem acum, Simion Fl. Marian (1 Septemvrie 1847 — 11/24 Aprilie 1907). Neașteptata și prea timpuria lui plecare pe calea veșniciei ne-a adunat aici ca, cu întristare adâncă și cu durere sfâșietoare, să ne luăm rămas bun dela acest rar bărbat cultural și distins literator poporanist; el a luat îndemn dela mișcarea literară poporanistă pornită și la Românii bucovineni de prin anul 1857 încoace, și mai ales de când s'a început a se publicà în Cernăuți «Foia Soțietății pentru cultura și literatura română în Bucovina» (1865—1869), și încă ca elev de gimnaziu (1862—1871) a început răposatul a adunà și a publicà chiar (1869) câte una alta din literatura poporană nescrisă a Românilor bucovineni, continuând aceasta cu mai mare îndemânare, cu mai mult spor și cu extindere în tot decursul mănoasei sale activități pastorale (1876—1883) și prefesorale (1883—1907). Scrierile lui sunt foarte numeroase și se extind asupra mai tuturor ramurilor din literatura poporană nescrisă de pretutindenea, așà încât prin cetitul acestor cărți ajunge omul a cunoaște până la ce grad înalt de intelectualitate luminoasă, de simțire nobilă și de cuminție rară a ajuns poporul românesc din păturile lui necărturare în decursul existenței și al desvoltării sale.

Aceste scrieri vor păstrà veșnic printre cărturari numele acestui neîntrecut poporanist român, căci un proverb românesc ne spune că «cel ce scrie, și după moarte, cu alții vorbește, de aceea și nemuritor se socotește.»

După d-l Sbiera au mai vorbit la mormânt încă unsprezece reprezentanți dela diferite societăți și institute de cultură, între cari și profesorul universitar din Cernăuți, d-l Mateiu Friedwagner, ca reprezentant al catedrei de limbile romanice comparative, lăudând cu toții, pe întrecute, rodnica activititate culturală și literară a răposatului și, cu durere, luându-și rămas bun dela dânsul.

D-l *Șt. C. Hepites* prezentă Academiei al XVIII-lea volum din *Analele Institutului Meteorologic,* consacrat lucrărilor din anul 1902. In partea a doua, el cuprinde mai multe memorii de meteorologie și de fizica globului, iar în partea întâia este raportul adresat Ministrului Agriculturii asupra lucrărilor săvârșite în anii 1905 și 1906. Intre altele, acest raport conține o dare de seamă asupra deciziunilor luate de Conferința internațională a directorilor Serviciilor meteorologice, întruniți la Innsbruck. Asupra unora dintr'însele dorește d-l Hepites a atrage în deosebi atențiunea Academiei și în special a Secțiunii sale istorice.

Asupra propozițiunii:

«Pentru scopuri idrografice ar fi foarte mult de dorit ca Conferința să se ocupe de originea precipitațiunilor atmosferice excesive și de prevederea catastrofelor de acest fel. Ar mai trebuì studiat dacă aceste fenomene nu au vreo periodicitate», propusă de Biuroul de hidrografie din Viena, care a prezentat asupra ei un raport foarte circumstanțial. Conferința primește următoarele rezolutiuni:

«*a*. Institutele meteorologice sunt invitate a studià ploile excesiv de abundente și cari îmbrățișează o mare întindere. Studiul va cuprinde atât ploile, cari s'au întâmplat dejà, cât și pe acele ce se vor puteà întâmplà în regiunile supuse autorității lor. Institutele vor binevoì a publicà rezultatele studiilor lor respective.

«*b*. Se recunoaște utilitatea de a se căutà în documentele istorice ale diverselor țeri toate științele relative la fenomenele meteorologice anormale, ca inundațiuni, secete, ierni în deosebi friguroase, etc. Este de dorit ca rezultatele acestor cercetări să fie clasificate și publicate.

«*c*. Conferința găsește că lucrările de acest fel ar puteà formà subiectul unui concurs al vreunei Academii.»

Intențiunea d-lui Hepites nu este de a solicità înființarea unui asemenea concurs, ci potrivit cu grija ce totdeauna a avut colegul Bianu de a indicà în *Catalogul manuscriptelor românești* toate notițele privitoare la diferitele fenomene meteorologice, își permite de a atrage atențiunea tuturor colegilor, și în special a acelor din Secțiunea istorică, asupra dezideratelor Conferinței internaționale meteorologice.

In ceeace privește secetele, în lucrarea mea: *Secetele în România,* am reunit aproape tot ce am putut aflà asupra acestor fenomene, dar negreșit că vor mai fi și alte notițe pe cari eu nu le cunosc și cari ar fi bine să se cunoască și să se publice.

— Se recomandă Secțiunilor istorică și literară.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 14 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea a hotărît a propune să se publice în *Anale* scrierea d-lui C. C. Diculescu: *Originile limbii române. Studii critice și rezultate nouă.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 16 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea a decis următoarele:

a) Să se tipărească în publicațiunile Fondului Adamachi scrierea d-lui I. Simionescu: *Fauna cefalopodelor jurasice dela Hârșova.*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

b) A ales pe d-nii: *P. S. Aurelian, Dr. V. Babeș, P. Poni* și *Gr. Ștefănescu* să facă parte din Comisiunea de 12 pentru premiul Năsturel din 1908.

— Se iea spre cunoștință.

c) Și-a constituit biuroul pentru 1907—8, alegând Președinte pe d-l *P. Poni* și Vicepreședinte pe d-l *Dr. C. Istrati*, iar Secretar pe șapte ani (1907—1914) pe d-l *Gr. Ștefănescu.*

— Se iea spre cunoștință.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința din aceeaș zi, prin care se arată că Secțiunea propune a se alege membru al Academiei în locul vacant în acea Secțiune d-l Dr. D. Grecescu și membri corespondenți d-nii: Dr. Gr. Antipa și Dr. I. Simionescu.

— Se decide a se pune la ordinea zilei.

D-l Președinte *I. Kalinderu* arată că d-l *I. Bogdan* a cerut să fie considerat ca demisionat din Comisiunea premiului Năsturel în care a fost ales.

— Se decide a se recomandà Secțiunii istorice să aleagă alt membru în numita comisiune.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 14 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea a decis cu unanimitate ca din premiul Adamachi să se dea: 2.000 lei d-lui Pompiliu Eliade şi câte 1.000 lei d-lor M. Câmpeanu şi V. Erbiceanu; iar cu majoritate de 5 voturi câte 500 lei d-lor D. Caianu şi Stoica Nicolaescu.

D-l *D. Onciul* observă că, potrivit art. 15 din Regulamentul premiilor, o scriere nu poate fi premiată decât cu cel puţin şase voturi pentru. De aceea hotărîrea Secţiunii, în ce priveşte premierea d-lor Caianu şi Nicolaescu, este nulă.

D-l *P. Poni* zice că regulamentul e precis, anume că Secţiunea hotărăşte definitiv asupra acordării premiilor. Plenul nu iea decât act de aceste hotărîri. D-sa propune deci să se iea act pur şi simplu şi să se treacă la ordinea zilei.

— Propunerea d-lui Poni se aprobă

— Se iea spre cunoştinţă deciziunea Secţiunii cu privire la acordarea premiului Adamachi.

La ordinea zilei se pune alegerea membrilor propuşi de Secţiunea ştiinţifică.

D-l *L. Mrazec* ceteşte următoarea expunere pe care s'a întemeiat Secţiunea, ca să propună la alegerea de membru corespondent pe d-l Dr. Gr. Antipa·

«D-l Dr. Grigorie Antipa, fost asistent al profesorului Haeckel dela Jena, are o activitate foarte rodnică, atât pe terenul ştiinţific, cât şi economic.

«Lucrările sale ştiinţifice se referă la Zoologie şi în special la ihtiologie, ştiinţă în care d-l Antipa ocupă un loc de frunte.

«Lucrările sale ştiinţifice sunt în număr de 15 :

«1. *Die Lucernariden der Bremer Expedition nach Ost-Spitzbergen.* (Zoolog. Jahrbücher, 1891).

«2. *Ueber rudimentäre Tentakeln bei Lucernariden.* (Zoolog. Jahrbücher).

«3. *Eine neue Art von Drymonema.* (Jenaische Zeitschr. f. Naturwissensch., 1892).

«4. *Eine neue Scyphomeduse Capria.* (Mitteilungen der zoolog. Station zu Neapel, 1893).

«5. *Ueber die Beziehungen des Thymus zu den sogen. Kiemenspaltenorgane b. d. Selachiern.* (Anatomischer Anzeiger, 1893).

«6. *Lacul Razim şi starea pescăriilor din el*, Bucureşti 1894.

«7. *Studii asupra pescăriilor din România*, 1895.

«8. *Clupeidele Mării Negre.* (Com. Congres. Asoc. Ştiinţ., 1903).

«9. *Die Clupeinen des Nord-westlichen Teiles des Schwarzen Meeres.* (Denkschriften d. kais. Akad. der Wissensch., Wien 1905).

«10. *Die Store u. deren Wanderungen in den europ. Gewässern.* (Referate an den Internation. Fischerei-Congress in Wien, 1905).

«11. *Ziele u. Aufgaben biologischer Süsswasserstationen.* (Berichte d. internation. Fisch. Congresses in Wien, 1905).

«12 *Considerațiuni generale asupra faunei ihtiologice a României.* (Comunicare la Congr. de științe, Iași, 1902).

«13. *Fauna ihtiologică a României.* (Lucrare premiată de Acad. Română, sub presă).

«14. *Die Fischereiverhaltnisse Rumaeniens.* Munchen 1901.

«15. *Despre necesitatea introducerii unei piscicultari raționale în România.* București 1893.

«Ca lucrări în domeniul economic :

«16. *Legea pescuitului și rezultatele ce le-a dat*, 1899.

«17. *Industria conservelor*, 1898.

«18. *Aplicarea măsurilor de crutare a peștelui asupra apelor internaționale* (Dunărea, Prutul), 1898.

«19. *Necesitatea înființării unui serviciu special al pescăriilor,* 1897.

«20 *Exploatarea în regie a pescăriilor Statului*, 1905.

«21. *Cultura crapului în eleștee*, 1906, etc.

«Publicații generale de învățământ:

«22. *Câtevà cuvinte asupra reorganizării învățământului nostru superior*, 1905, etc., etc.

«In afară de aceste lucrări trebuesc menționate lucrările sale de organizare atât pe terenul didactic, cât și pe terenul practic :

«a) *Instituții științifice*. (*Organizarea Muzeului de istorie naturală*, *Organizarea colecțiunilor de ist. naturală pentru toate școalele secundare din țară.* (Memoriu alcătuit cu S. Athanasiu, Vict. Anastasiu și Popa Burcă).

«b) *Instituții practice*: *Organizarea serviciului pescăriilor, Organizarea serviciului de ameliorațiuni funciare pentru zona de inundație a Dunărei.*

«Activitatea d-lui Dr. Antipa pe terenul economic-politic și legislativ ne-a dat câtevà din cele mai însemnate legi economice, din cari unele au fost adoptate chiar de țeri străine :

«*Legea pescuitului cu regulamentul ei; 3 regulamente pentru exploatarea și administrarea pescăriilor Statului.*

«*4 convențiuni cu Statele riverane Dunărei și Prutului.*

«*Legea pentru punerea în valoare a stufului și papurei din Delta Dunărei.*

«*Legea pentru punerea în valoare a terenurilor băltoase și de inundațiuni.*

«In sfârșit trebue să recunoaștem că Dr. Antipa poate fi considerat ca unul dintre cei mai buni cunoscători ai chestiei Dunărei, asupra căreia,

fiind însărcinat de Ministerul Afacerilor străine, a prezentat numeroase memorii.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 23, voturi pentru 21, contra 2.

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind două treimi, d-l Dr. Gr. Antipa este proclamat membru corespondent al Academiei la Secțiunea științifică.

D-l *L. Mrazec* cetește următoarea expunere, pe care s'a întemeiat Secțiunea științifică, propunând pe d-l Dr. I. Simionescu să fie ales membru corespondent:

«D-l Dr. I. Simionescu este profesor de Geologie și Paleontologie la Universitatea din Iași.

«Lucrările originale ale d-lui Simionescu sunt în număr de 35, publicate în scurtul timp de 9 ani, atât în publicațiile Academiei Române, cât și în diferite reviste științifice române și străine

«Cele mai multe se referă la paleontologia și stratigrafia Moldovei, la fauna basinului mesozoic al Dâmbovicioarei, la fauna dela Ürmös în Transilvania, și aceea a straturilor jurasice din Dobrogea. In afară de acestea d-l Simionescu a descris și Amoniți neocomieni din Franța și Austria, și a publicat un synopsis al Amoniților, a cărei însemnătate mare e recunoscută de toți paleontologii.

«Lucrările d-lui Simionescu se disting în totdeauna prin o preciziune științifică remarcabilă și prin o claritate rară de expunere.

«Competința d-lui Simionescu în chestiunile geologice și paleontologice, ilustrată, mai bine decât ori și ce critică ce i-aș aduce, prin referatele elogioase făcute de oameni de o competență indiscutabilă, cum sunt prof. Uhlig din Viena și prof. Haug din Paris, referate publicate în reviste străine.

«Lista publicațiunilor d-lui prof. Simionescu:

«1. *Crida sup. și Calc. cu Litotamnium pe malul Prutului.*

«2. *Scurtă dare de seamă asupra excursiunii din Bas. Dâmbov.*

«3. *Ein Profil aus dem n-ö. Theile der Moldau.*

«4. *Die Barêmefauna im Quellgebiete der Dâmbovicioara.*

«5. *Ueber eine Unter-Cenomanfauna aus den Karpathen Rum.*

«6. *Ueber die Geologie des Quellgeb. der. Dâmbovicioara.*

«7. *Ueber einige Ammoniten mit erhalt. Mundsaum aus dem Neocom. des Weissenbachgrabens bei Golling.*

«8. *Asupra prezenței Callovianului din Carp. rom.*

«9. *Studii geologice și paleont. din Carpați*, I. Bas. Dâmbov., II. Neocom. din Bas. Dâmb.

«10. *Ueber die Kellowayfauna v. Valea Lupului in den Südkp.*
«11. *Studii geol. şi paleont. din Carpaţii Sud., III. Fauna caloviană.*
«12. *Fauna cretacică superioară dela Ürmos.*
«13. *Ueber die obercretacische Fauna von Ürmös.*
«14. *Note sur quelques ammonites du néocom. français.*
«15. *Câtevà date din geol. jud. Neamţ.*
«16. *Ueber das Auftreten des Toltry-Kalkes in Rum.*
«17. *Synopsis des Ammonites néocomiens.*
«18. *Asupra unui Calc. Sarmatic din W.-E. Moldov.*
«19. *La faune néocom. du bassin de Dâmbovicioara.*
«20. *Asupra progresului Geologiei la noi.*
«21. *Erreicht die russische Tafel Rumaenien?*
«22. *Hipparion gracile in Rumanien.*
«23. *La faune sarmatique et tortonienne de la Moldavie.*
«24. *Sur la présence du Verucano dans les Carp. Moldaves.*
«25. *Contribuţiune la Geologia Moldovei dintre Siret şi Prut.*
«26. *Ueber die Verbreitung u. Beschaffenheit der Sarm., Schichten der Moldau.*
«27. *Contributions à la Geologie de la Moldavie.*
«28. *Asupra câtorvà peşti fosili din terţiarul României.*
«29. *Vorlaufige Mitteilung uber eine olig. Fischfauna aus den Karp. Rumäniens*
«30. *Ueber einige tertiare Saugetierreste aus der Moldau.*
«31. *Das Alter der Klausschichten in den Südkarpathen.*
«32. *Studii geologice şi paleontol din Carp. Sudici.* IV. Fauna jurasică.
«33. *Thynnus Albui, un nou peşte oligocenic.*
«34. *Note sur les terrains jurassiques de Hârşova.*
«35. *Note sur l'âge d. calcrires de Cernavoda* »

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 23; voturi pentru 20, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l Dr. I. Simionescu membru corespondent la Secţiunea ştiinţifică.

D-l *Dr. C. I. Istrati* ceteşte următoarea expunere, pe care s'a bazat Secţiunea ştiinţifică, când a propus să se aleagă membru activ d-l Dr. D. Grecescu:

«Membrul nostru corespondent d-l Dr. Dimitrie Grecescu, a fost profesor la Şcoala de medicină, de sub direcţiunea Doctorului Davila, şi în urmă, dela 1870, la Facultatea de medicină din Bucureşti, până acum patru ani (1903).

«Ca profesor, d-sa a fost un muncitor zelos şi a lucrat astfel, încât generaţiuni întregi, ce au trecut pe la acea facultate, au urmat cu multă tragere de inimă cursul său, făcut clar şi precis.

«D-sa a fost directorul primei grădine botanice dela Cotroceni, când a publicat un important catalog.

«D-sa a făcut cunoscute cercetările şi observaţiunile sale în numeroase note şi publicaţiuni. Iată lista principalelor sale scrieri:

«*De l'Achorion Schönleinii ou du Champignon de la teigne faveuse*.. Thèse pour le doctorat en médecine avec une planche de 4 figures gravées sur cuivre. Paris 1868.

«*Curs elementar de Botanică*. Partea I. *Anatomia şi Fiziologia plantelor*. Text autografiat cu spesele Şcoalei naţionale de medicină şi farmacie. Bucureşti 1869, cu multe figuri.

«*Consideraţii asupra Epididimitei blenoragice*. Memoriu pentru concursul gradului de Medic-Maior în armată. Bucureşti 1871.

«*Excursiune botanică făcută la Sinaia în Bucegi în anul 1868* (Monitorul oficial, 1869, No. 50 şi Revista contimporană literară şi ştiinţifică, 1876).

«*Excursiune botanică la Agapia, Văratic şi Neamţu în anul 1874*. (Revista contimporană, 1876, No. 8).

«*Plantele Grădinii botanice din Bucureşti*, cultivate în decursul anilor 1871 până în 1875, conţinând o ochire asupra istoricului grădinilor botanice din Europa şi asupra celei dela Cotroceni, o tabelă diagnozică a familiilor naturale şi enumeraţia plantelor cultivate. Cu planul grădinii. Bucureşti 1876.

«*Enumeraţia plantelor din România* ce cresc spontaneu şi cele ce sunt introduse în cultură. Bucureşti 1880.

«*Hiperxilemia viilor sau Ariceala*. Memoriu asupra boalei ce a bântuit viile din dealurile Odobeşti, Iaşi şi Cotnari în anul 1883, dat Ministerului Domeniilor, Agriculturii şi Comerţului şi publicat în acelaş an în Monitorul Oficial din Decemvrie.

«*Flora medicală a României*, considerată subt raportul distribuţiei geografice a speciilor noastre medicinale indigene. (Buletinul Societăţii geografice a României, tomul III şi IV, anul 1892).

«*Excursiuni botanice făcute în munţii Mehedinţului, Gorjului şi Argeşului* în anul 1895. Raport către Ministerul Instrucţiei publice, publicat în Buletinul acestui minister, în acel an.

«*Excursiune botanică făcută în munţii districtului Suceava* în anul 1897. Raport Ministerului Instrucţiei publice în acel an.

«*Conspectul Florei României* sau Plantele vasculare indigene şi cele naturalizate aflate pe teritoriul României, considerate subt punctul de vedere al sistematicei şi al geografiei vegetale. Bucureşti 1898. Un volum mare de 835 pagine. Lucrare premiată de Academia Română.

«*Plantele indigene din România*, alese din herbariile elevilor în farmacie spre a fi intercalate în colecția botanică a Facultății de medicină. București 1899.

«*Plantele indigene din România*, culese în excursiile făcute cu studenții în medicină și cu cei în farmacie în vara anului 1899, cum și cele ce au fost alese din herbariile lor spre a fi intercalate în colecția botanică a Facultății de medicină. București 1900, Ianuarie.

«*Plantele indigene din România*, cele culese în excursiile făcute cu studenții în medicină și cu cei în farmacie în vara anului 1900, cum și cele alese din herbariile lor pentru colecția botanică a Facultății de medicină. București 1901.

«*Plantele vasculare ale Ceahlăului* până acuma cunoscute, expuse subt raportul geografico-botanic și sistematic. București 1906. Extras din *Analele Academiei Române*, ser. II, tom. XXVIII, Secț. științifică.

«*Plante Macedonice din vilaieturile Monastir și Salonic*, aduse de M. Dimonie și de trei elevi în farmacie macedoneni, examinate, studiate și determinate. București 1907. Extras din *Analele Academiei Române*, ser. II, tom. XXIX, Secț. științifică.

«*Flora exsiccata europaeica*. Colecție mare de plantele vasculare fanerogame și criptogame din toate părțile Europei și din părțile asiatice vecine, conținând peste 50 mii exemplare în 14 mii specii și varietăți.

«*Flora României exsicată*. Colecție mare de toate plantele enumerate în *Conspectul Florei României* și în publicațiile ulterioare până în anul 1906. NB. Ambele colecții au aparținut Laboratorului de Botanică al Facultății de medicină până în anul 1906, când au fost trecute în posesia Institutului Botanic dela Cotroceni.

«In fine, un voluminos manuscris, *Curs de Botanică medicală*, profesat la Facultatea de medicină din București.

«Având în vedere originalitatea și importanța acestor lucrări, cred că locul vacant de botanist, prin moartea regretatului coleg Porcius, va fi bine ocupat de d-l Dr. D. Grecescu.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 23; voturi pentru 15, contra 8.

— D-l Președinte anunță că propunerea de alegere întrunind simpla majoritate, iar nu două treimi, urmează a se procede la a doua votare în ședința viitoare.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următoarea propunere:

«Propunem a se alege membru onorar Sir Charles Hartley, inginerul genial, care acum 50 de ani, cu ochiu pătrunzător, a văzut și a înțeles rostul

deltei Dunărei; a arătat, a condus şi conduce de atunci până astăzi grandioasele lucrări necesare spre a pune gurile marelui nostru fluviu în stare de a aduce nu numai nouă, ci şi altor popoare, foloase prezente şi viitoare.

«Prin aceste lucrări, pentru cari s'au cheltuit în timp de 50 de ani, dela 1856 până la 1905, lei 45 480.043,72, braţul Sulina a fost adâncit şi, din starea lui şerpuitoare, a fost adus la o linie aproape dreaptă, suprimându-se 27 cotituri şi scurtându-se cu 21,9 kilometri. Urmarea este că, pe când la 1856 ieşiau pe an la Sulina de abià 2.340 corăbii de un tonaj total de 334.813 tone, cu media unei corăbii de 143 tone, în 1905 au ieşit 1.579 corăbii de un tonaj total de 2 302.980 tone, cu media unei corăbii de 1.458 tone; şi pe când la 1856 navlul mijlociu dela Galaţi şi Brăila la porturile Angliei şi ale celorlalte ţeri apusene erà de lei 61,25 pe tona de cereale, el a scăzut în 1905 la lei 12,60; iar pe când la 1862 se exportau prin gura Sulinei 6.693.000 hectolitri cereale, în 1902 s'au exportat 51.017 555 hectolitri.

«Aceste lucrări, concepute şi conduse de Sir Charles Hartley, au contribuit foarte mult la desvoltarea prosperităţii României, şi Academia aduce un omagiu meritat acestui binefăcător al ţerii, alegându-l membru onorar.»

P. S Aurelian, «I. Bianu, I. Kalinderu, P. Poni, Anghel Saligny, Gr. Ştefănescu.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 23; voturi pentru 22, contra 1.

— D-l Preşedinte, anunţând rezultatul votului, proclamă membru onorar al Academiei pe Sir Charles Hartley.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următoarea propunere:

«Propunem să se aleagă membru onorar al Academiei d-l Baron Guillaume, Ministru plenipotenţiar al Belgiei la Haga, vechiu şi statornic prieten al României, de care-l leagă puternice legături de familie.

«Baronul Guillaume este nu numai un distins diplomat, dar şi un jurisconsult, care a publicat scrieri importante de drept internaţional, dintre cari mai însemnate sunt următoarele:

«*Code des relations conventionnelles entre la Belgique et les Pays-Bas.* Bruxelles 1894.

«*Code des relations conventionnelles entre la Belgique et la France.* Bruxelles 1894.

«*Le mariage en droit international privé et la conférence de la Haye.* Bruxelles 1894.

«*Le budget du Ministère des Affaires étrangères de 1830 à 1900.*

«*L'Escaut depuis 1830.* I II. Bruxelles, 2 vol.

«Această din urmă scriere este de o deosebită însemnătate, pentrucă expune regimul juridic al celui dintâiu fluviu internaţional.

«Din toate punctele de vedere d-l Baron Guillaume este un bărbat distins şi prietin al României, şi ca atare propunem să fie ales membru onorar.

«P. S. Aurelian, I. Bianu, I Kalinderu, P. Poni, Gr. Ştefănescu.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: unanimitatea de 23 voturi.

— D-l Preşedinte, anunţând rezultatul votului, proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Baron Guillaume.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următoarea propunere:

«Propunem a fi ales membru onorar al Academiei d-l Dimitrie C. Sturdza-Scheianu, care întruneşte condiţiunile prevăzute în art. 30 din Statute şi anume:

«prin muncă stăruitoare de mai mulţi ani a strâns în còpii o mare culegere de documente relative la starea ţăranilor români, culegere care face astăzi parte din Biblioteca Academiei;

«a dăruit Academiei numeroasele şi preţioasele documente cari formau arhiva d-sale familiară şi părintească, precum şi o bogată colecţiune de reproduceri fotografice făcute de d-sa după peceţi domneşti de pe documente.

«Atât prin activitatea sa, cât şi prin darurile acestea de o valoare atât de însemnată, d-l D. C. Sturdza a înlesnit desvoltarea activităţii ştiinţifice a Academiei, cum glăsueşte numitul art. 30 din Statute.

«I Bianu, I. Bogdan, I. Kalinderu, T. Maiorescu, D. C. Ollănescu, D. Onciul.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 23; voturi pentru 22, contra 1.

— D-l Preşedinte, anunţând rezultatul votului, proclamă membru onorar al Academiei pe d-l Dimitrie C. Sturdza-Scheianu.

D-l *P. Poni* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondului Adamachi despre lucrările ei în 1906—7 şi cu propuneri pentru 1907—8:

«*Domnilor Colegi,*

«In cele ce urmează avem onoare a vă arătà modul cum s'a administrat Fundaţiunea Adamachi în acest an, care este al treisprezecilea dela punerea în aplicare a dispoziţiunilor din testamentul generosului răposat Vasile Adamachi.

«I. *Burse.* In bugetul curgător a fost înscrisă pentru burse şi cheltueli de studii suma de lei 76.600 şi s'au acordat următoarele burse:

«*a)* 16 burse de câte 100 lei pe lună la studenţi ai Universităţii din Iaşi şi anume:

«8 la Facultatea de ştiinţe d-lor: Patriciu Liviu din anul II, Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Ana Forăscu, Nicolae Malaxa din anul III, Agricola Cardaş şi Zamfir Ştefan din anul IV;

«8 la Facultatea de medicină d-lor: Mihail Buzenchi, Ion Moțoc, Nicolae Rășcanu din anul III, Ion Brăilă, Elena Gavrilescu, Gheorghe Lucescu din anul IV, Alexandru Taicu din anul V și Dimitrie Gavrilaș din anul VI.

«*b)* 8 burse de câte 1 200 lei pe an la Școala de poduri și șosele elevilor: Traian Măxinoiu, Ștefan Mihalache, Ștefan Porfiri, Mircea Protopopescu, Constantin Ștefănescu, Alexandru Ulescu din anul preparator, Nicolae Mușat din anul I și V. Constantinescu din anul II.

«*c)* 9 burse în străinătate pentru studii speciale și anume:

«3 la licențiați în științe de câte 300 lei pe lună d-lor Constantin Popovici și Traian Lalescu pentru studiul matematicelor la Paris (anul III) și d-lui Nicolae Costăchescu pentru studiul chimiei minerale la Zurich (anul I);

«3 burse la absolvenții de liceu d-lor: V. A Tomulescu pentru studiul tăbăcăriei și fabricării pielăriei în Germania cu 250 lei pe lună (anul III), Cristea Nicolescu pentru studiul chimiei industriale la Berlin cu 300 lei pe lună (anul I) și Ion Popovici pentru studiul mecanicei practice la Mittweida cu 200 lei pe lună (anul I);

«3 burse la ingineri diplomați al Școalei noastre de poduri și șosele d-lor M. V. Bodnărescu pentru studiul industriei petrolului în America cu 500 lei pe lună (anul III), Gheorghe Nazarie pentru studiul torcătoriei și țesătoriei în fabrici din Europa cu 400 lei pe lună (anul II) și Gheorghe Panaitopol pentru fabricarea celulozei și hârtiei la Berlin cu 300 lei pe lună (anul I);

«*d)* 10 burse de câte 360 lei pe an la elevi ai Școalei practice de agricultură «Ion Costache Agarici» din Moara Grecilor, conform art. 12 din Regulamentul Fondului Adamachi.

«La finele anului școlar trecut au terminat studiile următorii bursieri ai fondului:

«d-l G. Amilcar Sava, care a terminat cu mult succes Politehnicul din Zurich, obținând diploma în chimia industrială;

«d-l Haralamb Vasiliu, care a obținut la Breslau doctoratul în chimia agricolă — obiect principal — *summa cum laude* și în fizică, filozofie, agricultură — obiecte secundare — *magna cum laude.*

«d-l I. Raianu, care la începutul anului școlar curent prepară doctoratul în matematice la Paris cu propriile sale spese, deoarece din Fondul Adamachi i se acordase bursa în timp de patru ani, maximum fixat de Regulament.

«II. La masa de lucru abonată de Academie în Stațiunea zoologică A. Dohrn din Neapole a lucrat, dela 24 Iunie până la 29 Octomvrie 1906, d-l Dr. I. Borcea, fost bursier al Fondului Adamachi, și în prezent lucrează d-l profesor Constantin N. Ionescu, care prepară doctoratul în științe la Uni-

versitatea din Jena. Ca rezultat al lucrării sale la Neapole, d-l Borcea a înaintat Academiei spre publicare două note: 1) ***Observaţiuni asupra diferenţierii şi desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni*** şi 2) ***Observaţiuni asupra speciei Rajide din Golful de Neapole.***

«III. In ***Publicaţiunile Fondului Adamachi*** s'au tipărit două lucrări de ale foştilor bursieri şi anume: ***Desecările şi canalizările din Ungaria*** de d-l Inginer V. Roşu şi ***Consideraţiuni generale asupra tectonicei şi stratigrafiei României*** de d-l Dr. I. Simionescu, profesor la Universitatea din Iaşi.

«*Propuneri pentru 1907—8:* Pentru studii în străinătate rămân vacante la 1 Octomvrie viitor două burse: una la absolvenţi de liceu, ocupată de d-l V. A Tomulesei, pentru studiul tăbăcăriei, şi una la ingineri, ocupată acum de d-l M. V. Bodnărescu, pentru studiul industriei petrolului. Pentru cea dintâi propunem ca să se acorde unui absolvent al şcoalelor superioare de meserii pentru perfecţionarea în ateliere de construcţiuni de maşini şi a doua pentru studiul edilităţii publice.

«Membrii Comisiunii· *Sp. C. Haret, P. Poni.*»

— Raportul se iea spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile făcute de Comisiune.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă în numele Academiei mulţumiri Comisiunii pentru munca depusă în conducerea acestei fundaţiuni.

— Se realeg cu unanimitate în Comisia Fondului Adamachi pentru 1907—8 d-nii *Sp. Haret* şi *P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 17 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l I. Simionescu, membru corespondent, se primeşte următoarea telegramă de mulţumire:

«Respectuos rog fiţi interpretul mulţumirilor adânci către învăţata Adunare pentru deosebita cinste adusă fostului bursier al Fondului Adamachi. Prin aceasta capăt nou puternic îmbold la muncă, spre a corespunde intenţiunii nobile a înaltei Instituţiuni.»

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 16 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea a decis să nu acorde premiul Neuschotz singurei lucrări prezentate asupra subiectului: *Istoricul Căilor ferate din România.*

— Se iea spre cunoştinţă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 16 Aprilie, prin care Secţiunea arată că a ales în Comisiunea de 12 pentru premiul Năsturel din 1908 pe d-l *I. Kalinderu* în locul d-lui *I. Bogdan.*

— Se iea act.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea ca la premiul Eliade-Rădulescu din 1912 să se publice subiectul: *Starea Principatelor române înainte de Domnii Fanarioţi*, cu următorul program:

«In Ţara Românească, dela 1672 până la 1715, sub Domnii Duca, Şerban Cantacuzin, Constantin Brâncoveanu şi Ştefan Cantacuzin.

«In Moldova, dela 1672 până la 1710, sub Domnii Ştefan Petriceicu, Dumitraşcu Cantacuzin, Antonie Roset, Duca, Dumitraşcu Cantacuzin — a doua oară, Constantin Cantemir, Constantin Duca, Antioh Cantemir, Constantin Duca — a doua oară, Racoviţă, Antioh Cantemir — a doua oară şi Dimitrie Cantemir.

«Activitatea literară a Mitropoliţilor Dosofteiu din Moldova, Teodosie şi Antim Ivireanu din Ţara Românească.

«Să se arate starea materială a ţerilor în acest răstimp, precum şi situaţia locuitorilor. Dările şi angaralele locuitorilor şi raporturile lor faţă de proprietari.

«Despre rezeşi ori moşneni, originea şi decăderea lor.

«Din ce elemente se compuneà oştirea principatelor, organizaţia şi rolul ei. Dările ordinare şi extraordinare către Poartă.

«Cari sunt cauzele reale ale încetării domniei pământene şi ale înlocuirii ei cu străinii fanarioţi.

«Să se expună cu amănuntul domnia lui Constantin Vodă Brâncoveanu din toate punctele de vedere, precum şi duplicitatea politicei sale.

«Toate acestea pe temeiu de documente interne şi externe şi pe cercetări originale.»

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 17 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pe 1907—8, alegând Preşedinte pe d-l *I. Kalinderu* şi Vicepreşedinte pe d-l *D. Sturdza.*

— Se iea spre cunoştinţă.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se tipări în *Anale* nota d-lui *I. Puşcariu: Cetatea Neamţului dela Podul Dâmboviţei în Muscel.*

— Propunerea se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primeşte înştiinţarea că a ales următoarele Comisiuni pentru premiile din 1908 şi anume: pentru premiul Eliade-

Rădulescu cu subiectul: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848* d-nii *C. Erbiceanu, I. Kalinderu, D. Sturdza;* pentru premiul Adamachi cu subiectul: *Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601*, d-nii *D. Onciul, Gr. G. Tocilescu, A D. Xenopol;* pentru premiul Ioan Kalinderu cu subiectul: *Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România* d-nii *C. Erbiceanu, Gr. G. Tocilescu, Xenopol.*

— Se iea spre cunoştinţă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 16 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru 1907—8, alegând Preşedinte pe d-l *T. Maiorescu* şi Vicepreşedinte pe d-l *D. C. Ollănescu.*.

— Se iea spre cunoştinţă

Se procede la a doua votare asupra propunerii Secţiunii ştiinţifice, pentru alegerea de membru a d-lui Dr. D. Grecescu.

Rezultatul votului este: votanţi 23; voturi pentru 16, contra 7.

— D-l Preşedinte anunţă, că propunerea a întrunit două treimi şi proclamă pe d-l *Dr. D. Grecescu* membru al Academiei.

D-l *Dr. G. Marinescu* zice următoarele: Am onoarea a oferì bibliotecii Academiei câtevà din ultimele mele lucrări relative la diferite chestiuni de morfologia şi biologia celulei nervoase şi a prelungirilor sale, precum şi la câtevà probleme de patologia neuronului.

Voiu căutà a face o scurtă dare de seamă despre unele din aceste lucrări, pe cari le cunoaşteţi în parte, prin faptul că au fost comunicate şi Academiei Române.

In prima din aceste lucrări, publicată în *Revue générale des sciences*, N-rele 4 şi 5 din acest an, mă ocup cu mecanismul regenerescenţei nervoase. La începutul acesteia, după ce stabilesc că celula nervoasă este un element permanent, care nu se îmmulţeşte după vieaţa embrionară, arăt că prelungirea acestor celule, cunoscută sub numele de cilindru-ax, oferă o capacitate considerabilă de regenerare; că în nervii periferici în general, orice procesus de degenerescenţă este urmat de regenerescenţă; că dispariţiunea mielinei şi a cilindrului-ax se face în virtutea unei fermentaţiuni speciale, dar asemănătoare din toate punctele de vedere cu fenomenele digestive; arăt că celulele derivate din nucleii tecei lui Schwann, joacă un rol principal în mecanismul regenerescenţei, deoarece ele

atrag și nutresc fibrele de nouă formațiune din capătul central, motiv pentru care le denumesc celule *apotrofice*.

Procesul de regenerescență, plecat din fibrele capătului central, se manifestă în diferite moduri, sau prin diviziunea longitudinală sau prin regenerescență colaterală, sau în fine printr'una terminală.

Mai toate fibrele fine sau groase de neoformațiune în cale de regenerescență sunt prevăzute de un inel, de un con sau de o măciucă terminală. Un fapt curios: se pot găsì fibre de neoformațiune în capătul periferic, chiar când capătul central este smuls; este posibil chiar în aceste cazuri, ca fibrele de neoformațiune să provie totuș tot din capătul central. In orice caz chestiunea aceasta merită să fie urmărită.

In a doua parte a acestei lucrări mă ocup de transplantațiunile nervoase. Am întreprins în acest scop cu d-nii Goldstein și Minea un mare număr de experiențe pe câini, pisici, iepuri, purcei de India, etc. S'a practicat când auto-, când homo-, când etero-transplantația. In cazurile de auto- și homo-transplantațiune regenerescența capătului periferic are loc, deșì mai târziu, ca în cazul de simplă secțiune a acelui nerv; din contra, în cazuri de etero-transplantații nu există fenomene de regenerescență, nu se formează colonii de celule apotrofice. Pentru a explicà aceste fenomene curioase, mă raportez la experiențele atât de interesante ale lui Bordet, Ehrlich, Morgenroth, Metchnicoff, etc. Rezultă din aceste lucrări, că orice corp albuminoid, sau care are o constituție moleculară ce se apropie de aceea a materiilor proteice, este capabil a provocà formațiunea de substanțe speciale, cu condiția să nu provie chiar dela animalul, care servește la fabricațiunea acestor anticorpuri.

In cazurile mele de transplantațiuni nervoase dela o specie de animal la alta, organismul încearcă să se apere în contra acestor corpuri străine prin reacțiuni celulare, cari conduc la formațiunea unei neuro-toxine, ce împiedică formațiunea celulelor apotrofice, acestea constituind baza regenerațiunii nervoase. Astfel moare și dispare nervul transplantat la altă specie de animal. Obiecțiunii că moartea nervului transplantat se datorește faptului, că nu se mai găsește în condițiuni favorabile, că e lipsit de oxigen, vasele sanguine fiind întrerupte, etc., se poate răspunde că tot în aceste condițiuni nefavorabile se află și nervul transplantat la aceeaș specie de animal.

Termin această lucrare cu transplantaţiuni de ganglioni nervoşi, dar asupra acestui subiect voiu reveni într'o lucrare mai întinsă.

Note sur la structure réticulée du cylindre-axe (în *Politechnia*, vol. III, No. 1, 1906). Cercetările asupra regenerării nervilor mă conduc să admit împreună cu Retius şi Lugaro structura reticulată a cilindrului-ax.

Faptele pe cari mă sprijin sunt: structura reticulată a conurilor de creştere şi a măciucilor terminale, şi aceeaş structură găsită în cilindrul-ax propriu zis, pusă în evidenţă în capătul central, în urma modificărilor nutritive consecutive ruperii, resecţiei, elongaţiei nervilor. Iată concluziunile acestei lucrări:

Există în cilindrul-ax normal o reţeà extrem de fină şi alungită, care devine mai aparentă, ori de câte ori există o dilataţiune a ochiurilor sale în urma măririi substanţei inter- şi perifibrilare şi care se accentuează cu atât mai mult, cu cât cantitatea de lichid absorbit e mai mare.

Această reţeà e preformată, şi se prezentă în fibrele în regenerare sub forma unui reticul fin cu ochiuri alungite sau sub forma unei reţele mai grosolane, din cauza existenţei unor fibre primare reunite prin traverse mai subţiri.

Această structură se întâlneşte nu numai în cilindrii-axili din nervii periferici, ci şi în cei din centrii nervoşi. Din punctul de vedere al structurii nevrofibrilelor nu există deci deosebiri între structura cilindrului-ax şi aceea a corpului neuronului.

In No. 6 din *Revue Neurologique*, 1907, am publicat o lucrare intitulată: *Quelques recherches sur la transplantation des ganglions nerveux.* Am studiat microscopiceşte ganglionii transplantaţi la acelaş animal, fie pe traiectul sciaticului, fie subcutanat, şi după intervale ce au variat între 5 ore şi câtevà săptămâni dela transplantare.

Dejà după 5 ore se vede că elementele cromatofile nu mai au individualitatea normală, conturul lor nu mai e precis, forma devine neregulată şi volumul inegal. In alte celule se observă o cromatoliză difuză cu dezintegrarea sau disoluţiunea completă a elementelor cromatofile. Nucleul nu e încă mult modificat, nucleolul e mai palid. Există o reacţiune din partea celulelor satelite şi interstiţiale, cari au proliferat. De asemenea la suprafaţa celulelor nervoase se văd leucocite polinucleare destul de abundente.

După 10 ore alteraţiunile sunt mai întinse, dar de aceeaş natură cu precedentele: alteraţiuni ale celulelor nervoase ce pot merge până la acromatoza completă şi pe de altă parte proliferarea celulelor

satelite şi interstiţiale. După 24 ore acromatoza se vede în majoritatea celulelor, nucleul e redus şi homogeneizat. O alteraţiune interesantă şi dejà foarte accentuată, după 15 ore dela transplantaţie, e penetraţiunea unui mare număr de polinucleare în interiorul celulei nervoase. Nu se poate spune până în prezent, dacă aceste celule au un rol fagocitar.

După 5 zile dela transplantare, acromatoza e completă în aproape toate celulele, nucleul a dispărut şi celulele satelite sunt proliferate, formând o coroană împrejurul celulelor nervoase.

Cu toate acestea la periferia ganglionului se pot găsì încă celule nervoase, ce-şi conservă relativ bine nucleul şi substanţa cromatică, chiar după 23 zile dela transplantaţie. Metoda lui Cajal arată că reticulul endocelular persistă încă în aceste celule. Cu aceeaş metodă se mai văd încă alte fapte interesante, ca formaţiunea de expansiuni voluminoase a celulei care devine astfel multipolară, stabilirea unui raport între celulele ganglionului transplantat şi fibrele capătului central, ce par atrase spre celulele împrejurul cărora se învârtesc printr'un proces chimiotactic.

Dar în cele din urmă celulele sucombă toate, chiar şi cele periferice; ele nu pot supravieţuì mult timp în urma transplantaţiunii. Care e cauza acestei morţi a celulelor nervoase din ganglionii transplantaţi? Ea trebue căutată în imposibilitatea nutriţiunii regulate a celulei nervoase, în special în lipsa de oxigen.

Această interpretare concordă şi cu faptul stabilit de Baglioni, care a găsit că o porţiune din măduva broaştei îşi conservă încă excitabilitatea după 24 ore, dacă e ţinută într'o atmosferă de oxigen. Aşà se explică pentru ce vitalitatea celulelor dela periferie e mai mare decât a celor din centru, care se alterează şi dispar cele dintâi. Trebuinţa de oxigen e mai puţin simţită de celulele satelite şi interstiţiale, de aceea acestea proliferează.

Intr'o lucrare publicată de curând în *Semaine médicale* am studiat chestiunea neuronofagiei. Am pus problema, dacă există sau nu o neuronofagie, în sensul cum Metchnikoff înţelege fagocitoza.

Pentru aceasta am studiat modul cum reacţionează celulele satelite în diferite împrejurări. Astfel după ruperea şi smulgerea nervilor există nu numai o ipertrofie sau iperplasie a celulelor nevroglice interstiţiale, ci celulele satelite devin mai numeroase sau apar şi în jurul celulelor radiculare, unde nu se observă în stare normală. Protoplasma acestor celule devine mai abundentă şi se pun uneori în contact intim cu celulele nervoase, pe cari le comprimă

la periferie, formând un fel de excavaţiuni. Dar chiar dacă celulele nervoase mor, nu se observă în celulele satelite resturi ce ar puteà să provină din înglobarea şi digerarea celulelor nervoase. Acelaş lucru se observă în leziunile inflamatorii nesupurative ale nervului, unde celulele satelite cresc ca volum şi număr, dar nu prezentă în ele resturi de celule nervoase.

Leziunile descrise în turbare nu confirmă nici ele existenţa neuronofagiei, căci nu se văd resturi de celule nervoase nici în nodul rabic al d-lui Prof. Babeş, nici în celulele satelite, nici în celulele descrise de Ramon y Cajal şi Agnibera. In acelaş sens vorbesc experienţele, în cari am pus animalele la o temperatură ridicată, la insolaţie, etc. Dacă însă în aceste condiţiuni nu se observă fenomene de neuronofagie, acestea există totuş în centrii nervoşi, în condiţiuni experimentale, spre exemplu în urma injecţiilor de pulbere de licopodiu, în cauterizarea scoarţei sau în unele alteraţiuni distructive ale centrilor nervoşi. In asemenea condiţiuni se văd celule mari, aşà zişii corpi granuloşi, ce înglobează o mare cantitate de granulaţiuni provenind din distrucţiunea celulelor nervoase. De asemenea se văd fenomene analoage în celulele polinucleare.

Fenomenele acestea apar şi în ganglionii transplantaţi, ale căror celule sunt destinate la o moarte fatală. In rezumat celulele satelite, ca şi celulele nevroglice n'au rolul de neuronofage. Ele se îmmulţesc şi comprimă celulele nervoase în diferite stări patologice. Adevărata neuronofagie nu se observă decât atunci când celulele nervoase mor. In acest caz corpii granuloşi şi celulele polinucleare ridică resturile cadavrelor de celule nervoase, având rolul fagocitar. Precum rezultă din arătările noastre, în sistemul nervos, neuronofagia nu e decât o necrofagie.

Intr'o lucrare, publicată în *Journal de Neurologie*, am arătat, împreună cu elevul meu Dr. Parhon, că nervul pneumogastric îşi iea originea reală din 5 nuclei deosebiţi:

1. Nucleul dorsal, constituit din celule mici ca acelea ale coloanei intermediolaterale sau ale cornului lateral din măduvă. Acest nucleu e constituit el însuş din trei coloane celulare, una inferioară, alta superioară şi internă şi în fine una superioară şi externă. Coloana inferioară e în raport, după cercetările noastre, cu inervaţiunea motrice a stomacului.

2. Alt nucleu format din celule mai mari, cu tipul celulelor motrice obişnuite şi apropiate unele de altele, aşà încât merită numele de formaţiunea densă ce i-a fost dat de Bunzl Federn. Acest

nucleu e constituit dintr'o coloană superioară, ce inervă prin partea sa superioară și internă mușchii faringelui, iar prin cea externă musculatura striată a esofagului. Sub această coloană se află un mic grup în raport cu mușchiul cricotiroidian.

3. Un nucleu situat în afară de coloana precedentă și a cărui semnificațiune exactă ne rămâne încă necunoscută. Ambii aceşti nuclei sunt situați imediat sub acela al nervului facial.

4. Pe un plan anterior și mai înăuntrul celor precedenți, există alt nucleu constituit din celule mai mari ca ale acestora și depărtate unele de altele, meritănd numele de formațiune laxă, dat de Bunzl Federn. Acest nucleu formează o coloană alcătuită din mai multe grupuri suprapuse. Fibrele ce ies din aceste grupuri constituesc partea motrice a laringeului inferior, în raport cu inervația laringelui (exceptând mușchiul cricotiroidian).

5. In afară de coloana precedentă, există al 5-lea nucleu, format de celule mici, grupate în cuiburi suprapuse și în raport probabil cu inervațiunea cordului.

La ordinea zilei se pun proiectele de bugete pe 1907—8.

D-l *I. Bianu* cetește proiectul de buget al Academiei pe 1907—8, care se prezentă la venituri cu lei 434.592,90, la cheltueli cu lei 434.524,05, având un excedent de lei 68,85 și capitalizări lei 23 594,20.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l *I. Bianu* cetește proiectul de buget al Fundațiunii Adamachi pentru 1907—8, care se prezentă la venituri cu lei 154 251,52, la cheltueli cu lei 153.940,56, având un excedent de lei 310,96, iar capitalizări lei 21.655,12.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l *I. Bianu* cetește proiectul de buget al Fundațiunii Tache Anastasiu pentru 1907—8, care se prezentă la venituri și la cheltueli cu lei 169.197,40, din cari lei 20.613,80 capitalizări.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

D-l *I. Bianu* cetește proiectul de buget al Fundațiunii Oteteleșanu pentru 1907—8, care se prezentă la venituri și cheltueli cu suma de lei 172.196,80.

— Proiectul de buget se pune la vot și se admite cu unanimitate.

— Se pun la vot bugetele în total și se admit cu unanimitate.

D-l Președinte *I. Kalinderu* aduce la cunoștința Academiei, că pentru casele și terenul din Calea Victoriei 49, aparținând Fondului Oteteleșanu, s'a oferit spre cumpărare suma de 800.000 lei de către Clubul agricol. Pentru a se aveà elemente de aprețiere, d-l Inginer al Academiei a fost însărcinat de Delegațiune să facă o estimațiune a imobilului. Bazându-se pe exproprieri

și vânzări de prin împrejurimi și considerând faptul că aceste case cu terenul lor este singurul imobil având o pozițiune excepțională în Capitală, atât ca situațiune, cât și ca întindere; dar fixând prețul pe metrul pătrat sub mijlocia celorlalte vânzări și exproprieri, d-l Inginer al Academiei a ajuns la o evaluare de lei 1.230.600. D-l Președinte supune cazul Academiei și o roagă să decidă cum trebue să se rezolve această chestiune.

— In urma părerilor schimbate, se decide cu unanimitate ca Delegațiunea să fie autorizată a vinde imobilul, dacă se obține pentru el cel puțin un milion de lei.

ȘEDINȚA SOLEMNĂ DELA 18 APRILIE 1907.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* citește următoarele :

«*Onorați Colegi,*

«E prima dată când suntem chemați a proclamà premiile în ședință publică solemnă.

«Aceasta o facem potrivit articolului 17 din noul regulament, care prevede ca, odată cu proclamarea premiilor acordate, să se citească în ședință și rapoartele speciale asupra tuturor operelor premiate.

«Proclamarea premiilor în acest mod nu e o inovațiune, căci a existat și în vechile dispozițiuni. Ea ființează de multă vreme la instituțiile analoge din alte părți, și are de scop să dea o solemnitate decernerii recompenselor și un îmbold mai mult la izbândă mai departe.

«Aflându-mă la sfârșitul misiunii mele de președinte, simt în momentele acestea un sentiment de regret, ca să nu zic de tristețe, sentimentul despărțirii de o sarcină scumpă inimii, pe care l-au simțit toți colegii ce au avut parte să ocupe scaunul prezidențial în această incintă.

«Am însă mângâierea că mi-a fost dat să prezidez în anul jubilar, în care țara întreagă s'a bucurat de împlinirea a 40 de ani de domnie fericită și rodnică a M. S. Regelui. La aceste serbări naționale, Academia a luat parte cu toată însuflețirea ce i-o dau sentimentele sale pentru Suveran și Dinastie, într'un an când împlinià și ea patru decenii de activitate pe ogorul culturii române.

«Asemenea mă bucur că pot prezidà ședința de azi, și că trei ani dearândul am avut onoarea să conduc întrunirile și lucrările Academiei, care e călăuzită numai de dorința de a servì cât mai bine patria.

«In acest răstimp am avut fericitul prilej să pot pătrunde toată activitatea noastră, atât de variată și privitoare la întreaga vieață românească: literară, științifică și artistică. Am mai putut să mă încredințez, mai mult decât o puteam face ca simplu membru, că Academia contribue atât direct la progresul nostru cultural, cât și indirect, prin premiile ce acordă în fiecare an, ca și prin publicarea, în *Anale* sau în cărți deosebite, a lucrărilor eruditților și tinerilor noștri talentați.

«Prin exemplul ce dă, prin tendința ce caută să imprime unei munci intelectuale, îndreptată numai spre adevăr, spre frumos și spre tot ce este folositor, Academia pune temelia desvoltării noastre viitoare și își face din plin chemarea ei.

«Astfel îndrumată și susținută fără șovăire, activitatea noastră corespunde năzuinței naționale și dorinței generoșilor testatori și donatori, cari ne-au lăsat avutul lor pentru înălțarea literelor și științelor române.

«Ea corespunde neîndoios și intențiunilor Inaltului nostru Protector și Președinte onorar, M S. Regelui, care ne-a învrednicit în nenumărate rânduri cu sprijinul Său și ne-a cinstit fără încetare cu colaborarea și cu luminatele Sale îndemnuri.

«Pentru înalta bunăvoință la care ne-a făcut părtași, îmi permit a transmite Maiestății Sale adânca noastră recunoștință, împreună cu urările cele mai vii, ca Pronia să reverse încă mulți, mulți ani binefacerile sale asupra M. S. Regelui, asupra M. S. Reginei, asupra întregei noastre Familii Domnitoare.

«In ziua când proclamăm premiile, cari provin în mare parte din daruri, cuvine-se să ne purtăm gândul către binefăcătorii cari le-au urzit, către aceia cari, pătrunși de datoriile lor, ca oameni și ca buni Români, au închinat parte, sau poate chiar tot rodul muncii lor, Academiei Române, cea dintâi și mai înaltă instituție de cultură română.

«Fie-le dar memoria binecuvântată acum și totdeauna! Fie ca cei din timpul de față, ca și cei viitori, să se încălzească de nobilele lor sentimente!

«Iar ca vrednică recunoștință, fie ca cei cari primesc premiile să le privească mai mult ca un îndemn la continuarea studiilor cu și

mai multă dragoste de adevăr şi de lumină, spre mărirea ţerii, spre desăvârşirea binelui general!

«Asemenea fac urări ca cei laureaţi să servească altora de pildă, iar cei cari n'au putut izbutì să nu se descurajeze, căci o neizbândă poate înviorà puterile tot atât de mult ca şi o victorie.

«*Onoraţi Colegi*,

«Inainte de a trece la enunţarea premiilor, ţiu să amintesc că decernerea lor s'a făcut pentru întâia dată conform dispoziţiunilor din noul regulament. După acestea, premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr şi Adamachi se acordă deadreptul de către Secţiile respective, iar celelalte de plen, care votează asupra lucrărilor propuse de Secţiuni.

«In anul acesta am încuviinţat următoarele premii:

«1) *Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei*, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

«2) *Premiul Adamachi, de 5.000 lei, divizibil*, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, apărute dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

«3) *Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public de 1 500 lei*, destinat celei mai bune cărţi didactice în limba română, dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

«A mai fost *premiul Năsturel, de 4 000 lei*, pentru orice carte scrisă în limba română, cu conţinut de orice natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906.

«La acest premiu s'au prezentat 38 de scrieri, cari s'au distribuit spre cercetare Secţiunilor, după cuprinsul lor. Fiecare Secţiune a recomandat apoi plenului câte o operă, pe care a găsit-o mai meritorie, dar la votare n'a întrunit nici una majoritatea de voturi prevăzută de Statute, aşà că premiul a trebuit să se capitalizeze.

«Am fost cei dintâi cari am regretat aceasta foarte mult; şi pentru ca pe viitor Academia să nu se mai găsească într'o asemenea situaţiune, plenul a schimbat regulamentul în sensul, că s'a instituit o comisiune specială, compusă din câte 4 membri de fiecare Secţiune, care să examineze lucrările şi să decidă, atât asupra premiului Năsturel, cât şi al Asociaţiunii Craiovene.

«In acest chip s'a luat plenului hotărîrea definitivă şi s'a dat comisiunii care, fiind alcătuită dintr'un număr mai mic de membri, e în măsură să cunoască mai de aproape valoarea cărţilor prezentate.

«Iată acum şi numărul operelor intrate la celelalte premii şi numele celei căreia s'a dat fiecare din ele.

«La *premiul Eliade-Rădulescu* au concurat 16 scrieri, dintre cari Secţiunea literară a ales *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. Lateinisches Element* de Dr. Sextil Puşcariu, profesor la Universitatea din Cernăuţi.

«In acest *Dicţionar etimologic al limbii române,* care tratează despre *elementul latin,* cu consideraţiuni la toate limbile romanice, se ţine seamă de etimologiile merituosului învăţat Cihac, publicate acum 37 de ani, precum şi de îndreptările ce li s'au adus de filologii cari i-au urmat. Lucrarea e întocmită după nouăle progrese făcute de ştiinţa filologiei romanice, şi în special a celei româneşti. Ea ne înfăţişează pe autor ca specialist, aşà după cum e privit de fruntaşul de azi al filologiei romanice, colegul nostru onorar d-l W. Meyer-Lübke, ca şi de ceilalţi romanişti: d-nii H. Schuchardt, M. Bartoli, G. Weigand, Sandfeld-Jensen, cari au publicat recensiuni elogioase asupra operei ce am premiat.

«Inainte, d-l Puşcariu s'a ocupat serios de etimologia română, luminând originea multor cuvinte din limba noastră, iar de un timp încoace s'a ridicat în regiunile înalte ale studiilor filologiei romanice. Aceasta a făcut pe Academie să-l aleagă acum doi ani membru corespondent şi, de curând, să recurgă la d-sa pentru întocmirea Marelui Dicţionar al limbii române.

«Secţiunea literară, având în vedere valoarea operei prezentate, cât şi calităţile ştiinţifice ale d-lui Puşcariu, dela care aşteptăm şi alte lucrări de seamă, i-a acordat acest premiu.

«*Premiul Adamachi, divizibil,* s'a decernat precum urmează:

«2.000 de lei d-lui Pompiliu Eliade pentru *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome premier: L'occupation turque et les premiers Princes indigènes, 1821—1828.*

«1.000 de lei d-lui Dr. M. Câmpeanu pentru *Incercare de psicologie militară, individuală şi colectivă.*

«1.000 de lei d-lui Vespasian Erbiceanu pentru *Tendinţele noi în drept. Studii de drept civil şi penal.*

«500 de lei d-lui D. F. Caian pentru *Istoricul oraşului Focşani.*

«500 de lei d-lui Stoica Niculaescu pentru *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țerii Românești și Moldovei cu Ardealul în secolul XV și XVI.*

«Lucrarea d-lui Eliade, *L'histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle*, tomul întâiu prezentat la premiu, se ocupă de spiritul public în țara noastră în epoca dela 1821 la 1828.

«Autorul, înțelegând sub acest termin vieața publică intelectuală, morală, cum și literatura, a studiat negreșit, pe lângă influența franceză—despre care scrisese înainte o lucrare tot așà de meritorie—și influențele: grecească, rusească și austriacă, cari au contribuit, după timpuri, la formarea spiritului public la noi.

«In prima parte se ocupă cu situațiunea generală a țerii, ca: siguranță înăuntru, epidemii, și cu domniile lui Gr. Ghica în Muntenia și a lui Ion Sturza în Moldova, pe cari le pune chiar paralel, arătând, cu deosebire de alți istorici, că Ion Sturza nu erà din vechia familie moldovenească și că a fost un domnitor mult mai bun, decât se admite în genere.

«Tratează apoi despre venirea Turcilor, despre dominațiunea consulului rusesc în Principate, despre partidele politice, și rezumă epoca dela 1821 la 1828, din punct de vedere al ideilor, ca pe una din cele mai agitate, și cel puțin tot atât de interesantă, ca a domniilor fanariote. Despre Regulamentul Organic zice că el conține dorințe adesea formulate de Români.

«In partea a doua înfățișează pe boierul Constantin Radovici de Golești ca tip de român de tranzițiune, analizând relațiunea lui de călătorie. Vorbește apoi despre tinerii cari au făcut studii în apus, iar capitolul din urmă e consacrat limbii și literaturii noastre.

«Ca concluzie, autorul zice că în România secolul al 18-lea este istoria unei boale grave, iar al 19-lea al unei convalescențe încete. Aceasta rămâne însă să se vază mai târziu, deoarece e o concluzie a lucrării întregi, nu numai a materiei din primul volum.

«In așteptarea ca d-l Eliade, care e profesor universitar și desvoltă o activitate literară deosebită, să dea și celelalte tomuri din lucrarea ce și-a propus să scrie, Academia i-a decernat cea mai mare parte de premiu.

«*Incercarea de psicologie militară* a d-lui Dr. M. Câmpeanu e în felul ei cevà nou, și caută să răspândească în cercurile militare noțiunile de psicologie în vederea aplicării lor.

«Autorul, pătruns de necesitatea științei psicologiei în armată, face mai întâiu o expunere a celor trei clase de fenomene spirituale, după psicologii mai noi. Asemenea tratează, într'un capitol deosebit, psicologia mulțimii, care e mai apropiată de aceea a armatei, tot după scriitorii mai însemnați.

«In partea proprie a studiului său, d-l Câmpeanu se ocupă întâiu de psicologia militarului individual, din toate punctele de vedere, apoi de aceea a mulțimii, a armatei, observând dela început, că mulțimea armatei se deosebește de mulțimea întâmplătoare. In aceasta din urmă, unirea sentimentelor se face în mod fulgerător, prin suggestie, și dispare tot atât de iute, pe când în armată se produce mai încet, prin puterea obiceiului și a tradiției.

«După o privire istorică asupra armatei deosebitelor popoare, autorul analizează apoi înrâurirea ce au asupra trupei naționalitatea, religia, și mai ales factorul de căpetenie al sufletului militar, elementul moral.

«Această lucrare a apărut întâiu în franțuzește, cu o prefață a marelui psicolog Th. Ribot, care relevează mai cu seamă împrejurarea că e cea dintâi operă pe acest tărâm. De atunci ea a fost tradusă în limbile germană, rusească, bulgară și sârbească, fiind aprețiată în chipul cel mai favorabil de ziarele și publicațiunile periodice militare străine.

«La ediția prezentată, cea dintâi în limba română, preschimbată și completată mai ales în părțile din urmă, a colaborat și mult instruitul tânăr, d-l Căpitan A. D. Sturdza, fiul prea respectatului nostru Secretar general, d-l Dimitrie A. Sturdza.

«Lucrarea *Tendințele noi în drept* de d-l Vespasian Erbiceanu nu e un tot sistematic, ci o adunare de studii diferite, cari se leagă între ele și îi dau o concepție generală. Ea este însă una din scrierile cari trec peste pervazul legilor ce ne cârmuesc și caută să ne arate și să lumineze direcția ce a luat evoluția dreptului în alte părți, în special în țerile dela cari am împrumutat noi Românii din regat.

«In expunerile asupra tendințelor de reforme ce se manifestă în domeniul dreptului, autorul dovedește că nu e robul teoriilor; din potrivă el le discută cu pătrundere și cu putere de argumentare..., în sfârșit d-l Erbiceanu, actualmente judecător de instrucție la Tribunalul Iași, ne arată că posedă bine materia și cunoaște principiile și obiceiurile juridice, nu numai din țară, ci și pe cele germane și italiene.

«D-sa e unul din tinerii magistraţi cari se ocupă de aproape cu dreptul, şi sunt fericit că Academia a avut prilej să acorde o parte din premiu unei lucrări de această natură Fac totdeodată urări, ca pe viitor scrierile de drept să se prezente în număr cât mai mare la premiile noastre.

«In *Istoricul oraşului Focşani*, d-l Caian se ocupă, în trei capitole, de originea şi numele oraşului. In celelalte tratează despre mânăstiri, biserici, şcoale şi alimentarea oraşului cu apă; un capitol e consacrat stării Focşanilor în trecut şi prezent. Lucrarea mai are la început o hartă a oraşului din 1896—97, iar la sfârşit mai multe documente, împreună cu alte şapte hărţi privitoare la moşiile vecine.

«In prefaţă autorul recunoaşte cât de grele sunt încercările de asemenea natură. Dar aceste istorice sunt de mare însemnătate nu numai pentru oraşe, ci şi pentru istoria noastră naţională, şi în deosebi a unui oraş ca Focşani, situat la hotarul care a despărţit atâta vreme Ţara-Românească de Moldova.

«Pe baza documentelor cercetate, d-l Caian respinge părerea strecurată şi în marele Dicţionar geografic al României, că Focşanii ar fi existând încă din secolul al XV-lea, şi apoi urmăreşte pas cu pas istoricul oraşului, interpretând în genere bine diferitele acte.

«Autorul a făcut lucrarea în semn de dragoste pentru Focşani, oraşul unde a funcţionat 30 ani ca profesor secundar, adunând materialul timp de mai mulţi ani.

«Trec acum la ultima scriere, căreia i s'a acordat o mică parte din premiul Adamachi. Este intitulată: *Documente slavo-române cu privire la relaţiunile Ţerii Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul al XV-lea şi al XVI-lea*, de d-l Stoica Nicolaescu.

«In lungile discuţiuni ce au avut loc între membrii Secţiunii istorice, s'au pus în evidenţă şi mai mult însuşirile şi foloasele acestei lucrări, care vine să împlinească un gol în publicaţiunile noastre de documente. După cum ştiţi, onoraţi Colegi, cea mai mare parte a documentelor noastre, cu interes adevărat istoric, zac împrăştiate prin arhivele şi bibliotecile străine.

«A scoate la lumină textele slavone, a le copià cum se cade, a le traduce, a pune multă îngrijire în editarea lor, şi a le însoţi de adnotaţiuni şi de ştiri interesante, culese în documente inedite din Arhivele Statului şi în Biblioteca Academiei, nu este lucru aşà de uşor, şi de sigur pentru asemenea studii istorice, se cer cunoştinţe

speciale și osebită râvnă. Când astfel de publicațiuni se fac din proprie inițiativă, cu proprii mijloace, și se tipăresc cu cheltueala însăș a celui ce le dă la lumină, le-a tradus și le-a adunat, Academia cu atât mai mult nu poate rămâneà indiferentă.

«Iată de ce ea încurajează silințele tânărului d. Stoica Nicolaescu, nu atât pentru aceea ce a făcut, cât mai vârtos pentru ce are în viitor să facă, încă și mai bine. Aproape 120 de documente slavone sunt conținute în publicațiunea aceasta și alcătuesc o frumoasă colecțiune pentru cunoașterea vechilor relațiuni politice și comerciale ale țerilor române cu cetățile săsești: Brașovul, Sibiiul și Bistrița.

«Suma de 500 de lei din premiul Adamachi, o știu, este departe de a acoperì sacrificiile bănești ale d-lui Nicolaescu. Dar nu de o recompensă în bani poate fi acum vorba, ci de o distincțiune venită din partea celei mai înalte instituțiuni culturale, care se bucură, când poate onorà munca și sârguința tinerimii noastre studioase, îndemnând-o astfel la lucru mai departe.

«*La premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public, de 1.500 de lei,* s'au prezentat 36 de cărți.

«Potrivit regulamentului, plenul Academiei, ascultând rapoartele Secțiunilor, s'a oprit asupra scrierilor: *Manual de istoria universală pentru clasa a doua secundară, Manual de istoria universală pentru clasa a treia secundară și Manual de istoria universală pentru clasa a cincea liceală,* de d-nii I. Clinciu și M. Dimitrescu, doi membri distinși ai învățământului nostru secundar. Amândoi sunt foști elevi ai Facultății noastre de litere, iar d-l Dimitrescu a făcut și studii istorice speciale la Paris și la Londra.

«Toate trei manualele, întocmite după programa în vigoare, sunt aprobate de Ministerul Instrucțiunii publice, pe baza rapoartelor comisiunilor speciale cari le-au cercetat. Ele se disting printr'un stil ușor și curgător, care iea elevului prima greutate, aceea a înțelegerii materiei și prin o alegere foarte nimerită a amănuntelor povestite, ca să nu îngreuieze memoria elevilor cu nume și date nefolositoare.

«Istoria politică e sobru expusă, partea geografică e în genere bine utilizată, iar fenomenele sociale de căpetenie sunt îngrijit tratate, împreună cu obiceiurile și instituțiile fiecărei epoce, cu punctele de asemănare și de diferențiare între ele, indicând puntea de trecere dela vieața de ieri la cea de azi. In acest chip se ascute mintea școlarilor și îi interesează la cercetarea și aprețierea cauzelor diferitelor evenimente istorice.

«Manualele mai scot în evidenţă principiul, pe cât de elementar, pe atât de fundamental, că totul se schimbă pe nesimţite, şi că prefacerile ce societatea încearcă dealungul veacurilor alcătuesc în genere progresul vieţii omeneşti.

«In sfârşit istoria noastră naţională este potrivit aşezată în cadrul istoriei generale. D-nii Clinciu şi Dimitrescu arată, în capitole deosebite, înrâurirea întâmplărilor cu caracter universal asupra desvoltării şi traiului poporului românesc, cum şi serviciile ce acesta a adus creştinătăţii prin necurmatele lupte cu Semiluna.

«In rezumat, operele premiate sunt din cele cari învederează mai bine progresul ce am făcut în timpul din urmă şi cari, prin natura lor, ne dau totdeodată speranţa că pe viitor vom aveà lucrări şi mai preţioase.

«Aş fi dorit să pot sfârşì cu aceasta cuvântarea mea de azi, dar dela sesiunea trecută până acum, Academia a suferit un mare gol între membrii ei. Intr'un timp atât de scurt, a pierdut trei membri activi, unul corespondent şi altul onorar, proclamat abià de un an.

«Imi fac o pioasă datorie de a reamintì că cel dintâiu care ne-a părăsit a fost colegul Florian Porcius, care s'a stins în vârstă înaintată, după ce şi-a servit cu credinţă neamul, ca profesor şi mai târziu ca funcţionar superior administrativ.

«Atras de frumuseţile naturii, el s'a dedat de tânăr studiului botanicei, cercetând mai ales Flora Transilvaniei şi publicând mai multe lucrări, cari au fost apreţiate foarte favorabil de specialişti. Mai târziu a colaborat la «Flora Dobrogei» a neuitatului nostru coleg Dr. Brândză.

«A urmat apoi Vincenţiu Babeş, decedat în etate de 86 de ani, care a făcut parte din instituţia noastră încă dela întemeierea ei.

«Defunctul a fost magistrat 22 de ani, a fost ziarist şi publicist apreţiat şi mai pre sus de toate un aprig apărător al intereselor Românilor din Imperiul vecin.

«In calitate de reprezentant al părţilor bănăţene, a apărat cauza naţională în parlamentul ungar prin vorbiri bine documentate. Asemenea a făcut parte din sinoadele şi congresele bisericii din Ungaria, desfăşurând o activitate fără preget pentru şcoală şi biserică.

«Pentru Academie el aveà o mare afecţiune şi până acum vreo şase ani venià regulat la sesiunile noastre generale. Ii plăceà nu numai să iea parte activă la lucrări, ci să se întreţină şi cu fruntaşii noştri politici şi literaţi despre toate chestiunile la ordinea zilei.

«Acum câtevà zile am fost surprinși de altă veste, aceea a încetării din vieață a colegului Simeon Fl. Marian, care ținea asemenea să vie la fiecare sesiune, căci erà din aceia cari căutau să fie cât mai des în contact cu noi, ca și cu poporul, ale cărui obiceiuri și tradiții le-a publicat în numeroase volume.

«Inainte de deschiderea sesiunii mi-a scris că nu va puteà venì, fiind puțin indispus. Nu regretà atât boala de care suferià, cât regretà lipsa lui dela lucrările noastre, așà că am fost dureros mișcați, când am auzit trecerea la cele de veci a lui, pe care-l știam plin de sănătate și de tărie

«Defunctul a fost paroh în mai multe comune din Bucovina, iar în urmă profesor la liceul din Suceava.

«Am mai avut durerea să pierdem un coleg corespondent, pe d-l D. Aug. Laurian, un fruntaș între publiciști și profesori, și pe Marcellin Berthelot, membru onorar, care s'a stins subit, aruncând jalea în toată lumea intelectuală. Nu enumăr acì opera lui, căci e universalmente cunoscută, ci amintesc numai că el a creat sinteza chimică și termochimia și că se bucurà în știință de o mare autoritate, datorită atât numeroaselor sale lucrări, cât și vieții sale, închinată întreagă ridicării edificiului solidarității omenești, care e în plin progres.

«Berthelot a fost una din gloriile științei franceze, alăturea de Claude-Bernard și de Pasteur.

«Amintirea tuturor va dăinuì în inima noastră! Ea va supraviețuì veșnic printre Români, căci au lucrat cu dragoste aleasă la înălțarea lor.

«Dau acum cuvântul d-lor raportori, pentru a cetì rapoartele asupra cărților premiate și felicit pe fiecare laureat pentru izbânda câștigată.

«Mulțumirea noastră e mare, când din locul înalt în care ne aflăm, ca drepți judecători, răsplătim munca și talentul și chemăm generațiunile tinere la luptă nobilă, pe câmpul cel frumos al științei și literaturii naționale.»

Ședința se suspendă, iar la redeschidere,

D-l *I. Bianu* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui Sextil Pușcariu: *Etymologisches Worterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element mit Berucksichtigung aller romanischen Sprachen.*

D-l *I. Kalinderu* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui Pompiliu Eliade: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome premier. L'occupation turque et les premiers princes indigènes* (1821—1828).

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Vespasian Erbiceanu : *Tendinţele noi în drept. Studii de drept civil şi penal.*

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Dr. M. Câmpeanu : *Incercare de psicologie militară individuală şi colectivă.*

D-l *I. Bogdan* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui D. F. Caian: *Istoricul oraşului Focşani.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui St. Nicolaescu: *Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţerii Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul XV şi XVI.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său special asupra cărţilor didactice ale d-lor I. Clinciu şi M. Dimitrescu : *Manual de istorie universală pentru clasa a II-a secundară, a III-a secundară şi a V-a liceală.*

D-l *Dr. D. Grecescu,* luând loc printre membrii Academiei, zice:

«*Prea onoraţi Domni şi Colegi,*

«Mişcat până în adâncul' inimii mele, viu a vă mulţumì respectuos pentru alegerea ce aţi binevoit a face în persoana mea ca membru activ al Academiei Române în locul rămas gol prin trecerea din vieaţă a mult regretatului şi merituosului său membru Florian Porcius, de neştearsă amintire între noi.

«In această zi, solemnă pentru mine şi cea mai înaltă a vieţii mele, este firesc ca bucuria să umplă inima mea şi să manifesteze ceeace ea simte, dar emoţia, ce în acelaş timp mă cuprinde, mă împiedică să pot găsì cuvintele dorite, de cum se cuvine să exprim ceeace se petrece în sufletul meu şi recunoştinţa ce simt faţă de bunăvoinţa arătată din partea d-voastre.

«Dacă am meritat cevà, de netăgăduit este că vocea d-voastre s'a arătat mai presus ca recompensa : ea va fi pentru mine, de acum înainte, un îndemn şi mai puternic în a stăruì la lucru, silindu-mă şi mai mult ca să corespund aşteptărilor d-voastre.

«Şi nu mai puţin recunosc asemenea, că nu este uşor sau puţin lucru a trece pragul acestui înalt locaş de lumină şi a ocupà un scaun alăturea de făcliile sale aprinse ce-l luminează, alăturea de aceia cari reprezentă aici fruntea întregului românism din toate părţile sale la conlucrarea tuturor pe tărâmul cultural al limbii, al istoriei neamului românesc şi al ştiinţelor ce interesează patria noastră, fără a nu-mi da seama de sarcina şi partea mea de colaborare ce urmează să contribuesc alăturea de activitatea d-voastre.

«Mulțumesc dar, cu deplină gratitudine, membrilor Academiei Române, cari au binevoit a mă gratulà cu prea însemnata onoare de a mă prenumărà ca membru activ în sânul acestui înalt corp de învățați; mulțumesc asemenea și colegilor noștri din Secțiunea științifică cari, în unanimitatea celor prezenți, au exprimat voturile lor, recomandându-mă areopagului academic. Rog și pe toți colegii Academiei noastre să binevoească a primì salutarea mea colegială, luând loc de onoare ca membru activ în rândurile d-lor, și să conteze pe înalta stimă ce păstrez tuturor, pe sincera și leala mea colegialitate.»

D-l Președinte *I. Kalinderu* salută în numele Academiei pe d-l Dr. D. Grecescu și-i urează bun venit printre membrii acestei instituțiuni. Este convins că lucrările Academiei se vor îmmulțì prin munca noului coleg, care a dat dovezi că știe să lucreze bine și spornic pe ogorul științei.

Se procede la alegerea Președintelui Academiei pentru anul 1907—8.

Rezultatul votului este: D-l *A. Saligny* a întrunit 19 voturi din 23 votanți.

— D-l *A. Saligny* este proclamat Președinte al Academiei pentru anul 1907—8.

D-l *A. Saligny* zice: Cu câtevà zile în urmă, mai mulți colegi binevoitori mi-au propus să primesc a fi ales Președinte al instituțiunii noastre. Am răspuns hotărît că onoarea aceasta este prea mare pentru mine, care, între d-voastre nu sunt dintre cei mai vechi, și că sunt alții cari trebue să aibă pasul înaintea mea. Acum că ați avut indulgența să-mi acordați această înaltă onoare, primesc sarcina ce mi-ați încredințat și vă mulțumesc din toată inima, asigurându-vă că-mi voiu da toate puterile pentru propășirea acestei instituțiuni, care ne este așà de scumpă. Ințeleg că pentru umerii mei povara este foarte grea și cu atât mai grea, cu cât acest post de mare onoare a fost ocupat în anii din urmă de d-l Kalinderu. Voiu căutà să merg, pe cât mă vor iertà puterile, pe calea trasă de d-sa și în aceste simțiminte vă exprim încă odată viile mele mulțumiri și recunoștința mea deplină.

D-l *I. Kalinderu* zice: Inainte de a ne despărțì, vă reînnoesc, onorați Colegi, viile mele mulțumiri pentru încrederea ce ați binevoit a-mi acordà în acești trei ani.

Mă simt asemenea dator să vă exprim toată gratitudinea, pentru sprijinul ce ați binevoit a-mi da la împlinirea diferitelor atribuțiuni ale misiunii mele.

In special sunt adânc recunoscător mult respectatului nostru coleg, d-lui Sturdza, care a binevoit a-mi sta totdeauna într'ajutor, și care, de mai bine de un sfert de veac, îmi face cinstea unei amiciții afectuoase. Aceste sentimente ale d-sale au fost pentru mine îndemnul cel mai prețios în modesta mea muncă și în tot ce am putut face până acum.

Impreună cu toții, d-sa, care este sufletul Academiei, a lucrat la mănținerea armoniei dintre noi și fac urări ca aceasta să domnească și de acì înainte, spre binele instituțiunii noastre. Vom da în acest chip și o dovadă de afecțiune colegului nostru, d-lui A. Saligny, care, ca și mine, va puteà conduce treburile Academiei cu atât mai bine, cu cât unirea dintre noi va fi mai desăvârșită.

Aș fi dorit să pot exprimà sentimentele mele și tuturor colegilor de peste hotare. Din nenorocire n'avem plăcerea să avem printre noi decât foarte puțini, așà că-i rog pe dânșii să binevoească a transmite celorlalți frați expresiunea gratitudinii și afecțiunii mele.

Peste câtevà zile serbăm învierea Domnului. Inainte de a ne despărțì, vă urez, onorați Colegi, petrecere fericită, întru mulți ani, tot atât de rodnici în muncă luminată și folositoare.

D-l *D. Sturdza* zice că datoria pe care o are Președintele acestui corp cultural al țerii este mare. In cei din urmă trei ani, în cari lucrările noastre au fost conduse de d-l Kalinderu, am simțit că ele au fost spornice și Academia a pășit înainte inimos. Această activitate să nu slăbească în viitor; să mulțumim d-lui Kalinderu, că a condus Academia cu inimă, pricepere și sârguință și să urăm noului Președinte ca să ne conducă pe aceeaș cale bună, ca și predecesorul său.

D-l *At. M. Marienescu* adresează în numele membrilor de peste Carpați cele mai călduroase mulțumiri d-lui Kalinderu, în care, ca Președinte, a admirat activitatea fără oboseală, energia și bunăvoința către toți, ca și înțelepciunea. A fost un Președinte exemplu, ne-a fost tuturor sfătuitor și amic și de aceea cu toți l-am iubit.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice: La cuvintele celui mai autorizat din acest corp, d-l D. Sturdza, și la ale colegului de peste Carpați, cer îngăduința să adaog și eu câtevà și să fac o destăinuire. La 14 Martie 1893, am ales pe d-l Kalinderu membru al Academiei după îndemnul d-lui Sturdza, care ne spuneà să-l chemăm în mijlocul nostru, căci ne va aduce și pe omul de inimă și mintea cumpănită. De 14 ani d-l Kalinderu n'a făcut decât să întărească convingerea dela 1893. Nici cel mai mic lucru nu s'a făcut fără d-l Kalinderu,

la care a admirat duioșia inimii, când l-a văzut la Institutul Oteteleșanu, înconjurat de copilele ce se adăpostesc acolo. Și-a adus atunci aminte că moșia Măgurele a aparținut cândvà lui Mihaiu Viteazul, care ne-a făcut prin arme gloria dela Călugăreni, și a văzut rolul providențial al Institutului, condus cu atâta înțelepciune de d-l Kalinderu, căci numai din mame bune ies eroi ca la Călugăreni. In mijlocul nostru d-l Kalinderu a fost împăciuitor, drept, cu mâna largă și inima caldă. De aceea d-l Tocilescu îi exprimă toată mulțumirea și admirațiunea sa.

D-l *A. Saligny* ocupă fotoliul prezidențial.

Se procede la alegerea Vicepreședinților pentru anul 1907—8.
Sunt aleși d-nii: *I. C. Negruzzi*, *Gr. G. Tocilescu*, *Dr. C. I Istrati*.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetește următorul raport asupra lucrărilor făcute în sesiunea generală din 1907:

«*Domnilor Colegi*,

«Sesiunea aceasta generală a fost deschisă în niște împrejurări excepțional de grele, cari au umplut de neliniște toată țara. Grație însă patriotismului și măsurilor luate la timp, primejdia a fost înlăturată și lucrurile au început să-și iea cursul lor normal. Cele petrecute s'au resimțit și în instituția noastră, astfel că Acela care, în atâtea ocaziuni, a încurajat prin prezența Sa lucrările Academiei, de rândul acesta, preocupat de nevoile țerii, n'a putut participà la ședințele sesiunii. Academia, recunoscătoare pentru înalta atențiune ce Suveranul și întreaga Familie Regală i-au arătat totdeauna, a sărbătorit și anul acesta aniversarea zilei de naștere a M. S. Regelui și a alegerii Sale pe Tronul României. D-l Președinte I. Kalinderu a ținut, cu această ocaziune, o cuvântare înălțătoare.

«Am avut în cursul acestei sesiuni fericirea să salutăm cu îndreptățită bucurie apariția primei fascicule din mult așteptata operă: Dicționarul limbii române, care-și datorește ființa solicitudinii binevoitoare a Maiestății Sale. Idea, planul lucrării și mijloacele bănești se datoresc înțelepciunii și generozității Suveranului, care a expus în sânul Academiei înaltele Sale vederi în această chestiune. La rândul ei, Academia se simte fericită că a putut găsì calea pe care să poată fi dusă la bun sfârșit o operă recunoscută ca urgentă dela crearea instituțiunii noastre, acum 40 de ani.

«Incheind lucrările din sesiunea actuală, sperăm cu toată încrederea, că și de acì înainte activitatea Academiei nu va fi lipsită de generoasa ocrotire a M. Sale, Protectorul și Președintele nostru de onoare, care împreună cu întreaga Dinastie urmărește cu dragoste și interes mișcarea noastră culturală.

«In cursul sesiunii generale s'au ținut 2 ședințe solemne și 6 publice.

«Ședința solemnă dela 30 Martie a fost ocupată cu discursul de recepțiune al colegului *L. Mrazec* despre : *Formarea zăcămintelor de petrol din România*, la care a răspuns d-l *A. Saligny;* iar ședința de astăzi a fost consacrată proclamării premiilor acordate în acest an.

«La 21 Martie d-l *Șt. C. Hepites* a cetit o scurtă notiță despre : *Iarna din 1906—1907.*

«In ziua de 23 Martie d-l *D. Onciul* a făcut o comunicare despre: *Tradițiunea istorică în chestiunea originilor române.*

«In ședința dela 27 Martie am ascultat comunicarea d-lui *Dr. V. Babeș* despre : *Slăbiciunea inimii;* iar la 13 Aprilie comunicarea despre : *Critica științifică a măsurilor sanitare actuale din comunele rurale.*

«Colegul nostru d-l *I. Bogdan* ne-a făcut trei comunicări : în ședința dela 27 Martie despre : *Indatoririle militare ale cnejilor și boierilor moldoveni în secolii XIV și XV;* iar în ședința dela 10 Aprilie despre : *Evangheliile dela Homor și Voroneț din 1473 și 1550* și *Contribuțiuni la istoria Moldovei între anii 1448—1458.*

«D-l *A. D. Xenopol* a cetit, la 3 Aprilie, comunicarea despre : *Evoluția în istorie.*

«In ziua de 6 Aprilie d-l *Gr. G. Tocilescu* a desvoltat comunicarea sa intitulată : *Pro Adamklissi.*

«La 13 Aprilie d-l *I. Pușcariu* a cetit comunicarea : *Două Zamfire, Domnițe muntene din secolul XVI, în Transilvania.*

«Am avut durerea să pierdem chiar în cursul sesiunii pe un distins tovarăș de muncă, pe părintele Simion Fl. Marian, profesor la gimnaziul din Suceava în Bucovina și membru în Secțiunea istorică, ales la 26 Martie 1881.

«Regretatul nostru coleg erà recunoscut ca unul din cei mai competenți și mai harnici folkloriști dela noi.

«Activitatea sa pe acest teren este foarte însemnată și cuprinde aproape 40 de ani. Cele mai de seamă lucrări ale sale sunt următoarele: *Poezii poporale din Bucovina. Balade.* Botoșani 1869; *Poezii poporale române.* I-III. Cernăuți 1869—75; *Cromatica poporului*

român. Discurs de recepţiune. Buc. 1882; *Mănunchiu din manuscrisele lui G. Săulescu—Descântece; Ornitologia poporană română.* Cernăuţi 1883; *Descântece poporane române.* Suceava 1886; *Nunta la Români.* Buc. 1892; *Immormântarea la Români.* Buc. 1892; *Naşterea la Români.* Buc. 1892; *Satire poporane române.* Buc. 1893; *Vrăji, farmece, desfaceri.* Buc. 1893; *Păsările noastre şi legendele lor.* Buc.; *Tradiţii poporane române din Bucovina.* Buc. 1895; *Răsplata. Poveşti din Bucovina.* Suceava 1897; *Sărbătorile la Români. I. Cârnilegile. II. Păresimile. III. Cincizecimea.* Buc. 1898—1901; *Poezii poporale despre Avram Iancu.* Suceava 1900; *Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile Românilor.* Buc. 1903; *Legendele Maicii Domnului.* Buc. 1904; *Câtevà inscripţiuni şi documente din Bucovina.* Buc. 1885; *Biserica din Părhăuţi în Bucovina.* Buc. 1887; *Portretul lui Miron Costin.* Buc. 1900; *Sfântul Ioan cel Nou dela Suceava* Buc. 1895; *Die Rumänen* (în «Oesterreichisch-ungarische Monarchie im Wort und Bild»); *Vartolomei Măzereanu: Condica mânăstirilor Voroneţul — Solca — Domnia lui Ştefan cel Mare şi a lui Ştefan Tomşa.* Suceava 1900—1904; *Inscripţiuni de pe manuscripte şi cărţi vechi din Bucovina. I. Inscripţiunile din districtul Câmpulungului.* Suceava 1900.

«Osebit de aceasta, regretatul nostru coleg a mai colaborat la o mulţime de reviste şi foi periodice.

«În şedinţa dela 11 Aprilie, d-l Preşedinte *I. Kalinderu,* aducând la cunoştinţa Academiei trista veste, a ţinut o cuvântare despre meritele răposatului. Academia a fost reprezentată la ceremonia immormântării de d-l coleg I. G. Sbiera.

«Scopul Academiei fiind cultural, preocupaţiunea noastră constantă a fost de a încurajà scrierile cari contribuesc la ajungerea acestui scop. De aceea ajutoarele şi recompensele ce se dau autorilor s'au reglementat aşà, încât talentul, munca conştiinţioasă şi devotamentul pentru cultura naţională să fie răsplătite în cea mai dreaptă măsură. An cu an s'au observat cu deamănuntul toate neajunsurile ivite în decernerea premiilor şi s'au găsit în cele din urmă cele mai eficace măsuri, votându-se în sesiunea generală a anului trecut: «Regulamentul pentru premii». In sesiunea pe care o încheiem azi, s'au pus pentru prima oară în aplicare dispoziţiile noului regulament Constatându-se oarecari greutăţi cu privire la decernerea premiilor Năsturel şi al Asociaţiunii Craiovene, s'a găsit de cuviinţă să se modifice articolele 13 şi 16 din zisul regulament, hotărîndu-se ca o comisiune

de 12 membri — câte 4 de fiecare Secţiune — să cerceteze cărţile intrate la aceste premii şi să iea o deciziune asupra premierii lor.

«Academia, în şedinţele ei plenare, a luat cunoştinţă despre lucrările Secţiunilor, cari au examinat scrierile intrate la diferite premii. Rezultatul a fost următorul:

«Premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 lei a fost acordat prin Secţiunea literară d-lui Dr. Sextil Puşcariu pentru scrierea: *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element.*

«Premiul Asociaţiunii Craiovene de 1.500 lei s'a acordat, după propunerea Secţiunii istorice, d-lor I. Clinciu şi M. Dimitrescu pentru cele 3 volume din: *Manual de istoria universală* pentru clasele a II-a şi a III-a secundare şi pentru clasa a V-a liceală.

«După propunerile Secţiunilor respective, premiul Adamachi de 5.000 lei a fos împărţit ast-fel:

«D-lui Pompiliu Eliade 2.000 lei pentru scrierea: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome I. L'occupation turque et les premiers princes indigènes*;

«D-lui Vespasian Erbiceanu 1.000 lei pentru scrierea: *Tendinţele nouă în drept. Studii de drept civil şi penal;*

«D-lui M. Câmpeanu 1.000 lei pentru scrierea: *Incercare de psicologie militară, individuală şi colectivă;*

«D-lui Dimitrie F. Caian 500 lei pentru scrierea: *Istoricul oraşului Focşani;*

«D-lui St. Nicolaescu 500 lei pentru scrierea: *Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţerii Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul XV şi XVI.*

«Aţi luat cunoştinţă de următoarele subiecte de premii fixate de Secţiuni:

«*a)* Pentru premiul Adamachi din 1912: *Pelagra,* subiect hotărît de Secţiunea ştiinţifică.

«*b)* Pentru premiul Năsturel din 1912: *Inrâurirea curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române în secolul XIX,* subiect ales de Secţiunea literară.

«*c)* Pentru premiul Eliade-Rădulescu din 1912: *Starea Principatelor Române înainte de Domnii fanarioţi,* subiect ales de Secţiunea istorică.

«In cursul sesiunii aţi mai luat următoarele deciziuni:

«*a)* A se tipărì în volum separat scrierile lui Alexandru Russo, adunate şi coordonate de d-l profesor Petre Haneş.

«*b)* A se interveni pe lângă autoritățile competente pentru schimbarea numelor stațiunilor Palota și Timnea în Balota și Tâmna.

«Comisiunile speciale, alese în sesiunea generală trecută și la începutul sesiunii acesteia, v'au prezentat rapoartele lor.

«In ziua de 31 Martie vi s'a cetit raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1906—7 și aduse la cunoștința d-voastre prin raportul de deschidere al sesiunii generale.

«La 29 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii despre lucrările ei în cursul anului trecut.

«La 21 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu asupra lucrărilor făcute de ea în 1906 și ați reales în Comisiune pe anul viitor pe d-nii: ***P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi*** și Secretarul d-voastre general.

«In ședința dela 28 Martie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii financiare asupra administrațiunii cassei și asupra situațiunii fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1905 până la 31 Maiu 1906; iar în Comisiune pentru 1907/1908 ați reales pe d-nii: ***Șt. C. Hepites, Dr. C. I. Istrati*** și ***Gr. Ștefănescu.***

«In ședința dela 29 Martie vi s'a cetit și ați aprobat raportul Comisiunii Fondului Tache Anastasiu despre lucrările ei din 1906—7. In Comisiune pentru anul viitor ați reales pe d-nii: ***P. S. Aurelian, I. Kalinderu*** și pe Secretarul d-voastre general.

«In aceeaș ședință vi s'a prezentat raportul Comisiunii Fondului Oteteleșanu despre mersul Institutului în 1906—7. Ați dat aprobarea d-voastre acestui raport și propunerii de a se separà conducerea administrativă de direcțiunea studiilor; iar în Comisiunea pentru anul viitor ați reales pe d-nii: ***I. Kalinderu, I. C. Negruzzi,*** împreună cu Secretarul general al Academiei.

«In ziua de 31 Martie vi s'a cetit și ați aprobat raportul Comisiunii Fondului I. Agarici despre mersul școalei dela Moara-Grecilor în anul trecut; în Comisiune pentru anul 1907—8 ați reales pe d-nii: ***P. S. Aurelian, A. Naum*** și ***P. Poni.***

«La 16 Aprilie ați ascultat și aprobat raportul Comisiunii Fondului Adamachi despre lucrările ei în 1906—7, precum și propunerile făcute pentru 1907—8; în Comisiune au fost realeși d-nii: ***Sp. Haret*** și ***P. Poni,*** împreună cu Secretarul d-voastre general.

«Comisiunea Dicționarului v'a prezentat la 12 Aprilie raportul despre lucrările ei în 1906—7, precum și prima fascicula a acestei însemnate opere. Fascicula cuprinde cuvintele începătoare cu A până la sfârșitul cuvintelor începătoare cu grupul AF. Ea începe

cu o scurtă lămurire a Comisiunii despre fazele principale, prin cari a trecut lucrarea, după care urmează cuvântările Augustului ei Intemeietor și raportul d-lui Sextil Pușcariu, cu deslușirile necesare asupra modului cum a fost întocmit Dicționarul. La 14 Aprilie s'au reales ca membri ai Comisiunii d-nii: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, Gr. Tocilescu* și Secretarul d-voastre general; iar pentru partea științifică ați ales pe d-l *Șt. C. Hepites*.

«Ați ales membri onorari pe Sir Charles Hartley, Baron Guillaume și d-l Dimitrie C. Sturdza-Scheianu.

«Ați ales ca membri în Secțiunea științifică pe d-l Dr. D. Grecescu, iar ca membri corespondenți pe d-nii: Dr. Gr. Antipa și Dr. I. Simionescu.

«Ați ales Delegațiunea, care trebue să conducă lucrările Academiei în cursul anului viitor, formată din d-l *A. Saligny* ca Președinte și d-nii: *I. C. Negruzzi, Gr. G. Tocilescu, Dr. C. I. Istrati*, ca Vicepreședinți.

«Ați votat bugetul general al Academiei și bugetele speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Oteteleșanu și Tache Anastasiu pe anul bugetar 1907—1908.

«Am avut ocaziunea să constatăm, și în cursul acestei sesiuni, interesul cu care sunt urmărite lucrările noastre și concursul ce ni se dă pentru a pune în aplicare măsurile cari contribuesc la îndeplinirea scopurilor culturale. Astfel Președinția Consiliului de Ministri ne-a comunicat la 27 Martie că, după Inalta aprobare a M. S. Regelui, s'a declarat oficială și obligatoare ortografia Academiei pentru toate autoritățile din țară.

«Academia a fost invitată să participe la următoarele congrese științifice:

«La al 74-lea congres al Societății franceze de arheologie, care se va ținea la Avallon (Yone) în 11—19 Iunie viitor.

«La congresul științelor istorice ce se va ținea la Berlin la 6—12 August 1908.

«Acum, încheind recapitularea activității acestei sesiuni, nu mă pot oprì de a nu vă aduce cele mai călduroase mulțumiri pentru stăruința și interesul ce ați arătat lucrărilor noastre și rog pe Atotputernicul să ne învrednicească încă mulți ani, dăruindu-ne putere de muncă și minte luminată, spre a ne găsì întruniți din nou aici la lucru pentru binele neamului românesc.»

D-l *Dr. C. Istrati* mulțumește călduros și din toată inima pentru alegerea de vicepreședinte și zice că nu meritele sale l-au desemnat

pentru această onoare, ci dragostea pe care totdeauna a avut-o pentru Academie. Intrând aici uită toate sbuciumările şi amărăciunile, căci iubirea d-sale pentru neam o vede în unitatea din Academie. Urează ca exemplul Academiei să fie exemplul muncii şi demnităţii şi în afară de ea.

D-l *Gr. G. Tocilescu,* deşi nu e întâia oară ales vicepreşedinte, mulţumeşte pentru această nouă onoare ce i se face şi exprimă o adâncă şi intimă convingere că, cu cât îmbătrânim, se cristalizează dragostea noastră pentru Academie. In afară de Academie suntem expuşi la sguduiri; aici suntem în templul, în care arde focul patriotismului şi al culturii; iar durerile noastre de aiurea, intrând aici, se şterg. De aceea toată bucuria noastră în Academie am concentrat-o şi nu e mulţumire sufletească mai mare decât aceea de a face parte din Academie. D-l Tocilescu adaoge că tot materialul istoric pe care l-a putut adună îl va dărui Academiei Române.

D-l *D. Sturdza* zice că sunt îmbucurătoare cuvântările de până acum. Da, Academia să fie un sanctuar al neamului, căci ca atare este ea considerată de neam. In adevăr aceasta o dovedesc toţi aceia cari, cu inimă curată, se apropie de noi şi cu dragoste ne dăruesc documente, manuscripte, hrisoave, ori contribuesc băneşte la mersul înainte al acestei instituţiuni. De aceea să lăsăm afară toate patimile şi orice alte cauze de desbinări, când intrăm în Academie; să fim slujitorii ei fără preget, uitându-ne pe noi, iar cuvintele rostite azi să rămână în inimile noastre pentru totdeauna.

D-l Preşedinte *A. Saligny* declară sesiunea generală închisă şi ridică şedinţa.

SECȚIUNEA LITERARĂ.

ȘEDINȚA DELA 24 NOEMVRIE 1906.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreședinte.

Secțiunea, întrunită conform art 13 din Regulamentul premiilor, iea cunoștință de publicațiunile prezentate la concursul premiilor Năsturel, Eliade-Rădulescu și al Asociațiunii Craiovene din 1907, publicațiuni ce sunt a se examinà de Secțiunea literară.

Secțiunea procede apoi la împărțirea între membrii ei a acestor publicațiuni și rezultatul îl consemnează în următorul tablou:

La premiul Năsturel de 4.000 Lei.

Bacaloglu (Elena), In luptă, roman psicologic. Buc. 1906.	*I. Vulcan.*
Bârseanu (Ion), Popasurí vânătorești. Buc. 1906. . . .	*I. Negruzzi.*
Bortoș (Romul), Glume. Budapesta 1905.	»
Brătescu-Voinești (Ioan Al.), Din lumea dreptății. Iași 1906.	*T. Maiorescu.*
Bucurescu (G.), Povestea Regatului. Poeme din cartea patriei, 106 — 1906. Buc. 1906.	*I. Negruzzi.*
Dela Siriu, Sylva-Carmen și Carmen-Sylva. Buc. f. a. .	*A. Naum.*
Demetrius (V.), Trepte rupte, poezii. Buc. 1906.	*D. C. Ollănescu.*
Farrago (Elena), Versuri. Budapesta 1906.	*I. Negruzzi.*
Gorun (Ion), Goethe, Faust, traducere. Buc. 1906. . . .	*N. Quintescu.*
Luca (Benedetto de), Cuvântul Romei (CVI—MCMVI). Buc. 1906.	*I. Bianu.*
Mera (I. T.), Din lumea basmelor. Buc. 1906.	*I. Caragiani.*
Mihăescu Nigrim, Londra. Buc. 1906.	*I. Vulcan.*
Popescu-Cernica (Economul Alexandru), Mângâieri sfinte din psalmii lui David. Buc. 1906.	*I. Pușcariu.*
Radianu (S. P.), Georgicele lui Virgiliu, traducere. Buc. 1907.	*D. C. Ollănescu.*

Rădulescu-Codin (C.), Comorile poporului. Literatură, obiceiuri și credințe. Câmpulung 1906 . . . . *I. Bianu.*
Sadoveanu (M.), Mormântul unui copil. Buc. 1906. . . . *T. Maiorescu.*
Sandu-Aldea (C.), Două neamuri. Buc. 1906. . . . . . *I. Negruzzi.*
Sbiera (Radu), Poezii. Iași 1906 . . . . *A. Naum.*
Sevastos (Elena D. O.), Dreptul tău, piesă în patru acte. Buc. 1906. *D. C. Ollănescu.*
Ștefu (Nicolae) (Nicu Stejărel), Pentru țărani. Arad 1906. *I. Bianu.*

La premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei.

Becescu (Florian I.), Spre ziuă. Constanța 1906. . . . . *D. C. Ollănescu.*
Dauș (Ludovic), Dușmani ai neamului, roman. Buc. 1904. *I. Vulcan.*
» Doamna Oltea, poem dramatic în versuri. Buc. 1906. »
Demitrescu (George), Imnul gintei latine. Buc. 1906. . . *I. Negruzzi.*
» Imnul armatei române. Buc. 1906. . . . . »
Dragomirescu (Mihail), Teoria poeziei cu aplicare la literatura română. Buc. 1906. . . . . *I. Bianu.*
» Critica științifică și Eminescu. Buc. 1906 . . . . »
Georgescu (Neea), Din timpul Expozițiunii jubilare din anul 1906. Buc. 1906. . . . . *I. Caragiani.*
Gherghel (Alexandru), Cântece în amurg. Buc. 1906. . . *A. Naum.*
Ieșanu (Isidor), Puterea credinței și operațiunea ei magică. Brașov 1905. . . . . *I. Sbiera.*
Pușcariu (Dr. Sextil), Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen. Heidelberg 1905. . . . . *I. Bianu.*
Rusescu (Constantin), Studiu asupra cărții Ester. Buc. 1904. *I. Sbiera.*
» Studiu asupra cărții Iona. Buc. 1906. . . . . . . »
» Studiu asupra cărții Plângerile lui Ieremia. Buc. 1906. »
Silvan (Gh.), Pentru neatârnare, roman răsboinic. Ploești 1906. . . . . *T. Maiorescu.*
Stratilescu (Tereza), From Carpathian to Pindus. Pictures of Roumanian country life. Londra 1906. . *I. Negruzzi.*

La premiul Asociațiunii Craiovene de 1.500 Lei.

Adamescu (Gheorghe) și Mihail *Dragomirescu*, Retorica. Buc. 1904. *I. Bianu.*
» Poetica. Buc. 1906. . . . . »
» Literatura română modernă. Buc. 1906 . . . . . »

Antonescu-Lupu (A.), Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia II rurală, ediţia XII. Buc. 1906—7. . . . . *I. Caragiani.*
» Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia III rurală, ediţia XV. Buc. 1906—7. . . . . »
» Exerciţii gradate de gramatică pentru clasa II urbană, ediţia XIV. Buc. 1906—7. . . . . »
» Exerciţii gradate şi compoziţiuni pentru clasa III urbană, ediţia XIII. Buc. 1904. . . . . »
» Exerciţii gradate şi compoziţiuni pentru clasa IV urbană, ediţia IX. Buc. 1904 . . . . »
» Etimologia (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei II secundare, ediţia III. Buc. 1906. . . »
» Sintaxa (lectură şi exerciţii gramaticale) pentru elevii clasei III secundare, ediţia IV. Buc. 1904. . . . . »
Birou (Iuliu), Carte de compunere pentru şcoalele poporane, curs. I şi II. Oraviţa-Lugoş 1902. . . . . . *I. Bianu.*
Conta-Kernbach (Ana), Elemente de metodică. Iaşi 1905. *T. Maiorescu.*
Costescu (Gh. N), Educaţie şi învăţământ. Vol. I. Metodica limbii române. Buc. 1906. . . . . »
Grofşoreanu (Iuliu), Gramatica română pentru şcoalele poporale. Arad 1906. . . . . *I. Bianu.*
» Dialoage. Arad 1906. . . . . »
» Scrieri pentru popor, No. 1—7. Arad 1906. . . . »
Orleanu (Maior Al. G.), Adevăratele forme ale terminaţiunilor de declinare română. Focşani 1904 . . . . *N. Quintescu.*
Suchianu (Ion), Carte de cetire pentru clasa I secundară. Buc. 1906 . . . . *A. Naum.*
» Etimologia pentru clasa II secundară. Buc. 1905. . »
» Carte de cetire şi compoziţie. Buc. 1903. . . . . »
Valeriu (Al.), Lecţiuni de logică. Iaşi 1905. . . . . . . *T. Maiorescu.*

ŞEDINŢA DELA 20 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Manuscriptul *Din firea şi credinţele ţăranului român*, de I. Otescu, a fost dat în examinarea Secţiunii literare şi ştiinţifice. El a fost dejà aprobat de această din urmă Secţiune. D-l Bianu este însărcinat a face un raport asupra numitului manuscript din partea Secţiunii literare.

D-l G. Băicoianu, advocat la T.-Severin, cere Academiei rectificarea numelor staţiunilor din Oltenia *P*alota şi T*i*mnea în *B*alota şi T*â*mna.

In consideraţiune că linia ferată a fost construită de Germani, în pronunţarea cărora *b* se schimbă în *p* (*p*ine, *p*un, în loc de *b*ine, *b*un), iar sunetul *â* în *i* (ch*i*ne, ch*i*rnat, în loc de câne (câine), cârnat); pe de altă parte având în vedere, că trebue să se zică *B*alota, precum probează şi numele moşiei *B*aloteşti, iar nu *P*alota, şi T*â*mna, cum pronunţă toţi Românii, iar nu T*i*mnea, Secţiunea încuviinţează propunerea d-lui G. Băicoianu şi decide ca să se recomande autorităţii respective rectificarea celor două nume de staţiuni.

D-l I. Corbu, dela Bistriţa din Ardeal, găseşte că în interesul unificării formelor limbii noastre, este necesară publicarea unui Dicţionărel.

D-l *T. Maiorescu* propune şi se încuviinţează de Secţiune, ca să se aibă în vedere facerea acelui Dicţionărel, după publicarea Dicţionarului Academiei.

Raportul d-lui I. Bianu despre: Din firea şi credinţele ţăranului român, de I. Otescu, — aprobat de Secţiune la 26 Martie 1907.

Lucrarea prezentată de d-l Otescu este o foarte preţioasă contribuire pentru cunoaşterea credinţelor poporului nostru, tocmai într'o direcţiune, în care informaţiunile lipsesc aproape cu totul. Din această cauză sunt de părere ca această lucrare să fie publicată în *Anale*. Cred însă că consideraţiile generale de pe întâiele trei pagine trebuesc înlăturate, neavând nici o legătură cu corpul lucrării.

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1907.

D-l profesor Petre V. Haneş atrage atenţiunea Academiei, dacă n'ar fi bine ca ea să iea asupră-şi editarea tuturor operelor cunoscute ale lui Al Russo.

Ediţiunea să cuprindă tot ce se cunoaşte dela el în două grupe : I scrieri româneşti, II scrieri franceze, să fie precedate de un studiu asupra epocei literare, în care s'a manifestat Russo şi să se încheie cu un glosar de cuvinte caracteristice din opera lui.

Se admite publicarea tuturor operelor câte se vor află dela Alex. Russo, fie publicate, fie inedite — *fie româneşti*, *fie franţuzeşti* — însă ***fără studiu introductiv.***

Se dă cetire rapoartelor cari conchid la nepremiere.

a) Raportul d-lui *I. Negruzzi*, apreţiând *Imnul gintei latine* şi *Imnul armatei române*, două broşurele de 6 şi 7 pag., de d-l Demitrescu George, zice că autorul lor este lipsit de talent şi chiar de cunoştinţele gramaticale elementare şi le respinge dela premiu (Eliade-Rădulescu).

Glumele d-lui Romul Bortoş, 157 pag. de istorioare şi anecdote în proză şi în versuri, d-l raportor *Negruzzi* le consideră ca lipsite de merit literar, şi ca atare neadmisibile la premiu (Năsturel).

Povestea Regatului, poeme din cartea patriei, dela anul 106—1905, 122 pag., de d-l Bucurescu G.

Cartea se prezentă fără inspiraţiune poetică. Inşirarea faptelor glorioase ale Românilor în tot decursul secolelor cereà un talent însemnat, pe care nu-l posedă autorul. Dânsul ar fi făcut o lucrare mult mai folositoare, dacă o executà în proză. Concluziunea d-lui referent Negruzzi este, că nu i se poate acordà un premiu şi încă mai puţin unul ca cel ambiţionat.

Popasuri vânătoreşti de d-l I. Bârseanu. Scrierea cuprinde două părţi: *Popasuri vânătoreşti* şi *Povestiri*, cari sunt istorioare cu subiect mai mult comic.

Vioiciunea stilului şi a dialogului, precum şi limba corectă, dă acestei scrieri o notă bună. Dar lipsa de descriere a vieţii sufleteşti, de care suferă această lucrare, o face să apară mult inferioară altor scrieri de acest gen, publicate şi la noi, din care cauză d-l raportor Negruzzi nu o poate recomandà la premiul, la care aspiră autorulei.

b) Din timpul expoziţiunii jubilare din anul 1906, o cărticică de 17 pag., o judecă d-l referent *I. Caragiani* fără valoare poetică, iar versurile ei păcătuesc în contra versificaţiei şi gramaticei.

c) Dela Siriu, Sylva Carmen şi Carmen Sylva. Examinarea acestei scrieri de 187 pag. i s'a îngreunat raportorului, d-lui *A. Naum*, prin faptul că autorul ei nu observă decenţa.

Cartea cuprinde două părţi, prima intitulată: *Carmen Sylva*, iar a doua: *Sylva Carmen*, având şi ilustraţiuni.

Prima parte e descrierea unei călătorii în munţii Siriu, descriere împestriţată cu fel de fel de legende şi povestiri. Cartea e dela început până la sfârşit un haos de cele mai nepermise greşeli şi neologisme, de neînchipuite construcţiuni de fraze. Pornografiile însă întrec toate marginile.

In partea a doua desvoltă tema conservării pădurilor. De aceea se adresează Ministrului de Domenii şi-l conjură să nu lase a se devastà pădurile Aiurea se ocupă cu Principele Ferdinand, care în Societatea «Progresul Silvic» a condamnat pe acei cari taie pădurile, iar în alt loc, vorbind despre bogăţiile ţerii, se plânge, că ţara n'are buni cârmaci şi înţelepţi conducători.

Cartea se termină cu o adresă către Regina, ca să recomande această scriere la premiul Năsturel — se înţelege că d-l raportor se gândeşte mai curând să fie aruncată în gârlă.

Puterea credinţei şi operaţiunea ei magică de d-l Ieşan Isidor, 608 pag. şi *Studiu asupra cărţii Ester; Studiu asupra cărţii Iona* şi *Studiu asupra cărţi Plângerile lui Ieremia*, cu traducere română şi textul ebraic la câte trele, de d-l Rusescu Constantin.

Raportorul lor, d-l *I. Sbiera*, opinează, că în ce priveşte fondul primei scrieri, el va păstrà autorului un loc onorific în literatura română.

Stilul însă e mai mult nemţesc decât românesc, iar prin lipsă de concordanţă şi greşeli limbistice păcătuesc câteşi patru scrierile.

Astfel (din prima operă): «reprezentanţii sciinţei *ale* ideilor dominante; pohoiul năvălitor *ai* celor....; aplicare consciută *ale* puterilor»; iar din cele trei cărţi ale d-lui Rusescu: «însemnătatea *al* ceremoniilor; fragmentele grece *al* acestor cărţi (Ester)», toate câte privesce (Iona)», şi alte incorecteţe, cari revin şi în *Plângerile lui Ieremia*, în studiul cărora expunerea însă este «îndestulătoare şi interesantă» ca şi a celorlalte două studii.

Traducerile din ebraica d-l raportor nu le-a controlat, deoarece nu posedă acea limbă.

Concluziunea este că scrierile ambilor autori merită «toată lauda şi recunoştinţa», nu au însă acel nivel intelectual, care să îndreptăţească pe d-l referent a cere în favoarea lor un premiu ca Eliade-Rădulescu.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu*, Vicepreşedinte.

Se dă lectură rapoartelor cărţilor considerate ca nepremiabile.

a) *Mângâieri sfinte din psalmii lui David*, de Pepescu-Cernica (Economul Alexandru), raport de d-l *I. Puşcariu.*

D-l raportor constată că Psalmii lui David, începând dela Psaltirea Scheiană, au fost în mai multe rânduri traduşi în limba română. Dar necesitatea unei nouă traducţiuni în versuri nu se impuneà din punct de vedere practic, căci la noi serviciul religios se face în proza cărţilor bisericeşti existente. Cum stă cu structura tehnică a Psalmilor? Versificaţiunea lor cuprinde prea multe defecte de ritm şi prea multe licenţe de rimă, pentru ca d-l raportor să poată propune la premiu Psalmii preotului Popescu-Cernica.

— Secţiunea aprobă concluziunea.

b) *In luptă*, roman psicologic de Elena Bacaloglu, referat de d-l *I. Bianu.*

D-na Bacaloglu nu e încă destul de formată ca scriitoare. Romanul său declarat *psicologic* iese *nepsicologic.* Psicologia sa este adeseori o înşirare de cuvinte fără înţeles. Cât priveşte subiectul romanului, el e cu totul lipsit de intrigă: o tânără pereche, care călătorind se convinge că nu sunt făcuţi unul pentru altul. Autoarea n'a izbutit să desvolte în adevăr psicologiceşte tema sa şi nu posedă bine nici graiul românesc.

— Secţiunea admite nepremierea propusă de d-l raportor.

c) *Cuvântul Romei* de Luca (Benedetto de), acelaş referent.

Insuş autorul recunoaşte că scrierea sa «e mai mult o operă de sentiment decât cu pretenţiuni ştiinţifice.» *Cuvântul Romei* «este un frumos exerciţiu de proză solemnă asupra rolului gigantic jucat în cultura lumii de Cetatea eternă.» Dar autorul, neştiind bine româneşte, face deseori greşeli de limbă, întrebuinţează vorbe fără înţeles sau nu cu înţelesul pe care îl au; şi formează greşit chiar cuvinte nouă.

— Concluziunea negativă a referentului, relativ la premiere, este admisă unanim de Secţiune.

d) *Comorile poporului. Literatură, obiceiuri şi credinţe*, de Rădulescu Codin (C.), raportor tot d-l *I Bianu.*

Autorul cărţii este cunoscut ca un zelos culegător de literatură populară, dar e lipsit de cultură sistematică. El spune totul cu vorbe late, cum se vede chiar din titlul cărţii. Scrierea se reduce la o subţirică compilaţiune de diletant, «încărcată cu pagine întregi de bucăţi în versuri sau în proză poporală sau nepoporală.» Autorul făceà mai bine, dacă se mărginià la culegerea materialului deadreptul din popor.

Secţiunea admite nepremierea propusă de raportor.

e) *Pentru ţărani*, de Stefu Nicolae (Nicu Stejărel), referent asemenea d-l *I. Bianu.*

Volumaşul de 140 pag. cuprinde câtevà mici scrieri de moralizare pentru popor, cum au făcut şi alţii, în fruntea cărora stă răposatul Pop Reteganul. Din nefericire se serveşte de neologisme şi alte expresiuni nepopulare.

Nu mai stăruim asupra nesăratelor pretinse «anecdote poporale», cuprinse asemenea în micul volum, cari constituesc «două lungi îndrugări de versuri rele.»

«Tendinţele cu cari sunt făcute asemenea scrieri», cu toate bunele intenţiuni, zice d-l raportor, «nu pot fi onorate cu un premiu de Academie», părere pe care Secţiunea o încuviinţează.

f) *Duşmani ai neamului*, roman de Ludovic Dauş, raport de d-l *Bianu.*

După d-l raportor, o limbă românească curgătoare pare a fi singurul merit al autorului, premiat de Academie pentru drama sa *Eglé.* Din cauza fa-

cilităţii scrierii, autorul abuzează şi întreprinde toate genurile literare. Romanul său are rostul romanelor vulgare de sensaţiune: omoruri peste omoruri, şi crime peste crime, romane publicate în foiletoanele gazetelor, în cari şi *Duşmanii neamului* au apărut întâia oară. Nimic în acest roman nu ne deşteaptă o emoţiune adevărată, sinceră. El nu poate fi premiat.

— Secţiunea este de aceeaş părere.

g) *Gramatica română pentru şcoalele poporale* de d-l Grofşoreanu (Iuliu), referent d-l *I. Bianu.*

In neconformare cu principiul pedagogic, că regulele gramaticale ale limbii materne se învaţă în şcoala primară numai în mod practic, autorul cărţii ne spune că, după meditare îndelungată, a ajuns la convingerea, că scrierea şi vorbirea corectă nu se pot învăţă în şcoala elementară, fără cunoaşterea unor regule gramaticale. De aceea dă un mic manual de gramatică.

D-l învăţător Grofşoreanu mai prezentă şi 12 dialoguri scrise asupra vieţii dela ţară cu tendinţe bune şi după principii sănătoase, ca şi cele şapte mici scrieri pentru popor, uşor de cetit şi incontestabil folositoare pentru a fi puse la îndemâna populaţiunii săteşti.

Aceste scrieri însă, zice d-l raportor, ca şi dialogurile, nu pot fi premiate, căci ele nu sunt cărţi didactice, cum cere premiul, la care au fost prezentate.

— Secţiunea aprobă concluziunea raportorului.

h) *Cântece în amurg*, de Gherghel (Alexandru), referent d-l *A. Naum.*

După apreţierea d-lui raportor, subiectele acestei scrieri sunt monotone şi de o tristeţe silită. Autorul ei admite neologisme în mare număr fără necesitate reală; ele sunt uneori însoţite de calificative ciudate, ca *nostalgie senină*, *vis smarald*, ş a. Totuş se găsesc ici şi colea versuri curgătoare şi imagini poetice, al căror efect însă autorul îl strică imediat prin întunecimea formelor, în cari îşi îmbracă versurile sale. Premiul nu i se poate decerne.

— Secţiunea aprobă.

i) *Carte de cetire* pentru clasa I secundară, de Suchianu (Ion), acelaş raportor.

Bucăţile de cetire sunt bine alese. In bucăţile însă «luate din cărţile de cetire vechi», autorul şi-a permis a reface limba. Lucrarea, altfel bună, e prea mică pentru a fi premiată.

— Concluziunea raportului este admisă de Secţiune.

k) *Dreptul tău*, piesă în patru acte de Sevastos (Elena), referent d-l *D. C. Ollănescu.*

Autoarei, deprinsă cu lucrări folkloristice, nu i-a succes încercarea în genul unei drame populare. Persoanele sunt dela ţară, obiceiurile şi sentimentele lor însă se depărtează de traiul vieţii câmpeneşti. Dorurile rustice

sunt nemăsurate, chiar brutale, în manifestări. Totul e trist în dramă şi finalul e crâncen. Piesa e scrisă în versuri rimate.

D-l *Ollănescu* îşi termină raportul cu această concluziune: «Piesa (de 64 pag.), fiind fără de nici un relief dramatic, versurile fără nici un avânt înălţător, iar însuşirile limbii fără de valoare literară, nu pot cere premierea lucrării de faţă.»

— Secţiunea aprobă părerea d-lui raportor.

l) *Spre ziuă*, poezii de Becescu (Florian I.), acelaş raportor.

Poetul e pe cale bună. D-l Becescu e un poet sentimental, duios, sau ironic, după împrejurări. Poeziile sale «sunt pline de sentimente alese şi exprimă cu sinceritate gândurile şi mişcările sufleteşti, ce le-au pricinuit.» Poetul e în progres faţă cu lucrările sale de mai înainte. D-l raportor îi urează să ne aducă poeme cu înalt avânt, spre a i se puteà decerne premiul ce solicită acum.

— Secţiunea încuviinţează încheierea referentului.

m) *Georgicele* lui Virgiliu, traducere cu note explicative şi cu figuri de Radianu (S. P.), raport de d-l *D. C. Ollănescu.*

D-l traducător, în înveşmântarea cugetărilor şi simţirilor blândului poet roman, a înlocuit farmecul poeziei prin proza, rece, din natura ei, şi «adesea greoaie» Astfel ceeace e înflorit la Virgiliu, la d-l traducător e numai cotor, neînvălit cu nici o verdeaţă.

Se vede că cercetarea interpretărilor date unor versuri de diverşi traducători a fost grija de căpetenie a d-lui Radian.

Dacă traducătorul însă, prin munca ce a depus, «s'a apropiat mai mult cu câtevà vorbe ori expresiuni de textul original», ceeace nu e lucru mare, căpătăm în schimb, în traducerea ce ne oferă, în locul unei poeme didactice, un tratat de gospodărie agricolă, înzestrat cu tot felul de note şi comentarii.

Faţă dar cu o traducere, care nu se preocupă întru nimic de «partea literară şi poetică, probă de aceasta este şi lăsarea afară a episodului lui Aristeu, «cel atât de duios şi de o fantazie neasemănată», din cartea a IV-a a Georgicelor, d-l raportor nu poate propune pentru premiu lucrarea d-lui Radianu. Traducerea d-sale erà şi altfel destinată înlăturării dela premiu prin faptul că, fiind prezentată doi ani consecutivi, nu ne spune, dacă cea de anul acesta a fost supusă unei *inovaţiuni esenţiale*, precum cere Regulamentul premiilor, sau oferă numai modificarea titlului ei: «Georgicele lui Virgiliu», în loc de «Georgicele de Virgiliu» din anul trecut.

n) *Trepte rupte*, poezii lirice de Demetrius, acelaş referent.

Trepte rupte, zice d-l raportor, «e nu numai un titlu, ci şi o măturisire din partea autorului, că nu pe asemenea trepte se va puteà urcà vreodată

la Parnas». Te cuprinde o jale, cetind versurile d-lui Demetrius. «Asemenea produceri nu merită nici chiar năzuinţa unui premiu academic», este concluziunea d-lui raportor.

— Secţiunea aprobă.

o) *Londra*, de Mihăescu Nigrim, raportor d-l *Vulcan.*

D-l raportor salută apariţiunea acestei opere. Cartea nu e o compoziţiune rigidă, ci o scriere destinată pentru publicul cel mare, cu impresiunile autorului căpătate în Londra: cel mai viguros oraş din lume.

Autorul tratează despre insularitatea Angliei, vine apoi la descrierea Londrei, arată mijloacele ei de comunicaţiune, industria ei. Se ocupă după aceea cu partea centrală a marei capitale, cu City, cu clima, pictura, muzica de stradă, cu mâncările engleze, sportul, distracţiunile principale ale lor şi altele.

Cartea este de valoare, ea umple o lacună din literatura noastră, şi de aceea crede d-l referent, că ea merită recunoaştere şi laudă.

p) *Mormântul unui copil*, de Sadoveanu (M.), raportor d-l *Maiorescu.*

D-l Sadoveanu a prezentat cartea sa nu cu ortografia Academiei, ci cu cea veche a d-sale, ceeace este interzis scrierilor, cari intră la premiu. Ca atare ea nu se poate admite la concurs.

q) *Lecţiuni de logică*, de Valeriu (Al.), acelaş raportor.

Aceste lecţiuni sunt scrise în conformitate cu programa pentru cursul secundar. Metoda e nimerită pentru începători, iar exemplele sunt în parte luate din literatura română.

Insă în Metodologie, vorbind de împărţirea ştiinţelor, pe lângă sistema lui Bacon, Ampère şi a altor filozofi, se citează şi aceea a d-lui Xenopol.

D-l raportor găseşte că aceasta nu se cuvenià, precum nu se cădeà nici a se reproduce drept prefaţă scrisoarea d-lui I. Găvănescul, în care autorul este lăudat.

Secţiunea literară va preferì să premieze o lucrare expusă la mai puţine rezerve.

— Secţiunea convine cu părerea raportorului.

r) *Pentru neatârnare*, roman răsboinic de Silvan (Gh.), raportor d-l *Maiorescu.*

Romanul pretins răsboinic al d-lui Silvan nu este în realitate «tocmai roman», ca unul ce precizează istoriceşte evenimentele dela 1877—78. El nu e nici răsboinic, căci e în contra răsboiului, pe care îl declară de: «cea mai nenorocită dintre manifestările vieţii», ceeace, după cum se exprimă d-l referent, «poate alcătui un roman despre răsboiu în contra răsboiului, dar nu un roman răsboinic.»

Dar pretinsul roman nu e nici jubilar, cum îl mai dă autorul, pentrucă, cu ocaziunea jubileului din 1906, s'a celebrat cu deosebire gloria armatei române în răsboiul din 1877—78.

Cu o descriere ca a ofițerilor noștri dintr'un cort al armatei nu se poate pretinde la premiu.

— Această opiniune a d-lui referent este încuviințată de Secțiune.

s) *Educație și învățământ.* Vol. I. *Metodica limbii române*, raportor d-l *Maiorescu.*

Volumul d-lui Costescu cuprinde două părți, una teoretică și alta practică. Este o lucrare de răbdare. Materia tratată este astăzi din cele mai cunoscute, așà încât meritul unei asemenea compilațiuni ar sta mai mult în alegerea materiei, decât în îngrămădirea ei.

In ce privește stilul cărții, el este încărcat cu banalități. Ca o curiozitate menționăm numele de *șef al culturii*, pe care îl dă lui Jules Simon.

Autorul își face iluziuni despre menirea institutorului primar (calitatea cu care este investit și d-sa). Dânsul crede că învățătorul trebue să fie în curent cu tot, și apoi să desfășure și o activitate în afară. Premierea problematică.

— Secțiunea o admite ca atare.

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1907.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreședinte.

Rapoarte asupra cărților nepremiabile:

a) *Carte de compunere pentru școalele poporane*, curs I și II, de Birou (Iuliu), raportor d-l *I. Bianu.*

Această carte se prezentă pentru a treia oară la concurs. La a doua prezentare a ambiționat chiar marele premiu Năsturel de 12.000 lei. Ca și d-l Bogdan (în raportul său din 1904), d-l referent îi găsește insuficiență de cultură și de posedare a limbii române, «din care cauză cărțile sale sunt pline de cele mai nepermise greșeli.» Față cu defectele cărții, la cerbicia autorului de a concurà cu orice preț, d-l raportor opinează că nu putem decât să-i răspundem cu aceeaș cerbicie în refuzul premiului.

— Secțiunea admite.

b) *Versuri* de Farrago (Elena), referent d-l *I. Negruzzi.*

Subiectul celor mai multe bucăți de poezie este cam monoton, unele însă deșteaptă o emoțiune adevărată. Câte odată autoarea mânuește și forma

poeziei populare. D-na Farrago se deosebeşte de tânăra pleiadă a celor de peste munţi. Să se mulţumească cu o menţiune onorabilă.

— Secţiunea încuviinţează.

c) *Două neamuri*, roman de Sandu Aldea, acelaş raportor.

Scriere tendenţioasă. Autorul laudă fără rezervă pe ţăranul român, pe preot şi învăţător, nedându-şi seama, dacă nu-i idealizează, faţă de arendaşul străin, «fără inimă şi lacom de bani».

Limba, de care se serveşte autorul, este curată şi curgătoare, asemenea capitolele, luate în parte, sunt reuşite, în întregul lor însă prezentă mai puţin un roman unitar decât scene din vieaţa studenţilor, din vieaţa ţăranilor, altfel «prinse de pe natură cu măestrie.» Uneori tratează chiar chestiunea tocmelilor agricole.

D-l referent îşi rezumează părerea asupra romanului d-lui Sandu Aldea în aceste cuvinte: «Dacă pe lângă frumuseţea limbii, vioiciunea stilului şi plasticitatea descrierilor sale, autorul va prezentà şi o povestire bine închegată, al cărei interes să se desfăşure succesiv cu dibăcie, nu este îndoeală, că o asemenea operă va dobândì aprobarea cea mai distinsă din partea Academiei Române.»

— Această concluziune dobândeşte aprobarea Secţiunii.

d) *Poezii* de Sbiera (Radu), referent d-l *A. Naum*.

Primele poezii (21 la număr) ale d-lui Sbiera sunt de amor. Una din ele (pag. 25) pare raportorului de un gust suspect.

Dela genul uşor al poeziei erotice, «adeseori pătată de expresiuni jignitoare poeziei», autorul trece la cel grav al satirei. Această trecere i se pare raportorului nepotrivită cu vârsta autorului. Acì are—pe lângă rime silite şi ritm defectuos—repeţiri obositoare, expresiuni triviale, foarte multe neologisme, cari—mai ales în poezie, chiar cea satirică—trebuesc evitate, şi calificative ciudate, ca «*moravuri ţapene, ceasuri bacanale, presărate cu chiper*», şi altele.

Mai grav încă! In satirele sale, cu reminiscenţe foarte numeroase din Eminescu, d-l Sbiera a parodiat cele mai populare versuri ale nenorocitului poet!

In poeziile câmpeneşti, cari fac parte din bucăţile «mai mărunte», cari urmează, autorul e mai cumpătat în expresiunile sale. Se pare că genul câmpenesc convine mai mult temperamentului poetic al d-lui Sbiera. Când tânărul poet va prezentà producţiunile sale cu îndreptările arătate, Academia va fi fericită a-i decerne «premiul cerut.»

e) *Adevăratele forme ale terminaţiunilor de declinare române*, de Orleanu (Maior Al. G.), raportor d-l *N. Quintescu*.

La cererea de a i se acordà premiul, fie chiar şi numai de 1.500 lei pentru 13 pagine minuscule, în cari autorul propune — nici mai mult, nici mai puţin—ca «*cuvântul articol să se suprime din gramatica română*» şi astfel «*ul să rămână terminaţiune declinatoare*», d-l referent roagă pe d-l Maior Orleanu să prezente Academiei lucrări din ramura militărească, în care —desigur—are mai multă competenţă.

f) *Etimologia pentru clasa a II-a*, de d-l Suchianu (Ion), raportor d-l *A. Naum.*

D-l referent consideră această carte lucrată «după o bună metodă, cu destulă lumină în expunere», şi având «materia foarte potrivit desvoltată» pentru vârsta şcolarilor. Ca concluziune, d-l raportor opinează că: «autorul şi-a perfecţionat metoda», dar nu se pronunţă pentru premiare.

— Secţiunea admite.

ŞEDINŢA DELA 31 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Se dă cetire raportului, care a mai rămas, dintre cele cu concluziune de nepremiabilitate.

Doamna Oltea, poem dramatic în versuri, de Dauş (Ludovic), raportor d-l *A. Naum.*

Poemul dramatic într'un act (47 pag.), al d-lui Dauş, pus în muzică de d-l D. G. Kiriac, şi reprezentat acum trei ani (19 Noemvrie 1904), pe scena Teatrului Naţional, este «o compoziţie teatrală, fără nici un merit literar». Ea nu poate fi recomandată la un premiu şi încă mai puţin la premiul Eliade-Rădulescu de 5.000 lei.

— Secţiunea aprobă.

Rămâne a se prezentà rapoartele cărţilor premiabile.

Inainte de a procede la aceasta, Secţiunea deliberează şi decide ca votul asupra fiecărei cărţi de premiat să se considere până la cetirea tuturor referatelor ca provizoriu, şi tocmai după aceea să se dea vot definitiv asupra premiabilităţii la fiecare premiu a uneia dintre cărţile cu raport favorabil.

ŞEDINŢA DELA 31 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Se înaintează propunerea făcută de d-l *Xenopol*, ca în consideraţiune, că răposatul V. Conta, este sigurul filozof român original, Academia să adune şi să publice toate scrierile lui cu cheltueala ei.

Fără a se contestă originalitatea filozofică a regretatului bărbat, dus din vieaţă înainte de timp, Secţiunea este de părere, că editarea operelor sale nu este pentru acuma urgentă, de o necesitate imperioasă.

D-l *I. Bianu* cu deosebire pune în vederea Secţiunii, că nu se poate da urmare dorinţei d-lui Xenopol şi din lipsă de mijloace. Fondurile de cari dispune Academia trebuesc întrebuinţate pentru publicaţiuni mult mai necesare pentru activitatea Secţiunii, cum ar fi editarea textelor vechi româneşti, aproape toate nepublicate până acum, cari intră expres în atribuţiile Secţiunii literare. Să nu se uite că acele texte sunt în puţine sau chiar unice exemplare, inaccesibile publicului mare. Editarea lor cu accesoriile necesare va înlesni studiarea lor de către public. Nu mai puţin s'ar impune publicarea într'un corp sistematic a poeziilor populare. Printre acestea sunt foarte multe de valoare nepreţuită. Ele stau răsleţe în colecţiuni inaccesibile. Nefiind adunate sistematic, ele se repeţesc mereu. Trebue organizat de Academie corpul acestor producţiuni poetice, grupate după natura şi categoria lor, cu arătarea variantelor. Aceste poezii populare, împreună cu textele vechi amintite, sunt de prima necesitate în ce priveşte publicarea lor şi fac parte din acele atribuţii impuse Secţiunii literare de Statutele Academiei.

— Secţiunea decide că publicarea operelor filozofice ale răposatului V. Conta nu se poate face de Academie înainte de ce se vor fi satisfăcut alte necesităţi de prima ordine şi de natură cu totul urgentă, cu privire la activitatea Secţiunii literare.

ŞEDINŢA DELA 2 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Se aprobă procesul verbal al şedinţei dela 31 Martie trecut, relativ la editarea propusă de d-l *A. D. Xenopol* a scrierilor filozofice ale lui V. Conta.

Se dă cetire rapoartelor cu concluziuni de premiare asupra cărţilor intrate la concurs.

a) *Din lumea basmelor* de Mera (I. T.), referent d-l *I. Caragiani.*

Din lumea basmelor a d-lui Mera cuprinde 10 basme, însoţite de ilustraţiuni. Povestirea acestei scrieri este fermecătoare şi naivă, precum convine genului literar întreprins de d-l Mera, iar limba ei aleasă şi în adevăr populară, fără neologisme. Autorul, observă d-l referent, captivă chiar pe cetitorii cunoscători ai basmelor sale.

Cartea, întrunind pe deplin calităţile povestitorilor populari de basme, este propusă spre premiare.

b) *Din lumea dreptăţii*, de Brătescu-Voineşti (Ioan Al.), raportor d-l *T. Maiorescu.*

Culegerea de *Nuvele şi Schiţe* a d-lui Brătescu-Voineşti este reproducerea cărţii prezentate de autor la concursul din anul 1903, cu adăogirea—ceeace constitue o preînnoire a cărţii—a Schiţelor, şeapte la număr, pe lângă cele 10 de mai înainte. Astfel scrierea d-lui Brătescu-Voineşti numără de astă dată 280 pagine, în loc de numai 147, ca la întâia ei prezentare (în 1903).

D-l raportor zice că Secţiunea literară are faţă de autorul *Nuvelelor* şi *Schiţelor* o datorie de îndeplinit. D-sa se refere la apreţiarea favorabilă făcută de d-l Ollănescu asupra cărţii în anul 1903. In plină Academie însă s'a obiectat, că scrierea are numai 147 de pagine, şi premiul s'a capitalizat.

Această împrejurare a şi provocat modificarea Regulamentului premiilor.

Acum putem să ne însuşim judecata delegatului nostru dela 1903, adăogând şi sancţiunea ei.

Dar nu toate bucăţile culegerii par raportorului la acelaş nivel. Una, *Din lumea dreptăţii*, este tendenţioasă. Dintre celelalte, cu deosebire *Puiu*, dă la iveală toată măestria scriitorului. D-l Brătescu-Voineşti excelează prin înfăţişarea naturală a păturii de mijloc a societăţii, precum *Creangă* a făcut acelaş lucru pentru clasa poporului, iar *Caragiali* pentru tipurile din lumea mahalalelor. Meritul literar al d-lui Brătescu-Voineşti este excepţional. Lui i se cuvine deci premiul, conchide d-l raportor.

c) *Faust* de Goethe, traducere de Gorun (Ion), raport de d-l *Quintescu.*

D-l referent relevă enormele greutăţi ce întâmpină traducătorul unei opere din limba germană, mai ales când acea operă este faptul unui geniu ca Goethe, cu cugetarea sa pregnantă şi stilul său de o conciziune unică în literatura germană. Cu acele greutăţi d-l traducător a luptat cu bună reuşită. Dacă a constatat câtevà lipsuri, nu mai puţin d-l raportor ne pune în vedere, să nu uităm că *Faust* vede pentru prima oară lumina versificat pe româneşte în întregimea sa (a părţii 1) şi că oricât limba noastră ar aveà o aptitudine deosebită, poate superioară celorlalte limbi romanice, în redarea clasicilor antici şi a celor germani, nu se poate reuşi cu totul pe deplin şi a se evità ici şi colea mai ales oarecari perifraze şi parafrazări, când limba noastră

nici nu este la un înalt nivel al desvoltării sale, nici putință nu este în sine, ca să se poată acoperì cu aceeaş măsură silabică a cuvintelor ei corpul unei limbi, care prin caracterul ei ține un loc intermediar între cele vechi și cele moderne.

In puterea acestor considerațiuni, d-l raportor propune premiul în favoarea lui *Faust.*

Se face discuțiune comparativă asupra meritelor celor trei opere. Opiniunea generală a Secțiunii este că scrierea d-lui Brătescu-Voinești—între cele trei opere recomandate — se impune la premiul Năsturel, cu toate că se recunoaște valoarea în felul lor și a celorlalte două. Pentru alegerea între aceste opere, Secțiunea a avut în vedere mai ales gradul originalității lor.

Punându-se la vot autorul de premiat, ies din urnă în trei rânduri 9 voturi, din cari d-nii Mera și Gorun au întrunit câte un vot în favoarea lor, iar d-l Brătescu-Voinești șeapte voturi.

— Astfel Secțiunea propune la premiu lucrarea d-lui Brătescu-Voinești.

ȘEDINȚA DELA 3 APRILIE 1907.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreședinte.

D-l *I. Bianu* dă lectură referatului său asupra cărții: *Teoria poeziei cu aplicare la literatura română*, de d-l M. Dragomirescu, precum și raportului asupra scrierii de acelaș autor· *Critica științifică și Eminescu.*

In concluziunea ambelor rapoarte d-l Bianu nu se pronunță pentru premiarea lor, mai ales față cu o altă operă superioară, aceea a d-lui Sextil Pușcariu.

— Secțiunea admite cu unanimitate.

După aceasta, în momentul când d-l Negruzzi voià a cetì raportul său asupra operei d-șoarei Stratilescu, d-l Bianu iea cuvântul în chestiune prealabilă. D-l Bianu crede că hotărîrea de peste an a Academiei relativ la admiterea la concurs a acelei scrieri a fost afară din Regulamentul premiilor. Să cerem, zice d-sa, deslegarea plenului, înainte de a luà în considerațiune scrierea în chestiune. D-l Negruzzi explică împrejurările, cari au provocat deciziunea ședinței Academiei, relevată de d-l Bianu. D-l Negruzzi, care a prezidat atunci, a găsit mai multe analogii pentru primirea cărții, care fusese refuzată de cancelaria Academiei, pentrucă în ziua de 31 Octomvrie (anul încetat) se prezentase numai într'un singur exemplar. Părerea favorabilă a fost admisă cu 16 voturi contra 2. Atunci s'a dat autoarei terminul de 8 zile, ca să aducă și cele 14 exemplare, și aceste exemplare au sosit în

timpul prescris. D-l Negruzzi crede dar că nu e nevoie să facem apel la plenul Academiei.

D-l *N. Quintescu* este de aceeaş părere. Interpretările trebuesc date nu după litera, ci în spiritul unei legi sau unui regulament. Are ferma convingere, că însuş plenul Academiei n'ar fi urmat altfel în cazul dat.

D-l *I. Sbiera* opinează că ceeace a făcut Academia în Noemvrie trecut este bine făcut.

D-l *T. Maiorescu* zice că cererea d-lui Bianu tinde de a se şti, dacă o şedinţă de peste an poate da o interpretare definitivă la un articol din regulament. Este acea hotărîre obligatorie? Ca chestiune de formă, d-sa crede, spre a nu se creà precedente, să ne adresăm la plenul Academiei din sesiunea generală.

D-l *I. Bianu* relevă că şedinţele de peste an, ţinându-se şi cu 5, 6 sau 7 membri, e bine să lăsăm interpretarea definitivă plenului Academiei. Propune dar, ca, asupra prezentării cărţii d-şoarei Stratilescu, Secţiunea literară să ceară hotărîrea plenului, conform art. 3 şi 4 din Regulamentul premiilor.

D-l *I. Caragiani* zice că 16 membri au hotărît, ca să fie învitată d-şoara Stratilescu a aduce în termin de 8 zile restul exemplarelor. In ce poziţiune ne punem noi faţă cu autoarea, în cazul când plenul Academiei ar respinge hotărîrea dată? D-sa este de părere să se cetească raportul asupra cărţii.

D-l *I. Sbiera* crede că prin apelul către plenul Academiei s'ar cere o lămurire în privinţa interpretării Regulamentului relativ la procedarea în viitor.

D-l *I. Negruzzi* zice că s'a făcut o adresă oficială autoarei, prin care i s'a acordat un termin de 8 zile. Pentru ce v'aţi râs de mine, va zice autoarea?!

D-l Preşedinte *D. Ollănescu* explică starea discuţiunii. Propunerea d-lui Bianu este din punct de vedere al formei, pe când părerea d-lui Negruzzi este să nu ne prezentăm la plenul Academiei. Trebue să hotărîm într'un fel.

D-l *T. Maiorescu* crede că hotărîrea definitivă, normativă pentru viitor plenul trebue să o dea, pentru acuma însă poate să rămână cartea admisă.

D-l *I. Caragiani* propune să dea Secţiunea un vot asupra propunerii d-lui Bianu. Se admite.

Se pune la vot propunerea d-lui Bianu astfel formulată:

—«Secţiunea literară decide, ca asupra prezentării la premiu a cărţii d-şoarei Stratilescu să se ceară plenului interpretarea valabilă, dacă această prezentare a fost făcută în conformitate cu art. 3 şi 4 al Regulamentului premiilor» şi se primeşte cu 6 voturi pentru, 3 contra.

ŞEDINŢA DELA 5 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Se ceteşte şi se aprobă procesul verbal al Secţiunii dela 31 Martie, relativ la editarea de către Academie a operelor lui V. Conta, propusă de d-l Xenopol.

De asemenea se încuviinţează procesul verbal dela 3 Aprilie.

Vin la ordinea zilei rapoartele asupra cărţilor premiabile dela concursul Asociaţiunii Craiovene.

a) Dragomirescu şi Adamescu, *Curs de limba română pentru şcoalele secundare,* şi anume:

Retorica pentru clasa V;

Poetica, pentru clasa VI;

Literatura română modernă, pentru clasa VII. Raportor d-l *Bianu.* D-l Bianu apreţiază cărţile d-lor Dragomirescu şi Adamescu ca foarte bune manuale didactice. Ele sunt recomandate la premiul Asociaţiunii Craiovene.

b) Antonescu-Lupu: Cinci cărţi de *Exerciţii gradate şi compoziţiuni* pentru clase rurale şi urbane; o *Etimologie* şi *Sintaxă,* cu lectură şi exerciţii gramaticale, pentru două clase secundare. Referent d-l *Caragiani.*

D-l raportor recunoaşte cărţilor d-lui Lupu-Antonescu o valoare didactică însemnată, şi este de părere a li se acordă premiul Craiovean de 1.500 lei.

c) Anna Conta-Kernbach, *Elemente de metodică.* Raportor d-l *Maiorescu.*

D-l raportor consideră această carte ca un bun manual de şcoală. Autoarea lui a ştiut să redeà, ceeace este un merit nu neînsemnat, în puţine pagine, întreaga materie a Metodicei. Faţă cu valoarea care rezultă din fiecare pagină a acestei scrieri, d-l referent propune a i se decerne premiul Craiovean.

d) Suchianu Ion, *Carte de cetire şi compoziţie* pentru clasa IV secundară. Referent d-l *Naum.*

Lucrarea d-lui Suchianu a lăsat raportorului «impresiunea unui foarte bun şi foarte folositor manual de şcoală, scris limpede şi curgător.»

Pentru aceste calităţi este recomandat la premiul Asociaţiunii Craiovene.

Faţă cu greutatea alegerii între patru cărţi recomandate la premiare, Secţiunea decide ca mai întâiu fiecare membru să voteze pentru cartea ce prefere, şi între cele ce vor întruni majoritatea voturilor să se facă apoi alegerea definitivă.

Se discută asupra valorii relative a fiecăreia din cărţile propuse a fi premiate. După aceea, procedându-se la vot, cartea d-lui Suchianu întruneşte

trei voturi, a d-lui Lupu asemenea *trei* voturi, a d-lor Dragomirescu-Adamescu două, iar a d-nei Conta-Kernbach un vot.

Dintre cele patru scrieri, două din ele, a d-lui Lupu-Antonescu şi a d-lui Suchianu, obţinând majoritatea de *trei* voturi, se face vot numai asupra acestor cărţi, şi rezultatul este: Cărţile d-lui Lupu-Antonescu au întrunit unanimitatea de 9 voturi.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu*, Vicepreşedinte.

D-l *Bianu* dă cetire raportului său asupra cărţii: *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache*, a d-lui Dr. Sextil Puşcariu, intrată la concursul premiului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei.

Acum 37 de ani, zice d-l raportor, Cihac, deşi nu erà pregătit pentru aceasta, a făcut prima încercare de a grupà toate elementele lexice de origine latină, şi a putut să-şi câştige un merit pe tărâmul lexicografiei.

Lucrarea de acum doi ani a d-lui Puşcariu este o probă de progres şi de superioritatea ei. D-l Puşcariu, care este colaborator la colecţiunea lui Meyer-Lubke, a condensat în volumul său 1.947 de cuvinte-tip. In cartea sa s'au strâns rezultatele tuturor cercetărilor filologice, făcute de Români şi străini, primind însă numai pe acelea pe cari le-a considerat ca stabilite. A adus şi rezultate nouă ale sale proprii în etimologia unor cuvinte, ca: dărâm, fraget, gheb, ardoare, naş, osândire, puchinos, rână, lamură, supţioară, ş a. m.

Pe lângă aceasta, sunt explicate o mulţime de cuvinte din limba dialectală, în comparaţiune cu limbile romanice, precum se găsesc şi îndreptări de etimologii. Explicaţiunea înţelesurilor prezentă un interes deosebit. Specialişti de frunte ai filologiei romanice, ca Schuchardt (Hugo), Lübke, ş. a. au făcut dări de seamă elogioase Dicţionarului d-lui Puşcariu. Ei laudă — între altele — ingeniozitatea şi lărgimea vederilor sale.

Tocmai în vederea acestor merite, Secţiunea literară l-a propus şi Academia l-a ales membru corespondent, şi în urmă l-a însărcinat să elaboreze *Dicţionarul Academiei*. D-l Bianu îşi termină raportul, căutând să înlăture unele obiecţiuni făcute în ţară la noi în contra cărţii d-lui Puşcariu.

— După o discuţiune făcută asupra conţinutului raportului, punându-se la vot recomandarea la premiare, iese din urnă unanimitatea favorabilă a sufragiilor.

ȘEDINȚA DELA 10 APRILIE 1907.

Președința d lui *D. C. Ollănescu*, Vicepreședinte.

Se pune în vederea Secțiunii alegerea subiectului pentru premiul Năsturel din 1912.

— Se decide a se reînnoi subiectul dejà dat la premiul Adamachi, fixat pentru anul acesta, la care nu s'a prezentat nimeni.

Acest subiect este: *Inrâurirea curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.*

ȘEDINȚA DELA 12 APRILIE 1907.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu*, Vicepreședinte.

Secțiunea literară alege prin vot, spre a face parte din Comisiunea de 12 pentru premiul Năsturel din 1908, pe d-nii: *I. Bianu. T. Maiorescu, D. C. Ollănescu* și *N. Quintescu* cu unanimitate de 7 voturi.

ȘEDINȚA DELA 14 APRILIE 1907.

Președința d-lui *D. C. Ollănescu*, Vicepreședinte.

Secțiunea literară, aprobând concluziunile raportului d-lui *N. Quintescu*, decide ca lucrarea d-lui Const. C. Diculescu, asupra *Originilor limbii române*, să se tipărească în *Anale*, Secțiunea literară.

Raportul d-lui N. Quintescu asupra «Originilor limbii române», de Const. Diculescu, — aprobat de Secțiune la 14 Aprilie 1907.

Manuscriptul d-lui Const. Diculescu, *Asupra originilor limbii române*, este — în proporțiuni potrivite — istoria desvoltării limbii române, cu privire mai ales la originile ei. Acest manuscris cuprinde următoarele părți: 1) O prefață, în care se arată motivele lucrării și raporturile ei cu operele de filologie românească de până acum, raporturi de un progres vădit. 2) O introducere, cuprinzând următoarele capitole: *a)* Priviri generale, în cari autorul arată locul ce ocupă Româna în concertul limbilor romanice, raportul

ei cu limba latină şi cauzele transformărilor suferite de limba română în cursul timpului; *b*) Tezaurul lexic, în care se documentează lipsa de temeiu a statisticelor lexice făcute până acum limbii române; expune mijloacele neştiinţifice, prin cari s'a ajuns la convingerea, că elementul slavon din româneşte este de două ori mai numeros decât cel latin, pe când în realitate acela nu e nici măcar egal cu acest din urmă; se arată în fine câte feluri de elemente cuprinde dicţionarul român, proporţiunea cantitativă a acestor elemente şi mijloacele prin cari vom puteà ajunge cu aproximaţiune la o statistică numerică a tuturor elementelor ce se cuprind în limba noastră. 3) Corpul lucrării cuprinde următoarele secţiuni: a) *Vocalismul*, în care autorul studiează accentul şi toate legile de transformare ale vocalelor. Expunerea fiecărei legi fonetice o însoţeşte totdeauna de un studiu asupra originii ei, arătând, dacă există sau nu şi în alte limbi romanice; b) *Consonantismul*, în care se expun legile de transformare ale consonantelor; c) Legile eufonice (afereza, sincopa, asimilarea, disimilarea, etc.), şi alte fenomene fonetice, precum etimologii poporane, perturbări fonetice, agregări, dezagregări, contaminaţiunea, etc.; d) Morfologia, derivaţiunea (sufixe, prefixe) şi compunerea; e) Semaseologia.

In întregul ei, lucrarea d-lui Diculescu se prezentă cu nişte contribuţiuni foarte bogate, cari înaintează mult filologia română din starea de astăzi. Autorul a studiat câtevà legi fonetice, nerelevate de nimeni până acum, de ex. prefacerea în *o* a lui *a* vecin de o labială (b*a*ptizo, b*o*tez); înlocuirea lui *e* iniţial prin *a* (*e*runco>*a*runc; *e*ricius>*a*riciu, etc.); transformarea în *u* a lui *o* lung şi accentuat (m*ō*rsico>m*u*rsec, c*o*s-cotis, c*u*te), prefacerea licidelor *l*, *r* în *n* (netacismul), etc., etc. Apoi autorul a lămurit cu probe sigure locul, unde a luat naştere rotacismul, înlăturând ipotezele de până acum. Tot aşà originea altor legi fonetice.

In acelaş timp autorul a fixat pe fundamente sigure etimologia unui mare număr de cuvinte — aproximativ 700 la număr.

Dar spre a ajunge la nouăle rezultate, depuse în lucrarea de faţă, dânsul nu s'a servit de argumentaţiuni măiestrite şi captivătoare, n'a înaintat nici o teorie, n'a stabilit etimologia nici unui cuvânt fără îndestulătoare probe fonetice şi semaseologice.

Etimologiile sunt semănate în tot cuprinsul lucrării, începând chiar dela prefaţă şi mai la vale fac corolarul legilor fonetice.

Manuscriptul d-lui Diculescu,. cu examinarea căruia aţi binevoit a mă însărcinà, prezentându-se în condiţiunile arătate, nu pot decât a-l recomandà pentru a fi publicat în *Analele* Academiei.

Pentru uşurarea *Analelor* însă propun, ca el să fie tipărit pentru anul 1907—8 numai până la *Consonantism*.

ŞEDINŢA DELA 16 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

La ordinea zilei alegerea biuroului pe anul 1907—8.

Se propune ca Preşedinte d-l *T. Maiorescu* şi ca Vicepreşedinte d-l *D. C. Ollănescu.*

— Secţiunea admite.

Secretar, *N. Quintescu.*

I. PREMIUL NĂSTUREL.

Elena Bacaloglu, *In luptă.* Roman psicologic. I. Bucureşti 1906.—*Raport de* **I. Bianu.**

Este întâia operă literară a acestei autoare, și mărturisim că *romanul* ce ne trimite spre premiere nu ne îndreptățește întru nimic a o socotì ca o scriitoare formată.

D-sa își numește cartea un roman «psicologic». Aceasta înseamnă că a fost în intențiile autoarei a ne da analize sufletești. Bune ar fi fost astfel de analize, chemate în totdeauna a înlocuì acțiunea unui roman sau nuvele, cu atât mai mult, că nimení nu este mai în măsură a da analize subtile de stări sufletești ca femeile scriitoare.

Scrierea d-nei Bacaloglu nu cuprinde însă asemenea analize. Ceeace d-sa numește «psicologic» e pur și simplu o înșirare de cuvinte adeseori fără înțeles, spicuri sau amintiri din lecturi făcute. Sunt în această carte pagine întregi chinuite, cari nu au alt scop decât să arate că scriitoarea are cultură științifică, pe când în realitate, cetindu-le cu băgare de seamă, ajungem tocmai la o convingere contrară.

Subiectul «romanului», lipsit cu totul de intrigă, e dintre cele mai simple câte s'au scris la noi în timpul din urmă. E vorba de plecarea unei tinere perechi de însurăței în străinătate. Se descrie drumul lor prin Tirol și Italia, se povestesc scene de intimitate firească, se dau pe față întâiele deosebiri de temperament și se duce mai departe firul vieții conjugale până la convingerea amândurora, că o prăpastie sufletească îi desparte.

Nu-i urîtă temă și zeci de scriitori au tratat-o pe larg și au făcut din ea lucrări frumoase. D-na Bacaloglu însă n'a izbutit, întâiu din cauza prea grelei sarcine ce-și luase, de a face prea multă «psicologie», al doilea pentrucă nu e formată ca scriitoare, sub nici un raport. Nu stăpânește nici graiul românesc cu destulă îndemânare și nu știe să fie limpede în desvoltarea unei idei — două defecte dintre cele mai mari la orice scriitor.

Acestea sunt prea îndestulătoare motive, ca scrierea să nu poată fi premiată.

Ion Bârseanul, *Popasuri vânătorești.* București 1906. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Cartea «Popasuri vânătorești», pe care d-l Ion Bârseanul o prezentă la premiul Eliade-Rădulescu, este un mic volum în 8° de 205 pagine.

Despărțit în două capitole: 1) Popasuri vânătorești, și 2) Alte povestiri, el cuprinde un șir de istorioare cu subiecte mai mult comice, ultimele sunt chiar simple anecdote.

Partea întâia, cu descrierile de vânătoare, este fără îndoeală superioară, având pe lângă limba corectă și stilul vioiu, proprii autorului, și câtevà frumoase descrieri ale naturii, ba chiar, pe ici, pe colo, câte o comparație fericită:

«De cu noapte cu toții (cocorii) se ridică până la unul, se înalță și vin înapoi, chiräind strigător și duios — o chemare ce aduce cu glasul apei și cu sunetul clopotului.»

«Apele amăgesc pe vânător, cum amăgește oglinda pe femei.»

«Răsăritul albastru stăteà înaintea noastră misterios ca un geam de biserică», etc. Povestiri și descrieri de vânătoare se găsesc în toate literaturile și s'au publicat și la noi, mult superioare acestor «Popasuri vânătorești» (de ex.: de Odobescu, N. Gane, Sadoveanu, și alții). Totuș vioiciunea limbii și a dialogului d-lui Bârseanul merită o notă bună. Lipsa însă aproape desăvârșită de descriere a vieții sufletești, lipsă caracteristică întregei acestei opere a d-lui Bârseanul, așează povestirile sale în rândul unor bune foiletoane de jurnal. Pentru această cauză, mai ales, nu pot recomandà cartea «Popasuri vânătorești» la premiul pentru care se prezentă.

Romul Bortoş (Don Ramiro), *Glume.* Budapesta 1905. — *Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Sub titlul: *Glume,* d-l Romul Bortoş publică în Budapesta o cărticică de 157 pagine, care cuprinde 53 de istorioare şi anecdote în proză şi în versuri. Din acestea, 42 sunt puse sub titlul: «Din bătrâni», iar 11 în rubrica: «Din vremea noastră».

Din cele dintâi, culese din popor şi scrise în dialecte locale, sunt câtevà — iar nu toate — vesele şi hazlii, întocmai ca în România, mai ales preoţii din sate şi ţiganii, dând loc la glume pe seama lor. A doua parte cuprinde anecdote cu mult mai puţină sare.

Publicaţii de felul acesta s'au mai făcut şi la noi şi la alte popoare cu şi fără succes, dar nu cred că ele se vor mai fi prezentat la premiile însemnate ale vreunei Academii de ştiinţe.

G. Bucurescu, *Povestea Regatului.* Poeme din cartea patriei, 106—1906. Bucureşti 1906.—*Raport de* **I. C. Negruzzi.**

Scrierea cuprinde 60 de bucăţi de versuri, numite de autor *poeme,* cari au scopul de a povestì şi glorificà principalele fapte sau evenimente din Istoria Românilor veche şi nouă, adică dela răsboaiele Romanilor cu Dacii până la răsboiul independenţei, proclamarea Regatului şi ocuparea Dobrogei.

Iar ultima bucată de versuri, cu care se încheie cartea, este un aşà zis : Imn jubilar.

Intenţia d-lui Bucurescu este fără îndoeală foarte laudabilă, dar pentru a înfăptuì o operă aşà de măreaţă, cum este de a cântà într'un şir de poeme toate actele glorioase ale unui popor în lunga curgere de nouăsprezece secole, ar fi trebuit un talent extraordinar, ceeace a lipsit autorului.

Mai întâiu d-l Bucurescu nu pare a fi fost îndemnat de vreo inspiraţie poetică, căci aşà numitele poeme sunt mai mult nişte povestiri prozaice ca fond şi aproape chiar ca formă. De altminteri d-l Bucurescu pare a fi avut conştiinţă de slăbiciunea lucrării sale, de vreme ce, într'o scurtă prefaţă, ne spune că «principiul care a preşedat (!) la alcătuirea acestei lucrări, este că s'a aşezat pe stihuri mai multe scene noi (!) din vieaţa poporului român...,» apoi că el: «ca vechiu profesor de istorie», a crezut de datoria sa a le da la lumină...

Despre oarecari regule de ritm şi de rimă, d-l Bucurescu pare a aveà o idee foarte vagă şi nelămurită.

Chiar cele două întâi versuri, cu cari începe cartea, au rime greşite:

In vremea veche, de mult, de *mult*
Fost-a, măi frate, un răsboiu *crunt*.

In poema a doua:

In timpul nopţii vede un *drum*,
Unde umblat-a Traian *străbun*.

Mult rimează cu *crunt* şi *drum* cu *străbun*.

Tot aşà rimează: *trimis-a* cu *Sarmisegetusa*, *fapt* cu *întrebat*, ba chiar *grădini* cu *gândiri* şi *mesager* cu *într'acest fel*, etc. etc.

Precum sunt rimele, aşà şi comparaţiile poetice:

Un Danubiu e strâns în *fer*
De-un Carpat mândru ca *lucifer*.

Munţii Carpaţi comparaţi cu *lucifer* !

Vorbind de Traian:

El fost-a'n lume un *corifeu*,
Cum e pe ceruri un *curcubeu*.

Traian un curcubeu!

Nonsensuri:

Căci templul lui Zamolxe, întâi al Dacilor
Ş'apoi în urmă este al muritorilor.

Oratorul îşi închipue, se vede, că Dacii erau nemuritori.

Un pod peste Danubiu ce este rupt din stâncă
Infioară pe Rege, aşà onoare-adâncă.

Zadarnic te întrebi ce-i: *aşà onoare adâncă* Podul, Danubiul, stânca, înfiorarea Regelui ?..

Exemplele citate sunt numai din cele întâi pagine, dar cu asemenea comparaţii şi în această formă este concepută toată cartea.

Concluziunea noastră este că d-l Bucurescu, ca profesor de istorie, ar fi făcut o lucrare mult mai folositoare, dacă ar fi descris în simplă proză însemnatele evenimente istorice, pe cari cu mare muncă şi multă bătaie de cap s'a trudit să le întrupeze în versuri.

Ion Al. Brătescu-Voinești, *In lumea dreptății*. Iași 1906. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Culegerea de «Nuvele și schițe», cu care d-l Brătescu-Voinești se înfățișează din nou înaintea Academiei Române, este pe de o parte reproducerea vechilor scrieri, cuprinse în ediția «Minervei» din anul 1903, care fusese prezentată atunci la un premiu academic fără a-l dobândì, iar pe de alta o «preînnoire esențială» a acestei ediții prin adaosul unei lungi nuvele, al cărei titlu *In lumea dreptății:* a dat numele întregei colecții, și a altor schițe de oarecare însemnătate, în totul 7, peste cele 10 de mai înainte. Noul volum cuprinde astfel 285 de pagine, pe când cel vechiu aveà numai 148. In aceste condiții cartea îndeplinește cerințele formale ale art. 5 din «Regulamentul pentru premii» dela 8 Martie 1906.

Dacă una din misiunile Secției literare, mai ales acum, după reforma regulamentului menționat, este de a îngrijì ca premiile academice să servească la răsplătirea și încurajarea adevăratelor valori literare, atunci secția noastră are, față de scrierile d-lui Brătescu-Voinești, o datorie de îndeplinit. Căci aceste scrieri fac parte din cea mai bună literatură română contimporană și au fost astfel prețuite de comisia premiilor, aleasă de Academie acum 4 ani.

Raportorul special de atunci, d-l D. Ollănescu, zice despre ele: «Aceste — zece nuvele — sunt pline de adevăr, de observațiuni fine, de sentimente oneste și duioase, de o înălțătoare pornire sufletească», iar raportorul general, d-l I. Bogdan, adaoge observarea făcută în decursul discuțiilor, că «meritul deosebit al d-lui Brătescu-Voinești este de a fi întrupat într'o formă artistică desăvârșită câtevà tipuri interesante ale generației dela 1850» și rezumă părerea comisiei prin cuvintele: «d-l Brătescu-Voinești este unul din cei mai buni scriitori ai noștri». (Vezi *Analele* pe 1903—1904, pag. 378).

Insă în plenul Academiei s'a adus întâmpinarea, că volumul cuprindeà numai 147 de pagine, față de cari premiul ar fi prea mare, și suma de 4.000 lei a rămas capitalizată. Surprinzătorul rezultat a și fost punctul de plecare al schimbării regulamentului asupra premiilor și Prezidentul Academiei, d-l I. Kalinderu, când, în ședința dela 29 Martie 1905, a recunoscut că «se simte de toți trebuința de modificări,» a făcut aluzie tocmai la cazul de mai sus, firește fără a cità numele autorului.

Acum avem din nou prilejul să ne însuşim judecata ce delegaţii noştri o formulase încă din anul 1904.

In ceeace priveşte în deosebi cele şapte nuvele şi schiţe, cu cari s'a îmbogăţit noua ediţie, trebue să mărturisim, că nu toate ne par la înălţimea celor vechi. De exemplu, cea dintâi, *In lumea dreptăţii*, pentru care o revistă din Iaşi nu are destule cuvinte de laudă, văzând în ea «sguduitoarea tragedie» a «proletarului intelectual român,» nouă ne face din contră impresia unei momentane slăbiri a autorului.

Tocmai persoanele, cari ar trebuì să deştepte simpatia cetitorului, şi-o înstrăinează printr'o simili-cultură de pretenţie occidentală (Andreiu Rizescu şi Elena cântă *Mondschein-Sonate* de Beethoven, Rizescu ceteşte la tribunal pe Spencer şi pe Nietzsche, Elena aruncă avocatului Peneş vorba de *amoral*), şi toată expunerea are defectul de a fi ostensibil tendenţioasă; iar unde începe tendinţa, încetează arta.

Insă pe lângă această nuvelă, se află, printre cele din nou adaose, şi unele schiţe, în cari apare tot talentul şi mai ales toată măestria stilistică a d-lui Brătescu-Voineşti. Povestirea *Puiul*, figura şi vorbirea lui *Conu Alecu* dovedesc o neîntrecută destoinicie de a înfăţişà felul cugetării şi exprimării clasei noastre mijlocii în partea ei cea mai vrednică.

Pentru graiul cuminte şi adeseori glumeţ al ţăranului moldovean Creangă este recunoscut ca model. Alături de el, Caragiale a ridicat la valoare literară vorbirea tipică a inculţilor şi semicultilor din oraşe cu ridicolul lor, precum şi expresiile de spaimă şi de cruzime a celor dela sat («Năpasta», «Făclia de Paşti»). D-l Brătescu-Voineşti se apropie de ei prin înfăţişarea firească a tot ce a rămas mai sănătos, după ameţeala atâtor inovaţii pripite în pătura de mijloc a societăţii noastre.

Icoanele acestei vieţi, în deosebi provinciale, sunt descrise cu o căldură de stil, care câştigă dela început inimile cetitorilor şi le lasă impresia unei binefaceri sufleteşti — cu atâta iubire şi cu o aşà respectuoasă decenţă a căutat autorul să priceapă generaţia, care dispare din mijlocul nostru, şi să ne-o înfăţişeze în forma neperitoare a artei.

Acest merit al d-lui Brătescu-Voineşti este aşà de excepţional în starea literaturii române de astăzi, încât va contribuì să unească sufragiile noastre întru premierea operei sale literare.

Dela Siriu, *Sylva-Carmen și Carmen-Sylva*. București f. a.. — *Raport de* **A. Naum.**

Un volum foarte elegant, ilustrat cu fel de fel de vederi, de munți, de lacuri, de cascade, de ciobani, de plutași, de stâni, de băi de zinc, cu harta țerii, în numărul impozant de 187 pagine mari, purtând titlul de *Sylva-Carmen și Carmen Sylva*, se prezentă la premiul Năsturel-Herescu de 4.000 lei.

Pe cea dintâi pagină se găsește o poezie a iubitului nostru coleg D. C. Ollănescu, intitulată *Stejarul*.

Volumul se împarte în două părți, partea întâia: *Sylva-Carmen* dela pagina 1 până la pagina 130, iar partea a doua: *Carmen-Sylva*, dela pagina 130 până la pagina 187.

Partea întâia poartă motto următor, tradus din Lamartine: *Voiu să plâng, nu să cuget*. Adaug în treacăt, că autorul a tradus pe românește chiar numele lui *Lamartine*, așà încât el a rămas în carte *Lamartin* numai pentru Românii cari nu știu franțuzește, iar pentru francezi Lamartine s'a schimbat în *Lamartin* prin suprimarea lui *e* dela sfârșit.

Această parte cuprinde nu un studiu, cum zice autorul, ci descrierea unei călătorii în munții Siriului la vârsta de 14 ani, căci *în familie*, ne spune d-sa, *există tradiția că toți băieții la vârsta de 14 ani trebue să înceapă excursiuni în munți pentru a se deprinde la sport și vânat, după care poate purtà arma fără însoțitor*, descriere împestrițată cu fel de fel de povestiri și legende, auzite dela moșneagul Gh. Mandea, fost căpitan de poteră, căruia tatăl tânărului *Sportsman* îi dăduse însărcinarea de a-l călăuzì în acea călătorie.

Așà sunt: *legendele formării munților, a pădurilor, a râurilor, a izvoarelor, Răsărit de soare, Pistolul și haiducul, Deșteptarea leului, Lacul fără fund* și multe altele.

Este cevà uimitor lipsa de cele mai elementare cunoștințe gramaticale, sintactice, de limbă și de stil, ce se găsesc în *Sylva-Carmen și Carmen-Sylva!* Cartea d-lui *Dela Siriu* este mai pre jos de orice analiză și de orice critică!

Mai întâiu ce însemnează acest titlu: *Sylva-Carmen* și *Carmen-Sylva*? și acel motto: *Voiu să plâng, să nu cuget* și *Voiu să cuget, să nu plâng* într'o povestire de felul acesta?

Dela început până la sfârşit, volumul este numai un haos de cele mai nepermise greşeli, pe cari nu le-ar face nici un şcolar din clasa a patra primară. Neologismele foesc pretutindeni: unele puse în gura moşneagului Mandea, *vechiu căpitan de poteră,* altele întrebuinţate de autorul însuş.

Să dăm câtevà exemple: *a ezità, să mascheze, să exerseze, butonieră, sezoane, toaletă, grandoare, profunzime, angrenaj, aprestant,* etc.

Aceasta încă n'ar fi nimic; trec la lipsa de acord:

Toate astea a fost (pag. 45).
Da ce are caii de se culcă în apă? (pag. 74).
Ei aveà plan să facă munţi înalţi (pag. 2).
Câţi a vrut să-l măsoare, nimeni nu i-a dat de fund (pag. 16).
Ăştia tinerii vinde tot (pag. 17).
Duman şi Sâmbotin luă jugul bine în ceafă (pag. 72).
Mie însă văd că-mi sare pistoalele dela brâu (pag. 9).

şi o mulţime de acestea.

Nici aceasta n'ar fi nimic. Dar iată ciudate şi neînchipuite construcţiuni de fraze:

Unul dintre cărăuşi, înalt cât o cruce de răspântie, îşi făcù semnul crucii, apoi luând boii de funie, se asvârli în gârlă.

Ii oprì în apă, cari îşi băgară boturile în ea şi începù a bea cu lăcomie (pag. 72).

La pagina 5, descriind interiorul unei stâni, autorul ne spune:

Ordinea, activitatea şi curăţenia cea mai desăvârşită domnià acì, unde 4.000 de oi, păzite de 10 ciobani şi un baciu, lucrau tihnit, în tocmai ca nişte furnici, la fabricarea celor mai gustoase brânzeturi.

La pagina 65 întâlnim:

La o masă în cap sta un ungur, aproape beat, iar de jur împrejur săteni muncitori dela ferăstrăul Stătescului, par'că erà un profesor care da lecţie de băutură elevilor săi.

La pagina 183:

Restul din câmpii, oricât de întinse ar fi, să se are adânc, să se semene la vreme, să se strângă cu îngrijire, să se încue în magazii şi să se vândă la timp şi cu preţ.

Iată câtevà exemple de comparaţii:

Un nas mare cât Ceahlăul.
Ele au faţa ca caşul (pag. 39).
In sân au câte două alămâi (pag. 39).
O streşină cât cozorocul unei şepci ruseşti (pag. 57).
Pânză de borangic subţire ca casa de paingân (pag. 39).
Nas cât un bordeiu ploştit (pag. 63).

Descriind un răsărit de soare, poetul nostru călător ne spune:

D'odată la marginea lumii, apărù un bulgăr de aur topit, mare cât roata carului. Erà soarele, ale cărui raze cădeau ca ramurile unei sălcii pletoase. Se ridicà molatec şi somnoros ca o fecioară deşteptată din somn, cu mâinile la ochi, goală şi despletită. Nu v'aş puteà spune care din amândoi erà mai frumos, la vârsta de 14 ani ce aveam atunci (pag. 7).

Nici aceasta încă n'ar fi nimic, dar pornografiile sunt revoltătoare!

In acest timp mânicile largi ale ei se sumesese singure până peste umăr. Pe gura lor largă, văzui cevà.... cevà care mi deschise atâta poftă de sărutat... de muşcat... că mi-am muşcat buzele — până ce le-am sângerat (pag. 51).

La pag. 53:

Când o mai întrebà cinevà că de ce copiii ei sunt aşà de trupeşi, frumoşi şi cuminte? ea răspundeà cu îngâmfare că Ştefan al ei, când i-a făcut nu cetià prin stele. El mi-a făcut copiii între brazi la munte, uitându-mă în vârful lor — d'aia seamănă cu ei la înălţime.

Mai întâi să ne dai mâncare şi băutură bună, apoi paturi bune şi mai la urmă şi altcevà... (pag. 62).

Flăcăii se mai codiau, aşteptând câte o nevestică tânără — puiu de lele — să treacă pe lângă ei, ca să-i şoptească pe furiş din treacăt locul de întâlnire (pag. 68).

Coana Marghioala aveà o înfăţişare de Mefistofeles — dar un Mefistofeles borţos — prea cărnos (pag. 70).

Cum ne văzù ţiganca, începù să se fâţâe... şi să dea din coadă la moş Gheorghe şi să-i dea târcoale ca o porumbiţă (pag. 70).

La pag. 132: «In pletele Carpaţilor, mai mult ca ori unde, nu găsim în ciobanul român tipul Dacului neaoş din timpul glorios al lui Decebal? Mai jos, în cutele plaiului nu găsim iarăş în ţăranca noastră tipul şi portul citadinei romane din timpul lui Neron, când decadenţa romană îi rafinase gusturile de îmbrăcăminte cu cele mai bogate şi mai alese broderii, care

îşi spintecau într'adins vesmintele ca să reaprinză simţurile cam prea mult istovite ale bărbaţilor, către voluptoasele lor forme, şi pe cari ţăranca noastră le poartă şi astăzi din obiceiu.

Partea a II-a: *Carmen-Sylva* poartă acelaş motto tradus din Lamartine, dar pe dos: *Voiu să cuget, nu să plâng.*

In această parte, autorul desfăşură tema împăduririi şi a conservării pădurilor. D-lui pretinde — nu fără oarecare lipsă de modestie — că este cel dintâiu care dă alarma contra acestei nenorociri ce ameninţă ţara noastră.

Cuprins de nelinişte şi de desperare, autorul se adresează Ministrului de Domenii şi-l conjură *să se uite bine la mândra statue a fratelui său, Alex. Lahovari, ori de câte ori va trece pe lângă ea, care ne arată cu mâna dreaptă Carpatul strigându-ne:* **dacă nu-l desrobiţi, cum am făcut eu cu Dunărea,** *cel puţin nu-l sărăciţi* (pag. 184).

Apoi continuă:

Nu văd cum va vorbì istoria despre d-l G. Gr. Cantacuzino, şef al partidului conservator şi actual Prim-Ministru, cel mai mare proprietar fonciar din Regatul român, care, deşì a adus cele mai mari îmbunătăţiri în legislaţia ţerii şi a dat un mare avânt tuturor izvoarelor de bogăţie ale ţerii, în scurtul timp de când se află în capul guvernului, dar care însă îmi pare că a întârziat a stavilì printr'o lege devastarea ce de mult timp se aduce pădurilor României.

Tot astfel şi despre d-l Dimitrie A. Sturdza, şeful partidului liberal, fost Prim Ministru, care cu autoritatea sa necontestată, cu experienţa şi vasta sa ştiinţă, în îndoita calitate de sfetnic al Coroanei şi Secretar perpetuu al Academiei Române, care îmi pare iarăş că a lăsat sau a scăpat din vedere a luà măsurile trebuitoare pentru ocrotirea şi cultivarea pădurilor României, în raport cu nivelul ştiinţei secolului în care trăim.

Citind aceste rânduri celui mai bun prieten al meu, după un lung oftat, nu mi-a dat alt răspuns decât aceste cuvinte:

— «Pădurile se vor devastà ca şi în trecut, iar tu îţi vei găsì beleaua...» la care i-am ripostat: «Fie, dar ca pădurar nu pot să nu bat pe la uşile ce trebue, spre a da alarma şi a-mi face astfel pe deplin datoria.» (pp. 184—185).

Iar la pagina 186 autorul ne spune:

Un singur cuvânt. A. S. R. Princi-pele Ferdinand, Moştenitorul Tronului şi viitor Rege, în anul 1905, la una din conferinţele ţinute la Societatea Progresului Silvic — care are onoarea de a aveà sediul chiar în casele M. S.

Regelui, — al cărei Preşedinte este savantul d-l Ion Kalinderu, Preşedinte şi al Academiei Romăne, a zis aceste memorabile cuvinte:

«Acei cari taie fără scrupul pădurile ţerii, să ştie că fac scânduri pentru sicriul în care va fi îmmormântată agricultura României»

Şi în sfârşit cartea e terminată cu următoarea rugăminte, adresată M. S. Reginei:

«*Augustă Poetă*,

«Declar dela început că nu cer Maiestăţii Voastre legi pentru conservarea şi cultivarea pădurilor, nici a lovì pe cei ce nu şi-au făcut sau nu îşi fac datoria, — aceasta fiind prerogative... constituţionale.

«Cer însă sfatul Vostru blând şi înţelept, aşà cum numai Voi aveţi darul să-l daţi.

«Cer gândirea Voastră înaltă şi pătrunzătoare.

«Cer accentele harpei Voastre, măiestre şi vrăjite, cari înduioşează până şi inimile cele mai împietrite, făcându-le nobile şi simţitoare.

«Cer puterea de vrăjire a zâmbetului Vostru de zână măiastră cu care robiţi mai bine de un sfert de veac întreaga suflare a acestei ţeri.

«Evoc amintirea confidenţelor ce aţi făcut bătrânilor Brazi, când sufletul Vostru erà fericit.

«Evoc calda consolare ce ei au adus nobilelor Voastre lacrimi, când inima Voastră a suferit.

«Evoc tângueala bătrânilor Molizi, şoptită Vouă în Doine, când gândul Vostru se înălţà la cer, mulţumit de fericirea supuşilor Voştri.

«Evoc dărnicia cu care toţi copacii răspândesc sănătatea împrejurul Vostru şi a supuşilor Voştri de cari vă interesaţi atât de mult.

«Toate acestea le evoc şi cu genuchii plecaţi Vă cer, Augustă Poetă, ca blajin şi dulce, aşà după cum numai Voi cunoaşteţi taina, să povăţuiţi pe supuşii Voştri în propriul lor interes, să cruţe şi să cultive pădurile. Aceste frumoase podoabe ale ţerii, pe urma cărora strămoşii noştri numai au putut să străbată lunga noapte a barbariei ca să ajungă până unde ne găsim astăzi şi de unde — ca pedeapsă — nu vom mai puteà înaintà fără păduri; iar ca răsplată pădurile din bătrânul Carpat, oricine va strigà în mijlocul lor «Sylva-Carmen», ecoul lor va răspunde de repetate ori duios şi trăgănat «Carmen-Sylva».

La pagina 136, după ce vorbeşte de bogăţiile ţerii noastre, de pe *sol*, de sub *sol*, de Dunăre, de mare, autorul nostru plânge că ţara noastră *n'are ceeace credem toţi că are mai mult* — *buni*

cârmaci, înţelepţi conducători. Numărul nu lipseşte, lipseşte însă calitatea. Lipseşte geniul, care grupează tot ce-i forţă în jurul său.

Cred că această frază nu este un compliment adresat foştilor şi prezenţilor cârmuitori ai ţerii.

Şi mai departe, tot la această pagină, autorul urmează:

Avem un Rege înţelept, avem înăuntrul ţerii linişte, ţinută numai prin mintea Lui cea mare. Peste hotare evenimente de jur împrejur, ce ard ca un vulcan — pe cari dacă le-am ceti povestite de istorie ne-am cutremură, — aproape nu le-am crede. Regele, Inţeleptul lumii de astăzi, ne pune la adăpost de orice furtună. Liniştea Lui ne dă liniştea noastră. Peste globul întreg cinstea Lui este cinstea noastră Suntem copii răsfăţaţi, orice am face, înţelepciunea Lui ne va scăpă. Oricine se întreabă mai înainte de a ne izbi: Al cui e copilul?

Adresându-se din nou Maiestăţii Sale Reginei, la pagina 131, autorul urmează:

Mult a trebuit să placă Maiestăţii Voastre Pădurea, pentru ca să Vă hotărască a Vă luà numele de Carmen Sylva în scrierile literare.

De acest singur fapt, nu ştiu de ce, ca pădurar, mă cuprinde un orgoliu şi o reverie fără ţărm.

Cum ar puteà fi altfel, când o îndoită Maiestate, de Regină şi Poetă, împrumută pădurii numele de mare scriitoare şi profundă cugetătoare. N'aţi găsit Voi oare altcevà mai frumos şi mai măreţ în natură dela care să împrumutaţi un nume? Iată întrebarea care-mi frământă mintea fără ca să pot ajunge a-mi da un răspuns. De ce nu vrei, o! Carmen Sylva, Augustă Poetă, să mă scoţi din această nedumerire. De 20 de ani ezit a Vă adresà această umilită rugăminte. Acum chiar, nu ştiu de ce mai mult aş vrea să aflu aceasta, când sunt coprins de un extas în meditarea scrierilor Voastre — cari mai de cari nespus de frumoase.

Bănuesc că pădurea a fost primul Vostru inspirator în toate subiectele ce aţi zugrăvit atât de meşteşugit.

Lucian din Samosata povesteşte că, într'o zi, Alexandru al Macedoniei, în cursul coborîrii sale pe râul Hidaspe, ordonă să i se cetească vieaţa şi izbânzile sale, scrise atunci de retorul Aristobul; desgustat de povestirile biografului său, pline de hiperbolele cele mai josnic linguşitoare pentru persoana sa, cuceritorul Asiei svârlì mânios cartea în râu, zicând: *îmi pare foarte rău că n'am sub mână şi pe autor, pentru ca să-l arunc şi pe dânsul în apă cu carte cu tot!*

Cred că nu mai poate fi vorbă de premiere.

V. Demetrius, *Trepte rupte. Poezii.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Cetiam mai deunăzi într'o revistă că.: «Pe zi ce merge, poezia — mai ales cea lirică — e socotită la noi ca un lux fără de rost. «Lipsa de iubire a poeziei scrise e fireşte — afirmă scriitorul — o trebuitoare urmare a lipsei de poezie din lumea de azi, cea pornită în goană după afaceri aducătoare de arginţi...»

Nu cred că criticul în chestiune cetise versurile d-lui V. Demetrius, căci de sigur o lăsà mai moale cu deciurile sale poetico-sociale, de vreme ce tocmai cine încurajează asemenea producţiuni, e vrednic de dânsele, iar lumea ce nu le gustă, face mult mai bine să alerge după treburi, cari-i aduc folos, decât să-şi bată capul şi să piardă vremea, urmărind şi desluşind aiurările ritmice ale unui erotoman, fără noimă şi fără înţeles.

Dacă le-ar gustà, i s'ar puteà de sigur aplicà aforismul estetic, al lui Mr Perrichon în faţa unui biet distih olog, săpat pe o stâncă: Que la nature a bien la poésie qu'elle mérite !...

Trepte rupte e nu numai un titlu, ci şi o mărturisire, pe care ne-o face autorul, pentru a înţelege că nu pe aceste feluri de trepte se urcă şi se va urcà vreodată la Parnas.

Sunt 75 la număr ele, dar starea lor materială şi mai ales impresiunea ce-ţi rămâne după fiecare dintr'însele îţi stârneşte atâta jale şi milă în suflet, că stai la îndoeală pe cine să căinezi, pe tine, nefericitule cetitor, sau pe săvârşitorul lor nefericit.

Intre altele dau ca mostre numai 4 :

Cea dintâi: *Trepte rupte* (profesia de credinţă, cum am zice) — pag. 5, *Durere* — pag 10, *Pribegi* — pag. 17, *Bărbat* — pag. 21 şi *Vorbe, vorbe*— pag. 23.

Asemenea produceri nu merită nici chiar năzuinţa unui premiu academic.

Elena Farrago, *Versuri.* Budapesta 1906.—*Raport de* **I. C. Negruzzi.**

D-na Elena Farrago îşi strânge vreo cincizeci de poezioare, pe cari mai întâiu le publicase în deosebite reviste. Cărticica, cu modestie intitulată *Versuri,* am cetit-o cu plăcere dela un capăt la altul, deşi câtevà din poeziile d-nei Farrago îmi erau cunoscute şi îmi atrăsese băgarea de seamă mai de mult.

Găsesc limba autoarei foarte frumoasă și versurile foarte corecte, și dacă subiectele celor mai multe poezii n'ar fi cam monocorde, cetitorul ar aveà o mulțumire și mai mare.

Negreșit nu toate poeziile sunt însemnate, unele însă pot produce cetitorului o adevărată emoțiune, cum de ex.: ***Firicel de lăcrămioară*** (pag. 31), ***Rânduneà ușoară 'n sbor*** (pag. 19), ***Robie*** (pag. 99), ***Scrisoare*** (pag. 59):

Scrisoare.

De mult mi-am închis ochii și-acum te am aproape,
Stând stavilă luminii plecatele pleoape
Te-au întrupat în ochii închiși din două lacrimi
Prinos al nesfârșitei, duioasei noastre patimi...
Și-acum să-ți scriu... De unde să 'ncep?...
A, știi, dorite,
Să nu te uiți la slove de-or fi cumvà 'ncâlcite,
Căci, vezi, de-mi deschid ochii din nou din ei te perd,
Și mi-i așà de bine în gând cum te desmerd...
. . . .

Câte odată d-na Farrago mânuește bine și forma poeziei populare. Acest vers îl întrebuințează chiar pentru poezia ce servește oarecum de introducere a volumului:

Caier blând, resfiră-te,
Fir duios, înșiră-te,
Caier tainic, spune-le,
Nu uità nici unele,
Iar tu, dor, sporești-le
Să-mi urziți poveștile...

D-na Farrago se deosebește de sigur printre tinerii poeți moderni, din cari frații de peste munți au produs o întreagă pleiadă în anii din urmă.

Imi pare rău că premiul Năsturel nu este divizibil, în care caz aș propune o parte din el și pentru d-na Farrago. Așà însă, cum este, sunt silit să mă mulțumesc cu o mențiune onorabilă.

Goethe, ***Faust.*** Tragedie. Traducere de **Ion Gorun.** Bucureşti 1906.— *Raport de* **N. Quintescu.**

Am salutat cu un viu interes apariţiunea lui *Faust* în limba ţerii noastre, iar acum, când această operă a venit în judecata Academiei, pentru a luà parte la concurs, simt o deosebită mulţumire, că mi s'a dat să o examinez.

Dacă o întreprindere ca a d-lui Gorun întâmpină prin firea lucrului mari greutăţi — cei cari au făcut asemenea încercare, chiar pe un câmp mai îngust, s'au putut convinge de aceasta — căci greu este să prinzi în întregimea ei nealterată inspiraţiunea unui poet de alt neam şi să o redai într'un cadru demn de dânsa; cu atât mai mult se măresc acele dificultăţi, când limba, ce maniezi, n'a ajuns încă la mlădiozitate deplină prin o îndelungă frământare literară — şi limba noastră este încă în acest stadiu — şi când autorul-poet, ce ai întreprins a pune la îndemâna conaţionalilor tăi în limba maternă, este un gigant al cugetării, este geniul poetic, care a cristalizat cea mai înaltă expresiune a poeziei poporului căruia a aparţinut, este un *Goethe*, iar opera sa poartă numele de *Faust*, tragedie care a făcut să răsară împrejurul ei o întreagă literatură, urmărind darea la iveală a cugetării adânci, depuse în această tragedie de autorul ei.

Dar, având a face cu un Goethe, ai de luptat şi cu altcevà, cu un stil care este particular acestui mare poet, stil de o conciziune şi pregnanţă unică în felul ei.

Ce să mai zicem de faptul, că limba germană se deosebeşte prin structura ei — cevà intermediar prin spiritul ei între limbile antice şi cele moderne (1)—de aceea a limbilor romanice, cu cari a noastră se aseamănă, precum şi că felul cugetării germane difere întru câtvà de al popoarelor neolatine?

Toate aceste împrejurări fac o întreprindere, ca a d-lui Gorun, enorm de spinoasă, şi în vederea lor credem că e bine şi echitabil, ca criticul, chiar constatând oarecari imperfecţiuni, să nu uite că *Faust*, versificat în întreagă întâia parte a tragediei, vede pentru prima oară lumina în literatura noastră, şi că prin urmare e drept să nu ţinem cu rigurozitate seama de tot ce ar fi putut fi mai bine,

(1) Facem abstracţiune aci de punerea verbului la sfârşitul frazei, care a fost o inovaţiune a eruditilor germani, după limba latină mai ales

pe care mai bine autorul traducerii îl va puteà aduce la revizuirea ei cu ocaziunea unei nouă ediţiuni.

Am zis mai sus, că structura limbii germane difere de a limbilor romanice. Aceasta trebue să se înţeleagă nu numai cu referire la stilul şi construirea frazei, ci şi în ce priveşte ţesătura cuvintelor, numărul silabelor la cuvinte. Cuvintele limbii germane, fiind în general mai scurte, ca una ce se apropiă mai mult de limbile sintetice, latina şi greaca, este, cu alte vorbe, prin caracterul ei mai puţin modernă, îi cade foarte greu traducătorului de a redà versurile în româna prin versuri de aceeaş lungime ori scurtime ca în germana. Cu toate acestea traducătorul nostru şi acì a învins multe greutăţi, aşà încât, precum se va vedeà mai la vale din citaţiuni, nu totdeauna s'a servit de versuri cu una, două, trei sau — rareori — patru silabe mai lungi ca în textul german. Faţă cu aceasta îşi poate închipuì cinevà — şi cu deosebire cel care are experienţa acestor lucruri — ce frământare mintală a trebuit să coste pe d-l traducător pentru a reuşì, chiar numai într'o măsură oarecare.

Inainte de a păşì mai departe, relevăm că versurile traducerii române observă ritmul textului original şi sunt rimate ca şi cele germane.

Cea mai bună şi mai convingătoare apreţiere a unei opere poetice traduse rezultă din punerea faţă în faţă a versurilor ei cu acelea ale originalului.

Dăm acì ca probă mai întâiu chiar începutul tragediei:

Faust.

Am învăţat acù filozofia.	Habe nun, ach, Philosophie,
Jurisprudenţa, medicin'am isprăvit.	Juristerei und Medicin,
Am învăţat vai! şi teologia!	Und leider auch Theologie!
Din fir în păr, cu zel nepotolit.	Durchaus studirt, mit heissem Bemühn.
Ş'acum, sărman fără de minte!	Da steh'ich nun, ich armer Thor!
Ştiu cât ştiam şi mai nainte;	Und bin so klug als wie zuvor;
Magistru-mi zic şi doctor chiar,	Heisse Magister, heisse Doctor gar,
De zece ani însă 'n zadar	Und ziehe schon an die zehen Jahr
Imi port în sus şi'n jos pe-aici,	Herauf, herab und quer und krumm
De nas pe bieţi-mi ucenici —	Meine Schüler an der Nase herum —
Şi văd că nu putem nimica şti!	Und sehe, dass wir nichts wissen [können!

Acest gând inima-mi va mistuì.

Pedanţilor, ce-i drept, cu cât ştiu nu
[mă plec.
Magistri, doctori, scriitori şi popi nu
[mă întrec;
Sfieli sau îndoeli nu mă muncesc,

De draci sau de infern nu mă'ngrozesc—

Dar nici de bucurii eu nu am parte,
Despre ce ştiu închipuiri deşarte
Nu-mi fac, şi nu cred să pot învăţà

Pe om a se căì ş'a se 'ndreptà.

Şi n'am nimic din ce-i pe lume,
Nici bani, nici cinsturi, nici renume;
Câine să fii, n'ai duce—un aşà trai!
De-aceea de magie m'apucai,
Să văd dacă cu-a duhului putere
Cuvântul nu desvălue mistere,
Să nu mai trebuească să mă leg

Să spun ce singur eu nu înţeleg,
Ci să cunosc ce lumea 'ntreag 'o ţine
Strânsă'n adânc, cu ochi-mi să văd bine
Puterea de vieaţă, ş'obârşia,
Şi să mai las în colo vorbăria.
O tu, lucire a lunii pline,
Spre chinul ce se sbate'n mine
De-ar fi să nu mai luminezi,
Tu care—ades acì mă vezi,
O, tristă amică, în nopţi târzii,
Plecat pe cărţi şi pe hârtii.
Ah, de-aş puteà, călăuzit de-a ta
Lumină dulce culmile a urcà,
Cu duhuri să plutesc pe stânci,

Să mă cobor în văi adânci,

Das will mir schier das Herz ver-
[brennen.
Zwar bin ich gescheidter als alle die
[Laffen,
Doctoren, Magister, Schreiber und Pfaf-
[fen;
Mich plagen keine Scrupel noch Zwei-
[fel,
Fürchte mich weder vor Holle noch
[Teufel!
Dafur ist mir auch alle Freud' entrissen,
Bilde mir nicht ein was rechts zu wissen,
Bilde mir nicht ein ich könnte was
[lehren,
Die Menschen zu bessern und zu be-
[kehren.
Auch hab', ich weder Gut noch Geld
Noch Ehr' und Herrlichkeit der Welt;
Es möchte kein Hund so länger leben!
Drum hab'ich mich der Magie ergeben,
Ob mir durch Geistes Kraft und Mund
Nicht manch Geheimniss würde kund,
Dass ich nicht mehr mit saurem
[Schweiss,
Zu sagen brauche was ich nicht weiss;
Dass ich erkenne was die Welt
Im Innersten zusammenhält,
Schau' alle Wirkungskraft und Samen
Und thu' nicht mehr in Worten Kramen.
O sähst du, voller Mondenschein,
Zum letzten Mal auf meine Pein,
Den ich so manche Mitternacht
An diesem Pult herangewacht!
Dann, über Buchern und Papier,
Trubsel'ger Freund, erschienst du mir!
Ach! könnt' ich doch auf Bergeshöh'n
In deinem lieben Lichte gehn,
Um Bergeshöhle mit Geistern schwe-
[ben,
Auf Wiesen in deinem Dämmer weben,

Din abureli savante mintea-mi scoasă
Să-mi răcoresc în roua-ţi sănătoasă!
(Pag. 19—20).

Von allem Wissensqualm entladen
In deinem Thau gesund mich baden!

Versurile din textul german, ca cele citate până acì, de opt, şi uneori de nouă şi zece silabe, au fost reproduse prin versuri române de opt, nouă, zece, unsprezece, şi rareori douăsprezece silabe.

Faţă cu ţesătura în general mai puţin extinsă, precum am mai relevat, a cuvintelor germane, cu greu aceste versuri puteau fi înfăţişate mai strâns.

Dar sunt şi locuri, unde autorul traducţiunii calchează cu totul originalul german şi-i redă versurile fără nici un adaus ca extensiune. Astfel în monologul lui Faust dela pag. 50—51, unde versul de nouă silabe alternează ca şi în textul original cu cel de opt silabe.

Am părăsit câmpii, coline,
Ce adâncă noapte le-a cuprins,
Şi'n sufletul mai bun din mine
Fioruri sfinte au aprins.
Porniri sălbatice-adormiră,
Se potolì avântul meu;
Iubirea omului mă'nspiră
Şi dragostea de Dumnezeu.
. . . .
Ah, când în strâmta ta odaie
Lumini plăpânde'ţi reapar,
In piept se'ncinge o văpaie
Şi-ţi regăseşti inima iar.
Vorbeşte iarăş mintea clară,
Şi re'nfloresc speranţă, dor;
Doreşti a vieţii primăvară,
Doreşti al vieţilor izvor.

Verlassen hab' ich Feld und Auen,
Die eine tiefe Nacht bedeckt,
Mit ahnungsvollem heil'gem Grauen
In uns die bess're Seele weckt.
Entschlafen sind nun wilde Triebe,
Mit jedem ungestümen Thun,
Es reget sich die Menschenliebe,
Die Liebe Gottes regt sich nun.
. . . .
Ach wenn in unserer engen Zelle
Die Lampe freundlich wieder brennt,
Dann wird's in unserm Busen helle,
Im Herzen, das sich selber kennt.
Vernunft fängt wieder an zu sprechen,
Und Hoffnung wieder an zu bluhn;
Man sehnt sich nach des Lebens Bächen,
Ach! nach des Lebens Quelle hin.

Asemenea în coruri autorul traducerii a izbutit să îmbrace versurile române în veşmântul strâmt al versurilor originale de 5 şi 6 silabe (1):

Cristos a'nviat!
Vestiţi bucurie

Christ ist erstanden,
Freude dem Sterblichen,

(1) Numai foarte rar se găseşte in traducerea română a acestor versuri şi câte un vers de 7 silabe.

Cui scris fu să-l ţie
In tristă robie
Străvechiul păcat.
. . . .
Cristos a'nviat!
Vestiţi mântuire
Celui ce'n iubire
Prin grea ispitire
Trecut-a curat.
(Corul îngerilor, pag. 33 34).

Den die verderblichen,
Schleichenden, erblichen
Mängel umwanden.
. . . .
Christ ist erstanden!
Selig der Liebende,
Der die betrubende
Heilsam' und übende
Prufung bestanden.

Nu mai puţin în *Spiritele* versurile de 5 silabe, întretăiate din când în când în mod neregulat de versuri de 4 silabe, corespund cu totul celor din textul original.

Să citâm o parte din ele:

Piei, înegrită
Boltă de-asupra!
Să ne privească
Raza cerească
Mai prietenos!
Negura rară
Să se resfire!
Stele răsară,
Blândă lucire
Cad'aci jos.
Ceru-şi trimite
Dalbe ispite,
Trec, şovăesc,
Vin şi se pleacă,
Doruri plutesc
Să le petreacă;
Flutură'n vânt
Peste pământ
Largi cingătoare,
Adumbritoare
Peste tufişul
Tainic de sfinte
Clipe divine,
Dulci legăminte.
Des e tufişul!

Schwindet, ihr dunkeln
Wölbungen droben!
Reizender schaue
Freundlich der blaue
Aether herein!
Wären die dunkeln
Wolken zerronnen!
Sternelein funkeln,
Mildere Sonnen
Scheinen darein.
Himmlischer Söhne
Geistige Schöne,
Schwankende Beugung
Schwebet voruber,
Sehnende Neigung
Folget hinüber,
Und der Gewänder
Flatternde Bänder,
Decken die Länder,
Decken die Laube,
Wo sich furs Leben
Tief in Gedanken,
Liebende geben.
Laube bei Laube!
Sprossende Ranken!

Grele ciorchine
Umplu frunzişul.
Teascuri sunt pline,
Pline's butoaie,
Curg în şiroaie
Vinuri spumoase;
Şi preţioase
Pietre lucioase
Rostogolesc.

Lastende Traube
Stürzt ins Behälter
Drängender Kelter.
Stürzen in Bächen
Schäumende Weine,
Rieseln durch reine,
Edle Gesteine.

(Pag. 61—62)

Scurtimea acestor versuri dă expunerii, ca şi în textul german, un mers de o vivacitate admirabilă: *immortalis velocitas* i-ar zice istoricul roman din Patavium.

Din cântarea alternantă dintre ***Faust, Mefistofeles*** şi ***Lumina rătăcitoare,*** se vede nu mai puţin arta autorului traducţiunii şi cum el a izbutit să păstreze şi în textul român versuri numai de 8 silabe.

Sferi de vrajă şi visare
Am atins acum, se vede,
Du-ne bine, fă-ţi onoare,
Călăuză, te repede
In pustia nesfârşită!
Ce mai goană — acì smintită!
Dau copacii să se'ntreacă,
Uite sihlele se pleacă,
Ş'ale stâncilor lungi nasuri
Suflă greu ca şi din basuri.
Sbor nebun fără popasuri
Duce printre stânci izvoare,
Şuet e sau cântec oare?
E oftare de iubire
Din trecut de fericire?
Ce-i iubire, ce-i sperare!
Un ecou din depărtare,
Ca poveşti din vremi bătrâne.
Uhu! şuhu! buha sboară,
Ţipă gaiţi, ţip'o cioară,
Azi veghiând şi ea rămâne?
Sunt şopârle furişate,
Labe lungi şi burţi umflate,

In die Traum- und Zaubersphäre
Sind wir, scheint es, eingegangen.
Führ' uns gut und mach' dir Ehre;
Dass wir vorwärts bald gelangen,
In den weiten öden Räumen!
Seh' die Bäume hinter Bäumen,
Wie sie schnell, vorüber rücken,
Und die langen Felsennasen,
Wie sie schnarchen, wie sie blasen!
Durch die Steine, durch den Rasen
Eilet Bach und Bächlein nieder.
Hör ich Rauschen? hör' ich Lieder?
Hör ich holde Liebesklage,
Stimmen jener Himelstage?
Was wir hoffen, was wir lieben
Und das Echo, wie die Sage
Alter Zeiten, hallet wieder.
Uhu! Schuhu! tönt es näher;
Kautz und Kibitz und der Häher,
Sind sie alle wach geblieben?
Sind das Molche durchs Gesträuche?
Lange Beine, dicke Bäuche!
Und die Wurzeln, wie die Schlangen,

Prin tufişuri, — şi se'ntinde	Winden sich aus Fels und Sande,
Ca şi şerpii prin nisipuri	Strecken wunderliche Bande,
Rădăcina 'n fel de chipuri	Uns zu schrecken, uns zu fangen;
Şi stă gata a te prinde;	Aus belebten derben Masern
Scoate, ca polipii, braţe	Strecken sie Polypenfasern
De prin ciuturi, să-mi înhaţe	Nach dem Wandrer. Und die Mäuse,
Călătorul. Şoareci iară	Tausendfärbig, schaarenweise,
Pestriţi mii, năvală-mi dară (1),	Durch das Moos und durch die Heide,
Printre muschi, prin buruiene.	Und die Funkenwürmer fliegen,
Licurici cu lampa în spate	Mit gedrängten Schwärme-Zugen,
Vin în roiuri îndesate.	Zum verwirrenden Geleite.
Şi se împrăştie în poiene.	Aber sag mir, ob wir stehen,
Insă spune-mi se opreşte	Oder ob wir weiter gehen?
Mersul nostru sau sporeşte?	Alles, alles scheint zu drehen,
Totul par'că se învârteşte,	Fels und Bäume, die Gesichter
Stânci, copaci se strâmbă 'ncoace,	Schneiden, und die irren Lichter,
A pornit focul să joace	Die sich mehren, die sich blähen.
Şi se umflă, se 'mmulţeşte.	
(Pag. 176—178).	

In aceeaş ordine de idei este încă de notat că, în redarea versurilor originale mai lungi, de 11, 12 şi 13 silabe, autorul traducerii nu a trecut peste măsura acestor din urmă. Ca specimen pot servì cele următoare, în cari figurează şi versuri de 8, 9 şi 10 silabe:

Zwar bin ich sehr gewohnt incognito [zu gehn;	Imi place ca să umblu incognito, ce-i [drept,
Doch lässt am Gallatag man seinen [Orden sehn.	Ci'n gală oricine-îşi pune medalii, [cruci pe piept;
Ein Knieband zeichnet mich nicht aus,	Al jaretierei ordin nu mă 'mpodobeşte,
Doch ist der Pferdefuss hier ehrenvoll [zu Haus.	Piciorul de cal însă aicea se cinsteşte.
Siehst du die Schnecke da? Sie kommt [heran gekrochen;	Un melc vezi tu cum se târâie 'ncoace
Mit ihrem tastenden Gesicht	Şi pipăe cu coarnele-i rotunde, —
Hat sie mir schon was abgerochen.	A mirosit cevà şi nu-mi dă pace;
Wenn ich auch will, verläugn' ich hier [mich nicht.	Să vreau, acì nu m'aş puteà ascunde.

(1) Dară este o formă cu totul incorectă, în loc de *deteră*, *dădură*.

Komm nur! von Feuer gehen wir zu [Feuer.	Hai dela foc la foc dar cu grăbire;
Ich bin der Werber und du bist der [Freier.	Eu peţitor voiu fi, tu vei fi mire.

(Pag. 184—185).

In ce priveşte fondul însuş al lucrării de faţă, autorul ei, ca un excelent cunoscător al limbii germane, a reprodus exact conţinutul tragediei lui Goethe într'o formă liberă sau mai puţin liberă, după cum una sau alta din ele se impuneà faţă cu cerinţele limbii noastre şi cu necesităţile versificaţiunii, şi a evitat ca idiotismele textului original să nu-i joace vreo festă, cum s'a întâmplat unui traducător francez, altmintrelea înzestrat cu mult talent poetic, dar — se vede — mai puţin profund cunoscător, al secretelor de înţeles ale limbii germane.

Astfel observaţiunea, pe care Faust o face cu privire la răspunsul dat de Margareta asupra propunerii ce-i făcuse, întâmpinând-o:

Frumoasă domnişoară, pot să 'ndrăz- [nesc,	Mein schönes Fräulein, darf ich [wagen,
Braţu-mi să-ţi ofer, ca să te însoţesc? (Pag. 115)..	Meinen Arm und Geleit Ihr anzutra- [gen?

acea observaţiune cuprinsă în cuvintele:

Wie sie kurz angebunden war, (1)
Das ist nun zum Entzucken gar!

D-l Gorun nu numai a înţeles-o deplin, dar a redat-o şi frumos prin:

Şi ce răspuns neted mi-a dat,
O da, o da, m'a încântat!

Numai la pag. 123, unde Margareta zice:

Măcar aceşti cercei ai mei să fie!	Wenn nur die Ohrring'meine wären!
Eşti alta îndat' ce te-ai gătit.	Man sieht doch gleich ganz anders drein
Frumseţe, tinereţi, la ce sunt bune?	Was hilft euch Schönheit, junges Blut!
De ele mult bine se spune,	Das ist wohl alles schön und gut,
Dar cu asta tot s'a isprăvit;	Allein man lässt's auch alles sein;

(1) Traducătorul francez, a cărui lucrare erà altfel lăudată ca foarte frumoasă de către un critic literar, acum vreo patru decenii, o înţelesese: «Comme elle était courtement vêtue!».

Mai mult de milă complimente-ţi fac.	Man lobt euch halb mit Erbarmen,
Toţi aur îşi doresc,	Nach Golde drängt,
Dup'aur lăcomesc,	Am Golde hängt
Şi-i vai! e vai de cel sărac!	Doch Alles Ach, wir Armen!

«Ach, wir Armen!» dela urmă îmi pare că n'a fost înţeles destul de exact prin :

«Şi-i vai! e vai de cel sărac!»

Margareta nu voeşte să releve soarta de plâns a omului sărac, ci soarta de plâns a sărmanei omeniri, ai cărei ochi alunecă după strălucirea aurului şi caută a se pune în posesiunea lui.

Inţelesul lui «Ach, wir Armen!» este: «Ah, sărmanii de noi»!

Dar aceasta este numai o abatere de mică însemnătate dela textul original.

Dacă luăm în consideraţiune şi partea formală a traducţiunii, necontestat autorul ei a tractat-o cu talent poetic — cine s'ar puteà apropià de producţiunile mai ales ale poeţilor mari, fără a fi cel puţin până la un punct înzestrat cu un asemenea dar? — în acelaş timp şi cu multă îndemânare în mânuirea limbii. Totuş greutăţile de învins în versificarea unei opere de peste 200 de pagine fiind foarte mari, şi instrumentul, de care te serveşti pentru a luptà, contra lor, nu încă îndeajuns de perfecţionat — literatura noastră nu are încă la spatele ei un trecut de lungă cultură — autorul nu a putut evità oarecari incorecteţe, ca *dară, îndat'* (înainte de consonantă şi la finele versului), în loc de *deteră, îndată*, ş. a. câtevà, ori accent ritmic fals. Dar, cu referinţă la acest din urmă, care poet român nu are? Alecsandri, marele nostru Alecsandri, mi-o mărturisià ăfră înconjur şi fără sfială. Asemenea mici imperfecţiuni, pe cari le întâmpinăm ici şi colea(1) în citaţiunile făcute, precum şi în restul

(1) In versurile următoare accentele ritmice false revin întâmplător mai numeroase. Aceasta rezultă din necoincıderea accentului ritmic pe silaba a doua a versului (iambic) cu accentul tonic:

(Vorbeşte Faust).

Vai! tot în temniţ'aci sunt?	Weh! steck'ich in dem Kerker noch?
O, blestematul sub pământ!	Verfluchtes, dumpfes Mauerloch!
Unde şi raza cerului curată	Wo selbst das liebe Himmelslicht
Se turbură luptând ca să străbată	Trub durch gemalte Scheiben bricht!
Intre bucoavne strâmtorat,	Beschrankt von diesem Bucherhauf,
Ce praf le umple şi viermii le rod,	Den Wurmer nagen, Staub bedeckt,
In vraful ăsta împresurat	Den, bis an's hohe Gewölb' hinauf,
Cu hârtii afumate până 'n pod,	Ein angeraucht Papier umstekt!

operei, apoi împrejurarea, că având a face cu un stil atât de concis și pregnant ca al lui Goethe, d-l traducător a fost silit să alerge uneori la perifraze și parafraze, ceeace negreșit micșorează efectul expunerii române, față cu originalul; acestea nu sunt de natură a reduce în proporțiuni însemnate valoarea lucrării d-lui Gorun, care în întregul ei trebue considerată ca reușită.

Nu vin cu prevențiune în favoarea traducțiunilor, cu toate că asemenea opere, bine executate, au procurat un nume însemnat autorilor lor la diferite națiuni (1). Nu, nu pot să favorizez în mod absolut reproducerile dupe clasici, oricâtă muncă și frământări mintale costă pe aceia cari le întreprind. Din contră zic: cu atât mai bine, când cinevà se poate prezentà cu o lucrare originală.

Dar aceasta, ca să fie preferită, trebue să aibă o originalitate puternică, reală, necontestată.

Credeți D-voastre că scrierea (Schițele și Nuvelele d-lui Brătescu-Voinești), rămasă în concurență cu *Faust*, îndeplinește această condițiune, atunci dați-i premiul Năsturel; iar dacă nu, vă rog a votà împreună cu mine acest premiu lui Faust al d-lui Gorun, care constitue o înavuțire prețioasă pentru literatura română.

Benedetto de Luca, *Cuvântul Romei (CVI—MCMVI).* București 1906. —*Raport de* **I. Bianu.**

Este una din numeroasele scrieri festive făcute în anul trecut, cu ocaziunea serbărilor jubilare. Autorul însuș spune (pag. 97), că scrierea este o «operă mai mult de sentiment decât cu pretenții științifice.» Și într'adevăr scrierea este un frumos exercițiu de proză solemnă, de stil sărbătoresc, asupra rolului gigantic jucat în cultura lumii de Cetatea Eternă, dela începutul ei până astăzi. Autorul a învățat de curând românește și de aceea adeseori îi scapă din condeiu și rămân până la sfârșit neîndreptate greșeli de limbă de tot felul sau îngrămădiri de vorbe fără înțeles. Așà sunt «vechi cusă-

Intre sticle, cutii, și ici și colea	Mit Glasern, Buchsen rings umstellt,
Unelte de toate, cin' le mai știe,	Mit Instrumenten vollgepfroft,
Străvechi rămășițe de gospodărie,	Urväter Hausrath drein gestopft,
O lume-i aceasta! e lumea ta!	Das ist deine Welt, das heisst eine Welt!

(Pag. 20—21).

(1) Atingând acest fapt literar, nu voiu să mă refer decât la scriitorii germani *Voss* pentru *Omer* și *Schlegel* pentru *Shakespeare.* Insăș Academia noastră a acordat chiar premiul cel mare *Năsturel* poetului nostru *Coșbuc* pentru *Eneida* sa.

turi *înmuiate în fir de mătăsuri*» (pag. 13), «acea uliţă împărătească *ale* celor Quattro Fontane» (pag. 13), «englezoaicele *bălaii*» (pag. 12), «drumul îţi răsună sub paşi, *singur ecou al sufletului tău stingher*» (pag. 12), «*vraja farmecului*» (pag. 14), «*glas liber* care a răsunat pe *malurile* Elladei» (pag. 20), ca şi când Elada ar fi un râu, un lac sau o mare, care are maluri, nu o ţară care are ţărmi; «sufletul Elladei tăcù *asupra* lumei» (pag. 21). Autorul face chiar cuvinte nouă: «punctele cele mai *căpetenice*» (pag. 22), «zori strălucitoare, glorioase nămezi şi *zăbavnice* amurguri» (pag. 22), «slăbit de o lungă *moleşală*» (pag. 29). Alte ori cuvintele sunt întrebuinţate cu un înţeles pe care nu-l au.

Scrierea aceasta, nici în cuprinsul, nici în forma ei, nu are nici pe departe calităţile cuvenite pentru premiul la care concurează.

I. T. Mera, *Din lumea basmelor.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **I. Caragiani.**

Această carte cuprinde zece basme româneşti cu 87 ilustraţiuni originale şi se distinge de toate colecţiunile şi reproducerile de basme româneşti, cunoscute subsemnatului, prin talentul autorului de a povestì într'un mod fermecător, într'o limbă aleasă cu totul populară, fără pretenţiuni de a îndreptà limba poporului prin neologisme, precum au făcut cei mai mulţi din autorii, cari s'au ocupat cu redarea basmelor culese din gura poporului şi cari s'au îndepărtat atât de felul simplu şi naiv, în care povesteşte poporul, cât şi de limba în care povesteşte. Autorul cărţii *Din lumea basmelor* captivează pe cetitor, chiar pe cel care cunoaşte basmele cuprinse în cartea sa, nu numai de a cetì cu plăcere un basm, dejà început, până la fine, dar mai deşteaptă şi dorinţa de a le cetì pe toate, şi aceasta din cauză că d-sa întruneşte într'un grad superior calităţile povestitorilor populari de basme.

Pentru aceste calităţi subsemnatul este de părere de a i se acordà premiul Năsturel.

Mihăescu-Nigrim, *Londra.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **I. Vulcan.**

Literatura română e săracă de opere cari să ne prezente descrierea statelor şi oraşelor mai importante. De aceea salutăm cu plăcere broşura d-lui Mihăescu-Nigrim, care ne dă un tablou interesant al unui mare şi renumit oraş al Europei. Oraşul acesta este Londra, despre

care autorul a ţinut o conferinţă literară în Bucureşti la 11 Ianuarie 1904 şi la Buzău în 6 Fevruarie acelaş an. D-sa şi-a publicat lucrarea anul trecut (1906) în o broşură la Bucureşti şi a prezentat-o la premiul literar din anul acesta al Academiei Române. Secţiunea literară mi-a dat mie să fac un raport despre această publicaţiune. Cu sfieală am început să cetesc şi să studiez lucrarea, căci eu niciodată nu am fost la Londra; dar cetind-o, am aflat că aceea nu este o compoziţie rigidă, menită pentru nişte bărbaţi de specialitate, ci s'a scris cu privire la publicul cel mare, care ceteşte cu plăcere astfel de scrieri, prezentate în formă uşoară, dar conţinând multe informaţiuni instructive.

Autorul ne descrie *impresiunile sale din Londra* în 36 capitole. Primul este o introducere, în care spune că între toate oraşele mari, câte a văzut, afară de Paris, Constantinopolul şi Londra i s'au părut mai caracteristice. Dar Constantinopolul i-a făcut «impresiunea unei inimi murinde,» câtă vreme Londra e cel mai întins oraş din lume, cu o forţă viguroasă şi fără seamăn. Şi regretă că nici un Român nu se duce la Londra să-şi petreacă, numai cei ce fac acolo studii.

Capitolul următor dă *informaţiuni despre insularitatea Angliei*, înconjurată pretutindeni de apă. Insularitatea este pentru Anglia de cea mai mare însemnătate, răspunzând la problema economică şi sociologică. «Dacă Anglia—scrie autorul—azi cuprinde cel mai vast imperiu din lume, faptul e datorit de bună seamă insularităţii pământului său » Şi continuă mai la vale: «acest popor nu e numai mândru de neamul său şi de ţara sa, ci e şi patriot, de un patriotism real-rece şi calculat, nu plin de fumuri şi de fals entuziasm, cum se observă la alte naţiuni.»

După aceste observaţiuni generale ce-i inspiră poporul englez, începe să *descrie Londra*. Aceasta îi pare un haos fără margini. Clădiri vechi se înalţă pe strade, fără nici o ordine de mărime şi de stil, lângă edificii în stil modern. Pe strade lume multă de tot felul de naţiuni. Mişcarea începe la 7 dimineaţa şi ţine până la 12 noaptea, alergând tot felul de trăsuri, începând dela biciclişti până la cupeuri elegante.

Londra ocupă azi vreo 35.000 de hectare, poporaţiunea ei se urcă la vreo 6 milioane de locuitori, stradele sunt foarte bizare. Seamănă mult una cu alta. Stilul e uniform şi monoton. Ele sunt locuite mai cu seamă de chiriaşi, cari găsesc în ele tot ce le trebue. Sunt şi grădini, pe ale căror trotuare pictorii de stradă, după

ce au curățit stradele, pictează diferite tablouri. In deosebi amintește autorul pe o tânără femee, care produce admirație în desemnurile sale colorate, zugrăvite pe trotuarul de lângă «Rutsel square»; dar regretă mult, că desemnurile ei erau zugrăvite pe piatra trotuarului și nu pe pânză sau cel puțin pe hârtie.

Cerșetorilor li se dedică un capitol anume. Cerșetori nu sunt, deși numărul pieritorilor de foame e enorm. Cerșetoria pe față, zice autorul, e absolut interzisă. Dar se exercită un fel de cerșetorie mascată. Neputincioșii pe trotuare oferă de cumpărat un creion sau o cutie de chibrituri. Marea mizerie ce domnește la Londra în clasa de jos, ne spune capitolul acesta, e de neînchipuit. Se întrebuințează mijloacele cele mai scârnave spre a-și câștigă ajutoare. In deosebi e înspăimântătoare purtarea unor femei, cari apoi mor prin spitale în etate de 26 ani. Numărul acestora se urcă la o sută de mii, mai cu seamă franceze, germane sau austriace.

Ceața, ne spune autorul, este caracterul special al Londrei, căci Englezii se servesc atât în fabrici, cât și în căminurile lor, numai de cărbuni de pământ; fumul produs de acesta este des și greoiu; el rămâne plutitor asupra orașului; vântul singur poate gonì această stricătoare de aer, dar nu prea reușește, căci vapoarele vin mereu de pe mare sau ocean și fumul nu încetează decât târziu noaptea, când atmosfera nu se mai poate curățì. Inginerii și alți oameni de știință au făcut încercări pentru curățirea aerului, dar în zadar. Trebue să grăbești a închide ferestrele, căci negura intră, îți lovește obrazul și întunecă lumina electrică. Ceața slăbește vederea. Iarna, în locul ninsorii, plouă în continuu.

Clima Londrei se schimbă foarte des. Străinul care se duce acolo, în cele dintâi două luni, sufere mult de un fel de somnolență, o slăbire de voință îi cuprinde sufletul, își pierde gustul pentru distracții și se umple de o lâncezeală, care dispare numai decât.

Afișele și reclama distrează foarte mult pe străini. Apar câtevà sute de ziare, precum și reviste multe și ziare comerciale. Reclamele ce se publică în ele întrec orice închipuire. Afișele de stradă, reclamele, produc pâine de mâncat. Toate stradele sunt pline de ele.

Numărul agenților polițienești se urcă la mai bine de 15 000. Sunt oamenii cei mai puternici și înalți din Anglia.

Cafenelele și cazinurile pe trotuare nu au înaintea lor mese și scaune. Lumea, dacă vrea să-și petreacă, trebue să intre. In unele cântă și câte o orchestră. Poporul englez este iubitor de alcool. Pe stradă se văd foarte mulți bețivi, cari poartă frică de agentul de

poliție, și când zăresc unul, scot o gazetă și răzimați de părete, cetesc cu atențiune. Se bea mult ceaiu. Servesc mai cu seamă femei tinere.

Cimentul are mare rol la pavarea străzilor. Când trăsurile au devenit mai rare, băieții patinează pe ele producând o hurueală groaznică. Când plouă, terenul devine foarte lunecos pentru oameni, dar mai ales pentru cai, cari cad. Frumusețea cailor prinși la trăsuri e admirabilă.

Anglia, în privința ***mijloacelor de comunicație***, ocupă loc de frunte între alte țeri ale lumii. Marea Britanie are 5.000 klm. de canale și 36.000 de vapoare. Afară de celelalte trenuri, Londra are și trenuri pe sub pământ. Tot acolo mai sunt și trenuri electrice. Are vreo 32.000 km. de drum de fier, proprietatea a 11 societăți. Trenurile exprese fac 80 klm. pe oră. Dumineca nu prea comunică toate trenurile, nici cel postal și altele multe. In Londra sunt 17 gări totdeauna pline. In ele se îndeasă lume imensă. Pe zi pornesc cam o mie de trenuri, din aceeaș gară. Niciodată nu se ciocnesc. La stații stau mai puțin de un minut.

Magazinele au enorme geamuri, în cari se expune câte un exemplar din toate obiectele din prăvălie. Din cari nu se află expuse, nu sunt nici în prăvălie. Comerciantul englez e foarte rece. Tocmeală nu este; prețurile sunt fixe.

Inima Londrei se numește «City». Aici se află Banca Angliei, care ocupă 16.000 metri, în pivniți are aur și argint de 500 milioane de lei. In ea lucrează o mie de funcționari. Se tipăresc pe zi câte 50.000 de bilete de bancă. Bursa este localul unde se săvârșesc multe din afacerile comerciale ale Angliei. Palatul postei împarte pe zi peste 2 miliarde de scrisori închise, vreo cinci sute de milioane de cărți postale, aproape un miliard de pachete de librărie și jurnale și vreo șaptezeci de milioane de colete postale. Din celelalte clădiri amintite de autor, mai însemnăm: Hotelul Societății Biblice cu un capital de cinci milioane și jumătate pe an, cu care se tipăresc și se împart peste an câte patru milioane de Biblii în 339 de limbi și dialecte. Palatul ziarului *Times*, din care apar în fiecare oră mai bine de 20 000 de foi și în care într'o zi se tipăresc mai bine de 500.000. Două fabrici de hârtie lucrează numai pentru acest ziar. Podul peste Tamisa este cel mai vechiu, lungimea-i se urcă la 283 metri și lărgimea la 26; într'o zi trec peste el 100.000 persoane și 10.000 trăsuri; prospectul asupra valurilor e strălucit. Palatul Justiției e foarte interesant; magistrații,

advocaţii, portăreii, toţi se prezentă în peruci albe şi robe negre; discuţiile nu se fac cu sgomot şi ceartă. In colegiul chirurgilor este un muzeu anatomic.

Mişcarea din City, dela 8 dimineaţa până la 7 seara, e impozantă. Mii de funcţionari şi lucrători pleacă dimineaţa la City în tramvaie, omnibuse şi trăsuri. Bieţii oameni, nedormiţi, palizi, dispar prin străzile strâmte, fără aer şi lumină, intră în oficii strâmte, unde lucrează până seara. Tot dimineaţa trenurile electrice de sub pământ, trenurile cu vapori de pe câmpiile din jurul Londrei, duc la City amploiaţi, lucrători, patroni, cari, sosiţi, se duc repede spre biurouri.

Industria Londrei este impozantă. Nu-i prea întrece puterea industrială a oraşelor din lume. Are mii de fabrici în capitală sau în jurul ei. Acestea au făcut ca poporul englez să se lase de agricultură şi să se ocupe mai cu seamă de industrie. Cam a patra parte a locuitorilor Angliei cultivă industria. Astfel ţara se transformă din agricolă în industrială.

După acestea autorul constată că *Munca* e singura forţă, care susţine marea putere a Angliei. Serviciul militar nu e obligator. Armata se compune numai din voluntari. Imperiul britanic are peste 380 milioane de locuitori şi armata se urcă numai la vreo 60 de mii de soldaţi europeni. Constatând aceasta, întreabă dacă nu cumvà, pe lângă forţa armată, e o altă forţă, socială, cu mult mai puternică? Şi încheie: Iată în ce stă neîntrecuta grandoare a Imperiului britanic.

După ce a terminat de a descrie clădirile şi monumentele din inima Londrei, face o *revistă asupra celor mai importante din afară de City*. Acestea sunt: Parlamentul Angliei, «Westminster Palace», o impozantă clădire gotică cu 3.200 camere, care a costat 80 milioane de lei şi sunt puţine clădiri în lume, cari să fie mai frumoase şi mai măreţe. Apoi descrie Parlamentul Angliei, care se împarte în Camera Lorzilor şi Camera Comunelor. Este curios că preşedintele Comunelor, deşì niciodată nu ţine vorbire în parlament, se numeşte oratorul (Speaker). Preşedintele Camerei Lorzilor are o înfăţişare mai ciudată. El stă pe un sac cu lână, simbolul bogăţiei şi al comerţului. Ca să poată vorbì, are să se scoboare de pe fotoliul său. Mai e încă interesantă tribuna damelor în Cameră. Nu departe de «Westminster Palace» se află «Westminster Abbey», o mânăstire superbă în stil gotic... In acest templu sunt îmmormântaţi membrii diferitelor familii regale. Monumentele multe făcură

din această biserică locul cel mai sfânt al Englezilor. Aici se serbează servicii religioase foarte pătrunzătoare, căci Englezii nutresc mare stimă pentru ideile sacre. Ei sunt, după autor, poate cel mai credincios popor din lume. La răspândirea credinței religioase printre Englezi au un merit deosebit predicatorii poporali. Aceștia rostesc în fiecare Duminecă în marile parcuri cuvântări și predici religioase cetățenilor, tinerilor, bătrânilor și femeilor, cari se adună anume. Ei cântă imnuri și publicul cântă cu ei.

Londra are patru parcuri mai distinse. Cel mai mare este «Regent's-Park cu o grădină botanică și una zoologică». «Hyde-Park» este al aristocrației londoneze. In Maiu, Iunie și Iulie, când e sezonul și când toată nobilimea se întrunește la Londra, în parcul acesta se țin defileuri strălucite. Dumineca între 12—2 ziua se adună tot ce are Londra mai admirabil. In serile de vară cântă o mare muzică militară.

British Museum (Muzeul Britanic) este unul din cele mai mari din lume. S'a fundat în secolul XVIII, la stăruința botanistului Hans Sloane. Astăzi conține o enormă colecție de antichități și moderne adunate din toată lumea, peste 3 milioane de cărți și manuscripte engleze și străine.

Pictura engleză nu prea progresează. In bogatele colecțiuni de pictură din Londra vezi mai mult școalele străine.

Englezii sunt buni acuareliști. In sculptură însă nu prea excelează. Poporul englez, scrie autorul, nu e artist, cu excepție pentru poezie și artă dramatică. Aceste două arte sunt foarte cultivate și cu un strălucit succes. Muzică engleză națională nu este.

Sunt foarte mulți *muzicanți de stradă.* Dela 8 dimineața până la 11 noaptea, în toate stradele, se produce câte un cântăreț, cerșind pe marginea trotuarelor. Străinii le dau câte un ajutor, Englezii nimic. Englezul iubește foarte mult vieața de cafeneà. In Londra însă sunt sute de cluburi. Pentru salutare Englezul nu-și scoate pălăria nicăiri, afară de biserică.

Englezul nu face vorbe multe, ci îți comunică pe scurt ce vrea să-ți spună sau să facă. Poporul englez nu cunoaște nepotismul și proptelele politice.

La încheierea căsătoriei dragostea are rolul principal și numai arareori se încheie din interes. Căsătoriile se încheie ușor, totuș autorul crede că în nicio țară nu sunt mai multe fete bătrâne ca în Anglia.

Frumuseţea engleză se poate vedeà mai cu seamă la femeile cari aparţin nobilimei. Ele într'atât au încântat pe autor, încât le descrie cu cel mai mare entuziasm. Dar cu gustul de îmbrăcat al lor nu este mulţumit.

Nu l-au încântat însă bărbaţii, cari, deşì sunt eleganţi şi nu-s afectaţi, dar n'au aparenţa de oameni frumoşi. Ceeace înlocueşte lipsa frumuseţii, este excelenţa calităţilor lor sufleteşti.

Masa Englezului. Englezul are obiceiul să se pună la masă cel puţin de patru ori pe zi. Dimineaţa între 7—8 ţine prânzul cel mai mare. La mâncare bea totdeauna cafeà sau ceaiu cu lapte, câte două şi trei ceşci mari. Ceaiul din Anglia e minunat, e singura băutură a Englezului. La amiază şi seara el bea apă, arareori bere şi mai niciodată vin, care e scump. După spectacolele de noapte, Englezul mai mănâncă încă un supeu.

Europeanului nu-i convine *preparaţia mâncărilor englezeşti.* Prin otelurile de frunte, precum şi la aristocraţi, bucătăria e franceză. In clasele mai de jos e slabă. Dar când 40—50 de Englezi, doamne şi domni, se întrunesc la o masă, oferă un spectacol încântător. Bărbaţii în frac, fără de mustăţi şi raşi de barbă; femeile apar decoltate şi cu juvaeruri. La astfel de ocaziuni ei conversează cu politeţă, se servesc unii pe alţii cu manieră distinsă şi vorbesc cu farmec limba engleză.

Distracţiile cele mai pompoase ale Englezilor sunt sporturile: le place a călărì, a aranjà curse de cai şi jocuri în aer liber, exerciţii fizice. La acestea ieau parte copiii, cât şi cei mai de etate. Sporturile au o influenţă atât de mare asupra Englezilor, încât oricât de opuse ar fi carierele lor, sporturile rămân tot aceleaşi în toate părţile şi în toate carierele.

In capitolul penultim ni se arată *pentru ce iubesc Englezii sporturile* şi mişcarea fizică. Pentrucă ţin la tradiţia bătrână. Ei desconsideră fenomenul social nou, fie acela cât de valoros, dacă nu s'a născut din temperamentul lor. Instituţii luate dela alte neamuri nu se află în Anglia.

Incheiere. — Am mai puteà să mai cităm şi alte obiceiuri, cari ne zugrăvesc caracterul englezesc. Credem însă că este de prisos, căci ultimele cuvinte extrase din cartea d-lui Mihăescu-Nigrim descriu exact şi deplin caracterul englezesc.

Aceasta ne îndreptăţeşte a constatà valoarea lucrării sale. Ea suplineşte o lacună în literatura noastră. De aceea sunt de părere că merită *recunoştinţă şi laudă.*

Economul Alexandru Popescu-Cernica, *Mângâieri sfinte din Psalmii lui David.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **I. Puşcariu.**

Versurile S. Sale Economului Alexandru Popescu-Cernica, prezentate sub titlul: «Mângâieri sfinte din Psalmii lui David,» pe cât sunt pline de pietate şi de osteneală laudabilă, pe atât au fost şi apreţiate de sfântul Sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, care le-a distins cu aprobarea şi binecuvântarea sa.

Ar fi fost însă de dorit, ca această înaltă autoritate bisericească să fi avut la dispoziţiune şi fondurile necesare spre a puteà premià şi material munca unui diligent şi cuvios membru al bisericii noastre.

Aşà s'ar fi putut cruţà recurgerea la Academia Română, unde censura mai strictă trebue să sondeze opul în privinţa tuturor exigenţelor, la cari s'a avântat literatura română până în prezent.

Psalmii lui David, ce sunt luaţi de substrat al versurilor cuprinse în opul părintelui Popescu-Cernica, au fost în mai multe rânduri traduşi în limba română, începând dela Psaltirea Scheiană (1482), a lui Coresi (1577), şi până în Bibliile româneşti, ce au văzut până acum lumina. Chiar şi versificarea lor prin Dosofteiu, Mitropolitul Moldovei, 1671—1686, a fost publicată.

Trecând acum la examinarea versificării mai recente a părintelui Popescu-Cernica, ni se impune întrebarea: este ea de o necesitate practică? şi corespunde ea teoriei şi formelor recerute de arta poetică?

Ce se atinge de prima parte a întrebării, ştim din vieaţa de toate zilele, că cultul bisericesc la noi se practică în proza cărţilor bisericeşti traduse de învăţaţii noştri ecleziastici, faţă de cari versificările, precum vedem şi la ale Mitropolitului Dosofteiu, n'au putut prinde rădăcini la poporul nostru creştin — prin urmare o necesitate justă nu se poate constatà nici la versurile părintelui Popescu-Cernica; cu atât mai puţin putem — referitor la a doua parte a chestiunii — să aprobăm structura tehnică a acestor versuri.

Caracteristica unui vers perfect se judecă după aplicarea simetrică şi armonioasă a măsurii şi cezurei, a ritmului şi a rimei.

De acì purcedând, trebue să dificultăm la versurile părintelui Popescu-Cernica cu deosebire defectele ritmice, ce sunt atât de numeroase, încât trebue să credem că autorului i-a trecut cu vederea atenţiunea la aplicarea corespunzătoare a regulelor ritmice.

Să luăm de pildă psalmul 24, versificat după ritmul trohaic:

Către tine, Doamne, 'nalț *sufletul* meu,
Nădejdea în tine toată mi-am pus eu,
Nu mă *lăsà*, Doamne, să fiu rușinat,
Cereasca ta milă caut ne'ncetat.

Acì vedem în fiecare rând al versului câte o știrbire a ritmului, punându-se la cuvintele ***sufletul, nădejdea, lăsà*** și ***cereasca*** silabe scurte sub accent, și viceversa.

Și așà mai departe, ritmul șchiopătează mai la toate versurile din cei 150 psalmi.

Chiar nici acolo, unde lesne se poate evità jignirea ritmului prin mutarea unui cuvânt mai înainte sau mai îndărăt, fără alterarea versului, nu și-a putut ajutà autorul, d. e:

La psalmul 62, în loc de: ***sunt însetat eu,*** se puteà zice: ***însetat sunt eu***; și în loc de: ***lipit eu rămasem,*** să zică: ***eu lipit rămasem.***

La ps. 63: ***Spre mine deci vărsați,*** erà mai potrivit să zică: ***Deci vărsați spre mine.***

La ps. 87, în loc de: ***sărac sunt,*** puteà pune: ***sunt sărac,*** etc., etc.

Multa ***licent*** — atque poetis.

Dar atâtea ***licențe*** poetice, câte și-a permis părintele Popescu-Cernica și la rimarea versurilor sale, tocmai în limba română, ce abundează în rimele asonante mai mult ca orice limbă, la noi nu pot fi dispensate. D. e: In psalmul 3: ***strigat*** cu ***înalt,*** ps. 4: ***biruitori*** cu ***stâlpări,*** ps. 10: ***tolbi*** cu ***sălbi,*** ps. 14: ***adevărul*** cu ***mișelul,*** ps. 16: ***curse*** cu ***puse,*** ps. 17: ***cerul*** cu ***piciorul,*** ps. 19 și 27: ***înalț*** cu ***braț,*** ps. 21: ***sorț*** cu ***toți,*** ps. 22: ***virtuți*** cu ***munți,*** ps. 23: ***sânge*** cu ***șterge,*** ps. 24: ***făcut*** cu ***mult,*** și ***vezi*** cu ***pierzi,*** și așà mai departe în ceilalți psalmi, aproape la o sută de asemenea disonanțe.

In versuri, ca și în muzică, ajunge o disonanță, ca să strice totul.

Trecând peste alte defecte mai sporadice, cred că ajung cele expuse până acì, ca să vă puteți convinge, Domnilor Colegi, că nu sunt în pozițiune d'a ***mângâià «Mângâierile sfinte»*** ale părintelui Popescu-Cernica cu vreo propunere acceptabilă pentru premiere.

Radianu *(S. P.), Georgicele lui Virgiliu, traducere.* Bucureşti 1907.— *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Observ că lucrarea este acum în a 2-a ediţiune şi a mai fost examinată de colegul nostru Caragiani, care a respins-o dela premiu. Mai observ că, prezentându-se în Septemvrie 1906, conform Regulamentului, ea purtà data anului următor 1907. Quid, despre aceasta?...

Frumuseţile Georgicelor au ispitit pe mulţi iubitori ai literaturii clasice, aşà că ele au fost tâlmăcite mai în toate limbile. In româneşte, d-nii M. Străjanu şi G. Coşbuc au făcut — cel de al doilea mai ales — elegante traduceri în versuri, iar d-l Radian, care «a văzut interpretarea Georgicelor, în franţuzeşte şi româneşte, cu alunecări de înţelesuri, cu alteraţiuni şi corupţiuni în *turnura* frazelor, în semnificări şi în vorbe; s'a găsit — precum singur spune— angajat, printr'o mişcare instinctivă (?), să încerce traducerea lucrării, în formele prezente (?) ale limbii române, căci altfel traducerea nu ar aveà fineţe, eleganţă şi frumuseţe?!»...

Declaraţiunea aceasta, atât de preţioasă, ne arată pe omul bine armat pentru o îndrăzneaţă şi însemnată întreprindere, pe iubitorul clasicităţii latine, hotărît a luminà şi a pătrunde adâncurile lucrării acesteia, confuză sau ştirbită în multe părţi—ale frumuseţi lor sale — de precedenţii interpreţi români ori francezi. Şi bine a făcut d-sa, să ne prezente chiar şi tiparul în care îşi va turnà tâlmăcirea, pentrucă dela început ştim că idioma neologistică de astăzi — cu forme, formule şi locuţiuni franţuzeşti—ne va da în româneşte versul strălucit şi ideala frumuseţe a gândirii lui Virgiliu.

Şi cu toate acestea, credeam că traducerile aveau menirea de a îmbogăţì o limbă şi că prin tâlcuirea aceasta d-l Radianu puteà sporì expresiunile, imaginile, întorsăturile româneşti, prin câtevà — daca nu prin mai multe — din acele formule fericite ce caracterizează atât de minunat geniul limbii latine, limba mamă!...

Când scrii mereu în limba ta, întrebuinţezi — cu aceleaşi cuvinte — aproape aceleaşi figuri, aceleaşi formule, pe când în traducere, limba ta iea, fără să simţi, cam aceeaş cărare ca limba pe care o interpretezi. Intrebuinţându-ţi, aş zice vânturându-ţi mereu propria ta limbă, îţi cheltueşti ceeace ai, pe când în traducere, ai mijlocul de a aduce în limba ta comorile limbilor străine.

Dar în sfârşit, aşà ori altminteri, d-l Radian traduce «Georgicele», o carte de agricultură, al căreia text trebue bine studiat de agronomi şi înţeles în adevărata lui valoare şi le traduce în proză.

Fără îndoeală, răspund că a traduce în proză o lucrare poetică este — din punct de vedere literar — o scădere de nivel, afară numai — precum e cazul de faţă — dacă traducătorul s'a preocupat în prima linie de fondul lucrării şi a voit să facă un tratat de agronomie, cu laudabila intenţiune totuş «de a pune în gura învăţătorilor şi preoţilor scrierea dulcelui cântător al agriculturii!»

Este o scădere de nivel, fiindcă armonia versului are un farmec pe care nu-l simţim în cea mai perfectă proză.

Prin însuşirile ei, poezia — caldă, înălţătoare, — expresiunea cea mai plăcută a lucrurilor şi cea mai duioasă a simţirilor, ne dă o mulţumire sufletească, pe care rar o putem întâlnì în recea şi precumpănita proză.

In adevăr, versul e vioiu şi plin de avânt, versul e îndrăzneţ, melodios şi dulce, pe când proza e adesea greoaie, paşii îi sunt mărunţi şi răsuflarea scurtă.

In cazul nostru, traducătorul a înlocuit mai pretutindeni tăria versului prin o inversiune slabă, expresiunea figurată prin expresiuni simple, măsura ritmică prin lungi perifraze, farmecul alegerii şi îngrijirii cuvintelor poetice prin o proză scrisă din fuga condeiului.

Acum că e cu câtevà vorbe ori expresiuni mai apropiat de textul original, nu e lucru mare, când îi lipseşte iluziunea vieţii armoniei şi înălţimii poetului ce traduce.

Din firea lui fondul Georgicelor este lipsit de poezie şi a trebuit geniul lui Virgiliu pentru a face dintr'însele capul de operă ce admirăm. Ce trebue să fie prin urmare, când haina splendidă a versului îi lipseşte şi înţelesul doar gol şi rece al cuvintelor se perindează în nişte fraze lungi şi obositoare, fiindcă nu au nici o înrâurire plăcută asupră-ne.

O dovadă lămurită, că pe d-l Radian nu l-a interesat partea literară şi poetică a lucrării, este că întâmplarea lui Aristeu, din cartea a IV-a, cea atât de duioasă şi de o fantazie neasemănată, cu privire la boala albinelor, nici nu a fost tradusă de d-sa.

Agronomul s'a ocupat de aceea ce atingeà cultura pământului, lăsând fireşte cultura spiritului adevăraţilor literaţi.

Se ştie că Georgicele — pe cari Virgiliu a pus 7 ani ca să le scrie — au fost alcătuite după îndemnul lui Maecenas — ca să reaprindă prin-

țre Romani dragostea și îndemnul pentru cultura pământului, pe care o părăsise cu prilejul cuceririlor uriașe ale imperiului.

Lucrarea e împărțită în 4 cărți, dintre cari:

Cartea I-a se ocupă de grâne, de arat, de secerat, arătând instrumentele trebuincioase cultivatorilor, precum și schimbările timpului și epocele mai nimerite pentru deosebitele lucrări ale holdelor. Varietatea tablourilor, stilul vioiu și puternic, caracterizează această parte, ce se sfârșește printr'o strălucită amintire despre moartea lui Caesar.

Cartea a II-a se ocupă de arboricultură și de cultura viei, atribuind copacilor și viței aceleași pasiuni și sentimente ca și oamenilor, precum: uitarea, ignoranța, dorința, mirarea, durerea și se termină prin elogiul vieții de țară!

Cartea a III-a este poate cea mai viguroasă și mai bogat lucrată dintre toate. E minunată verva poetului în descrierea calului și a alergărilor de cai. Violența amorului e înfățișată prin expresiuni tot atât de arzătoare ca și amorul însuș. Zugrăvește apoi într'un mod atât de natural iarna din Scitia, că pari a simțì frigul în spate cetind, iar descrierea ciumei e plină de groază și de durere.

Cartea a IV-a e foarte bogată în metafore, însă cevà mai puțin îndrăznețe și puternice decât în celelalte, fiindcă dela început până la sfârșit se ocupă despre albine.

Acestea zise, să ne ocupăm mai de aproape de însăș traducerea d-lui Radian. Lucrarea este fără de nici o însemnătate literară.

Cuvintele vin unele după altele, fără de nici o armonie și de legătură între dânsele, așà că înțelesul este anevoios și de abià după 2—3 cetiri se poate desprinde dintr'însele.

Pentrucă d-sa aveà aerul să critice traducerile franceze și române, voiu să dau acì o mostră de cum a tâlmăcit d-sa în proză și cum dă Delille acelaș paragraf în traducerea în versuri:

Chiar la începutul cărții I-a, după invocarea zeilor, Virgiliu se îndreaptă către August și-i zice:

«Și tu, Cesar, al cărui loc ce în curând îl vei aveà în adunările zeilor nu-l știm, fie că vrei să fii zeul protector al orașelor și să iei în grija ta pământul, toată lumea, încununându-ți fruntea cu coroană de mirt părintesc, te va primì ca autor al fructelor și stăpân al anotimpurilor; sau dacă vei venì ca zeu al mării nemărginte, mateloții vor adorà singura ta divinitate. Thule, ultima insulă, îți va fi supusă și Thetis te va cumpărà ca ginere cu prețul tuturor apelor sale»...

Et toi qu'attend le ciel et que la terre adore,
Sous quel titre, o! César, faudra-t-il qu'on t'implore?
Veux-tu, le front paré du myrte maternel,
Remplacer Jupiter sur son trône éternel?
Va, préside aux saisons, gouverne le tonnerre,
Protège les cités, fertilise la terre:
Veux-tu sur l'océan un pouvoir souverain?
Le trident de Neptune est remis dans ta main;
Thétys t'offre sa fille; et roi, des mers profondes,
Tu recevras pour dot tout l'empire des ondes'

Iată cum d-l Coșbuc traduce aceleași rânduri:

Cesare însuți, tu care'n curând noi nu știm în care
Sfântă 'ntrunire o să intri ca zeu, ori poate că'n pază
Țeri și cetăți vei luà, și 'ntreg universului fi-vei
Duh urzitor al schimbării de vremi și Părinte-al rodirii
Și astfel cu mirtul matern încinge-va tâmplele tale;
Ori vei ajunge stăpân al mării, și aveà-te-vor unic
Zeu corăbierii slăvit și'n margini la Tule și dându-ți
Toate oceanele'n schimb luà-te-va ginere Tetis.

O fi poate mai exactă, mai științifică negreșit traducerea acestui tratat de agronomie, făcută de un agronom încercat și priceput, vor pătrunde mai bine cei interesați învățăturile celebrului poet, tâlmăcite pe românește, dar ca atari numai, fără de nici un pic din frumusețile în cari, prin îmbinarea măiestrită a cuvintelor, le îmbrăcà el spre a măguli mai plăcut mintea și a se lipì mai cu căldură de sufletul Romanului ispitit și iubitor de agricultură.

O observațiune de aproape a textului și o cercetare a interpretărilor ce s'au dat — de diverși traducători — unor versuri, par a fi fost o grijă de căpetenie a d-lui Radian, care, făcând să intervină principiile științifice — uneori lecțiunile profesorilor săi dela Grignon și chiar circulările ministrilor de pe vremi ai agriculturii și domeniilor dela noi (vezi nota d dela pag. 10, Cartea I, No. 71—83), fixează în potriva tuturor interpretatorilor francezi și români înțelesul definitiv și lapidar al preceptei agricole cuprinse într'însele.

Solicitudinea aceasta se vădește de altfel, mai la fiece vers, prin afluența notelor explicative sau corective, dând noțiuni geografice, istorice, mitologice chiar, dar mai ales, într'o abundență extremă,

lecţiuni agronomice, încât fără să vrei, îţi vine să întrebi: «Vous êtes orfèvre, Monsieur José!»

Caracteristice sunt întru aceasta notele ce însoţesc cartea a II-a (Arboricultura şi Viticultura), cum şi cele privitoare la insectele vătămătoare animalelor (Cartea a III-a) şi la boalele vitelor, iar cele asupra vremii bune şi vremii rele din Cartea I-a ţin 5 pagine încheiate şi cuprind între altele învăţămintele d-lui Flammarion, directorul şcoalei de climatologie agricolă dela Juvisy, observaţiunile d-lui Ştefan Hepites, colegul nostru, asupra regimului pluviometric al ţerii, ale meteorologistului austriac Nowan, şi altele şi altele.

Prin urmare, date fiind acestea, cum şi subîmpărţirea ce face d-l Radian în capitole arătătoare subiectului din punctul de vedere practic şi tendinţa generală ce stăpâneşte lucrarea de faţă, de a fi mai mult un tratat de agronomie — la îndemâna cultivatorilor, — iar nici de cum o bucată literară, în înţelesul cel mai potrivit cu scopul şi forma în care este săvârşită de autor, noi, cu toată munca depusă de traducător în interpretarea, mai mult sau mai puţin nimerită a textului latin şi cu toată mulţimea de note — dintre cari cele mai multe se găsesc în traducătorii şi comentatorii lui Virgiliu, iar cele cu caracter propriu subiectului sunt luate — cum am spus—din izvoare didactice ori oficiale, nu putem propune lucrarea pentru premiu, deşi recunoaştem că traducătorul şi-a dat multă osteneală să puie la îndemâna cultivatorilor noştri o carte de gospodărie a acestei interesante şi mănoase ramuri de bogăţie naţională, în ţara noastră, eminamente agricolă.

C. Rădulescu-Codin, *Comorile poporului: Literatură, obiceiuri şi credinţe.* Câmpulung 1906.—*Raport de* **I. Bianu.**

Autorul se arată a fi un entuziast; în orice caz este cunoscut ca un zelos culegător de literatură poporală orală, de credinţe şi obiceiuri. Este lipsit însă de pregătirea pe care o poate da numai o cultură sistematică; şi din cauza acestei lipse exagerează lucrurile, a căror cuvenită măsură nu o vede şi nu o simte. Titlul acestui volumaş este o dovadă: «Comorile poporului! — Literatură, obiceiuri şi credinţe!» Toate aceste comori ale întregului popor românesc sunt arătate în cele 147 pagine ale cărţii!! Toate le spune zelosul autor cu vorbe late şi sunătoare ca şi titlul: «M'am gândit că în *scumpa* noastră ţară», «produsele de literatură şi obiceiuri poporane» sunt «comori *sfinte* ale neamului» sau «mărgăritarele

poporului»; în trecut s'au ocupat la noi cu strângerea acestora «destui *iubitori de neam*». Autorul, văzând pe d-l Weigand umblând prin ţară, «cu marea sa trăsură ad-hoc, a fost cuprins de o sfântă admiraţiune către omul ştiinţei». Se vede deci că este o tendinţă de a ne întoarce la îmbătarea de vorbe, de care ne credeam scăpaţi, şi această întoarcere spre vechea boală a sbârnâelii de vorbe se predică cu exemplul de aici, dela centru. Insuş d-l Gheorghe N. Vlădescu, «bunul tipograf şi librar editor» dela Câmpulung, care a binevoit a tipărì lucrarea de faţă, este declarat de autor (pag. 7, nota), în introducere, de «iubitor al Neamului», căci fără ajutorul lui «comorile poporului» «n'ar fi văzut lumina zilei»!! Ce nenorocire erà să cădă peste bietul nostru neam!

Scrierea făcută în acest spirit scâlciat este o subţirică compilaţie de diletant, fără cultură ştiinţifică, încărcată cu pagine întregi de bucăţi în versuri sau în proză poporale sau nepoporale. Cartea este, în proporţiuni mai puţin voluminoase, o lucrare tot aşà de fără nici un folos ca şi voluminoasa carte a d-lui Speranţia, despre aceeaş materie şi despre care s'a vorbit aici acum doi ani.

Autorul făceà mult mai bine, dacă se mărginià la adunarea de material cules deadreptul din graiul viu al poporului, căci astfel năzuinţele sale zeloase ar fi putut fi folositoare. Incercările de generalizări şi sistemizări cer o pregătire mult mai înaltă şi mai largă decât aceea de care d-sa poate dispune.

M. Sadoveanu, *Mormântul unui copil.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Noul volum al d-lui Sadoveanu este scris cu vechea ortografie, cu care au fost publicate povestirile d-sale anterioare în *Sămănătorul*, *ĭ* scurt, *î* pretutindeni însemnat cu *î* şi nu cu *â*, etc. Chiar şi nuvela «Păcat boeresc», apărută întâiu în *Convorbiri Literare* cu ortografia Academiei, este retipărită în volumul de faţă cu vechea ortografie a autorului.

Prin urmare, conform art. 11 din «Regulamentul pentru premii» dela 8 Martie 1906, cartea d-lui Sadoveanu nu se poate admite la concurs.

C. Sandu-Aldea, *Două neamuri*. București 1906.—*Raport de* **I. Negruzzi.**

Romanul d-lui Sandu-Aldea «Două Neamuri» este o scriere așà numită *de tendință*. Ea are scopul de a pune în evidență superioritatea morală a țăranului român asupra arendașului străin — în cazul de față grec — care, egoist, fără inimă și lacom de bani, nedreptățește și sărăcește pe săteni.

D-l Sandu-Aldea este un bun patriot; el are un entuziasm nemărginit pentru poporul nostru de jos, țăranii dezinteresați și harnici, din munca cărora se hrănesc toți și cari au fost păstrătorii naționalității române. In afară de țărani, autorul creează, pentru a-l pune în contrast cu Grecul, tipul unui proprietar mare pământean, de veche familie boierească, care se solidarizează cu sătenii, are durere de suferințele lor și se opune împilărilor arendașului străin; în sfârșit mai arată pe preotul și învățătorul din sat ca oameni buni, dezinteresați și binevoitori consătenilor lor. Toate aceste figuri par, celor ce trăesc la țară, puțin potrivite cu realitatea și în tot cazul foarte idealizate. La urmă ele ar fi admisibile, dacă romanul d-lui Sandu-Aldea ar prezentà un interes susținut prin desfășurarea unor evenimente interesante și descrierea unor caractere puternice, consecvente și bine schițate, însă, spre paguba operei, lucrul nu se înfățișează astfel. Toată povestirea este mai puțin un roman unitar decât un șir de descrieri, de altminteri prezentate într'o limbă românească din cele mai curate și curgătoare. Este o scenă foarte vie din vieața studenților și *studentelor* din Paris, bine copiată de pe realitate.

Sunt mai ales scene populare sătești, atât serioase, cât și glumețe, prinse de pe natură cu măiestrie. Unele din aceste din urmă sunt poate cam lungi, de ex.: întreagă partea V a cărții, în care autorul descrie prea pe lung și pe larg cosirea grâului lui Marin învățătorul. In partea IX, d-l Sandu-Aldea tratează chiar chestiunea învoelilor între arendaș și țărani cu atâtea amănunțimi, încât pare că ar fi voit să scrie mai de grabă un articol social-politic decât un capitol de roman.

Din toate acestea rezultă că autorul s'a cam pierdut în detalii, bune în parte, dar neprezentând împreunate un interes general susținut.

Un roman trebue să te intereseze în întregimea lui atât prin înfățișarea caracterelor persoanelor cât și mai ales prin desfășurarea

unor evenimente interesante. Capitole parţiale, oricât de bune şi de reuşite ar fi, nu fac încă un roman şi tocmai în aceasta consistă slăbiciunea scrierii de care ne ocupăm. Este de sperat că într'un roman viitor d-l Sandu-Aldea se va ferì de a cădeà în această eroare. Dacă, pe lângă frumuseţea limbii, vioiciunea stilului şi plasticitatea descrierilor sale, autorul va prezentà şi o povestire bine închegată, al cărei interes se va desfăşurà succesiv cu dibăcie, nu este îndoeală că o asemenea operă va dobândì aprobarea cea mai distinsă din partea Academiei Române.

Sevastos D. O. Elena, *Dreptul tău, piesă în patru acte.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

Autoarea, dedată cu lucrări folkloristice, a crezut de cuviinţă să întreprindă şi una teatrală în genul popular ţărănesc. Incercarea nu i-a fost izbutită.

Intr'adevăr persoanele, locul acţiunii şi accesoriile ei sunt dela ţară, făptuirea însă a celor ce se petrec pe scenă e însufleţită de simţiri ce cu greu pot intrà în cadrul vieţii, obiceiurilor de traiu şi caracterului ţărănesc.

In deosebi dragostea — acest sentiment atât de mult şi de frumos cântat în doinele poporului nostru — este în realitatea lucrurilor manifestat, între ţărani, cu totul mai concret — pentru a nu zice altfel — decât se pare a fi în cântecele lor de dor şi de iubire. O vioiciune în mişcări, o lascivitate în apucături, fac ca dorurile şi amorurile rustice să fie nemăsurate la îndemnuri şi violenţe, dacă nu chiar brutale, în manifestări. Rar, foarte rar, ele sunt desnădăjduite şi mai vârtos plângătoare şi funebre. Or fi şi de felul acesta, dar netăgăduit atunci nişte excepţiuni, vrednice de mirare.

Pe o aşà fire excepţională de oameni şi-a alcătuit d-na Sevastos drama sa — căci totul e trist şi finalul e crâncen, în lucrarea aceasta. Şi dacă ar fi numai atât, am zice că poetul — uitasem să arăt că piesa de faţă e scrisă în versuri rimate — poetul, ca şi albina, îşi poate culege şi alege subiectul de unde şi cum îi vine mai îndemână, cu condiţiunea numai ca vieaţa ce-i dă să fie reală, căci teatrul e oglinda lumii — aşà cum este ea într'adevăr. Dicţiunea pe scenă intereseaza puţin şi slăbeşte adesea emoţiunea, care este sufletul oricărei lucrări dramatice.

Iată subiectul piesei în chestiune: Petriţa — fata bogatului ţăran fruntaş Vasile şi a Zamfirei — se iubeşte cu tânărul flăcău Pavel

— sărac, dar om de inimă și harnic. Iubirea lor nu e norocoasă, căci părinții fetei — sau mai bine tatăl ei — vreau s'o dea după Mitru, flăcău tomnatic bogat. Loghin, cumătrul lui Vasile, Domnica, nevasta lui Loghin, și Mărioara, cumătra amândorora, pärtinesc amorul celor doi tineri și în piesă fac totul — după cererea lor sau după potriva lucrurilor — ca el să fie binecuvântat și desăvârșit — lucru la care Vasile e din răsputeri protivnic.

După multă și despre felurite treburi vorbă între cei patru cumetri (Vasile, Loghin, Domnica, Mărioara), dovedindu-se că Vasile cu nici un preț nu-l vrea de ginere pe Pavel, se mijlocește o întâlnire între acesta și flăcăul preferat, Mitru.

Pavel ţineà cu orice preţ să convingă, ba pe tatăl, ba pe făgăduitul ginere al fetei, despre puterea și drepturile dragostei lui, căci nu de geaba exclamă — cevà cam nepotrivit pentru ţăran:

— De ar fi din cer căzută, eu alta nu mai vreu,
In ea găsesc vieaţa, întreg sufletul meu.

Pavel dar întâlnește pe Mitru, îi zice:

Bădică, ştii prea bine, Petriţa mă iubeşte,

iar la răspunsul greoiu, dar cu socoteală ce-i dă flăcăul tomnatic, el strigă — iar cevà nepotrivit minții unui țăran:

— De-otravă imbibate mi-arunci în piept săgeţi;
Te-ai socotì ferice sdrobind două vieţi...

Scurt și cuprinzător, Pavel e înlăturat și nunta se face, cu toată împotrivirea și jălania fetei, care zice:

Gătită de mireasă mă puneţi în mormânt,
Să scap de suferinţa ce-mi scrieţi pe pământ!

De ce *scrieți?*

In o scenă — pregătită de cele 2 cumetre — între Pavel și Petrița, unde la sfaturile ce-i dă, să se ferească de sărutarea lui Mitru și să-i închiză ușa, apoi să fugă și să vie la nașă-sa, unde el o așteaptă, ea îi răspunde:

Ascult, voiu face totul, cum spui tu, dragul meu,
Dela călău — deodată — mă scape Dumnezeu!

Și după altă scenă dintre cumetre și mama fetei, care și ea își zugrăvește ginerele:

Om câinos şi mireş, tăcut şi morocan,
E tat'so în picioare, e hoţul de mocan.

Acum văzui arama-i în petic el și-a dat...
De n'ar fi pus Petrița pe capu-i pirostei,
De lângă el aș smulge-o și lui i-aș face vânt,
De nici s'ar mai atinge picioru-i de pământ...

Apoi zugrăvind desperarea fiică-sei și mânia ce o cuprinse, când mirele voì să-i șteargă lacrămile cu năframa:

O pajuroaică întreagă!...
— Mai rău decât o fiară năframa i-a smucit-o
Și'n mâini mototolind-o în ochi i-a repezit-o,
Strigându-i îndrăcită: cum oare îndrăznești
De coșuri să mă umpli; cu cine te trezești?

Imi închipuesc că toate apostrofele acestea, atât de drastice, le-a pus înadins autoarea în gura persoanelor, pentru a ne face să înțelegem că sunt țărani, căci cele până acì, și astfel petrecute, s'ar fi putut tot atât de bine să fie și între burghezi și mai cu seamă chiar între boieri. Noroc deci că, după cele două scene de mai sus, vine scena finală: masa cea mare a nunții, pentru care d-na Elena Sevastos a scos la iveală toate datinele din «Nunta la Români», cu vornicei, cu nuntași, cu nuni, cu gospodari și tot tacâmul nelipsit la asemenea prilejuri. Aveà nevoie de coloare locală și nu a putut într'alt chip să facă proba materială a țărănismelor sale.

Actul al 3-lea se poate zice că e făcut numai pentru o scenă, dintre Petrița (întoarsă dela casa ei, cu bărbatu-său, în sat la părinți) și Pavel, care înduplecă pe cumetrele Domnica și Mărioara și pe cumătrul Loghin să-i aducă și să întâlnească pe Petrița în casa lor. Și se întâlnește cu dânsa și se tâlmăcesc împreună: Pavel vrând a-și manifestà în chip... vioiu dragostea ce-i arde în piept, Petrița desfăcându-se din brațele lui, cu sila, și ferindu-se de dânsul, pentrucă va fi mama unui copil străin, cu care oricât dor ar aveà, n'ar îndrăznì să vie cu dânsul în casa iubitului ei Pavel.

Și e mamă, cu toate că nu face decât să se bocească — acasă la dânsa, — că-i fața arsă de lacrămi, că e *umflată* (?) de plâns, că nu-și mai cată de suflet, nici masa nu-i e masă. In sfârșit femeia, simțind nepotrivirea ce e între starea ei de acum cu cea dinainte, își face însăș procesul dragostei:

Când mă-i ținea cuprinsă și gura ta mereu
Va căutà gurița-mi și ochii să mi-i soarbă,
La dragostea ta sfântă nu crezi că voiu fi oarbă?...

Oarbă?... mai bine rece, ori altcevà atuncia... ah! rima, bat-o vina...

Pojarul tău de patimi eu nu-l voiu împărţi,
O mare urîcioasă pe noi ne-a despărţi.
Vedenii urîcioase şi diavoli ce vrăjesc,
Schelete ce'nfioară, dihănii ce rânjesc,
Crunt s'or sluţi la mine. . . .

Schelete?... Se vede că Petriţa erà absolventă a şcoalei comunale de fete!..

Scurt şi cuprinzător femeia nu vrea, nu poate să-l urmeze, căci el o îmbià să fugă cu dânsul, şi atunci Pavel e cuprins de mânie, o blestemă:

Tu fugi acum de mine, tu, inimă de ghiaţă?
Te pedepsească Domnul cu boale, întristare,
In veci tu printre oameni să nu mai ai crezare,
De mine cum n'ai milă, nici tu să întâlneşti
Şi vieaţa ta în sbucium mereu să ţi-o târăşti...

Şi cu toate acestea se roagă lui Dumnezeu să nu-i ţie vorbele în seamă şi văzând că şi după aceasta Petriţa fuge de el, sbucneşte în plâns în braţele lui Loghin, pe când ea plânge în braţele cumetrelor.

Cum ziceam, un act pentru o scenă, în care se desvăluesc şi se cercetează lucruri departe de firea şi deprinderile ţărănimii, atâta declamaţie pentru a ajunge la un non sens. Se vede că nu persoanele piesei şi patimile lor vorbesc şi se mişcă, ci mintea autoarei se sileşte a da o înfiripare rostului greoiu al intrigei.

Acum în actul al 4-lea, în care aflăm că lui Pavel i-a crescut averea şi că e bine văzut de toţi în sat, vedem că se întorc lucrurile. Ţăranul fruntaş Vasile se plânge de nenorocul lui, de când şi-a dat fata cu sila în căsătorie, că în scurt timp avuţia i s'a dus şi acum e şi sdrobit de grijă, căci Petriţa zace greu bolnavă în casă. Dar iată Pavel, care vrea să intre la Petriţa. Tatăl său îl întâmpină, i se împotriveşte, spunându-i că n'are ce cătà la dânsul, că e gonit din casa lui, *că fiică-sa e femeia altuia,* dar Pavel îl dă în lături, că de nu, îl ucide *mai rău* decât pe un câine şi intră cu puterea înăuntru... *Mai rău* decât pe un câine? Oare cum ar fi moartea ceea, ori poetului îi lipsiau 2 silabe în vers şi nu ştià

cum să-l umple mai bine?... Ce mai e şi cu versurile astea? Şi sunt aşà o mare mulţime în lungul piesei.

E de mirare însă cum tot ce e mai interesant în actul acesta — afară de scena finală — se petrece între culise, iar publicul află prin spusele altora despre dânsele.

Imi aduc aminte, odată la Focşani, se jucau *Muschetarii* în teatrul lui Lupescu. Piesa cereà 30 de persoane şi Lupescu de abià aveà 4 ori 5. Ei bine, el nu s'a descurajat, şi a jucat *Muschetarii* cu 5 persoane; tot însă ce făceau celelalte 25 de persoane publicul le aflà din scrisori, ce se perindau necontenit din culise pe scenă... Acesta e cel mai mare cusur al lucrărilor teatrale, al căror subiect nu e bine aşezat şi a căror acţiune nu e temeinic orânduită.

De neajunsul acesta sufere piesa de faţă dela început şi fireşte lucrul trebuià să se întinză până la sfârşit.

Deci Pavel a intrat cu forţa în odaie, unde zăceà Petriţa. Cele petrecute înăuntru vine Zamfira să le povestească lui bărbatu-său, rămas monologând pe scenă:

— Cât te-am dorit, iubite, de ce n'ai mai venit,
Că veşnic ziua, noaptea, în somn te-am tot zărit.
Să nu te duci d'aicea, să şezi tot lângă mine,
Să vezi atunci ce iute m'aş face şi eu bine.

I-a fost zis Petriţa lui Pavel, luându-l de mână, apoi îl întreabă, de i-a adus beteală şi flori de mireasă, spre a se găti cu dânsele, apoi i-a luat capul şi i l-a strâns cu dragoste nespusă la piept... şi ca un copil ea doarme acum cu dragul său.

Această scenă se petrece în casa părinţilor fetei şi mama merge de o spune cu bucurie tatălui!... Nu aveam drept să spun că e non sens în toate părţile piesei acesteia? Ce fel de oameni erau şi ce suflet aveau ţăranii aceştia? In tot cazul puţin caz fac de cinstea casei în actul al 4-lea, cinste pentru fala căreia Vasile îşi sacrificase fata la actul I. Dar Pavel iese din odaia bolnavei şi după ce povesteşte — şi el — părinţilor fetei cele petrecute între dânsul şi Petriţa (care aiurând vine să-l respingă, dar când i-a spus că e cu învoirea părinţilor ei, l-a luat de gât, l-a strâns la piept şi l-a rugat să cheme pe mă-sa s'o îmbrace). Vasile, frânt de atâta înduioşare, se roagă de Pavel să-l ierte; Pavel îl împinge în lături, Vasile îi propune pe care vrea din celelalte 3 fete ce mai are, Pavel refuză, Vasile în sfârşit, învins de atâta tărie în dragoste, îi propune pe însăş Petriţa (care, să se observe, erà nevasta altuia, după

cum însuş el i-o spune, la începutul actului), şi iată dar că vine şi Petriţa sprijinită de părinţi, gătită cu flori pe cap şi, de cum dă cu ochii de Pavel, se încinge iar vorba între dânşii, iar îşi amintesc de trecut, iar greutăţi din partea ei şi îndemnuri înfocate de dragoste din partea lui. Dar Petriţa mai are 2 surori, pe cari Pavel (cum şi ce fel nu reiese, nici se lămureşte în piesă) e hotărît să le mărite cu 2 flăcăi, cari în scena din urmă sosesc, ţinându-şi logodnicele de mână, ca să-i binecuvinteze părinţii, remânând oarecum înţeles că în urmă — aceasta fiind greutatea ce tot puneà Petriţa— să se mărite şi ea cu Pavel, când însă Pavel o întreabă, dacă acum vrea să-i fie soţie, ea îi răspunde:

Iubite Pavel, nu pot, nu pot, nu pot, nu vreu,
Căci nu mai sunt în stare să-ţi pot da dreptul tău.

Atunci Pavel scoate un cuţit dela brâu, o înjunghie şi se înjunghie şi pe dânsul şi... cortina cade.

Când, dela început până la sfârşit, nu sunt decât compromisiuni şi când toate persoanele nu au altă menire decât a se înţelege şi a lucrà pentru acelaş scop: apropierea lui Pavel de Petriţa; când însuş tatăl — care cu sălbăticie depărtase la început pe fiica sa de iubitul ei — vine la sfârşit să i-o ofere de bună voie (cu toate că e femeia altuia); când însăş Petriţa, înfrigurată de dragoste, şi Pavel nebun de nerăbdare, pândesc par'că momentul prielnic de a fi unul al altuia, este un non sens şi o greşeală în potriva realităţii lucrurilor, să pui capăt — printr'un acces de cavalerie meschină, exagerată şi nefolositoare — unei situaţiuni, din ce în ce mai încâlcită pentru autor, tocmai din pricina slabei chibzueli a intrigei şi a neajunsurilor înţesate, ce-i împiedică un desnodământ normal.

Pavel, în clipa din urmă, este cel mai puţin îndreptăţit de a ucide, desperat de strigătul de pudoare al iubitei lui, pe care în actul precedent voià s'o răpească — aşà cum erà, adică mama unui copil străin, şi este o absurditate s'o ucidă la urmă pentru un fapt, peste care de mult trecuse buretele uitării şi balsamul îngăduirii, dar dacă făceà altfel, nu se mai desfăşurà dramaturgia finală, adusă, putem zice, din condeiu, numai ca — după toate desmerdările dintre culise — să aibă barem Petriţa prilej de a daclarà faţă cu publicul, că nu-l iea pe Pavel şi nu-l iea fiindcă nu mai e în stare să-i dea *dreptul lui!...*

Situaţiunea — cu cele două cadavre dimpreună — este totuş atât de puţin mişcătoare şi se vede că este factice, încât nici cetitorul,

nici publicul nu poate resimţi binefăcătoarea emoţiune, care până la un punct în teatre e semnul de stăpânire al autorului asupra spectatorilor săi...

Dreptul lui?... pentru aceasta nu-l iea pe Pavel de bărbat?!.. Şi autoarea mai are pretenţia de a fi scris un epizod de dragoste între ţărani!

Aşà cevà se poate pretinde sau întâmplà în păturile culte şi înălţate ca sentiment şi punct de onoare, dar cu firea şi năravurile ţăranilor nu — dacă vrem să punem adevărata vieaţă ţărănească pe scenă.

Piesa e scrisă într'o limbă curentă, prea curentă chiar, plină de provincialisme, iar versurile păcătuesc mult prin scâlcierea ritmului şi abuzul de hiaturi. Nu mai zic nimic despre vorbele puse în gura ţăranilor, pe cari deabià târgoveţii cărturari le pot spune, nici despre simţirile ce mişcă persoanele piesei, simţiri cu totul nepotrivite cu starea şi firea ţăranului nostru.

Piesa deci fiind fără de nici un relief dramatic, versurile fără de nici un avânt înălţător, iar însuşirile limbii fără de valoare literară, nu pot cere premierea lucrării de faţă.

Radu Sbiera, *Poezii.* Iaşi 1906.—*Raport de* **A. Naum.**

D-l Radu Sbiera, din Bucovina, cere premiul Năsturel de 4.000 franci, pentru poeziile sale cuprinse într'un volum de 176 de pagine.

A fost o adevărată plăcere sufletească a vedeà că ne vine cu versuri din iubita Bucovină un nume iubit.

Cele dintâi poezii sunt de amor. Una chiar, cea dela pagina 25: «*Eu ţi-am cerut cevà*» mi s'a părut de un gust suspect.

In general, poeziile de amor par cam întunecate la cea dintâi cetire. Mult trebue să se oprească cetitorul, ca să pătrundă imaginile şi gândul poetului.

După 21 de poezii erotice, adeseori pătate de expresiuni jignitoare poeziei, poetul deodată se înarmează cu biciul satirei.

Această trecere dela un gen de dragoste uşor şi personal, care convine extremei tinereţi, la altul grav şi violent, biciuitor, mi se pare nepotrivit. Satira cere o mai bogată cunoştinţă de oameni şi de lucruri şi o impunere serioasă faţă cu cetitorul.

Aici, descrieri lungi, repeţiri obositoare, lipse de ritm, rime silite, nepermise, expresiuni triviale chiar, cezuri reprezentate prin eliziuni, foarte multe neologisme: *siluete, vag, zigzaguri;* califica-

tive ciudate precum: *umbre supte, neuă murdară, chingi bălțate, clipe oarbe, ceasuri bacanale, baluri grele, virtuți picante, moravuri țapene.*

In satire reminiscențele din Emınescu foesc la fiecare pas; unele chiar sunt deadreptul.

In una de aceste, ca și Eminescu, d-l Sbiera se întreabă: «*De ce să scrie? când cu versurile sale vândute cu chilogramul se vor învălì cu sânge rece cârnaț și unt de prăvălie* (p. 66). Satira aceasta se sfârșește cu versurile următoare, la adresa acelora cari n'au însemnat nimic în lume:

Și acolo în crâșnet de dinți vor amuți din veac în veac,
Acei ce'n lume nu află rost și n'au rămas decât un *fleac*.

La pagina 76:

Doamne, cum de nu te faci tu numai fulger și furtună,
Ce din patru părți a lumei păcătoșii îi adună.

Și mai la vale tot la pagina aceasta:

Și în zânele de stradă, și'n ai nopții cavaleri
Și în ceasuri bacanale, presărate cu *piperi*.

La pagina 80:

Voi, eroi voinici de modă, înțelepți și semizei,
Ce sunteți decât o gloată de nebuni și de mișei?
A sunat și ceasul vostru, banul nu vi se mai trece,
Prea ne-ați îmbătat într'una cu minciuni și apă rece!

Ceeace mi s'a părut mai grav, este că d-l Sbiera a luat cele mai populare versuri ale lui Eminescu și le-a parodiat.

Nu este aceasta oare o lipsă de pietate pentru suvenirea mult regretatului și nenorocitului poet?

Eminescu zice în «Doina» sa:

Las' arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija sfinților
In sama părinților.

Domnul Sbiera la pagina 154 îl parodiază astfel:

Măi ciobane.

Las' în plata Domnului
Toată grija somnului
Şi în sama cânilor
Toată grija stânilor.
Las' în sama vântului
Toată grija cântului,
In sama copoilor
Toată grija oilor,
Şi'n sama căţeilor
Toată grija mieilor.

La pagina 95 găsim rimele următoare:

Lin o navă cu sămânţă de vieaţă şi acolo e
Şi dreptate şi credinţă în corabia lui No e...

După satire urmează poezii mai mărunte, *un sonet, o epigramă, lui V. Alecsandri, pe un album, poezii câmpeneşti, scumpă Bucovină, Rarăul, o Doină.*

Este adevărat că aspiraţia pentru bine, iubirea de ţară, dragostea pentru oamenii de ţară, fondul moral nu lipsesc poetului bucovinean, dar aceste preţioase sentimente, ce sbucnesc din versurile sale, sunt duse până la exageraţiune.

In câtevà poezii câmpeneşti d-l Sbiera pare mai cumpătat în expresiunile sale. Genul acesta poate că ar fi cel mai apropiat de felul său de a scrie.

Noi aşteptăm o nouă ediţiune a poeziilor d-lui Sbiera, revăzută şi corectată, cum se zice, în care să dispară neperfecţiunile, ce riguros şi în contra dorinţei mele, sunt dator a le arătà aici, şi Academia se va crede fericită a-i acordà premiul cerut.

Conchid la amânarea premiului pentru alt an.

Nicu Stejărel (Nicolau Ştefu), *Pentru ţărani. Invăţătură şi petrecere, Nuvele şi anecdote în proză şi versuri.* Arad 1906. — *Raport de* **I. Bianu.**

Volumaşul cuprinde — cum arată titlul — câtevà mici scrieri pentru popor cu tendinţe de moralizare şi de îndreptare a vieţii săteanului.

Mulţi învăţători de peste Carpaţi s'au dedat la producerea acestui fel de literatură de cărticele, prin cari desvoltă în săteni gustul

cetitului şi năzuesc a aveà asupra lor o influenţă de înălţare materială şi morală. In fruntea acestei literaturi sănătoase învăţătoreşti stau scrierile răposatului Ioan Pop Reteganul. Folositoare da, sunt aceste scrieri, dar valoare literară nu au.

Cu toate declaraţiile solemne, că scrie în limba poporului, autorul alunecă la vorbe străine de această limbă: *filomelă, admirăm, ştiindu-te în curat cu învăţătura.* Cu părere de rău vedem că şi deşiratele şi nesăratele anecdote ale d-lui Speranţia găsesc imitatori între bunii şi zeloşii învăţători de peste Carpaţi. In acest volumaş sunt vreo două lungi îndrugări de versuri rele: fără nici o sare, cari au pretenţia de a fi *anecdote poporale.*

Oricât de bune sunt intenţiile şi tendinţele cu cari sunt făcute asemenea scrieri, ele nu pot fi onorate cu un premiu de Academie.

Premiul Statului Eliade-Rădulescu.

Becescu (Florian I.), *Spre ziuă.* Constanţa 1906. — *Raport de* **D. C. Ollănescu.**

D-l Becescu este un poet sentimental, al căruia cântec apare înduioşat ori ironic, după cum neplăcerile vieţii îl fac să vibreze în clipa aceea. Nu pentru întâia oară poeziile d-sale pătrund — cu prilejul premiilor — în cuprinsul Academiei şi mie personal mi-a fost dat să le cercetez altădată şi să-mi dau părerea asupră-le.

Acum, ca şi atunci, voiu aveà de zis aproape aceleaşi lucruri, mai vârtos în ce priveşte fondul, căci forma în care se îmbracă gândirile este plăcută şi uneori nu lipsită de avânt.

Se zice că poetul vibrează ca o harpă la orice atingere şi că are darul de a simţì şi a exprimà toată durerea şi toată bucuria de pe pământ.

Cât de minunat zice Vlăhuţă lui Eminescu, caracterizând această menire a poetului:

Dar ţi-a fost dat să fii de-asupra
Acestor inimi reci şi strâmte
Şi tu să simţi toată durerea,
Pe care lumea n'o mai simte;
Să plângi tu plânsul tuturora....,
Din sbuciumul eternei lupte,
Să smulgi fulgerătoare versuri,
Bucăţi din inima ta rupte.....

Să simţi tu toată durerea! Să plângi tu plânsul tuturora! Să fii, prin urmare, tu, cu ce ai mai bun şi mai gingaş în tine, crainicul şi mângâietorul suferinţelor altora, să te ridici mai presus de tine însuţi şi de orice ademenire te-ar înconjură, ori te-ar ispiti, pentru a înfiripă şi a da avânt unor simţiri, ce deapururi şi pretutindeni vor fi expresiunea patimii omeneşti. Acesta e un ideal măreţ şi Eminescu l-a atins, în toate manifestările lui de poet-creator.

Pentru a atinge asemenea înălţimi, trebuesc însă aripi puternice; pentru a cercetă adâncurile sufletului omenesc şi a da fiinţă sbuciumărilor lui, trebue o putere de vieaţă lăuntrică, care să le cuprindă şi să le închege în sufletul tău mai ântâiu, să suferi tu însuţi mai nainte de a ne face să credem ori să luăm parte la durerile altora.

O simplă năzuinţă sentimentală, un capriciu, o slăbiciune trecătoare, sau accese de intelectual nervos şi nemulţumit, nu sunt temeiuri îndestulătoare pentru a te face interpretul ori judecătorul simţirii obşteşti, mai vârtos când o slăbeşti, strecurând-o prin propriul tău suflet, şi o micşorezi, măsurând-o după propria-ţi simţire.

Acesta îmi pare mie că este cazul poeziilor de faţă şi de aceea şi astăzi înţeleg ce înţelesesem şi în data trecută, că poetul, adică, voeşte, cântându-şi amărăciunile şi nevoile sale, vădindu-ne îndoelile şi aspiraţiunile sufletului său, să ne facă să credem că ele sunt, şi aşà sunt, sbuciumările vieţii şi sufletului tuturora.

Iată de altfel cum singur mărturiseşte:

O dac'ai şti ce suferinţă,
   Când sufletul artistului
Se cearcă să'mpletească versul
   Din toate visurile lui,
Ce veşnic neascultătoare,
   Senine rătăcesc prin minte,
De teama de-a nu fi sdrobite
   In lanţul recilor cuvinte.

Oh! ideal măreţ, spre care
   Ţinti o lume de poeţi:
Să'nchegi în searbede cuvinte
   Poema 'ntregei tale vieţi!...
Artistul ce-o puteà în versu-i
   Tot firul minţii să-l deşire,
Acela atingând sublimul
   S'ar nimici de fericire...

Idealul măreţ la poetul nostru este dar să poată închegă în cuvinte poema întregii sale vieţi. Ceeace şi face de altfel. Dar atunci nu te contrazici la pagina următoare zicând:

Văzut-ai cum răsfrânge lupa
Căldura razelor de soare?

Aşà şi noi răsfrângem lumea
De aspiraţii plângătoare,

Ce le cetim într'o privire,
Intr'un cuvânt, într'un suspin,
In plânsul pasării captive,
In veştejirea unui crin;
Incât durerea izvorîtă
Din vechea nedreptate-a firii,
Eternul sbucium ce creează
Nefericire omenirii,
In noi strângându-se ca focul
Solar, în sticla minunată,
Ne turbură seninul suflet,
Şi-atâta-i de adevărată
Durerea ce-o simţim atuncea,
C'a noastră proprie murind,
Ne pare o poveste scrisă
Şi plini de doruri, tresărind,
Cu ochii noştri duşi prin lume,
Privind adâncurile sale,
Ne cufundăm în nesfârşitul
De suferinţi universale...

Te aştepţi — după o atât de pompoasă declaraţiune — să pătrunzi cu poetul arcanele suferinţelor şi tainele simţirilor, să te înalţi cu dânsul până la culmile, unde în eternul albastru domneşte pacea şi mângâierea, însă bagi numai decât de seamă, că toată tirada erà un pretext de excursiune în sferele idealului, căci adevărata fiinţă a lucrului — o domnişoară care e curioasă să ştie de ce e trist — se subsumează în următoarele 8 versuri :

Sunt trist, frumoasa mea copilă,
C'adesea chipuri dulci ca tine
Maschează lumi de nesimţire,
Ascund prilejuri de suspine,
Sărmane trestii mişcătoare,
Cu suflet mort şi trupul viu,
Ce-şi fac-un vis dintr'o dantelă
Şi-un ideal dintr'un chipiu...

Cu asemenea înclinări, ce se adeveresc şi se înmulţesc la fiecare pagină, grija de a ne da o amănunţită socoteală despre gama întreagă a sentimentelor ce-l bucură ori îl întristează pe d-sa personal la fiecare ocazie, deşi poate fi plăcută prin forma aleasă în care îşi exprimă armonicele-ritmuri, sfârşeşte prin a ne pironi atenţiunea prea mult asupra aceluiaş subiect şi a nu ne mai interesà, obosindu-ne.

Ziceam că forma versurilor este aleasă şi într'adevăr sunt unele bucăţi ca Primăvara (p. 22), în care personalitatea poetului dispărând, avem strofe frumoase şi chiar mişcătoare:

Voi muritori trudiţi şi voi sărmanii
Al căror gând urzeşte doar... mor-
[minte,
Voi gingaşi visători de lucruri sfinte,
Ce nu voiţi să treacă searbezi anii,
Ieşiţi acum la soarele din luncă,
Priviţi veşmântul fermecat al firii,

Şi veţi sorbì odată cu zefirii
Puteri de vieaţă nouă— dor de muncă.

Veniţi, voi biete suflete barbare,
Ce-aţi semănat în templul vieţii-ura,
Veţi înţelege, admirând natura,
Cât sunteţi voi de mici şi ea de mare.

Veniţi acum, când cerul e deschis,
Să vă'mbătaţi de raiul pământesc;
Veniţi, căci florile se veştejesc
Şi primăvara trece ca un vis.

De asemenea este plăcută scrisoarea dela pag. 27, îndreptată unei persoane care-l iubise şi care acum se mărită cu altul.

In versurile scrise la Constanţa—mai multe bucăţi,—în faţa mării, par'că respiră o altă vieaţă, trăeşte alt om, e o schimbare între întunecatul şi îndoelnicul, între pesimistul şi desperatul de mai înainte şi înseninatul de acum. Oh! dar e numai un efect al noutăţii impresiunilor ce resimte în clipa aceea, nu o prefacere radicală, nu o îmbunătăţire. Intelectualul scrie ce cugetă, uitând sau înşelându-şi simţirile.

In liniştea odăii mele
Pluteşte-acum cevà divin,
In noapte adâncit pământul
Adoarme 'n patu-i de senin.
E pace'n cer şi luna blândă
Luceşte'n haos plutitoare...
Nici glas, nici vânt, şi-mi pare că
Din goana ei nemuritoare
Mişcarea s'a oprit, sătulă
De-a ei zadarnică risipă

Şi timpul obosit acuma
Din sboru-i s'a oprit o clipă.

Immărmurit privesc natura...
Nu-s fericit, nu sunt nici trist,
Dar tot ce simt în clipa-aceasta
N'am mai simţit de când exist:
Nici dor, nici visuri, nici speranţe,
Nici zâmbete şi nici suspine!
Senină inima mea doarme...
Ce bine e aşà... Ce bine!

Şi tot aşà în *Fericire* (p. 41), în *Pe malul Mării Negre* (p. 43), dar iată că în *Scrisoarea* dela pagina 49, personalitatea nevenind la suprafaţă, dăm de o amărîtă şi desnădăjduită plângere în contra nepotrivirilor din lumea aceasta, în contra celor—anume criticii, mai marii pământului—semizei trufaşi—cari de sigur (aşà pare a reieşì dintre rânduri) nu l-au ridicat şi pe d-sa acolo, unde-l mână fără de preget cultul ideii şi dragostea de ideal. Destul de trist, nici mai e vorbă, dar ce poţi face tu, neputinciosule visător, ca să aduci pe oamenii aceştia ca să te cunoască, să te distingă, să te înalţe?!...

Ce bine ziceà Horaţiu în Arta Poetică:

Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
Viribus, et versate diu quid ferre recusent,
Quid valeant humeri!...

și V. Hugo spune cu drept că:

L'envie de la gloire, c'est l'éternelle fable du boeuf et du crapaud.

Ori și cum însă, un sentiment și un îndemn — cu așà țintă — nu pot fi blamabile în pieptul celui care mărturisește:

Ce vrei, de s'au născut în mine
Asemenea dorinți himere?
Ce vrei, dacă hrănesc iluzii
Și plâng când idealul piere?
Prea mult m'apropiai de soare
Și am văzut că e minciună,
Și-acum nu pot răbdà în taină
Naivitatea mea nebună!

Păcatul mărturisit e pe jumătate iertat, mai cu seamă în versuri! Mai puțin îmi plac descrierile ditirambice asupra morții lui Mihaiu Viteazul (p. 55), deși sunt însuflețite de mult patriotism. In ***Telegrafistul,*** p. 71, descrierea vieții muncite și a mizeriei acestui fel de impiegați publici face impresiune, se cunoaște că cel ce a așternut-o pe hârtie în versuri pline de amărăciune și de necaz a suferit și sufere din pricina lor. Povestea dela pag. 79, desfășurând lupta Romanilor pentru cucerirea și învingerea Dacilor, m'a lăsat rece cu totul: luxul de metafore, de descrieri pitorești, de mișcare și de lupte, cu care e împodobită, și aceasta din pricină că e lipsită de partea emotivă, de avântul sentimental, acea tainică putere ce te ridică și-ți încălzește mintea ori inima, punând stăpânire pe tine.

In *Noaptea Anului nou,* p. 102, poetul este iar cuprins de melancolia și îndoeala, ce par a fi razele dela cari se inspiră și iarăș pornește în răsboiu — de astă dată în potriva lumii, a vieții, a oamenilor, a tot ce este zidire pământească, și până la atâta este de desnădăjduit de tot și de toate, că exclamă — despre schimbarea anului:

Moartea e învingătorul
Și sfârșitul tutulor!
Cum o fi și unde-i oare
Acel liman mântuitor,
Știți, voi oameni, bărci plăpânde
Pe o mare care'nșeală?

Nu-i nimic, nimic! Neantu-i
Ironie și greșeală!
Vieața-i jalnica poveste
A durerii lui Oedip;
Câtă milă-mi face lupta
Unor boabe de nisip.

Numai *Doru*,-al cărui tată
Nu se știe cine-a fost,
Tremură străin prin lumea
Fără scop și fără rost;

Incolo sunt umbre toate,
Plăsmuiri de vis himeric
Care ard o clipă numai,
Intr'o clipă de'ntuneric!...

Se poate zice, cu un personaj dintr'o comedie a lui Labiche: Il n'a pas la plaisanterie gaie ce monsieur! In adevăr, așà complimente de anul nou e mai rar...

Pe aceeaș treaptă stă și în scrisoarea dela pag. 113 (observ că e a IV-a dela începutul volumului), care e o aprigă satiră în potriva celor cari:

Vin în stoluri de pe aiurea,
Ori răsar ca din pământ,
Și mânjind în vorbe goale
Idealul nostru sfânt,
Indulcind cu meșteșuguri
A lor glasuri fioroase,
Necinstesc străbuna fală,
Pânza vremii ne-o descoase,

Ne scot zeii din morminte
Să-i omoare înc'odată (?!)
Iar când visul de mărire
Ii momește și-i îmbată,—
Intr'o clipă tot trecutul
Se preface 'n scump tezaur,
De pe urma căror «cioclii»
Grămădesc puteri și aur!...

Aceștia și nărăvitele lor deprinderi și nemernica lor ființare printre noi au adus starea cea de plâns, în care geme poporul de sărăcie, plugul piere de rugină, plânge țarina pustie, peste mințile alese bate vânt de nebunie?... Noroc numai că, obosit de lupte crunte, Leul (adică poporul):

Deși doarme'n somnu-i greu,
Dar la glasul reînvierii
Se deșteaptă măndrul Leu!
Uite, pleoapele-i deschide,
Din adânc acum respiră,
Ochii lui senini și nobili
Cată'n juru-i și se miră...

Iată-l, iată-l se ridică!...
De s'o scuturà odată,
Se va spulberà ca pleava
Toată droaia 'nveninată,
Toți pigmeii care'n coamă-i
Și-au urzit culcuș mișel,
Și să-și facă cruce răii,
De-o răcnì cum știe el!

Și ca să îndulcească atâta încordată sbuciumare de suflet, zice amicului căruia scrie:

Nu mai plânge, nu mai plânge,
Șterge-a lacrămilor salbă:

Ochii noștri nu s'or stinge
Pân's'o face ziua albă:

Nu mai plânge: -i aurora!
Vin alăturea, iubite,
Să fim noi prevestitorii
Altor vremuri fericite!

Pseudocivilizației, p. 120, în care biciuește năravurile și zădărniciile lumii, punând față în față realitatea adevărată cu realitatea spoită și mincinoasă pe care au inventat-o oamenii, ca să se înșele singuri.

Vedenii, p. 124, în care i se deșiră în minte întâmplările de dragoste din trecut, plângându-și amăgirea tinereței, ce i-a întristat inima și i-a secat izvorul dragostii!...

Cât de departe e de idealul măreț, ce ziceà că urmărește în prima sa scrisoare și cât e de adevărată zicătoarea lui Boileau: «Chassez le naturel, il revient au galope», arătându-ne și în cazul de față, că poetul, de care ne ocupăm, cu toată hotărîrea ce luase de a plânge plânsul tuturora, n'a suferit decât de durerea sa și n'a plâns dela început până la sfârșit decât neîndeplinirea năzuințelor și vitregia împrejurărilor — dacă nu a oamenilor — cu el însuș!... Mon verre est petit, mais je bois dans mon verre, zice Alfred de Musset, și aveà dreptate, căci îi erà de aur paharul; oricine ar mai aveà pretenția aceasta, după dânsul, ar trebuì să-și toarne paharul dintr'un metal mai prețios și băutura dintr'însa să fie ca ambrozia divină.

Am zis că forma în care se îmbracă gândirile poetului este plăcută și uneori nu lipsită de avânt. Voiu aveà însă de observat în această privire câtevà lucruri, cari m'au nemulțumit, mai ales la un versificator meșter ca d-sa.

Așà, d-sa face eliziunea lui î din prepoziția în, cu totul fără să ție seamă de cezura versului, nici de tonalitatea silabelor, căci zice, pag. 3, chiar în primul rând al cărții sale:

Tu nu știi!... 'n van idea luptă
Să'mbrace haina-i de cuvinte,

așà că versul are o silabă mai mult, fiind corect să zică:

Tu nu ști'n van idea luptă,

ceeace ar fi urît și incorect. De asemenea la pag. 115:

Sunt lumini ce ard sinistre
Pe o țară de morminte
'N care zac de atâta vreme
Multe idealuri sfinte...

eliziunea lui î din începutul versului al doilea nu e permisă, e chiar o mare greșeală.

De asemenea în Rugăciune (p. 16—18) găsesc accentuări și întonări greșite:

Mi sunt ochii arși de lacrimi, în loc de ***Imi*** sunt ochii arși de lacrămi, apoi:

Glasul care'n noaptea tristă
A vremilor de altă dată,

întonarea greșită, căci împreunează dela semistihul întâiu finala stă cu *a* dela începutul semistihului al doilea, ceeace nu e posibil în ritmul versului nostru.

Voiu mai observà și altcevà cu privire la *cezura* versului. Așà, în bucata *Ceasornicul* avem strofe de versuri îmbrățișate și anume: 1 și 4 de câte 11 silabe, 2 și 3 de câte 10. Cezura însă, căci versul nu se poate cetì fără de oarecare odihnă, o vedem în strofa următoare:

In zori de zi || când gerul e mai tare
Și suspinând || mă svârcolesc în vis,
Ca un ecou || venit din Paradis
Pătrunde'n a || er calda lui cântare...

că în primele 3 versuri ea este după primele 4 silabe, iar că în al 4-lea după cinci silabe și în mijlocul unui picior. Și de acestea sunt multe în versurile d-lui Becescu D-sa, care de altfel este un priceput mânuitor al versului și are la îndemână o limbă ușor mlădietoare și dela sine cântăreață, ar trebuì să se ferească de asemenea alunecări, ce sunt un rău exemplu și-l deprind cu scâlcierea cuvintelor și cu o tehnică defectuoasă, precum copiii cari cântă pe un clavir discordat își falsifică simțul auzului și puritatea tonurilor. Incolo limba frumoasă și curgătoare.

De netăgăduit, poeziile d-lui Florian I. Becescu sunt pline de simțiminte alese și exprimă cu sinceritate gândurile și mișcările sufletești ce le-au pricinuit. D-sa este în progres asupra lucrărilor sale din trecut, e pe cale bună, la capătul căreia îi urăm să ne prezente poeme scrise cu foc, cu sinceritate și cu avânt înălțător, cărora să le putem acordà premiul pe care-l solicită cu lucrarea prezentată și cercetată acum.

Ludovic Dauş, *Duşmani ai neamului.* Roman. Bucureşti. 1904.—*Raport de* **I. Bianu.**

D-l Dauş a obţinut un premiu dela Academie pentru drama sa în versuri «Eglé». Ceeace va fi plăcut atunci, a fost de sigur uşurinţa cu care autorul a ştiut să înjghebeze versuri armonioase. Intr'adevăr, se pare că singurul merit al autorului este: o limbă românească curgătoare.

Dar se întâmplă că tocmai uşurinţa de a vorbì sau scrie o limbă să se prefacă câte odată în defect, căci autorii cu acest dar scriu de obiceiu foarte mult. Limba iea adeseori locul subiectelor fericite şi al ideilor puternice. Şi după câţivà ani autorii se pomenesc cu un şir întreg de opere, fără ca acelea să mai deştepte interes deosebit.

D-l Dauş e printre aceştia.

D-sa îmbrăţişează acum toate terenele. Scrie o carte după alta, drame şi romane, fără ca însă critica serioasă să-l mai iea în seamă. După cât ştiu, în nici una dintre revistele noastre serioase nu se întâlneşte numele d-lui Dauş. In schimb d-sa a pătruns în subsolul gazetelor zilnice: la romanul de foileton. Aici, la rubricile grozave, unde zilnic se poate cetì despre «Ucigaşul fără voie», «Infiorătoarea crimă din strada Soarelui», «Contele de Monte-Cristo»,— aicĭ găsim şi producţiunile d-lui Dauş.

Romanul, cu care solicită acum premiul academic, este de aceeaş natură. El a apărut mai întâiu într'un foileton de gazetă. E ilustrat după pilda faimoaselor romane de fascicole, şi are exact forma lor.

Rostul acestor romane este să ţină înlănţuită atenţia mulţimiĭ. In acest scop, se preferă descrieri sensaţionale. Se săvârşesc omoruri şi alte crime la fiecare pagină. Se dau câtevà figuri de eroi simpatici, sentimentali, cari se luptă cu intrigile şi ticăloşiile vieţii, pentru a ieşì în urmă biruitori. Se speculează într'un mod meşteşugit compătimirea cetitorilor.

Intocmai aşà este şi romanul de faţă.

D-l Dauş începe cu o dramă de iubire. Un ţăran întâlneşte pe stradele din Iaşi o prostituată, care fusese odată, de mult, întâia lui dragoste. Ea îl respinsese, fugise cu altul, născuse o copilă, trecuse prin toate încercările grele ale vieţii şi acum, după cincisprezece ani, întâlnindu-l, se naşte în ea sentimentul părerii de rău. Iar ţăranul — un ţăran deghizat mai mult, căci fusese odinioară seminarist — o iartă şi, după ce-i povesteşte toate suferinţele îndurate,

îi declară că s'ar puteà întoarce la cămin şi să trăească alături de el.

E romantic, e imposibil, dar aşà este romanul de foileton. — Şi ce se mai întâmplă? ·

Ţăranul şi fosta lui iubită se întorc din Iaşi iar la sat. Impreună cu ei merge şi copila eroinei — fată acum de 15 ani. La ţară începe o vieaţă idilică, până ce fata, care a moştenit toate înclinările mamei sale, porneşte şi ea pe cărare piezişă. Ea se dă în dragoste cu ciocoiul bogătaş din sat.

Aici începem acum să înţelegem şi titlul romanului. «Duşmanii neamului» sunt aceşti ciocoi, cari se ridică de obiceiu din treapta cea mai de jos, pentru a ajunge să fie impilătorii cei mai fără Dumnezeu ai muncitorilor, naivilor şi răbdătorilor ţărani.

Ciocoiul d-lui Dauş este un fiu de porcar; a făcut însă studii, a fost prin Paris, de unde a adus toate păcatele. Stăpân pe o moşie întinsă, el e teroarea satului şi satirul femeilor şi al fetelor frumoase.

Acţiunea se învârteşte acum în jurul acestui ciocoiu. Se arată intrigile lui pentru a dezonorà pe frumoasa copilă, modul de a exploatà pe ţărani şi de a se purtà cu stăpânirea, şi, pe de altă parte, se arată o acţiune de paralizare.

E un amestec de multă lume în romanul acesta. Persoanele vin şi trec repede; mor cu grămada şi se nenorocesc fără nici un motiv. Intâmplări banale se înşiră una după alta. In sfârşit totul se petrece după tipicul romanelor vulgare de foileton.

Dar unde rămâne arta?

Noi nu găsim în tot romanul acesta o singură pagină, scrisă ca să rămână. Nimic nu ne dă o emoţie sinceră. Totul e vorbire, afectare, imposibilităţi — la nivelul literaturii de bâlciu.

Nu se poate premià.

Ludovic Dauş, *Doamna Oltea, mama lui Ştefan.* Poem dramatic în versuri. Bucureşti 1906.—*Raport de* **I. Vulcan.**

D-l Ludovic Dauş cere Academiei premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei pentru o mică compoziţie teatrală într'un act, cuprins în 47 pagine, intitulată: *„Doamna Oltea, mama lui Ştefan“*, pusă în muzică de d-l D. G. Kiriac.

Mulţumită muzicii, mulţumită decorului, mulţumită amintirilor istorice, mulţumită şi tiradelor patriotice, acest poem dramatic, inspirat de subţiatele versuri ale lui Bolintineanu:

Pe o stâncă neagră, într'un vechiu castel,
Unde curge'n vale un râu mititel,
Plânge și suspină tânăra domniță,
Rumenă, suavă ca o garofiță,

a fost aplaudat, după obiceiu, în seara de 19 Noemvrie 1904, la reprezentația de gală, dată cu ocaziunea jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel Mare.

De atunci și până astăzi au trecut trei ani. Nimeni nu se mai gândià — afară de autor poate — că această compoziție, fără nici un merit literar, ar puteà venì spre premiere, și încă la un premiu de 5.000 lei, nici mai mult, nici mai puțin.

George Demitrescu, *Imnul gintei latină.—Imnul armatei română.* București 1906. — *Raport de* **I. Negruzzi.**

D-l George Demitrescu prezentă la premiul Eliade-Rădulescu, în două broșurele deosebite, două așà zise poezii de câtevà pagine fiecare. Autorul le-a numit: Imnul gintei *latină* și Imnul armatei *română*. Precum vedeți, chiar titlurile cuprind greșeli de gramatică. Cât despre cuprins, el este atât de departe de ceeace înțelegem prin poezie și câteodată așà de încurcat la sens, încât orice dare de seamă mai amănunțită, pentru a motivà neadmiterea acestor versuri la un premiu al Academiei, ar fi de prisos.

Mihail Dragomirescu, *Teoria poeziei, cu aplicare la literatura română.* București 1906. — *Raport de* **I. Bianu.**

In mare parte, această carte este o veche cunoștință. Acum patru ani, în a doua a ei formă, această scriere a fost prezentată la concursul premiului Năsturel din 1903, sub titlul de: *Teoria elementară a poeziei (Introducere în Poetică).*—Atunci—cum arătă subtitlul din parenteze — lucrarea erà întocmită ca parte dintr'un manual didactic pentru învățământul secundar. Hotărîrea Comisiei premiilor din acel an a pus (ca și acum hotărîrea Secțiunii) în sarcina mea studierea scrierii, și am făcut asupra ei un lung raport (*Anale*, XXV, p. 339 — 345), de mai bine de șase pagine tipărite, în cari se arătau motivele pentru cari ajungeam la concluziunea, că nu puteam recomandà scrierea pentru premiare.

Volumul prezentat la concursul premiului Eliade-Rădulescu din acest an este o prelucrare a celui cercetat la 1903. Autorul însuș ne-o spune în *lămurirea* următoare, pusă în fruntea scrierii:

«Lucrarea de faţă este forma definitivă, la care în mod natural a ajuns *Introducerea în Poetică* din 1900, care ea însăş devenise, în 1903, *Teoria elementară a poeziei*. Din aceste cărţi nu am păstrat într'aceasta mai nimic nerevăzut şi nerefăcut, iar la ceeace am reţinut — vreo 170 pagine din 370 — am adaos tocmai partea esenţială, care îmi dă dreptul să o intitulez: *„Teoria poeziei cu aplicare la poezia română"*. In adevăr, în afară de îndreptările şi completările privitoare la stil şi versificaţie, schiţa palidă, germenul încă inform, ce constituià capitolul asupra originalităţii, am înlocuit-o printr'o cercetare amănunţită, deşi tot în forma dogmatică, asupra concepţiunii poetice. In acest studiu, întemeindu-mă pe unele din rezultatele mai sigure ale psicologiei moderne, am căutat, nu numai să stabilesc calea ce trebue să urmăm, pentru ca să pătrundem înţelesul unei opere poetice, dar cu deosebire să dau un sens precis şi raţional terminologiei, cu ajutorul căreia să se poată descrie operele poetice, în vederea unei clasificări cât se poate mai ştiinţifice.»

Am cetit noua redacţiune a lucrării d-lui Dragomirescu şi cred şi eu că în forma aceasta lucrarea a realizat un mare progres. Scrierea, în forma ei de acum, întruneşte grupate în mod sistematic părerile autorului în materie de estetică literară, şi d-l Dragomirescu este un bărbat cu o înaltă cultură filozofică şi cu deosebită competenţă în materia aceasta. De aceea expunerile sale de teorii şi explicările pe cari le dă producţiilor literare sunt interesante şi instructive, chiar şi pentru cetitorul care nu împărtăşeşte părerile autorului. Autorul nu este însă prietinos cu cetitorul său; nu caută să-l atragă, nici să-i cucerească prietenia şi să-l aducă la părerile sale. In general este prea dogmatic; are vorba aspră — câte odată pare chiar poruncitoare, — care vrea să supună, să biruească pe cetitor mai mult decât să-l convingă şi să-l câştige.

Cu deosebire am constatat mare progres în partea privitoare la ***versificaţie***, pe care autorul preferă a o numì mai solemn ***simetria sau ritmul în genere*** (p. 227 — 328). Este o lucrare aproape cu totul nouă şi pusă pe baze mult mai solide decât cea veche.

Cu toate acestea, în multe privinţe, se simte în scrierea aceasta şi acum întocmirea ei primordială pentru elevii de liceu. Este fără îndoeală, că lucrarea, aşà cum se prezentă în actuala formă, este de mare utilitate spre a servì de bază sistematică la aşezarea culturii literare a tinerilor şi a oricărui om cult

Scrierea d-lui Dragomirescu a fost supusă în anul trecut la o largă şi conştiinţioasă analiză, făcută de d-l profesor de filozofie dela

Universitatea din Iași, Petre Negulescu, cu ocaziunea judecării scrierilor d-lui Dragomirescu prezentate pentru obținerea catedrei de *Literatura română* la Universitatea din București.

Eu nu voiu intrà însă și de data aceasta în cercetarea amănunțită a cuprinsului scrierii, atât pentrucă această cercetare am făcut-o la 1903, cât și pentrucă, de rândul acesta, scrierea d-lui Dragomirescu se găsește în concurență la acelaș premiu cu altă lucrare, dată în studiul meu, care din mai multe puncte de vedere este de o însemnătate cu totul superioară, și care este *Dicționarul etimologic* al d-lui Sextil Pușcariu

Incheiu deci cu aceleași cuvinte, ca și la 1903:

D-l Dragomirescu are destul de bogate cunoștințe filozofice și literare, este destul de tânăr și de activ, spre a puteà face în viitor pe îndelete multe studii și scrieri nouă, cari să iea multe premii academice.

Mihail Dragomirescu, *Critica științifică și Eminescu.* București 1906.— *Raport de* **I. Bianu.**

In acest volumaș, autorul publică în prelucrare nouă o scriere veche. Iată ce ne spune în *lămurirea,* pusă îndată după titlu:

«Critica științifică și Eminescu» a apărut întâiaș dată în «Convorbiri Literare» și apoi, cu oarecari adaosuri, în broșuri aparte, acum unsprezece ani. Sub forma de atunci aveà două defecte: aveà un caracter prea polemic și un stil prea schematic. In această ediţiune, am căutat să înlătur aceste două lipsuri, fără să ating însă compoziţia generală, și cu atât mai puţin fondul ideilor, de care — precum se va vedeà din adaosurile ce am făcut — sunt pătruns astăzi și mai mult decât atunci. Fără să neg meritele criticei «științifice» din punct de vedere istoric, psicologic, social, fac rezerve esenţiale în ce privește pretenţia ei de «știinţă» și mai cu seamă în ce privește meritele ei din punct de vedere estetic. Acest din urmă punct de vedere, în cinstită procedere științifică, trebue să fie, în materie de artă și poezie, conducătorul principal al criticului și literatorului. A deosebì operele de adevărată artă de cele cari numai o simulează; a fixà definitiva lor fizionomie prin lucrări filologice și istorice conduse din punctul de vedere estetic; a justificà adevărurile sufletești ce cuprind; a le caracterizà după norme precise, întemeiate pe cercetări psicologice, cari să permită deosebirea esenţialului de accidental; și în fine a le clasificà pe temeiul acestor caracterizări — iată operaţiunile, pe cari literatura le poate încercà cu convingerea deplină, că face o lucrare științifică, fără să se rătăcească prea mult în ipoteze

presumţioase. Pentru înlesnirea acestui fel de a înţelege literatura este scris acest studiu — şi-l republic sub o nouă formă, cu speranţa de a fi numai începutul unei serii de studii, care să dea o încorporare definitivă acestei concepţii a literaturii ştiinţifice.

In aceste cuvinte autorul arată ideile sale în privinţa aşà numitei «critice ştiinţifice», idei pentru cari studiul despre Eminescu este numai o exemplificare.

Autorul analizează vieaţa poetului şi operele sale şi arată cât de iluzorie este adeseori legătura între ele, pe care pretinde să o stabilească «critica ştiinţifiică» ca un adevăr riguros exact. Arată cât de nedreaptă este acuzarea adusă de unii critici pretinşi ştiinţifici Societăţii Junimea, influenţei căreia atribue dânşii ceeace se numeşte «pesimismul» lui Eminescu, iar alţii puţinătatea producţiunii lui poetice şi slăbiciunile ei. «Făcând critica criticei ştiinţifice», autorul voeşte a stabilì unele principii metodologice de critică; iar curăţind personalitatea artistică a lui Eminescu, voeşte a face aplicaţiunea lor literară la unul din cei mai însemnaţi reprezentanţi ai literaturii noastre.»

Pornind astfel, autorul întocmeşte o monografie critică asupra modului cum au fost judecate şi explicate ideile poetului şi arată rătăcirea unora din aceste judecăţi cu pretenţii de critică ştiinţifică. Se arată în această lucrare temeinice cunoştinţe literare şi temeinică cultură filozofică. Cu acestea şi cu mult zel autorul face meşteşugita sa monografie de critică literară; dar cu toate meşteşugurile din lume, nu se va puteà face niciodată o operă de înaltă artă literară din amarnicul articol pasionat de gazetă, care este satira III. Bunul simţ şi dreapta judecată îşi au şi ele drepturile lor, din cari nu pot fi scoase în urma urmelor cu nici un fel de meşteşug poetic sau critic. Şi iarăş se impun cele mai categorice rezerve faţă de foarte relativa şi unilaterala «dreptate şi adevăr», pentru cari «pesimistul (Eminescu) a căutat să lupte în vieaţa politică, cu o consecvenţă rară» şi din care luptă a ieşit ca un reflex acea satiră III.

Vor mai fi ele şi alte puncte discutabile în această operă juvenilă de mari discuţii, dar plină de o înaltă vigoare critică. Ii recunosc calităţile, nu însă de acelea cari ar face din ea însăş operă de mare valoare, cât de acelea cari făgăduesc alte opere, cari să se ridice la această înălţime. Pentru premiu nu o pot recomandà.

Neea Georgescu, *Din timpul Expozițiunii jubilare din anul 1906.* București 1906. — *Raport de* **I. Caragiani.**

Versurile cuprinse în această broșură, pe lângă că n'au nici o valoare poetică, apoi păcătuesc și în ceeace privește regulele versificației și ale gramaticei. Pentru aceste motive, subsemnatul este de părere a nu-i acordà premiul de 5.000 lei.

Alexandru Gherghel, *Cântece în amurg.* București 1906.—*Raport de* **A. Naum.**

D-l Alexandru Gherghel cere premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei, pentru volumul său de versuri intitulat «*Cântece în amurg*». Volumul se compune din 142 pagine, în format mic.

Ceeace simte, mai întâiu de toate, cetitorul versurilor acestora, este o amărîciune obositoare prin monotonia subiectelor și întunecimea formelor, în cari poetul își îmbracă versurile sale! Rar veți găsì, în tot cursul acestor poezii, o pagină, două, în care să nu fie întrebuințat de două trei ori cel puțin cuvântul *trist*. Poetul este un monocord de o întristare silită: Un dângăt de jelanie sună și răsună într'o singură usnă, cum se zice în popor, dela începutul până la sfârșitul volumului său.

Neologismele foesc: *reverii, linţoliu, orgie, fin, reflex, pal, delir, straniu;* înjugări de adiective cu substantivele lor foarte ciudate: *doruri îndoliate, nostalgii senine, alba tinerețe, a stelelor paloare, vis smărald, zimbet argintat, poemă sumbră, note surdinate, roze catifelate, față marmoree, pânză lactee, pădure îngândurată.*

Atâtea neologisme nu țin limba noastră în condițiunea umilită de cerșetoare a altei limbi?

Nici Grigorie Alexandrescu, nici Alecsandri, nici Negruzzi, nici Odobescu, nici Creangă, nici Eminescu, n'au scris așà.

Totuș, din când în când — nu tăgăduesc, — cetitorul găsește în tânărul poet versuri corecte și curgătoare, imagini poetice, dar întunecimea vine imediat să strice frumusețea începută.

Vina nu este talentul poetului, pe care-l recunosc, ci școala pe care și-a ales-o, decadentismul, școală nenorocită, care a cuprins atâtea talente tinere și cu viitor.

Arăt câtevà strofe: A se vedeà paginele 33, 41, 45, 55, 56, și altele.

Conchid la amânarea premiului.

Ieșanu Isidor, *Puterea credinței și operațiunea ei magică.* Brașov 1905.—*Raport de* **I. Sbiera.**

Cartea d-lui Ieșanu Isidor are format octav mare, cu 608 pagine, și e intitulată: *Puterea credinței și operațiunea ei magică* (Argumente pentru posibilitatea acțiunilor așà numite miraculoase, tratate din punct de vedere științific, filozofic și etic-moral. Principiul metafizic în univers. Omul o ființă transcedentală).

Intr'o Precuvântare la ea, își arată autorul îndemnul avut și scopul urmărit la scrisul și publicatul ei, zicând, între altele, că «trei mari principii l-au călăuzit la această lucrare: Religiunea, Sublimul (idealul) și Naționalismul», și că «a încercat să combată cu toată vehemența, cu toată înverșunarea sufletească, contrastele opuse acestora, adică: Scepticismul, Materialismul și Cosmopolitismul corupt, depravat, productul unei culturi străine de tot nenaturale firii Românului» (pag. VI). După aceasta urmează o Introducere, în care face autorul o privire fugitivă asupra desvoltării feluritelor ramuri ale științei, și zice că din istoria ei ne putem «formà o idee grandioasă și grozavă despre mărimea și înălțimea științei omenești», dar că această istorie «are și o parte de tot posomorîtă»; că «numărul capacităților în adevăr marcante și distinse a fost totdeauna numai foarte mic, că aceste capacități au avut totdeauna de a se luptà cu greutățile cele mai mari spre a forțà primirea și priceperea adevărurilor aflate de ei, că mulți din ei—și tocmai cei mai buni—au purtat o vieață plină de suferințe și de lipsuri,» și că «fiecare reprezentant al unui adevăr nou e mai mult sau mai puțin un martir al acelui adevăr»; că «această istorie a științelor nu s'a scris încă, însă scrisă odată, dânsa va contribuì mult la conștiința de sine a omenimei în sensul modestiei» (pag. 1—2), și că speră «că lectura studiului de față va contribuì mult la clarificarea ideilor, la acceptarea în multă parte a principiilor mai sănătoase și că dânsa va cooperà astfel *încă* la întărirea morală a poporului românesc» (pag. 9).

In partea I (pag. 11—364) ne vorbește autorul: 1) despre conceptul credinței și însemnătatea ei; 2) despre magie și puterea ei de acțiune; 3) despre puterea magică a voinței; 4) despre puterea magică a somnambulismului; 5) despre puterea magică a ipnotismului; 6) despre puterea magică a simpatiei; 7) despre puterea magică a superstițiunii; 8) despre puterea magică a imaginațiunii;

9) despre puterea magică a magnetismului; 10) despre puterea magică a credinţei şi 11) despre puterea magică a cuvântului, a rugăciunii şi a exorcismului.

In partea II (pag. 365—608) se ocupă autorul cu următoarele obiecte: 1) Ştiinţa şi credinţa; 2) Divinitatea lui Hristos în lumina spiritistică; 3) Cultura adevărată; 4) Materialismul un contrast al sublimului; 5) Adevărul în creştinism: *a)* Baza panteistică a creştinismului, *b)* Principiul evoluţional în creştinism, *c)* Dumnezeul transcedental, *d)* misiunea lui Hristos, *e)* etica în creştinism şi 6) Concluziune.

Intr'această concluziune ne spune autorul (pag. 605), că ştie prea bine că ideile, că meditaţiunile, că principiile sale puse acì, în această lucrare, vor aflà în mulţimea aşà numiţilor corifei în ştiinţă şi în meditaţiune multă nedumerire şi controverse, ba chiar scandelă, ură şi despreţ, dar că dânsul nici nu se poate aşteptà la un rezultat mai bun, decât la tot acelea ce le-au avut antecesorii săi, cari s'au ocupat vreodată cu atari principii nouă, străine şi de aceea neînţelese, decât la tot aceea ce au păţit şi alţi oameni ce au apărut cu idei şi principii nouă, sau cel puţin aduse în o formă nouă, şi că mai ales contemplaţiunea sa despre creştinism va fi respinsă cu autoritate suverană şi chiar cu urgie, dar cu toate acestea crede că va câştigà pentru socotinţele sale pe unii din lectorii săi mai profund cugetători.

Şi într'adevăr lectura cărţii acesteia este foarte interesantă şi deşteptătoare, te desfătează chiar când vezi prezentându-ţi-se o mulţime de iveli şi de fapte, unele mai atrăgătoare decât altele, o mulţime de bărbaţi cu cugetări înalte şi măreţe, şi pe autor însuş încercându-se a explicà unele din aceste iveli şi fapte în felul său particular, deşì nu totdeauna într'un mod deplin învederat, limpede şi acceptabil. Cartea aceasta, ca rezultat al cugetărilor şi al cunoştinţelor, al simţemintalităţii şi al intelectualităţii autorului, îşi va păstrà pentru totdeauna un loc onorific în literatura similară românească.

Nu tot aşà de favorabilă ni se înfăţişează cartea, dacă o judecăm cu privire la limba si gramatica românească. In privinţa aceasta ni se prezentă cartea ca cevà unic în felul său. Stilul din ea e mai mult nemţesc decât românesc, substantivele şi însuşitivele nu sunt pretutindenea bine declinate, nici verbele corect conjugate; pronumele personale întregi şi scurtate sunt întrebuinţate adeseori greşit, iar articolul întreg: al, ai, a, ale, nu-i concordat totdeauna, cum se

cade, în gen și în număr cu substantivul de care se ține. Câtevà exemple ne vor învederà această afirmare: reprezentanții științei și ale (ai) ideelor (ideilor) dominante (pag. 1), reprezentanții științifici ale (ai) ideilor vechi, generațiunelor (pag. 2), pohoiul năvălitor ai (al) celor ușor trăitori (pag. 3), pretinde dânsa în îngâmfarea ei (sa) (pag. 5), ajutorul teoriilor și ale (al) faptelor (pag. 11), noi le-am (am) observat aceste lucruri (pag. 13), o aplicare conștiută ale (a) puterilor (pag. 27), voința e principiul atât a (al) îndoelii, cât și a (al) credinței, a (al) imaginațiunii și a (al) convingerii (pag. 31), semnele decadenței și a (ale) pieirii (pag. 33), gradul de exploatațiune ale (al) acestei forțe (pag. 34), el e *pentru sine* (id.) de tot încredințat, că *el o* (id.) execută piesa cu mult mai bine decât rivalul său și se bucură că în fine *o* (id.) va puteà și documentà aceasta (pag. 38), prin observarea repețită ale (a) tot acelor fapte și anume ale (a) faptelor reușirei (pag. 43), *un alt* (alt) cuvânt (pag. 44), etc., etc., etc.

Dintre afirmările greșite ale autorului, amintim numai trei: una unde zice că «nu sunt străinii de vină, dacă Românul în Bucovina e atât de înglodat, atât de decăzut» și că Bucovina «e dejà pierdută» (pag. 74), a doua, când ne spune că ființele omenești transcedentale intră, după moartea corporală, în sfere supraomenești, adică suprapământești, supranaturale, ajung deci o situațiune, pe care Hristos o numește *împărăția cerului*, unde există o vieață mult mai sublimă decât cea pământească (pag. 555), și a treia, când afirmă că *Evanghelia* ne învață că Hristos s'a numit *singur* fiul lui Dumnezeu (pag. 559), pe când adevărul este că împărăția dorită și scoposită de Isus Hristos erà rezemată pe înfrățirea și iubirea tuturor popoarelor, și tindeà într'acolo, ca toți oamenii, fără deosebire de graiu, de loc și de timp, să se sprijinească unii pe alții și să trăească aici pe pământ cu toții împreună ca într'o singură familie, având pe Domnul Puterilor, pe Domnul Zeilor, pe *Dumnezeu*, ca Tată ceresc în frunte, tocmai așà cum erà pe timpul, când încă nu se îmmulțiseră oamenii, nu se despărțiseră unii de alții și nu începuseră a-și croì graiuri deosebite și a-și întemeià patrii proprii și domnii separate, și în fine că Isus Hristos niciodată nu s'a numit pe sine altfel decât numai «fiul omului.»

Constantin Rusescu, *Studiu asupra cărţii Ester.* **Bucureşti 1904.** — *Raport de* **I. Sbiera.**

Acest studiu îl imparte autorul în cinci părţi.

După o Prefaţă despre îmbărbătarea sa la studiul Testamentului vechiu, ne vorbeşte autorul în *Partea I* (pag. 9—27) despre «sărbătorile ebreeşti şi împărţirea lor», despre «Calendarul ebreesc»; apoi despre sărbătorile cele mozaice: *a)* cele ordinare: Sâmbăta, Anul sabatic, Anul jubileu, Lunile nouă; *b)* Sărbători mari: Sărbătoarea Paştilor şi a Azimelor, Sărbătoarea săptămânilor sau a Rusaliilor, Sărbătoarea Impăcării, Sărbătoarea corturilor; *c)* Sărbătorile introduse după captivitate: Sărbătoarea Purim, Sărbătoarea înnoirii Templului.

In *Partea II* (pag. 28—38), intitulată «Cartea Ester», ne vorbeşte d-l Rusescu despre «numirea şi scopul cărţii», despre «cine este autorul cărţii Ester, aşà cum se găseşte în ebreeşte şi în versiunea Alexandrină», despre «analiza acestei cărţi, aşà cum se află în ebreeşte în versiunea Alexandrină şi în Vulgata», despre «adaosele necanonice ce se găsesc în traducerea Alexandrină, ce se găsiau răspândite şi în versiunea Itală şi pe cari fericitul Ieronim le-a strâns la finele Versiunii sale Vulgata», nişte «observaţiuni asupra versiunilor greceşti şi latineşti ale acestei cărţi»; — dare de seamă asupra lui Mardocheu şi a Esterei şi nişte cugetări asupra istoriei lui Mardocheu şi a Esterei.

In *Partea III* (pag. 39—55) sunt reproduse în text original şi în traducere românească: Fragmentele cărţii Ester, ce se găsesc în versiunea greacă şi în Vulgata, şi anume: 1) Visul lui Mardocheu, complotul pe care el îl descoperì; 2) Decretul lui Artaxerxe în contra Iudeilor; 3) Sfatul pe care Mardocheu îl dă Esterei; 4) Rugăciunea lui Mardocheu şi a Esterei; 5) Ceeace s'a petrecut, când Ester apărù înaintea lui Artaxerxe; 6) Decretul în favoarea Iudeilor şi 7) Explicaţiunea visului lui Mardocheu.

In *Partea IV* (pag. 56—70), intitulată: «Epoca în care a trăit Ester», se ocupă autorul cu: 1) Cine este Ahasveros, soţul Esterei? apoi zice că: 2) Ahasveros nu e Darius, fiul lui Histaspe, ci e Artaxerxe Longimanus, vorbeşte mai departe despre 3) «Obiecţiunile lui Ceillier contra lui Darius», arătând 4) «Probele în favoarea lui Artaxerxe», precum şi 5) «Autoritatea prin care se confirmă probele de mai sus» şi fineşte cu 6) «Etatea lui Mardocheu.»

In *Partea V* (pag. 71—106) se reproduce «textul original ebraic cu traducere în limba românească». Nu am putut controlà traducerea, fiindcă nu cunosc limba evreească.

In cartea aceasta nu-i bine precizată domnia lui Artaxerxe Longimanus (pag. 63—67 § IV, căci el a domnit în Persia dela 465—425 a. Chr. Se află şi greşeli în contra întrebuinţării articolului: al, a, ai, ale, şi pronumelor personale întregi şi scurtate, şi la formarea timpului imperfect (contimporan) la verbe, de exemplu: «însemnătatea acestor sărbători şi al (a) ceremoniilor ce le însoţeau (însoţiau)», p. 9. «Nu sunt stăpâni nici pe avuţiile lor (sale), nici pe persoana lor (sa)», pag. 10. «Asupra versiunilor greceşti şi latine al (ale) acestei cărţi» pag. 35. «Pe servi (vii) săi», pag. 38. «O ridică pe dânsa în braţele lui (sale)», pag. 49, «în locul peirei al (id.) neamului ales», pag. 53, «asupra fragmentelor grece a (ale) acestei cărţi», pag. 58, «nu fu singurul care le (id.) pretinse aceste impozite», pag. 66.

Constantin Rusescu, *Studiu asupra cărţii Iona.* Bucureşti 1906 —*Raport de* **I. Sbiera.**

In studiul acesta face d-l Rusescu mai întâiu o scurtă Precuvântare şi o introducere şi apoi aruncă în partea I (pag. 11—21) o privire generală asupra celor 12 profeţi mici, şi apoi arată locul ce ocupă Iona între profeţii mici, originea acestui profet, patria sa şi epoca profeţiei sale; după aceasta trece la analiza cărţii Iona, mai departe îşi expune nişte cugetări asupra profeţiei lui Iona, caracterul particular al acestui profet, modul de a interpretà profeţia sa (lui), după aceasta face o paralelă între Isus Hristos şi Iona, şi apoi trece la învăţăturile ce le putem conchide despre Iona. Exemplul unei adevărate pocăinţe a Ninivitenilor.

In Partea II (pag. 22—23) se ocupă autorul mai întâiu cu obiecţiunile necredincioşilor în contra minunii păstrării lui Iona în pântecele unui peşte, şi după aceasta arată în ce consistă minunea conservării lui Iona şi ce peşte a înghiţit pe Iona, şi apoi zice că conservarea lui Iona în pântecele peştelui este mai presus de legile naturii, dar nu e contrar; mai departe se întreabă ori de trebuià înţelepciunea lui Dumnezeu pentru a face această minune? Două motive principale pot da naştere la această minune, şi anume unul spre a pregătì pe Niniviteni la pocăinţă, şi al doilea spre a

da o profeție vorbitoare, despre învierea lui Hristos (pag. 31) și în fine adaoge că Iona n'a murit în pântecele peștelui.

In Partea III (pag. 35—46) reproduce textul original ebraic cu o traducere literară în românește.

Expunerea este deplin mulțumitoare și interesantă, numai în privința gramaticală aș aveà unele de observat, d. ex.: șirul sau ordinea ce o au între ei (sine) cei 12 profeți mici (pag. 11), toate care privește pe Hristos = toate (cari sau câte) privesc pe Hristos (pag 17). Dacă Dumnezeu... nu va potolì supărarea și mânia Lui (Sa) (pag. 51); știuci care își umple (știuci cari își umplu) (pag. 24), naturaliștilor noștrii (noștri), criticii noștrii (noștri) (pag. 26). Dumnezeu... a avut motivele Lui (Sale) pe care (pe cari)... Dumnezeu... în ceea ce face prin profeții Lui (Săi) (pag. 31). Isus Hristos... prin puterea Lui (Sa) (pag. 33).

Opiniunea d-lui Rusescu că profeții... reprezentă toți pe Hristos și toți erau figura Lui (pag. 31) nu este adevărată în realitate, ci numai în doctrina bisericească mai târzie, fiindcă profeții înainte de Hristos drept că apărau cu însuflețire credința poporului evreesc într'un singur Dumnezeu, precum și moralitatea și existența lui, dară mai mult în mod *separatist* și *excluzivist*, în neatârnare și în nelegătură cu celelalte popoare, și subjugându-le și domnind peste ele, iar Isus Hristos îndreptă legea veche evreească după principiul înfrățirii, al iubirii și al sprijinului reciproc, cu scopul ca toate popoarele, fără deosebire de graiu, de loc și de timp, să formeze împreună o familie, o împărăție pământească cu Tatăl cel Ceresc în frunte, precum am zis mai sus.

Constantin Rusescu, *Studiu asupra cărții Plângerile lui Ieremia.* București 1906.—*Raport de* **I. Sbiera.**

Intr'acest studiu face d-l Rusescu mai întâiu o Prefață asupra îndeplinirii studiilor sale, și apoi vorbește în *Partea I* (pag. 11—23) despre «profetul Ieremia» în genere, făcând niște «observațiuni asupra lui Helcias, tatăl lui Ieremia, și asupra orașului Anatot, patria sa,» după aceasta arată «Epoca și durata misiunii lui Ieremia. Imprejurările misiunii sale. Obiectul literal și imediat al profețiilor sale», apoi «Imprejurările vieții lui Ieremia, descrise în cartea a XI-a a Macabeilor», precum și «Alte lucrări cari au fost compuse de Ieremia sau cari i se atribue» (= esc); după aceasta mai face încă niște «Observațiuni asupra stilului lui Ieremia», și o «Para-

lelă între Isaia și Ieremia».— In *Partea II* (pag. 24 — 35) vorbeşte autorul despre «Plângerile lui Ieremia», şi anume despre «Numirea, cuprinsul, forma şi autorul cărţii», apoi despre «Intrebuinţarea cântecelor de jale la Ebrei. Ocaziunea Plângerilor lui Ieremia, timpul compunerii»; după aceasta face «Analiza plângerilor lui Ieremia după sensul literal şi imediat», şi arată apoi nişte «Instrucţiuni şi mistere conţinute în Plângerile lui Ieremia»; după aceasta mai face nişte «Observări asupra ordinului alfabetic al Lamentaţiunilor lui Ieremia» şi încă alte «Observări asupra inscripţiunii, numele, versiunile şi stilul acestei cărţi». — In *Partea III* (pag. 37 — 56) reproduce autorul «Textul original ebraic cu o traducere literară în româneşte.»

Şi într'acest «Studiu» e expunerea îndestulătoare şi interesantă, dar nu-i lipsită de felurite greşeli linibistice, gramaticale, precum se poate cunoaşte aceasta şi din citatul de mai la vale.

Asemenea nu putem împărtăşi socotinţa autorului (pag. 30 — 31), ca cum «Lamentaţiunile lui Ieremia n'ar fi avut în vedere numai ruina Ierusalimului sub Nabucodonosor şi captivitatea poporului evreu în Babilon, ci mai au şi un alt scop care ne interesează mai mult, fiindcă a fost pedeapsa crimei oribile, făptuită de Evrei, în contra persoanei lui Isus Hristos» . . . şi că în deosebi Profetul regretă suferinţele şi umilirile Mântuitorului în capitolul al 3-lea.

Ieremia prorocul, carele a păşit pe la anul 626 în public ca naţionalist înfocat sub regele Iosiea (640 — 609) din Iudea şi a murit în Egipt în anul 570 a. Chr., nu se cuvine să fie pus în asemănare cu Isus Hristos, căci Ieremia erà naţionalist, excluzivist şi separatist, jidan cu trup şi suflet, pe când Isus Hristos ni se prezentă numai ca omenist şi universalist, ca supus cu încredere în voia Tatălui Ceresc, pe care îl rugà ca să ierte pe duşmanii ce-i aveà, căci nu ştiu ce fac. Ar trebuì să sosească odată timpul, când scrierile din Testamentul vechiu să fie traduse curat româneşte şi explicate după înţelesul autorilor săi, iar nu după presupunerile unor sfinţi Părinţi!

Ca încheiere zic că amândoi autorii (d-nii: Rusescu şi Isidor Ieşeanu) cu însufleţire şi cu temeinicie posibilă şi cu scopuri mai înalte au scris cărţile prezentate la concurs şi de aceea merită toată lauda şi recunoştinţa, dar nu le pot recomandà la premiul, la care au concurs.

Dr. S. Pușcariu, *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Lateinisches Element.* Heidelberg 1905.—*Raport de* **I. Bianu.**

S'au împlinit 37 de ani, de când răposatul A. de Cihac a făcut, la 1870, întâia încercare de a grupà, într'o lucrare sistematică, și de a explicà, după regulele științei, elementele lexice de origine latină din limba românească. Deșì Cihac nu erà filolog cu specială pregătire științifică, după starea științei din timpul lui, totuș cu multă stăruință și prin muncă privată de autodidact el și-a câștigat destule cunoștințe din cărțile școalei bune a întemeietorului Diez. Mânat de interesul viu pentru aceste studii, el a putut ridicà un adevărat monument limbii românești, pe care a învățat-o din copilărie în Moldova, unde tatăl său își trăise vieața ca medic și ca bărbat iubitor, cultivator și răspânditor de știință.

Lucrarea pe care a publicat-o acum doi ani despre aceeaș parte a limbii noastre d-l Dr. Sextil Pușcariu este o elocventă pildă, nu numai despre marele progres făcut de știința filologiei romanice și în deosebi a celei românești în cei 35 de ani trecuți între aceste două lucrări, dar și despre marea superioritate cu care se prezentă o lucrare făcută de un specialist pregătit în mod metodic și sistematic în cea mai bună școală față de lucrarea autodidactului, care merge mai mult pe ghicite și pe nimerite decât pe cărările metodei severe a științei.

Fruntașul filologiei romanice de astăzi, membrul nostru onorar, d-l W. Meyer-Lübke, profesor la Universitatea din Viena, a luat asupră-și direcțiunea unei *„Sammlung Romanischer Elementarbücher“*, care se publică la Heidelberg. Intre colaboratorii la această vastă publicațiune este și d-l Sextil Pușcariu, a cărui lucrare, prezentată la concursul nostru, a fost publicată în locul întâiu din seria a III-a: Dicționare.

In acest volum se condensează, pe 182 pagine, cu toate abreviațiunile și semnele convenționale de prescurtare, admise în lucrări de acest fel, explicarea a 1.947 cuvinte principale sau, cum se ziceà mai de mult, rădăcini, românești de origine latină, fiind natural vorba numai de cuvinte moștenite *ab antiquo* deadreptul din limba romană, iar nu de cele intrate mai târziu în limba românească pe cale culturală.

D-l Pușcariu a strâns în lucrarea sa rezultatele tuturor cercetărilor etimologice asupra elementelor romane ale limbii noastre, câte

s'au făcut de Români sau de străini, mai ales în acești din urmă 35 de ani de puternică desvoltare a studiilor filologice. Din părerile, discuțiile și rezultatele câștigate de alții, d-sa a ales în mod critic și a primit în cartea sa numai pe acelea pe cari le admite și le crede definitiv stabilite.

D-l Pușcariu s'a urcat însuș repede în cele mai înalte regiuni ale studiilor de filologie romanică și românească, ajungând la rezultate proprii, cari deschid orizonturi nouă în știința generală. Inainte de întocmirea acestui dicționar, a lucrat mult pe terenul etimologiei românești și, prin cercetări și rezultate proprii, a luminat originea multor cuvinte din limba noastră sau cu totul neexplicate sau greșit explicate înainte de dânsul.

Nouă cu totul și originale sunt, spre exemplu, explicările cuvintelor: *aștept, asmuț, anin, nămaie, arșiță, bec, brăcire (brăcie), buzumflat, bulz, ciață, sgrăbunță, caier, cățel (de usturoiu), căciulă, cautcat, cocean, curat, cumpăt, ciumă, cută, ciutură, deștept, des (*de dimineață), *descurc, depărtez, dărâm, dreptate, desfătez, zgâriu, screm, fărâmă, fraged, funigei, fumur, fulg, ghiară, ghiaba* (gheb), *azi, urdoare, leagăn, lis, mânz, mișună, mucegaiu, negură, nițel, neghină, naș, osânză, pânză, părângă, pisc, pururea, puchinos, răpăgă, rășchitoare, retează, înteți, rămășiță, lamură, rână, râncaciu, scălâmb, scuip, șuier, fost, subțioară, tușinez, sbier, înviorez, vioară, vultur* (vũltùr) și alte multe. Pe lângă aceste cuvinte din limba generală, sunt explicate în această lucrare, pentru întâia oară, un însemnat număr de cuvinte dialectale ca: *mărat* (ar.), *mulzare* (băn.), *mundă*, (ar.)*pănúcl'e* (ar.), *pap* (ar.), *picul'ŭ* (ar.), *pril'u* (mgl.), *purintă* (ar.), *sărińe* (ar.) și altele.

Fiecare cuvânt este explicat în forma lui fonetică și semantică, în toate dialectele românești, și este însoțit de toate formele aceleiaș rădăcini din toate limbile romanice în cari se află. De nenumărate ori se găsesc în lucrarea filologului nostru îndreptări de greșeli din filologia romanică.

De o deosebită însemnătate este în această lucrare arătarea și explicarea schimbărilor sensurilor unor cuvinte în cursul secolelor și pe vastul domeniu romanic.

Intr'o lucrare de acest fel sunt natural multe puncte contestate și discutate de specialiștii cari au studiat-o și au făcut asupra ei dări de seamă; numeroase puncte vor rămâneà iar să-și aștepte definitiva rezolvire din cercetările și studiile viitoare. De asemenea scăderi nu poate fi lipsită nici o lucrare de această categorie, al

cărei merit stă atât în felul cum se aleg şi se judecă în mod critic şi în conformitate cu starea ştiinţei de astăzi rezultatele cercetărilor altora, cât şi în partea de cercetări proprii, cari măresc lumina şi duc înainte ştiinţa.

Nu poate intrà în cuprinsul unui raport de natura acestuia de a arătà amănuntele lucrării şi de a apreţià detaliile tehnice din studiile etimologice ale d-lui Puşcariu.

In aceste amănunte au intrat însă un mare număr de filologi romanişti, începând dela fruntaşii H. Schuchardt dela Graz şi W. Meyer-Lubke dela Viena, M. Bartoli dela Strassburg şi G. Weigand dela Lipsca, până la cei mai tineri, printre cari Kr. Sanfeld Jensen dela Copenhaga. Toţi aceşti specialişti de frunte în filologia romanică şi românească, toţi au făcut elogioase dări de seamă despre lucrările etimologice ale d-lui Sextil Puşcariu şi în deosebi despre dicţionarul său etimologic. Unii laudă *ingeniozitatea* lui (Schuchardt), alţii admirabila lui *lărgime de vederi* (Bartoli), iar W. Meyer-Lübke zice *(Zeitschrift für oest. Gimn.*, 1907, p. 140 — 143) despre autor şi despre carte, că autorul «posedă cunoştinţele trebuincioase despre întreg domeniul limbilor romanice şi o deosebită aptitudine pentru studiul cuvintelor, aşà încât cartea lui nu numai reprezentă starea de astăzi a ştiinţei, ci o şi duce departe înainte.»

Secţiunea noastră şi, după propunerea ei, Academia Română, cunoscând şi recunoscând aceste calităţi ştiinţifice ale d-lui Sextil Puşcariu şi ale lucrărilor sale etimologice, l-a ales acum doi ani membru corespondent al acestei Secţiuni. Curând după aceea, Academia a recurs la pregătirea ştiinţifică, la aptitudinea specială dovedită şi la puterile de muncă ale tânărului nostru coleg, spre a duce dânsul la îndeplinire marea şi greaua operă de însemnătate naţională, care este Dicţionarul limbii române. Aceleaşi calităţi ştiinţifice ale studiilor filologice şi în deosebi etimologice au fost atât de mult apreţiate la Viena, încât din anul trecut, pe baza lor, d-l Sextil Puşcariu a fost numit profesor la catedra de limba şi literatura românească la Universitatea din Cernăuţi, ca urmaş al venerabilului nostru coleg d-l I. Sbiera.

Marea valoare a operei şi însemnătatea activităţii ştiinţifice a autorului ei nu ne lasă un minut la îndoeală, că se cuvine şi este cu dreptate ca d-lui Puşcariu să i se dea în acest an premiul Eliade-Rădulescu, la care concurează.

G. Silvan, *Pentru neatârnare.* Roman răsboinic. Ploeşti 1906.—*Raport de* **T. Maiorescu.**

Compoziţia d-lui Gh. Silvan: *Pentru neatârnare* pretinde a fi *roman răsboinic* şi menţionează ca ediţie de lux *12 exemplare jubilare*; dar în fapt nu este tocmai roman, este şi mai puţin istoric şi nu e de loc jubilar. Nu e tocmai roman, fiindcă stărue în precizarea istorică şi geografică a evenimentelor dela 1877 — 1878 şi dă fotografia reală a Regelui, a lui Osman Paşa şi a unui grup de marmoră cu reprezentarea Reginei ca «mama răniţilor». Este şi mai puţin «răsboinic», fiindcă priveşte răsboiul ca «cea mai fioroasă şi mai nenorocită dintre manifestările vieţii» (pag. VII), ceeace poate alcătuì un roman despre răsboiu şi contra răsboiului, dar nu un roman răsboinic. Şi nu este de loc «jubilar», fiindcă cea mai preţioasă amintire a jubileului domniei de 40 de ani este anume participarea armatei române la răsboiul de la 1877 — 1878, prin care ofiţerii şi soldaţii noştri şi-au arătat valoarea militară ca o dovadă a valorii naţionale. Despre aceşti ofiţeri însă iată cum vorbeşte de la început volumul în chestie:

Suntem în ajunul marelui asalt dat în contra Plevnei la 30 August 1877, ziua Impăratului Rusiei. Intr'un cort al armatei române se află mai mulţi ofiţeri de ai noştri, aşteptând «veşti grele din marele cartier». Şi acum cetim textual în capitolul I:

Să uite cugetele negre, ei încercau un joc de cărţi. In jurul unei măsuţe de brad, pe care abià puteau încăpeà grămezile de ruble şi de cărţi risipite, stau doi maiori, un căpitan şi un locotenent-colonel. Ei stau îngrămădiţi pe saci şi pe lăzi desfundate, aşezate unele peste altele, şi vorbiau tare, uneori silit. Voiau, par'că, să gonească prin veselia lor gălăgioasă, vedeniile urîte ce se furişau printre cărţi şi printre ruble.

La spatele jucătorilor stau în picioare, urmărind sborul cărţilor şi alunecarea repede a monedelor, câţivà tineri ofiţeri de ordonanţă.

In clipa aceea jucătorii se ridicară de la masă. Fiorii grijurilor nu le dădură pas să-şi urmeze jocul în linişte. In astfel de împrejurări, jocul lor erà mai de grabă un chin, decât un prilej de uitare...

Locotenentul-colonel îşi privì ceasornicul şi strigă, deodată, în mijlocul ofiţerilor gata să se împrăştie:

—«Ei, băieţi... Consiliul trebue să fi luat sfârşit...»

«Gata...?»

Glasul colonelului erà sugrumat de fiori. Chipul lui pălise. Voise să dea avânt tinerilor răsboinici, dar el singur simţì că nu erà în stare.

Cuvintele lui căzură ca o ploaie de ghiaţă pe sufletele ostaşilor. Câţivà îşi cercetară ceasoarnicele. Alţii încercară să surâdă..

Un singur căpitan, scund, rumen, cu ochii luminoşi, avù puterea să strige în mijlocul acestei tăceri friguroase:

—«Gata, domnule colonel . La moarte, ca şi la stos: cu inima veselă...!»

Colonelul îl bătù, mai mult din sentimentul datoriei, pe umeri:

«—Să trăeşti, Mărăcinene... Cu ostaşi ca tine, ţara nu piere..»

Dar n'apucă să sfârşească, şi ofiţerii făcură, toţi, o mişcare de spaimă.»

Căci în adevăr vine căpitanul Basarab din marele cartier şi le anunţă:

Mâine e ziua Ţarului, camarazi. Maiestatea sa doreşte să-i facem dar, de ziua lui, Plevna. Curaj!

Ofiţerii se grămădiră în jurul căpitanului Basarab, albi ca varul.

Vladimir (Sergiu) îşi făcù loc şi întinse mâna ofiţerului domnesc. «Eu sunt pus?» întrebă el liniştit, cu un cald zâmbet de resemnare pe buze. — «In a doua coloană, Vladimir», răspunse căpitanul cu durere.

Sergiu se trase înapoi, abătut şi slăbit. Chipul lui îşi pierdù roşeaţa.... sângele de pretutindini fugise, îngrozit şi îngheţat, la inimă. Incepù să-i vâjâie urechile şi lacrămile stau să-i năpădească printre gene . . . .

. . . .

Basarab cetì ordinul de luptă al armatei de Vest.

Corpul al IV-lea, sprijinit de rezerve, trebuià să iea parte la atac.

Şi ei făceau toţi parte din corpul al IV-lea!

Cetì, apoi, ordinul de zi al Generalului Cernat.

Intreg, ordinul, erà o osândă la moarte, în massă.

Dar erà o osândă atât de rece, atât de nepăsătoare, atât de sălbatică, în cât înfrigurà inima cea mai tare . . . .

. . . .

Când Basarab sfârşì, se făcù o linişte de moarte.

Căpitanul ridică de braţ pe Vladimir.

—«Dumnezeu să vă ajute, camarazi...» strigă el, ieşind din cort, cu capul în piept, apăsat de gânduri... «Să nădăjduim că mâine seară, ne vom întâlnì iarăş...»

Nimeni nu răspunse.

O parte din ofiţeri ieşiseră. Valter fugise, încă de când îşi auzise numele, spre a-şi pregătì oştenii.

Rămăseseră numai doi ofiţeri.

Amândoi se lăsară jos, pe grămezile de provizii răsturnate în mijlocul cortului.

Şi cu capetele strânse în palme, cu ochii îngheţaţi, pironiţi în întuneric, gândiau, pentru cea din urmă oară, la părinţii, la soţiile şi la copiii lor, lăsaţi în depărtări...

Se înțelege că, după o asemenea descriere a ofițerilor noștri, pretinsul roman istoric al d-lui Silvan cu titlul: *Pentru neatârnare* nu poate fi premiat de Academia Română.

PREMIUL ASOCIAŢIUNII CRAIOVENE.

M. Dragomirescu şi **Gh. Adamescu,** *Retorica, Poetica şi Literatura română modernă.* Bucureşti 1906. — Raport de **I. Bianu.**

Aceste trei volume sunt continuarea în sus, pe scara claselor secundare, a manualelor întocmite de acești doi autori — distinși profesori — pentru clasele inferioare, dintre cari unele au fost și premiate de Academie la 1903.

Inițiativa și originalitatea autorilor de manuale didactice este foarte mărginită, când materiile de învățământ sunt organizate sistematic în amănunțite programe analitice, cum trebue să fie și cum din fericire este acum și la noi. Intr'o asemenea stare de lucruri, calitățile sau scăderile manualelor didactice pentru învățământul elementar de literatură stau aproape numai în nimerita și priceputa alegere a materialului didactic și în exactitatea micilor definițiuni, explicări și note, cari însoțesc acest material.

Autorii noștri au amândoi atât cultură literară superioară, cât și experiență didactică prea îndestulătoare pentru lucrări de această natură. Lucrările lor sunt din această cauză foarte bune manuale didactice și merită premiul didactic al Asociațiunii Craiovene.

Iuliu Birou, *Carte de compunere pentru şcoalele primare în două cursuri concentrice.* Cursul I, Oraviţa 1902, Cursul II, Lugoş 1902. — *Raport de* **I. Bianu.**

Pentru a treia oară se prezentă această carte la concursul premiilor Academiei. Intâia oară a fost prezentată la premiul *Lazăr* din 1904 și d-l coleg Bogdan i-a arătat defectele printr'un amănunțit raport (*Anale,* p. 414), deși ar fi trebuit să fie înlăturată dela concurs, ca neintrând în competența acelui premiu, destinat anume pentru lucrări de natură științifică. A doua oară a fost prezentată la marele

premiu Năsturel de 12.000 lei din 1905, când natural a fost înlăturată, ca fiind prezentată în neştire la concursul numitului premiu. Acuma, a treia oară, se prezentă la premiul didactic Craiovean.

In raportul din 1904 d-l Bogdan a arătat în amănunte insuficienţa culturii autorului şi necunoştinţa limbii, din care cauză cărţile sale sunt pline de cele mai nepermise greşeli şi prin urmare, în ce priveşte folosul lor, cu totul neaplicabile în şcoala primară.

Din acest motiv, la stăruinţa autorului de a fi printre concurenţii la premiile Academiei cu această carte, trebue să răspundem şi noi cu stăruinţa de a-i refuză premiul.

Ana Conta-Kernbach, *Elemente de metodică.* Iaşi 1905. — *Raport de* **T. Maiorescu.**

Unul din bunele manuale de şcoală asupra mult desbătutelor chestii de metodică în învăţământul primar, clar şi cuprinzător, cu toată scurtimea lui, şi cel mai vioiu îndemn pentru un învăţător inteligent.

Intreaga materie a metodicei elementare a putut fi rezumată în puţinele pagine ale cărţii şi e însoţită de observări practice, luate din experienţa proprie a autoarei. Regulele date şi observările făcute se referă la lecţiile de limba maternă, de aritmetică, de geometrie, de geografie, de istorie, de învăţământ intuitiv, de ştiinţe şi de religie

Ele se termină cu instructivul capitol asupra aşă numitelor «Dexterităţi», caligrafia, desemnul, muzica, gimnastica, lucrul de mână.

Asupra unora din numeroasele reflecţii ale autoarei, părerile vor fi diferite, şi d. e. multe se pot zice în contra criticei făcute naraţiunilor din vechiul Testament, introduse (după noi, cu drept cuvânt) în programul de religie al clasei a II (pag. 86), sau în contra pretinsei absolute nevinovăţii a muzicei, care nu ar da loc la «nici o suggestie pătimaşă», la «nici o îmboldire vătămătoare» (pag. 104).

Se poate zice asemenea, că «subiectivitatea», de care vorbeşte autoarea în prefaţă şi pe care caută să o motiveze, dă vioiciunii sale un prea mare avânt şi o împinge uneori la expresii ca «prost gust», «mijloc stupid», etc. Dar fiindcă, şi în aceste cazuri fondul criticei este îndreptăţit şi de altminteri toate observările sunt izvorîte din tendinţa de a face propria experienţă roditoare şi pentru alţii, întâmpinările de mai sus nu sunt de natură a micşoră valoarea totală a lucrării. Această valoare rezultă din fiecare pagină a cărţii,

şi ca dovadă se cuvine să terminăm raportul de faţă cu citarea câtorvà alineate, din cari să se vadă modul de a judecà şi de a scrie al d-nei Conta-Kernbach. Le aleg dela paginele 89 — 94, în cari autoarea vorbeşte despre «dexterităţi», mai ales despre cântecul, gimnastica şi lucrul de mână în şcoala primară:

Dexterităţile sunt îndeletnicirile cele mai apropiate de felul de a lucrà al copilului, aş puteà adaoge al omului incult în genere . . . Ele sunt ocupaţiuni în cari muşchii lucrează alături cu inteligenţa şi cari satisfac o pornire sufletească prea adesea neglijată sau chiar înnăbuşită, *trebuinţa de a produce, de a exteriorizà cele gândite*, de a creà, într'un cuvânt, dacă această vorbă nu ar fi prea pretenţioasă pentru cazul de faţă. In orice dexteritate activitatea predomnitoare e aceea a simţurilor.

Dexterităţile pot aveà o mare utilitate practică. Ele uşurează învăţarea unei meserii; lucrul de mână al fetelor poate contribuì la buna stare a gospodăriei şi a familiei; dexterităţile pot deşteptà şi direcţionà gustul spre lucrări practice, industrii şi meşteşug, gust care e cel mai preţios ferment în propăşirea economică a unei ţeri.

. . . .

In ce priveşte educaţia morală, dexterităţile, contribuind la buna noastră stare organică, contribuesc şi la buna şi egala noastră dispoziţiune sufletească; dându-ne posibilitatea de a cheltuì zi cu zi energia toată de care dispunem — când mai avem, şi cuminţenia de a nu cheltuì mai mult decât avem în fiecare moment dat, ele ne cruţă de plictiseală şi deci de prilejul de a fi nesuferiţi celor cu cari venim în contact zilnic. Dexterităţile sunt multiple izvoare de plăcere, de distracţie, iar omul, când râde, e mai puţin primejdios pentru semenii săi. Ele mai pot înrâurì şi naşte sentimente sociale, cari la un moment dat devin un derivativ puternic, un sprijin în stăpânirea pornirilor protivnice. Infine, prin faptul că pun în joc simţurile, dexterităţile ne dau o sumă de sensaţii subiective, ne fac cunoscut nouă *pe noi înşine* şi cu aceasta ne dau şi *putinţa* şi *impresia* de *stăpânirea noastră asupra noastră*. Şi ce însemnat rol nu are această stare sufletească în educaţia voinţei!

Se observase de mult că gimnastica şi sporturile dau omului *încredere în sine*, siguranţă şi hotărîre, energia de a urmărì cu stăruinţă o ţintă, şi că ele sunt cel mai bun remediu în contra timidităţii. Dacă remediul acesta nu e tot atât de eficace pentru toţi, nu e mai puţin cert că el ne dă în mare proporţie stăpânirea nervilor. Şi aceasta nu e puţin.

. . . .

Pentru învăţător în fine dexterităţile au o nouă valoare. Cu ele putem cunoaşte mai bine decât cu orice alt obiect de învăţământ particularitatea, *individualitatea sufletească* a fiecărui copil. Ele sunt, cred eu, *cel mai bun instrument de cercetare psicologică*. Activitatea intelectuală este o lucrare prea fină pentru a se lăsà analizată de către oricine, pe când deosebirile de la individ la individ, bătătoare la ochi dela cele mai simple sensaţii primite şi cari sunt temelia oricărei diferenţieri intelectuale ulterioare, se lasă uşor observate. Iar întreaga activitate pedagogică trebue să se razeme pe cunoaşterea amănunţită a fiecărei individualităţi şi în special a *mijloacelor de asimilare*, de *îmbogăţire sufletească*, particulare fiecărui copil.

Cele zise şi citate mai sus ne autorizează a vă propune premierea manualului d-nei Ana Conta-Kernbach.

Gh. N. Costescu, *Educaţiune şi învăţământ. Vol. I. Metodica limbii române.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **T. Maiorescu.**

Sub titlul de mai sus, d-l Costescu, director de şcoală primară în Bucureşti, publică volumul I al unei întinse lucrări despre: *Educaţie în învăţământ;* celelalte două volume sunt date—după specialitatea lor—în cercetarea altor raportori.

Volumul cu *Metodica limbii române,* rămas în sarcina subscrisului, cuprinde o parte teoretică asupra scris-cetitului, a exerciţiilor intuitive, a memorizării, a gramaticei, a compoziţiei şi a treptelor formale şi o parte practică, în care se dau 46 probe de lecţiuni, sub titlul de «primele săptămâni ale anului şcolar», se analizează predarea abecedarului, a cetirii, a gramaticei, a ortografiei, a punctuaţiei, şi se adaog la sfârşit exerciţii de compoziţie.

Lucrarea d-lui Costescu este aşà de voluminoasă, fiindcă se ocupă de foarte multe amănunte, luate pe ici, pe colo, din îmbelşugata literatură asupra învăţământului elementar.

Materia tratată este astăzi din cele mai cunoscute, desbătute şi redesbătute, astfel încât meritul unei asemenea compilări ar sta mai curând în calitatea alegerii şi în precizia expunerii decât în cantitatea compilării. Aici însă d-l Costescu, după părerea noastră, lasă mult de dorit. Stilul este încărcat, fraza declamatorie, expresia exagerată şi cartea se abate adeseori spre chestii eterogene, cari par a trece peste competenţa autorului.

De Jacotot spune (pag. 40), că «erà un *personaj,* despre al cărui nume nu se auzise până pe la 1818 *pe ogorul didactic,* dar pe care filozofia şi pedagogia aveau să-l *înnumere* printre genialii lor

gânditori» şi că «ştià de toate, se pricepeà în multe, erà un nou Jean Pic de la Mirandole.»

De unde genialitatea lui Jacotot în filozofie? Şi ce caută aici Pico della Mirandola? Iar dacă are cevà de căutat, de ce-l numeşte d-l Costescu pe franţuzeşte Jean Pic de la Mirandole, pe când el e Italian?

La pag. 64 se citează banalităţi ca acestea: «Cetirea înalţă sufletul, a spus Voltaire, iar Fénelon rostià acum câtevà veacuri *sublimul* adevăr: urîtul, care chinue pe unii oameni chiar în mijlocul plăcerilor, este necunoscut celor deprinşi să se ocupe cu cetirea.» O asemenea cugetare din cele mai obişnuite, de mult cunoscută din Cicero (d. e. din cap. 7 *pro Archia*) şi din Seneca (d. e. din *Epist.* 84 către Lucilius), d-l Costescu o califică de sublim adevăr al lui Fénelon, iar pe Fénelon îl citează ca fiind de acum câtevà veacuri, după ce vorbise de Voltaire, par'că între Voltaire şi Fénelon ar fi te miri ce mare deosebire de timp.

Pe aceeaş pagină «gustul de cetit» se numeşte «piatră nespus de preţioasă în cultura omului» — gustul o piatră în cultură! Iar în prefaţă, la pag. 5, se zice că «şcoala primară este solida piatră de fundament, pe care s'a înălţat şi deapururi se va înălţà somptuoasa clădire a puterii de vieaţă a noroadelor.»

D-l Costescu se extaziază şi înaintea unui *deus minorum gentium* ca Jules Simon: îl numeşte «eruditul filozof şi vestitul ministru de instrucţiune al Franţei» (pag. 5) şi citează «autoritatea lui de învăţat şi şef al culturii din focarul celei mai înalte civilizaţiuni.» Acest *şef al culturii* nu a fost în filozofie decât un repetitor pasiv al eclecticismului lui Cousin, şi nimeni nu i-a atribuit vreo valoare în această privinţă, iar ca ministru a rămas contestat din cauza versatilităţii opiniilor lui. Imaginea i se desăvârşeşte printr'o recentă notiţă din memoriile cancelarului Hohenlohe, unde (la pagina 188 din volumul II) este citat ca iezuit.

In ce chestiuni se amestecă d-l Costescu! Şi unde vrea să-şi ducă cetitorii!

Dar asemenea excursii în regiuni străine par a fi rezultatul iluziilor ce şi le face autorul despre menirea institutorului primar. «Invăţătorul sau institutorul român», ne spune la pag. 6, «pe a cărui seamă este lăsată *deşteptarea gloatelor*, are marea misiune de a formà generaţiunea viitoare. Invăţătorul trebue dar să fie un *om cult în toată puterea cuvântului, în curent cu tot ce s'a gândit* despre diferitele probleme de educaţie.»

Cu asemenea pretenţii ale d-lui Costescu se încurajează numai pseudoeruditia şi semicultura, cari sunt mai rele decât ignoranţa, în deosebi când d-l Costescu şi alţii ca d-sa mai atribue învăţătorului şi misiunea de a desfăşurà o întinsă activitate «în afară de şcoală, spre a sparge ceaţa de groasă ignoranţă a celor vârstnici!»

Din cele citate rezultă dela sine concluzia acestui raport în ceeace priveşte premiul.

Iuliu Grofşorean, *Gràmatica română pentru şcoalele poporane.—Dialoage.—Scrieri pentru popor, No. 1—7.* Arad 1906.—*Raport de* **I. Bianu.**

In nepotrivire cu adevărul admis de pedagogie, că regulele gramaticale ale limbii materne se învaţă în şcoala primară din graiu viu, din cetit şi din scris, adică numai în mod practic, fără manual de regule teoretice, d-l învăţător Grofşorean, după ce «a meditat mult asupra acestei împrejurări» ne spune că «a ajuns la convingerea, că nu e cu putinţă a învăţà scrierea şi vorbirea corectă în şcoala elementară, fără a nu (*sic*) cunoaşte unele regul*i* gramatical*i*». De aceea a întocmit un mic manual de gramatică, care este o sistematică exemplificare a fenomenelor gramaticale şi sintactice.

Pe lângă acest manual de gramatică, harnicul învăţător a prezentat la concurs o culegere de «Dialoage», 12 la număr, cari toate formează o broşură de 100 pagine. Dialoagele sunt scrise cu tendinţe bune şi cu scopuri bine văzute. In ele ne arată vieaţa dela sate cu păcatele, greutăţile şi ispitele ei rele: beţia, corupţiunea politică şi electorală, negrija de şcoală; se discută asupra socialismului şi se combate, se arată iar răutatea rătăcirii «Pocăiţilor» sau «Nazarenilor»; se critică tendinţa sătenilor spre lux; se arată neînţelegerea între generaţia veche umilită şi obosită şi cea nouă gata de luptă, cu capul sus, pentru drepturi naţionale şi cetăţeneşti. Toate acestea sunt tratate în spirit bun şi sănătos şi spuse în limba înţeleasă de popor.

In acelaş spirit şi în acelaş fel sunt scrise şi cele 7 broşurele de «Scrieri pentru popor», în cari aceleaşi sfaturi se dau în expuneri scrise în formă de învăţătură.

Fără îndoeală că aceste scrieri mici şi uşor de cetit sunt de mare folos pentru popor şi este bine să aibă o răspândire cât mai mare. Ele nu pot fi însă premiate, căci nu sunt cărţi de şcoală, şi premiul Asociaţiunii Craiovene este anume destinat pentru asemenea cărţi.

A. Lupu-Antonescu, *Exerciţii gradate de gramatică* (diviziile II şi III rurale, clasele II, III, IV urbane; Etimologia pentru elevii clasei II, Sintaxa pentru ai clasei III secundare). Bucureşti 1904—1907. — *Raport de* **I. Caragiani.**

Cele 7 manuale de mai sus ale d-lui Lupu-Antonescu sunt aprobate de Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii publice şi introduse de mult ca cărţi didactice cu mult succes şi folos.

Aprobarea acestor cărţi arată că ele au fost găsite bune de Comisiunea examinatoare ca cărţi didactice, şi faptul că cele mai multe din ele au ajuns până la a XV-ea ediţiune arată că utilitatea lor a fost constatată. Şi nu se puteà altfel, căci autorul lor le-a lucrat după un plan foarte bine chibzuit, formând un ce întreg şi luând pe elevii dela clasa II rurală şi urbană până la a III clasă secundară incluziv, dând pentru fiecare din aceste clase regule cu exerciţii cât se poate mai multe şi potrivite vârstei şi înaintării lor gradate pentru a-i iniţià în învăţătura gramaticei române, a-i fortificà în cele învăţate, a-i pregătì pentru a înţelege mai departe partea etimologică întreagă şi sintaxa şi totodată a-i introduce mai uşor în teoria şi practica compoziţiunilor, puindu-le înainte modèle alese de diferite specii de compoziţiuni, modèle în cari, pe lângă stil şi limbă aleasă, elevii găsesc şi o sumă de cunoştinţe şi exemple de înţelepciune, de morală şi de devotamente pentru familie, pentru iubirea aproapelui, pentru religie şi pentru patrie, exemple luate în mare parte din istoria poporului român, mai cu seamă.

Pentru elevii claselor a II-a şi a III-a rurală şi ai claselor a II-a, a III-a şi a IV-a urbană, autorul, având în vedere că mulţi dintre ei, după terminarea acestor clase, nu vor aveà mijloace de a continuà mai departe studiile lor, ci îşi vor alege o ocupaţiune din vieaţa practică pentru existenţa şi viitorul lor, autorul, zicem, s'a îngrijit şi pentru ei; şi pentru a le fi util, a inserat în cărţile sale instrucţiuni şi formulare de scrisori cu diferite subiecte, de petiţiuni la diferite autorităţi, de corespondenţă comercială, de contracte, de chitanţe, de înscrisuri, de anunţuri, de telegrame şi altele de felul acesta, din cari au a face uz în vieaţa practică şi cu cari trebue să fie pregătiţi încă din şcoală.

Pentru aceste considerante, subsemnatul recomandă cu căldură cărţile de mai sus ale d-lui A. Lupu-Antonescu, spre a fi premiate cu premiul Asociaţiunii Craiovene de 1.500 lei.

Maior Al. G. Orleanu, *Adevăratele forme ale terminațiunilor de declinare române. Scoaterea acestor terminații (forma enclitică) dintre Părțile de cuvânt. Rațiunea desființării lui U mut.* Focșani 1904. — *Raport de* **N. Quintescu.**

După un asemenea titlu — credem destul de lung — se așteptà cinevà la o scriere cu oarecare desvoltare. Autorul ei totuș se mulțumește a-și tratà subiectul într'o broșurică de 13 pagine, cu care ambiționează premiul Asociațiunii Craiovene de 1.500 lei. Iată în câtevà cuvinte argumentarea sa.

Autorul, comparând terminațiunile de declinare latine *us, a, um,* cu cele române, *ul, a, ul,* găsește că nu e nici o deosebire între primele și secundele în ceeace privește pe *u,* ce apare între rădăcină și articol. «In adevăr — zice d-sa — Domin*us* și Domin*a* nu sunt Domn*ul* și Doamn*a* din limba noastră?»

Prin urmare «nefiind nici o deosebire în forme, nu poate fi nici în regule, și ca atare: ***Cuvântul articol va trebuì să se suprime din gramatica noastră, întru cât e vorba de declinare,*** afară de genetivul și dativul numelor proprii de bărbați.»(!)

Ul, ului, ului, ul, vor fi deci terminațiuni de declinare.

«Astfel *u* mut nu mai are ce căutà, nici după rădăcină, nici după articol.»

«Cu chipul acesta — după d-l Orleanu — *ul* rămâne terminație declinatoare», și . . . punctum.

Nu ar fi fost de dorit, Domnilor Colegi, ca d-l Orleanu, în loc de a se prezentà Academiei cu asemenea scrieri, să se țină mai bine de domeniul milităresc, în care — la gradul de maior — trebue să aibă competența cerută? Cu aceasta s'ar fi conformat înțeleptului precept german: «Schuster, bleibe bei deinen Leisten.»

Ion Suchianu, *Carte de cetire pentru clasa I secundară.* București 1906.—*Raport de* **A. Naum.**

Cartea de cetire pentru clasa I-a secundară, pe care d-l Ion Suchianu o trimite spre premiere la premiul Asociațiunii Craiovene, se compune din 171 de pagine cu 72 de bucăți alese, cea mai mare parte din autorii români moderni, iar unele narațiuni traduse.

Meritul principal al unei asemenea lucrări stă totdeauna în nimerita alegere a bucăților și limpedea lor interpretare. Sunt în acest volum bucăți potrivite pentru școlari din clasa I-a secundară.

Nu mă pot împăcà cu ceeace a făcut d-l Suchianu, pe alocuri: întâiu, în unele bucăți luate din cărțile de cetire vechi, d-sa a refăcut limba. Cred că nu stă în puterea noastră a schimbà limba.

Ar fi fost mai bine să lase bucățile acelea cu forma lor. Asemenea, din multe poezii și bucăți de proză a prescurtat mult, din care cauză înțelesul nu rămâne întreg.

Lucrarea sa, afară de aceste mici observații, este bună, dar prea mică pentru a o recomandà spre premiere.

Ion Suchianu, *Etimologia pentru clasa II secundară*. București 1905.— *Raport de* **A. Naum.**

D-l Ion Suchianu aduce spre premiere la premiul Asociației Craiovene de 1 500 lei o *Etimologie*, pentru clasa a II-a secundară, cu numeroase exerciții și câtevà bucăți de cetire, carte aprobată de Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii publice.

Cartea aceasta se compune din 176 de pagine și e lucrată după o bună metodă și cu destulă lumină în expunere.

Materia mi s'a părut foarte potrivit desvoltată, ba chiar, autorul, cu dreptate, tinde a nu împovărà mintea școlarilor, nici a le obosì memoria prin prea multe regule și amănunțimi. Este sigur că autorul și-a perfecționat metoda prin o lungă experiență și și-a înșirat materia strict numaĭ cât trebue clasei a II-a secundare.

Ion Suchianu, *Carte de cetire și compoziție*. București 1903.—*Raport de* **A. Naum.**

Cartea de cetire și compoziție pentru clasa IV secundară, pe care d-l Ion Suchianu o prezentă la premiul Asociației Craiovene, este un volum de 488 pagine.

Ea este împărțită în 3 părți: Partea I cuprinde bucăți foarte caracteristice din scriitorii secolului XIX: Alecsandri, Odobescu, Gr. Alexandrescu, Eminescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc, Bălcescu, Delavrancea și alții. Astfel, după fiecare model, care servește pentru scoaterea regulelor de stilistică, se fac observări și explicații. Observațiile conțin o sumă de cunoștințe literare, variate și trebuitoare școlarilor. Explicațiile ne dau toate chestiunile de stilistică, tratate într'un chip limpede și precis, întovărășite de numeroase exemple luate din autorii noștri contimporani și de citații și precepte din

clasicii latini şi francezi. Apreţierile literare sunt totdeauna drepte şi cumpătate.

Trebue să adaogem numeroasele scheme şi planuri de compoziţie, toate bine alcătuite.

Partea II a acestei lucrări cuprinde alfabetul cirilic şi multe bucăţi literare, tipărite cu aproape toate alfabetele cirilice, începând dela cel cu 28 de slove până la cel cu 40.

Partea III cuprinde stilul epistolar. Şi aici găsim câtevà scrisori din marii scriitori străini şi naţionali.

Lucrarea d-lui Ion Suchianu ne-a lăsat impresia unui foarte bun şi foarte folositor manual de şcoală, scris limpede şi curgător, care va fi învăţat cu plăcere de către şcolari. Netăgăduit că această lucrare e cea mai bună dintre scrierile didactice ale autorului.

Drept care şi recomand cartea aceasta pentru premiere.

Al. Valeriu, *Lecţiuni de logică.* Iaşi 1905.—*Raport de* **T. Maiorescu.**

Lecţiunile de logică ale d-lui Valeriu sunt scrise «în conformitate cu programa analitică pentru cursul secundar», care este şi reprodusă în primele pagine ale cărţii.

In aceste limite, lucrarea se arată bine alcătuită. Explicările sunt destul de clare, metoda de a trece dela analiza exemplelor la formarea noţiunilor şi a regulelor e nimerită pentru începători, iar exemplele sunt în parte luate din literatura română.

Până aici «Lecţiunile» d-lui Valeriu merită laude.

Avem însă câtevà rezerve de făcut. La începutul metodologiei, unde se vorbeşte de «împărţirea ştiinţelor», se citează şi se explică pe scurt (pag. 89 şi 90) sistemele lui Bacon, Ampère, Auguste Comte şi Herbert Spencer; printre ele figurează deodată şi «sistemul d-lui Xenopol». Oricât de «al nostru» ar fi «istoricul şi cugetătorul A. D. Xenopol», cum îl numeşte d-l Valeriu, întâmplătoarea părere necontrolată a d-lui Xenopol despre împărţirea ştiinţelor nu se cuvine să figureze printre cunoscutele şi aprofundatele sisteme citate mai nainte.

Asemenea credem că nu se cuvenià să fie pusă în capul volumului «în loc de prefaţă» o scrisoare, care începe cu «Iubite Domnule Valeriu», sfârşeşte cu «Al d-tale I. Găvănescul» şi cuprinde la mijloc cuvinte de laudă pentru manualul d-lui Valeriu.

Felul cum se înfăţişează o carte de şcoală nu este nici el lipsit de oarecare efect educativ, şi ni se pare că tânăra generaţie de astăzi trebue mai mult îndreptată spre demnitate decât spre oportunism.

Fără a mai adaoge alte observări, conchidem că Secţia literară a Academiei — având să aleagă între numeroasele scrieri trimise la concurs—va preferì să premieze o lucrare expusă la mai puţine rezerve.

SECȚIUNEA ISTORICĂ.

ȘEDINȚA DELA 24 NOEMVRIE 1906.

Președința d-lui *D. Sturdza,* Vicepreședinte.

Secțiunea, întrunită conform art. 13 din Regulamentul premiilor, iea cunoștință de publicațiunile prezentate la concursul premiilor Năsturel, Adamachi și al Asociațiunii Craiovene din 1907, publicațiuni ce sunt a se examină de Secțiunea istorică.

Secțiunea procede apoi la împărțirea între membrii ei a acestor publicațiuni și rezultatul îl consemnează în următorul tablou:

La premiul Năsturel de 4 000 Lei:

Bud (Tit), Analele Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș, 1860—1905. Gherla 1906. . *D. Onciul.*
Burileanu (Constantin N.), Dela Românii din Albania. Buc. 1906. . . . . *A. D. Xenopol.*
Kogălniceanu (Vasile M.), Chestiunea țărănească. Buc. 1906. »
Popescu (C. A.), Pentru adevăr și cinste. Incercare asupra patologiei noastre sociale. Buc. 1906. . . . . . . *C. Erbiceanu.*
Predeanu (Econ. Stavrofor V.), Predici exegetico-morale. Buc. 1906. . . . . »
Tănăsescu (Const.) și Ștefan *Grigorescu,* Tocmelile agricole sub diferite legiuiri. Buc. 1906. . . . . *A. D. Xenopol.*

La premiul Adamachi de 5.000 Lei (divizibil):

Andronescu (Virgil P.), Organizația comunelor și provinciei Dacia Traiană. Constanța 1905. . . . . *Gr. G. Tocilescu.*
Botez (Eugeniu) și Nicolae *Kirițescu* (Locotenenți, acum Căpitani), Răsboiul pe Dunăre, vol. I. Buc. 1906. . *D. Onciul.*
Bengescu (George), Din vieața Maiestății Sale Elisabeta, Regina României. Buc. 1906. . . . . *D. Sturdza.*

Caian (Dimitrie F.), Istoricul oraşului Focşani. Focşani 1906. *I. Bogdan.*
Câmpeanu (Dr. M.), Incercare de psicologie militară individuală şi colectivă. Focşani 1906. . . . . *A. D. Xenopol.*
Christescu (George), Vrancea, poemă istorică. Focşani 1906. *At. Marienescu.*
Ciuchi (Locot.-Comandor C.), Istoria marinei române în curs de 18 secole. Constanţa 1906. . . . . *Gr. G. Tocilescu.*
Colescu (Leonida), Harta figurativă a produselor agricole, animalelor domestice şi pădurilor din România. Buc. 1905 . . . . *D. Sturdza.*
Dobrescu (Nicolae), Intemeierea mitropoliilor şi a celor dintâi mânăstiri din ţară. Buc. 1906. . . . . . . *C. Erbiceanu.*
Dumitrescu (Al. T.), Inceputul creştinării Românilor şi Alanii creştini dela Dunăre. Buc. 1906. . . . . . »
Eliade (Pompiliu), Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome premier. L'occupation turque et les premiers princes indigènes (1821—1828). Paris 1905. *I. Kalinderu.*
Erbiceanu (Vespasian), Tendinţele nouă în drept. Studii de drept civil şi penal. Iaşi 1906. . . . . *A. D. Xenopol.*
Ghica (Ion T.) şi Ion P. *Voinea*, M. *Stoian* şi C. *Dumitrescu*, Monografia comunei rurale Merenii de sus (judeţul Vlaşca). Buc. 1906. . . . . *D. Sturdza.*
Ghinea (Aurel N.), 40 ani de administrare a judeţului Vasluiu, cu anexă. Buc. 1906. . . . . »
Hazu (George), Invăţământul industrial în România. Buc. 1906. . . . . *Gr. G. Tocilescu.*
Holoney (Lucian), Principiile fundamentale de guvernământ parlamentar. Buc. 1906. . . . . *D. Sturdza.*
Michaelescu (A. M.), Primul an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Buşteni. Buc. 1905. *A. D. Xenopol.*
» Al doilea an de activitate al băncii populare «Gheorghe Lazăr» din Buşteni. Buc. 1906. . . . . »
Nicolaescu (St.), Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţerii-Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul XV şi XVI. Buc. 1905. . . . . *I. Bogdan.*
Păcăţian (Teodor V.), Cartea de aur, vol. IV. Sibiiu 1906. *At. Marienescu.*
Popescu (Locot. N. I.) şi Hugo *Friedman*, Dreptul penal militar şi procedura lui. Ploeşti 1906. . . . . *Gr. G. Tocilescu.*
Popovici (Căpitan Gh.), Omagiu lui Ştefan cel Mare. Constanţa 1905. *D. Onciul.*

Răşcanu (Petru), Istoricul învăţământului secundar. Iaşi 1906 . . . . *I. Bogdan.*

Sava (Inginer Eduard), Economia industriei transporturilor, vol. I, p. I şi II. Buc. 1906 . . . . *Gr. G. Tocilescu.*

Ştefulescu (Alexandru), Istoria T.-Jiului. Târgul-Jiu 1906. . *I. Bogdan.*

Voinescu (Benedict), Nouăle impozite şi nouăle legi financiare şi economice. Buc. 1906. . . . . *A. D. Xenopol.*

La premiul Asociaţiunii Craiovene de 1.500 Lei:

Clinciu (I.) şi M. *Dimitrescu*, Manual de istoria universală pentru clasa II secundară. Buc. 1904. . . . . *S. Fl. Marian.*

» Manual de istoria universală pentru clasa III secundară. Buc. 1903. . . . . »

» Manual de istoria universală pentru clasa V liceală. Buc. 1906. »

Costescu (Gh. N.), Educaţie şi învăţământ. Vol. III. Metodica istoriei şi geografiei. Buc. 1906. . . . . . . *D. Onciul.*

Filipescu-Tulbure (Natalia), Istoria veche a popoarelor orientale, a Grecilor şi a Romanilor. Buc. 1902. . . *S. Fl. Marian.*

» Istoria evului mediu şi modern. Buc. 1904. . . . »

» Istoria evului modern şi contimporan. Buc. 1903. . »

Kiriţescu (Const.), Instrucţie civică, drept uzual şi economie politică. Buc. 1906. . . . . *Gr. G. Tocilescu.*

Nicolescu (Miron), Curs de geografie economică. Asia şi Africa. Buc. 1906. . . . . *D. Onciul.*

ŞEDINŢA DELA 9 MARTIE 1907.

Având în vedere procesul verbal al şedinţei dela 24 Noemvrie 1906, prin care se arată că, procedându se la împărţirea cărţilor intrate la premii între membrii Secţiunii pentru a le cercetà şi raportà asupra lor, d-l *D. Sturdza* a fost însărcinat să facă raport şi asupra scrierii: Bengescu George, *Din vieaţa Maiestăţii Sale Elisabeta Regina României;*

Având în vedere că d-l Sturdza se roagă să fie descărcat de această sarcină, fiind prea mult ocupat;

— Secţiunea decide a se însărcinà d-l *C. Erbiceanu* cu facerea raportului asupra cărţii d-lui Bengescu.

ŞEDINŢA DELA 16 MARTIE 1907.

Secţiunea istorică a hotărît următoarele: Cărţile d-lor Clinciu şi Dumitrescu: *Manual de Istoria universală* s'au dat d-lui *Gr. G. Tocilescu*, pentrucă Părintele Marian este bolnav; iar cartea d-nei Filipescu-Tulbure: *Istoria veche şi istoria evului modern şi contemporan* s'a dat d-lui *D Onciul* spre a raportà asupra lor.

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1907

Sa procedat la cetirea rapoartelor privitoare la premiile anuale din 1907 şi s'au ascultat rapoartele prezentate de d-l *C. Erbiceanu* asupra următoarelor cărţi:

a) Asupra cărţii d lui A. Popescu: *Despre adevăr şi cinste*, prezentată la premiul Năsturel. Concluzia raportului este pentru nepremierea cărţii.

D l *D. A. Sturdza* propune amânarea votului, până la cetirea tuturor rapoartelor şi se admite.

b) Asupra cărţii d-lui N. Dobrescu: *Intemeierea Mitropoliilor ţerii*, prezentată la premiul divizibil Adamachi Raportul propune nepremierea cărţii pentru două motive: a) Că combate pe toţi predecesorii săi şi b) că nu admite ca motiv al descălicărni şi persecuţia religioasă din Transilvania şi nu aduce în text documentele din Acta Patriarchatus.

Asupra acestei lucrări, d-l *I. Bogdan* zice că ea corespunde cerinţelor metodei istorice, că autorul cunoaşte izvoarele, că părerea raportului asupra cărţii d-lui Dobrescu este părere personală, că dacă autorul n'a publicat documentele, el le-a citat însă, şi propune premierea. La acéastă părere se asociază şi d-l *Marienescu*. D-l *D. A. Sturdza* observă că nu e absolută nevoie a se reproduce în scriere şi textul documentelor şi că d-l Dobrescu poate fi şi de altă opinie. D-l *Gr. Tocilescu* zice că chestiunea e delicată, când raportorul conchide la nepremiere, iar Secţiunea propune premierea. Mai arată apoi că autorul nu citează izvoarele, de unde le-a luat, aşà zice: *Vitina — Măcin*, şi spune că d-sa este cel ce a probat cu mult înainte, că Vitina este Măcinul, pe când autorul se dă ca inventatorul acestei identificări. D-l *D. A. Sturdza* adauge că cartea e ştiinţifică şi că şi scriitorii cei vechi au căzut în eroare câte odată şi deci nu e o necuviinţă, când li se arată greşelile. D l *D. Onciul* susţine că autorul nu e ireverenţios către predecesorii săi, dacă le arată lipsurile.

— Secţiunea se pronunţă pentru premiare.

c) Se cetește raportul despre lucrarea d-lui Dimitrescu: ***Inceputul creștinării Românilor și Alanii creștini dela Dunăre***, prezentată la premiul divizibil Adamachi. Raportul conchide la nepremierea cărții.

— Secțiunea admite respingerea.

d) Se continuă apoi cu cetirea raportului despre: ***Predici exegetico-morale*** de Economul Stavrofor Predeanu, prezentată la premiul Năsturel.

— Secțiunea admite în unanimitate concluziile raportului, admițând cartea ca premiabilă.

e) Asupra scrierii d-lui Bengescu: ***Din vieața Maiestății Sale Elisabeta, Regina României***, Secțiunea istorică decide: «O carte privitoare la persoana Maiestății Sale Regelui sau a Maiestății Sale Reginei, cum și la membrii în vieață ai Casei domnitoare, nu se admite la concurs pentru premiile Academiei.»

ȘEDINȚA DELA 24 MARTIE 1907.

S'a procedat la ascultarea rapoartelor asupra cărților de premiat.

a) D-l ***At. Marienescu*** a cetit raportul asupra cărții: ***Vrancea, poemă istorică***, prezentată la premiul Adamachi de d-l Gh. Christescu. Raportul conchide la nepremierea cărții.

— Secțiunea admite concluzia raportului.

b) Se cetește raportul asupra scrierii: *Cartea de aur*, vol. III, de d-l T. V. Păcățianu, prezentată pentru premiul Adamachi. Raportul propune premiarea cu suma de 1.500 lei. D-l *Onciul* zice că cartea nu e decât o decopiere de acte și deci nu poate fi premiabilă. D-l ***Tocilescu*** spune că altădată Academia a premiat vol. II, și că actele publicate sunt din ungurește, iar nu românește, prin urmare are valoare cartea, pentrucă ea le face cunoscute acele acte tuturora.

— Secțiunea lasă în suspensiune hotărîrea.

c) După aceasta d-l ***A. Xenopol*** dă cetire raportului asupra cărții: ***Tocmelile agricole sub diferite legiuiri*** de d-nii Const. Tănăsescu și Ștefan Grigorescu, prezentată la premiul Năsturel.

— Raportul conchide la nepremierea lucrării și Secțiunea admite cu unanimitate aceasta.

d) Cetește apoi raportul asupra cărții: ***Nouăle impozite și nouăle legi financiare și economice*** de d-l Benedict Voinescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremiere și Secțiunea admite.

e) Se trece apoi la cetirea raportului asupra lucrării: ***Primul an de activitate al Băncii populare Gheorghe Lazăr***, și ***Al doilea an de activitate***, de d-l A. M. Mihăilescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul este pentru nepremiere și Secțiunea admite.

f) Se ceteşte raportul d-lui *Xenopol* asupra scrierii: *Incercare de psicologie militară individuală şi colectivă* de d-l Dr. M. Câmpeanu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la premiere şi Secţiunea admite.

g) După aceasta se ceteşte raportul asupra cărţii: *Curs de geografie economică* de d-l Miron Niculescu, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene.

— Sé conchide de raportor la nepremierea cărţii şi Secţiunea admite.

h) Se ceteşte raportul asupra lucrării: *Analele Asociaţiunii pentru cultura poporului Maramureşan* de d-l Tit Bud, prezentată la premiul Năsturel.

— Raportul propune nepremierea. Secţiunea admite de asemenea în unanimitate.

i) In fine se ceteşte raportul asupra scrierii: *Metodica istoriei şi a geografiei*, de d-l G. N. Costescu, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene.

— Raportul conchide că scrierea nu intră în categoria cărţilor de premiat şi Secţiunea admite.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1907.

a) S'a ascultat întâiu raportul d-lui *A. Xenopol* asupra cărţii: *Chestiunea ţărănească* de d-l V. Kogălniceanu, prezentată la premiul Năsturel. D-l *D. Onciul* zice: Cartea nu tratează în special chestiunea ţăranilor, ci desvoltă mai mult măsurile de îmbunătăţire şi altele. Conchide la nepremiere. D-l *I. Kalinderu* spune că o statistică completă, care să ne arate clar situaţiunea ţăranului nu există până acum. O anchetă agricolă serioasă nu s'a făcut încă. D-l *D. Onciul* adauge: Cartea nu tratează chestia ţărănească, ci mai ales mijloacele de îmbunătăţire. D-l *Gr. Tocilescu* zice: trebuesc studiate şi starea actuală şi măsurile de îmbunătăţire. A premià această lucrare acum, în împrejurările actuale, n'ar fi tocmai potrivit. D-l *D. Onciul* observă că actualitatea nu trebue să ne împiedice de a judecà valoarea internă a cărţii, mai adauge că partea teoretică este puţin tratată, pe când mijloacele de îmbunătăţire şi anexele sunt mai extinse.

— Se conchide la nepremiere şi Secţiunea admite.

b) D-l *A. Xenopol* ceteşte apoi raportul asupra cărţii: *Tendinţe noi în drept. Studii de drept civil şi penal* de Vespasian Erbiceanu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide că scrierea e de valoare şi merită a fi premiată şi Secţiunea admite concluziunile raportului în unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1907.

a) Se ascultă raportul d-lui *D. Onciul* asupra scrierii: *Istoria veche a popoarelor orientale, a Grecilor și a Romanilor*, de d-ra Filipescu-Tulbure, prezentată la premiul Asociațiunii Craiovene.

— Raportorul conchide la nepremierea cărților și Secțiunea admite în unanimitate.

b) Se ascultă apoi raportul d-lui *A. Xenopol* asupra cărții: *Dela Românii din Albania* de d-l Constantin N. Burileanu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportorul conchide la nepremiere și Secțiunea admite cu unanimitate.

c) D-l *I. Kalinderu* cetește raportul asupra scrierii: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle*, de Pompiliu Eliade.

— Raportorul conchide la premierea scrierii și Secțiunea admite cu unanimitate.

d) In fine d-l *I. Bogdan* cetește raportul asupra cărții: *Istoria învățământului secundar*, de d-l P. Rășcanu.

— Raportul conchide la nepremiare, iar Secțiunea cu majoritate de voturi admite concluziile raportului.

ȘEDINȚA DELA 29 MARTIE 1907.

a) D-l *I. Bogdan* cetește raportul asupra cărții: *Istoricul orașului Focșani* de d-l D. F. Caian, prezentată la premiul Adamachi.

— Secțiunea admite premierea.

b) Apoi d-l *I. Bogdan* cetește raportul asupra scrierii: *Istoria Târgu-Jiului* de d-l A. Ștefulescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Secțiunea decide a se premià și această lucrare.

Raportul d-lui D. Onciul despre: Censura cărților evreești în Moldova sub domniile regulamentare, de Radu Rosetti, — aprobat de Secțiune la 29 Martie 1907.

Memoriul de față conține ultimul capitol al memoriului prezentat mai înainte și admis de Secțiune. Autorul, separându-l ca memoriu deosebit, îl completează numai cu acte ce nu se aflau în anexele memoriului precedent. Actele adause, fiind de interes istoric, merită să fie publicate.

ȘEDINȚA DELA 31 MARTIE 1907.

S'au cetit rapoartele d-lui *D. A. Sturdza*, mai întâiu cel asupra scrierii:

a) Principii fundamentale de guvernământ parlamentar, de L. Holoney, prezentată la premiul Adamachi, și s'a conchis cu unanimitate la nepremiarea lucrării;

b) Apoi asupra lucrării: *Harta figurativă a produselor agricole, a animalelor domestice și a pădurilor din România* de d-l L. Colescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremierea ei și Secțiunea admite cu unanimitate.

c) S'a cetit apoi raportul asupra cărții: *Monografia comunei rurale Merenii de sus (jud. Vlașca)* de d-nii Ghica, Voinea și Dimitrescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremiere și Secțiunea admite.

d) In fine se cetește raportul asupra scrierii: *40 de ani de administrare a județului Vasluiu* de d-l Ghinea, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremiere și Secțiunea admite.

e) După acestea, d-l *Gr. Tocilescu* cetește raportul său asupra scrierii: *Invățământul industrial în România*, de d-l inginer Gh. Hazu și conchide la nepremiare.

— Secțiunea admite în unanimitate.

ȘEDINȚA DELA 2 APRILIE 1907.

a) D-l *Onciul* a cetit raportul asupra scrierii: *Răsboiul pe Dunăre* de d-nii Locot. Botez și Chirițescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremierea cărții și Secțiunea admite cu unanimitate.

b) Apoi d-l *Marienescu* a cetit a doua oară raportul asupra scrierii: *Cartea de aur*, de Păcățanu, prezentată la premiul Adamachi, și conchide la premierea cu 1.500 lei. D-l *Onciul* susține că e o simplă colectare de documente, traduse, și că nu-i strict istorică scrierea. D-l *D. A. Sturdza* zice că și colecțiunea are valoare, că pot fi utilizate acele documente, cari erau împrăștiate până acum și dar lucrarea poate fi premiabilă. D-l *I. Kalinderu* zice că prin scrieri istorice nu se înțeleg numai scrierile excluziv istorice, ci și colecțiunile de documente, și conchide a fi premiabilă.

— Secțiunea cu majoritate admite a fi premiabilă cartea.

ŞEDINŢA DELA 3 APRILIE 1907.

a) D-l *Gr. Tocilescu* a cetit raportul asupra cărţilor: ***Manualul de istorie universală*** pentru clasa a II-a şi a III-a secundare şi a V-a liceală de d-nii I. Clinciu şi M. Dimitrescu, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene.

— Raportul conchide la premierea scrierilor şi Secţiunea admite.

b) Apoi d-l *Tocilescu* ceteşte raportul asupra cărţii: ***Drept uzual şi economie politică*** de d-l C. Kiritzescu, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene.

— Raportul conchide la nepremiere şi Secţiunea admite.

c) In urmă d-l *I. Bogdan* ceteşte raportul asupra cărţii: ***Documente slavo-române*** de d-l St. Niculescu, prezentată la premiul Adamachi. Raportul conchide la nepremiere, iar discuţia se amână pentru şedinţa viitoare.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1907.

a) D-l *Gr. Tocilescu* a cetit raportul asupra scrierii: ***Dreptul penal militar şi procedura lui***, de d-l Locot. N. I. Popescu şi Hugo Friedman, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremierea cărţii şi Secţiunea admite.

b) S'a cetit raportul asupra cărţii: ***Economia industriei a transporturilor*** de d-l inginer Eduard Sava, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremiare.

c) In fine d-l *Tocilescu* ceteşte raportul asupra scrierii: ***Organizaţia comunelor şi Provinciei Dacia Traiană***, de d-l Virgil P. Andronescu, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremiare şi Secţiunea admite.

După acestea se discută asupra cărţii d-lui St. Nicolaescu: *Documente slavo-române*

— După o lungă discuţie, cartea se declară premiabilă de Secţiune, cu 5 voturi pentru, 1 contra şi o abţinere.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1907.

D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte raportul asupra cărţii: *Istoria marinei române în curs de 18 secole* de Loc.-Comandor C. Ciuchi, prezentată la premiul Adamachi.

— Raportul conchide la nepremierea cărţii, iar Secţiunea admite cu unanimitate.

— Cu acest raport Secţiunea şi-a terminat lucrările sale, rămânând a se procede la alegerea scrierilor premiabile.

ŞEDINŢA DELA 12 APRILIE 1907.

S'au ales în comisiune pentru premiul Năsturel din 1908 d-nii: *Gr. Tocilescu*, *A. D. Xenopol*, *At. Marienescu* şi *I. Bogdan*.

ŞEDINŢA DELA 14 APRILIE 1907.

Se discută asupra concurenţilor la Premiul Adamachi, pe cari Secţiunea îi va recomandà plenului. După consultarea prealabilă a membrilor, s'a decis ca cei ce au întrunit unanimitatea voturilor în Secţiune să se recomande, apoi să se delibereze şi asupra celor recomandaţi cu majorităţi. S'au exclus dela premiere concurenţii cari au mai fost premiaţi altă dată de Academie. Pentrucă însă numărul admis de Secţiune a fost de opt, pe când Regulamentul Fondului Adamachi nu admite a se fracţionà suma de 5.000 lei în mai mult de 5 părţi, şi de altă parte fiindcă nici o fracţiune nu poate fi mai mică de 500 lei, Secţiunea, condusă de spiritul de dreptate şi conform Regulamentului Fundaţiunii Adamachi, a hotărît definitiv a recomandà plenului pentru premiere pe d-nii: 1) Erbiceanu Vespasian, cu 1.000 lei pentru cartea sa: *Tendinţe nouă în Drept*, recomandat cu unanimitatea voturilor; 2) Pompiliu Eliade cu 2.000 lei pentru scrierea sa: *Histoire de l'esprit public en Roumanie*, recomandat cu unanimitatea voturilor; 3) Dr. Câmpeanu, cu 1.000 lei pentru lucrarea sa: *Psicologia militară*, recomandat cu unanimitatea voturilor; 4) D. T. Caian, cu 500 lei pentru lucrarea sa: *Istoria oraşului Focşani*, recomandat cu majoritatea voturilor; 5) St. Nicolaescu, cu 500 lei pentru lucrarea sa: *Documente slavo-române*, recomandat cu majoritatea voturilor, iar unul dintre colegii noştri declară că lucrarea nu intră în categoria cărţilor pentru premiul Adamachi, nefiind scriere istorică, ci o ediţie de documente istorice.

ŞEDINŢA DELA 16 APRILIE 1907.

In urma demisionării d-lui *I. Bogdan*, Secţiunea a ales pe d-l *I. Kalinderu* în Comisiunea de 12 pentru cercetarea scrierilor ce vor intrà la concursul premiilor Năsturel din 1908.

Secţiunea, ascultând raportul d-lui *A. D. Xenopol* asupra manuscriptului înfăţişat la premiul Neuschotz: *Istoricul căilor ferate române*, pentru motivele arătate într'însul, nu este de părere a i se acordà premiul la care s'a prezentat.

Raportul d-lui A. D. Xenopol despre manuscrisul: Istoricul căilor ferate române.

Manuscriptul cu motto: *Prin ştiinţă la lumină* se înfăţişează sub o formă neobişnuită. Este alcătuit în cea mai mare parte din o lucrare tipărită, despre care însă o notiţă însoţitoare afirmă că nu a fost publicată. Cu toate acestea, în fruntea primei foi, aceea ce poartă titlul lucrării, se vede arătat că ea este extrasă din *Economia industriei transporturilor, volumele I—VI, completate şi adnotate.* Am cercetat atât la Bibliotecă, cât şi la librării, şi nu am dat de urma acestei lucrări care, cu toate acestea, prin întinderea ei, nu puteà fi trecută cu vederea în culegerile de cărţi.

Că lucrarea înfăţişată ca manuscris a fost extrasă în adevăr din volume tipărite, se cunoaşte de pe împrejurarea că paginaţia tipărită pe filele de tipar reîncepe în mai multe rânduri dela numărul 1. Aşà capitolul I, intitulat: *Constituirea reţelei de căi ferate române,* începe cu cifra 1, mergând până la 94, apoi urmează capitolul II, intitulat: *Exploatarea C. F. R.*, care se vede a fi luat din începutul altui volum, deoarece paginaţia iarăş începe cu No. 1 şi merge până la 44. Al treilea capitol: *Tarife şi trafic pe calea ferată* reîncepe iar cu No 1 şi merge până la 84. Aceste volume, din cari s'a extras partea din care s'a închegat manuscrisul, de care e vorba, nu au fost date toate publicităţii, ci numai volumul I sub titlul: *Economia industriei transporturilor în România* de inginerul Eduard Sava, I, Bucureşti 1906, un volum de 434 pag. (Paginele 1—94 din volum sunt identice cu acele din manuscris, 1—94), din cauză că lucrarea nu este încă sfârşită, căci chiar la pag. 84 din cap. III, cu care se încheie manuscrisul, autorul spune că «în partea economică a lucrării noastre, vom arătà prin diverse tablouri comparative toate tarifele de cereale în vigoare»; aceeaş referire la partea economică revine sub condeiul autorului de foarte multe ori, arătând-o pretutindeni ca o lucrare ce nu este încă făcută.

Lucrarea înfăţişată la premiul Neuschotz nu poate fi luată în băgare de seamă, fiindcă numele autorului este cunoscut, în contra dispoziţiunilor regulamentului.

Să cercetăm însă, fără a ne preocupà de valoarea lăuntrică a scrierii, împrejurarea dacă ea corespunde condiţiunilor impuse de Academie prin programul, pe care *Istoricul căilor ferate române* trebue să-l îndeplinească.

Manuscriptul înfăţişat este, cum însuş autorul arată, un extract de pe o lucrare mai mare, completată şi adnotată; cu alte cuvinte nu este o lucrare făcută în vederea premiului, ci o întocmire a alteia în vederea acestuia; de aceea şi completarea şi adnotarea este un adaos de din afară a unor părţi ce lipsiau în lucrarea originală şi cari nu alcătuesc, cu părţile tipărite, un tot organic şi pornit din o cugetare unitară. In toate părţile mişună note şi foi scrise cu mâna, cu trimiteri de steluţe şi parasteluţe, cari îngreuie cetirea, aşà că numai cu mare osteneală se pot urmări ideile, şi de câte ori eşti nevoit a revizuì în urmă ceeace ai cetit, pentru a-ţi da socoteală de sistemul expunerii, trebue refăcută din nou munca pricinuită de trimiterile prin steluţă şi de intercalările de text scris la cele tipărite, intercalări făcute uneori pe marginea sau în josul foilor tipărite, alte ori pe foi aparte.

Singură această împrejurare a alcătuirii manuscrisului, care contravine principiului pus în art. 19, al. 2 al regulamentului, că «manuscrisele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare», ar puteà să ne scutească de a merge mai departe cu cercetarea unui manuscript, atât de rău întocmit materialiceşte şi care îngreuează atât de mult urmărirea ideilor.

Dar trecând şi peste această meteahnă, să vedem dacă cuprinsul lui corespunde programului hotărît de Academie în publicarea premiului.

Unul din punctele de căpetenie ale programului erà, fără îndoeală, întrebarea răscumpărării căilor ferate, care trebuià precedată, cum o cere tot programul, de motivele cari au îndemnat Statul român a recurge la acea mare măsură economico-financiară. Noi credem că, dacă această întrebare nu trebuià să alcătuească partea de căpetenie a lucrării, de sigur că trebuià să i se încuviinţeze o luare aminte deosebită şi o întindere de hotare potrivită cu această însemnătate.

In loc de aceasta, autorul manuscrisului nu atinge aproape de loc pricinile de nemulţumire aduse de exploatarea căilor ferate române prin companii străine şi întrebarea răscumpărării, care nu se află tratată în volumul din care a fost extrasă această parte, o istoriseşte autorul în 6 (zic 6) pagine manuscrise, neatingând prin nici un cuvânt marea operaţie financiară îndeplinită cu acest prilej.

Cât despre întrebarea anume arătată în program: *Diferitele proiecte de răscumpărare anterioare celui adus la îndeplinire,* autorul se mărgineşte a o răfuì prin 3 rânduri, ce le-a adaus la pag. 28.

Această parte capitală a lucrării este absolut neîndestulătoare, ea nu corespunde de loc programului indicat de Academie. Această lipsă nu poate fi înlocuită de amănuntele în cari autorul intră, privitor la partea tehnică a exploatării căilor ferate, precum la numărul și felul locomotivelor, al vagoanelor, la atelierul de reparații, a siguranței exploatării, a accidentelor, a serviciului mișcării, a celui comercial, etc., etc., toate lucruri foarte bune și de folos pentru tehnica drumurilor de fier, dar cari nu intră în programul Academiei, care publicase premiul pentru *Istoricul căilor ferate în România și influența lor din punct de vedere economic, social și politic.*

Tot așà de puțin corespunde programului și cercetarea, cea de altfel bună și scrisă în cunoștință de cauză, a tarifelor de transport, care cuprinde mai bine de $^1/_3$ din totalul manuscrisului și care se îndeletnicește cu amănunte de prisos. Academia cuprinsese întrebarea tarifelor sub punctul III, «*Principiile de tarifare ale C. F. R. Criticele aduse sistemelor de tarife internaționale, locale, etc. Urmările lor comerciale*». Autorul în loc de a mărginì și a strânge întrebarea, așà ca ea să fie cuprinsă ca un tot organic în lucrarea lui, tratează materia tarifală în 24 de capitole, înecând cu totul idea principală urmărită de Academie în amănunte de prisos, precum bună oară: Tarife cu prețuri dela gară la gară (p. 190), Tarif comun, D. O. Etat Ouest-Nord-ceinture (p. 252), Mersul vagoanelor de mărfuri pline și goale (p. 220), Vânzarea și clasificarea cerealelor române și influența clasificării asupra comerțului de cereale (p. 256). Toate acestea pot fi chestiuni foarte interesante, dar nu au ce căutà în studiul *Istoricului căilor ferate române,* așà cum l-a cerut Academia.

In sfârșit influența economică, socială și politică a căilor ferate este iarăș înghesuită numai pe câtevà pagine, scrise cu mâna și adause la sfârșit.

Pentru acest motiv sunt de părere a se respinge manuscrisul dela premiul Neuschotz.

ȘEDINȚA DELA 17 APRILIE 1907.

Președința d-lui *D. Sturdza,* Vicepreședinte.

In comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul premiului Eliade-Rădulescu, din 1908, cu subiectul: *Domniile Române sub Regulamentul Organic până la 1848* se aleg d-nii *C. Erbiceanu, I. Kalinderu* și *D.*

Sturdza; în comisiunea premiului Adamachi din 1908, cu subiectul: *Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601* se aleg d-nii: *D. Onciul, Gr. G. Tocilescu, A. D. Xenopol;* iar pentru premiul Ion Kalinderu din 1908 cu subiectul: *Monografia unei comune rurale din România* se aleg d-nii: *C. Erbiceanu, Gr. G. Tocilescu* şi *A. D. Xenopol.*

ŞEDINŢA DELA 17 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *D. Sturdza,* Vicepreşedinte.

Secţiunea istorică şi-a constituit biuroul pentru anul viitor, alegând ca Preşedinte pe d-l *I. Kalinderu,* iar ca Vicepreşedinte pe d-l *D. Sturdza.*

Se fixează pentru premiul Eliade-Rădulescu din 1912 subiectul: *Starea Principatelor Române înainte de Domnii fanarioţi.*

PREMIUL NĂSTUREL.

Tit Bud, *Analele Asociaţiunii pentru cultura poporului român din Maramureş, 1860—1905.* Gherla 1906.—*Raport de* **D. Onciul.**

Cartea prezentată la premiul Năsturel de 4.000 lei cuprinde, după dedicaţie (pag. 3—4) şi introducere (pag. 5—7), sumarele şedinţelor şi ale adunărilor Asociaţiunii (pag. 7—135), statutele şi acte privitoare la înfiinţarea ei, activitatea ei (pag. 136—260), în urmă tabla materiei.

Cu asemenea cuprins, ea nu intră în categoria scrierilor ce pot fi luate în considerare pentru premiul Năsturel, conform actului de fundaţiune.

Constantin Burileanu N., *Dela Românii din Albania.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

Călătoriile făcute de d-l C. Burileanu la Românii din Albania sunt expuse aşà, că amestecă în descrierea drumului observaţnle culese de d-sa asupra poporaţiilor aromâne răspândite prin deosebite sate şi oraşe prin cari a trecut. Nu este un studiu asupra acelor Români, ci mai mult nişte culegeri de întipăriri. D-l Burileanu cercetează mai ales împrejurarea, dacă Românii din acele

părţi mai păstrează simţiminte naţionale sau dacă le-au părăsit pentru a se da în partea Grecilor; deplânge pretutindeni părăsirea în care Românii sunt lăsaţi faţă cu propaganda grecească, care propăşeşte pe fiece zi între ei şi-i întoarce dela naţionalitatea lor spre cea străină. In călătoria sa, d-l Burileanu a avut de luptat cu multe greutăţi în locurile absolut sălbatice prin cari a trecut, în cari, pe lângă o neîndemânare desăvârşită, vieaţa mai este pusă în primejdie a o pierde în fiece moment prin mişunarea hoţilor greci, albanezi, musulmani şi chiar valahi, cari umplu locurile, încât d-l Burileanu şi-a expus fără îndoeală persoana pentru a puteà cunoaşte pe aceşti fraţi ai noştri îndepărtaţi de noi, mai mult cu locul decât cu gândul, graiul şi chiar cu inima, căci de pretutindeni d-l Burileanu a auzit răsunând plângerile Românilor, că sunt prigoniţi şi apăsaţi de Greci, cari vreau să le răpească averea şi să-i schimbe în Greci.

Cartea d-lui Burileanu este fără îndoeală rezultatul unei osteneli meritorii şi este expusă cu căldură. Cetirea sa interesează în sine şi deşteaptă interesul pentru obiectul ce-l tratează.

Ne pare rău a găsì pe ici, pe colo, câtevà neologisme netrebuitoare, precum : deturnez, superfluu.

Cartea, deşi meritorie, nu credem că se cuvine a fi premiată.

Vasile M. Kogălniceanu, *Chestiunea ţărănească*. Bucureşti 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

D-l V. M. Kogălniceanu este un scriitor cunoscut pe tărâmul economiei naţionale şi mai ales în chestia ţărănească d-sa şi-a întins şi îşi întinde mereu cercetările sale.

In lucrarea pe care o analizăm, autorul caută să înfăţişeze o lucrare de sinteză în care să cuprindă în linii mai mari problemele ce le ridică greaua şi spinoasa chestie ţărănească.

D-sa începe, cu drept cuvânt, prin a se plânge de lipsa unei baze serioase pentru desbaterea acestei întrebări, precum ar fi o anchetă agricolă, care să reproducă în toate privirile datele statistice, fără de cari o cercetare a deosebitelor feţe ale acestei mari chestii nu se poate face în chip mulţumitor.

Alăturea cu d-l Kogălniceanu deplângem şi noi lipsa adunării elementelor trebuitoare spre a se puteà bine limpezì chestia ţărănească, căci cum voim să desbatem starea ţăranului, fără a o cunoaşte mai întâiu cu deamănuntul, pe toate feţele şi în deosebitele regiuni

ale ţerii? Necontenita trăgănare a anchetei rurale aduce o lâncezeală în măsurile ce se ieau în favoarea ţăranului, căci unii pretind că se află într'o stare de tot rea; alţii din contră, bazându-se pe oarecari cazuri individuale, arată că ei s'ar află în majoritatea lor în stare înfloritoare, şi aşà se tot mână lucrul din zi în zi, fără a se face altcevà nimic decât a se scrie şi a se declamà sau chiar a se luà măsuri, cari poate s'ar arătà tocmai nepotrivite cu nevoile ţăranului, dacă le-am cunoaşte cum sunt.

Ni se pare că este un adevăr mai presus de îndoeală, că nu se poate cercà îmbunătăţirea soartei ţăranului, până nu vom şti cum stă această soarte.

D-l Kogălniceanu se arată însă hotărîtul părtaş al unei nouă împroprietăriri a locuitorilor ce nu au pământ şi numai după ce se vor mai îndestulà în acest mod trebuinţele ţăranilor, după vreo 60—80 de ani, să se ajungă la restrângerea moştenirii ţăranului numai la un copil, iar ceilalţi să fie despăgubiţi băneşte, pentru a se împiedicà necontenita îmbucătăţire a părticelelor de pământ. Intemeindu-se nu pe date statistice sigure — deoarece asemenea date nu se cunosc, — ci pe ceeace d-sa crede mai apropiat de adevăr, d-l Kogălniceanu susţine că proprietatea mare e reprezentată prin vreo 5.000 de feţe, cari stăpânesc aproape îndoit pământ decât milionul de proprietari mici ce stau sub dânşii, şi această constatare îl face să exclame: Cum să nu se poată procede la o nouă împroprietărire! In această privire, d-l Kogălniceanu se înşală. Statistica dă, câtă este ea până astăzi, o câtime egală în întinderea proprietăţii mari şi celei mici, ambele cevà peste 3.000.000 de hectare.

Aici însă se pun mai multe întrebări, cari trebue cercetate înainte de a se ajunge la o încheiere. Mai întâiu oare numărul poporaţiei noastre ţărăneşti a crescut el aşà de tare dela 1864 până astăzi, încât cele 1.911.182 de hectare împărţite atunci să se fi nimicit prin prea marea lor împărţeală? Cum, toţi au avut aşà de mulţi copii, aşà încât nu le-a mai rămas nimic şi acuma avem iarăş o poporaţie de neproprietari de 468.502 oameni, iar de proprietari numai cu numele (dela $^{1}/_{2}$—3 hectare) de 420.674 de oameni? Cu alte cuvinte din 895.457 capi de familie ţărani numai 474.825 să aibă cevà pământ pentru a se puteà hrănì, iar alţi 409.000 să fie cu totul lipsiţi de pământ? Apoi în numărul acela de 895.457 intră şi răzeşii cu cifra însemnată de 240.615.

Nu ştim acei locuitori, cari nu au pământ sau au prea puţin, fac ei parte din răzeşi sau din foştii clăcaşi? Dacă ei fac parte din

ambele clase, în ce proporţii se întâmplă lucrul? Dar apoi se ştie oare ce au devenit pământurile cele numeroase neocupate de ţărani la deosebitele împroprietăriri, pământurile părăsite sau la cari nu au rămas moştenitori? Se ştie că toate aceste numeroase pământuri au fost luate de comună întâiu şi acum sunt date în arendă de Stat. In loc ca tot ele să fie împărţite la nouăle împroprietăriri se distrug tot moşii nouă şi se lasă acele pământuri pe seama Statului. Dar câte sunt aceste pământuri după judeţe şi după comune? Cine o ştie? Nu există o statistică a lor şi deci nu putem şti nimic.

Se tot cere împroprietărirea ţăranilor. Eu cred că părerea d-lui Kogălniceanu este greşită şi iată pentru ce: Când s'a făcut împroprietărirea la 1864, a fost o măsură dreaptă, căci trebuià să se arate că proprietarii acestei ţeri au fost nu numai cele câtevà mii de boieri ai ţerii noastre, ci şi massa poporului.

S'a mai urmat apoi, tot în executarea legii din 1864, cu împărţirea de pământuri însurăţeilor. Noi credem că era împărţirii pământului din partea Statului trebuià închisă şi că trebuià procedat pe altă cale la ridicarea condiţiunilor economice ale ţăranilor, căci Statul nu poate împroprietărì la infinit pe ţărani şi va venì un timp, când nu vor mai fi moşii mari de împărţit. E bine însă ca acest timp să fie privit ca sosit chiar de pe acum, pentrucă moşiile mari sunt un element neapărat în vieaţa economică a ţerii noastre care, fiind o ţară ce trăeşte din *exportul agricol*, nu se poate lipsì de agricultura mare.

Ţăranul nu ştie ce e cultura pământului şi a se da moşii la ţărani prin împărţeală, adică cu îndatorirea unei dări anuale, este cel mai rău sistem de îmboldire la o cultură mai îngrijită. Noi credem că regenerarea ţăranului nostru este numai în înlesnirea lui pe toate căile de a luà moşii în arendă şi de a se îmbogăţì pe această cale şi apoi cu *banii lui câştigaţi să-şi cumpere, dacă vrea, pământ şi proprietate*. Nişte pristavi rânduiţi de Stat pot să îndatoreze şi să înveţe pe ţărani a cultivà în chip raţional moşiile arendate lor, pe când a se îndeplinì această privighere la părticelele ţărăneşti este cu mult mai greu. Ţăranul, având apoi de plătit un câştiu mare, se va îngrijì de a-l adunà, încât ar fi o îmboldire a lui către muncă şi economie. Apoi este singurul mijloc de a scoate cu încetul moşiile noastre din mâna arendaşilor străini, căci nu este bine ca izvorul cel mai mare de producte al ţerii să fie stăpânit de altcinevà decât de băştinaşi.

In această încurajare a sătenilor a luà moşii în arendă, noi vedem nu numai deslegarea chestiei ţărăneşti, dar şi scăparea viitorului nostru economic.

Bine înţeles că obştirea unei asemenea întocmiri e treaba timpului. Deşi trebue puse toate puterile pentru îndrumarea şi cât mai repedea întindere a acestei măsuri, nu ne putem oprì numai la ea, pentru îmbunătăţirea soartei ţăranului, dar în această privire nici împroprietărirea din nou a sătenilor, sprijinită de d-l Kogălniceanu, nu poate fi întrodusă pretutindeni în aevea lucrurilor, căci, cum o recunoaşte d-sa însuş, «când se vorbeşte de împroprietărire, nu se poate înţelege decât acei ţărani, cari au cevà bani, cari să poată avansà cevà pentru loturile ce li se vor pune la dispoziţie. Aceşti ţărani, cari posedă o mică avere, nu sunt însă toţi ţăranii.»

Rămâne dar problema îmbunătăţirii soartei ţăranului întreagă, dacă o privim ca un rău ascuţit şi primejdios, care ar trebuì îndepărtat cât mai curând din organismul ţerii noastre.

Cu toate că celelalte observaţii ale d-sale, precum comasarea părticelelor ţărăneşti, crearea de fâneţe artificiale, îndulcirea contractelor de munci agricole, prefacerea şcoalelor rurale în mici şcoale de agricultură şi altele încă sunt foarte nimerite; teza d-sale fundamentală, împroprietărirea prin o nouă împărţire a proprietăţii mari, părându-mi greşită, sunt de părere că nu se poate încuviinţà premiul, căci în chestii privitoare la prefaceri sociale viitoare, trebue să căutăm a ne convinge pe cât se poate în cotro trebue împinse lucrurile, spre a încurajà pe acela ce ar puteà aduce binele şi a îndepărtà pe acela ce ar puteà sădì răul. Eu însă sunt adânc convins că ridicarea ţăranului nu va provenì din împărţirea de pământuri în proprietate, ci dela două măsuri mari şi urgente: 1) Revizuirea şi uşurarea tocmelilor agricole prin intervenirea Statului şi 2) Inlesnirea arendării moşiilor la ţărani.

Prin urmare nu suntem de părere că se poate încuviinţà premiul d-lui Kogălniceanu.

C. A. Popescu, *Pentru adevăr şi cinste. Incercare asupra patologiei noastre sociale.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **C. Erbiceanu.**

Această scriere nu este istorică şi nu trebuià distribuită Secţiunii istorice, ci celei literare. Dar fiindu-mi dată spre cercetare, îmi împlinesc datoria ce mi s'a pus. Cartea cuprinde VII capitole în întindere de 210 pagine.

Capitolul I, *Reformele prin imitațiune*, în care autorul justifică întroducerea reformelor noastre imitând pe străini și arată că noi am făcut aceasta împinși de necesitate, pentrucă nu aveam pregătit material pentru reformele ce am întrodus și am făcut bine împrumutând ori imitând pe străini (p. 1—12).

In capitolul II, *Bizantinismul nostru*, domnia-sa probează că este un efect istoric. In acest capitol arată că în toate straturile noastre sociale este un rest de bizantinism sau de decădere morală în toată activitatea noastră; nu găsește nimic bun în starea actuală, ci o necorectitudıne în toate afacerile civice și mai ales politice, ca lipsa de caractere statornice și de cinste. Clasa de jos, țăranul, mânată de lipsă și sărăcie, o va exploată pe aceasta, fiindcă știe că are a fi și ea exploatată: «In această întreprindere materială, zice d-sa, se rezumă toată dinamica psicologıcă a țăranului din trecut.» Iar despre clasa superıoară se exprimă: «Boierul a fost prin excelență și după ocaziune consumator (iar nu producător), depradator (ıar nu cooperator)». Conchide apoi: «Politicianismul se explıcă prin obstacolul pe care bizantinismul nostru îl opune la efectuarea legilor» (pag 12—26). In capitolul III, *Statolatria*, pe care autorul o definește așà: «Inţeleg prin statolatrie doctrina sau practica, după care orıce activitate socială, orice formă a vieții de Stat, trebue să fie produsă sau cel puţın controlată de Stat.» Se impută funcționarismului, că nu e conștient de datoria sa, ca să considere funcțiunea lui ca o datorie sacră, pe care să o îndeplinească cu zel și devotament și să nu o considere ca un beneficiu ori ca mijloc bun de traiu. Dar este încă departe tımpul, după părerea mea, când funcționarul Statului să aibă conștiință, că el este servitorul tuturor cu cari vine zılnic în contact, iar nu un om de afaceri personale. In acest al III-lea capitol, autorul dă pe față toate abuzurıle pe cari sunt capabili a le comite funcționarii Statului. Și cu toate acestea sunt şı funcționari demni și corecți în Statul nostru, model de zel și corectitudine (pag. 26—40). Capitolul IV tratează despre *Partidele politice*, și arată că partidele politice la noi n'au origını istorice, nici acțiuni fixate. Vorbește despre liberalism și conservatorism, a căror menire trebue să fie expresia regimului constituțional, tratează temperamentul politic și evoluțiunea partidelor noastre și arată în urmă care ar trebuì să fie funcțiunea politico-socială a partidului lıberal și care a partidului conservator (pag. 40—62). Capitolul V tratează: *Paralizia civică*. In acest capitol arată abuzurile politicianilor și abstenționalismul

cetăţenilor funcţionari, descrie tipul cetăţeanului şi dacă el are dreptul de a se abţineà dela mersul afacerilor politice; zice în fine că indiferenţa cetăţenilor provine din lipsa de cultură, şi arată şi mijloacele prin cari s'ar puteà îndreptà starea actuală (p. 62—77). In capitolul VI descrie *lipsa de cinste ori de moralitate.* Intre funcţionari şi Stat, zice, există un mandat şi spune cum trebue executat acel mandat de funcţionari. Vorbeşte de tirania şi corupţia funcţionarilor şi despre cauzele acestui abuz, despre concepţia greşită ce au despre Stat şi despre consecinţa acestei concepţii false. Tratează despre corupţia publică şi privată, în fine arată lipsurile ministrilor pentru a fi oameni politici în adevăratul înţeles al cuvântului (pag. 77—99). In ultimul capitol, VII, vorbeşte despre ce zic străinii despre noi, în special d-l Bellessort, asupra regenerării noastre ca Stat. Tratează despre necesitatea studiului istoriei din trecut pentru interpretarea prezentului şi necesitatea studiului istoriei contimporane. Constată lipsa de caractere şi lipsa iniţiativei învăţământului de a preparà cetăţeni cu caractere şi conştii de datoriile civile. Descrie în colori vii vieaţa privată, divorţul şi toleranţa conjugală. La urmă arată şi disoluţia spiritului religios şi pretinde o reformă în acţiunea Bisericii (pag. 99—186). In concluziune, autorul se exprimă aşà: «Cursul torenţial al unei evoluţiuni de jumătate de secol, care a ajuns să ne integreze naţiunea în afară (Unire, independenţă) şi înlăuntru (democratizare constituţională) trebue acum potolit; căci după integrarea de massă prin massă, urmează să se facă integrarea individului cetăţean în afară (prin autonomia personală sau libertatea politică) şi înlăuntrul său (prin deşteptarea unei conştiinţe).» Acesta e în rezumat cuprinsul cărţii.

După părerea mea, cartea «Pentru adevăr şi cinste» este de o însemnată valoare, mai ales că este întâia, cât cunosc, care tratează despre starea actuală a societăţii noastre— patologia noastră socială. Autorul în expunerea sa întrebuinţează multă rigurozitate logică şi cartea e scrisă într'un stil demn şi concis, cuprinzând strict cercetări patologice din societatea noastră. Cu toate acestea, cetitorul vulgar poate cu greu înţelege ideile sănătoase, pe cari le expune adesea autorul, prin teorii filozofice, asociate de termeni ştiinţifici. După mine, cetind atent scrierea, îmi pare că e o colecţie de articole publicate în timp şi cari acum sunt adunate şi imprimate într'o carte. Cu toate acestea şi în acest caz, cartea nu-şi pierde valoarea sa. Prin ea ni se descriu sincer lipsurile actuale din societatea noastră, nu ni se dau însă decât în parte şi remediile la

lipsurile ori boalele noastre sociale. Pentru a le vindecà trebue timp, cultură serioasă și educație mult îngrijită. Fără instrucție și educație serioasă nu vom aveà caractere tari civice, prin cari s'ar puteà realiză în societate *adevărul și cinstea.*

Eu nu sunt de părere că, chiar așà cum suntem în prezent, ar fi pentru viitor o situație desperată. Așà s'a întâmplat și la alte popoare, când din o semisclavie și barbarism, au trecut către libertate și autonomie. Admit din contră, că există încă în Statul nostru și acum oameni de adevăr și cinste și că aceia prin fapte și cuvinte vor luminà și pe ceilalți cu încetul. A aștepta realizarea imperativului categoric Kantist în societatea omenească pentru împlinirea datoriilor este o utopie, după mine. Dacă în jumătate de secol am ajuns unde suntem, unde vom fi peste o jumătate de secol, dacă vom păși pe calea pe care am mers cu toate lipsurile din trecut? Nu desper de viitorul bun al țerii, cu calitățile strămoșești pe cari le posedăm.

Cât despre premierea cărții, îmi pare că autorul este prea pesimist, prea Catone, în recensiunea ce face păturilor noastre sociale; pentru acest cuvânt nu o pot recomandà spre premiere, cu toată valoarea sa internă.

Econ. Stavrofor V. Predeanu, *Predici exegetico-morale.* București 1906. — *Raport de* **C. Erbiceanu.**

Cartea este voluminoasă, cuprinzând 739 pagine, format 8° mare.

Cuprinsul cărții constă din cuvinte bisericești pentru tot anul, în număr de 76, pentru toate Duminecile de peste an și sărbătorile împărătești, plus sărbătorile sfinților mai însemnați.

Lucrarea e destinată a servì de manual pentru preoții noștri, spre răspândirea ideilor creștine morale, la toate ocaziunile, când creștinii se adună în sf. biserici, la sărbători mari și Duminecile.

Este îmbucurător că se ivesc și în clerul nostru român bărbați de valoare cari, înțelegând înalta și nobila lor chemare, contribuesc a se răspândì în popor prin predici povețele necesare spre îndulcirea și alinarea suferințelor de tot felul, îndemnându-l prin deosebite moduri la înnobilare, cultivare și propășire spre mai bine, cu scop de a se atinge un grad mai mare de mulțumire sufletească pe acest pământ. Economul V. Predeanu a reușit pe deplin în planul său, sfătuind cu puterea graiului Scripturii și înduplecând țărănimea la practica virtuților evanghelice și îndepărtând dela ea, ca

dăunătoare, viţiile predominante astăzi în popor, ca beţia, certele, sfezile, ura, etc., etc.

Toate predicile sale sunt pline de îndemnuri morale şi autorul dovedeşte marea lor importanţă, punându-le alături cu viţiile contrare, din care comparare rezultă evident sublimul virtuţilor şi detestarea viţiilor. Cu chipul acesta, concluziile predicilor sale pot servì şi de o adevărată *Morală evanghelică.*

In partea exegetică autorul este foarte clar, eliminând terminii neînţeleşi pentru popor, preferind expresiile uşor pricepute, în locul celor ştiinţifice.

In câtevà cuvinte bine înţelese, dă explicarea locului greu de priceput pentru cel nedeprins, aşà că orice bun creştin pricepe pe deplin despre ce e vorba în evanghelia ce se comentează. Foarte adesea, în concluziile predicilor sale, autorul combate ori laudă deprinderile sau obiceiurile poporului, arătându-le dacă ele sunt sau nu în conformitate cu învăţătura evanghelică, cu bunul simţ şi cu demnitatea omului. Autorul îndeamnă mereu pe auditor la patriotism, spunându-i că ţara noastră, România, este, după cer, adevărata şi singura localitate destinată de Provedinţă neamului românesc şi că în ea zac osemintele eroilor ce au apărat-o în trecutul nostru.

Predicile Economului Stravofor V. Predeanu sunt toate împărţite în trei părţi. In partea I se desvoltă exordiul, ori introducerea în materie, condiţie cerută de elocvenţa bisericească, şi în care se anunţă în rezumat despre ce va fi vorba în acea predică. Urmează apoi nararea şi confirmarea, partea a doua; aceste părţi sunt contopite, iar aceasta a făcut-o înadins spre a evità extensiunea materiei predicei şi spre a se acomodà cerinţelor timpului, de a nu prelungì peste măsură predica, ceeace devine îngreunător şi pentru auditoriu şi pentru orator.

Nararea de ordinar este scurtă şi lămurită, iar confirmarea este bazată pe texte precise din sf. Scriptură, practica bisericească şi sfinţii părinţi.

Este laudabilă şi meritorie abilitatea Părintelui Predeanu pentru cunoaşterea precisă, apreţierea valoroasă şi îndemânarea cu care produce textele sf. Scripturi. Aceasta probează că e bine deprins în textele sf. Scripturi.

Partea a treia, concluzia, despre care am amintit şi mai sus, este o îndemnare vie şi puternică spre practica virtuţilor morale din vieaţa noastră zilnică, combătând viţiile, arătând primejdiile la cari

duce omenirea. Eu nu cunosc o carte de predici mai de valoare decât aceasta în biserica noastră română. Mai au încă o calitate aceste predici, că sunt scurte, acomodate şi ritualului bisericesc şi pentru public, că se pot ţineà în minte învăţăturile cuprinse în ele.

Cunosc personal pe autor, este un vechiu şi distins student al Facultăţii noastre de teologie, licenţiat, şi unul dintre clericii cei mai merìtoşi; în prezent este revizor ecleziastic în Eparhia de Argeş. Intrând în cler, n'a încetat a se ocupà singur. Chiar aceste predici sunt compuse după o serie de 14 scriitori străini, speciali în predici şi pe cari i-a consultat (cum spune la pag. 740 a operei sale).

Sunt dar concepute după spiritul şi cerinţele timpului. Limba este cât se poate de populară, curată şi clară, îndepărtându-se cu totul novismele şi terminii nepricepuţi de popor.

Pentru aceste cuvinte recomand pentru premiere Predicile părintelui Predeanu, cu toată căldura, pentru valoarea lor.

Const. Tănăsescu şi Ştefan Grigorescu, *Tocmelile agricole sub diferite legiuiri înainte şi după Regulamentul Organic.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Autorii spun în prefaţă, că au vrut să arate istoricul muncilor agricole din timpurile dinainte de Regulamentul Organic, sub acest Regulament şi sub legiuirile lui Ştirbei şi Gr. Ghica; speră că vor puteà acoperì în parte lipsa simţită de documente vechi, relative la această chestiune, cari, deşì cunoscute în mare parte, totuş fiind risipite prin diferite scrieri, nu au putut fi la îndemâna tuturora.

Se vede însă că autorii nu erau de loc pregătiţi, cel puţin pentru a atinge partea mai veche a întrebării ce voiau să trateze. Aşà ei spun: «Incepând din timpurile cele mai vechi, vorbind şi de aşezământul lui Mihaiu Viteazul, am căutat să arătăm cum locuitorii agricultori, cari aveau pământul lor, au devenit clăcaşi supuşi stăpânitorilor de moşii de atunci şi siliţi a primì învoelile ce li se făceau.» Autorii par a voì să atribue aşezământului lui Mihaiu Viteazul, care este pomenit numai printr'o singură frază în un document posterior (Radu Mihnea, 1613), căderea ţăranilor în stare de clăcaş — ceeace este o iscodire fără nici un temeiu, deoarece clăcăşia n'a fost opera unui om, ci a unor prefaceri sociale adânci, în legătură cu fenomene mari istorice ale Românilor, precum îngreunarea stării ţăranului liber, din cauza apăsării domniei, provocată însăş de apăsarea turcească, îngustarea şi apoi istovirea totală a pământurilor

domneşti, şi altele; iar Mihaiu Viteazul nu a înfiinţat clăcăşia, ci a consfinţit prefacerea ţăranilor supuşi (clăcaşi de mai târziu) în şărbi (rumâni), prefacere care iar se operase în urma unor apăsări a puterilor sociale şi căreia Mihaiu Viteazul îi dădù numai o consfinţire legală. Despre toate aceste mari probleme istorice, privitoare la clasa ţărănească, autorii nu au nici o idee, cu toate că aveau la îndemână Istoria Domniei lui Cuza Vodă, scrisă de mine, în care, în un capitol lung de aproape 70 de pagine, tratez pe larg această întrebare (1). Mai spun autorii, că claca s'ar fi aflat întâiu în Franţa, de unde s'ar fi introdus în Polonia şi de acolo la noi, ca şi când claca nu ar fi reieşit din înseşi nevoile poporului român, precum în alte ţeri răsărise din nevoile lor E un fenomen social de repeţire ce se întâlneşte aproape pretutindeni în timpurile de vieaţă grea şi apăsătoare pentru clasa de jos a poporului.

Despre cunoştinţele bibliografice şi de izvoare ale autorilor este caracteristică reproducerea unui loc din cronicarii Moldovei, referitor la domnia lui C. Duca, şi pe care autorii îl arată în notă ca reprodus din *Buletinul Moldovei* (Ce o fi acela?).

Despre urbarii, adică despre regularea raporturilor dintre boieri şi ţărani, privitoare la munca ce trebuiau să facă pentru stăpânii lor şi la îndatorirea acestora de a le pune la îndemână spre hrană pământuri pe moşiile lor, autorii nu pomenesc aproape nimic. Vorbesc numai despre hrisoavele lui C. Mavrocordat din 1746 în Muntenia şi 1749 în Moldova; mai amintesc apoi prin câtevà rânduri despre hrisovul lui Gr. Ghica, care a redus numărul zilelor de muncă la 12, şi despre condica lui Al. Ipsilanti din Muntenia; apoi sar de odată la Caragea şi încheie istoria veche, trecând în capitolul II la Regulamentul Organic. Toată istoria veche este cuprinsă în 18 pagine din 268 ale cărţii întregi, cu toate că în prefaţă arătau că se vor îndeletnicì mai ales cu partea veche dinainte de Regulamentul Organic.

Trebue să spunem autorilor, că istoria relaţiilor dintre proprietari şi ţărani, privitoare la tocmelile agricole, este mult mai bogată în fapte, şi că pentru a înţelege adânca schimbare făcută în gospodăria ţăranului prin Regulamentul Organic, este neapărat a se cunoaşte numeroasele urbarii anterioare, despre cari autorii nu

(1) Despre cunoştinţele istorice ale autorilor ne dă o dovadă învederată pomenirea lui Bogdan Dragoş ca întemeietor al Moldovei, nume iarăş închipuit şi combinat din al lui Dragoş şi Bogdan, cei doi întemeietori succesivi ai ţerii şi ai Statului moldovenesc.

ştiu nici că au existat. Aşà urbariul lui Grigorie Ghica din 1766, cel cu scăzământul la 12 zile, are încă şi multe alte prevederi ce trebuiau pomenite; acel al aceluiaş Domnitor din 1776, dat în urma unor stăruinţe foarte aprige ale boierilor, de a sporì zilele de muncă la 36; urbariul din 1805 al lui Al. Moruzi, care preface zilele în câtime de muncă; urbariul din 1828 al lui I. Sandu Sturza, care întăreşte urbariul lui Moruzi. Numai studiind această chestiune în documente, ar fi putut autorii să vadă cât se cereà ţăranului ca muncă şi totodată ce i se dedeà în schimb ca pământ, şi apoi trecând la Regulamentul Organic ar fi văzut că această legiuire a sporit munca, dar a îngustat pământul la mai puţin de $^1/_2$ din ceeace erà, lipsind pe ţăran de locul de păşune pentru vitele lui, din care se trage toată înrăutăţirea stării lui şi care este pricina fundamentală a îngreunării tocmelilor agricole din zilele noastre. Numai aşà autorii ar fi făcut istorie, adică ar fi explicat starea de faţă din desfăşurarea trecutului. Apoi trebuiau să arate autorii sub ce apăsare s'a făcut Regulamentul Organic, că boierii atraşi prin deschiderea porturilor Mării Negre şi prin frumoasele preţuri ce li se oferiau pentru grâne, înţelesese valoarea pământului şi ceruse reducerea întinderilor concedate ţăranilor prin actele de mai nainte.

Aceste lucruri par a licărì prin mintea autorilor, deoarece la p. 50 amintesc prin vreo două rânduri despre urbariul din 1805, de care nu pomenise nimic în capitolul I, despre întinderea de pământ însemnată pe care ţăranii o primiau dela boieri, despre scumpirea pământului şi îngustarea păşunilor, dar fără a pune aceste fapte în legătură, fără a le explicà unele din altele, fără a face, într'un cuvânt, operă de istorie

De altfel cartea d-lor Tănăsescu şi Grigorescu nu lipseşte de a aduce oarecari foloase. Cuprinde un număr însemnat de opise, regulamente, circulări, instrucţii, mai ales pentru aplicarea legiuirilor lui B. Ştirbei şi Gr. Ghica, şi dela 1866 încoace analiza şi reproducerea multor texte privitoare la muncile agricole — toate acestea însă nu pot să dea dreptul autorilor de a dobândì premierea din partea Academiei.

PREMIUL ADAMACHI.

Virgil P. Andronescu, *Organizaţia comunelor şi provinciei Dacia Traiană.* Constanţa 1905.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

D-l Virgil P. Andronescu, autorul scrierii de mai sus, este unul din tinerii licenţiaţi ai Facultăţii de litere din Bucureşti, care s'a aplicat cu predilecţiune la studiile epigrafice şi prin mici lucrări, cetite şi analizate în seminar, a atras atenţiunea profesorului. In scrierea de faţă, autorul a voit să dovedească că, deşi silit a lucrà într'o localitate lipsită de biblioteci, de mijloace absolut trebuincioase pentru asemenea îndeletniciri, totuş cu modestul capital acumulat, de pe când erà student, poate face ceeace a făcut. Mult nu este, şi nici îndestulător nu poate fi, întru cât a rămas străin de scrierile recente, cele mai multe greu de găsit chiar în bibliotecile capitalei, şi întru cât şi ca metodă şi ca expunere scrierea sa lasă de dorit. Autorul, dacă ar fi cerut sfatul şi ajutorul profesorului, la care a studiat epigrafia, ar fi găsit de sigur o călăuză şi mijloace de informaţiuni mai bune, procurându-ne în acelaş timp plăcerea de a puteà recomandà la premiere prima scriere în limba românească, care tratează în chip particular despre *Organizaţia comunelor şi provinciei Dacia Traiană.* I s'ar fi recomandat bunăoară ca, în loc de capitolul introductiv pe care l-a scris despre desvoltarea orăşenească, organizarea comunală, provincia, puteà să ne facă o expunere istorică mai strâns legată cu materia de tratat; ar fi evitat unele erori strecurate, probabil din nebăgare de seamă, ca bunăoară la pag. 47, unde se zice că Traian a transformat «noua cucerire într'o provincie imperială de *rang consular*», pe când la pag. 55, amintindu-şi mai bine cele ce învăţase dela profesor, zice că numai cu sporirea trupelor (aducerea unei a doua legiuni) în Dacia, şi cu diviziunea provinciei în trei, «guvernatorul a devenit de rang consular.» Şi la aceeaş pagină autorul desvoltă minunat de bine motivele acestor înălţări în rang, deoarece un guvernator de rang pretorian nu puteà comandà mai mult de o legiune. Atunci de ce, câtevà pagine mai nainte, a emis o părere contrară?

Pe ici şi colo ne întâmpină, pe lângă observaţiuni drepte, folosiri cu pricepere ale materialului nou epigrafic, încă şi afirmări neexacte, concluziuni corecte numai pe jumătate, sau câtuş de puţin adevărate. Aşà nu este exact a se spune (p. 61): «Mai târziu se aduse în Porolissum legiunea V macedonică, în Apulum legiunea

XIII gemina şi în T.-Severin legiunea VII.» Mai târziu, când? după Marcu Aureliu? căci cam aceasta ar rezultà din cele scrise de autor câtevà rânduri mai sus. Dar acelaş autor ne-a spus aiurea că: Leg. XIII gemina se găsià la Apulum dejà sub Hadrian, că leg. V macedonică fusese stabilită la Porolissum în 168, odată cu diviziunea Daciei în trei şi înălţarea provinciei la rang consular; cât despre leg. VII, aceasta n'a fost niciodată în Turnu-Severin, ci la Viminacium (Costolaci de azi), în Moesia superioară, căci inscripţiunile funerare gasite la Severin, cu privire la această legiune, trebuesc altfel explicate.

Dacă autorul nu cunoaşte însă complet literatura străină a chestiunii, nu putem trece cu vederea faptul că dânsul e în curent cu rezultatele tuturor lucrărilor de săpături ce am întreprins şi cu tot materialul epigrafic ce am dat până azi la lumină, ba vedem că se foloseşte chiar şi de un material inedit, întru cât reproduce (probabil după note tahigrafice) memoriul ce am cetit în sânul Academiei în anul 1897 despre săpăturile dela Turnu-Severin (pag. 194 seq.)

Cu asemenea însuşiri şi lipsuri şi fără a tăgăduì incontestabile merite scrierii de faţă, nu aş puteà-o însă recomandà spre premiere.

Locotenenţii Eugeniu Botez şi Kiriţescu Nicolae, *Răsboiul pe Dunăre.* Vol I. Bucureşti 1905. — *Raport de* **D. Onciul.**

Cartea, prezentată la premiul Adamachi, cuprinde: Introducere şi note istorice, cu lista scrierilor de pe cari s'a întocmit lucrarea (pag. XIII—LXIV); Partea I, Operaţiunile fluviale pe Dunăre în răsboiul ruso-româno-turc din 1877—78 (pag. 1—186); Partea II, Operaţiunile din Marea Neagră (pag. 187—244); Partea III, Priviri critice asupra operaţiunilor navale (pag. 245—295). In text sunt intercalate nouă planşe. Titlul cărţii nu corespunde întocmai cuprinsului, căci ea tratează şi despre operaţiunile din Marea Neagră.

Lucrarea are meritul de a fi adunat materialul privitor la operaţiunile pe Dunăre în răsboiul ruso-româno-turc, parte din publicaţiuni străine, parte din izvoare oficiale; dar expunerea lasă de dorit, cu privire atât la metodă, cât şi la formă. Şi ortografia nu este consecventă: cele 54 pagine dintâi (Introducere şi Note istorice) sunt scrise cu ortografia Academiei, cele următoare cu altă ortografie.

In introducerea istorică se află mai multe inexactităţi şi păreri greşite. Iată câtevà exemple:

Pag. XV: «Dunărea încă din vremuri străvechi, cu *10.000 de ani* inaintea *i*erei creștine a fost cunoscută de Egipteni, sub numele de Istros.» Aceasta dovedește o lipsă completă de orientare în cronologie și în istoria antică.

Pag XVIII: «Numai tractatul din Paris care a garantat libertatea bătrânei noastre Dunări, și a desființat piedicile naturii și obstacolele politicei, a adus ridicarea și înflorirea României.» Ar fi trist dacă România ar datorì aceasta *numai* tractatului dela Paris.

Pag. XXXIII: «Răsboiul din 1877—78 este ultimul act prin care se închee în secolul XIX sângeroasa dramă care, în curs de 1.000 de ani, s'a repetat în răstimpuri pe scena teatrului Balcanic.» De ce *în curs de 1.000 de ani?* Turcii erau în Peninsula Balcanică numai de vreo 500 de ani, iar luptele anterioare sunt mai vechi decât 1.000 de ani.

Pag. XXXV: Demnitatea de împărat al imperiului de Răsărit, ce Caterina II voià să înființeze sub un principe rusesc, e numită *«înalt post de încredere.»*

In note sub text se citează mai mulți autori fără nici o indicație, precum: Cesar Boliac, Hekch, Calimach, Pelletan (pag. XV), Engelhardt, Misail (pag. XVI), Deputatul Marazzi (pag. XX), sau «Notițe dupe Răsboiul și Proclamarea Regatului de T. L. Maiorescu, *Convorbiri literare* (pag XLIII), ale căror scrieri nu sunt trecute nici în lista operelor consultate.

Cu asemenea neajunsuri, cartea nu poate fi recomandată pentru premiere.

Dimitrie Caian, *Istoricul orașului Focșani.* Focșani 1906. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Orașul Focșani, ca și Galații, este unul din orașele cele mai nouă ale noastre. In izvoarele cunoscute până acum, el se pomenește întâiaș dată la 1572 și 1575; de aceea cu drept cuvânt d-l Caian respinge părerea exprimată în Marele Dicționar geografic al României, că acest oraș ar fi existând din secolul al XV-lea (p. 10). De sigur că în timpul anexării județului Putna la Moldova Focșani nu erau un oraș (p. 24); pe atunci la granița dintre Moldova și Țara-Românească se aflà târgul *Putna,* amintit ca stațiune vamală în privilegiul comercial dat de Ștefan cel Mare Lembergenilor la 1460 și dispărut astăzi fără urmă. Poate că se aflà în apropiere de locul, unde mai târziu s'au desvoltat Focșanii, nu se poate afirmà însă

cu siguranţă. Ceeace putem afirmà pe baza documentelor din sec. XVII şi XVIII, este că un sat Focşani, numit aşà după primul întemeietor Focşa, a existat în partea muntenească a actualului oraş, în care s'a păstrat până târziu (1847—50) amintirea moşului Focşenesc, între cei trei moşi sau bătrâni ai locului. «Focşăneşti se găsesc şi astăzi în partea oraşului din Munteni» (p. 30).

Incă la 1720, Focşanii erà o moşie, pe care s'a zidit mânăstirea Sf. Nicolae vechiu, de către căpitanul de cazaci Ştefu (p. 31). Este foarte natural deci ca la 1649 să găsim un *vătăman de Focşani* (p. 49); acì e vorba însă de Focşanii de pe teritoriul moldovenesc, numire ce se dedeà, cum spune un document din 1637, unei jumătăţi din satul Brătuleşti pe Milcov, de sigur fiindcă erà stăpânită şi aceasta de un neam Focşenesc (p. 52).

D-l Caian arată că actualul teritoriu al oraşului e compus din părţi stăpânite înainte de moşnenii satelor Brătuleşti şi Stăeşti în partea Moldovei şi de moşnenii Focşeneşti, Obileşti şi Bucşeneşti în partea Munteniei (p. 47 şi urm.; cf. p. 266), dar nu ne poate spune când anume, sau măcar cam pe ce vreme, aceste teritorii de moşneni au căpătat drepturi orăşeneşti; are însă meritul de a fi recunoscut că păreri de felul celei consemnate în Marele Dicţionar geografic, că Focşanii ar puteà să fie «vechiul *Tiassum* sau vreun alt oraş construit abià după descălicare» trebuesc înlăturate ca lipsite de orice temeiu. Nu e admisibilă nici părerea d-sale (p. 32), că începuturile oraşului s'ar fi pus îndată după anexarea Putnei la Moldova, căci din documentele comunicate de d-sa şi interpretate altfel cu destulă pricepere, reiese că oraşul e cu mult mai nou.

Organizaţie municipală, cum au avut celelalte oraşe din Moldova şi Ţara-Românească, n'au avut Focşanii. D-l Caian nu a izbutit să găsească nici un document, în care să fie vorba de şoltuzul şi pârgarii sau de judeţul şi pârgarii din Focşani (p. 130). In secolul XVII şi XVIII se găseşte în fruntea oraşului *un agă* sau un *vornic,* iar dela Regulamentul Organic încoace o *eforie orăşenească* (p. 231). Sigilii de ale oraşului de asemenea se găsesc numai dela Regulament încoace. D-l Caian reproduce (p. 233) trei, din cari cel mai vechiu e dela 1842, iar celelalte două dela 1862. In general, istoria celor două «municipalităţi», cum zice d-sa (p. 226), sau mai bine istoria celor două părţi ale oraşului e foarte obscură. Se ştie că ele s'au unit definitiv abià la 19 Iulie 1862; dela această dată încoace istoria oraşului e bine cunoscută.

După istoricul înfiinţării oraşului, d-l Caian dă o descriere amănunţită a tuturor bisericilor din Focşani (cap. IV), cari nu sunt vechi şi nu prezentă nici un interes deosebit din punct de vedere arhitectonic. Mai interesant este cap VII (Apa de băut), în care se arată cum Constantin Brâncoveanu, auzind de apa cea rea pe care o beau orăşenii, a luat dispoziţii să le aducă, prin meşteri fântânari, apă bună dela o fântână depărtată de târg ca de două ceasuri (autorul crede că este fântâna dela Faraoane) şi cum Domnii ulteriori au continuat a purtă această grijă oraşului Foarte pe larg e povestită stăruinţa Focşănenilor dela 1874 încoace de a-şi aduce apă de băut, ceeace au obţinut.

Cap. VIII ne dă, după cronici şi documente mai nouă, o înşirare a evenimentelor istorice petrecute la Focşani, cari însă pentru istoria oraşului n'au importanţă. Cap. X (Familii vechi în Focşani) conţine câtevà notiţe asupra familiilor vechi ce se găsesc pomenite în documentele din «Anexe» şi ai căror urmaşi trăesc până astăzi. Aceste documente conţin asupra meşteşugarilor şi neguţătorilor din Focşani în sec. XVIII şi XIX ştiri ce ar fi putut fi utilizate cu mai mult folos în partea dintâi a monografiei.

D-l Caian a funcţionat timp de treizeci de ani ca profesor la gimnaziul din Focşani, din al treilea an al înfiinţării lui (1868), a fost director între anii 1873—1880 şi a pus multă râvnă la completarea lui în liceu şi la dotarea acestuia cu materialele didactice necesare. D-sa a prins dragoste pentru oraşul, în care a muncit atâta şi a voit să dea o dovadă de această dragoste prin monografia ce a pregătit-o timp de mai mulţi ani, fără să i-o fi comandat şi fără să i-o fi plătit cinevà.

Pentru această frumoasă faptă, cred că merită să fie onorat de Academia Română, acordându-i-se o parte din premiul Adamachi.

Dr. M. Câmpeanu, *Incercare de psicologie militară individuală şi colectivă.* Focşani 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Lucrarea d-lui Dr. M. Câmpeanu este în felul ei cevà nou, studiul psicologic particular al militarului, atât singur cât şi când lucrează în trupurile de armată. Este aplicarea psicologică la studiul sufletului sau mai drept al spiritului omului ce mânueşte arma şi care, prin această mânuire şi prin deprinderile ce le introduce în lăuntrul lui, capătă nişte dispoziţii deosebite.

D-l Dr. M. Câmpeanu începe studiul său cu o expunere a teoriilor cunoscute asupra celor 3 clase de fenomene spirituale: cel intelectual, cel simţimântal şi cel volițional. Această parte introductivă în studiul propus, original al autorului, este împărțită în 2 părți: cea dintâi, *Psicologie generală*, este un rezumat destul de limpede şi de luminat al părerilor mai multor psicologi mai noi, precum: *Binet, Paulhan, Ribot, Găvănescul.* Partea a II-a a Introducerii se îndeletniceşte cu întrebări mai apropiate de psicologia armatei, anume cu acele privitoare la psicologia mulțimei, chestii de tot nouă şi ale căror principii d-l Câmpeanu le expune după *Gustave le Bon, Sighele, Micelli, Tolstoi.* Introducerea, ne spune autorul, a fost cevà cam desvoltată, din cauza nedeprinderii militarilor cu întrebările filozofice.

Intrând în partea proprie a cercetărilor sale, d-l Câmpeanu începe studiul psicologiei militare prin aceea a *militarului individual.* D-sa arată cum se formează în el un spirit deosebit, prin infiltrarea mediului în care trăeşte (cazarma, atingerea cu superiorii, tovărăşii unei instrucții comune şi de tot apropiate, etc.). După aceea trece la cercetarea curajului şi a contrapărții lui, frica, analizând cu multă pătrundere modul cum aceasta ica naştere, se lățeşte şi se întinde, până când, sub formă de *panică*, poate să aducă în armată cele mai mari nenorociri. Arată legătura ce există între *stângăcie* şi *frică.* Din acest studiu d-l Câmpeanu scoate un principiu foarte însemnat şi fericit de educație militară, de purtare a capilor cu inferiorii, anume *educația părintească* a soldatului, în loc de până acum practicata educație prin frică, ocară şi bătaie. Fără această educație, care să desvolte în soldat simţimântul datoriei şi devotamentul pentru ea, armata de astăzi, în care soldatul lucrează în ordine risipită, adeseori departe de ochii superiorului şi numai din propria lui inițiativă, ar fi supusă a se lăsà răpusă, deci copleşită de instinctul păstrării de sine. Sentimente însă nobile, ca ale devotamentului pentru patrie,̓ nu pot fi insuflate cu brutalitate.

După ce studiază astfel psicologia militarului individual, d-l Câmpeanu trece la studiul *mulțimei armate.* O primă observație foarte dreaptă este că mulțimea armată se deosebeşte de mulțimile întâmplătoare şi momentane: pe când în aceste din urmă mulțimi «unirea sentimentelor se face în mod fulgerător prin sugestie, şi dispare cu aceeaş iuțeală, în corpul de armată aceeaş unire se produce mai încet prin puterea obiceiului şi tradiției şi dispare tot aşà de greu, ca orice calitate încet dobândită.» In răsboiu însă

această mulțime indiferentă trebue să se prefacă în o mulțime psicologică, ceeace se întâmplă prin părăsirea în comun a instinctului de păstrare. Dar totuș este o deosebire între mulțimile unite psicologicește și armatele, deoarece la cele dintâi înflăcărarea stărueşte numai un moment, atât cât stă aprins sentimentul; la armate imboldirea sufletească comună trebue să țină mult timp, cât timp se prelungește lucrarea răsboinică. Această mănținere a înflăcărării se face însă mai ales prin disciplină. Adeseori aceasta este singura pavăză a trupelor, atunci când condițiile luptei sunt așà, că înflăcărarea trebue să se stingă. Autorul apoi, după o privire istorică asupra armatei la deosebite popoare, analizează elementele obștești, cari pot înrâurì armatele, precum naționalitatea, religia și mai ales factorul de căpetenie al sufletului militar, elementul moral.

Așà este scrisă toată cartea d-lui Dr. Câmpeanu, plină de băgări de seamă adevărate și nouă asupra spiritului armatei. Capitolul d-sale asupra psicologiei capilor militari este poate cel mai bun al lucrării sale, așà de bună.

De aceea și această scriere, ce a apărut întâiu în limba franceză, sub titlul: *Essai de psychologie militaire individuelle et collective* a avut cinstea de a fi însoțită de o prefață a marelui psicolog francez *Th. Ribot*, care pune în lumină mai ales împrejurarea, că încercarea d-lui Dr. Câmpeanu este prima lucrare pe acest târâm.

Cartea d-lui Câmpeanu a fost tradusă și în limba germană, scriind pentru această ediție o prefață marele scriitor german militar *von Lichtenstein*. De asemenea a fost tradusă în limba bulgară și în cea rusească și a fost aprețiată în chipul cel mai favorabil de toate publicațiile periodice militare.

Credem deci că scrierea d-lui Dr. Câmpeanu merită să dobândească premiul la care concurează.

George Christescu, *Vrancea, poemă istorică.* Focşani 1906.—*Raport de* **At. Marienescu.**

Cântul I. Poetul zice că vrea să cânte «Vrancea bătrână», ce apare ca munții Vrancei, dar persoana de frunte a poemei e Vrancea, anume Vlăduță Vrancea, un boier, care locuește într'un castel din munții Vrancei. Boierul zace bolnav, și vieața sa o povestește servitorului Ion. Boierul povestește vieața sa foarte desfrânată: nu s'a însurat, dar din junețe a lăsat copii o sumă, fără nume și în zdrențe, a stricat case din cele oneste și în desfrânare și-a

pierdut moșia. Apoi începe servitorul Ion și acesta descrie vieața blestemată a boierului (pag 1—7).

Servul e istoricul; povestește că Dragoș Domnul a dăruit munții Vrancei lui Stan Vrancea cnezului, moșul boierului, și întreabă pe Vlăduță, că cui lasă munții, pentrucă n'are moștenitori (pag. 8).

Vlăduță zice lui Ion, că are grele păcate, Dumnezeu acum îl cheamă și Ion să cheme pe o femeie, ca să-i țină lumânarea și să-i dea cheia pentru a scoate căldarea cu comoara.

Ion servitorul pleacă să aducă o femeie; în pădure află o copiliță în sdrențe; ea culege ciuperci și mure și Ion o cheamă la boierul. Acesta o îmbrățișează și o întreabă că vrea să o adopte și să-i dea averea lui, cheia ca să scoată comoara, și apoi Vlăduță descrie și copilei vieața-i depravată. Fata știe că boierul e tatăl său și că mama Marioarei a mai făcut pe fata Draga. Vlăduță recunoaște pe copila Leana de fata sa și aceasta îl ocărește, că a înșelat pe mama sa și pe fetele sale; nu primește comoara, îl afurisește și pleacă. Vlăduță moare, Ion plânge.—Astfel persoana de frunte a poemei moare în cântul prim (pag. 13).

Cântul al II-lea. Leana (acuș și Ileana) merge la mama sa Marioara, care zace de moarte și-i spune toate. Mama vede o fantomă, e Vlăduță Vrancea, se irtează, se însănătoșează și spune fetelor suferințele sale cu Vlăduță.

Marioara pleacă la castel, ca să-l cuprindă și să-l moștenească; Leana e în contra; Draga îmbărbătează pe mama, ca să cuprindă castelul, pentrucă e al tatălui său, și să-i iea comoara. Toate merg la castel și cer dela Ion servitorul, ca să-l predeà. Ion o recunoaște de stăpână, iar Marioara promite lui Ion, că pe el și ai săi îi va țineà în castel și vor trăì la olaltă (pag. 18).

Cântul al III-lea. Mama cu fetele se așezară în castel și Ion cu familia sa. Incep a săpà la un colț de stâncă, ca să afle comoara. Apare o fantomă, e sufletul lui Vlăduță Vrancea, care cere iertare, apoi le spune că comoara e în hrubă și pe urmă dispare.

Se află comoara, tot diamante și rubine, drugi de aur, diademe, etc. E comoară de pe timpul lui Geliu, stăpân din Ardeal; e ascunsă, când veniră Ungurii în Ardeal. Geliu în Carpați și-a ascuns comoara. Mai întâiu Dragoș cu ai săi au găsit comoara. Dragoș a denumit pe Stan Vrancea de cnez mare. Azi comoara lui Geliu e a fetelor nelegiuite ale boierului Vlăduță Vrancea. Fetele se mărită cu fiii munților. Ștefan, prin uric, pe 7 fii i-a întărit în 7 munți.

Azi Vrancea e cutropită de străini. Sări, Ștefane, din mormânt și vezi jalea pe pământ, ce sufer țăranii, că din cupa tiraniei li se dă să bea vin. Sări, Ștefane, din mormânt (pag. 26).

Părere.—A trebuit să fac extras, ca să vedem că ce istorie se cuprinde în poema istorică, și că cine e eroul poemei.

Trebue știut că o poemă istorică totdeauna e o poezie epică, adică o poezie despre faptele unui om viteaz, și în poezie se înșiră faptele lui eroice, iară eroul e condus acum de o putere supranaturală, divină, acum de atare scop mare, d. e. creștinătatea, patria, etc., cari dau caracteristica proprie a eroului.

In poema istorică a autorului G. Christescu nu se află eroul poemei, nici fapte istorice. Persoana de frunte a poemei istorice e Vrancea, un boier, care vorbește numai despre faptele sale desfrânate și imorale; rolul lui nu este de erou, nici de om onest. Astfel titlul și obiectul nu corespund unei poeme istorice, dar obiectul nici e compus bine, și e așà de prozaic, încât nici se poate scrie poemă istorică asupra lui. Obiectul de frunte e descrierea vieții desfrânate a boierului Vrancea, și pentru aceasta opul se numără între cele imorale.

Limba și stilul nu sunt ridicate pe nivelul literaturii de azi; forma e o proză pusă în versificare, iară în versuri nu am aflat nici o idee poetică frumoasă, și acelea dau dovada că autorul n'are chemare ca să scrie o poemă istorică, ba uneori se pare că a vrut să scrie o satiră.

Ca de mustră să auzim câtevà versuri despre boierul Vlăduță:

El trăește pentru dânsul, se îngrașă ca un taur,
Care-i slobod prin cireadă. O, el e ca un balaur,
Pânditor pe la răspântii, ca să-i cadă prada'n ghiare,
Și pe o bestie, ca asta, nime nu o pune în fiare.
Parlamentul doar se uită cu plăcere la balauri,
Cum desfid societatea, ba le pune foi de lauri,
Când constată iscusința, câștigată cu mult aur,
El trăește pentru dânsul, se îngrașă ca un taur'

(Pag. 6).

Se vede dar că autorul a avut mare îndrăzneală, când opul și l-a insinuat pentru premiu, dar opul nu e vrednic de premiu!

Locot.-Comandor C. Ciuchi, *Istoria marinei române în curs de 18 secole.* Constanţa 1906. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

De sigur că numai intenţiunea, laudabilă în sine, ca de anul jubilar 1906 să se facă bilanţul progreselor săvârşite în toate ramurile de desvoltare a Statului român sub domnia fericită şi glorioasă a M. S. Regelui în cei 40 ani de până acum, a făcut pe d-l Locot.-Comandor Ciuchi să-şi intituleze opera sa: *Istoria marinei române în curs de 18 secole,* şi anume, cum cetim pe acelaş frontispiciu: dela Impăratul Traian până în al 40-lea an de domnie a Regelui Carol I. Punerea faţă în faţă la începutul cărţii a celor două portrete: Traian, Impăratul Romanilor, Carol I, Regele României, îşi găseşte iarăş o justificare în faptul, că anul trecut naţiunea română a sărbătorit nu numai pe întemeietorul regatului, dar şi pe întemeietorul neamului. Dar o marină românească acum 1800 de ani, când nu există decât în embrion numai un popor românesc, nici de gândit deci un stat românesc, pare izbitor chiar dela prima dată. Căutăm însă cu cea mai mare bunăvoinţă, ca să aflăm ce ne spune autorul măcar despre marina Mării Negre şi despre flotila pe Dunăre dela Traian încoace, până la întemeierea celor două principate române, considerând această parte a lucrării ca un capitol introductiv, justificat doară prin amintita împrejurare. Dar d-l Locot.-Comandor nu se mulţumeşte a rămâneà la cele 18 veacuri de existenţă a marinei româneşti, ci o iea încă şi mai de departe, dela expediţiunea Argonauţilor, ce zic? chiar dela cel din urmă potop al Grecilor, cu 11 veacuri înainte de naşterea Domnului Iisus Hristos. Aceste 11 veacuri adăogându-le la cele 19 dela Hristos încoace, ni se dă istoria marinei româneşti în curs de 30 de veacuri !

Dar zadarnic căutăm în acest spaţiu enorm de timp cevà din cele ce se cunosc despre navigaţiunea popoarelor orientale în Marea Mediterană, despre coloniile feniciene, grece, despre flota romană, bizantină, italiană, pe Dunăre şi Marea Neagră. Am fi avut prilejul să constatăm că autorul a apucat subiectul prea de departe, dar a studiat materia, despre care şi-a propus să scrie. Din potrivă, nevoiţi suntem a mărturisì că nu cunoaşte aproape nimic din cele ce s'au scris asupra acestui subiect, şi puţinul ce se vede că a frunzărit, pe ici şi colea, este cu totul insuficient, ca să nu zicem nul: pentru d-l L.-Comandor Ciuchi nu există deosebire între un izvor ca Herodot — nici citează vreodată pe Herodot, nici pe Strabon,

Ptolemeu, ca să nu cităm izvoarele cartografice romane, italiene, etc. — și între articolele de gazetă, datorite regretaților Missail, broşurii Colonelului M. Drăghicescu, manualului de istorie pentru clasele primare al lui I. Heliade-Rădulescu sau unui articol al lui Melidon din Lepturariul românesc al lui Aron Pumnul.

Pentru autorul cărţii ce analizăm, falsificatul, cunoscut sub numele de *Cronica lui Huru*, este unicul izvor asupra «marinei românești» dela Impăratul Aurelian până la 1200. La 1200 încep, după d-l Locotenent-Comandor Ciuchi, Principatele Române: Moldova mai întâiu, și mai în urmă Țara-Românească. Moldova este așà de puternică și are o întindere așà de mare, încât dejà în secolul XIV, stăpânirea «Românilor Moldoveni, ne spune autorul, se întindeà la răsărit până la Nistru și în Marea Neagră, dar la sud până la Stravico la sud de *Mesembria* » Dovada o află d-l Locotenent-Comandor Ciuchi într'o hartă din 1584, pe care o reproduce în fototipie, ca un document prețios de stăpânirea Moldovei, ale cărei hotare sunt însemnate cu puncte pe Nistru și dela Mare la Rodop, și cu colori despre Muntenia, Rodop și Principatul Silistrei. Adevărul este că bucata cartografică reprodusă de autor este intitulată: *Romaniae* (quae olim Thracia dicta) descriptio. «Moldavia» figurează într'însa pentru o mică porțiune; aceasta însă nu e un motiv ca autorul nostru să nu creadă de bună seamă, că a făcut o prețioasă descoperire cu care ține a ne împărtăși.

Paginele ce urmează până la 99, adică până la 1859, nimic nu ne spun din ce trebuià să spună, și din ce puteà să afle autorul prin consultarea unor adevărate izvoare.

Dela pagina 99 pare că ar începe autorul ca să intre în miezul subiectului, dar zadarnic căutăm în paginele următoare până la fine o expunere lămurită neîntreruptă a istoriei marinei românești; aceasta se pierde în nomolul de reproduceri de tot soiul de reglemente, decrete, circulări, bugete, dări de seamă de prin *Monitorul Oficial* asupra ceremoniilor de inaugurare ale vaselor, descrieri de călătorii, făcute cu vasele noastre de către Augustul nostru Suveran, de către alți Suverani, de către vasele române în mări străine, etc. Un loc însemnat ocupă și capitolul «Marina în răsboiul Independenței», precum și diferitele schimbări ce a încercat organizarea marinei până la anul 1906, dar chipul de expunere este tot acelaș: materiale brute, grămădite fără ordine, neregulate, un balast încă mai mult pentru cetirea cărții.

Astfel putem zice că în cartea intitulată: *Istoria marinei române în curs de 18 secole,* nu avem, propriu zis, nici măcar expunerea cum se cade a istoriei marinei noastre în timpul celor 25 ani din urmă dela proclamarea Regatului; că toată osteneala autorului de a mări volumul cărţii cu tot felul de materiale, de a-l înzestrà încă cu o hartă fototipică — nu ştim cu ce scop, — toate cheltuelile ce a necesitat tipărirea cărţii sale — dacă s'a făcut cu propriile spese, sau ale Expoziţiunii generale nu ştim, — nimic din acestea nu ne îndrituește ca să recomandăm spre premiere o operă fără rost şi măsură, fără un conţinut propriu şi instructiv, ci *membra disjecta praetereaque nihil.*

Leonida Colescu, *Harta figurativă a produselor agricole, animalelor domestice şi pădurilor din România.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **D. Sturdza.**

Este o lucrare fără importanţă, nici ştiinţifică, nici practică, este mai mult o jucărie imitată după lucrările similare din ţerile, în cari informaţiunile statistice sunt fără asemănare mai bogate şi mai sigure decât pot fi la noi. In fruntea hărţii se pune stema ţerii şi titulatura, care arată că harta s'a publicat de Ministerul Agriculturii, Domeniilor, etc. Ar fi păcat ca o asemenea lucrare să fie editată şi cu cheltueala Statului, pentrucă multe alte lucruri mai folositoare s'ar fi putut face cu banii cheltuiţi pe această hartă. Mai adaog că sub titlu se spune că harta a fost: **„eboşată** şi **desenată“** de un **desenator** din Serviciul minelor. Academia nu poate nicidecum admite galicisme atât de urîte şi nejustificate, cum sunt: *eboşată, desenată* şi *desenator.* Lucrarea nu merită premiul.

Nicolae Dobrescu, *Intemeierea mitropoliilor şi a celor dintâi mănăstiri din ţară.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **C. Erbiceanu.**

Cartea este o broşură de 128 pagine in 4° şi împărţită în XIII capitole. In cap. I începe autorul cu o privire generală asupra situaţiei bisericii la Români înainte de înfiinţarea mitropoliilor, şi apoi trece la cap. II, în care expune istoricii ce s'au ocupat de chestiunea întemeierii mitropoliilor, combătându-i pe toţi cei ce au scris mai nainte de d-sa asupra acestui subiect. După aceasta, în cap. III trece la întemeierea mitropoliei Ungrovlahiei (1359) şi iarăş face o ochire generală asupra ierarhiei şi apoi procede la discuţia

actului fundamental al întemeierii mitropoliei Ungrovlahiei, dar nu-l reproduce nici în original, nici în traducere. In analiza documentului se opreşte cu multă insistenţă asupra numelui Βιτζίνη-Viţini, locul de unde a venit în ţară Iachint, cel dintâiu mitropolit în Ungrovlahia, şi părerea sa este că-i Măcinul, bazându-se pe probe filologice, ceeace-i posibil să fie aşà. In cap. IV vorbeşte despre întemeierea mitropoliei a doua din Ţara-Românească la Turnul Severin în 1370. Şi aicea, ca şi în capitolul precedent, citează numai documentele din Acta Patriarchatus, fără a le aduce în text, din cari citate se constată numai data întemeierii, şi apoi trece imediat la analiza documentelor din opera citată. In cap. V se ocupă de întemeierea celor dintâi mânăstiri din Ţara-Românească, iar în cap. VI vorbeşte de Nicodim şi activitatea sa, de mânăstirea Vodiţa şi Tismana. In cap. VII tratează despre biserici şi preoţi, situaţia lor pe atunci. Aici termină cu Valahia şi trece în cap. VIII la chestiunea: Primele începuturi de organizare politică şi religioasă în Moldova, după d-l Onciul. După ce expune istoricul cunoscut al celor dintâi Domni, constată că până la întemeierea mitropoliei în Moldova au existat un cler şi arhierei, cari erau hirotonisiţi de mitropolitul de Haliciu. Mai constată că s'ar puteà susţineà că mitropolia Moldovei s'a înfiinţat în 1374 sub Iuga, după cronicari. In conflictul bisericii Moldovei ne spune: Acest conflict a fost provocat, din cauză că doi arhierei români (Iosif şi Meletie) au fost hirotonisiţi la Haliciu şi nu-i recunoaşte Patriarhul. Devenind vacant scaunul de mitropolit în Moldova, Patriarhul nu recunoaşte de canonici pe nici unul din cei doi arhierei, de a urmà canoniceşte la scaunul mitropoliei. De aicea ruperea relaţiilor pacifice dintre biserici şi numirea unui protopop (Petru) ca administrator bisericesc al Moldovei. In cap. X descrie aplanarea conflictului şi recunoaşterea mitropolitului Moldovei în persoana lui Iosif de către Patriarhat. Arată data documentului patriarhal, dat în 1401, în luna Maiu, după care analizează documentul, dar iarăş nu-l pune în text. Cap. XI tratează stabilirea scaunului mitropolitan la Suceava. In fine în ultimele capitole, XII şi XIII, vorbeşte de cele mai vechi mânăstiri din Moldova, ca mânăstirea Neamţului, Bistriţa, etc., în fine despre preoţi şi cu acest capitol termină lucrarea sa.

Opera d-lui N. Dobrescu este o lucrare serioasă şi de valoare, conformă cu nouăle cercetări istorice, aşà că astăzi se pot şti exact datele existenţei mitropoliatelor Principatelor, de când adică au fost

supuse Patriarhului Constantinopolitan. Dar nu urmează de aicea că mai nainte n'a fost un cler organizat la Români.

Părerea mea: *a)* Dacă s'ar fi pus în text, în original sau traducere, documentele din Acta Patriarchatus, privitoare la înfiinţarea mitropoliilor, ceeace se reclamă dela o lucrare în o chestiune specială, atunci opera şi-ar fi crescut mult valoarea. *b)* Apoi comite o eroare istorică intenţionată, refuzând a admite între motivele strămutărilor de peste munţi şi persecuţiile religioase ce au împins spre trecerea în Moldova şi Valahia. Meritosul istoric însă, şi mare patriot naţional, Eudoxie Hurmuzachi, la pag. 308, în Fragmentele sale din Istoria Românilor, ne spune că persecuţia religioasă este motivul principal în descălicare: «*Ieşirea din Maramureş se făcù fără ştirea şi peste voia lui Ludovic cel Mare, sub pretextul unei vânători la munte, şi ce e mai mult, temuta manie de a convertì a acestui Rege, foarte simţitoare şi supărătoare pentru cei de legea grecească, fusese unul din motivele de căpetenie ale emigrării*». *c)* Nu admit modul de critică al autorului la cap. II, pentrucă istoricii noştri, înainte de d-sa, n'au avut atâtea mijloace la îndemână, nici documente publicate şi nici biblioteci publice de consultat, ci ei au lucrat cum au putut, s'au luptat cu sărăcia, şi au tras brazdă în teren neumblat. Duşi numai de simţul naţional şi de dorul de a spune şi altora ceeace ei presupuneau, au făcut ceeace posedăm dela ei. De aceea trebue dat mai mult respect vechilor scriitori, trecându-le cu vederea lipsurile lor, din cauza timpului în care au trăit. Cu toate aceste mici defecte, o recomand spre premiere, mai ales că are valoare mare în materia ce tratează.

Al. T. Dumitrescu, *Inceputul creştinării Românilor şi Alanii creştini dela Dunăre.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **C. Erbiceanu.**

Această lucrare istorică cuprinde 97 pagine format mic. Autorul se încearcă a demonstrà vechimea creştinismului în Dobrogea, chiar de pe timpul sf. apostol Andreiu, susţinând că el a predicat şi şi-a făcut chiar ucenici la noua religie din o parte dintre locuitorii de pe atuncea ai Dobrogei, între cari numeşte pe Alani=Români. Dar oare erau pe acele timpuri ale predicei sf. Andreiu Românii (colonişti) aduşi în Dacia? Noi cunoaştem că, după 105 după Hristos, au fost aduse coloniile romane pe aceste locuri—Dacia lui Traian. Mai ştim că Dobrogea, Scythia minor, pe atunci erà un loc populat de diferite ginţi barbare scitice, iar oraşele de pe malul Mării Negre şi cele

din interiorul Dobrogei erau populate de colonii greceşti din Asia; orăşelele din interiorul provinciei şi cele de pe lângă malul drept al Dunărei probabil să fi fost un fel de depozite neguţătoreşti ale Orientului.

Această situaţiune probabil că a înlesnit răspândirea ideilor creştine şi în stânga Dunărei. Este fără îndoeală, că sâmburele creştinismului pentru Români trebue căutat în Dobrogea Că sf. Andreiu a predicat în Dobrogea, este lucru probat şi de tradiţie şi de aghiografie, iar nouăle descoperiri făcute în Dobrogea n'au dat încă monumente nediscutabile din secolul apostolic.

Existenţa unor vechi biserici creştine şi a unor morminte probabil să fie de pe la jumătatea secolului al II-lea şi al III-lea. D-l Dumitrescu în lucrarea sa menţionează şi susţine că sf. Andreiu a avut şi un ucenic al său, Decius, ce s'ar fi descoperit la Sofia în Bulgaria acum de curând. Dar tradiţia aghiografică nu ni-l dă între martirii acelui timp După aceasta, desvoltă istoricul Alanilor în Dobrogea, până în secolul XV. Şi susţine identitatea Alanilor dobrogeni cu Românii, ori că Valahii sunt Alani. Dar această ipoteză nu e suficient probată. Apoi Alanii sunt de origine scitică. Dovedeşte însă că Alanii s'au conservat în Dobrogea până în secolul XV. Termină lucrarea sa cu ipoteza că Măcinul este Viţina (Βιτζίνη din Acta Patriarchatus şi că de aicea a venit cel dintâiu mitropolit al Ungrovlahiei Iachint, lucru probabil încă.

Iată cum termină mica, dar importanta sa lucrare autorul: «O singură idee dorim să rămână stabilită pe baza celor înşirate. Alanii creştini dela Dunăre, spre deosebire de Alanii din alte părţi (Caucazia, Spania, etc.), ca origine sunt Daci, iar în continuitate Alanii= «Vlahi» sau «Români». Mitropolia Alanilor din Măcin este mitropolia noastră naţională, moştenire dela strămoşi din vremea sf. apostol Andreiu, al cărui sfânt nume trăeşte odată cu noi.»

Lucrarea de încercare a d-lui Dumitrescu este de o valoare însemnată, presupunând că s'ar puteà probà suficient, că Alanii sunt Români şi stabilì pozitiv, că Măcinul este Βιτζίνη din Acta Patriarchatus.

Dacă nu i se poate acordà o parte din premiu, atunci cer onorabililor Colegi, ca autorului să i se facă o menţiune pentru cercetările sale minuţioase şi de valoare. Este, cum se pare, un tânăr devotat studiilor istorice şi preparat în de ajuns pentru asemenea studii dificile.

Pompiliu Eliade, *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle. Tome I. L'occupation turque et les premiers princes indigènes (1821—1828).* Paris 1905. — *Raport de* **I. Kalinderu.**

Lucrarea d-lui Pompiliu Eliade, prezentată la premiul Adamachi din acest an şi intitulată: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au dix-neuvième siècle*, alcătueşte partea întâia a operei, ce şi-a propus să publice în limba franceză despre acest subiect.

Ea cuprinde 464 de pagine şi se ocupă de spiritul public în ţara noastră în veacul trecut, adică în perioada cea mai variată a vieţii noastre naţionale, în care n'a rămas instituţiune, care să nu sufere radicale prefaceri. Are de asemenea un indice desvoltat dela Aaron Vasile la Zilot Românul, care înlesneşte mult cercetările.

«*Spiritul pulbic*» e o simplă expresiune abstractă, şi prima greutate ce întâlneşte cel care voeşte să scrie istoria lui, este de a-i da o definiţie şi o delimitare. D-l Eliade cuprinde sub acest termin vieaţa publică şi vieaţa intelectuală şi morală, şi introduce în partea a doua literatura. Cadrul este deci mare şi destul de complet. Proporţiunile ce va da autorul scrierii sale vor fi de asemenea mari, căci în acest prim volum, de care ne ocupăm, tratează despre o perioadă numai de şapte ani, aceea a celor dintâi Domni pământeni după Fanarioţi, dela 1821 la 1828. Cum se vede, secolul trecut începe pentru România, după d-l Eliade, dela Tudor Vladimirescu.

Mişcarea lui Vladimirescu, punând capăt erei fanariote, poate să fie luată ca punct de plecare pentru o istorie de felul acesteia, dar toate faptele, ce se observă dela 1821 până la 1835 la 1840, îşi au preparaţiunea şi începuturile în anii 1801 până la 1821.

D-l Eliade a scris înainte o lucrare foarte desvoltată despre influenţa franceză în România. Pentru vastul scop, ce şi-a propus acum, a studiat de sigur şi influenţa grecească, pe cea rusească, atât de mare până la răsboiul Crimeei, şi care a păstrat şi în urmă mulţi adepţi şi părtaşi, cum şi influenţa austriacă, împreună cu mulţi alţi curenţi, cari au contribuit, după timpuri, în proporţiuni foarte schimbătoare la formarea spiritului public la noi, deoarece cunoaşterea acestora e indispensabilă.

La începutul scrierii ne dă, ca notă a situaţiunii generale, mulţimea haiducilor şi bandiţilor şi mulţimea şi gravitatea incendiilor în oraşe. Cinci incendii mari în Bucureşti în 1823, din cari cel

din Aprilie mistuì 150 de case, cel din Maiu 118. La 19 Iulie 1827 un foc distruge a treia parte a Iaşilor. Şi un incendiu pe vremea aceea însemnà sărăcie, fiindcă nu existà asigurare!

Alt flagel erà ciuma, care a domnit în 1823 şi 1824 şi s'a stins prin 1825. După aceea vin Turcii, cari dela 17 Maiu 1821 ocupă Principatele până în August 1824, când Austria garantă păstrarea ordinei.

Turcii comiseră multe cruzimi şi stoarseră sume mari de bani. Cu toate acestea, se observă un mare optimism în spirite şi noii Domni pământeni fură primiţi cu entuziasm.

Autorul expune apoi domnia lui Gr. Ghica în Muntenia şi a lui Ioan Sturdza în Moldova, şi se deosebeşte în păreri de istorici, căci zice, la pag. 99, că Ion Sturza, care nu erà din vechea familie moldovenească a Sturzeştilor (pag. 34), a fost un Domnitor mult mai bun decât se admite în genere, pe când Grigorie Ghica din Muntenia ar fi lăudat pe nedrept.

Despre amândoi spune la pag. 101, că erau ignoranţi şi că Domnul din Muntenia ştià cel puţin câtevà cuvinte franţuzeşti, puţină italienească, binişor limba turcească şi în sfârşit greceşte.

In prefaţă autorul se declară chiar în deplină contrazicere cu d-l Iorga, în ceeacĕ priveşte interpretarea generală a Istoriei române, şi în special în privinţa perioadei Fanarioţilor sau a Domnitorilor luaţi dintre dragomani. D-l Eliade se desparte de d-l Iorga şi în ce priveşte utilizarea rapoartelor consulilor, care, după cel din urmă n'ar fi posibilă, pe când dânsul crede că pot fi de folos cu obişnuitele precauţiuni istorice.

La paginele 115 şi 116 ambii Domni sunt puşi în paralel. Ion Sturza, din propria lui pornire, dă o constituţie pe care puterile vecine nu-i permit s'o aplice, pe când Grigorie Ghica violează orĭce lege.

Despre vieaţa de partid dela 1822 până la 1828, d-l Eliade scrie la pag. 139, că în Muntenia partidele politice se formează şi se risipesc cu o repeziciune de necrezut.

Dela 7 Octomvrie 1826 până la 25 Aprilie 1828, începe în Muntenia, ca şi în Moldova, dominaţiunea Consulului rusesc şi pregătirea Regulamentului Organic (pag. 145). Toate spiritele se întorc spre Rusia (pag. 155).

D-l Eliade rezumă astfel istoria anilor 1821—1828, privită din punctul de vedere al ideilor:

«De obiceiu se reprezintă epoca dela 1821 până la 1828 ca neînsemnată. Se zice că sufletul românesc de abià a trăit în acest timp, şi se concentrează toată atențiunea asupra domniilor fanariote dela 1711 până la 1821, de o parte, şi a erei moderne, care începe cu Regulamentul Organic, de alta. Se mai zice că după ce dispărù ultimul Domn fanariot, vechiul regim sau vechea mizerie dispărù şi ea cu dânsul şi că a fost multă fericire în Moldova şi în Valahia sub primii Domni pământeni. Apoi se consideră ocupațiunea sau invaziunea rusească dela 1828 la 1834 ca un eveniment cu totul neprevăzut, de natură a surprinde pe istoric. In fine se admiră frumusețea minunată, noutatea operei legislative, Regulamentul Organic, ce impuseră Ruşii Principatelor în 1831.

«Epoca care merge dela 1821 la 1828 este una din cele mai agitate ce cunoaşte istoria sufletului românesc, şi este cel puțin tot atât de interesantă ca aceea a domniilor fanariote sau a ocupațiunii ruseşti. Ea prezentă caracterul deosebit de a ne arătà pe Români subtraşi câtvà timp dela influențele străinătății, de a-i arătà, cum ziceam, lăsați în voia lor. Dar vechea mizerie urmă în toată această epocă şi se făcù o crâncenă opoziție primilor Domni pământeni.

«In rândul al doilea, sunt puține fenomene mai fireşti în istorie, decât ocupațiunea sau intervenirea rusească dela 1828. Făcut-au Ruşii bine sau nu Principatelor? E o chestiune ce va rezolvì cetitorul, după ce va cetì cu noi, în volumul următor, actele, toate actele cunoscute ale epocei, dar până atunci Românii să înceteze să se mire. Ceeace îi surprinde, n'a surprins de loc pe oamenii de atunci. Când Ruşii trecură Prutul la 1828 erau aşteptați, aşteptați de mult, şi chiar doriți şi chemați de Moldoveni şi de Munteni. Dacă dar Românii au avut a se plânge de ei, să se acuze în mare parte pe sine înşişi. Nu i-au chemat ei, cu strigăte mari de atâtea ori, din Bucureşti, din Iaşi, din Suceava, Cernăuți, Chişinău, din Braşov, din Sibiiu, în toată domnia lui Ion Sturza şi a lui Gr. Ghica ?»

In sfârşit, după d-l Eliade, Regulamentul Organic nu conține decât dorințe, adesea formulate de Români.

La începutul părții a doua ne înfățişează pe larg pe boierul Constantin Radovici din Goleşti, cunoscut sub numele de Constantin Golescu, ca tip de Român de tranziţiune. Analizează foarte pe larg relațiunea de călătorie a acestuia, un mic octavo de 237 pagine (pag. 213), despre care zice că tot secolul al XIX-lea se află în acea carte (pag 214).

In capitolul următor tratează despre tinerii, cari au făcut studii în apus, mai ales la Paris, dintre cari primul e un Moldovean, G. Bogdan, la 1804 (pag. 221).

In sfârşit, în capitolul ultim, consacrat limbii şi literaturii, studiază poezia lirică, genul dramatic, nuvele, romane, descrieri de călătorie, traduse. In această parte d-l Eliade spune multe lucruri nouă, şi puteà să stărue cevà mai mult asupra lui Budai-Deleanu, şi să insiste puţin şi asupra altor scriitori cunoscuţi, ca Aron şi Barac. D-l Eliade expune acì ce datorează limba română lui Johann Gottlieb, Heineccius (1681—1741), de care s'a servit Eufrosin Poteca (pag. 322), lui Massillon, pe care tot acelaş l-a imitat şi în parte l-a plagiat, şi lui Condillac, de care s'a călăuzit Eliade (pag. 345).

Concluziunea autorului este că în România secolul al XVIII-lea este istoria unei boale grave, iar al XIX-lea a unei convalescenţe încete.

Concluziunea aceasta anticipează cu mult asupra materiei tratate în primul volum, şi este a lucrării întregi.

Experienţa ne arată că autorii, cari îşi propun a tratà într'un şir de volume, nu pot totdeauna să-şi împlinească planul. Partea însă, câtă a publicat d-l Eliade, formează un tot complet, care îşi are valoarea, şi dacă viitorul nu i-ar permite — ceeace ar fi foarte regretabil — de a da şi volumele următoare.

Clasarea şi prelucrarea faptelor sunt clare şi logice, caracteristica spiritului epocei, setea de reforme şi optimismul, de altminteri cunoscut, sunt arătate cu tărie. Cetirea e uşoară şi varietatea citaţiunilor o face şi interesantă.

Acest prim volum se prezentă deci bine şi ne permite a aşteptà mult dela d-l Eliade pentru cele viitoare.

D-l Eliade e profesor universitar, şi atât în această calitate, cât şi ca literat, desvoltă o activitate deosebită, făcând onoare generaţiei nouă. D-sa a publicat şi alte lucrări, şi cred, atât pentru cuvintele arătate acì, cât şi pentru cele ce am avut cinstea a vă expune, cu ocaziunea remiterii Academiei a volumului în chestiune, că merită a i se da, dacă nu întreg, cel puţin o parte însemnată a premiului Adamachi, la care a concurat.

Vespasian Erbiceanu, *Tendinţele noui în drept. Studii de drept civil şi penal.* Iaşi 1906. — *Raport de* A. **D. Xenopol.**

De obiceiu literatura noastră juridică se mărgineşte la tâlcuirea şi comentarea legilor noastre şi pe acest tărâm avem până acum

cercetări serioase, precum sunt: Dreptul civil de Dimitrie Alexandrescu, Dreptul civil de C. Nacu, Dreptul comercial de Demetrescu și alte câtevà. Mult mai rare sunt cercetările, cari depășesc privazul legilor ce ne ocârmuesc, în cari mintea juristului să deschidă perspectiva unor nouă orizoane, în cari să se arate încotro merge evoluția dreptului la popoarele dela cari am împrumutat, odată cu civilizația, și legile și organizarea Statului nostru.

Cartea d-lui Erbiceanu alcătueşte una din aceste fericite excepții, care atinge problemele mari juridice ce mişcă, în vremile noastre de adânci progrese pe toate tărâmurile, și lumea cea bogată a dreptului.

Această carte nu este însă o lucrare sistematică asupra materiei ce o atinge și, cum o spune însuş autorul în prefață, o adunare de studii (de monografii) diferite, cari însă apar ca concepție generală, în strânsă legătură, căci în toate se urmăreşte aceeaş încercare de a pune în lumină tendințele nouă de reformă, manifestate în domeniul dreptului.

Cartea este împărțită în două părți. In cea dintâi se expun teoriile nouă privitoare la Dreptul civil, în cea de a doua cele referitoare la Dreptul penal. Partea întâi cuprinde următoarele materii:

1) *Problema metodologică în Dreptul civil.*

2) *Concepția altruistă a Dreptului.*

3) *O nouă teorie a dreptului de proprietate a imaginei.*

4) *Aplicarea principiilor Dreptului civil francez în România și reacția produsă în vieața noastră socială și culturală.*

Partea a doua conține :

1) *Școala pozitivistă antropologică penală.*

2) *Problema nebuniei morale* (Candiano-Popescu).

3) *Epilepsia ca factor al criminalității* (soldatul T. Ispășoiu).

4) *Evoluția criminalității în raport cu condițiile de locuință.*

5) *Problemele Dreptului penal la ultimul congres de antropologie criminală.*

6) *Energia din punctul de vedere juridic.*

Toate studiile d-lui Erbiceanu dovedesc că stăpâneşte pe deplin materia și cunoaște scrierile ce o ating, și anume nu numai cele franceze, cum se obișnueşte la noi în chestii juridice, ci și cele germane și italiene. D-l Erbiceanu nu este însă robul teoriilor străine, ci le critică cu multă pătrundere și caută să stabilească până unde merge adevărul în sprijinirile lor. Așà, bună oară în studiul dintâiu, cel ce se rapoartă la metodologie și în care se tratează despre o

nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor, d-l Erbiceanu nu primește de loc părerea susținută de câțivà însemnați jurisconsulți francezi, că judecătorul trebue să stea deasupra legilor, că el trebue să potrivească interpretarea lor cu spiritul timpului, cu natura lucrurilor sau, cum susține *Stammler*, un jurisconsult german, cu idealul social; căci se întreabă cu drept cuvânt d-l Erbiceanu: «Unde se poate găsì acel judecător infailibil, care să fie în stare să distingă, în vertiginoasa manifestare a spiritului colectiv, care e partea adevărată, temeinică și sănătoasă și care e partea falsă, șubredă, rezultatul unei stări de lucruri patologice, și cum se poate lăsà aplicarea legii «par delà le code» la arbitrariul judecătorului?»

Chestiunea lărgirii aprețierii judecătorești n'a făcut nici un pas înainte cu asemenea teorii, și toate încercările de a găsì o bază teoretică sănătoasă pentru rolul de legiferator al judecătorului, s'a nimicit reciproc.

Un jurisconsult german *Dietrich* pune toată greutatea problemei pe însușirile magistratului. Aceasta este fără îndoeală o deslegare, a căreia realizare chiar se vede în Anglia, unde dreptul se împarte mai mult după convingerile judecătorului, decât după legi; dar o astfel de deslegare, care atârnă de modul de alegere al magistraților, nu mai este o întrebare de teorie, ci de practică administrativă, de moravuri, de caracter poporan, de gradul de cultură, în sfârșit atârnă de o mulțime de elemente, cari stau în afară de lumea juridică.

Din toate acestea, încheie d-l Erbiceanu, reiese că metoda de interpretare cea mai rațională este tot aceea ce se întemeiază pe textul legii, dar că acest text trebue să fie modificat de legiuitor, îndată ce se ivește nevoia, ca să nu mai stea imobilizat dreptul în formule înțepenite timp de sute de ani, căci dreptul, fiind menit a întocmì norma pentru raporturile sociale, trebue să țină totdeauna pasul cu schimbarea acestor raporturi înseși.

Vedem deci că deslegarea problemei din partea d-lui Erbiceanu dovedește o minte cumpănită și limpede, căci dacă vede răul, arată și adevărata cale pentru a lui vindecare.

Inrudit cu capitolul I este cel de al II-lea, *Concepția altruistă a Dreptului*. Anume după Dreptul roman și legiuirile ce se întemeiază pe el, precum Codul Napoleon și deci și Codul nostru, omul nu poate fi supus la răspundere legală decât pentru fapte săvârșite de el, din cari a rezultat o daună pentru alt om; iar în privirea *omisiunii*, adică a nefăptuirii, poate numai atunci fi tras la

răspundere, când o lege sau un regulament îl îndatorește a face cevà și el nu a făcut-o, bunăoară: repari casa și nu iei măsurile prevăzute de regulamentele comunale pentru asigurarea schelelor. Dar văd un om că se înneacă; știu să înnot, sau am la îndemână o frânghie, pe care dacă aș aruncà-o, aș puteà să-l scap, și nu o fac. Nu sunt răspunzător. Sau un copil se joacă lângă o fântână și eu nu-l împiedic de a cădeà în ea. Nu sunt vinovat prin nimic înaintea dreptului, deși pot fi un monstru moral.

Codul civil german a căutat să îndatoreze pe om și la fapte de acestea altruiste, adică l-a făcut răspunzător pentru nefăptuire, în cazul când *bunele moravuri* ar puteà îndatorà pe om la fapta pe care nu a făcut-o.

D-l Erbiceanu, după ce laudă această tendință a Codului german de a silì pe oameni și la mișcări altruiste, critică însă cu drept cuvânt dispozițiile art. 426 C. c. german, întru cât termenul de *bunele moravuri* ar puteà da loc la cele mai deochiate abuzuri și ar însemnà aceeaș putere arbitrară dată judecătorului, pe care d-sa a combătut-o în lucrarea dintâi.

D-sa este de părere ca să se limiteze acțiunile altruiste numai la cazurile de tot grave, precum la primejdiile de moarte, și atunci să se proceadă cu energie, prevăzând sancțiunea nu în Dreptul civil, ci în Dreptul penal, cum se practică lucrul în veacul de mijloc, și precum mai multe legiuiri din vremile noastre o prevăd. Și aici d-l Erbiceanu arată o preciziune a concepțiilor juridice, care-i face cinste.

Capitolul III, asupra *Dreptului de proprietate a imaginei*, după ce analizează practica tribunalelor franceze și teoria Doctorului Cohn din Munchen, se oprește mai mult asupra celei mai complicate, a lui Köhler din Berlin, care face o deosebire între oamenii cari au ajuns a fi cunoscuți de lume și pentru cari reproducerea imaginei ar fi învoită, fără consimțimântul lor — bine înțeles, ca ea să fie reprodusă în chip cuviincios, și oamenii de rând, cari ar rămâneà stăpâni pe proprietatea chipului lor.

Se întreabă d-l Erbiceanu, dacă în practică această deosebire poate fi stabilită. D-sa este însă în potriva dreptului cuivà de a-și vinde chipul (dreptul la exploatare al unei fotografii), și aceasta din punctul de vedere moral, cum spune foarte bine: «Orice concepție doctrinară, care oferă omului posibilitatea de a se socotì pe sine însuș, corpul, sufletul, sentimentele, imaginea sa, ca un obiect de comerț a cărui valoare poate fi realizată în bani — contribue la

decăderea morală a omului, desvoltând în el instincte şi apetite degradatoare şi nimicind unele calităţi frumoase, precum pudicitatea, modestia, respectul de sine.»

Aplicarea principiilor Dreptului francez în România şi reacţia provocată în vieaţa noastră socială şi culturală nu îndeplineşte scopul pe care autorul pare a şi-l fi pus în titlu, deoarece nu atinge, din reacţia poporului român contra introducerii legiuirii străine, decât numai opoziţia clerului în contra principiului căsătoriei civile. Dar apoi în poporul nostru nici nu a fost o reacţie în contra Codului Napoleon. L-a primit şi pe acesta, cu capul plecat, ca atâtea stăpâniri străine, şi ar fi fost interesant de studiat altă întrebare, înrudită cu aceea ce şi-o pune autorul, anume nepotrivirea unor dispoziţii din Codul civil cu starea noastră socială şi culturală. Aşà, studiul d-lui Erbiceanu se mărgineşte a arătà, cum în Franţa Codul civil a fost în unele puncte depăşit de jurisprudenţă, pe lângă că o mulţime de legi nouă au trebuit să intervină pentru a pune legislaţia în concordanţă cu starea socială şi culturală de faţă a Franţei. De altfel studiul este foarte bine făcut şi dovedeşte că d-l Erbiceanu, pe orice tărâm al muncii, o face cu deplină cunoştinţă a tuturor ideilor ce se rapoartă la ea.

Dacă trecem la partea a II-a, *Studiile de Drept penal*, dăm întâiu peste capitolul cel mai întins şi mai bogat în cuprins ştiinţific al întregei cărţi: *Şcoala pozitivistă antropologică penală*, care se îndeletniceşte cu teoriile cunoscutului psihiatru din Turin, Cesar Lombroso. D-l Erbiceanu dovedeşte aici o erudiţiune din cele mai întinse şi mai sănătoase, în critica teoriilor lombroziane. D-sa dovedeşte că este tot atât de cunoscător în întrebările juridico-sociale, ca şi în părţile ce ating întrebări din domeniul altor ştiinţe, precum: psihiatrie, fiziologie şi anatomie. Ca un adaos din ţara noastră la teoria nebuniei morale sau a criminalului născut, d-l Erbiceanu studiază cazul criminalului Candiano-Popescu, arătând şi aici o mare şi vădită competinţă, în critica părerii comisiunii medicale asupra stării mintale a criminalului.

Studiul d-lui Erbiceanu asupra şcoalei antropologico-penale este unul din cele mai frumoase studii juridice ce s'a scris vreodată la noi în ţară şi pune în o frumoasă lumină cunoştinţele variate şi temeinice ale acestui tânăr jurisconsult. Studiile lui sunt un model despre modul cum trebue înţeleasă şi studiată partea juridică a daraverilor omeneşti, că numai cu interpretări de paragrafe şi cu controverse privitoare la aceste interpretări nu se face ştiinţ

de drept, că trebue a se privì dreptul din punct de vedere sociologic, adică al relațiilor sociale, în cari omul intră prin vieața lui, și că cercetarea acestor relații trebue să fie îmbinată cu alte cunoștințe, cari trebue dobândite, dacă jurisprudența este să devină o adevărată îndreptare a purtării omenești și nu numai o seacă desbatere de paragrafe.

Tot așà de interesant este și al doilea adaos, asupra crimei soldatului Ispășoiu, datorită unui epileptic.

In studiul: *Școala sociologică penală,* d-l Erbiceanu cercetează școala cea nouă, mijlocie, născută din luptele înverșunate date între vechea școală clasică și acea a lui Lombroso, cu antropologia penală. Școala sociologică vede în crimă un fenomen social, în deosebire de școala antropologică, care privește crima numai din punct de vedere biologic și organic, pe cât și în deosebire de școala clasică care studiază crima numai din punctul de vedere juridico-dogmatic, lăsând cu totul în umbră rațiunea ei sociologică sau biologică. Școala sociologică penală este cea mai cu viitor; multe din teoriile ei au fost primite în legiuirile diferitelor state și au prefăcut legiuirea lor penală.

In capitolul *Evoluția criminalității* față cu condițiile de locuință și în cel de pe urmă: *Energia din punct de vedere juridic,* d-l Erbiceanu cercetează două întrebări speciale, tot atât de interesante în sfera lor mai mică, cum au fost celelalte în sferele lor mai mari.

In rezumat cartea d-lui Erbiceanu este o scriere eminentă din domeniul Dreptului, și suntem de părere a i se încuviință o parte din premiul Adamachi.

Avem de făcut numai o băgare de seamă asupra limbii, în care e scrisă și care este prea franțuzită dela un capăt la altul al ei.

Nu este vorba, că este scrisă așà, cum se vorbește și cum se scrie în deobște în sfera juridică dela noi. Dintre neologismele mai deochiate, cari ar puteà fi înlăturate, la o îngrijire mai mare dată limbii, notăm pe următoarele: *cutumă, drept cutumar*=obiceiu, drept obișnuelnic, la Români chiar în termen special, obiceiul pământului; *inadvertențe* = scăpare din vedere; *salvare* = scăpare, mântuire; *protejare* = neologismul a fost romanizat în forma proteguire și așà trebue să-l lăsăm, iar nu să ne întoarcem la francezul protéger; *procedee* se zice procede*u*, procede*uri*; *dificil* = greu; *dejà* =acum; *debarasà* = scutură, mântuì, scăpà; *inexorabilă* = neînduplecată; *contact* = atingere; *consolidà*=întărì; *facilità*=înlesnì; *uzanțele* = obiceiurile, deprinderile; *tranșà*=hotărî, tăià; *resort*=

coardă; *inconvenient*=neajunsuri; *inutil*=nefolositor, de prisos; *avantaj*=folos; *desuetudine*=dezobişnuinţă; *prestigiu*=vază; *confirmà*=hotărî; *exprimà*=rostì; *depreciàd*—despreţuì, precum aprecià este a preţuì; *rigid*=aspru, ţeapăn; *extirpà*=stârpì; *maladie*=boală. In franţuzeşte maladie, în germana Krankheit, este întrebuinţat atât în limba obişnuită, cât şi în cea medicală; nu înţelegem pentru ce la noi în medicină să se întrebuinţeze cuvântul de maladie, morb, când avem pe acel de boală; *transversal*=curmeziş; *eclatează* = izbucneşte; *amuzà* = desfătà; *tachinările*, hărţuirile, împunsăturile, şi altele ca acestea, cu miile. «Un condamnat tot aşà de *susceptibil* şi *iritabil* faţă de *tachinările ce-i adresează companionii săi de captivitate*.» Aceasta mai este limbă românească? Sfătuim pe d-l Erbiceanu să-şi îngrijească şi modul expunerii; să se gândească nu numai la aceea ce are a spune, ci şi la modul cum are să o facă, căci stilul trebue să împodobească orice manifestaţiune a gândirii, şi stilul fără limbă este peste putinţă.

Ion T. Ghica şi **Ion P. Voinea, M. Stoian** şi **C. Dumitrescu**, *Monografia comunei rurale Merenii de sus (judeţul Vlaşca)*. Bucureşti 1906. — *Raport de* **D. Sturdza**.

Lucrarea acestor trei autori este făcută după programul întocmit în 1903 de regretatul Vasile Lascăr, pe atunci Ministru de Interne. Autorii s'au ţinut strâns de acel program.

Se începe cu «istoricul comunei», în care autorii nu pot da nici o ştiinţă de valoare istorică.

Mai departe autorii răspund punct cu punct la întrebările din program, relative la descrierea fizică, populaţiunea, mişcarea populaţiunii, starea economică: proprietatea funciară, agricultura, grădinăria, cultura viei şi a pomilor, păduri, creşterea vitelor, industrie, comerţ, mijloace de comunicaţiune, traiul sătenilor, starea financiară a comunei, administraţie, justiţie, starea morală şi culturală. Lucrarea cuprinde numeroase — prea numeroase chiar — tablouri statistice, cu privire la diverse chestiuni; ar fi fost mai lesnicios pentru cetitor să se fi concentrat aceleaşi date în mai puţine tablouri.

Preţioase cu deosebire şi expuse desluşit sunt ştirile ce dau autorii despre învoelile agricole obişnuite în comună, dacă cifrele şi informaţiunile sunt riguros exacte. Dar tocmai în această privinţă constatăm grave nepotriviri de date.

Astfel, la capitolul agriculturii, se spune că «*toată întinderea arabilă*, aparținătoare acestei comune este de 1.571 Ha. și 5.608 Are; iar puțin mai jos, în tabloul semănăturilor pe 5 ani, găsim că semănăturile comunei în anul 1900 au fost pe o suprafață de 1.812 Ha., în anul 1901 pe 1.953 Ha. (pag. 50 și urm.). Autorii s'au folosit, fără precauțiune, de statistica agricolă, alcătuită de autoritatea comunală pentru serviciul Ministerului Domeniilor!

La media producțiunii pe hectar ar fi fost bine ca autorii să specifice producțiunea la marea și mica proprietate, căci, în regulă generală, este o deosebire, provenită din mijloacele cu cari se lucrează pământul la o proprietate și alta; aceasta trebuià cu atât mai mult, cu cât înșiși autorii ne spun (pag 51) că, pentru porumbul lor, sătenii nu fac «munca la timp potrivit».

In comună sunt 323 familii, cari alcătuesc 283 gospodării (pag. 13, 14); iar case de locuit sunt numai 269 (pag. 11, 71). Unde vor fi locuind restul de 14 gospodării?

La capitolul instrucțiunii (pag. 85), autorii arată că numărul copiilor în vârstă de școală.... constatat la facerea recensământului pe anul 1904 este de 186 (băieți și fete); iar la pag. 9, la împărțirea populațiunii comunei pe vârste, «pe ziua de 6 August 1904», se arată că copii de 7 ani (băieți și fete) sunt în total 36; chiar de s'ar numără și cei de 8, de 9, de 10 și de 11 ani, tot nu se ajunge la cifra de 186.

Rentabilitatea unei gospodării este foarte slab expusă. La bugetul unei familii de codaș, mijlocaș și fruntaș, se spune la venituri numai atât: «vânzarea productelor» și «venituri neprevăzute»; nu se arată din câți membri se compune familia, luată ca tip, și care e cuprinsul gospodăriei ei, ce și cât au cultivat, câți au muncit, ce au recoltat; la cheltueli se arată că «îmbrăcămintea familiei, hrana familiei» au costat atât, dar nu se specifică câte suflete trăesc cu acest buget, pe ce anume hrană au cheltuit, etc. Grija autorilor a fost numai să echilibreze perfect cifra dela venituri cu cea dela cheltueli: 170 lei codașul, 300 mijlocașul și 730 fruntașul.

O informațiune îmbucurătoare — dacă va fi exactă — ne dau autorii, cum că sătenii au o foarte frumoasă idee despre armată (pag. 92).

Lucrarea acestor trei autori cuprinde bună muncă, și dă informațiuni prețioase despre starea sătenilor. Ea merită o mențiune onorabilă. Insă lipsurile și slăbiciunile ei nu o pot recomandà pentru premiul academic.

Aurel N. Ghinea, *40 ani de administrare a judeţului Vasluiu, — cu anexă.* Bucureşti 1906. *Raport de* **D. Sturdza.**

Lucrarea este făcută de Secretarul consiliului judeţian al judeţului Vasluiu și este o monografie destul de îngrijită asupra administrațiunii unui judeţ. Zelul laudabil depus de autor nu a fost însă luminat de o îndestulătoare pregătire pentru asemenea lucrări. Din această cauză, lucrarea este în multe privințe nemetodică; sunt multe serii de date, cari ar fi putut și ar fi trebuit să fie mult mai condensate, spre a puteà fi de un adevărat folos în timpul nostru atât de încărcat cu ocupaţiuni, când toată ştiinţa statisticei se năzuește a prezentà datele sale în mod cât se poate mai concentrat. Un cuvânt de încurajare se cuvine harnicului autor, dar lucrarea nu merită premiul.

George Hazu, *Invăţământul industrial în România* Bucureşti 1906.— *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

D-l inginer G. Hazu, inspector al școalelor de meserii, și-a propus prin monografia de față ca să înfățișeze starea actuală a învățământului industrial în România dela 1901—1906 (pag. 79—95).

Studiul este precedat de o notiță istorică (pag. 5—79), pe care o divide în două: A) înainte de 1864; B) dela 1864—1901. Prima parte a notiței sale conține mai întâiu câtevà extracte din diferite legi și regulamente școlare dela 1832 până la Unire, apoi un istoric pe scurt al școalei de arte și meserii din Iași (1840—1864) și al celei din București (1852—1864).

In partea a doua a notiței se continuă istoricul acestor două școale până la anul 1901, extracte din legile și regulamentele școlare dela 1864—1901, precum și enumerarea diferitelor școale de meserii înființate de județe și comune în acest interval.

Venind la *starea actuală* a școalelor, autorul expune organizarea de azi a învățământului industrial, stabilită prin legea din 9 Iulie 1901, ocupându-se de cele trei categorii de școale de meserii ale Statului: 1) elementare, 2) inferioare și 3) superioare, în tot ce privește program, personal didactic, material, numărul absolvenților și situațiunea lor după ieșirea din școală. Apoi despre școalele de meserii județene și comunale, alte școale de meserii, atelierele de meserii la școalele primare rurale și învățământul industrial pentru ucenicii lucrători.

O serie de tabele rezumă rezultatele expunerii. Din acestea unul ne prezentă desvoltarea învăţământului industrial dela 1850—1906, din care se vede că:

la 1850	aveam	1 singură şcoală	cu	37	elevi	şi cu	36.500	lei	chelt.	anuală
la 1866	»	idem	»	34	»	»	130 700	»	»	»
la 1906	»	48 şcoale	»	2 522	»	»	694.000	»	»	»

Din cele 48 şcoale existente: 2 sunt superioare, 16 inferioare şi 30 elementare.

In anexă se reproduc: legea pentru organizarea învăţământului profesional din 1893 şi cea asupra învăţământului profesional din 1901, împreună cu programele de studii în şcoalele elementare şi cele inferioare de meserii.

Expunerea subiectului se face într'o limbă limpede, şi în chip sumar. Autorul a utilizat bine materialul ce i-a stat la dispoziţiune, şi de sigur că dacă n'ar fi avut să concureze cu lucrări cu mult mai însemnate din punctul de vedere ştiinţific, s'ar fi putut recomandà spre premiere.

Subscrisul nu poate însă decât să atragă atenţiunea D-voastre asupra meritelor lucrării, fără de a o propune la premiu, nici pentru tot, nici pentru parte.

Lucian Holoney, *Principiile fundamentale de guvernământ parlamentar.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **D. Sturdza.**

Este un scurt rezumat, făcut de un zelos începător, după câtevà cărţi despre organizarea şi mecanismul regimului parlamentar, începând dela Englitera şi Franţa până la noi. Natural că cea mai mare parte din broşură se ocupă de organizarea constituţională a Engliterei şi de funcţionarea mecanismului parlamentar.

Autorul este cu totul lipsit de ceeace însuş spune că este necesar spre a puteà face o asemenea lucrare: «*cunoştinţe mature asupra vieţii constituţionale şi parlamentare a tuturor popoarelor*». Din această cauză nimic original nu se găseşte în paginele acestei broşuri, cu drept numită de însuş autorul **„slabe încercări“**, pe cari totuş le dedică «savanţilor» (!?) săi profesori.

Asemenea lucrare nu merită nici un premiu.

Michaelescu A. M., *Primul an de activitate al băncii populare „Gheorghe Lazăr" din Buşteni.* Bucureşti 1905. — Idem, *Al doilea an de activitate.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Două broşurele de câte 40 de pagine mici în 8°, cari cuprind rapoarte oficiale, procese verbale, date statistice privitoare la Banca populară din Buşteni.

Nu conţin deci o lucrare proprie a autorului, ci o adunare de acte, foarte uşor de făcut, întru cât ele sunt din 1905 şi 1906. Introducerea de 3—4 pagine, deşi bine scrisă şi bine cugetată, nu poate să aducă premierea acestor lucrări.

Nicolaescu St., *Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţerii-Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în secolul XV şi XVI.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **I. Bogdan.**

Cartea d-lui St. Nicolaescu cuprinde în corpul ei (p. 1—206) trei capitole: *a)* documentele slavo-române din arhiva Sibiiului, *b)* cele din arhiva Braşovului, *c)* cele din arhiva Bistriţei, iar în apendice, care e aproape tot atât de mare cât cartea şi împărţit în două capitole: *a)* documente slavo-române interne şi externe, *b)* cărţi domneşti, boiereşti şi municipale. Titlul capitolelor nu corespunde însă cu cuprinsul lor, căci între documentele dela Sibiiu au intrat şi unele dela Braşov şi dela Academia Română; între cele dela Braşov a intrat corespodenţa lui Ştefan cel Mare cu arhiepiscopul Ohridei, care nu se referă întru nimic la relaţiile Moldovei cu Ardealul, apoi două documente din arhiva Statului şi trei, sau mai bine unul, dela Academia Română, fiindcă celelalte două sunt simple formulare cari n'au valoare de document; iar între cele dela Bistriţa găsim unul dela Academia Română, care n'are nimic a face cu Bistriţa. Inlăuntrul acestor capitole, documentele nu sunt grupate nici după ordinea lor cronologică strictă, nici după cuprinsul lor.

Impărţirea apendicelui în două capitole: *a)* documente interne şi externe, *b)* cărţi domneşti, boiereşti şi municipale, n'are nici un înţeles, deoarece în capitolul întâiu se găsesc şi cărţi domneşti şi boiereşti, iar în capitolul al doilea se găsesc şi inscripţii funerare, necuprinse în titlu.

Această neorânduească în tipărirea materialelor arată lipsa de plan cu care a fost concepută şi executată cartea. De aci lipsa ideilor

generale ce ar fi trebuit să se degajeze dintr'însa. Nicăeri în toată cartea nu se vorbeşte despre relaţiile comerciale sau politice ale Ţerii-Româneşti cu Braşovul sau cu Sibiiul, ori despre ale Moldovei cu Bistriţa. Dar nu numai atât. Adnotaţiunile ce însoţesc documentele nu se referă niciodată la cuprinsul lor; ele se ocupă de altcevà: de genealogia Domnilor sau boierilor şi de fapte istorice în afară de cuprinsul documentelor, fapte pe cari autorul crede că le poate explicà mai bine decât predecesorii săi, dar pe cari, de multe ori, le încurcă mai rău decât aceştia.

Unele documente şi inscripţii sunt reproduse de două ori. Aşà corespondenta lui Ştefan cel Mare cu Doroteiu, patriarhul Ohridei, care la p. 126—128 este reprodusă după Kačanovskij (*Starine*, vol. XII), iar la p. 226—229 după o copie a răposatului Peşacof. Deşi originalul acestei corespondenţe e încă necunoscut, d-l Nicolaescu dă preferinţă textului lui Peşacof, pe care îl numeşte «exact», cu toate că acesta nu spune precis din ce vreme erà manuscrisul după care l-a copiat, pe când textul lui Kačanovskij este luat dintr'un nomocanon dela 1466, scris la porunca lui Doroteiu. D-l Nicolaescu nu compară aceste două texte în mod critic, ca să-şi dovedească afirmaţia pe baza criteriilor interne ale lor. Ba, printr'o curioasă neconsecvenţă, la a doua reproducere pune o dată a indictionului dela cea dintâi: în scrisoarea lui Ştefan ind. 14 (ca la Kačanovskij), pe când în copia lui Peşacof e ind. 9, iar în răspunsul lui Doroteiu ind. 15 (la Kačanovskij 3), pe când în copia lui Peşacof e ind. 5. Autorul nu studiase şi nu-şi lămurise în de ajuns aceste acte, nici când le-a tipărit întâiaş dată, nici când le-a reprodus a doua oară.

In ce priveşte inscripţiile, e destul să citească cinevà nota dela p. 325 şi să compare textele dela p. 325—332 cu cele împrăştiate în note, ca să se convingă că autorul a procedat în acelaş chip.

Ca împărţire a materiilor, rareori am văzut o carte mai lipsită de sistem; ca amănunte, ea cuprinde aşà de multe greşeli, încât e peste putinţă să le relevez pe toate. Multe au fost semnalate cu deplină competinţă de d-l Al. Lăpĕdatu, în darea de seamă ce a publicat asupra acestei cărţi în «Convorbiri Literare», anul XL, p. 1.063 şi urm., 1.147 şi urm., şi anul XLI, p. 325 şi urm. D-l Lăpĕdatu a arătat că publicarea textelor slave cu prescurtările din original este un pedantism superfluu şi fără nici un interes pentru paleografia documentelor, lucru pe care îl afirmasem de mai multe ori şi eu, în publicaţiunile mele de cronici şi documente. D-sa a

arătat că unele date sunt rău cetite, altele greşit transformate din era bizantină în cea dela Hristos, iar altele necontrolate. Astfel scrisoarea din 1447 a lui Roman II are data *4 August*, nu 4 Aprilie, ceeace autorul puteà să deducă—deşi August se ceteşte perfect de clar în original—şi din faptul că Roman începe a domnì abià după 13 Iulie 1447; astfel scrisoarea din *30 Octomvrie 7038* a lui Petru Rareş trebuià datată, după era creştină, 1530, nu 1529, deoarece anul începeà la 1 Ianuarie, nu la 1 Septemvrie, şi deoarece se ştie că la Octomvrie 1529 Petru Rareş se aflà în Ardeal, nu la Hârlău; aşà scrisoarea lui Aldea din 1435 trebuià pusă la 27, nu la 21 Iunie, deoarece sărbătoarea Sf. Ladislau cade la 27 Iunie; aşà data zapisului din 1574 a lui Ostafie postelnicul (23 Iunie) se puteà foarte uşor găsì după indicaţia originalului „Miercuri înainte de naşterea Sf. Ioan Premergătorul», ş. a. m. d. D-l Lăpědatu a mai arătat că textele d-lui Nicolaescu conţin o sumă de lecturi greşite, cari nu s'ar fi strecurat într'însele, dacă le-ar fi studiat mai cu băgare de seamă şi dacă ar fi ţinut socoteală de unele publicaţii ale mele. Astfel e cu totul inadmisibilă lectura «дек Ханьшь, дек Ханос» (decanul Haneş, decanul Hanos) în privilegiile dela 1437 ale lui Iliiaş şi Ştefan; prescurtarea дек. pentru lat. «decanus» e imposibilă, iar privilegiul din 8 Aprilie 1437 al lui Vlad Dracul, unde se pomeneşte aceeaş persoană prin cuvântul декχанжь, nu lasă nici o îndoeală asupra înţelesului acestui cuvânt: декχанжь=decanus, germ. Dechant; cf. Documentele mele privitoare la relaţiile Ţerii-Româneşti cu Braşovul, vol. I, p. 384.

Tot aşà de inadmisibilă e lectura *Ilua* şi *Simzozu* sau *Simzorzeanii* în documentul din 13 Aprilie 1564: acì e vorba de satul Ilva (astăzi Ilva-mare şi Ilva-mică) şi de comuna vecină *Sângeorz* din comitatul Bistriţa-Năsăud. Cât pentru identificarea numelui *Terch* (Töres-vára, Törz-burg) din scrisoarea lui Mihail Jakch dela 1435 cu *Baia* din nordul Transilvaniei, în loc de *Branul* de lângă Braşov, aceasta e în adevăr uimitoare, după explicaţiile ce le-am dat şi eu şi d-l Iorga în mai multe locuri şi după ce acest lucru nu mai e pus la îndoeală de nimeni. D-l Hasdeu ştià aceasta cu vreo treizeci de ani mai înainte şi o ştiu astăzi toţi Saşii din Ţara Bârsei. A întreprinde un studiu al relaţiunilor ţerilor române cu Ardealul, fără să cunoşti măcar localităţile mărginaşe ale acestei ţeri, cari au fost martore la atâtea evenimente însemnate din istoria noastră, este de neînchipuit.

Documentele publicate de d-l Nicolaescu din arhivele Braşovului, Sibiiului şi Bistriţei sunt mai toate fără dată, ca şi cele publicate de mine în *Relaţiile Ţerii-Româneşti cu Braşovul şi cu Ţara Ungurească*. Problema cea mai grea erà, după cetirea exactă a textelor, fixarea aproximativă a datelor. D-l Lăpĕdatu a dovedit însă că o mare parte din datele puse de d-l Nicolaescu sunt greşite sau arbitrare, că multe sunt contestabile şi prea puţine acceptabile ca izbutite. Multe documente, cari ar fi putut fi datate, au rămas nedatate, deşì autorul aveà la îndemână lucrările mele şi ale d-lui Iorga, cari au rezolvit în mod definitiv o sumă de chestiuni îndoelnice la prima vedere. Având aceste lucrări ale noastre, autorul sau n'a ştiut să profite de ele, sau unde a profitat, a căutat să ascundă aceasta. Astfel e evident d. p. că scrisoarea şoltuzului Hârlea din Bârlad, pe care d-sa o pune între anii 1434—1436 (p. 310 şi urm.), e datată după *Documentele moldoveneşti din sec. XV şi XVI*, publicate de mine în numerele din Iulie—Octomvrie 1905 ale «Convorbirilor Literare» şi în ediţie separată (Bucureşti, 1905), unde este pusă la anii c. 1434—1437. I-am dat aceşti ani, fiindcă am pus-o în legătură cu o scrisoare dela c. 1432—1437 din timpul lui Vlad Dracul şi cu o alta din 1434 a lui Ştefan, Voevodul Moldovei. D-l Nicolaescu reproduce în cartea sa, la p. 312, aproape ad-litteram, nota dela p. 61 din broşura mea, schimbând «c. 1434—1437» în «c. 1434—1436», lăsând însă în notă data 1432—1437 pentru scrisoarea din vremea lui Vlad Dracul, ca să trădeze mai uşor izvorul din care s'a adăpat şi pe care o datorie elementară de onestitate ştiinţifică ar fi trebuit să-i dicteze a-l cità (cf. Lăpĕdatu, l. c., p. 1.070). Această parte din cartea d-lui Nicolaescu (p. 309 şi urm.) este tipărită după apariţiunea studiului meu din «Convorbiri», deoarece cartea d-sale, deşì poartă pe copertă data 1905, nu a ieşit la lumină şi nu s'a pus în vânzare decât în primăvara anului trecut (Martie—Maiu 1906). D-sa n'a citat însă studiul meu, pentru a justificà, se vede, afirmaţiunea din prefaţă (p. VI), că documentele dela Sibiiu şi dela Braşov «văd pentru prima oară lumina» în cartea d-sale: un procedeu care nu i-a adus nici un folos şi nu-i face nici o onoare.

Ar fi fost mai corect să recunoască adevărul în prefaţă şi să spună în acelaş timp că documentele dela Sibiiu i le-am comunicat întâiaş dată eu, în copiile făcute de d-l Iuliu Tuducescu şi colaţionate de mine cu originalele. Aceasta nu i-ar fi scăzut întru nimic meritul de a fi întâiul editor al documentelor dela Sibiiu şi dela Bistriţa, semnalate, şi unele şi altele, înaintea d-sale de d-l N. Iorga, ceeac

iarăș, în mod necorect, d-sa recunoaște numai pentru cele dela Bistrița. Vezi colecția Hurmuzaki, vol. XI, p. 843, nota.

Dar să revenim la datările greșite din cartea d-lui Nicolaescu. D-l Lăpĕdatu a arătat (l. c., p. 1.072—1.076) douăzeci de asemenea datări. Dintr'însele relevez numai trei. Scrisoarea din 7 Ianuarie a voevodului Teodosie către Sibieni (p. 26 și urm.) nu poate să fie dela 1521, din simplul motiv că Teodosie începe a domnì după Septemvrie 1521; la 7 Ianuarie trăià încă tatăl său Neagoe; scrisoarea e deci din 1522, cum o pusese d-l Iorga, în Hurmuzaki, vol. XI, p. 843, nota. Scrisoarea din 10 Iulie a lui Ștefan cel Mare către Brașoveni (p. 122—123) nu poate fi datată c. 1457—1458, numai pe motivul că în dosul unui document al lui Ștefan din 1458 se cetește o notiță oarecare despre întâiul mare privilegiu acordat de acest domn mânăstirii Neamțului; privilegiul acestei mânăstiri n'are nici o legătură cu privilegiul neguțătorilor din Ungaria, pe care, pentru motivele arătate în nota dela p. 42 a broșurii mele, l-am pus la 1475. Numai lipsa completă de simț critic poate să vadă o legătură între două fapte, cari n'au absolut nici o legătură unul cu altul. Aceeaș lipsă de critică se vede din atribuirea comitivei dela p. 165 lui Alexandru Lăpușneanu (1552—1562): într'însa se vorbește de Martinuzzi, al cărui nume «Баратȣл» nu e de loc enigmatic, căci așà îl numiau contimporanii pe ungurește (Barát, lat. Frater) — fiindcă erà călugăr, — și care la 1552, când Lăpușneanu se suie în scaun, nu mai erà în vieață, deoarece fusese omorît cu un an înainte, la 17 Dechemvrie 1551. De felul acestor trei sunt și celelalte încercări de datare ale d-lui Nicolaescu.

Și tot în acelaș spirit, lipsit de critică, sunt redactate notele istorice sau genealogice ale cărții. Acestea sunt de obiceiu foarte lungi, dar pline de greșeli, de contraziceri și de repetiții, și cu fel de fel de variante, cari ne arată că lucrarea a fost scrisă la intervale de timp foarte mari, în cursul cărora autorul și-a schimbat de mai multe ori părerile, după materialele nouă ce întâlnià, sau după corecturile ce introduceà la recitirea celor vechi. Astfel «la p. 4—5, Vlad Călugărul are două soții, Rada și Maria, cari se călugăriră, numindu-se întâia Simonida, a doua Eupraxia, iar la p. 52 el are o singură soție, Rada, care se călugărì, numindu-se întâiu Eupraxia, apoi Simonida. La p. 5, maica lui Vlăduță Vodă (1508—1510) e Eupraxia, iar la p. 241 Simonida. La p. 51, «Radu Vodă cel Tânăr» al documentelor e Radu dela Afumați, iar la p. 241 și 262 e Radu cel Mare. La p. 80, Miloș Vodă, socrul marelui

Albu Golescu dela Vieroş, e fiul lui Mircea Ciobanul, iar la p. 279 e fiul lui Mircea Pretendentul, fiul lui Mihnea cel Rău. La p. 98 şi 338, Roman II Vv. Moldovei (Iulie 1447—Iulie 1448) e fiul lui Alexandru cel Bun, iar la p. 99 şi 225 e fiul lui Iliiaş Vodă. La p. 148, Petru, fiul lui Ştefan cel Mare, moare la 1480 Noemvrie 21, iar la p. 152 moare la 1497. La p. 168, Stana, Doamna lui Bogdan cel Orb, are copii pe Ion, Ştefan şi Petru, iar câtevà rânduri mai jos Ruxandra, Doamna aceluiaş, are copii pe aceiaşi. La p. 148, Maria din Mangop, soţia lui Ştefan cel Mare, moare la 1477 Dechemvrie 19, iar câtevà rânduri mai jos (după epitaf) la 1476 Dechemvrie în 19» (Lăpĕdatu, l. c., p. 1.079—1.080). Şi aşà mai departe, o sumă din faptele istorice, pe cari autorul are pretenţia să le stabilească pentru întâiaş dată, conform izvoarelor şi în contrazicere cu predecesorii săi, sunt puse într'o lumină cu totul greşită, graţie lipsei de metodă în cercetări şi insuficienţei de cunoştinţe istorice. Este d. p. cu totul extraordinar a decretà pe enigmaticul «ţar Alexandru» din documentul lui Radu Praznaglava (sau Pleşuvul) dela 1424—1427 drept «frate al lui Radu». Un «voevod» care numeşte pe fratele său «ţar», după ce-i dă ca feud veniturile vămii dela Rucăr şi dela Dâmboviţa, e o imposibilitate. Suveranul voevod şi vasalul ţar?! Şi aceasta, sub cuvântul că «titlul de ţar, pe care îl dă Radu fratelui său Alexandru, e un termen obişnuit în familie şi relaţiunile ei particulare», că «denumirea de ţar nu designă adeseori şi puterea» şi că Petru Rareş numeşte într'o scrisoare pe omonimul său Petru Paisie tot ţar (p. 218). Dar această scrisoare a lui Petru Rareş este apocrifă, sau mai bine, ea nu e o scrisoare originală a lui Petru, Voevodul Moldovei, către Petru, Voevodul muntenesc, ci e un simplu formular, păstrat într'un manuscris din secolul XVI şi imitat după formularele slave de sud, în care cuvântul царь se explică prin faptul că Domnii Bulgarilor şi într'o vreme chiar ai Sârbilor au purtat în realitate acest titlu. Aceasta nu erà greu de recunoscut, după însuş cuprinsul scrisorii, precum erà uşor de văzut că şi scrisoarea trimisă, după d-l St. Nicolaescu, lui Petru şi Alexandru, fiii lui Ştefan cel Mare, de un necunoscut, la 1513 Noemvrie 4, şi scoasă din acelaş manuscris, este deasemenea apocrifă.

Defectele arătate până aci ar fi suficiente, spre a ne face convingerea că lucrarea d-lui Nicolaescu este lipsită de calităţile cari ar puteà să atragă atenţiunea Academiei asupra ei şi s'o înduplece

a o premià. Ea mai are însă mari greşeli, în ce priveşte cetirea şi traducerea textelor slave.

Astfel la p. 8 cetim партих, го, такога în loc de пастих, га, тако га; la p. 11 бжиєѡ, пѫргар în loc de божиєю, пѫлгар; la p. 19 ѫзех, тѫа în loc de ѫзел, тѫи; la p. 21 приносим în loc de приносит; la p. 29 праважда în loc de проважда; la p. 41 воевода, пишем, сѫседе, чстїю în loc de воивода, пишет, сѫседі, ч(е)стию; la p. 48 би în loc de ми; la p. 53—55 сѣга, по добръ, тако и, ѫ знание, а ко, сньдѫвати, по ѡвои книгѫ, рамеции în loc de съга, подобръ, такои, ѫзнание, ако, гьндѫвати, и ѡвои книгѫ, ръмеции; la p. 57 зафалаѣем, твои, то, знанїо în loc de залфалѣем, твое, тои, знанїе; la p. 66 потапкают, мислѣно, свѣта în loc de потѫпкают, мислъно, ѡт свѣта; la p. 94 праважа дати în loc de права жадати; la p. 136 невѣ мастъ în loc de неговѣ милостъ; la p. 169 поразѫмѣли, бѫдет în loc de порозѫмѣли, бѫдем; la p. 170 нъсѣд în loc de нъсѣл(ъ); la p. 176 мож în loc de тож; la p. 178 бъгнал în loc de въгнал; la p. 183 а тако, всй чакъ în loc de а таковїи чловѣкъ; la p. 186 ни знанїе, по бъсе мѫстѫ, е сѫм, до сѫт, платъ în loc de на знанїе, по всемѫ с(вѣ)тѫ, есѫм, досѫт, платѣ; la p. 189 доброю în loc de добрѫю; la p. 192 съ бъкѫпит сѧ, вѣра, капетѫ, бъзврати în loc de съвъкѫпит сѧ, вѣрна, капотѫ, въздрати; la p. 194—195 погазити, оу Бгым нашим, немирно стиыж, въ сходѣ în loc de показити, оубогым нашим, немирности ыж(е), въсходѣ; la p. 197 чтри, имати în loc de три, имити, ş. a. m. d.

Până şi în documentul dela 1431 al lui Alexandru Aldea (p. 209—211), al cărui original se află în arhivele Statului, deci totdeauna la dispoziţia autorului, s'au strecurat greşeli ca: въсе чстныи (=въсеч(е)стныи), ѡвчіе вам (=ѡвчіи вам), свинныи (=свиныи), находѣт (=находьт), кто себи покѫсил (=кто [сѧ] би покѫсил), позабавил села монастирскым (= — слѫг[ам мон]астирскым), таково ѡмѫ (=таковоѡмѫ), въ сѧ вѣкы (=въ сѧ вѣкь), велика зло (=велик[о] зло), а ще (=аще), дшѧ (=дѫшеѧ), да имат ѫчстые (=да имат ѫч[ѧ]стые) E lăsată afară şi însemnarea interesantă a diiacului: ѡт солеш фаѫр михаю (la dreapta monogramului).

Şi toate acestea, ca multe altele de felul lor, nu sunt atât greşeli de tipar, cât greşeli de lectură, cari schimbă înţelesul documentelor şi provoacă traduceri greşite, sau schimbă fonetica limbii în care sunt redactate ele. Căci nu e indiferent dacă ceteşti го sau га: unul e bulgăresc, altul sârbesc, нъсѣд sau нъсѣл(ъ): Năseală e nume propriu românesc, pe când Nesed sună a ungureşte. Pentru nonsensurile de traducere să compare cinevà traducerea dela p. 55 «şi acum nu vă căiţi, de nimic să nu vă temeţi, căci sunt bătuţ

Turcii şi se păzesc» cu traducerea adevărată, dacă cetim гьндȣвати, «şi acum să nu gândiţi cine ştie ce, fiindcă Turcii sunt bătuţi, că sunteţi feriţi (sc. de orice primejdie)», orig. «и сьга [н]екаите се нещо гьндȣвати, защо сȣ биени тȣрци, ере си се пазет(е)», ca să se vadă la ce fel de neînţelegeri dă naştere o lectură greşită.

Spre a face o bună traducere a actelor vechi, nu e destul să cunoşti în mod practic limba slavă veche sau unele limbi slave moderne; trebue să cunoşti în mod teoretic şi formele limbii literare şi transformările prin cari au trecut ele în timp de câtevà secole; mai trebue să ai acea acribie critică, care te pune în stare să recunoşti îndată pasagele obscure ce au nevoie de o deosebită atenţiune; mai trebue să cunoşti şi instituţiile vechi ce se ascund în dosul acelor cuvinte, pe cari nu le găseşti nici în dicţionare, nici în dialectele de astăzi. Aceste cunoştinţe şi aptitudini se cer şi mai mult, când e vorba de documente slavo-române, cari conţin reflexe de instituţiuni ce nu există la popoarele slave din jurul nostru şi cari trebuesc studiate în comparaţie cu celelalte instituţii de origine indigenă sau de altă origine decât cea slavă. Neavând aceste cunoştinţe, nici pregătirea trebuincioasă spre a şi le puteà câştigà, d-l Nicolaescu greşeşte aproape totdeauna în traducerile sale, acolo unde se loveşte de dificultăţile inerente documentelor noastre.

Voiu da numai câtevà exemple, căci a le înşirà pe toate, ar însemnà a reface prea multe din traducerile d-lui Nicolaescu, ceeace nu e de nevoie acum.

Scrisoarea de sub No. II (p. 6—7), atribuită cu drept cuvânt lui Vlad Călugărul (1482—1496), pusă însă fără nici un motiv şi fără nici o justificare la c. 1490—1496, deoarece ea poate să fie şi dinainte de 1490, are cuprinsul următor: Vlad scrie Sibienilor, că jupânul Nicola al lui Marin i se jeluește că un om al lor îl trage pe nedrept la judecată, din pricina unui Bogdan al lui Neanciul; «acela—continuă scrisoarea—i-a luat femeia numai cu hainele de pe ea, iar casele şi viile nu sunt în mânile lui Nicola, ci în mânile celui ce stăpâneşte acea avere», în orig. «ѡн ест ȣзел женȣ мȣ токмо сь еднȣ сȣкню, а хиже и винограді нѣст ȣ николине рȣке, нȣ ȣ кога сȣ тои иманїе»; deci, omul lor să vie la Domn şi să se judece cu oamenii acestuia. Inţelesul este acesta: boierul Nicola al lui Marin aveà un supus numit Bogdan al lui Neanciul, care luase la sine pe femeia unui supus al Sibienilor, dar o luase numai cu hainele de pe ea, fără să puie mâna pe proprietăţile ei, cari rămăsese în stăpânirea bărbatului ei. Acel supus al lor să vie la Domn să-l judece, dacă se crede nedreptăţit,

dar să nu supere mai departe pe boierul Nicola, stăpânul lui Bogdan al lui Neanciul.—Cum traduce d-l Nicolaescu această scrisoare? «Mi s'a plâns jupân Nicola Marinov, că l-au bătut carevà din oamenii voștri și pentru Bogdan, fiul Neanciului. Drept aceea, fiindcă l-au bătut fără dreptate, el a luat dela soția lui platoșa cu un suman, însă casele și viile nu sunt în mâna lui Nicolae (Nicola); dar la cine este această avere?» Absolut neinteligibil. Din „токмо сь єднѹ сѹкню", unde токмо e scris ca de obiceiu cu м aruncat deasupra, d-l Nicolaescu face „током сь єднѹ сѹкню", transformând pe adv. токмо într'un subst. током, care nu există în nici o limbă slavă. In sârbește există cuvântul turcesc *toka* la sing., *toke* la plur., și înseamnă paftà, paftale, nu platoșă, cum traduce d-l Nicolaescu, desmințindu-se singur în notă, unde spune că ea servià «de podoabă». Dacă ar fi fost vorba de paftale, am fi avut forma токе la plur., nu током, care nu poate fi luat cu nici un preț drept ac. din тока sau токе. Apoi тегле sau текле nu înseamnă «bate», ci «se plânge, se jeluește, trage în judecată», cum se poate constatà din foarte multe documente contimporane. D-l Nicolaescu trebuià să vază din nonsensul traducerii sale, că aceasta este greșită și să încerce alta, sau să lase scrisoarea netradusă și nepublicată, până la alte vremuri, când ar fi înțeles-o mai bine. D-sa se mulțumește însă cu o traducere rea și nu încearcă să explice cuprinsul scrisorii, care e foarte interesant din punctul de vedere juridic. E adevărat că redacția stângace a ei împiedecă înțelegerea cuprinsului și că aceasta e una din bucățile cele mai obscure din câte s'au păstrat în arhiva Sibiului.

Scrisoarea de sub No. VIII (p. 21—23), atribuită cu drept cuvânt lui Neagoe Basaraba, dar nedatată, deși are cele mai clare elemente de datare, e tradusă cu totul greșit. Neagoe înștiințează printr'însa pe Sibieni că Sultanul turcesc (Selim) s'a întors din expediția în Persia (unde domnià Ismail) și se aflà la Amasia (în Turcia asiatică). Se spuneà că n'are de gând să se întoarcă la Constantinopol decât în primăvară, dar că a biruit pe Perși, deși cu multe pierderi.—Se știe că această luptă s'a dat la 23—24 August 1514 la Cialdiran (v. Hammer, *Geschichte des osmanischen Reiches*, ed. 2, Pesth 1840, vol. I, p. 716 și urm., și Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches*, II Th., Gotha 1854, p. 570, unde lupta e pusă la 23 August 1514). Scrisoarea lui Neagoe trebue să fie deci din Septemvrie sau Octomvrie 1514. Neștiind ce e Амасїє și ce sunt Софие din scrisoarea lui Neagoe, d-l Nicolaescu crede că e vorba

acì de o luptă a Sultanului cu un dușman necunoscut și că acela a fost silit să fugă dincolo de Sofia (din Bulgaria). D-sa traduce pasagiul «кьда сȣ се ȣбили, а wнн казоваше ере ест победила (cetit greșit побежила) тȣрски цлрь над софие» cu cuvintele «când s'au lovit, se spune că a fugit împăratul turcesc dincolo de Sofia», în loc să traducă «când s'au bătut, se spuneà că Sultanul turcesc a biruit pe Perși». Am arătat aiurea că numirea de «Софие» pentru Perși vine dela titlul dinastic neopersian *Sofi* sau *Safi*. Vezi *Vechile cronice moldovenești*, p. 271, unde împărăția persană e numită царство софіиское de către cronicarul nostru Macarie.

Nu voiu insistà asupra greșelilor de traducere ce se găsesc în documentele moldovenești din arhiva Brașovului, deoarece acestea le poate constatà oricine, comparând ediția mea *(Documente moldovenești din sec. XV și XVI în arh. Brașovului*, București 1905) cu a d-lui Nicolaescu. Din această comparație se va vedeà că ori unde traducerea d-lui Nicolaescu se deosebește de a mea, cea dintâi este greșită. Ori unde este vorba de instituții vechi, ca d. p. chezășiile, confiscările, d-l Nicolaescu traduce greșit pasagele relative la ele. Datele ce diferă la d-sa de ale mele sunt deasemenea greșite. Numai cele trei documente din apendice (p. 310 și urm.) sunt datate exact, ca în ediția mea. Traducerea lor este însă stricată prin modificările introduse de d-l Nicolaescu.

După ediția mea, ar fi fost de așteptat ca d-sa să-și rectifice în apendice erorile, sau dacă nu le recunoaște, să încerce a dovedì că traducerile mele sunt greșite. Dar d-sa nu pomenește de ele, cum nu pomenește nici la p. 138 și urm., că proclamația lui Ștefan cel Mare către Brăileni și Buzoeni a fost publicată întâiaș dată de mine în *Relațiile Țerii-Românești cu Brașovul* (1905) și în *Documente și Regeste* (1902). Și acì d-sa împrumută data 1481, cetește însă greșit în proclamația către Brăileni фев. ѓі, în loc de мр. ѓі, ca să se deosebească măcar în cevà de textul meu. Traducerea este aproape identică.

Dar cele mai slabe traduceri sunt cele după documentele dela Bistrița. Acestea sunt redactate într'o limbă deosebită de a celor muntenești și mai puțin cunoscută d-lui Nicolaescu. De aceea el eau prezentat autorului mai multe dificultăți.

D-l Nicolaescu nu publică toate documentele slave din arhiva Bistriței; din 28 câte s'au păstrat—sau câte se găsise până acum doi ani, când le-am studiat și eu la fața locului—d-sa a dat la lumină 21 (20 în cap. III al cărții și 1 în apendice); scrisorile cu NNo. arh. 87,

369, 399, 408, 409, 410 şi 412 au rămas nepublicate. Toate acestea nu fusese studiate mai de aproape de nimenea, căci rezumatele făcute de d-l N. Iorga în *Documentele Bistriţei*, după nişte note ce i-am dat eu pe baza unor còpii greşite, erau prea sumare şi defectuoase. D-l Nicolaescu erà avizat deci la sine însuş. De acì desele nonsensuri din această parte a lucrării sale. Câtevà exemple:

No. LXXXII (p. 190—191) e o scrisoare a egumenului dela mânăstirea Moldoviţei către pârcalabul de Bistriţa, prin care cel dintâiu spune acestuia, că a primit dela birául din Bistriţa o reclamaţie pentru datoriile ce făcuse Sava din Câmpulung la nişte Saşi de acolo. Acest Sava murise, fără să lase nici o avere în urma sa; soţia lui, Săvoaie, trăià însă şi dispuneà de cevà avere la Câmpulung. Egumenul se roagă deci de pârcalab să intervină pe lângă Saşii din Bistriţa, ca nu cumvà aceştia să confişte vreo marfă de a locuitorilor din Moldoviţa, ci să se despăgubească, dacă pot, dela locuitorii din Câmpulung, unde se aflà încă văduva lui Sava.

Scrisoarea aceasta, care nu poate să fie decât din timpul lui Petru Rareş, dar pe care d-l Nicolaescu o pune la 1563, fiindcă într'un document din 9 Maiu 1563 este vorba de un Sava oarecare, e tradusă de d-sa în chipul următor: «A venit la noi cartea panului birău de Bistriţà pentru nişte datorii ce a fost dator Sava unor Saşi din Bistriţa, şi l-au pârît pe Sava aceşti oameni. Dar Sava n'are nimic, că n'a rămas nimic dela Sava, dar Sava are uric în Câmpulung. Ne rugăm domniei tale ca prieten al nostru, dacă voesc să oprească pentru acea datorie, să oprească din Câmpulung, căci acolo este uricul Savei, poate să aibe mai mult ca 20 taleri. Drept aceea ne rugăm domniei tale ca să faci pentru voia sf. mânăstiri, să nu aibe a suferì alţi oameni, ci să oprească de acolo unde este uricul Savei». Absolut fără înţeles! Traducerea trebuià să fie aşà: «Ne-a venit o scrisoare dela domnia sa birăul din Bistriţa pentru nişte datorii ce aveà Sava către nişte Saşi din Bistriţa şi (pentru care) acei oameni s'au plâns împotriva Săvoaiei. Dar Săvoaie n'are nimic, căci n'a rămas nimic dela Sava; Săvoaie are însă o proprietate în Câmpulung. Te rugăm deci pe domnia ta, ca pe prietenul nostru, că dacă vor să facă vreo opreală (i. e. confiscare) pentru acea datorie, să oprească dela (oamenii din) Câmpulung, căci acolo e proprietatea Săvoaiei; ea are cevà mai mult de 20 de taleri. Deci te rugăm pe domnia ta să faci pe voia sf. mânăstiri, ca să n'aibă neplăcere alţi oameni, ci să oprească de unde este proprietatea Săvoaiei».

Din traducerea d-lui Nicolaescu nu se vede nici înțelesul juridic al acestei scrisori, nici accepțiunea interesantă a cuvântului ***uric***, care e întrebuințat acì în sensul de «proprietate, moșie», nu de document. E vorba de sigur de un petec de pământ sau de vreo casă, pe care văduva lui Sava o aveà de zestre dela părinți, nu dela răposatul ei bărbat, care nu lăsase nimic după dânsul.

Scrisoarea aceasta nu erà grea de tradus și poate că d-l Nicolaescu ar fi tradus-o mai bine, dacă și-ar fi dat silința să-i pătrundă înțelesul. D-sa a trecut însă cu ușurință peste acesta și a dat o traducere imposibilă.

Tot așà de rău e tradusă bucata de sub No. CXIII (p. 323—324), în care «Constantin Turcul Rotmistrul» (cf. polon. rotmistrz, Rittmeister) e transformat în «Constantin Tăulul Rostistrul», Onciul (orig. **Бончюл**) în Voiciul, iar înțelesul ei e cu totul desfigurat. Lucrul se explică așà: limba acestei scrisori e împănată de polonisme, pe cari autorul nu le-a priceput; de aceea multele greșeli de lectură (peste douăzeci în douăsprezece șire).

Multe greșeli de traducere sunt și în bucățile de sub No. LXXX (p. 185—188), LXXXIII (p. 191—193) și LXXXIV (p. 193—196).

Până și în documentele interne, cari sunt ușoare de înțeles și pe cari d-l Nicolaescu le traduce bine, când e vorba de formulele obișnuite, pasagele ce prezentă dificultăți sunt rău traduse. D-sa nu cunoaște de loc instituțiile vechi ale țerilor noastre: astfel nu cunoaște terminii pentru dările vechi, ca d. p. *posada*, pe care odată o traduce cu «angarale» (p. 212), altă dată cu «bir» (p. 224); *ilișul* e tradus la p. 224 cu «rămășițuri», iar *jold* tot acolo cu «beilicuri»; *osluharii* sunt pentru d-sa «cercetători», iar *tretina* este a «treia parte din pripasuri» (ibid): toate greșite. Pentru unele din aceste dări, d. p. *ilișul*, natura lor e încă obscură; autorul ar fi trebuit dar să se explice de ce îi dă cutare și nu alt înțeles, când alții editori, d. p. F. A. Wickenhauser, l-au tradus în alt chip.

Cu acest mod de cercetare «limba ca și paleografia slavonă», care, după d-l St. Nicolaescu, «nu sunt încă bine cunoscute», nu câștigă nimic, iar «slavistica», care, tot după d-sa, «este încă în fașe», nu va ieși niciodată din scutecele copilăriei.

D-l Nicolaescu, care e absolvent al facultății noastre de filozofie și litere, n'a învățat nimic nici din lecțiile, nici din scrierile mele, și are dreptate să nu mă pomenească în prefața cărții; d-sa n'a profitat însă nimic nici dela d-l D. Onciul, în seminarul căruia i se pare că și-a însușit «modul de a privì, tratà și discutà chestiunile

istorice». Cartea d-sale, lucrată fără pregătire prealabilă, este greșită ca metodă dela început până la sfârșit și va trebuì refăcută cu totul. Păcat de munca pierdută în zadar cu scrierea ei.

Din analiza ce i-am făcut acì, precum și din critica d-lui Lăpědatu, poate să iasă însă un bine pentru autor: d-sa se va convinge, sper, că n'a ajuns încă a fi un reformator al «slavisticei în fașe», că are încă multe de învățat, și că întâiu de toate trebue să învețe cum se studiază istoria, și apoi să încerce a o face singur. Peste câțivà ani își va prelucrà cartea cu desăvârșire. D-sa e încă tânăr, nu și-a luat nici licența, și cinstea de a fi premiat de Academia Română o poate câștigà mai târziu. Deocamdată, sunt de părere că nu merită să primească nici măcar o parte din premiul Adamachi.

St. Nicolaescu, *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țerii-Românești și Moldovei cu Ardealul în secolul XV și XVI.* București 1905. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

In precuvântarea dela începutul acestei cărți, autorul consideră lucrarea sa; «ca un mic prinos adus istoriei noastre naționale, ca o mângâiere proprie sufletească, ca o mulțumire față de profesorii săi.»

Intr'adevăr, d-l Nicolaescu este absolvent al facultății noastre de litere, posedă destul de bine dialectele bulgare din Macedonia, pentru ca, bunăoară, atunci când profesorul specialist de limbile slave nu cunoaște însemnarea vreunui cuvânt și nici îl află în dicționare, să aibă recurs la dânsul ca să i-l tâlmăcească (1); d-sa trebue să fie stăpân și pe limba veche medio-bulgară, pe limba adică în care sunt scrise vechile noastre documente slavonești, întru cât funcționează de un șir de ani ca translator de limbile slavice la Direcțiunea generală a Arhivelor Statului din București, și a servit și la Academia Română cu asemenea însărcinare. Cunoștințele

(1) D-l I. Bogdan, în opera sa «Documente și Regeste», București 1902, p. 273 zice: «D-l Stoica Nicolaescu mă asigură că în dialectele bulgare din Macedonia «vež» înseamnă «viezure». La pag. 300, nota 2, fiind vorba de cuvântul «χρзсовачк», d-l Bogdan spune «Cuvântul nu există în dicționare; însemnarea lui o cunosc dela elevul meu, d-l Stoica Nicolaescu, care l-a auzit la Bulgarii din Macedonia.» La pag 327, fiind vorba de cuvântul «metcal, mitcal,» d-l Bogdan zice: «D-l Stoica Nicolaescu îmi spune că în dialectele bulgărești din Macedonia înseamnă ghem, mosor, în Djuvernua (Dicționarul limbii bulgărești) acest cuvânt lipsește.» La pagina 328, despre cuvântul slavonesc мѹт, d-l Bogdan zice: «D-l St. Nicolaescu spune că a auzit acest cuvânt cu înțeles de «baniță»; în fine tot la aceeaș pagină, un rând mai jos, cetim «попрѹг=chingă, după d-l St. Nicolaescu, în Macedonia.»

sale serioase în ale limbii şi paleografiei slavone se recunosc pe fiece pagină din publicaţiile ce a făcut până acum; tot astfel şi mulţimea de date, de însemnări, de fapte culese din sute şi mii de documente slavone şi române ce i-au trecut prin mână, şi cu ajutorul cărora a adus multe şi preţioase contribuţiuni şi lămuriri istorice, rectificări de date, de fapte şi de raporturi genealogice, făgăduind în acelaş timp, dacă va urmà cu acelaş zel şi răbdare studiile sale în arhive şi biblioteci, ca să aducă servicii şi mai însemnate slavisticei şi în special istoriei patriei noastre. Afară de aceasta, pe cât se vede, d-l Nicolaescu este destul de comunicativ şi cu materialele din Arhiva Statului, întru cât profesorul specialist de limbile slave ne spune că numitul tânăr, între altele, i-a comunicat şi legende după mai multe peceţi din arhivă (1).

Dovada, mai departe, că d-l Nicolaescu s'a pasionat pentru studiile istorice şi cercetările arhivalice, este că din modestul său salariu de 200 lei pe lună poate face economii pentru a întreprinde călătorii prin Transilvania, unde a copiat peste 110 documente, publicate cu propria sa cheltueală în cartea de care ne ocupăm; tot cu economiile sale, a intreprins vara trecută o călătorie la Muntele Atos, unde a decopiat şi fotografiat inscripţiuni şi documente foarte preţioase pentru istoria noastră (posed acì fotografiile a 120 documente descoperite de d-sa în arhivele secrete ale mânăstirilor Zografos şi Chilandar dela Sf. Munte, între cari şi documentul atribuit lui Ioan Asen Caliman din 2 Fevruarie 1243, documente dela Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Vlad Călugărul, Radu cel Mare, etc. şi despre cari îmi rezerv plăcerea de a vă întreţineà cu altă ocaziune).

Cu aşà pregătiri, cunoştinţe şi dispoziţiuni sufleteşti ale autorului, cartea ce analizăm se prezentă încă dela prima dată în condiţiunile cele mai prielnice: ca o întreprindere ştiinţifică serioasă, cinstită şi fără perspectiva vreunui folos bănesc.

Aceasta este, Domnilor Colegi, concluziunea la care am ajuns, după cercetarea cea mai amănunţită ce am făcut operei d-lui Nicolaescu; această operă este şi rămâne o comoară nepreţuită de materialuri şi de informaţiuni, cu toate lipsurile şi defectele ce ar puteà aveà: ce operă omenească e scutită de erori, de scăpări din vedere? A-i

(1) Ion Bogdan, *Relaţiile Ţerii-Româneşti cu Braşovul şi cu Ţara-Ungurească*. Bucureşti 1905, p. LXIV: «Peceţile lui Radu dela Afumaţi de pe două documente dela Arhiva Statului, comunicate, zice d-l Bogdan, de d-l Stoica Nicolaescu.»

tăgădui însă orice merit, osândind-o ca: o lucrare de nimica şi de aruncat în foc; a zice despre dânsa, cum face raportorul, că este «lucrată fără pregătire prealabilă», că «este greşită ca metodă dela început până la sfârşit» şi că «va trebui refăcută cu totul», a adaoge reflecţiunea — probabil sinceră ca concluziune finală: «păcat de munca pierdută în zadar cu scrierea ei», a tăceà meritele acolo unde sunt şi a scoate la iveală «ca mari greşeli» ceeace învederat mai adeseaori sunt mici greşeli, sau chiar nu sunt greşeli, ci lecturi adevărate, traduceri exacte, observaţiuni pe deplin îndreptate; ba uneori a luà până şi erorile de tipar strecurate în publicaţiune drept dovezi de ignoranţă ale autorului, când autorul însuş pe unele le-a îndreptat în erată, — etc., etc., mi se pare un procedeu nedrept şi puţin încurajator pentru tineretul ce munceşte pe un teren aşà de spinos, cum este acela al publicaţiunilor de documente în genere, în particular ale documentelor noastre slavone. Mai înţelegem — deşi nu legitimăm — o judecată pripită şi pătimaşă, în coloanele unui ziar, unei reviste, într'o conversaţiune particulară, într'o reuniune privată, dar nu în acest templu senin, cum este Academia Română, unde judecătorii sunt socotiţi a fi ca acei agoreţi emeriţi ai lui Homer, cari, după luptele ce au dat, după izbânzile ce au câştigat, privesc ca arbitri nepărtinitori succesele tinerilor pe acelaş câmp de emulaţiune — pe care dânşii odinioară se distinsese — răsplătind pe cei meritoşi, îmbărbătând pe cei învinşi, dar şi unora şi altora plătindu-le cu bucurie şi satisfacere lauda ce li se cuvine.

Sunt sigur, Domnilor Colegi, că această concluziune a mea rămâne în picioare şi după cetirea recensiunii «O nouă publicaţie de documente slavo-române», recensiune publicată mai întâiu într'o revistă literară, în «Convorbiri Literare», an. XL şi XLI, şi trasă apoi în broşură separată şi trimisă de către autor fiecăruia din noi, în preziua judecării cărţii d-lui Nicolaescu; ba mă încumet a crede că atare concluziune n'ar puteà fi sdruncinată nici de raportul amintit al eminentului nostru coleg d-l Ion Bogdan, asupra aceleiaş publicaţii de documente. Acest raport al d-lui Bogdan se întemeiază dela început şi până la fine pe sus amintita recensiune. De netăgăduit, are oarecari merite această recensiune; sunt câtevà observaţiuni drepte, îndreptări de datare, de lectură, de interpretare, cari dovedesc intuiţiunea criticului, multele cunoştinţe ale istoricului, seriozitatea şi metoda cercetătorului; alăturea însă de aceste preţioase însuşiri, a trebuit de sigur să vă izbească încă şi mai multe observări nedrepte, o hipercritică ce nu-şi poate găsi explicarea decât doară în

temperamentul tânărului, în dorința lui de a vedeà binele încă și mai bine. Astfel, se face o crimă editorului, că a reprodus la finele cărții încă odată un document sau o inscripțiune pe care dânsul le reprodusese cu oarecari greșeli mai înainte; dar când eratele au fost interzise? Când un autor a fost împiedicat a adaoge în apendice sau în altă parte a operei sale: *șterge paginele* cutare, *rândurile* cutare și înlocuește-le cu *acestea*? Este oare aceasta o crimă? (1). Mai departe, editorul este învinuit «că n'a indicat cota arhivei la documentele din Arhivul Sibiiului, la cele din arhivul Bistriței și la multe din cele amestecate prin adnotațiile istorice». Despre cele din arhivul Bistriței nu am cunoștință, dacă sunt sau nu «cotate»; pe cele din arhiva Sibiiului le cunosc, le-am copiat și studiat. Ei bine, ele n'au nici o numerotațiune, nici o «cotă», ca să întrebuințăm cuvântul recensentului; de numerotațiune sunt lipsite și documentele din Arhivul Statului; cel mult dacă pentru unele putem cunoaște numărul pachetului; pentru cele mai multe nici acest lucru nu-l putem indicà, unul și acelaș document plimbându-se dela pachet la pachet și dela cele poreclite «netrebnice» la cele botezate «istorice». Numai despre documentele Academiei Române se poate vorbì de o «numerotație» și aceasta o spun ca o laudă ce se cuvine d-lui Secretar general și activului nostru Bibliotecar. Atunci de ce «vină veghiată», pusă asupra d-lui Nicolaescu? Mai departe, nu cred, Domnilor Colegi, că o să împărtășiți părerea criticului, că a reproduce exact documentele cu toate abreviațiunile și semnele diacritice, așà cum a făcut-o d-l Nicolaescu, ar fi: «a face numai o lucrare de pedantism prisoselnic, lipsită de folos practic...» «o lucrare fără folos — deci de prisos». Această părere a fost enunțată mai întâiu de colegul nostru d-l Bogdan, care merge și mai departe, zicând în *Documente și Regeste*, pag. LXXXI, că «a publicà traduceri însoțite de originale este de cele mai multe ori un *lux inutil*», și că atunci «când e vorba să se facă o edițiune de documente vechi ca material pentru istoria română, mi se pare că în cele mai multe cazuri ne putem dispensà de publicarea originalelor, când traducerea lor se poate face cu deplină siguranță». Subscrisul nu poate împărtășì nici una, nici cealaltă din aceste păreri. Pentru ultima, după care publicațiunea documentelor

(1) Nu este exact, cum face criticul la pag. 8 a recensiunii sale, că scrisoarea din Tetravanghel (pag. 150—151) e retipărită, la pag 160—1 se dă o scrisoare cu totul inedită.

în limba originală ar fi un lux, mă refer la raportul ce am publicat în *Analele Academiei*, vol XXXV (cu privire la publicațiunea de traduceri fără originale a d-lui Bogdan în 1902); pentru prima părere invoc aci autoritatea unui mare slavist, cum este d-l C. Jireček, profesor de istoria și literatura slavă la Universitatea din Viena, care mi-a arătat mai an-țărț multele inconveniente ce decurg din tipărirea manuscriptelor și documentelor, cu completarea de către editor a abreviațiunilor, căci aceste completări pot să fie greșite, — cum sunt numeroase exemple chiar în publicațiunile părintelui slavisticei: ale lui Franz Miklosich. Asemenea inconveniente se pot învederà din înseși cele ce cetim în introducerea cărții amintite a d-lui Bogdan: *Relațiile Țerii-Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească*, I, pag. LXXX, când după ce se susține că: «în filologia slavă trebue părăsit cu desăvârșire sistemul practicat cu atâta predilecție de Ruși, de a publicà textele vechi cu abreviațiunile nedesfăcute»; că «prescurtările diformează textul și îngreuează înțelegerea lor», apoi d sa adaoge: «Se înțelege că desfacerea abreviațiunilor trebue făcută în conformitate cu școala ortografică, căreia-i aparțin documentele sau manuscriptele ce se editează » Prea bine! Dar când nu te explici asupra școalei ortografice, din care face parte documentul sau manuscriptul, când nu există criterii de a recunoaște o asemenea școală, când prin nici un semn, nici parentez, nici semifractură, prin nimica nu arăți cetitorului, cum figurează cuvântul în original, cum este abreviat și cum l-ai completat — procedură urmată în publicarea manuscriptelor vechi grece și latine, a inscripțiunilor, etc., — atunci cum se va cunoaște: ce este scris în text și ce a adaos editorul dela sine? De aceea socotesc și n'aș puteà la rândul meu recomandà îndestul, ca documentele—mai cu seamă cele slavone— să fie reproduse aidoma cu accentele, abreviațiunile și literele scrise deasupra, — pentru ca astfel cetitorul să poată posedà icoana cât mai exact posibilă a originalului, și găsi câmpul liber pentru conjecturi, pentru alte lecturi decât cele propuse de către editor.

Ei bine, astfel a procedat d-l Nicolaescu în cartea sa, și în loc de a-l învinuì pentru o așà faptă, dator sunt să-l felicit.

Se mai impută cărții de care vorbim, că n'a datat exact toate documentele ce sunt lipsite de dată; că deși a datat corect pe câtevà din ele, a eliminat însă vreo câtevà, cari conțin «în sine elemente de datare mai sigure și mai ușor de găsit.» Mărturisesc că toată această grămadă de învinuiri pe pagine întregi din recensiune, ca și din raportul ce d-l Bogdan ne-a cetit, se reduce la prea puțin lucru.

Mai întâiu editorul însuş ne spune în prefaţă: «Cele mai multe documente n'au dată. Am căutat a îndeplini această lipsă pe măsura cunoştinţelor mele», şi dovadă că aceste cunoştinţe sunt destule, sunt următoarele fapte, ce le aleg din zecimi de alte fapte. Iată documentele No. I şi II din cartea Nicolaescu, datate cu anul 1521 şi atribuite într'o introducere de d-l profesor Iorga (Iorga-Hurmuzaki, *Documente*, XI, 843, nota 1) unui Dragomir Călugărul, un pretendent cu totul efemer, care nici că a domnit vroodată, deci nu puteà da hrisoave, pe când cele două hrisoave poartă titlul şi monogramul lui Vlad Vodă şi sunt foarte corect atribuite de d-l Nicolaescu lui: Vlad Vodă Călugărul (Aprilie 1482—Maiu 1496). Această atribuire o găseşte bună şi d-l Bogdan.

Alt exemplu: Se face mare imputare d-lui Nicolaescu în critica amintită, că scrisoarea No. X a lui Teodosie Voevod către Sibieni, cu data de Ianuarie 7, nu e din 1521, ci din 1522, căci Teodosie începe a domnì numai după moartea lui Neagoe Basarab, *Septemvrie 1521.* Aceeaş învinuire o repetă şi raportul d-lui Bogdan cetit în Secţiune. Ei bine, mai întâiu nu se observă că editorul a pus un «*circa* înainte de 1521» (deci poate fi şi 1522); apoi că Teodosie ar fi putut foarte bine scrie acea epistolă către Sibieni — e vorba de o scrisoare de recomandare dată egumenului Iosif al mânăstirii Curtea de Argeş, şi Domnul se vede a se bucurà de pacea ce asigurà ţerii înţeleptul său părinte—fiind încă în vieaţă tatăl său; exemple analoge avem cu: Mihaiu Vodă, fiul lui Mircea cel Bătrân, cu Marcu Vodă, fiul lui Radu Călugărul, cari trimit scrisori şi emit hrisoave, fiind în vieaţă sau pe tron părinţii lor, în fine — ceeace este şi mai surprinzător, — toate documentele braşovene ale lui Teodosie, publicate de d-l Bogdan în traducere în «Documente şi Regeste» din 1902, sunt datate de către editor cu anul *1521.* Ba scrisoarea lui Teodosie Vodă, prin care Domnul înştiinţează pe Braşoveni că: «după moartea părintelui Domniei mele, a răposatului Basarab Voevod, s'a ridicat acel vrăjmaş Călugărul», editorul — eminentul profesor — o datează astfel: *1521 Ianuarie* sau Fevruarie! Dar «acel Basarab Voevod», adică Neagoe, tatăl lui Teodosie, murise abià la Septemvrie 1521, deci cum puteà fiul să vorbească despre moartea tatălui său cu 8 luni mai înainte de ce acesta să fi murit! Şi dacă criticul voià să fie just, de ce n'a observat că o greşeală analogă se făcuse de alţii înaintea tânărului Nicolaescu, şi că poate elevul se luase — cel puţin de astădată — după profesorul său.

Şi cam aşà sunt multe din imputările de rea datare a documentelor. Dâr când tânărul Nicolaescu izbuteşte a dată aşà de bine un număr de documente din cele fără dată, când dânsul stabileşte cu inscripţii şi documente, că bunăoară Vornicul Gligorcea n'a trăit în secolul XVIII (cum cetim la d-l Iorga în «Documentele Bistriţei», I, pag. 117), ci a murit la 1 Noemvrie 1599, şi când deci vedem că unul şi acelaş document se clasează de cei reputaţi învăţaţi cu 200 şi mai bine de ani decât este realitatea; când, mai departe, studiul comparativ ce am întreprins asupra ediţiunii d-lui Nicolaescu, cu ediţiunile anterioare sau posterioare ale aceloraşi documente, ne dovedeşte că adeseaori textul cel corect, legenda cea descifrată pe pecetie, descrierea cea exactă a documentului, şi înainte de toate traducerea corectă a documentului trebuesc căutate la cel dintâiu, — rezultate ce am consemnat în procesul verbal al Secţiunii, şi care nu este locul a-l reproduce acì, — când, în fine, căutăm a cântărì toate bunele însuşiri ale operei d-lui Nicolaescu — cu micile şi neînsemnatele greşeli, semnalate, şi cari pot încă a se mai semnalà într'însa, nu putem a nu recunoaşte că ea merită să fie răsplătită măcar cu bucăţica cea mai mică ce se poate rupe din premiul Adamachi.

La această concluziune ne duce, Domnilor Colegi, chiar şi meritoasa critică-recensiune, de care ne-am ocupat, cum nu mai puţin şi judecata celui mai în măsură de a-şi da seama de greutăţile ce însoţesc o publicare de documente slavone.

In recensiunea amintită cetim: «Ajunşi la sfârşitul acestei recensiuni, mai avem o datorie: să arătăm *şi ce este bun, foarte bun chiar, în publicaţia de documente slavo-române a d-lui St. Nicolaescu. Sunt mai întâiu unele documente, netipărite în alte publicaţiuni, cari aduc contribuţiuni foarte preţioase la istoria noastră în sec. XV şi XVI, — adevărate mărgăritare; sunt apoi multe fragmente de documente, dispersate prin întreaga publicaţiune, cari lămuresc tot atâtea chestiuni istorice...; sunt în sfârşit o mulţime de note, însemnări, culese din o sumedenie de izvoare şi răspândite prin toate părţile publicaţiei... Ei bine, toate aceste documente, fragmente, note şi însemnări,* zice recensentul, *constituesc un material istoric destul de însemnat, pentru ca publicaţia d-lui St. Nicolaescu, cu toată mulţimea defectelor, să fie totuş, până la altele, de folos cercetătorului istoric, care va puteà scoate din ea, cum am zis, multe contribuţiuni, lămuriri şi date nouă, cu privire la istoria noastră în sec. XV şi XVI*».

Iar cel de al doilea, care nu este altul decât meritosul nostru coleg, d-l Bogdan, vorbind de greutăţile ce reclamă asemenea lucrări, zice în prefaţă la propria sa ediţiune: «Documente privitoare la relaţiile Ţerii-Româneşti, vol. I, Bucureşti 1905: *„In istoriografie, mai mult decât în orice altă ştiinţă, erorile sunt greu de evitat; ca să ajungi însă la adevăr, trebue să ai curajul de a le săvârşì şi dorinţa statornică de a le îndreptà“*. Iar către sfârşitul introducerii la aceeaş operă adaoge: *„Lucrarea mea prezentă de sigur încă multe lacune şi am fost cel dintâiu care m'am întrebat, dacă n'ar fi bine să mai întârzii cu câţivà ani darea ei la lumină.* Istoriografia română însă e departe de a fi ajuns la acel stadiu, în care editarea izvoarelor nouă să poată fi amânată cu anii, ca să se facă în cele mai *perfecte* condiţii posibile. Pentru sec. XV şi XVI fiecare document nou înseamnă un nou progres în rezolvarea chestiunilor mărunte, iar toate la un loc vor completà tabloul ce ne facem astăzi, pe baza lor, de vieaţa noastră din trecut.»

Iată de ce, Domnilor Colegi, chiar după recunoaşterea d-lui raportor, cele 113 documente nouă, pe cari, pentru prima oară, le-a dat la lumină, le-a tradus şi le-a adnotat d-l Nicolaescu, însemnează un nou progres în istoriografia noastră, şi deci modesta şi migăloasa lucrare merită să fie încurajată, dacă nu poate fi pe deplin răsplătită.

Teodor V. Păcăţian, *Cartea de aur. Vol. IV.* Sibiiu 1906. — *Raport de* **At. Marienescu.**

Opul e în octav mare şi cuprinde 864 de pagine.

Opul se împarte în două părţi generale:

A) *Dieta ungară din Pesta, 1865—1868.*

Pe lângă pertractările dietei, sunt înşirate — după timpul său — toate acţiunile politice şi naţionale ale Românilor, p. 6; Alegerile pentru dietă, p. 3; Programul Ardelenilor, p. 15; Propunere în chestia naţională, p. 82; Memorandul Românilor din Ardeal, p. 127; Propunere în chestia naţională, p. 186; Nouă propunere în chestia naţională, p. 200; Organizarea Românilor din Arad, p. 103; Despărţirea ierarhiei de către Sârbi, p. 219—257; Interpelare în chestia pronunciamentului din Blaj, p. 342—354.

B) *Legea de naţionalităţi.*

Proiectul naţionalităţilor, p. 458. Apoi urmează discuţia asupra proiectelor de lege, şi anume cuvântările deputaţilor naţionali, şi

ale celorlalţi deputaţi, în şedinţă după şedinţă, şi Legea de naţionalităţi, p. 790—precum şi alte obiecte de interes mare pentru noi, anume despre reciprocitatea confesională, p. 796, —şi Mitropolia gr. cat. română, p. 798; Legea despre unirea Transilvaniei cu Ungaria, p. 799—839; Congresul bisericii gr. or. române, p. 845; Sistarea persecuţiunilor în contra subscriitorilor pronunciamentului din Blaj, p. 846 şi apoi cuvinte de încheiere dela autor, p. 850.

Părere.—Iată aci materialul istoric al unei epoce numai de 3 ani, dar a celei mai de frunte a Românilor din Ungaria, —materialul istoric al luptelor celor mai frumoase ale Românilor în dieta Ungariei pentru limba română şi soartea poporului român, dar în care se reoglindează secolii cei trişti ai trecutului, ai istoriei Românilor din Ungaria, şi pentru aceasta e un material istoric de mare preţ pentru toţi Românii.

Opul însuş arată, ce trudă mare, ce diligință rară şi-a dat autorul pentru adunarea documentelor istorice şi în deosebi pentru traducerea precisă a lor.

Stilul opului e curat şi frumos românesc: E fluid şi ales pentru înţelesul tuturor cetitorilor.

Pentru acestea, eu, din toată inima mea, recomand «Cartea de aur», volumul al IV-lea de d-l Teodor V. Păcăţian spre premiere din Fundaţiunea Adamachi, şi considerând valoarea opului pentru istoria noastră şi spesele enorme, propun ca să i se dea un premiu de 1.500 lei.

Locot. N. I. Popescu şi Hugo Friedman, *Dreptul penal militar şi procedura lui.* Ploeşti 1906.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

D-l Locotenent N. I. Popescu, absolvent al facultăţii juridice, şi d-l Hugo Friedman, licenţiat în drept şi în litere, precum şi avocat, şi-au propus prin opera de faţă, ca să umple un gol simţitor în literatura noastră juridică, înzestrând-o cu un nou manual de drept penal militar, pus în curent cu actuala noastră legislaţiune. Intreprinderea poate fi socotită ca izbutită, întru cât colegul nostru d-l I. Tanoviceanu, profesor de drept penal la facultatea de drept din Bucureşti, în prefaţa din capul volumului ce analizăm, după ce face oarecari critice de amănunt operei, ajunge la concluziunea că «manualul prezent este un excelent rezumat al principiilor legislaţiunii noastre penale militare; ideile şi părerile autorilor sunt în general raţionale şi bine cumpănite; stilul lor are o preciziune în

adevăr militară» şi că «rareori într'un volum relativ mic s'a condensat o materie mai vastă.»

Acestea ar fi însuşiri cari ar puteà face ca autorii să merite laudă şi încurajare pentru serviciul adus literaturii juridice române,—nu socotesc însă că ele sunt suficiente ca să le dea dreptul la premiul Adamachi, pe cât timp sunt opere cu mult mai originale, mai adecuate scopului ce a avut fericitul donator, şi pe cari Academia este datoare mai ales să le încurajeze.

Căpitan Gh. Popovici, *Omagiu de profund respect şi înaltă admiraţiune memoriei Aceluia care odinioară a strălucit ca Luceafăr între Luceferii neamului românesc, lui Ştefan cel Mare, dedicat cu prilejul jubileului celui de al IV-lea centenar al morţii sale.* Constanţa 1905. — *Raport de* **D. Onciul.**

Acesta este titlul unui volum de 147 pagine in-8°, format mic, prezentat la premiul Adamachi (divizibil).

Premiul în chestiune urmează a se da pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, cari se vor judecà mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1906. Cartea d-lui Căpitan Gh. Popovici, prezentată la acest premiu, a apărut în 1905, iar Prefaţa are data: «Asarlâc-Cuzgun, 1904—1905», fără lună. După această datare, ar urmà că cartea s'ar fi tipărit parte în 1904, parte în 1905, şi nimic nu indică apariţia ei după 1 Noemvrie 1905. Astfel, ea nu intră între cele admisibile la premiul în chestiune. In afară de aceasta, scrierea se prezentă în condiţiuni cu desăvârşire insuficiente, şi din punctul de vedere al formei şi din cel al cuprinsului. Faptele istorice sunt în mod neîndestulător şi adeseori greşit expuse. Exemple: Marele hatman erà un «grad ostăşesc înfiinţat de pe timpul lui Alexandru cel Bun» (pag. 31). Voivodul Transilvaniei erà «principele acelei ţeri» (pag. 46). Baia erà pe timpul lui Ştefan cel Mare «monetăria Statului» (pag. 51). Ciceul şi Cetatea-de-Baltă au fost date lui Ştefan drept despăgubire pentru arderea Bacăului şi Romanului de către Matiaş Corvin (pag. 58). Astfel de inexactităţi sunt foarte numeroase. Exagerări ca: «Bătălia dela Baia formează un epizod unic în istoria răsboaielor omenirii de felul acesta» (pag. 57) ş. a. dovedesc lipsă de judecată în apreţierea faptelor istorice. Lipsa de pregătire metodică şi de cunoştinţe bibliografice se vede pe fiecare pagină.

La citaţiile din diferite izvoare ce autorul face, lipseşte orice indicaţie. După felul citaţiunilor, se vede că autorul n'a utilizat textele originale, ci traduceri după cronica lui Şincai, ş. a. Intr'un pasagiu citat din Dlugosz (pag. 53), cuvântul ***impedimentis*** e tradus «bogăţia», autorul cetind rău «bogagia» (bagaj) din cronica lui Şincai.

Destul atâta spre a probà că această scriere nu poate fi luată în considerare la decernerea premiului.

Petru Răşcanu, *Istoricul învăţământului secundar*. Iaşi 1906.—*Raport de* **I. Bogdan.**

Publicaţiea d-lui P. Răşcanu, profesor la Universitatea din Iaşi şi fost Inspector general al învăţământului secundar, este o publicaţie oficială; ea a fost făcută din însărcinarea Ministerului de Instrucţiune publică, cu prilejul Expoziţiei generale române din anul trecut, şi a fost probabil remunerată de acesta, conform obiceiului. Ea cuprinde istoria şcoalelor secundare din Moldova şi Ţara-Românească dela Regulamentul Organic până în zilele noastre.

Partea I se ocupă de legile, regulamentele şi programele decretate dela Regulament şi până la 1898, adică până la promulgarea legii actuale a învăţământului secundar. Secţiunea I, «Şcoala secundară sub Regulamentul Organic», reproduce în întregime, sau în rezumat, capitolele respective din Regulament, instrucţiunile şi programele date în urma acestuia. Asupra modului cum au fost aplicate acestea şi asupra rezultatelor ce au dat, autorul nu insistă, trimiţând pe cetitori la cele două monografii, făcute tot cu ocazia Expoziţiei, despre «Liceul Naţional» din Iaşi şi «Colegiul Sf. Sava» din Bucureşti (p. XXVIII). Asupra izvoarelor din cari s'au inspirat alcătuitorii dispoziţiilor relative la şcoli din Regulamentul Organic, autorul nu ne spune nimic, deoarece «nici timpul, nici mijloacele» nu i-au permis «a elucidà acest punct foarte important pentru începuturile şcoalei româneşti» (p XI).

In secţiunea II, «Desfiinţarea şcoalelor naţionale», se comunică ofisul din 5 Fevruarie 1847 al lui Mihai Sturza şi Regulamentul şcolar din 18 Aprilie acelaş an, lucrat de epitropia şcoalelor din Moldova, precum şi programa de cursul învăţăturilor ce s'au urmat în colegiul Sf. Sava în anul 1839—40.

In secţiunea III, «Şcoala secundară sub Convenţiunea dela Balta-Liman», se vorbeşte despre reformele şcolare ale lui Grigorie Al.

Ghica în Moldova, cari încep o eră nouă, prin proclamarea gratuităţii şi libertăţii învăţământului public, prin afirmarea principiului, că limba naţională trebue să fie singurul organ al învăţăturii publice, prin acordarea din partea Statului a unor ajutoare statornice pentru copiii săraci din oraşele de provincie, cari n'aveau încă şcoli secundare, şi prin crearea «departamentului învăţăturilor publice.» Se vorbeşte cu multă căldură de activitatea rodnică a lui A. Treb. Laurian şi a celorlalţi profesori secundari contimporani. Pentru Muntenia suntem trimişi asupra acestor timpuri din nou la monografia liceului Sf. Sava; autorul dă numai o scurtă schiţă după un raport al fostului inspector general Al. Vitzu.

Secţiunea IV, «Legea din 1864», conţine o analiză a acestei legi care, pe lângă multele ei defecte, a avut meritul de a fi ţinut 34 de ani (p. LXVI): o dreaptă observaţie în aceste vremuri de schimbări vertiginoase şi profund dăunătoare în organizarea şi administrarea învăţământului public. Observaţiunile personale ale autorului asupra rezultatelor legii dela 1864, asupra lacunelor şi încercărilor ce s'au făcut de a o completă, asupra creerii învăţământului real, asupra introducerii controlului în învăţământ (prin crearea inspectorilor) sunt juste şi dovedesc bunul simţ al unui om de şcoală experimentat.

Secţiunea V, «Incercări de a înlocuì legea din 1864», tratează despre proiectele de legi alcătuite şi despre legile votate şi promulgate dela 1886 încoace. Acest capitol însă nu este lucrarea personală a autorului, el e o traducere după o lucrare scrisă în franţuzeşte de I. V Praja, cu ocaziunea Expoziţiei universale dela Paris din 1900, «L'Enseignement roumain» (p. CVIII). Autorul a fost silit la aceasta, fiindcă «Ministerul Instrucţiunii publice», zice d-sa, «nu ne-a putut pune la dispoziţiune nici colecţiunea deosebitelor proiecte de legi pregătite în curs de mai bine de treizeci de ani, colecţiune adunată cu mare greutate de d-l Praja, pe atunci Director al învăţământului secundar, şi nici originalul românesc al lucrării sale; după cum nu ne-a putut găsì nici «Istoria şcoalelor» de V. A. Urechiă» (care se găseşte de sigur în bibliotecile noastre publice şi poate şi în librării).

In secţiunea VI, «Reforme săvârşite», se dă analiza şi apreţierea, foarte bine făcută, a legilor: dela 1879, pentru numirea profesorilor la gimnazii, licee şi şcoli profesionale; dela 1883, pentru fixarea şi gradaţiunea remunerarilor membrilor corpului didactic; dela 1892, pentru organizarea Administraţiunii centrale a Ministerului Cultelor

și Instrucțiunii publice, și dela 1898, pentru învățământul secundar și superior.

Partea a II-a a publicațiunii d-lui Rășcanu, pentru care partea I servește drept introducere (are și o altă paginație), cuprinde note asupra școalelor secundare, culese din monografiile lucrate de către directorii acelor școale după instrucțiunile trimese de Minister. Aceste note sunt foarte inegale, ca și monografiile din cari au fost scoase. Materialul rezumat în ele este nesigur și nu poate fi utilizat fără un control serios. Foarte puțini din actualii directori au înțeles cum trebue să se facă istoricul școalelor în fruntea cărora sunt puși. In schimb, rezumatul d-lui Rășcanu dela p. 1—64 e bine lucrat.

Nu prea înțelegem utilitatea tipăririi în anexă și sub titlul: «Din activitatea extrașcolară a corpului didactic secundar» a părerilor pe cari profesorii secundari și le-au dat la 1896 asupra proiectului de lege al d-lui P. Poni.

Din cuprinsul schițat aci se vede că avem înaintea noastră o publicație utilă și bine făcută, a cărei valoare științifică însă nu este așà de mare, ca să ne poată înduplecà a-i acordà măcar o parte din premiul Adamachi.

Inginer Eduard N. Sava, *Economia industriei transporturilor.* Vol. I, p. I. și II. București 1906. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

In anul acesta jubilar, o neobișnuită producție de lucrări, de studii și de notițe au fost publicate întru lămurirea diferitelor chestiuni, cari au dat vieață activității poporului român în ultimii 40 de ani.

Din această serie face parte și lucrarea d-lui E. Sava. Din dorința de a lămurì cât mai mult tot ce erà în legătură cu subiectul ales, d-sa se abate deseori din drumul hotărît. Astfel se întâmplă că găsim biografiile aproape complete ale lui Al. Ghica, Gh. Bibescu, Barbu Știrbei, Mihaiu Sturdza, Gr. Ghica, Cuza, M. Kogălniceanu, etc.

In genere lucrarea nu dă impresia unui studiu, unei cercetări unitare. Cu toate acestea are și o parte interesantă: Notițele — răspândite — privitoare la subiectul pus în titlul cărții. Nu o putem însă recomandà pentru premiere.

Alexandru Ștefulescu, *Istoria Târgu-Jiului*. Târgu-Jiului 1906. — *Raport de* **I. Bogdan.**

D-l Al. Ștefulescu este un foarte sârguitor cercetător al istoriei orașului său natal, Târgu-Jiului, și al județului Gorj. Asupra celui dintâiu d-sa a publicat o monografie încă dela 1897 («Incercare asupra istoriei T.-Jiului»; 290 pp. in-8⁰); lucrarea de față este a doua ediție a acestei monografii, îmbogățită cu materiale nouă, îndreptată în unele hipoteze hazardate și tipărită cu multă îngrijire (484 pp. in-8⁰). Asupra județului Gorj d-sa a publicat o altă monografie, tot așă de întinsă: «Gorjul istoric și pitoresc» (1904), care a fost premiată acum doi ani cu o parte din premiul Adamachi. Un mare merit pentru deșteptarea interesului istoric la concetățenii săi și-a câștigat d-l Ștefulescu prin crearea unui Muzeu în Târgu-Jiu, numit «Muzeul Gorjului», care, pe lângă obiecte arheologice de mai puțină importanță, cuprinde o sumă de documente vechi foarte prețioase pentru istoria locală (până acum un an el posedă 55 documente din sec. XV—XVI, 630 din sec. XVII și XVIII și 1.400 din sec. XIX). Am zis «crearea», fiindcă, după informațiile ce le avem de mai bine de zece ani și după mărturisirea d-lui Ștefulescu (p. 322, nota), d-sale i se datorește în primul rând și aproape excluziv adunarea materialelor ce se găsesc astăzi adăpostite în două camere ale gimnaziului din T.-Jiu. Dacă n'ar fi făcut decât atâta, munca d-sale ar merită o recunoaștere din partea Academiei Române, care a dat cea mai frumoasă pildă de modul cum trebuesc adunate și păstrate resturile trecutului nostru.

D-l Ștefulescu nu s'a mulțumit însă numai cu adunarea acestor materiale. D-sa a încercat să le descrie și să scoată din ele tot ce i s'a părut că are interes pentru istoria locală și pentru istoria generală a țerii. Cartea, asupra căreia avem să ne pronunțăm aci, e dovadă pentru aceasta.

Problema ce și-a pus d-l Ștefulescu, de a da o «istorie» a T.-Jiului, e foarte grea și ingrată. A scrie istoria unui oraș care nu posedă arhive și n'a posedat niciodată, care n'a avut o organizație municipală desvoltată, cum au fost d. p. orașele din Moldova, care până la jumătatea sec. XVI nici nu eră oraș, ci un simplu sat (la început liber, apoi al boierilor Buzești), e lucru foarte greu, din simplul motiv că vieața istorică a unui astfel de oraș a trebuit să fie foarte neînsemnată. De aceea «Istoria» T.-Jiului de d-l Ștefulescu

nu este atât o «istorie» a orașului, cât o culegere de notițe, foarte sărace, asupra locului și asupra diferitelor persoane pomenite în documente ca băștinașe în acel loc Astfel o mare parte din documentele citate în text și din cele publicate în «Anexe» (p. 333—472) nu se referă la T.-Jiu, ci la alte sate sau proprietăți din apropierea lui, stăpânite, în părți sau în total, de locuitori din T.-Jiu. Unele puteau să lipsească fără nici un inconvenient; căci la ce poate slujì d. p. extrasul dela p. 357 dintr'un act dela 20 Martie 1643, decât doar să dovedească că la 1643 existà T.-Jiului și într'însul un locuitor cu numele Dănățoiul? Aceste acte sunt totuș interesante, fiindcă dau un material sigur pentru istoria culturală a țerii.

D-l Ștefulescu le publică destul de bine, arătând la fiecare pas o deosebită îngrijire la reproducerea textelor. Să fie însă exactă expresia dela p. 379: «boiarii *deputați*», într'un act dela 1722?

«*Județi și pârgari*» au existat în T.-Jiu, ca și în alte orașe, însă probabil numai din a doua jumătate a sec. XVI încoace; v. p. 121: un act dela 13 Oct. 1591, reprodus după Cartea de cetire a lui Lambrior, în care se pomenesc de o parte «pârcălabul» cu 12 «megiiași», de alta «județul» cu 12 «pârgari»: cel dintâiu e autoritatea sătească, al doilea e autoritatea municipală; cf. p. 122 (actul dela 3 Martie 1626) și apoi p. 354 (act din 5 Iunie 1636), p. 357 (act din 28 Fevr. 1652); p. 362 (act din 15 Oct. 1662) și altele. Nu s'a păstrat însă — sau cel puțin nu s'a găsit până acum — *nici un act emanat excluziv dela județul și pârgarii* de T.-Jiu; cartea de judecată din 1626 Martie 3 (p. 122), al cărei original se află la Academia Română, e dată nu numai în numele județului și pârgarilor, ci și în numele pârcălabilor din T.-Jiu «Gherghe și Stoica post[elnicei]».

D-l Ștefulescu n'a recunoscut toată importanța acestui act și n'a insistat asupra lui, deși asupra acestui caz foarte interesant și unic până acum de funcționare paralelă a două autorități: a pârcălabului și a județului, atrăsese atențiunea d-l N. Iorga în «Istoria poporului român», vol. I, p. 171. In funcționarea pârcălabului alăturea de județul Târgu-Jiului se oglindește caracterul nedefinit al acestei localități pe la începutul sec. XVII: erà un amestec de sat și oraș, sau mai bine erà și sat și târg. Documentele confirmă această concluzie. Astfel hrisovul lui Radu Șerban dela 29 Iunie 1604, prin care se întărește lui Radu și Preda Buzescu proprietatea Târgu-Jiului, pe care părinții, moșii și strămoșii lor l-au posedat ca sat (село) al lor de baștină, ne spune că Mircea Ciobanul l-a transformat în târg (пазар), răpindu-l dela Buzeștii pribegiți de frica lui în

Ardeal, de sigur în prima lui domnie (1545—1552), dacă nu chiar în primul an al acestei domnii. Un târg a trebuit să existe însă şi mai înainte de Mircea Ciobanul, căci un document fără dată dela Dan II (1420—1424, 1427—1431) vorbeşte despre nişte «mori din Târgu-Jiului» (водѣнїце ѡт жѫлскога трьга), pe cari le făcuse popa Agaton, stariţul mânăstirii Tismana, pe locul dăruit acesteia de boierii Stanciul şi Miclăuş.

Erà un târg pentru satele din apropiere şi pentru comerţul ce se făceà cu Transilvania prin pasul Vâlcanului. Dela Mihaiu Viteazul încoace Târgu-Jiul e numit totdeauna târg sau oraş (cf. варош тръг жил în doc. din 22 Iunie 1597, p. 335), iar locuitorii lui orăşeni (v. p. 18, 20—28 (1611), p. 354 (1636) şi urm.).

Dacă spusa documentului din 26 Aprilie 1611 dela Radu Mihnea este adevărată, atunci oraşul, declarat domnesc de către Mircea Ciobanul la 1545 (1), a fost oraş liber încă din vremea lui Neagoe Basaraba, în timpul căruia locuitorii s'ar fi răscumpărat dela proprietarul Tudor Negrul (p. 18). D-l Ştefulescu presupune că între aceşti răscumpărători au fost şi Buzeştii, cari rămân apoi singuri stăpâni pe târg. Această ştire însă nu e adeverită prin alte izvoare şi poate să fie falsă. De asemenea în porunca lui Mircea dela 1406 (p. 15, 110) nu e vorba de Târgu-Jiului, ci de judeţul (ţinutul) Jiului, căci «сѫдецъ жѫлю» este de sigur «judeţul Jiului», adică şeful unităţii administrative mai mari, numite aşà după apa Jiului şi despărţite mai târziu în două: Jiul de sus şi Jiul de jos—Gorj şi Dolj —din Gorjiu şi Doljiu—Gornyj-Jiu şi Dolnyj-Jiu.

Dela Mircea Ciobanul până la Regulamentul Organic se poate zice că Târgu-Jiului n'are istorie, căci tot ce înşiră d-l Ştefulescu în cap. III al cărţii sale, sub titlul «Istoria Târgu-Jiului», nu e propriu zis istorie: în organizaţia municipală a acestui oraş sau în vieaţa lui economică nu s'a petrecut în acest timp nici o schimbare esenţială. Dovadă sunt ştirile ce se dau în cap. V asupra stării oraşului pe la începutul sec. XIX (p. 76—81). Modernizarea lui începe abià în timpurile noastre. După d-l Ştefulescu, «ridicarea oraşului din starea orientală în care se aflà se datoreşte atât administraţiei conservatoare dela 1888», «cât şi administraţiunii liberale din 1895» (p. 102): un mod de expresie nepotrivit pentru o operă de istorie. Progresele făcute de oraş din punctul de vedere economic şi cultural sunt atinse în diferite capitole ale cărţii (d. p. în cel despre

(1) Cf. în doc. din 1546 Iunie 30 (p. 3). тръг жил.

şcoale şi în cel despre starea medicală a oraşului); acestea cuprind însă şi unele ştiri ce nu se referă la Târgu-Jiului.

Sunt multe lucruri în cartea d-lui Ştefulescu, cari nu-şi aveau locul într'însa, deoarece nu privesc vieaţa locală, a cărei istorie voeşte să ne-o dea: aşà d. p. în cap. IX, sub titlul «justiţia», se descriu atribuţiunile judeţului şi pârgarilor, după monografia Câmpulungului de Aricescu şi a Bucureştılor de Gion; în cap. XI (şcoalele) se dă un excurs asupra sistemului de învăţătură în şcoalele din sec. XIV—XVII din Peninsula Balcanică şi dela noi şi asupra unor presupuse curente de cultură slavă şi românească, după teoriile greşite ale d-lui Ilie Bărbulescu. In cap. XIV (traiul orăşenilor) se descrie vieaţa socială din Târgu-Jiu după izvoare generale, nu locale. In cap. XV se dau «foi de zestre şi diete»; în cap. XVI biografia lui Tudor Vladimirescu (după C. Aricescu) şi G. Magheru, cu o sumă de reproduceri din «Acte şi Documente relative la istoria renaşterii României.» Se găsesc în cartea d-lui Ştefulescu şi multe afirmaţiuni nedovedite sau explıcări greşıte, ca d. p.: «numele oraşului Târgu-Jiului se pomeneşte întâiaş dată la 1406» (p. 3); «formele vechi ale cuvântului Jiu (Jil şi Jul) se găsesc în sanscritul *Salila*=apă», deci «Târgu-Jiului însemnează: Târgul-Apei» (p. 4); «târg» din Târgu-Jiului însemnează πόλις κατ' 'εξοχήν (p. 15), după ce la p. 1 se explică (după Lexiconul lui Miklosich) prin 'αγορά, forum—pe când în realitate «târg» n'are nimic a face nici cu 'αγορά, nici cu πόλις, ci este numirea slavă pentru noţiunea medıevală de «Markt, Marktflecken». E cu totul naivă încercarea de a precizà locurile pe cari se aflau casele dıferiţilor proprietari din Târgu-Jiu, începând cu sec. XV (p. 84 şi urm.): actele păstrate nu ne dau nici un fel de indicaţii pentru aşà cevà, ıar spusele bătrânilor de astăzi nu sunt de ajuns. Aşà cevà se poate face pentru oraşe ca Braşovul, care are din sec. XV şi XVI statistici amănunţite şi descrieri exacte de strade şi suburbii, cu numele tuturor cetăţenilor şi funcţionarilor comunali. Pentru oraşele româneşti n'avem astfel de ştiri.

Am puteà face încă unele observaţiuni asupra planului lucrării, care nu e metodic, şi asupra stılului, care câte odată e nepotrivit cu o scriere serioasă; dar acestea sunt inegalităţi inerente unei opere de autodidact. D-l Ştefulescu are în schimb meritul de a fi studiat cu toată dragostea şi pietatea patriotică istoria oraşului său de naştere, şi a fi contrıbuit astfel, cu o mică parte, la cunoaşterea ţerii noastre şi a trecutului ei.

Sunt deci de părere să i se acorde o parte din premiul Adamachi.

Benedict Voinescu, *Nouăle impozite și nouăle legi financiare și economice.* București 1906. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

O carte foarte folositoare, care pune la îndemâna publicului știri ce-l interesează în grad înalt și la aceea a dregătorilor însărcinați cu mânuirea trebilor financiare cunoștințele trebuitoare pentru a pune în lucrare legile în adevăratul lor înțeles și deci a ferì de năpăstuiri pe dajnici

Lucrarea d-lui Voinescu se îndeletnicește deocamdată în acest volum, care este arătat ca cel întâiu al unei culegeri mai lungi, cu următoarele legi:

1) Legea asupra impozitului personal;

2) Legea pentru impozitul asupra venitului;

3) Legea pentru controlul obiectelor fabricate din materii prețioase;

4) Legea pentru cassele de împrumut cu amanet;

5) Legea creditului viticol;

6) Legea pentru modificarea aceluia a Creditului Agricol.

Toate aceste legi sunt reproduse în textul lor cu desbaterile parlamentare, cu expunerile de motive, cu instrucțiile ministeriale, privitoare la a lor aplicare, și cu un comentar foarte bine alcătuit de autorul însuș.

După cum este însă natura unor asemenea culegeri, partea personală de muncă intelectuală a autorului este prea mică, pentru ca să i se poată încuviință un premiu, fie și măcar o parte din premiul Adamachi. Autorul însă să fie mulțumit că a contribuit prin scrierea sa la limpezirea și mai exacta aplicare a unor legi, cari, atingând punga dajnicului, au totdeauna însușirea de a-l supărà.

PREMIUL ASOCIAȚIUNII CRAIOVENE.

Clinciu I. și **M. Dimitrescu**, *Manual de istoria universală pentru clasa II secundară; pentru clasa III secundară; pentru clasa V liceală.* București 1906. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Este fără îndoeală un pas simțitor făcut în învățământul nostru public și privat, prin întocmirea unei literaturi didactice din ce în ce mai mulțumitoare și mai corespunzătoare scopului. Cele trei manuale mai sus enunțate sunt datorite la doi profesori secundari, d-lor M. Dimitrescu și I. Clinciu, amândoi foști elevi distinși ai

facultății noastre de litere și harnici muncitori în nobila și spinoasa carieră ce și-au ales.

Cel dintâiu, d-l Marin Dimitrescu, Dr. în filozofie și Director actual al liceului Lazăr, a întreprins timp de mai mulți ani studii istorice speciale la Școala des Hautes Etudes din Paris și în arhivele și bibliotecile din Paris și Londra, și este înarmat cu nouăle metode și în deplină cunoștință cu literatura didactică din școalele Apusului.

Nu este deci de mirare, dacă dând colaborarea sa d-lui Clinciu pentru primele două manuale, ce fusese publicate mai înainte, acestea s'au îmbunătățit în mod simțitor. D-sa a elaborat cu colegul său și cel de al treilea manual pentru cl. V de liceu.

Aceste manuale, întocmite potrivit cu programa în vigoare, au fost aprobate de onor. Minister al Invățământului, în urma rapoartelor favorabile ale Comisiunilor speciale. Despre primul manual raportorul se exprimă astfel: «Manualul acesta, cu stilul său ușor, curgător, cu alegerea foarte nimerită a amănuntelor povestite, cu grija sa necurmată de a cruță memoria copiilor de nume și datele nefolositoare, cu gustul ce s'a dovedit în alegerea ilustrațiunilor, va aduce reale servicii școalei noastre.» Manualul de clasa V secundară găsește o aprețiere nu mai puțin favorabilă: «Elementul geografic, zice raportorul, este în genere bine utilizat și în special atrag atențiunea asupra celor ce se spun la Fenicia, Grecia și mai ales la Italia, căreia îi este rezervat cel mai bun capitol ce cunosc relativ la această chestie. Istoria politică este sobru expusă și istoria-răsboiu este în genere sacrificată. Autorii scot în relief, foarte nimerit, din istoria anonimă a poporului, personalitățile marcante. Limba este curată, stilul curgător și adesea viu. Manualul, așà cum este, împlinește cu folos un gol simțit în literatura noastră didactică; el este pentru cursul superior o încercare serioasă în conformitate cu spiritul nouălor programe și nouălor metode; el va fi un auxiliar prețios profesorului, ce vrea să facă din istorie o disciplină intelectuală.»

Față de aprețierile de mai sus, o cercetare amănunțită a cuprinsului acestor manuale, precum și semnalarea câtorvà afirmări necontrolate sau unor mici erori, sau scăpări din vedere strecurate pe ici și colo într'o materie așà de întinsă și de variată, cum este istoria universală, nu am crezut de cuviință că ne-ar duce la alt rezultat. Ceeace trebue a fi pus cu deosebire în lumină și ceeace alcătuește nota caracteristică a acestor lucrări este faptul, că autorii au izbutit să familiarizeze pe elevi cu fenomenele sociale de

căpetenie, cu obiceiurile şi instituţiunile fiecărei epoce, arătând cu îngrijire punctele de asemănare ca şi de diferenţiare dintre ele şi indicând puntea de trecere dela vieaţa de ieri la cea de azi. Pe de altă parte ei au ştiut scoate în relief un principiu pe cât de elementar, pe atât de fundamental: că totul se schimbă pe nesimţite şi că prefacerile ce societatea încearcă în decursul veacurilor alcătuesc în genere progresul vieţii omeneşti.

Incă un merit, şi acesta de primul ordin, este aşezarea potrivită a istoriei noastre naţionale în cadrul istoriei generale, indicându-se, în capitole osebite şi destul de limpede scrise, înrâurirea întâmplărilor de caracter universal asupra traiului poporului român, precum şi serviciile ce acesta a putut aduce creştinătăţii în crâncenele şi necurmatele lupte cu Semiluna. In fine introducerile şi încheierile, cu cari începe şi se sfârşeşte fiecare manual, sunt nu mai puţin de recomandat.

Astfel întocmite, cărţile d-lor Clinciu şi M. Dimitrescu se deosebesc cu totul de acele manuale scrise fără metodă şi fără legătură, adevărate răboaje de răsboaie, de tractate şi de revoluţiuni, cari tâmpiau mintea elevului şi-l făceau să urască studiul tocmai cel mai plăcut, cel mai atrăgător şi mai de real folos pentru educaţiunea tinerimii noastre.

Pentru aceste cuvinte, am onoare a recomandà cele trei manuale ale d-lor Clinciu şi Marin Dimitrescu, spre a fi încoronate cu premiul Asociaţiunii Craiovene.

Gh. N. Costescu, *Educaţie şi învăţământ. Vol. III. Metodica istoriei şi geografiei.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **D. Onciul.**

Cartea de faţă, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public, de 1500 lei, este volumul al III-lea al opului: *Educaţie şi învăţământ,* de acelaş autor.

In prefaţă, autorul zice: «In volumul de faţă am spicuit tot ceeace am crezut că trebue să cunoască învăţătorul primar, din rodul îndelung muncit al generaţiunii actuale de scriitori cu cari se mândreşte ştiinţa şi literatura istorică română.» Deci cartea se prezentă ea însăş ca o carte auxiliară pentru învătători, precum şi este. Din acest punct de vedere, ea are un merit incontestabil şi este potrivită să aducă servicii reale învăţământului primar.

Dar premiul în chestiune urmează a se da pentru cea mai bună *carte didactică* în limba română, dintre cele tipărite dela 1 No-

emvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906. Cartea de faţă nu este însă o carte didactică, nefiind alcătuită din acest punct de vedere; în şcoalele normale, ea ar puteà să servească întru câtvà drept carte auxiliară pentru lecţiunile de practică pedagogică, nu însă drept carte didactică propriu zisă.

Aşà fiind, cartea d-lui Costescu, de altmintrelea meritorie, nu intră în categoria cărţilor ce pot fi recompensate cu acest premiu.

Natalia Filipescu-Tulbure, *Istoria veche a popoarelor orientale, a Grecilor şi a Romanilor*, Bucureşti 1902; *Istoria evului mediu şi modern*, Bucureşti 1904; *Istoria evului modern şi contimporan.* Bucureşti 1903.—*Raport de* **D. Onciul.**

Aceste trei volume sunt prezentate la premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învăţământului public, de 1.500 lei, pentru cea mai bună carte didactică, dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906.

Volumul I, aprobat de Minister la 26 Fevruarie 1902 şi introdus în anul şcolar 1902/3 (cu începere dela 1 Septemvrie), a apărut înainte de 1 Noemvrie şi este prin urmare exclus dela acest premiu.

Celelalte două volume au mai multe neajunsuri, şi de fond şi de formă. Voiu cità aci numai câtevà exemple pentru stilul didactic şi exactitatea istorică a autoarei.

Hunii erau «un popor mai sălbatic decât fiarele sălbatice» (pag. 3). «Vorba lor semănà mai mult cu strigătele animalelor sălbatice» (pag. 9).—Ce idee o să-şi facă elevii de acest soiu de oameni?—Nu este exact că Hunii s'au oprit mai cu seamă în Dacia, şi că Atila şi-a aşezat aci reşedinţa (pag. 10). Centrul puterii lor erà în câmpia spre apus de Dacia, unde erà şi reşedinţa lui Atila, între Tisa şi Dunăre. Atila n'a fost «omorît de un duşman personal» (pag. 11), ci a murit de sângerare internă, în stare de beţie.

Afirmarea că, în imperiul de răsărit, limba oficială erà cea greacă, de aceea el se numià şi «imperiul grec», pusă înainte de Iustinian (pag. 14), dă elevilor o idee greşită despre acea epocă, când limba oficială erà încă cea latină. De asemenea o înfăţişare cu totul greşită despre traiul Românilor în Dacia pe timpul năvălirilor este că «locuitorii Daco-Romani, rămaşi în Dacia, după părăsirea ei de Aurelian, steteră mereu ascunşi în vârfurile Carpaţilor» (pag. 17).

Intrarea Slavilor în Dacia e prezentată astfel: «Pe când Daco-Romanii steteau ascunşi de frica barbarilor în munţii Carpaţi, se pomeniră deodată cu o mulţime de musafiri nepoftiţi, pe cari nu-i

văzuseră încă niciodată. Erau nişte oameni bălai, cu ochii albaştri, dar cu apucături aşezate, şi păreau că-i roagă să-i lase să trăească alături cu dânşii. In adevăr, Românii, îndată ce văzură că aceşti muşafiri nu au nici un gând rău, se împrietenirâ cu dânşii. Aceştia erau Slavinii. .» (pag. 55). Ce idilică invaziune!

Despre creştinarea Bulgarilor se zice că ei «primiseră creştinismul dela discipolii lui Metodiu şi Ciril, cari în acel timp (la creştinarea lui Boris) se aflau în Moravia». Ei «siliră» pe Români «să primească religiunea creştină ortodoxă, tot dela nişte discipoli de ai lui Metodiu şi Ciril, deşi Românii erau creştini din timpul Romanilor» (pag. 58).

Nu mai insist asupra numeroaselor greşeli şi defecte de acest fel ce se întâlnesc în toată cartea. Nu mai bun este volumul III, apărut cu un an mai nainte. Observ numai că acì România e pusă în capitolul *Peninsula Balcanică* (pag. 223, 229). «Starea financiară a regatului asigură României un rol preponderent în Peninsula Balcanică» (pag. 235).

C. Kiriţescu, ***Instrucţie civică, drept uzual şi economie politică.*** Bucureşti 1906.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Meritul de căpetenie al manualului de faţă este că tratează pe scurt, limpede şi metodic, elementele esenţiale ale unei materii susceptibile de volume întregi; este vorba nu numai de cunoştinţele necesare pentru instrucţia civică, drepturile şi datoriile cetăţeneşti, constituţiunea, puterile statului, etc., dar tot într'o vreme se expun complicatele chestiuni din dreptul civil cu privire la persoane, la proprietate, la obligaţiuni, noţiuni de procedură civilă, de drept penal şi comercial, cum nu mai puţin şi noţiuni de economie politică asupra celor 3 mari diviziuni ale ei, în producţiunea, circulaţia şi consumaţia avuţiilor. Pe când unii autori de manuale au socotit că răspund mai bine programei, dacă vor desvoltà în chip integral aceste materii, cu teorii juridice şi cu tot felul de amănunţimi — autorul manualului nostru a ştiut să păstreze dreapta măsură, impusă de bunul simţ şi de treapta de cunoştinţe a unor elevi din clasa IV gimnazială, a făcut o carte bună, pe înţelesul şcolarilor, cu exemple practice şi cu lămurirea noţiunilor generale despre dreptul uzual, instrucţiunea civică şi chestiunile economice.

Aş fi înclinat să recomand lucrarea spre a fi premiată, dacă alte opere didactice, prezentate la acelaş premiu din Fondul Craiovean, n'ar aveà precădere nu prin chipul cum sunt lucrate, ci prin întinderea lor şi prin materia ce tratează.

Miron Nicolescu, *Curs de geografie economică. Asia şi Africa.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **D. Onciul.**

Cartea, aprobată de Ministerul Instrucţiunii publice pentru clasa I-a a şcoalelor superioare de comerţ, este alcătuită conform programei oficiale. Ea este singurul manual de acest fel şi are meritul de a fi cea dintâi carte românească de geografie economică pentru şcoalele superioare de comerţ.

Alt merit excepţional, fie ca concepţie, fie ca expunere, nu-i găsesc. Autorul nu arată în prefaţă, — cum se face în asemenea cazuri, — de ce ajutoare s'a servit mai ales la alcătuirea cărţii, întru cât a utilizat literatura mai nouă privitoare la subiect, şi care este partea sa personală în modul de a tratà şi de a prezentà materia. Fără de asemenea orientare, este greu de apreţiat meritul personal al autorului.

Din punctul de vedere al formei, expunerea lasă destul de dorit. Fraze rău alcătuite, precum: «Configuraţiunea continentului Asiatic se poate *înscrì* într'un exagon neregulat ale cărui *vârfuri* ar fi: gura fluviului Kará, capul Oriental, capul King (în Japonia), capul Romania, *unite aceste puncte,.avem exagonul care ne dă în general marginile* continentului asiatic», cu forme şi construcţiuni incorecte şi cu punctuaţie greşită, se întâlnesc mai adeseori. Nomenclatura geografică are mai multe numiri rău transcrise. Exemple: Celeuskin (în loc de Celiuskin), Noua Zembla (în loc de Novaia Zemlia), Marea Okoţk (în loc de Marea de Ohotsk), Sakalin (în loc de Sahalin), Indigirea (în loc de Indighirka), Iang-ce-Kiang (în loc de Iang-tse-Kiang), Verkoiansk (în loc de Verhoiansk), Tundras (în loc de Tundra), Irkuţk (în loc de Irkutsk), Blagoveschtensk (cu *sch* în loc de ş sau š), şi multe altele.

Mai multe amănunte din geografia fizică, fără nici o importanţă pentru geografia economică şi necerute de programă, ar trebuì să lipsească, fiind numai un balast pentru memoria elevilor.

Cu asemenea neajunsuri, cartea nu poate fi calificată ca *cea mai bună carte didactică* dintre cele prezentate la acest premiu.

SECȚIUNEA ȘTIINȚIFICA.

ȘEDINȚA DELA 24 NOEMVRIE 1906.

Președința d-lui *P. S. Aurelian.*

Secțiunea, în lipsa d-lui Secretar *Gr. Ștefănescu*, rugând pe d-l *Șt. C. Hepites* de a face serviciul de secretar, procedează la împărțirea cărților sosite la premiu, cari i-au fost remise și dispune ca ele să fie trimise spre studiere persoanelor mai jos notate, cu rugămintea de a depune la timpul hotărît cuvenitele rapoarte:

Boteanu (Colonel Romulus, acum General), Despre rassele cailor. Buc. 1906. . . . . *P. S. Aurelian.*

Nicoleanu (Gheorghe) și Constantin G. *Mantu*, Rassa friză în îmbunătățirea oilor românești. Buc. 1906. . . . »

Urzică (Gabriel), Cultura cartofului și diferitele sale întrebuințări. Buc. 1906. . . . . »

Alexandrescu (D.), Răpciuga și cârtița la animale și om. Buc. 1906. . . . . *V. Babeș.*

Severeanu (Dr. George), Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv și topografic. Buc. 1906. »

Costescu, Educație și învățământ. Vol. II. Metodica matematicei. Buc. 1905. . . . . *Sp. Haret.*

Dumitrescu-Bumbești (G.), Călăuza băncilor populare. Buc. 1906. . . . . »

Maniu (Vasile V.), Noțiuni de geografie generală, vol. I. Buc. 1906. . . . . *Șt. C. Hepites*

» Curs elementar de geografie pentru clasa I secundară. Buc. 1906. . . . . »

Demetrescu (Elena M.), Economia domestică. Buc. 1906. *C. Istrati.*

Ionescu (Preotul Iconom C.) și Elena C. *Ionescu*, Povățuitorul crescătorilor de gândaci de mătase. Buc. 1906. »

Popescu (Locotenent Ch. N.), Hrănirea trupelor în răsboiu. Buc. 1906. . . . . »

Şaabner-Tuduri (Dr. Al.), Apele minerale şi staţiunile climaterice din România, ed. II. Buc. 1906. . . . *G. Marinescu.*
Teohari (Dr. A.) şi Dr. A. *Babeş*, Despre un serum gastro-toxic. Buc. 1906. . . . . »
Ionescu (George), Călăuza tipografului. Buc. 1906. . . . *Gr. Ştefănescu.*
Panţu (Zach. C.), Plantele cunoscute de poporul român. Buc. 1906. . . . . *Dr. Grecescu.*
Ionescu-Zane (Dem.), Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră. Buc. 1906. *C. F. Robescu.*
Petrescu (D. P.), Curs elementar de agricultură. Roman 1906. . . . . »

ŞEDINŢA DELA 23 FEVRUARIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere raportul d-lui *P. Poni* asupra lucrării d-lui membru corespondent D. Negreanu, intitulată: *Separarea electrostatică a minereurilor*, este de părere că lucrarea merită să fie publicată în *Analele* Academiei.

Asupra lucrării d-lui Dr. George Crăiniceanu, intitulată: *Literatura medicală română; introducerea medicinei prin veacurile trecute, biografii şi bibliografii*, d-l coleg *Dr. Babeş*, opinând prin raportul ce a înaintat, că lucrarea merită să fie publicată de Academie, Secţiunea admite a se publică.

In privinţa lucrării d-lui I. Otescu, intitulată: *Din firea şi credinţele ţăranului român; încercări cu privire la cum împarte ţăranul român cerul în constelaţiuni; credinţele şi legendele lui asupra lor*, etc., d-l *Hepites*, însărcinat cu cercetarea acestei lucrări, este de părere că merită să fie publicată în *Anale*, după ce-şi va da părerea şi un cunoscător asupra legendelor.

— Secţiunea este de părere să se trimită lucrarea şi la Secţiunea literară înainte de a se publică.

Lucrarea intitulată: *Asupra petrolului în America*, a d-lui M. V. Bodnărescu, Secţiunea este de părere a se trimite în cercetarea d-lui *Mrazec*, care va raportà.

Asupra manuscrisului rămas dela răposatul nostru coleg *Fl. Porcius*, intitulat: *Explicarea termenilor tehnici cari se folosesc în operele botanice la descrierea plantelor fanerogame şi criptogame vasculare*, Secţiunea este de părere a se rugà d-l Dr. Grecescu să-şi dea părerea, dacă trebue să se publice de Academie.

In urma rezultatelor obţinute în sondajul din parcul Expoziţiunii jubilare dela Filaret, care până la adâncime de 676 metri a întâlnit numai straturi aparţinând pliocenicului superior, Secţiunea ştiinţifică, după propunerea d-lui Dr. Istrati, hotăreşte ca Academia Română să intervină pe lângă d-l Ministru al Domeniilor, pentru ca acest sondaj, a cărui însemnătate mare, atât practică, cât şi ştiinţifică, este recunoscută de toţi, să fie continuat până la adâncimea maximă posibilă.

ŞEDINŢA DELA 9 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, ascultând raportul d-lui coleg Şt. C. Hepites, despre lucrarea d-lui I. St. Murat, relativă la *Influenţa pădurilor asupra iuţelii vânturilor*, care găseşte că merită să fie publicată în *Analele* Academiei, este şi ea de părere ca această lucrare să se publice în *Anale.*

In privinţa lucrării d-lui Zacharia C. Panţu, intitulată: *I-a Contribuţiune la Flora Bucegilor*, Secţiunea este de părere a se rugà d-l Dr. Grecescu să o cerceteze şi să raporteze.

ŞEDINŢA DELA 16 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, având în vedere raportul d-lui Dr. D. Grecescu despre lucrarea d-lui Zach. C. Panţu: *I-a Contribuţiune la Flora Bucegilor*, este de părere să se pue în vederea autorului observaţiunile raportorului. Autorul admiţând propunerea Secţiunii, ea opinează ca lucrarea d-lui Panţu să se publice în *Anale.*

Raportul d-lui Dr. D. Grecescu despre: Prima contribuţie la Flora Bucegilor de Zach. C. Panţu,—aprobat de Secţiune la 16 Martie 1907.

Lucrarea, prezentată Academiei şi care ni s'a dat spre cercetare şi referare, poartă titlul de: *Prima Contribuţie la Flora Bucegilor* de Zacharia C. Panţu, însoţită şi de 2 icoane în fotografie. Ea constă din 310 specii de plante, culese şi pregătite de A. S. Regală Prinţul Carol al României, cu prilejul preumblărilor Sale vara, în anii 1903—1906, în Bucegi.

Titlul de *Prima Contribuţie la Flora Bucegilor* nu pare limpede şi lasă a se înţelege a fi prima contribuţie, care pune la lumină plante aflate în Bucegi. Se ştie însă, că Bucegii sunt exploraţi cu mult mai înainte, mai întâiu de către botaniştii de dincolo, încă de pe la începutul secolului trecut; iar de pe la anul 1863 încoa şi de botaniştii din ţară (Ul. Hoffmann, Dr. D. Grecescu, Dr. D. Brândză, W. Knechtel ş. a) Pe de altă parte, plantele enumărate în această lucrare nu aparţin d-lui Panţu, ci Alteţei S. R. Prinţului Carol, a cărui colaborare credem că nu trebue să lipsească din titulatura acestei lucrări. Astfel fiind, credem că întitularea de faţă ar trebui modificată în mod care să cuprindă numele ambilor colaboratori şi făcând să se înţeleagă că contribuţia aceasta este *prima* din partea lor.

De altfel, lucrarea merită a fi luată în consideraţie, căci pe lângă multe specii importante şi rare ce sunt enumărate, totuş cunoscute şi aflate până acum în Bucegi, sunt câtevà de o rară însemnătate pentru Flora Bucegilor şi a ţerii noastre chiar, datorite descoperirii din partea A. S. Regale Prinţului Carol al României. Astfel sunt speciile *Gentiana punctata* L., de astădată aflată şi în Bucegi, *Goodiera repens* R. Br. şi *Geranium coerulatum* Schur, pentru prima oară cunoscute şi pe teritoriul ţerii noastre, adăogând şi un *Geranium* iconografiat, ce pare cevà deosebit.

Intre numirile botanice puse de d-l Panţu sunt câtevà de discutat (*Silene emarginata* ca specie nouă, *Aronicum Barcense* ca specie, numirea de *Primula carpatica*, *Gentiana carpatica*, *Cineraria capitata*), dar în această privinţă nu poate fi aici locul spre a intrà în discutarea şi amănuntele ce se cer.

In ceeace priveşte planta descrisă ca specie nouă subt numirea de *Geranium Caroli Principis* de Panţu, plantă ce are prin înfăţişarea sa multă asemănare cu *Geranium coerulatum* Schur, însă de care diferă prin petalele sale mult mai mari, aducând astfel la chipul său şi cu *Geranium alpestre* Schur, credem că ar fi bine ca autorul să temporizeze câtvà spre a verificà la faţa locului, dacă forma aceasta se mai găseşte, dacă este perpetuă, sau dacă este o formă de întâmplare, bastardă, sau o deviaţie dela forma legitimă a celor doi confraţi ce menţionarăm.

Pe lângă altele, cu privire la *Geranium alpestre* Schur, d-l Panţu face în această lucrare o amănunţită şi minuţioasă cercetare prin studiu şi comparaţie de plante, probând că această plantă nu diferă în caracterele sale esenţiale de vechea şi cunoscuta specie: *Geranium silvaticum* L. Credem că şi ceilalţi botanişti vor conveni şi nu vor contestà afirmarea d-lui Panţu.

Oricum, din parte-ne, propunem Academiei Române să binevoească a luà în consideraţie lucrarea de faţă spre a fi publicată şi cu condiţia de a se modificà intitularea sa, în sensul ce arătarăm la început.

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Se dă mai întâiu cetire rapoartelor cari conchid la nepremiere, şi anume:

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte raportul relativ la cartea d-lui D. Alexandrescu, intitulată: *Răpciuga şi cârtiţa la animale şi om*, şi prezentată la premiul Năsturel. Concluziunile acestui raport nu conchid să fie premiată, pentru cuvintele expuse în raport.

— Concluziunea raportului se admite cu 7 bile pentru şi 1 contra.

D-l *Dr. Marinescu* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Dr. Şaabner Tuduri, intitulată: *Apele minerale şi staţiunile climaterice din România*, prezentată la premiul Năsturel. Raportorul, după cetirea raportului, explică verbal pentru ce nu propune premierea cărţii.

— Se votează cu bile, şi rezultatul este 7 voturi pentru nepremiere şi 1 vot contra.

D-l *Dr. C. I. Istrati* ceteşte raportul asupra lucrării d-nei Elena C. Ionescu, intitulată: *Povăţuitorul crescătorilor de gândaci de mătase*, lucrare prezentată la premiul Năsturel, şi conchide la nepremiere.

— Pusă la vot, această concluziune este primită cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *Dr. C. I. Istrati* ceteşte raportul asupra lucrării d-nei Elena Demetrescu, relativă la *Economia domestică*, prezentată la premiul Asociaţiunii Craiovene, şi conchide la respingerea premierii.

— Concluziunea raportului, pusă la vot cu bile, este primită cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *Şt. C. Hepites* ceteşte raportul său asupra lucrărilor d-lui Vasile V. Maniu, intitulate: *Noţiuni de geografie generală* şi *Curs elementar de geografie*, prezentate la premiul Asociaţiunii Craiovene. Acest raport conchide la nepremierea acestor lucrări.

— Concluziunea raportului, pusă la vot cu bile, este primită cu unanimitate de 8 bile.

D-l *P. S. Aurelian* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lor Gheorghe Nicoleanu şi Const. C. Mantu, intitulată: *Rassa friză şi îmbunătăţirea oilor româneşti*, prezentată la premiul Năsturel. Raportul conchide la nepremierea lucrării.

— Concluziunea raportului, pusă la vot, obţine 7 voturi pentru şi 1 contra.

D-l *Dr. C. I. Istrati* ceteşte raportul său, relativ la lucrarea d-lui Locotenent Ch. N. Popescu: *Hrănirea trupelor în răsboiu*, prezentată la premiul Năsturel. Raportorul conchide la respingerea premierii.

— Concluziunile raportului, puse la vot cu bile, se primesc cu unanimitate de 8 voturi.

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *C. I. Istrati.*

Se ceteşte raportul d-lui membru corespondent Dr. Grecescu, relativ la lucrarea d-lui Zacharia C. Panţu, intitulată: *Plantele cunoscute de poporul român*, prezentată la premiul Năsturel.

Inainte de a se procede la vot, d-l *P. Poni* propune ca să se asculte toate rapoartele şi apoi Secţiunea să se pronunţe. Se naşte o lungă discuţiune, la care ieau parte d-nii: *C. I. Istrati*, *Şt. C. Hepites*, *Dr. V. Babeş*, *Gr. Ştefănescu*, în urma cărei discuţiuni Secţiunea în unanimitate decide: Să se iea mai întâiu act de rapoartele d-lor raportori şi numai după ce se vor ascultà toate aceste rapoarte, să se proceadă la votarea cu bile a fiecărui raport.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte raportul său relativ la lucrarea d-lui Dr. Gh. Severeanu, intitulată: *Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv şi topografic*, prezentată la premiul Năsturel.

Se ceteşte raportul d-lui membru corespondent C. F. Robescu asupra lucrării d-lui Ionescu-Zane, intitulată: *Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră*, prezentată la premiul Năsturel.

ŞEDINŢA DELA 28 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Se ascultă raportul d-lui *Gr. Ştefănescu*, relativ la lucrarea d-lui I. Borcia, intitulată: *Observaţiuni asupra diferenţierii şi desvoltării musculaturii branchiostegale la Teleosteeni* şi *Observaţiuni asupra câtorvà specii de Rajide din golful de Neapole*, care conchide că lucrarea merită să fie tipărită în *Publicaţiunile Fondului Adamachi.*

— Secţiunea aprobă.

Raportul d-lui Gr. Ştefănescu despre lucrarea d-lui I. Borcia, — aprobat de Secţiune la 28 Martie 1907.

Lucrarea d-lui I. Borcia, relativă la observaţiunile făcute de d-sa în staţiunea zoologică din Neapole, se rapoartă:

1. La observaţiuni făcute asupra diferenţierii şi desvoltării musculaturii branchiostegale la *Teleosteeni*, şi

2. Observaţiuni asupra câtorvà specii de *Rajide* din golful de Neapole

D-sa, în urma a minuțioase observațiuni făcute, în această stațiune zoologică, ajunge, după ce face numeroase și interesante observațiuni de amănunte, la concluziunile următoare:

In primul caz, d-sa arată că mecanismul respirațiunii la peștii Teleosteeni diferă esențial de al vertebratelor aeriane; intră în importante amărunte, în această privință, și conchide că, ca consecință a acestui mecanism de respirațiune, este marea desvoltare a mușchilor branchiostegali, și mai cu seamă a mușchilor inspiratori, la mai multe tipuri de Teleosteeni, mușchi cari joacă un mare rol în mecanismul respirațiunii acestor pești.

In al doilea caz, autorul, care a făcut studii și în stațiunea zoologică dela Roscof în La Manche, găsește că talia Rajidelor din Mediterana este mai mică și producțiunile tegumentare mai desvoltate, mai aspre, pe când Rajidele din La Manche sunt mai mari și tegumentul lor mai neted. Autorul crede că aceste diferințe ar fi determinate de deosebirea de temperatură și de salinitate a mării din aceste două stațiuni.

Lucrarea d-lui Borcia este destul de importantă, cuprinde multe observațiuni interesante, încât eu sunt de părere că merită să fie tipărită de Academie în *Publicațiunile Fondului Adamachi*, cum cere chiar autorul.

ȘEDINȚA DELA 28 MARTIE 1907.

Președința d-lui *P. S. Aurelian.*

Secțiunea, după ce aprobă procesul verbal al ședinței precedente, procedează la ascultarea rapoartelor cari conchid la premiere.

Se cetește raportul d-lui *P. S. Aurelian* asupra lucării d-lui General Romulus Boteanu, intitulată: *Despre rassele cailor*, prezentată la premiul Năsturel.

Se cetește apoi raportul d-lui membru corespondent C. F. Robescu asupra lucrării d-lui D. P. Petrescu, intitulată: *Curs elementar de agricultură*, prezentată la premiul Asociațiunii Craiovene.

D-l *Gr. Ștefănescu* cetește raportul relativ la lucrarea d-lui G. Ionescu, intitulată: *Călăuza tipografului*, prezentată la premiul Asociațiunii Craiovene.

Se cetește raportul d-lui *Sp. Haret*, relativ la lucrarea d-lui G. N. Costescu, intitulată: *Metoda matematicei*, prezentată la premiul Asociațiunii Craiovene.

ŞEDINŢA DELA 31 MARTIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Se procede la cetirea ultimelor două rapoarte pentru premiere.

D-l *Dr. Gh. Marinescu* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lor Dr. Anibal Teohari şi A. Babeş, intitulată: *Despre un serum gastrotoxic*, prezentată la premiul Năsturel.

Se ceteşte apoi de d-l *Şt. C. Hepites* raportul d-lui *Sp. Haret* asupra lucrării d-lui G. Dumitrescu Bumbeşti, intitulată: *Călăuza băncilor populare,* prezentată la premiul Năsturel.

ŞEDINŢA DELA 2 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

D-l *P. S. Aurelian* ceteşte raportul său asupra lucrării d-lui Gabriel Urzică, intitulată: *Cultura cartofilor*, şi conchide la nepremiere.

— Secţiunea votează în unanimitate pentru concluziunile raportului.

Se ceteşte apoi raportul Comisiunii, compuse din d-nii: *Dr. C. Istrati*, *Dr. V. Babeş* şi *G. Marinescu*, pentru concursul premiului Lazăr cu subiectul: *Cercetări asupra pelagrei.* S'a prezentat un singur concurent, al cărui manuscript are deviza: *Tot ce nu-i demonstrat, nu există.* Comisiunea conchide că lucrarea nu merită premiul.

— Secţiunea votează în unanimitate concluziunile raportului de a nu se da premiul.

— Secţiunea decide apoi ca la premiul Lazăr pentru anul 1912 să se puie tot acest subiect: *Cercetări asupra pelagrei*, şi însărcinează Comisiunea de trei a acestui premiu să facă programul subiectului.

ŞEDINŢA DELA 5 APRILIE 1907.

Preşedinţa d-lui *P. S. Aurelian.*

Se procede la votarea rapoartelor, cari conchid la premierea operelor prezentate la concurs.

Din cele şase lucrări, pe cari raportorii lor le recomandă la premierea cu premiul Năsturel, lucrări de orice cuprins:

1) Lucrarea d-lui Zacharia Panţu, intitulată: *Plantele cunoscute de poporul român*, raportor—d-l Dr. D. Grecescu,—pusă la vot cu bile întruneşte 9 bile contra şi una pentru.

2) Lucrarea d-lui Dr. Gh. Severeanu, intitulată: *Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv şi topografic*, raportor d-l *Dr. V. Babeş*, pusă la vot cu bile, întruneşte 9 bile contra şi una pentru.

3) Lucrarea d-lui Ionescu Zane, intitulată: *Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră*, raportor d-l C. F. Robescu, pusă la vot cu bile, întruneşte 8 bile contra şi 2 pentru

4) Lucrarea d-lui General Romulus Boteanu, intitulată: *Despre rassele cailor*, raportor d-l *P. S Aurelian*, pusă la vot cu bile, întruneşte 8 bile pentru şi 2 contra.

5) Lucrarea d-lui Gh. Dumitrescu-Bumbeşti, intitulată: *Călăuza băncilor populare*, raportor d-l *Sp C Haret*, pusă la vot cu bile, întruneşte 7 bile contra şi 3 pentru.

6) Lucrarea d-lor Dri A Teohari şi A Babeş, intitulată: *Despre un serum gastrotoxic*, raportor d-l *Dr. G. Marinescu*, pusă la vot cu bile, întruneşte 4 bile contra şi 6 pentru.

— De unde rezultă că Secţiunea nu a admis ca meritând să fie premiată decât lucrarea d-lui General Romulus Boteanu, *Despre rassele cailor*, care a obţinut 8 voturi pentru premiere şi 2 contra.

S'a procedat apoi la votarea rapoartelor, cari conchid la premierea lucrărilor prezentate la premiul Asociaţiunii Craiovene, pentru cărţi didactice.

Din cele trei lucrări, pe cari raportorii le recomandă la premiere:

1) Lucrarea d-lui D. P. Petrescu, *Curs elementar de agricultură*, raportor d-l C. F. Robescu, pusă la vot cu bile, întruneşte 9 bile contra şi 1 pentru.

2) Lucrarea d-lui G. Ionescu, *Călăuza tipografului*, raportor d-l *Gr. Ştefănescu*, pusă la vot cu bile, întruneşte 6 bile pentru şi 4 contra.

3) Lucrarea d-lui G. N. Costescu, *Metoda matematicei*, raportor d-l *Sp. C. Haret*, pusă la vot cu bile, obţine 6 bile contra şi 4 pentru.

— De unde rezultă că Secţiunea nu a admis ca meritând să fie premiată decât lucrarea d-lui G. Ionescu, *Călăuza tipografului*, care a obţinut 6 voturi pentru premiere, din 10 voturi exprimate.

Se ceteşte apoi programul întocmit de Comisiunea de trei pentru premiul Adamachi, ce are a se decerne în anul 1912, şi care s'a hotărît în şedinţa precedentă ca să fie tot despre *Pelagră*.

Lucrarea va cuprinde:

1) Izolarea paraziţilor şi materiilor toxice ale porumbului stricat.

2) Determinarea varietăţilor porumbului, a gradului de alteraţiune şi a altor condiţiuni având înrâurire asupra boalei.

3) Stabilirea acţiunii patologice şi a legăturii pelagrei cu substanţele vătămătoare şi parazitul porumbului.

4) Studii experimentale asupra specificaţiei pelagrei şi asupra substanţelor specifice active în contra pelagrei.

5) Statistica pelagrei, cât se poate de exactă, după ani, regiuni, vârstă, starea economică şi sanitară, hrana şi formele boalei.

6) Propuneri practice amănunţite pentru prevenirea şi combaterea pelagrei.

— Secţiunea admite acest program.

Raportul Comisiunii premiului Adamachi asupra manuscrisului intrat la concursul premiului cu subiectul: Cercetări asupra Pelagrei.

Autorul nu concurează pentru premiu în condiţiunile prescrise de Academie, ci spune că: «Prezent programa după care urmăresc unele chestiuni în legătură cu pelagra».

Această programă diferă însă cu totul de programa publicată de Academie, căci în programa autorului nu sunt introduse cercetările experimentale, nici cele ce se rapoartă asupra specificităţii pelagrei: adică tocmai chestiunile principale în ce priveşte raportul porumbului cu pelagra.

Autorul nici nu prezentă o lucrare propriu zisă, ci numai «programa unei lucrări», care neapărat nu poate fi premiată.

D-sa, aşà se vede, vrea numai o aprobare sau o încurajare din partea Academiei, ca să lucreze în o anumită direcţiune, spunând că: «Dacă încercările de până acuma vor fi găsite meritorii», d-sa va revenì pe larg.

Puţinele afirmaţiuni din această «programă», nefiind prin nimic documentate şi nearătându-se de loc dacă oarecari substanţe extrase din porumb, despre cari nici nu s'a încercat dacă sunt toxice, sau dacă au un efect asupra animalelor, sunt sau nu în oarecare raport cu pelagra, lucrarea nu poate fi premiată.

Mi-aş permite însă să propun ca, faţă cu importanţa crescând a pelagrei pentru ţara noastră, să opinăm ca tot «Cercetări originale asupra Pelagrei» să fie din nou obiectul unui premiu academic.

Dr. V Babeş, Dr. C. I. Istrati, Dr. G. Marinescu.

Raportul Secțiunii științifice despre lucrările prezentate la concursul premiilor anuale.

In Secțiunea științifică s'au prezentat 12 lucrări la premiul Năsturel, *lucrări cu conținut de orice natură*, și 5 lucrări la premiul Asociațiunii Craiovene pentru cărți didactice.

Aceste lucrări au fost trimise la diferiți membri activi și corespondenți ai Secțiunii, cari au înaintat rapoartele lor. Secțiunea în 5 ședințe a ascultat mai întâiu 6 rapoarte la premiul Năsturel și 2 la premiul Asociațiunii Craiovene, ai căror raportori conchideau la nepremiere. Puse la vot cu bile fiecare din aceste rapoarte, Secțiunea le-a aprobat pe toate.

S'au cetit apoi 6 rapoarte relative la lucrări prezentate la premiul Năsturel și 3 rapoarte relative la lucrări prezentate la premiul Asociațiunii Craiovene, ai căror raportori găsesc că lucrările merită să fie premiate.

Punându-se pe rând la vot fiecare din aceste rapoarte, rezultatul a fost:

La Premiul Năsturel.

1) Lucrarea d-lui Zacharia Panțu, intitulată: *Plantele cunoscute de poporul român, din punctul de vedere descriptiv*, raportor d-l Dr. D. Grecescu, punându-se la vot cu bile, a obținut 9 bile contra și 1 pentru.

2) Lucrarea d-lui Dr. G. Severeanu, intitulată: *Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv și topografic*, raportor d-l *Dr. V. Babeș*, punându-se la vot cu bile, a obținut 9 bile contra și 1 pentru.

3) Lucrarea d-lui Ionescu Zane, intitulată: *Studii și lucrări privitoare la economia și organizațiunea noastră forestieră*, raportor d-l C. F. Robescu, pusă la vot cu bile, a obținut 8 bile contra și 2 pentru.

4) Lucrarea d-lui General Romulus Boteanu, intitulată: *Despre rassele cailor*, raportor d-l *P. S. Aurelian*, pusă la vot cu bile, a întrunit 8 bile pentru și 2 contra.

5) Lucrarea d-lui Dumitrescu-Bumbești, intitulată: *Călăuza băncilor populare*, raportor d-l *Sp. Haret*, pusă la vot cu bile, a obținut 7 bile contra și 3 pentru.

6) Lucrarea d-lui Dr. Anibal Teohari și A. Babeș, intitulată: *Despre un serum gastrotoxic*, raportor d-l *Dr. G. Marinescu*, pusă la vot cu bile, a obținut 6 bile pentru și 4 contra.

De unde rezultă că, din cele 6 lucrări prezentate la premiul Năsturel, numai una, lucrarea d-lui General Romulus Boteanu: *Despre rassele cailor*, obținând 8 voturi pentru din 10 votanți, este recomandată plenului pentru a i se acordă premiul Năsturel.

La premiul Asociațiunii Craiovene pentru cărți didactice:

1) Lucrarea d-lui D. P. Petrescu, intitulată: *Curs elementar de agricultură*, raportor d-l C. F. Robescu, pusă la vot cu bile, a întrunit 9 bile contra și o bilă pentru.

2) Lucrarea d-lui G. Ionescu, intitulată: *Călăuza tipografului*, raportor *Gr. Ștefănescu*, pusă la vot cu bile, a întrunit 7 bile pentru și 3 contra.

3) Lucrarea d-lui G. N. Costescu, intitulată: *Metoda matematicei*, raportor d-l *Sp. Haret*, pusă la vot cu bile, a obținut 6 bile contra și 4 pentru.

Rezultă dar că, din cele 3 lucrări, recomandate la premiul Asociațiunii Craiovene, numai lucrarea d-lui G. Ionescu: *Călăuza tipografului* a obținut 7 bile pentru din 10 votanți; prin urmare Secțiunea recomandă ca să se dea d-lui G. Ionescu premiul Asociațiunii Craiovene de lei 1.500.

ȘEDINȚA DELA 16 APRILIE 1907.

Președința d-lui *P. S. Aurelian.*

Secțiunea, în urma discuțiunilor urmate și prin vot secret cu bile, recomandă plenului în locurile vacante:

1. Ca membru activ, în locul regretatului nostru coleg, botanist *Porcius*, pe d-l Dr. D. Grecescu, asemenea botanist cunoscut.

2. Ca membri corespondenți în cele două locuri vacante pe d-nii Gr. Antipa, zoolog, și pe d-l I. Simionescu, paleontolog și geolog.

ȘEDINȚA DELA 16 APRILIE 1907.

Președința d-lui *P. S. Aurelian.*

Se cetește și se aprobă de Secțiune raportul d-lui L. Mrazec, relativ la lucrarea d-lui Simionescu, intitulată: *Fauna cefalopodelor jurasice dela Hârșova*, cu concluziunea că lucrarea merită să fie tipărită de Academie în *Publicațiunile Fondului Adamachi.*

Se procede la alegerea a patru membri ai Secțiunii în Comisiunea premiilor și se aleg d-nii: *P. S. Aurelian, P. Poni, V. Babeș, Gr. Ștefănescu.*

Se procede apoi la alegerea biuroului Secțiunii și rezultatul este cel următor: Președinte *P. Poni*, Vicepreședinte *C. I. Istrati*, și Secretar pe 7 ani (1907 1914) *Gr. Ștefănescu.*

Raportul d-lui L. Mrazec despre lucrarea d-lui Dr. I. Simionescu, — aprobat de Secţiune la 16 Aprilie 1907.

Lucrarea d-lui profesor Simionescu, *Cefalopodele din jurasicul dela Hârşova,* e o lucrare originală de o însemnătate foarte mare pentru paleontologia României și poate fi tipărită în *Publicaţiunile Fondului Adamachi,* unde va figurà între lucrările de frunte ce au apărut în această publicaţiune.

PREMIUL NĂSTUREL.

D. Alexandrescu, *Răpciuga şi cârtiţa (morva şi farcinul) la animal şi om.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **Dr. V. Babeș.**

Autorul rezumă în 117 pagine cunoștințele actuale asupra acestei importante boale. In adevăr, lucrarea constitue un fel de manual asupra boalei, cuprinzând istoricul, descripțiunea microbului, frecvența boalei, simptomele, leziunile, modul de transmisiune, căile de intrare a microbului, morva la om, diagnosticul morvei, tehnica maleinizărilor, tratamentul morvei, vaccinațiunea și seroterapia, precum și profilaxia boalei.

Cu toată îngrijirea ce se dă acestor capitole, se simte că autorul nu posedă convicțiuni științifice, cari nu se pot câștigà decât prin lucrări practice îndestulătoare asupra cunoștințelor fundamentale științifice, în ce privește această boală; astfel încât de multe ori se afirmă într'un loc lucruri, cari în altă parte sunt combătute, și de mai multe ori unele constatări sunt atribuite autorilor, cărora nu le revine prioritatea. Anume afirmări ale autorilor nu sunt reproduse în formă precisă, astfel încât cetitorul nu este lămurit asupra esenței acestor lucrări și a discuțiunilor urmate.

Astfel în ce privește modul infectării cu morvă prin pielea intactă, descoperit de mine, citează pe Nocard, care dintre 15 cobai a putut infectà numai 2 pe această cale; nu citează însă experiențele noastre și ale multor altor autori, cari, în marea majoritate a cazurilor, au putut infectà prin piele intactă sau rasă.

In ce privește infecțiunea prin mucoasele intacte, citează experiențéle lui Coate și Galtier, ulterioare experiențelor făcute mai nainte la noi în țară de Riegler și de mine.

Autorul citează pe Dr. Riegler care, repetând experienţele lui Nocard, a câştigat convingerea că infecţiunea morvoasă a pulmonilor şi chiar a nasului se poate produce pornind din intestin, însă nu spune că Dr. Riegler admite şi infecţiunea directă a nasului şi a pulmonilor.

Asemenea, relatând experienţele d-lui Riegler, spune că la caii, cărora li s'a dat morvă prin calea digestivă, s'au găsit noduli în pulmoni, însă nu spune dacă aceşti noduli erau morvoşi şi dacă s'a dovedit că conţin bacilii morvei.

Nu putem aprobà modul cum d-l Alexandrescu tratează diagnosticul răpciugei. D-sa dă o valoare absolută maleinizărilor, afirmând că toate probele pentru existenţa morvei pot fi înlocuite prin maleinizare, aceea ce nu este exact, căci în multe cazuri de morvă deschisă cu febră, maleinizarea nu dă rezultat; pe când culturile dau peste câtevà zile rezultate sigure. D-sa nu insistă asupra necesităţii de a se luà pentru cultură colecţiuni purulente, neinfectate de alţi microbi, nici nu descrie bacilii pseudomorvoşi descoperiţi de mine şi caracterele prin cari aceşti microbi se pot deosebì de cei morvoşi.

In capitolul despre maleinizare, într'un loc spune că reacţiunea termică constă într'o urcare de temperatură de 1,5—2,5°, aceea ce este inexact, căci chiar după stabilirea Comisiunii române, trebue 2 grade şi o temperatură de cel puţin 40° pentru a puteà stabilì morva.

Altfel cartea e destul de bine scrisă şi utilă ca carte didactică pentru studenţii dela şcoala veterinară; premiile mari ale Academiei, fiind însă destinate lucrărilor de o valoare ştiinţifică, nu cred că autorul poate aspirà la un atare premiu.

Generalul Romulus Boteanu, *Despre rassele cailor. Stud-Booc, Pedigree şi Performances.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **P. S. Aurelian.**

Lucrarea este prezentată la concurs pentru premiul Năsturel de 4.000 lei, care se acordă celei mai bune lucrări, fie literare, fie ştiinţifice.

Autorul începe prin a definì *rassa* şi trece apoi la clasarea şi definirea diferitelor rasse de cai, şi grupează diferitele rasse în următoarele categorii: 1) Rassele cailor de povară, 2) Rassele cailor de iuţeală şi 3) Poneii sau caii pitici.

Fiecare din aceste trei diviziuni cuprinde mai multe subdiviziuni.

Caii numiţi de povară sunt mari şi au musculatura foarte desvoltată, aşà că spinarea şi crupa (sapa) sunt îndoite. Caii de povară au putere atletică şi se află în localităţile joase, cu clima umedă şi pământuri grase, aceasta face că aceşti cai sunt de obiceiu limfatici şi cu copita plină. Caii de această rassă sunt groşi şi merg mai cu seamă în pas şi mai rar în trap.

Autorul cercetează în mod sumar diferitele rasse din această categorie, în care intră caii de Suffolk, caii Flamanzi saŭ de Belgia şi caii de rassa Pinzgau sau Norică. Din această rassă se află mai multe sute de cai la noi în ţară, mai ales în serviciul Primăriei Capitalei.

Adevăratul tip al rassei este calul întrebuinţat de către berari la Münich, un animal colos, fără pereche în Europa.

Intre rassele din a doua categorie, adică caii cari merg în pas şi trap, se deosebeşte *rassa boloneză* din Franţa, cunoscută de toţi aceia cari au vizitat Parisul. Calul bolonez rivalizează şi chiar este superior calului englez de rassă Clidesdală.

Merită o menţiune specială calul zis *Perşeron,* cunoscuta rassă franceză, pe care au introdus-o cu atât succes Americanii. In această rassă se deosebeşte perşeronul mare şi perşeronul mic, fiecare având aptitudini în de obşte apreţiate.

După ce cercetează mai multe rasse în această categorie, autorul trece la a doua categorie, adică rassele cailor de iuţeală, în care intră faimoasele două rasse: *rassa pur sânge arab* şi *rassa pur sânge englez.*

Generalul Boteanu intră în amănunte foarte interesante asupra celor două rasse, arabă şi engleză; face istoricul atât de interesant al rassei arabe dela cei vechi şi până astăzi, şi apoi studiază calul arab din punctul de vedere hipologic.

Rudele cele mai apropiate ale rassei arabe, calul barb, persan, turcoman, etc. sunt indicate.

Autorul .dă informaţiuni interesante despre modul şi mijloacele întrebuinţate pentru a se procurà cai arăbeşti.

Trecând la caii de rasă *pur sânge englez,* autorul arată că această în de obşte cunoscută rassă s'a format de către Englezi numai în scopul curselor şi prin ajutorul curselor la galop. Sunt 250 de ani, de când Englezii se ocupă de această rassă, însă numai de vreo sută de ani a ajuns la adevărata perfecţiune. Această rassă se trage din rassa arabă, aclimatată în Englitera, potrivit împrejurărilor de acolo.

Studiind calul englez în comparaţie cu calul arab, autorul face să reiasă superioritatea calului englez, însă observă că rassa engleză este inferioară celei arabe, din cauză că este mai plăpândă, mai puţin rezistentă la drum şi intemperii, mai iritabilă şi foarte exigentă ca îngrijire şi traiu.

Cu toate acestea, pentru autor, calul ideal este calul englez bine condiţionat, însă când calul englez nu corespunde la condiţiunile cerute, amelioratorii cailor de iuţeală se vor îndreptà către rassa arabă sau anglo-arabă.

Urmează indicaţiuni asupra modului cum poate să se procure cai de rassă engleză în cele mai bune condiţiuni.

Autorul încheie lucrarea sa privitoare la caii de pur sânge, vorbind şi despre rassa pur sânge anglo-arabă, care nu este o rassă aparte, ci rezultatul împerecherii rassei engleze cu calul arab, şi vice-versa.

Cele dintâi familii de cai anglo-arabi au fost produse în Rusia la 1800 de către Contele Rostopchin şi de Contele Orlov-Tchesmensky. Ruşii au pus în evidenţă foloasele ce se pot trage din caii anglo-arabi, întrebuinţaţi ca amelioratori ai rasselor uşoare din ţinuturile, unde influenţa calului englez nu dă rezultate bune.

Francezii întrebuinţează cu mare succes calul anglo-arab pentru ameliorarea cailor din sud. Cei mai deosebiţi cai anglo-arabi se găsesc în Franţa.

Autorul tratează în mod destul de desvoltat despre rassele de cai numite *troteuri*, intră în amănunte foarte interesante asupra troteurilor englezeşti şi de Norfolk. Această rassă reprezentă, după mult cunoscutul scriitor francez Guyot, idealul forţei unite cu activitatea. Aceşti cai se trag din iepe de origine olandeză şi din armăsari de sânge englez.

In această categorie intră şi rassa atât de cunoscută a troteurilor ruseşti *orlov*. Autorul ne spune că originea acestei rasse renumite ar fi un amestec de sânge arab, englez, danez şi olandez. Se afirmă că cel dintâiu armăsar arab ar fi fost cumpărat de Contele Orlov din Morea, şi ar fi servit la formarea rassei troteurilor orlov.

După troteurii ruseşti, autorul se ocupă cu troteurii americani cari, după cum afirmă, sunt dintre cei mai renumiţi; ca şi troteurii ruseşti, cei americani au mult sânge englez.

Autorul trece la altă categorie de cai, cuprinşi sub denumirea de *Rasse de iuţeală zise comune.*

In această categorie se deosebeşte mai ales Rusia, care în partea sa Europeană numără aproape la 22 milioane de cai, iar în cea Asiatică cel puţin acelaş număr.

Caii ruseşti se pot împărţi, după socotinţa autorului, ***în cai sălbatici***, dintre cari cei mai mulţi se găsesc în Siberia şi în Asia centrală.

Caii semi-sălbatici—ambele categorii aparţin triburilor nomade de *chirghizi*.

Cei *domestici semi-sălbateci*, lăsaţi să crească expuşi vara şi iarna la toate intemperiile; iarna caută hrana sub zăpadă, pe care o dau la o parte cu picioarele. Autorul enumără şi vorbeşte despre numeroasele rasse cuprinse în această categorie; tratează despre faimoasele rasse de cai căzăceşti şi arată cum se cresc şi se domesticesc.

In treacăt şi mai sumar autorul tratează despre caii din Austro-Ungaria, Germania, Franţa şi alte ţeri din Europa. In fine ajunge la o categorie de cai, care ne interesează mai de aproape, la *caii româneşti*.

Caii româneşti se trag din caii asiatici şi africani, şi tot prin aceste rasse au fost amelioraţi până în ultimul timp. Autorul, ca şi toţi cari s'au ocupat de chestiunea cailor în ţară, recunoaşte că este o deosebire foarte mare între starea cailor noştri din trecut şi între aceea de astăzi; de aceea în lucrarea sa se ocupă mai întâiu de trecut şi apoi de prezent.

Rassa cailor moldoveneşti şi munteneşti a fost în timp de veacuri cea mai strălucită pentru serviciul cavaleriei.

Numeroşi autori citaţi dovedesc că aserţiunea este foarte adevărată.

In tratatele încheiate de către Prusia cu Bogdan, fiul lui Ştefan cel Mare, şi cu Petru Rareş, se stipulà ca să se dea Sultanului ca peşcheş anual 40 iepe de prăsilă. Pe la 1573 un autor francez, Blaise de Vignère, scrià că cea maì mare bogăţie a Moldovei erau caii, cari treceau între cei mai buni.

Cavaleria lui Ştefan cel Mare număra 40 de mii de călăreţi, şi erà renumită prin isprăvile sale ca cea mai de frunte.

Autorul vorbeşte despre remontarea cavaleriei prusiene cu cai aduşi din Moldova, şi despre introducerea de cai moldoveneşti în Prusia pentru herghelille Statului. In cartea Generalului Boteanu se pot cetì amănunte foarte interesante cu privire la istoria cailor româneşti şi la preţul cel mare ce puneau străinii pe dânşii (vezi pag. 96).

De asemenea se poate vedeà şi cum a mers degenerând creşterea cailor la noi, până ce 'a ajuns în starea de astăzi. Se pare că dela 1820 şi mai ales de vreo 30 de ani încoace, starea creşterii cailor

s'a înrăit, încât a aruncat mâhnirea în inimi atât de calde ca a autorului.

Caracterul general al calului românesc este conformaţia şi fizionomia calului arăbesc rău întreţinut şi oropsit de mic, ca animal izinit, la care au rămas numai trăsurile unei rasse nobile. Toţi sunt deştepţi, inimoşi şi ageri, de o constituţiune pietroasă şi de o putere musculară extraordinară.

Autorul tratează în special despre caii moldoveneşti, descriindu-le toate însuşirile. Vorbeşte de caii româneşti de munte şi spune că cei mai buni cai se găsesc în Muscel, în Râmnicu-Sărat, şi în Suceava.

In treacăt vorbeşte despre caii de Bisoca din Râmnicu-Sărat, despre caii de Teşila, în apropiere de Comarnic, despre caii româneşti de Ialomiţa, pe cari îi găseşte foarte buni.

In fine autorul tratează despre caii din Dobrogea şi citează încercările făcute de d-l Pariano, care a reuşit să aibă o herghelie demnă de a fi vizitată. Ne spune că afară de nordul Moldovei, nici o parte din ţară nu este mai favorabilă pentru creşterea cailor ca Dobrogea.

Şi în Dobrogea se află mai multe soiuri de cai, însă adevăratul cal de Dobrogea este calul turcesc, şi posedă însuşirile acestei rasse. Singurul defect al calului de Dobrogea este talia, şi amelioraţiunea ar fi ca să se dobândească cai mai înalţi.

Din nenorocire însă numărul cailor adevăraţi de Dobrogea se împuţinează, căci locuitorii au alte mijloace de transport. De aceea autorul este de părere a se luà măsuri ca această excelentă rassă să nu dispară.

In fine autorul zice câtevà cuvinte despre caii originari din Transilvania, cărora li se mai zice şi cai mocăneşti; aceşti cai au mare asemănare cu caii de Ialomiţa şi întrebuinţaţi în armată au dat rezultate mulţumitoare.

Autorul consacră câtevà pagine hergheliilor de pe Domeniul Coroanei şi expune încercările şi succesele dobândite. Iniţiatorul acestor amelioraţiuni este d-l I. Kalinderu, Preşedintele Academiei. S'a introdus rassa anglo-normandă, zisă *Nonius*.

Pe Domeniul Coroanei *Sadova* s'a început cu succes prăsirea cailor de munte; pentru acest sfârşit s'au adus dela Rucăr armăsari şi iepe, cari dejà au produs rezultate mulţumitoare.

Autorul încheie această parte a lucrării sale, tratând pe scurt despre rassa de cai, zişi *Ponei*, rassă de cai pitici, proprie pentru

locurile muntoase; tratează despre poneii englezi şi alţii din diferite ţeri ale Europei.

In cea din urmă parte a lucrării sale, autorul se ocupă de Stud-Book, Pedigree şi Performances.

Stud-Book însemnează pe englezeşte *Carte de herghelii*, adică un registru, în care se înscriu toţi caii născuţi din anumite familii, neamuri sau rasse.

Pedigree, un cuvânt englezesc, înseamnă *Act de naştere* sau de cunoaşterea genealogiei, asemănat unui act extras din registrul stării civile.

Performances, cuvânt englezesc, însemnează probele de iuţeală sau de fond pe cari le-a dat un cal, fie singur, fie în întrecere cu alţii.

Autorul încheie această parte a lucrării sale cu capitolul: *Diferite performances de fond.*

Se numesc *Raids*, cuvânt englezesc, cursele de fond pe distanţe mari, cari sunt, după cum observă d-l General Boteanu, un fel de raite. Autorul intră în amănunţite descrieri a celor mai însemnate raiduri, pune şi raidurile făcute în diferite rânduri în ţara noastră şi face să reiasă folosul acestor întreceri între călăreţi. Această parte a lucrării interesează în mod particular pe specialiştii, cari consideră raitele ca un mijloc pentru desvoltarea şi cunoaşterea calului.

Această interesantă lucrare este completată cu 143 de figuri de diferite rasse de cai străine şi indigene, foarte bine executate, cu ajutorul cărora cetitorul îşi face o idee despre diferitele rasse, pe cari le poate compară între dânsele.

Partea aceasta înfăţişează un deosebit interes, căci nu numai că este scrisă într'un stil plăcut, dar în aşà mod încât să fie înţeleasă şi de cel mai străin de această materie.

Personal, sunt foarte mulţumit când ofiţerimea noastră, afară de arta curat militară, se aplică şi la lucrări atât de folositoare pentru ţară. In special felicit pe d-l General Boteanu, care face parte dintr'o întreagă familie de militari distinşi, cari şi-au pus în practică ştiinţa lor cu ocaziunea gloriosului răsboiu al Independenţei şi cari în timp de pace se aplică pentru a populariză între noi o ramură din cele mai interesante ale economiei noastre naţionale şi ale apărării naţionale.

Indeplinesc o datorie, recomandând Academiei spre premiere cartea d-lui General Boteanu, premiu care va servì şi va îndemnà poate atâţi valoroşi militari, cari pot aduce foloase însemnate literaturii noastre — aplicându-se la lucrări de materie ştiinţifică şi literară.

Ţerile înaintate numără între militari scriitori de mare valoare, cari au înzestrat literatura şi ştiinţa cu lucrări pentru totdeauna memorabile. Ne pare bine că ofiţerimea noastră apucă pe această cale mănoasă, contribuind prin lucrările sale la înălţarea nivelului intelectual al patriei.

G. Dumitrescu-Bumbeşti, *Călăuza băncilor populare.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **Sp. Haret.**

Viguroasa deşteptare a spiritului de asociaţie şi de cooperare, care a avut loc în satele noastre de şase ani încoace, este un fenomen social aşà de însemnat, încât puţine exemple la fel se întâlnesc, nu la noi, dar chiar în alte ţeri, cari se află în mult mai bune condiţii decât a noastră pentru desvoltarea mişcărilor economice.

Nu erà ocazie în care să nu se repete fraza stereotipă, că ţăranii sunt lipsiţi de iniţiativă şi de spiritul de asociaţie. A fost însă de ajuns ca o singură dată să li se lase libertatea de a lucrà, să li se dea cevà încurajări şi câtevà sfaturi, pentru ca imediat să dea cea mai strălucită dovadă că calităţile, pe cari li le tăgăduiau cu atâta îndărătnicie aceia cari nu-i cunoşteau, să se manifesteze cu o energie, care a lăsat în uimire pe toată lumea.

Primele 6 bănci săteşti la noi s'au înfiinţat în 1893; căci nu număr pe cea din Urziceni, înfiinţată în 1891, dar care, simplă întreprindere comercială a câtorvà negustori, în mare parte străini, nu-şi merità numele de bancă sătească, decât pentrucă erà înfiinţată într'un sat. Până la 1898, abià se mai înfiinţară încă 11. Mişcarea s'a accelerat întru câtvà în 1899 şi 1900, când apărură încă 62 de bănci, în urma încurajării pe care învăţătorii o primise dela Ministerul de Instrucţie, ca să intre în această mişcare şi să o dirijeze. Dar avântul cel mare şi l-au luat dela 1901, când, pe lângă alte măsuri, Ministerul avù ideea de a încredinţà d-lui G. Dumitrescu-Bumbeşti, pe atunci învăţător în Gorj, sarcina de a propagà din loc în loc ideea îmmulţirii băncilor. De atunci preoţii, şi mai ales învăţătorii, luară conducerea mişcării, care în scurtă vreme duse la rezultate uimitoare, de cari ne putem face idee după cifrele următoare:

La începutul anului 1901 se înfiinţează 60 de bănci;
La finele lui 1901 erau 256 bănci cu 20 604 membri şi 2.346.046 lei capital;
» » » 1902 » 700 » » 59.844 » » 4 250.600 » »
» » » 1904 » 1.625 » » 121.786 » » 10.168.812 » »

In 1906, numărul băncilor trecuse de 2.000, iar capitalul lor de 16.000.000, și ele merg mereu înainte.

D-l G. Dumitrescu-Bumbești, pe lângă activitatea ce a depus pentru atingerea acestui rezultat, mai întâiu ca agent de propagandă, și apoi ca inspector al băncilor populare, a lucrat și un manual cu instrucții și îndrumări, pentru a ajută pe fondatorii și conducătorii de bănci populare Acest manual, care la început erà foarte restrâns, mai pe urmă a fost nevoie să fie mult desvoltat, și sub această nouă formă el se prezentă Academiei, pentru a solicità premiul Năsturel.

Cartea d-lui G. Dumitrescu-Bumbești este precedată de o prefață de d-l A. C. Cuza asupra *clasei rurale și băncilor populare*, și de o introducere a autorului.

Cartea însăș e împărțită în opt părți.

Cea dintâi e intitulată: *Inființarea Băncilor*, și în ea se dau tot felul de instrucții relative la această operație, numeroase proiecte de statute pentru tot felul de bănci și societăți cooperative, modele de acte, până și modelul unei cuvântări pentru a îndemnà la înființarea unei bănci.

In partea II se dau instrucții pentru fiecare din funcționarii și agenții băncilor.

In partea III, legile și extractele din coduri și din legi, cari sunt necesare pentru conducătorii și membrii băncilor.

In partea IV, formulare pentru tot felul de acte, de procese verbale, de conturi, etc , urmată de partea V, *Note explicative* asupra termenilor tehnici și a celor ce se referă la aceștia.

Partea VI este un mic tratat de contabilitate în partidă dublă pentru uzul băncilor populare, urmat de o întreagă contabilitate-model a unei bănci populare pentru un an întreg, în care sunt reunite toate cazurile ce se pot ivì în funcționarea unei asemenea bănci.

Partea VII se ocupă de contabilitatea după registrele Cassei centrale a Băncilor populare, însoțită de asemenea cu modele pentru toate felurile de registre ale acestei Casse.

In fine partea VIII cuprinde table pentru calcularea dobânzilor simple, formate pe zile și luni până la un an, și pentru procente dela 3 până la 12%, și urmate de explicații asupra întrebuințării lor.

In rezumat, cartea d-lui G. Dumitrescu-Bumbești reprezentă o muncă considerabilă, și e alcătuită cu o pricepere și cu o cunoștință a adevăratelor trebuințe ale băncilor, cari o fac să fie indis-

pensabilă pentru orcine este membru sau e chemat a conduce într'o măsură oarecare o bancă populară.

Având în vedere acestea, precum şi însemnata parte de acţiune pe care d-l G. Dumitrescu-Bumbeşti a avut-o în desvoltarea mişcării economice dela sate, care a avut dejà rezultate aşà de frumoase, va fi, cred, bine ca Academia să recompenseze activitatea d-sale, acordând lucrării sale premiul Năsturel.

Preotul Iconom C. Ionescu şi **d-ra Elena C. Ionescu,** *Povăţuitorul crescătorilor de gândaci de mătase.* Bucureşti 1906 — *Raport de* **Dr. C. I. Istrati.**

Lucrarea e un mic studiu, abià de 38 pagine, asupra creşterii gândacilor de mătase.

Ea e bine făcută şi are 6 pagine relative la istoria culturii gândacilor de mătase în România. Această mică parte e singura importantă prin partea ei locală.

Broşura aceasta e bună pentru începătorii ce vor a se ocupà cu sericicultura şi poate aduce servicii, dar nu are nici una din condiţiunile cerute pentru a fi premiată de Academie.

Dem. Ionescu-Zane, *Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră.* Bucureşti 1906 —*Raport de* **C. F. Robescu.**

Volumul ce mi se prezentă cuprinde diverse articole asupra ştiinţei forestiere, dejà publicate în diferite reviste, şi adunate la un loc într'un volum de 452 pagine, tipărit cu ocaziunea jubileului de 40 ani al glorioasei domnii a M. S. Regelui Carol I.

Literatura silvică la noi este încă în pruncie şi de aceea salutăm cu bucurie atari bune începuturi; deşi această operă, cum am zis mai sus, se compune din articole cari mai toate au fost dejà publicate în reviste ştiinţifice; cu toate acestea ele nu-şi pierd din importanţa lor; strânse la un loc, tipărite cu oarecare îngrijire, ele înlesnesc ori şi cui, chiar celor cari nu s'au ocupat cu ştiinţa silvică, o îndrumare sigură către rezolvirea atâtor probleme cari interesează exploatarea raţionată şi conservarea prin urmare a pădurilor noastre. Aceste două axiome sunt fundamentale în ştiinţa silviculturii; ele se ajută reciproc; căci atât pentru a conservà, cât şi pentru a exploatà, trebue şi ştiinţă şi practică, şi o serie de legi şi regulamente, cari să asigure buna şi stricta lor aplicaţiune. In cartea sa,

Ing. Zane arată cum trebue să se capete instrucţiunea, adică cum este a se organiză o şcoală de silvicultură, spre a produce agenţi destoinici, cari să priceapă ce este pădurea şi cari sunt cerinţele ei culturale.

Articolul intitulat «Vederi asupra învăţământului forestier», deşi întocmit în anul 1892 şi publicat în «Revista Pădurilor» din Ianuarie 1893, el îşi mănţine valoarea sa.

Mai departe, în conferinţa ţinută la societatea «Progresul Silvic», sub preşedinţa d-lui I. Kalinderu, care a îmbrăţişat cu multă căldură ştiinţa silvică în toate manifestările ei, d-l Inginer Zane se ocupă şi tratează cu multe detalii starea fizică a pădurilor noastre: particulare, ale Statului, comunelor şi stabilimentelor publice, arătând legislaţiunea, care a ocrotit aceste păduri, precum legea de cruţare dela 1843, din Moldova; legea din Muntenia dela 1847. Aplicarea lor nu se puteà face în mod judicios decât de oameni cunoscători in cultura pădurilor; de aceea, începând cu Principele Ştirbei, care a creat prima şcoală de silvicultură la 1851, s'au succedat mai mulţi ministri, cari convingându-se de utilitatea pădurilor din punct de vedere agricol, industrial şi climateric, au creat şcoli speciale de silvicultură cari, deşi unele au avut o durată efemeră, totuş au fost seminţe bune cari, căzând pe un pământ roditor, au dat la rândul lor fructe folositoare.

In primul rând putem cità şcoala de silvicultură, înfiinţată la anul 1860, de Ministrul de Finance de atunci, Al. Golescu (Arăpilă), şcoală care a funcţionat la liceul Sf. Sava, sub direcţiunea unuia din primii noştri silvicultori, M. Râmniceanu; cu câtă plăcere nu-mi aduc aminte de această şcoală, al cărui curs l-am urmat, şi care a sădit în inima mea iubirea pădurilor, a acestui vestmânt binefăcător al pământului, care exercită o influenţă preponderentă asupra climei, asupra temperaturii, asupra gradului de umiditate şi chiar asupra fertilităţii solului. Această şcoală a fost mai în urmă desfiinţată de răposatul General Tell în 1864, spre a instituì pe lângă facultatea de ştiinţe un curs de silvicultură şi acesta de scurtă durată. In anii 1883, sub ministerul lui I. Câmpineanu, şi în 1887, şcoala de silvicultură erà contopită cu cea de agricultură dela Herăstrău, apoi în urmă prin crearea şcoalei dela Brăneşti se dă stabilitatea cuvenită studiului silviculturii. Mai departe, în această conferinţă, d-l Inginer Zane, cu drept cuvânt, critică atât neaplicarea, cât şi răul înţeles ce s'a dat actualei legi silvice, şi are mare dreptate. Conservarea pădurilor este aproape un ce iluzoriu; cultura

lor o ficțiune; ca să învedereze mai mult această nepăsare din partea celor cari au administrarea pădurilor, autorul (pag. 48, 49 și 50) citează cifre cari sunt cu desăvârșire concludente: «La noi, zice d-sa, pentru 900.000 hectare păduri, Statul cheltuește numai pentru 149 agenți silvici superiori și pentru plata personalului de pază 800.000 lei anual, și de remarcat este că din această sumă de cheltueli nici o centimă n'a fost niciodată și nu este nici acum înscrisă pentru lucrări de cultură, etc.». Aceste păduri aduc un venit brut de 4 milioane; o comparațiune cu cele ce se petrec în Franța este foarte edificătoare; pentru 1.000 000 hectare, cari aduc 26.033.384 lei venit brut, se cheltuesc *15.257 020 lei*, pentru personal, lucrări de artă, etc., rămâind venit net *10.776.364* lei; personalul se compune din *820* agenți superiori și *3.310* inferiori. (1) Așà dar pentru o întindere aproape egală (minus 100.000 h.) la noi se întrebuințează *149* agenți superiori și *3.080* garzi, brigadieri, iar pentru partea culturală aproape nimic, căci pepinierele ce au început a fi create pe ici, pe colea pot fi considerate ca o cantitate neglijabilă. In Franța pădurile sunt puse pe un picior de cultură foarte înaintată, la noi pădurea numai se taie, partea culturală este egală cu zero.

Dacă pentru Stat se poate ridicà o atare critică, ce putem zice de pădurile particulare, fie la câmp, fie la munte, unde regimul silvic se aplică atât de primitiv, încât îl putem numì ***regimul pustiirii:*** troianii alunecători sau ponoarele de zăpadă, avalanșele, au început să apară, cu cortegiul lor lugubru; anul acesta în județul Dâmbovița, la Valea Țâței, nu au fost mai multe zeci de victime acoperite de zăpezile alunecătoare? Viitorul ne rezervă evenimente și mai dureroase, fiind dat modul sălbatic, sub protecțiunea autorităților, cu care companiile străine s'au aruncat asupra codrilor noștri.

Exemplele unei culturi raționale nu lipsesc în țară; cu drept cuvânt autorul citează Domeniul Coroanei și pădurile Casei Regale; să sperăm că ele vor fi imitate și de celelalte administrațiuni și de particulari.

Asupra operațiunilor culturale de aplicat pădurilor, mai ales celor dela munte, s'au ivit divergințe în corpul silvic; autorul se ridică cu tărie, mai ales în contra ***tăierilor rase*** la munte, fiind în acest punct în acord cu deciziunile luate de Congresul silvic. In articolul «Asupra tăierilor rase la pădurile din România», publicat în «Revista

(1) *Annuaire des eaux et forêts*, 1890—1891.

Pădurilor» din Decemvrie 1894, autorul, cu argumente puternice, combate această teorie.

Ea s'a aplicat fără nici o rezervă de moșneni și de locuitorii împroprietăriți prin legea rurală dela 1864; consecința fatală o arată autorul: «O suprafață de peste 600.000 hectare s'a transformat în râpi prăpăstioase și în focare puternice de inundațiune și potmolire a livezilor și satelor înconjurătoare.» Autorul propune, și la noi, întroducerea dispozițiunilor luate în Franța prin legile dela 1860—1864 și prin decretul dela 10 Noemvrie 1864, cari nu numai au pus o stavilă despăduririlor, dar au regulamentat împădurirea obligatorie, fie direct de Stat, fie de proprietari, comune, etc., ajutate sau subvenționate pentru acest scop.

Autorul se ocupă mai departe, atât de organizarea militară a serviciului silvic, după exemplul celui din Franța, care a adus reale servicii în timpul răsboiului franco-german din 1870, dar și de organizarea lui din punctul de vedere forestier pentru o conservare reală a pădurilor și exploatarea lor rațională după sol și esență, fără a se neglijà interesele societății. Considerațiunile de mai sus au condus pe autor la întocmirea a două proiecte de legi: 1) pentru organizarea serviciului silvic al Statului; 2) pentru organizarea corpului silvic al Statului, pentru organizarea lui militară, pentru înființarea școalei superioare de silvicultură, a școalei de brigadieri, și a școalei de pădurari, pentru crearea jandarmeriei silvice și pentru crearea corpului silvic tehnic național. In aceste două proiecte, precum și în corolarul lor, cei însărcinați cu conducerea administrațiunii silvice, când se vor pătrunde de întroducerea unei mai bune rândueli în pădurile noastre, vor găsì elemente suficiente pentru o bună gospodărie silvică.

In ziarul «Agrarul», No. 1, 4 și 14 din anul 1901, autorul a publicat trei articole, în cari tratează criza economică, vorbește despre «operațiunile de curățituri la păduri și despre bogăția noastră păduroasă».

In primul articol autorul combate pornirea către împrumuturi, indicând cum «bancherii străini, speculându-ne slăbiciunile și naivitatea, ne-au făcut să înnotăm 35 de ani în sutele lor de milioane și să ne resfețe cu creditul lor, până ne-au adus în starea în care ne aflăm» (1); e vorba de criza în care ne găsiam în 1901 și de condițiunile oneroase și rușinoase ce ni se impusese cu ocaziunea

(1) Pag 234 și «Agrarul» No 1 din Maiu 1904

împrumutului de 175 milioane, de tratatele de comerţ, cari aproape au ucis industria născând română, prin deschiderea largă a porţilor noastre vamale produselor străine.

Din tabloul asupra importului şi exportului pe 10 ani, dela 1890 la 1899, publicat de autor în lucrarea sa, după Buletinul Ministerului de Finanţe din 1900, totalul importului a fost de 3.754.309.680, iar al exportului de 2.746.440.703; prin urmare comerţul străin nu numai că a absorbit întreaga valoare a acestui export, dar am mai plătit din avutul nostru, din rezerva noastră, diferinţa balanţei comerciale, adică 1.007.868.977, sau peste una sută şi jumătate milioane, mijlociu, anual.

Cauzele diferinţei acesteia colosale între import şi export în timpul celor 10 ani citaţi autorul le atribue pornirilor nemăsurate de cheltueli, adesea fără rost, pe cari le face pe de o parte Statul, iar pe de alta particularii.

Tot în ziarul «Agrarul», No. 4, din 20 Iunie 1891, şi reprodus în lucrarea ce ne prezentă, Ing. Zane tratează cu multă competinţă una din importantele operaţiuni culturale silvice de aplicat pădurilor noastre şi care din nenorocire sau nu se aplică de loc, sau când este aplicată, produce mai mare rău pădurii decât folos; este vorba de curăţiturile, numite în limba franceză: émondage şi élagage, aplicate arborilor mai înaintaţi în etate sau rezervelor; ele contribuesc la ridicarea trunchiului şi la îmbunătăţirea lemnului; aplicate pădurilor tinere, cum au obiceiu a face unii moşneni, opresc creşterea tinerilor arbori, îmbătrânesc înainte de vreme, pregătind astfel depericiunea lor, fără să fi putut da calitatea şi cantitatea de produs lemnos ce se cere.

Dintre cele trei articole publicate în ziarul «Agrarul», despre cari am vorbit mai sus, negreşit, cel mai important este cel privitor la «Bogăţia noastră forestieră», cuprins în No. 14 al acestei reviste, anul 1891; acì autorul consiliază formaţiunea de societăţi de exploatare, propune chiar un proiect de societate, pe care o şi botează cu numele de «*Silva*», căci zice d-sa: «Ce va să zică o avere naţională, care reprezentă un capital de peste un miliard (cât preţuesc pădurile noastre), care ne produce *10 milioane* pe an, funcţionând cu 1%, pe când scontul variază între 7—12 şi 15%.» Se adresează societăţii agrare şi o îndeamnă a luà iniţiativa unei atari creaţiuni; nu pot spune dacă societatea aceasta a urmat îndemnul autorului, dar străinii au profitat de dânsul, cum se zice «cu vârf şi îndesat», şi de aceea autorul, în trei articole, publicate, unul

sub titlul de: «O primejdie economică» (ziarul Conservatorul, No. 135 din 21 Iunie 1905), al doi-lea: «Asupra despăduririlor» (publicat în ziarul Agrarul, No. 1 din 8 Ianuarie 1906), şi în al treilea: «Despre regimul silvic», conferinţă ţinută la societatea «Progresul Silvic», dă alarma, arată preţurile ridicule, cu cari s'au vândut codrii cei mari ai munţilor noştri din munţii Buzăului, Putnei, Vâlcea, Gorj, Argeş, Bacău, Neamţu, etc, dar nimeni nu-l aude; face un tablou sinistru de «numele şi suprafaţa torenţilor pe judeţe», din care rezultă că ei ocupă mai mult de 11.142 hectare, la cari adăogându-se 1.200.000 hectare suprafeţe despădurite dejà, este lesne de înţeles pagubele ce suferă ţara prin improductivitatea acestor terenuri, care improductivitate se întinde mereu, micşorând suprafaţa cultivabilă, şi de aceea autorul cere o lege silvică, un regim silvic strict aplicat, cu agenţi destoinici şi suficienţi, spre a oprì acest cataclism economic naţional. Fi-va auzit, şi când?

La noi fagul acopere o mare întindere de teren, este puţin utilizat ca lemn de foc, şi de aceea s'a primit cu multă satisfacţiune de corpul silvic şi de cei cari se interesează de aproape de utilizarea raţionată a acestei esenţe iniţiativa luată de Administraţiunea Căilor Ferate Române, de a întrebuinţà, pentru traverse, lemnul de fag injectat.

Inginerul Zane (pag. 297) arată cu multe detalii diversele metode de injectare, cu creozotă, cu sulfat de cupru, cu clorur de zinc, etc., nu numai a fagului, dar şi a bradului, a pinului şi stejarului; durata ce se capătă variază după esenţe; în Austro-Ungaria lemnele albe durează neinjectate dela 4—9 ani; stejarul dela 12—20 ani; melezul (chin) virgin 12—15 ani; în Anglia pinii virgini durează dela 10—16 ani; prin creozotare sau sulfatare, durata se îndoeşte şi chiar se întreeşte, după structura esenţei.

Inginerul Zane aduce o critică destul de legitimă Direcţiunii Căilor Ferate, căci nu a luat toate precauţiunile în alegerea fagului şi nu a recurs la luminile silvicultorilor, pentru a indicà lemnul de injectat; a atribuit fagului unele defecte, cari vin numai din situaţiunea terenului în care creşte, din felul creşterii, etc., atribuind tuturor fagilor defectele celor ce cresc în rele condiţiuni, înlăturând cu totul injectarea fagului, înăbuşind din naştere acest debuşeu al pădurilor de fag. In Ungaria se injectează şi fagul alb şi cel cu inima roşie, admiţându-se şi cel românesc. De ce Direcţiunea Căilor Ferate Române nu studiază mai bine chestiunea, zice d-l Ing. Zane, şi prin comisiuni mixte de silvicultori şi ingineri ai C. F. R.? Până când rutina va înlănţuì orice progres?

La finele lucrării sale Ing. Zane mai publică încă odată proiectul de lege pentru organizarea corpului silvic al Statului, deşi la pag. 192 a lucrării sale îl mai publicase; dar acum îl prescurtează, retipărind numai art. 1 până la 37, cuprinse în capitolele: I. Diviziunea serviciului şi atribuţiunile personalului; II. Recrutarea şi poziţiunea personalului şi III. Despre drepturile şi salariile pădurarilor şi brigadierilor; toate aceste articole, cu oarecari mici modificaţiuni, sunt identice cu cele publicate la pag. 192. A renunţat la fine la jandarmeria silvică, la organizarea militară a corpului silvic, etc.?

Criticând legea silvică din 1881, care nu regulamentează în de ajuns regimul silvic, şi care lege nu a contribuit mai de loc a împiedică despădurirea câmpiilor, dealurilor şi munţilor, Ing Zane propune un nou proiect special pentru regimul silvic, de aplicat pădurilor, «fără a luà în consideraţiune natura proprietarului, nici regiunea în care se află pădurea» (art. 1).

Acest proiect de lege, cuprinzând dispoziţiuni, izvorîte dintr'o lungă experienţă, vor puteà servì cu mult folos acelora cari vor fi chemaţi a elaborà o atare lege; să sperăm că nu va trece mult, până ce această lege de asigurare pădurească să devie un fapt îndeplinit.

Celelalte articole, în număr de cinci, cuprinzând mai mult fapte diverse silvice, nu au comportat nici un rezumat.

Ca concluziune, putem zice că lucrarea d-lui Inginer Zane este bună, cu toate că materia puteà fi distribuită mai judicios, nu după datele cronologice ale publicării diverselor sale articole din reviste sau conferinţe, ci după afinitatea lor, şi dar propun d-lor membri ai Secţiunii ştiinţifice a se acordà autorului cărţii: *Studii şi lucrări privitoare la economia şi organizaţiunea noastră forestieră* premiul de lei 1.500, ca răsplată de munca depusă şi ca încurajare pentru alţi specialişti, spre sporirea publicaţiunilor silvice.

George Nicoleanu şi Constantin G. Mantu, *Rassa friză în îmbunătăţirea oilor româneşti.* Bucureşti 1906. -- *Raport de* **P. S. Aurelian.**

Această lucrare formează un volum de 117 pagine, din cari 67 sunt privitoare la oaia friză, iar restul tratează despre diferite chestiuni economice privitoare la oi.

Autorii încep prin a face o scurtă descriere a localităţii Ostfriesland. Ţinutul acesta, a cărui întindere este de aproape 400 mii hectare, se află situat în partea cea mai de Nord-Vest a Germaniei,

pe țărmul Mării Nordului. Localitatea este mai sus cu câțivà metri deasupra nivelului mării, iar în unele părți este mai jos, și este apărată cu diguri contra inundațiunilor. Dealungul mării se întind câmpiile numite Marchen, a căror fertilitate este îndeobște cunoscută. Teritoriul este acoperit cu pășuni bogate. Cele mai bune pășuni se află pe văile apelor.

Clima localității este umedă, cerul este mai tot anul acoperit de nori; de abià 50 de zile pe an sunt senine.

Clima, ca și pământul, fiind umedă, este firesc ca pășunile să fie multe și bogate. Pe aceste pășuni bogate trăesc oile numite frize, cari se deosebesc de alte rasse mai cu seamă prin corpolența lor și prin însușirile lor lăptoase.

Este de notat că această rassă nu s'a răspândit și în celelalte ținuturi ale Germaniei, fiind privită, după cât se pare, ca specială numai pentru localitatea în care se află.

Oaia de lapte ost-friză, zic autorii, aparține oilor cu coada lungă, care se găsește la tipul oilor de *mlaștină* pe tot țărmul Mării Nordului, sub diferite numiri.

Oaia originală *friză* se deosebește, după spusa autorilor, prin mărimea corpului și repedea ei desvoltare, prin abundența laptelui, a lânei și reproducerea prolifică. Principala sa calitate este abundența laptelui. După înțărcarea mieilor, oile dau zilnic dela 2—4 kilograme de lapte, în termen mediu 500 kilograme pe an, spun autorii. Mieii la fătare trag $4^1/_2$—$5^1/_2$ kilograme. Oile la $1^1/_2$ an ating dela 75—90 kilograme, și berbecii bătrâni 125 kilograme.

Friza este prolifică, ea fată 2 miei și chiar 3 și 4 și 5 miei, după cum spun autorii. Insușirile de a da lapte mult o păstrează oile, numai cât stau la pășunile bogate; în timpul iernii, oile se hrănesc cu fân și cu *fasole*, pentru ca să dea lapte.

Din cele zise reiese că oaia friză este întreținută numai într'o regiune a Germaniei, pe țărmul Mării Nordului, și este de mirare cum de nu s'a întins în tot imperiul, deoarece are însușiri atât de prețioase, după cum încredințează autorii. S'au împotrivit dar oarecari împrejurări la împrăștierea acestei rasse, căci numai așà se poate explicà concentrarea ei numai într'o regiune așezată la Nord și pe țărmii Mării Nordului.

Ar fi fost de dorit ca autorii, cari propun introducerea acestei rasse în România, să ne deslușească asupra cauzelor, cari au ținut pe loc împrăștierea frizei, nu numai în Germania, dar și în celelalte State din Europa. Este o chestiune care așteaptă răspuns.

După aceste generalităţi, autorii îşi pun întrebarea: «Cum a ajuns oaia friză în România?»

In anul 1905, administratorul fermei *Laza* propune şi Ministerul aprobă cumpărarea de vite pentru fermă, între cari se prevăd şi 20 berbeci, fără să se arate de care rassă. Ministerul aprobă, iar administratorul şi cumpără zece berbeci de rassă friză, după ce mai întâiu se sfătueşte cu d-l Nicoleanu, pe atunci şef al serviciului viticol. In anul viitor, administratorul dela Laza propune Ministerului să mai cumpere zece berbeci de rassă friză, iar Ministerul refuză, sub pretext, spun autorii, că lipsesc fonduri. După oarecari stăruinţe, în cele din urmă, Ministerul a cedat, şi a mai cumpărat încă zece berbeci de rassă friză

De abià trecuse trei ani dela aducerea berbecilor de rassă friză şi Ministerul însărcinează ***verbal*** pe d-l Lăcusteanu şi Munteanu să se rostească asupra rezultatelor dobândite prin introducerea berbecilor frizi.

Trimişii Ministerului ar fi declarat că încercarea făcută dovedeşte că curcirea friză cu oaia noastră ţigae a dat rezultate *foarte reuşite*, deşi în privinţa lânei, comisia nu consideră friza ca *superioară ţigăilor*, însă corciurile se arată superioare prin mărimea corpului, prin abundenţa laptelui şi prin fecunditate, fătând în genere 2 şi 3 miei şi pentrucă încercarea e satisfăcătoare, comisia Ministerului propune ca să se mai aducă încă 6 berbeci şi 10 oi.

In fine pe la 1901, după stăruinţe făcute, se mai aduc încă 3 berbeci frizi.

Autorii spun că încercările făcute la Laza aveau de scop să ajungă la o *perfecţionare* a rassei ţigăi, ce se află acum într'o turmă de 207 capete.

Pe atunci nu se aveà în vedere ca Laza să devie o pepinieră pentru a produce oi reproducătoare, acum (1906) însă, zic autorii, după încercările făcute, cred că nu numai ar fi oportun să se înfiinţeze la Laza o pepinieră de reproducători frizi, ***dar orice întârziere nu poate să fie decât păgubitoare.*** Dela 1901 nu s'au mai importat frize originale, nici de Stat, nici de particulari Cauza a fost, zic autorii, că tocmai atunci când Statul începuse să ajungă la oarecari rezultate apreţiabile, se formase şi un curent în afară de serviciul Statului, defavorabil oii frize, pe tema puţin studiată a mortalităţii lor.

Până acì se făcuse încercările la ferma Laza de către administraţia de acolo; «în fine, la 1904, d-l inspector veterinar C. Mantu,

frapat, cum zic autorii, de polemicile ivite asupra oilor frize, cari în definitiv au rămas fără răspuns din partea oficialităţii, frapat fiind de rezultatele observate la oile frize cu ocazia unei inspecţii la Laza, deci se decide şi organizează o nouă observaţiune până la cele mai minuţioase detalii, ce ar puteà interesà chestiunea.»

Şi autorii încheie: «Printr'o coincidenţă fericită, lucrarea apare cu ocazia Expoziţiei jubiliare». Până la 1905 nu s'a mai importat nici o oaie friză, atunci însă s'au mai adus de către d-l Mantu câţivà berbeci şi oi frize. Cu această ocaziune s'au împărţit oi frize şi pentru mai mulţi particulari.

Autorii încheie cu cuvintele următoare:

«Astăzi această rassă se găseşte răspândită în diferite regiuni din ţară şi ne vom puteà da socoteală într'un viitor foarte apropiat, întrucât curciturile rezistă condiţiunilor de clima, regim, etc., şi dacă din punctul de vedere al mortalităţii şi al trebuinţelor noastre, comparată cu alte rasse, rassa friză este mai indicată ca amelioratoare.

«De sigur că pentru a trage concluzii şi a formà păreri precise pentru diferite regiuni ale ţerii, va fi nevoie de un studiu de încă câţivà ani »

Şi mai jos, autorii adaug, că aşteaptă rezultatele dobândite pentru completarea studiului de faţă, şi «pentru *elucidarea* acestei importante chestiuni economice »

Observ în treacăt, că chiar autorii recunosc că aşteaptă alte experienţe, alte studii, pentru ca chestiunea să fie, cum zic ei, *elucidată*.

Autorii pun întrebarea: Cum se *comportă* oile frize; cred că prin *comportă* înţeleg cum se învoesc oile frize cu clima, cu regimul, cu starea agriculturii, etc....

Cu privire la mortalitate, se pare că au fost discuţiuni încinse între veterinari şi autorii acestei cărţi. Ei recunosc că primii berbeci frizi, introduşi la Laza, au rezistat foarte puţin şi că motivul stă în faptul că ferma Laza nu erà canalizată, că mai târziu, când s'a canalizat, şi mortalitatea s'a micşorat. Şi este de notat că mortalitatea a descrescut dela anul 1897 şi până la 1905.

Şi ca probă că oile frize pot rezistà, citează ca exemplu că trăesc încă în 1906 berbeci din cei importaţi în 1901

Cu toate acestea autorii spun că chestiunea este prea importantă şi speră că va fi rezolvată prin faptul că s'au introdus în anul 1905 mai mulţi berbeci de rassă friză.

Să se aştepte dar ce va decide această nouă încercare.

Autorii se pun însă în ipoteza, că mortalitatea ar fi fost mare la sângele pur, şi adaug că aceasta n'ar fi un motiv pentru a se renunţà la o rassă cu aşà calităţi lactifere. Mai zic că nu s'a avut în vedere ca să se introducă rassa friză pur sânge în ţară; idea erà ca să se curcească friza cu oile locale, şi aceasta avù bună reuşită, după cum afirmă autorii.

Autorii mai adaug spre mai multă lămurire:

«Nimeni nu s'a gândit, şi nici este vorba de a se transplantà rassa friză pur sânge în ţară şi treptat să înlocuească oile noastre. Fiecare ţară îşi are o regiune geografică şi condiţiuni optime de traiu şi nicăieri ea nu-şi desvoltă toate calităţile la maximum decât în leagănul său natal. Rassa friză nu poate da în climatul şi cu păşunile noastre şi în special la Laza aceeaş cantitate de lapte ca în ţara ei de origine.

«Descendenţii ei pur sânge cu siguranţă că, adaptându-se mediului dela noi, vor degenerà până la ce grad nu ştim.

«Descendenţii corciurilor însă sunt şi *credem* că vor devenì din ce în ce mai superiori *ţigăii* pur sânge, rassă cu care s'a experimentat până astăzi.»

Autorii admit că friza nu se poate introduce ca pur sânge în ţară, ci numai ca să se corcească cu *ţigăile* şi *cred* că corciurile vor devenì din ce în ce mai superioare ţigăilor pur sânge, rassă cu care s'a experimentat până acum.

Cu alte cuvinte, autorii ne spun: rassa friză pur sânge nu poate prosperà în ţară, şi chiar că ar degenerà; toată speranţa lor este în corciurile, cari, *cred* autorii, vor devenì superioare ţigăilor.

Autorii, vorbind despre corciurile provenite din frize cu ţigaia, arată că corciurile sunt superioare ţigăilor atât ca dimensiuni, cât şi ca greutate şi conchid că: «Oaia ţigaie faţă de pur sânge şi faţă de metişi prezentă o diferinţă de inferioritate absolut marcantă. Tot acelaş lucru se observă faţă de cele două rasse indigene, Ţurcana şi Stogoşa.

Concluzia este că corciurile sunt superioare ţigăilor, precum şi altor rasse locale, atât ca greutate, cât şi ca producţie de lapte şi de lână.

S'ar păreà că autorii ar fi înţeles că au mers prea departe cu laudele aduse frizelor şi cu stăruinţa lor de a le introduce la toţi ţăranii, încât încheie această parte a lucrării lor, făcând rezervele următoare sub titlul de observaţiuni:

«Din comparaţiunile făcute până acum cu oaia ţigaie, ar rezultà la prima vedere, că oaia ţigaie ar trebuí desfiinţată sau perfecţionată până la dispariţiunea tipului original.

«Departe de noi această idee; dacă comparaţiile de mai sus sunt cu totul în defavoarea oii ţigăi, ca şi contra celorlalte indigene, aceasta nu însemnează că oaia ţigaie ar fi o oaie rea sau de condamnat.

«Oaia ţigaie poate că este singura ce există în ţară cu însuşiri aşà de multiple şi preţioase: Lână bună, lapte şi carne excelentă.

«O selecţiune însă a oii ţigăi pure se impune cât mai curând. Ţigaia este singura oaie, afară bine înţeles de Spanca, care să merite o deosebită atenţie în privinţa selecţiunii.»

Această din urmă declaraţiune din partea autorilor este foarte nemerită, căci în altfel, după cum singuri recunosc, s'ar fi crezut că propun să se stingă celelalte rasse.

Drept concluziune autorii spun că din experienţele făcute rezultă că încrucişarea frizei cu ţigaia a dat cele mai desăvârşite rezultate.

Ajungând la sfârşit autorii zic:

«In faţa acestor rezultate perfect probate, cel puţin pentru Laza şi localităţile unde ele au fost favorabile, credem că ar urmà ca încercările să se continue mai departe, şi că s'ar puteà luà în experimentare, pe lângă oaia ţigaie, şi oaia stogoşă şi ţurcană, cari sunt mai reputate ca producătoare de lapte.

«Ar trebuì poate făcute ***încercări oficiale*** şi în alte regiuni similare cu Laza şi chiar mai prielnice creşterii oilor prin păşuni mai abundente *şi o floră mai bogată.*

«La Laza sau în altă parte a ţerii, unde se ştie că oile frize pot să dea rezultate (cine ştie cari sunt acele localităţi?), ar fi util, credem, să se facă o pepinieră de pur sânge născuţi şi crescuţi în ţară, cari, credem, vor fi mult mai rezistenţi prin faptul aclimatării decât pur sângele importat.

«Oricum ar fi, credem că este indispensabil ca o creştere de pur sânge să fie făcută într'o ***instituţiune***, unde să nu se mai crească şi alte oi. Numai în aşà condiţiuni, observaţia, studiile şi selecţiunile se vor puteà face în condiţii bune şi serioase.

«Amestecul de rasse şi creşteri multiple în unul şi acelaş loc, ***mai cu seamă în ţara noastră*** (de ce?) şi cu personalul ce suntem chemaţi să punem în serviciul cauzei, se pot face, dar cu multe greutăţi şi din acest punct de vedere credem că este mai bine să fie *evitate.*

«*Un studiu general al oilor din ţară se impune.* Cunoaşterea regiunilor, repartiţia rasselor şi mijloacele de perfecţionare pe regiuni, după trebuinţă şi rentabilitate, ar constitui icoana ameliorării rasselor noastre, fie prin încrucişări, fie prin selecţiune.»

Autorii îşi încheie lucrarea, adăogând câtevà observaţiuni asupra berbecilor frizi pur sânge, ce s'ar importà; ei zic:

«Atât oile cât şi berbecii frizi importaţi trebue puşi în condiţiuni, astfel încât să fie cât mai puţin influenţaţi de schimbarea localităţii, şi aceasta din cauză că ei vin dintr'o climă diferită şi-i introducem *într'un mediu* cu totul altul decât locul lor de origine.

«*Vorbim de regiunile mai de sus ale ţerii; poate că la poalele munţilor lucrul poate să se petreacă altfel, dar această chestiune rămâne să fie studiată.*

«Dacă schimbările de temperatură nu sunt brusce, *frigul pare* că nu exercită influenţă aşà de rea asupra lor, cum influenţează căldurile cele mari de vară şi mai cu seamă când turmele sunt afară în plină arşiţă a soarelui.

«Variaţiuni repezi de temperatură le expun la pneumonie, boală de care piere de obiceiu purul sânge.»

Lucrarea se încheie cu părerile câtorvà crescători asupra oilor frize şi frize ţigaie.

Oricât ar fi de afirmative dovezile aduse în favoarea oii frize, ar fi fost de dorit ca încercările să fie făcute şi de acei mari proprietari de turme de oi şi de către Domeniul Coroanei, care este gata a face în totdeauna încercări privitoare la agricultură.

Şi zicem aceasta, cu atât mai mult că Domeniile Coroanei sunt repărţite în diferite regiuni ale ţerii.

Toate dovezile declară că oile provenite din corcirea frizei cu oi locale sunt mai precoce, mai fecunde, deoarece nasc dela 2—3 miei de o talie mai mare, dau lapte mai mult decât oile indigene.

D-l Miclescu înaintează că aceste oi dau lapte mai mult decât celelalte rasse şi încredinţează că o oaie friză crescută în ţară dă lapte cât *o vacă de mijloc rassă indigenă, adică $1^1/_2$—3 litri pe zi, că lâna este de o calitate mai fină, mai superioară* şi e şi mai multă, dela $2^1/_2$—$3^1/_2$ kilograme de fiecare oaie. Alţi proprietari se mărginesc a spune că oile frize sunt superioare ţigăilor, că sunt mai mari, dau lapte şi lână mai multă ca ţigaia, toate indicaţiuni neîntemeiate pe cifre, afară de aceia cari spun că friza dă lapte cât o vacă mijlocie de rassă locală. Oricât ar păreà de temeinice autorilor dovezile, trebue să recunoaştem că sunt prea

sumare şi nu probează că s'au făcut ştiinţificeşte şi practic, cum trebue să se facă, mai ales când se propune a se înlocuì rasse încercate şi întrebuinţate de veacuri cu rasse necunoscute în ţară.

Este de mirat că doritorii de a introduce rassa friză în ţară nu s'au adresat, pentru a se face încercări, nici la marii proprietari de turme, nici la Administraţia Domeniilor Coroanei, care este gata a face toate încercările ce pot folosì agriculturii.

Inainte de a se procedà la îmbunătăţirea sau introducerea de rasse străine într'o ţară, lucrul de căpetenie este de a se studià cu toată îngrijirea putincioasă şi cu mijloacele pe cari ştiinţa zootehniei le pune la îndemâna noastră, şi numai atunci când vom cunoaşte bine aceea ce avem, să ne gândim la o ameliorare. Din nenorocire până astăzi nu s'au studiat în mod special rassele noastre de oi. Avem în ţară trei rasse de oi locale bine determinate: rassa ţigaie, rassa stogoşă şi rassa ţurcană. Nu se cunoaşte încă originea acestor rasse, ceeace ştim este că de veacuri aceste trei rasse prefac în lână, în lapte, în carne şi alte produse, iarba şi fânul, recoltate după întinsele câmpii ale Dunărei, după colinele şi după munţii noştri. In timp de veacuri întreaga economie rurală a României şi aproape singurul venit al pământului a provenit din exploatarea acestor trei rasse de oi. Sunt între noi încă mulţi, cari au apucat acea agricultură păstorească, acea economie a vitelor, care formà aproape toată avuţia noastră agricolă.

In timp de veacuri, agricultura noastră a fost curat păstorească, iar semănăturile se reduceau la aceea ce erà trebuincios pentru hrana locuitorilor şi a vitelor. Comerţul de export cu cereale a început târziu de tot şi acest sistem de agricultură s'a întins, mai cu seamă de când s'a desvoltat navigaţiunea şi s'au introdus căile ferate. Astfel că rassele noastre de oi au o existenţă de mai multe ori seculară, fac parte întregitoare din sistemul nostru de agricultură, atât în trecut, cât şi în prezent. Nu ştim până acum care ar fi originea acestor trei rasse, de unde se trag şi de când au fost introduse în ţară, atât ştim că ele, în trecut, cât şi în prezent, fac parte din avutul nostru agricol, că le datorăm o parte foarte însemnată din avutul naţional, că astăzi chiar, cu tot progresul realizat de agricultura noastră, creşterea oilor este încă un izvor de venit din cele mai importante.

Când faptele sunt acestea, ni se impune ca, înainte de a procedà la orice schimbare sau îmbunătăţire a rasselor noastre, şi aceasta o zic şi pentru rassele bovine şi cavaline, să cunoaştem mai întâiu aceea ce avem şi am păstrat de atâtea veacuri. Nu ni se poate în-

gădui ca, după încercări de cinci sau şase ani, să înlăturăm rasse atât de vechi, atât de încercate şi atât de deprinse cu pământul, cu clima şi cu cultura noastră şi să le înlocuim pe neîncercate, în mod ştiinţific, cu rasse trăite în împrejurări cu totul altele decât acele în cari ne aflăm noi.

Din expunerea lucrării asupra rassei frize, s'a putut vedeà că aceste oi trăesc în climă aspră, unde numai 50 de zile pe an luceşte soarele, că păşunile de acolo sunt grase şi abundente, că iarna, spun autorii, se dă oii şi fasole ca suplement de hrană. Se potrivesc oare aceste condiţiuni cu cele ce se află în ţara noastră?

De altă parte, dacă rassa ce ni se recomandă, ca să se regenereze oile noastre, este atât de preţioasă, este drept să se pue întrebarea: Pentru ce acest neam de oi nu s'a răspândit în Germania mai întâiu şi apoi în atâtea alte ţeri, unde creşterea oilor este desvoltată, precum în Austria, Rusia, Franţa, etc. Se vede că aceste oi nu prosperează şi nu durează decât în acele localităţi maritime, unde s'au născut şi s'au desvoltat potrivit cu împrejurările locale.

Să nu nesocotim rassele de oi pe cari le avem, deoarece găsim în Europa occidentală, unde agricultura a făcut progrese însemnate, alături cu rasse de oi dintre cele mai perfecţionate, trăind rasse inferioare unora din rassele noastre de oi; şi astfel că diferite împrejurări de natură economică şi culturală nu îngăduesc să se introducă peste tot locul şi în toate climele rasele, pe cari le crezi cele mai alese.

In Germania, Franţa şi Englitera, alături de cele mai perfecţionate rasse de oi, trăesc şi oi de rassă comună, dintre cari unele sunt mai pre jos decât rassele noastre. Avem preţioasă între toate rassa de oi ţigaie, despre care nu ne dăm încă seama la ce rezultate frumoase se poate ajunge prin îmbunătăţirea ei prin sine, adică prin selecţiune. Avem de asemenea stogoşele şi ţurcanele, oi excelente pentru anume condiţiuni, şi cari pot ajunge la o mare perfecţiune pe calea selecţiunii.

Ar fi de dorit dar ca, înainte de a se purcede la o schimbare, fie chiar favorabilă în agricultura noastră şi mai ales în economia vitelor, să cunoaştem bine şi aceea ce avem. Să se studieze dar ştiinţificeşte şi în mod practic în diferite regiuni ale ţerii rassele pe cari le avem, şi după ce ne vom cunoaşte, atunci cei competenţi se vor adunà şi vor hotărî despre aceea ce avem de făcut.

Ştiinţa zootehniei sau mai bine zis economia vitelor a făcut progrese atât de mari, încât se poate procede cu mare preciziune la

îmbunătățirea rasselor. Să ne povățuim de arătările științei și de ale practicei și în acelaș timp să ținem seamă de împrejurările economice și sociale și apoi să propunem schimbări și înlocuiri, pe cari o experiență îndelungată le va dovedì ca cele mai bune.

In cazul de față se propune să înlocuim oaia țigaie și celelalte rasse, cu cari am trăit în această țară de veacuri, cu o rassă cantonată într'un colț al Germaniei de Nord și care trăește într'o climă și în condițiuni economice și culturale diametral opuse celor ce există în țara noastră, și aceasta după niște încercări de scurtă durată, făcute într'o singură localitate din țară.

Incheiasem de câtvà timp acest raport, când iată că primesc prin poștă o lucrare intitulată: *Ameliorațiunea oilor românești prin rassa friză* de d-l medic veterinar și profesor N. Filip. Competința profesorului de zootehnie fiind în de obște cunoscută, m'am grăbit a cetì cele 16 pagine de dare de seamă. Autorul acestei broșuri nu împărtășește vederile acelora cari propun introducerea de azi pe mâne a oilor de rassă friză în România, critică și contestă cele mai multe din aserțiunile autorilor, iar concluziile profesorului Filip sunt următoarele:

1) Autorii nu cunosc și n'au studiat în detaliu oaia friză, ca producătoare de lapte. Au luat ca bază statisticile trimise dela fermă, fără să vază dacă ele exprimă adevărul sau sunt exagerate;

2) In domeniul zootehniei și generale și speciale, au făcut greșeli nepermise unui om cu pretenții de zootehnist;

3) Chestiunea oii frize, fiind o chestiune importantă pentru Țara-Românească, trebue studiată conștiințeios, și studiul ei trebue făcut în așà condițiuni, încât să nu fie nici o umbră de îndoeală. O lucrare se impune prin seriozitatea și conștiințiozitatea ei.

Deci nici specialiștii nu sunt încă convinși și n'au ajuns a se înțelege între dânșii asupra chestiunii oilor frize.

Rămâne dar ca lucrările de experimentare să fie conduse mai departe și făcute în așà condițiuni, încât să răspunză cerințelor științifice. Suntem siguri că autorii, cari țin atât de mult la oaia friză, vor urmà mai înainte cu încercările lor.

In asemenea condițiuni, subsemnatul este de părere să se aștepte lămurirea chestiunii pe cale experimentală și prin înțelegerea specialiștilor în materie.

Zach. C. Panţu, *Plantele cunoscute de poporul român.* Bucureşti 906. — *Raport de* **Dr. D. Grecescu.**

Marea parte de numiri populare pentru plantele din ţerile Regatului României sunt — după cum cred — aflate din lucrarea regretatului nostru coleg răposatul Dr. D. Brândză: ***Prodromul Florei României*** şi din lucrarea mea: ***Conspectul Florei României.*** In aceste lucrări, pe lângă numirile populare aflate de noi, sunt cuprinse şi numirile aflate în deosebitele publicaţii anterioare, între cari cele mai de seamă sunt: ***Heil- und Nahrungsmittel, Farbstoffe, Nutz- und Hausgeräthe welche die Ost-Romanen, Moldauer und Wallachen aus dem Pflanzenreiche gewinnen,*** publicat în ***Flora*** din 1863 în Ratisbona de Dr Jacob Szihak şi Dr. I Szabo, ***Enumeraţia plantelor cultivate în Grădina Botanică din Iaşi,*** publicată în ***Revista ştiinţifică*** din Bucureşti, în anul 1870, de Dr Anast. Fătu şi ***Flora medicală a României,*** publicată în ***Buletinul Societăţii geografice române,*** Tom III şi IV din 1892, de subsemnatul.

Dară, afară de acestea, în lucrarea de faţă se cuprinde şi un mare număr de numiri populare româneşti de plante culese sau aflate de d-l Zach. Panţu, atât din ţerile Regatului României, cât mai cu seamă din celelalte ţeri locuite de Români, între cari Banatul, Transilvania şi Bucovina figurează cu un mare contingent şi, în fine, Macedonia cu o părticică cu privire la plantele cele mai uzuale, ceeace se poate vedeà în text. Numirile populare aflate de d-l Zach. Panţu ating cifra de 300, deşi unele nu sunt decât alteraţii de vorbire sau de pronunţare, după cum se obişnueşte în unele părţi din ţară sau la Românii din celelalte ţeri.

Pe lângă numirile populare ale plantelor noastre indigene, se găsesc şi numirile pe româneşte pentru câtevà plante străine comestibile, aromatice, alimentare, industriale, medicinale sau horticole, cunoscute la noi prin produsele unora sau prin cultura altora, precum: Ananas, Anason, Băcan, Banane, Cafeà, Curmal, Lămâiu, Măslin, Salep, Bumbac, Rapiţă, Ricin, Sabur, Tutun, Tufănică, Zorele ş. a.

O parte importantă şi care dă o valoare deosebită acestei lucrări este numirea ştiinţifică latină sau botanică a speciilor, cărora se referă numirile populare româneşti, cum şi numirea populară cea mai întrebuinţată în limba franceză şi în cea germană, adică a ţerilor cu cari suntem în mai multă relaţie, între celelalte, fie ştiinţificeşte

cât şi economiceşte, comercial ş. a. Sub acest raport, lucrarea de faţă umple un gol foarte simţitor şi poate aduce însemnate servicii. Autorul, ca să înlesnească şi mai mult căutarea acestor numiri, a avut şi fericita idee să dea la finitul lucrării şi trei indice alfabetice pe celelalte limbi: 1) Denumirile latine botanice ale plantelor cuprinse în această lucrare cu traducerea numirii populare româneşti celei mai cunoscute; 2) Denumirile populare franceze cu traducerea numirii populare româneşti celei mai comune; 3) Denumirile populare germane, tot în ordinea alfabetică, cu traducerea numirii populare româneşti celei mai comune.

Prin «numirea populară română cea mai comună» am înţeles acea numire pe care autorul, între celelalte, a avut-o în vedere ca cea mai cunoscută şi la care a referit pe celelalte ca sinonime vulgare, fiind urmată de numirea populară franceză, germană şi botanică latină.

Pe lângă partea glosologică a plantelor enumerate, autorul face şi descrierea fiecărei specii în mod ştiinţific pe româneşte. Descrierea este întocmită cu metodă şi cu deplină cunoştinţă în materie Nu discut aici asupra unor cuvinte sau termini cu cari eu nu mă prea învoesc, căci aceasta este afacere de cum fiecare înţelege că este bine şi, sub acest raport, cu toţii suntem scuzabili, până ce se va întocmì un dicţionar de terminii ştiinţifici, cum urmează a fi pe româneşte, dicţionar recunoscut şi autorizat.

Dintru cât se poate vedeà, autorul, în întreprinderea acestei lucrări, a întâmpinat o muncă grea, silindu-se să adune numirile populare încă necunoscute, să le afle şi în celelalte limbi, să examineze şi să aştearnă descrierea plantelor, precum şi să coordoneze materia, muncă ce are trebuinţă de multă străduire şi de însemnate sacrificii, ca să poată duce la bună cale şi să dea la lumină lucrarea sa atât de voluminoasă, pe cât şi de meritoasă, folositoare şi, la noi, unică în felul său. De aceea o recomand bunei voinţe a Academiei Române spre a fi recompensată, acordându-i premiul Năsturel de 4.000 lei.

Locotenent Ch. N. Popescu, *Hrănirea trupelor în răsboiu.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **Dr. C. Istrati.**

Lucrarea aceasta conţine aproape 90 pagine şi e scrisă destul de clar. Treizeci pagine e lucrarea propriu zisă, iar restul conţine numeroase probleme. Acestea sunt în număr de patru şi au fiecare dată soluţiunea cerută.

Am convingerea că pentru personalul superior al intendenţei militare, această lucrare va fi de un interes real şi trebue să ne felicităm că astfel de lucrări speciale şi de un interes vădit pentru nevoile armatei se publică de ofiţerii noştri.

Ca lucrare destinată a fi premiată de Academie, studiul de faţă nu întruneşte condiţiunile necesare.

Dr. Al. Şaabner-Tuduri, *Apele minerale şi staţiunile climaterice din România, ed. II.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **Dr. G. Marinescu.**

D-l Dr. Şaabner Tuduri, cunoscut dejà prin mai multe lucrări de balneologie, dă la lumină a II-a ediţie a lucrării sale meritorii asupra apelor minerale şi staţiunilor climaterice din România. Prima ediţie atrăsese dejà asupra ei un raport elogios din partea unei comisiuni compuse din d-nii: Boursier, Graux şi Cazaux, însărcinată să cerceteze lucrarea, în urma căruia autorul a fost numit membru corespondent străin al Societăţii de idrologie din Paris. Pe de altă parte, mai multe gazete de medicină, franceze şi germane, precum şi române, s'au ocupat cu lucrarea d-lui Dr. Şaabner şi au apreţiat-o în mod favorabil.

Mărturisesc dela început, că cartea d-lui Dr. Şaabner corespunde unei nevoi bine simţite, căci ea constitue un fel de manual sau călăuza staţiunilor balneare şi climaterice, care ne permite să cunoaştem aceste staţiuni şi, pe de altă parte, să le comparăm cu cele asemănătoare din străinătate.

Prima parte a cărţii descrie apele în clasificaţia următoare:

1) Apele minerale netermale; 2) Apele minerale termale; 3) Apele minerale nedeterminate; 4) Băi de mare.

Fiecare din aceste grupuri sunt subdivizate la rândul lor — netermalele în:

1) Clorurosodice, ca Jitia, Oglinzi, Slănic, etc.; clorurosodice polimetalice, ca Bălţăteşti; clorurosodice iodurate sulfuroase, ca Meledic, Nastasachi, Sărata-Monteoru.

2) Lacuri şi bălţi sărate, ca Balta Albă, Lacul Sărat, Techir-Ghiol.

3) Ape iodurate, ca Predeal, Govora, Vulcana.

4) Ape sulfuroase, fie simple, ca Pucioasa, Strunga, fie iodurate clorurosodice, ca Boboci, Călimăneşti şi Vizantea.

5) Ape alcaline, fie muriatice, adică conţinând o oarecare cantitate de clorur de sodiu, ca Borca, Cozia, Slănic; fie nemuriatice, ca Căciulata.

6) Ape feruginoase, ca Bucureşti şi Predeal.
7) Ape amare, ca Breazu, Cozla, Mircea, etc.
8) Ape arsenicale, izvorul Dorna, conţinând de fiecare litru 0.0034 gr. arseniat de sodiu — este autorizată şi exploatată.

Al doilea capitol este consacrat apelor minerale termale, pe cari autorul le subdivide în reci, n'ajungând la 20°, mezotermale dela 20—28° şi termale mai mult de 28°.

România nu posedă din nenorocire până astăzi izvoare adevărat termale, posedă izvoare mezotermale, dintre cari singurul exploatat este Mangalia.

La al 3-lea capitol autorul se ocupă cu apele minerale nedeterminate, cari prezentă mai puţină importanţă ca precedentele, deşi în numărul de 54, pe care îl menţionează, trebue să fie şi multe folositoare. In capitolul următor studiază băile de mare. Principalele sunt: Constanţa pe Marea Neagră, a cărei apă dă de fiecare litru 17.66 gr. materii fixe, din cari 14.02 gr. clorur de sodiu. Apoi Mangalia, dejà studiată la apele sulfuroase.

Toate aceste staţiuni terestre şi maritime sunt descrise de autor sub diferitele lor aspecte: topografic, istoric, geologic, climateric, proprietăţi fizice, analize chimice, efecte fiziologice şi aplicaţiuni terapeutice. Pentru cele mai frecventate s'au adaos desluşirile cuvenite asupra instalaţiei, modului de traiu, excursiunilor.

In a II-a parte a cărţii sunt descrise staţiunile climaterice. Le împarte în staţiuni mai sus de 1.000 metri, aşà este Dorna şi Predeal şi în staţiuni climaterice sub 1.000 metri, ca Bâsca-Penteleu, Câmpulung, Meledic, Sinaia şi Tigvele. Autorul indică condiţiunile meteorologice ale acestor staţiuni, pe urmă vorbeşte de staţiuni climaterice maritime şi indică şi stabilimentele de idroterapie din ţară.

Dr. Şaabner nu uită nici reşedinţele de vară pentru vilegiatură, ca Azuga, Călimăneşti, Piatra-Neamţu şi Târgul-Ocna.

In rezumat, cartea d-lui Dr. Şaabner, cu un conţinut de 640 pagine, cu bibliografie completă privitoare la tot ce s'a scris asupra staţiunilor noastre balneare, este opera cea mai completă, ce s'a scris până azi asupra apelor minerale şi a staţiunilor climaterice. Ea dovedeşte din partea autorului cunoştinţe întinse de balneologie şi climatoterapie şi va fi consultată cu mult folos nu numai de acei ce voesc să facă studii speciale în această privinţă, dar de orice om instruit, care se ocupă de staţiunile noastre balneare.

Din ea se vede că noi nu ştim să exploatăm avuţiile noastre naţionale în interesul sănătăţii noastre, ci preferim staţiunile străine, unde lăsăm o bună parte din banii câştigaţi în această ţară.

Dr. Gheorghe Severeanu, *Anatomia limfaticelor pielei din punct de vedere descriptiv şi topografic.* Bucureşti 1906.—*Raport de* **Dr. V. Babeş.**

Această lucrare frumoasă in-4°, de 101 pagine şi cu mai multe stampe colorate foarte îngrijit, se ocupă cu o chestiune importantă, cerând o tehnică grea şi particulară.

Este deci un merit de a fi preparat şi stabilit cele desemnate în această lucrare, de care nu numai anatomistul, dar şi patologistul şi mai cu seamă chirurgul poate să se folosească.

In ce priveşte modul cum s'a tratat această chestiune, arată că autorul s'a ocupat într'un mod competent cu injecţiunile limfaticelor pielei, pentru a se stabilì limfaticele corespunzând diferitelor regiuni. Tehnica injecţiunilor ocupă un capitol special; d-sa s'a servit mai cu seamă de metodele lui Hyrtl şi Gerota, modificând în câtvà aceste metode, aşà spre ex. siringa şi câtevà colori, întrebuinţând un amestec de sicativ şi de esenţă de terebentin pentru disolvarea colorii; nu credem însă ca întrebuinţarea sicativului să fie avantajoasă, căci întăreşte prea repede coloarea, ce ar trebuì să se introducă foarte încet în limfaticele cele mai fine. Autorul alege pentru injecţiuni feţi din luna a 7-a şi a 8-a, şi anume cât se poate de repede după naştere, aşà precum se recomandă de Gerota şi alţi autori.

Urmează un capitol despre embriologia limfaticelor, care îi serveşte autorului ca bază pentru clasificarea ganglionilor. Autorul pledează pentru existenţa teritoriilor limfatice, afirmând că până în prezent acestea nu erau decât numai bănuite. In această privinţă nu putem să fim cu totul de părerea autorului, căci mai mulţi alţii, precum Most, Guenne, Delamare, etc., au descris dejà pentru regiunea axilară, inguinală, etc. teritorii anumite limfatice. Aceea ce trebue însă recunoscut este, că teritorii limfatice, speciale fiecărui deget spre exemplu, nu erau admise înaintea lucrării d-lui Severeanu. D-sa împarte suprafaţa corpului după repartizarea limfaticelor, după cum în unele regiuni există canale şi în altele reţele limfatice. Aşà, spre exemplu, pe faţa palmară a mânii, în treimea inferioară a feţei anterioare a antebraţului la cot, în regiunea laterală a gâtului, pe planta piciorului, ar existà numai reţele.

Trecând la limfaticele diferitelor regiuni, descrie pe cele ale capului și gâtului după autorii clasici, dând pentru diferite regiuni ale capului și ale feței niște desemnuri demonstrative, ce arată că în adevăr se pot injectà în mod izolat diferite regiuni și cărora ar corespunde diferiți ganglioni.

Pe baza cercetărilor originale și preparațiunilor demonstrative, critică opiniunea diferiților autori asupra teritoriilor limfatice ale acestor regiuni.

In ce privește limfaticele pielei membrului superior, autorul a obținut prin injecțiuni îngrijite rezultate în totdeauna identice, găsind teritorii speciale pentru diferite degete; această constatare are și oarecare importanță clinică.

In teză generală, autorul afirmă că teritoriile limfatice ale degetelor își păstrează individualitatea lor, căci anastomozele acestor limfatice sunt neînsemnate. Astfel descrie aparte limfaticele fiecărui deget, urmărind acest teritoriu în sus până la ganglionii axilari pentru unele degete. După cât vedem, această concepțiune nu este cu totul îndreptățită, căci în momentul unde există frecvente anastomoze, cum se vede chiar în desemnurile autorului, depinde mult de felul injecțiunii, dacă limfaticele unui deget păstrează sau nu individualitatea lor în calea lor spre axilă. In adevăr vedem că limfaticele degetelor nu se pot urmărì decât până în terțul inferior al antebrațului și abià există limfatice, cari se pot injectà, începând dela deget până la ganglionii axilari. Mai departe, aceste căi se găsesc numai la partea dorsală a mânii, pe când la partea palmară a mânii și a brațului nu există decât rețele fără posibilitate de individualizare, cari rețele însă sunt în legătură și cu limfaticele părții dorsale, formând în totul o rețeà. Toată diferința, după părerea mea, este că rețeaua limfatică în partea dorsală este mai alungită și în unele părți mai largă, din care cauză prin anume injecțiuni îngrijite se pot injectà oarecari teritorii, cari însă neapărat vor dispăreà, dacă injecțiunea s'ar face în condițiuni variate, spre ex. lucrând cu o presiune mai mare sau cu colori mai lichide. Cu toate acestea, trebue să recunoaștem că sunt unele căi destul de lungi, mai cu seamă la partea externă a brațului, cu rare anastomoze și cari își păstrează oarecare individualitate. Autorul afirmă că ar există o omologie între limfaticele extremității superioare și cele inferioare. De acest lucru însă nu ne-am putut convinge, căci la picior teritoriile, cari n'au decât rețele limfatice, sunt mult mai intime decât la mână și chiar, după afirmațiunea autorului, limfaticele dosului piciorului și ale extremi-

tății anterioare sunt mult mai puțin independente decât cele ale mânilor. Astfel desemnul acestor regiuni nu este convingător. Anume autorul desemnează cu o singură coloare numai limfaticele degetului mare al piciorului ce merge până la ganglionii inguinali; însă se știe că limfaticele întregii regiuni anterioare a piciorului se varsă în aceeaș regiune, așà că începând dela partea superioară a gambei, chiar după desemn, aceeaș rețeà trebue să conducă limfaticele tuturor degetelor dela picior și ale altor regiuni către ganglionii crurali. Suprimând deci partea superioară a acestei căi limfatice, nu rămâne decât oarecare tendință puțin pronunțată, ca massa injectată în partea dorsală a degetelor să meargă o oarecare distanță mai mult sau mai puțin izolat pentru a intrà foarte curând într'o rețeà comună, care se îndreptează spre ganglionii inguinali.

In ce privește limfaticele trunchiului, acestea sunt iarăș expuse după diferiți autori; însă din desemnurile respective, se pare că autorul a găsit și unele teritorii particulare precise, cari nu corespund cu totul teritoriilor descrise de alți autori. Așà se găsește pe piept un teritoriu particular, care cuprinde și mamela; însă ni se pare că mamelele ar trebuì să ocupe un loc aparte și important; mai departe în această regiune există anume direcțiuni limfatice, cari nu sunt luate în considerațiune. Așà, spre exemplu, există legături limfatice importante între cele două mamele, cari nu sunt expuse în acest tablou; mai departe există legături abundente între mamele și regiunea genitală, cari de asemenea nu sunt puse în evidență.

Insă în afară de aceste mici observațiuni, trebue să recunoaștem că lucrarea prezentată este bine întocmită și împărțită, arătând că autorul cunoaște bine literatura respectivă; ea dovedește că autorul s'a ocupat foarte mult cu această importantă chestiune, că știe să tragă considerațiuni practice din faptele descrise, astfel încât lucrarea este un ajutor valoros pentru elevi și medici precum și pentru chirurgi mai cu seamă. Aceea ce mărește încă valoarea lucrării este că autorul s'a convins, prin cercetări minuțioase și obținând rezultate demonstrative, de realitatea celor mai multe fapte înaintate. Unica obiecțiune, care s'ar puteà face acestei lucrări, este că cele găsite de autor ca fapte nouă nu au în totdeauna însemnătatea mare pe care autorul tinde a le-o da. Lipsește oarecum un spirit destul de critic pentru judecarea lor, sau pentru a le reduce la justa lor valoare. In adevăr, chiar fără a se da o prea mare importanță faptelor nouă

găsite de autor, rămân în picioare mai multe și frumoase fapte bine observate cari, documentate prin preparațiuni și desemnuri demonstrative, au fost bine primite în străinătate, autorul fiind încurajat de a continuà cercetările sale în această direcțiune.

Reiese deci din cele expuse, că lucrarea d-lui Dr. Severeanu este utilă și meritorie, având și o parte bună originală. Cred că partea originală a lucrării este destul de importantă, deși nu e controlată în toate amănuntele ei, pentru a merità premierea.

Dr. A. Teohari şi **Dr. A. Babeș**, *Despre un serum gastrotoxic*. Bucureşti 1906. — *Raport de* **Dr. G. Marinescu.**

Dela cercetările fundamentale ale lui Bordet asupra hemolizinei, prima citolizină cunoscută, diferiți autori s'au încercat a produce seruri specifice în contra altor celule. Astfel s'a obținut trichotoxina, spermatotoxina, serul nefrotoxic, un serum neurotoxic, o toxină a capsulelor suprarenale, un serum specific tiroidian, citotoxina ovarionă, etc.

Este de observat că toate aceste seruri anticelulare nu provoacă o disolvare a elementelor respective, după cum se întâmplă cu hemolizina în prezența hematiilor. Ele provoacă numai modificațiuni istologice, mai mult sau mai puțin evidente, suprimarea mișcărilor cililor vibratili și a mișcării spermatozoizilor, precum și fenomene grave, cari au de consecință moartea animalului, când e vorba de organe importante. Autorii memoriului de față au încercat a produce un serum specific în contra mucoasei stomacale a cânelui și în special în contra mucoasei din regiunea peptică. I-au dat numele de gastrotoxină sau serum gastrotoxic. Scopul autorilor n'a fost pe atât acela de a găsì o nouă citotoxină, pe cât de a stabilì o relațiune mai precisă între starea istologică a mucoasei stomacale și chimismul acestui organ. Se știe că autorii, cari s'au ocupat cu stabilirea acestui raport la om, s'au izbit de greutatea că imediat după moarte și chiar în timpul agoniei se produce o autodigestiune puternică a stomacului. Astfel încât studiul stomacului la om nu poate da decât oarecari deslușiri și acelea numai privitoare la modificările grosolane ale mucoasei; ele nu pot să dea naștere la nici o indicație precisă, în ce privește istologia fină a celulei stomacale în stare patologică. Chiar la câne unul din autorii acestui memoriu a constatat că mucoasa stomacului devine improprie pentru studiul structurii celulare la $^1/_4$ oră după moarte. De aceea d-nii Teo-

hari și Babeș au avut idea de a recurge la metoda experimentală, spre a stabilì dacă e cu putință legătura dintre structura fină a celulelor secretorii și compoziția chimică a lichidului secretat.

Idea că, întrebuințând un serum specific, se produc leziuni fine ale celulelor stomacale, paralel cu chimismul stomacal, a fost confirmată de cercetările autorilor. Ei s'au servit de mucoasa stomacală a cânelui, pe care au injectat-o după sdrobire și emulsionare sub pielea caprei. Cânii au fost lăsați nemâncați din ajun, așà ca stomacul să fie gol. După ce animalul a fost cloroformizat, se secționează carotidele, spre a anemià organele, se ridică și se deschide în mod aseptic stomacul, dealungul marei curburi, se spală după aceea cu o soluțiune fiziologică de clorur de sodiu, se ridică mucoasa regiunii peptice, se taie mici bucăți, cari sunt sdrobite într'o piuliță sterilizată, adăogându-se pulbere de smirghel cu grăunțe mari. Pasta obținută după sdrobire e diluată cu soluție fiziologică de clorur de sodiu, la care se adaoge $1^0/_{00}$ acid salicilic. Se strecoară această emulsiune prin mai multe foi suprapuse de tifon sterilizat, care oprește grăunții mari de pulbere de smirghel.

După această filtrare, emulsiunea e gata a fi injectată.

Toate precauțiunile arătate mai sus, relativ la spălarea îngrijită a mucoasei cu adaugerea de acid salicilic, sunt indispensabile, spre a evità infecțiuni consecutive. Emulsiunea a fost injectată la fața membrelor posterioare și totdeauna ea a fost urmată de injecțiuni locale și de fenomene generale, febră, inapetență și slăbiciune. După mai multe injecțiuni însă fenomenele acestea dispăreau. După un număr oarecare de injecțiuni, se luà sânge din vena jugulară cu precauțiunile obișnuite; baloanele au fost păstrate la o temperatură de 8^0, serul separat de cheag, cules la o zi după luarea sângelui, a fost păstrat în rezervă la aceeaș temperatură. In experiențele lor autorii s'au servit de serul provenit dela 2 capre.

Acest serum gastrotoxic a fost injectat la câni și numărul acestor experiențe se ridică la 56. Injecțiunile intravenoase de serum gastrotoxic în doze mici și repetate dau loc la fenomene clinice evidente din partea tubului, animalul are vărsături alimentare și scaune de aspect normal. Animalul nu se poate ținеà pe picioare și cade culcat pe coastă; unele din animale scot gemete și toate au aspectul suferind. Animalul are de asemenea mișcări peristaltice, după aceea apar vărsături mucoase, cari încetează repede. Scaunele sunt din ce în ce mai lichide. In urmă, animalele încep a-și revenì puțin, dar după 2—3 ore dela injecție, animalul e din nou lovit; de astă

dată scaunele sunt diareice şi sangvinolente, emoragia intestinală, de importanţă variabilă, se reînnoeşte de mai multe ori. Animalul sucombă în ipotermie, 3—23 ore după ce injecţia a fost făcută, probabil din cauza emoragiei intestinale. La necropsie se găseşte mucoasa marelui fund de sac stomacal colorată în roşu viu şi chiar stomacul conţine uneori mucus colorat în roz prin sângele extravazat. Mucoasa pilorică este mai puţin congestionată. Intestinele conţin o mare cantitate de sânge; pe secţiunile longitudinale, ca şi pe secţiunile transversale ale marelui fund de sac, se vede că glandele sunt înconjurate de capilare pline de sânge sau de globule roşii libere. Celulele marginale sunt profund alterate, cele principale puţin. Cele dintâi sunt transformate într'un fel de blocuri de substanţe sticloase, fără granulaţiuni distincte. Altele prezentă granulaţiuni ce apar pe un fond roz deschis; uneori nucleul e păstrat, alteori omogen, şi conturul neregulat.

Congestiunea e mai intensă la nivelul intestinului subţire decât la nivelul stomacului; la nivelul pilorităţilor distruse se observă numeroase rupturi vasculare.

Autorii observă cu dreptate, că serul gastrotoxic descoperit de dânşii este variabilitatea activităţii acestui ser.

Serul gastrotoxic obţinut de d-nii Dri Teohari şi Babeş e riguros specific pentru specia cânelui. In adevăr, injectat la pisică pe cale intravenoasă, nu dă naştere la nici un fenomen, fie imediat, fie tardiv. Citolizina gastrică slabă excită secreţiunea glandulară; modificaţiunile morfologice, pe cari le prezentă mucoasa în urma injecţiunii de serum gastrotoxic slab, se aseamănă cu cele realizate de pilocarpină. Injecţiunile massive de ser gastrotoxic, făcute în vena jugulară a cânelui, produc moartea aproape fulgerător. La examenul microscopic al organelor, mucoasa marelui fund de sac e sediul unei congestiuni puternice, celulele marginale sunt alterate în acest caz, alteraţiuni mai însemnate, dacă animalul trăeşte câtevă ceasuri.

Autorii explică leziunile mucoasei intestinului subţire prin relaţiunea intimă, ce există din punct de vedere funcţional între mucoasa regiunii peptice a stomacului şi a intestinului subţire. Această relaţiune se explică prin existenţa unei substanţe similare din punct de vedere chimic, la nivelul mucoasei ale altor 2 segmente ale tubului digestiv.

Bazaţi pe aceste fapte, autorii încheie că există o diferinţă esenţială, din punct de vedere funcţional, între intestinul subţire şi intestinul gros. Moartea imediată, consecutivă injecţiunii dozelor mari

de serum, o găsesc autorii în natura elementelor anatomice, ce se injectează în acelaş timp în celulele glandulare. Odată în posesiunea acestui specific în contra marelui fund de sac al stomacului, autorii au căutat a stabili, dacă există o relaţiune hotărîtă între tipul istologic al mucoasei şi chimismul stomacal. Ei cred că iperclori-dria în experienţele lor nu este urmarea proliferării unor elemente celulare, dar excitarea funcţională a celulelor marginale şi principale. Secreţiunea exagerată a acidului cloridric liber poate să fie o turburare funcţională fără gastrită; în cazul de faţă excitaţiunea celulară a fost produsă de serul specific în contra celulelor peptice. Autorii nu neagă însă, că ipercloridria nu poate să fie asociată cu o gastrită, aşà cum a fost admisă de mai mulţi autori. Autorii au observat că secreţiunea poate să se micşoreze sub influenţa gastrolizinei. La mai mulţi câni, în urma injecţiunii de serum gastrotoxic, au observat scăderea clorului combinat organic.

In urma acestor cercetări importante, autorii au putut stabilì substratul istologic al ipocloridriei şi al ipofuncţiunii considerate la turburări funcţionale. Nu rămâne însă mai puţin adevărat, că e imposibil de a-şi da cinevà seama de o analiză a sucului gastric, dacă avem a face cu o turburare funcţională trecătoare, sau dacă e vorba de modificări iremediabile. Ca încheiere, d-nii Teohari şi Babeş cugetă că chimismul stomacal nu e în stare prin el însuş, nu ne permite a face diagnosticul unei boale a stomacului, totuş ne dă un sprijin preţios în diagnosticul şi tratamentul boalelor gastrice.

Ţinând seama că cercetările acestor autori au început de mai mulţi ani, în timpul cărora au fost continuate cu multă perseverenţă, că au găsit un serum gastrotoxic specific de o reală importanţă pentru studiul leziunilor şi chimismului stomacal şi că această descoperire ar puteà să fie urmată de încercări terapeutice în tratamentul boalelor de stomac, că în fine lucrarea este ieşită din colaboraţiunea unui patologist şi a unui chimist competinte în specialitatea lor, credem că ea merită sufragiile membrilor Academiei, cărora o recomandăm călduros pentru premiul Năsturel.

Gabriel Urzică, *Cultura cartofului şi diferitele sale întrebuinţări.* Bucureşti 1906. — *Raport de* **P. S. Aurelian.**

Cartea prezentată la concurs nu însuşeşte condiţiunile concursului şi deci nu poate fi recomandată pentru premiere.

PREMIUL ASOCIAŢIUNII CRAIOVENE.

Gh. N. Costescu, *Educaţie şi învăţământ.* Vol. II. *Metodica matematicei.* Bucureşti 1905. — *Raport de* **Sp. Haret.**

Lucrarea aceasta a d lui Gh. N. Costescu formează al doilea volum dintr'o lucrare în trei volume de *didactică sau metodică specială,* pentru predarea cunoştinţelor prevăzute în programa analitică a şcoalei noastre primare. Ea e destinată pentru institutori, învăţători şi normalişti. Autorul doreşte ca lucrarea sa să servească institutorilor şi învăţătorilor, pe de o parte ca o călăuză sigură în predarea cu temeiu şi cu succes a cunoştinţelor elementare din Aritmetică şi Geometrie, iar pe de altă parte ca un mijloc uşurător pentru greaua şi plina de răspundere misiune a lor.

Metodica Matematicei cuprinde două părţi: una teoretică şi alta practică.

Partea teoretică (pag. 9—47) cuprinde, pe lângă un scurt istoric asupra originii Aritmeticei şi Geometriei, cum şi a metodei ce s'a întrebuinţat în decursul timpului pentru predarea în şcoala primară a acestor obiecte de studiu, şi câtevà poveţe metodice, extrase în mare parte din scrierile celor mai de seamă pedagogi. La urmă se stabileşte schiţa sau planul unei lecţii din Aritmetică şi Geometrie, întocmit după aşà numitele «trepte formale,» şi după care se vor predà copiilor toate cunoştinţele elementare din aceste obiecte de studiu.

Partea practică (pag. 51—495) cuprinde aproape numai planuri de lecţii, întocmite după principiile stabilite în partea teoretică. Predarea în toate aceste planuri e întemeiată pe intuiţiune şi raţionament, iar metodul e cel inductiv, adică merge dela concret la abstract, dela particular la general, dela exemple la reguli şi definiţii. Prin felul de întocmire a planurilor, autorul a căutat, pe cât posibil, să atingă la predarea acestor obiecte nu numai scopul formal, ci şi pe cel material, căci fiecare regulă e aplicată la probleme din vieaţa practică.

Lucrarea d-lui Costescu e o lucrare meritorie şi de folos pentru o parte din dăscălimea primară şi pentru normalişti. De sigur că această lucrare nu ar fi aşà de voluminoasă, dacă nu ar cuprinde aşà de multe repeţiri de planuri, numai cu mici modificări ale câtorvà planuri-tip. D-l Costescu a voit însă să alcătuească un povăţuitor desvoltat şi amănunţit pentru cărţile sale de Aritmetică şi Geometrie

pentru clasele primare, pe cari le-a publicat împreună cu d-nii T. Grigorescu şi C. I. Popescu.

Părerea mea este că lucrarea d-lui Gh. N. Costescu, în întregimea ei, adică câte trele volumele, merită o recompensă, ca încurajare din partea Academiei.

Elena M. Demetrescu, *Economia domestică.* Bucureşti 1906.— *Raport de* **Dr. C. Istrati.**

Lucrarea aceasta are 200 pagine și am căutat a o cetì cu atențiune, doritor de a cunoaște conținutul ei, și ce anume cărți școlare punem în mâna viitoarelor noastre gospodine.

Lucrarea e în mare parte culeasă din o lucrare sau din mai multe cărți franceze. Toată terminologia e de un neologism neadmisibil.

Din descriere se vede că adesea autoarea vorbește de lucruri, pe cari nu le-a experimentat.

Regret că d-sa nu a pus la contribuție multe din lucrările relative la arta culinară, scrise în româneşte, şi din cari unele excelente. Există chiar un volum datorit lui M. Kogălniceanu.

Adesea autoarea întrebuințează termini nepotriviți, de pildă: «dezordinea va domnì în trebi și casa se va *prăbușì* neapărat», pag. 6.

«Gospod*ară*», în loc de gospodină, în nenumărate locuri.

«Vegherea creștinească nu desprețuește amănuntele vieții de toată ziua», pag. 8.

«Intrece», în loc de întrec, pag. 9.

«In general *bona* este pusă pe cea mai din urmă treaptă a *domesticităţii»*, pag. 15.

«Când cinevà dintre ai săi *a lucrat cu mânile* (?) sau a umblat mult, să-i schimbe rufele», pag. 18.

«Când gospodina și-a fixat bine împărțirea timpului său, trebue să caute **a o** menține cât se poate...», pag. 22.

«... următoarele mobile: *barometru,* bibliotecă», pag. 26.

«*un bufet,* pe care se pune *văsăria* și *dezerturile*», pag. 27.

«... *patiseriile*», pag. 30.

«Tabla *superioară* are mai multe ochiuri *garnisită* cu discuri concentrice și *mișcătoare*», pag. 30.

«Mobilele lustruite cu lac sunt mai puțin *convenabile* ca cele lustruite cu ceară!», pag. 35.

«Apă de leșie...», pag. 37.

«... *tasele* de cafeà», idem.

«. . . o cârpă de sac...», idem.
«Când întrebuințezi această preparație, trebue să ai mâna goală», pag. 38.
«Acidele **de** vin... **dă** naștere unor săruri *plombice.* .», pag. 40.
«1 kilogram *cristal* de sodă...», pag. 40.
«. . . cu ajutorul robinetului (canà)...», pag, 41.
«. . . lampa va *filà*...», pag. 43.
«. . . insecticid pe care îl *pompezi* în toate găurile...», pag. 45.
«Lemnele. . . *dă* prilej», pag. 57.
«Prunele. . . *să arde*», pag. 71.
«Lesele *se umple*», pag. 71.
Frază ca aceasta: «Le legăm cu sfoară și le fierbem în bain marie!» pag. 68.
Idem: «Alegi pe cel mai mare, verde, foarte proaspăt», pag. 68.
Idem: «Le curăți, le pui în butelii și le fierbi 50—60 minute», pag. 68.
«Le tai cozile pe jumătate», pag. 77.
«Pui *varza*... și torni peste *dânsul*», pag. 72.
«*Asvârli* deasupra apă sărată» (peste fasole), pag. 72.
Precum și cuvinte ca: «aprovizionarea, posedă, cordoane, damasat, sezonul, interiorul, crustă, terină, lama, alterări, devenit semilichid, asperitățile, jigo, etc., pag. 46, 47, 51, 60, 63, 69, 72, 106.
Sfaturile medicale dela pag. 19—21 sunt insuficiente și chiar neserioase.
Se află idei neigienice, ca: «camera de dormit.. poate fi *oricât de mică!*... pe când salonul... locul de primire al *mosafirilor*... trebue să *fie spațios*...»! pag 26 și 27, și acestea se spun în o carte pentru viitoarele mame!
Dezinfectarea locuințelor (pag. 44 și 45) e copilăros scrisă.
Observăm definițiuni greșite:
«Pânea... este făcută cu făină de grâu, de secară sau de orz, frământată cu apă și apoi coaptă în cuptor,» pag. 52.
«Aluatul sau plămada»... eronat, aluat=cocă; plămada e altcevà, poate fi comparată cu drojdia, ca întrebuințare, pag. 54.
De asemenea:
«*Furnalul* de tuciu *economisește* mult *combustibilul*», ceeace nu e exact.
«Corespunde cu *gura focului*, ca să obții **grade deosebite de fierbere!**» descoperire nouă! pag. 30.

«Oalele pentru fierberea peștelui sunt de obiceiu în formă *ovală lungă*. **Ele trebuesc cositorite**...», pag. 32.

«Cocsul este *sgura* de cărbuni...», pag. 57.

«Oțetul ...*cel de surcele* nu este bun», pag. 58.

«Oțetul de surcele (acidul pirolignos)...», eroare absolută, pag. 58.

«Uleiuri... extrase *prin răceală*», pag. 59.

«Ipsos sau *credă*», pag. 62.

La brânzeturi vorbește de: Ementhalul, Spalenkäsul, Gruierul (șvaițerul), Glarnerkäsul, Brie, Gorgonzola, Roquefortul, brânza de Limbourg, etc., spunând că: «Ementhalul este un cașcaval», pe carı caută a le descrie, dar de brânzeturile noastre vorbește mai departe incomplet.

Borșul (pag. 74) e descris insuficient

«Dulcețurile... în tıngire de *aramă nespoită*,» pag. 75.

«...ca să limpezești siropul, *deslegi* un albuș...», pag. 80.

«In stare de zahăr *orz* se numește...» pag. 80.

«Sirop de portocale... iei *zestul* de pe ele...», pag. 81.

Vorbește de spirtul «de sfeclă», pe când la noı se face numai din porumb sau dın cartofı!

«Laptele se mai *întoarce* (!)...», pag. 89.

«Brânză grasă, care se fabrică *din smântână*...», pag. 90.

«. . . prin fierberea albuminei se încheagă», pag. 91.

«. . . puțin oțet *deslegat* în zeamă», pag. 102.

Sarea de sodă (?) nu dă nici un gust (?), și nu poate aveà nici o înrâurire asupra sănătății (!)», pag. 108.

«. . . oase de carne», pag. 110.

și așà mai departe.

In rezumat: lucrarea e o compilațiune rău făcută, cu termıni străini și foarte puțin serioasă. Nu e clară, nu poate fi utilă, conține lucruri ce nu trebuesc copilelor, și e rău că s'a admis în școale.

Prin urmare e departe de a puteà fi admisă la Academie.

George Ionescu, *Călăuza tipografului*. București 1906. — *Raport de* **Gr. Ștefănescu.**

Lucrarea ce mı s'a dat ca s'o cercetez, a d-lui Gh. Ionescu, intitulată: *Călăuza tipografului*, pe care a prezentat-o la premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public, cuprinde 3 părti: 1. «Istoricul tipografiei», un rezumat, zice autorul, din o lucrare a sa inedită, ıntıtulată: *Spicuiri din trecutul tipo-*

grafiei. 2. «Tehnica tipografiei» pentru elevii tipografi, și 3. Reproducerea a o mulțime de «imprimate tipografice» cu diferite ornamentațiuni și colori. Această a treia parte este, după mine, mai mult o reclamă de atelier.

Cele două dintâi părți mai cu seamă au importanța lor.

Așà «Tehnica tipografică» este o lucrare didactică de mare folos pentru elevii tipografi, lucru care este tocmai în scopul premiului Craiovean.

Partea cea dintâi însă, «Istoricul tipografiei», este de o mai mare importanță, fiindcă prin ea ni se arată când s'a înființat prima mașină de tipografie, în lume și în România.

Din această lucrare rezultă că prima tipărire, însă prin plăci xilografice, s'a făcut în China, de unde Marco Paolo a introdus-o în Europa. Primul instrument de tipăritură pe plăci și cu litere mobile de lemn s'a întrebuințat în Europa, la anul 1420, de către Koster din Harlem.

Insă prima mașină de tipar cu litere mobile de metal a fost descoperită, la Mayența, de către Gutenberg. Data acestei descoperiri nu se știe însă, fiindcă Gutenberg a ținut secret invențiunea sa, deși tipărise, cu un asociat al său, Fust, câtevà publicațiuni; dar în urma unor neînțelegeri dintre Fust și Gutenberg, secretul acesta a fost divulgat, la anul 1450, de către acest asociat al său și mașinele de imprimat s'au răspândit repede în celelalte Stato ale Europei.

In România, autorul ne spune că prima mașină tipografică cu litere mobile metalice a fost înființată în Țara-Românească la Govora la anul 1634, și peste un an, la 1635, s'a înființat o a doua mașină tipografică, la Câmpulung, sub domnia lui Mateiu Basarab; iar peste 6 ani s'a înființat o asemenea tipografie și în Moldova, la anul 1640, în timpul domniei lui Vasile Lupu.

Din această scurtă dare de seamă, rezultă, Domnilor Colegi, că lucrarea autorului aduce un serviciu însemnat, pe de o parte pentru instruirea tehnicei tipografice a elevilor, cari se destină acestei profesiuni, iar pe de alta ne dovedește că autorul și-a dat multă muncă, pentru ca să cetească și să culeagă datele sigure, pentru a puteà fixà data primei invențiuni a mașinei tipografice cu litere metalice mobile, așà încât eu sunt de părere că, dacă vreo altă lucrare, prezentată la concursul acestui premiu, nu va aveà mai multe merite, *Călăuza tipografului* a d-lui Gh. Ionescu merită să fie premiată cu premiul Asociațiunii Craiovene.

Vasile V. Maniu, *Noțiuni de geografie generală, Vol. I.* București 1906. — *Curs elementar de geografie pentru clasa I secundară.* București 1906. — *Raport de* **Șt. C. Hepites.**

Mulțumită solicitudinii ce Societatea Geografică Română a avut și are pentru desvoltarea studiilor geografice printre Români și care a trimis pentru mai mulți ani un tânăr în școalele străine, ca să se specializeze în geografie, s'a ajuns a se creà, sunt dejà câțivà ani, la Universitatea din București, o catedră de geografie.

Această catedră, alipită facultății de litere, prin chiar natura cursurilor ce se predau în această facultate, nu poate da elevilor feluritele cunoștințe ce trebuesc să fie familiare unui geograf, cunoștințe pe cari cel ce-și propune a se devotà acestei cariere nu le poate căpătà decât în facultatea de științe.

Numai acì, prin studierea cursului de astronomie, viitorul geograf va puteà învățà metodele cele mai nemerite pentru determinarea pozițiunii geografice a unui punct după fața globului, tot după cum tot acì va puteà căpătà cunoștințe mai întinse de fizică și de chimie, de meteorologie și de fizica globului, de botanică și de zoologie, de mineralogie și de geologie, etc., fără de cari nu se poate zice că cinevà este un geograf.

Lipsa unei catedre de geografie pe lângă facultatea de științe din București a făcut, pare-mi-se, pe autorul cărților ce mi s'au dat spre studiere de a deschide acì un curs liber de geografie generală.

După cum pentru descrierea pământului din toate punctele de vedere, care este ținta ce urmărește geograful, dânsul trebue să se sprijine pe adevărurile descoperite de cercetătorii tuturor cunoștințelor omenești, de astronom, de geodezian, meteorologist, sismolog, fizician, chimist, geolog, mineralog, botanist, zoolog, antropolog, medic, istoric, etnograf, etc., etc., este lesne de înțeles ce multe și variate cunoștințe trebue să posedă geograful.

De aceea Alexandru de Humboldt pentru cunoștințele sale variate și Carl Ritter pentru metodă trebuesc să servească de model tuturor geografilor demni de acest nume.

Volumul I din lucrarea ce-și propune autorul a da la lumină: *Noțiuni de geografie generală,* purtând subtitlul de: *Atmosferă și Idrosferă,* este împărțit în două părți.

Prima parte se ocupă de studiul fenomenelor cari se produc în stratul de aer ce înconjoară pământul și care se numește *Atmosferă*, iar partea a doua, sub numele de *Idrosferă*, se ocupă de massele lichide, cari ocupă o parte importantă din suprafața globului pământesc.

Este natural, logic, pentru buna înțelegere a fenomenelor ce se produc într'însele și a legăturilor ce pot existà între ele, ca fiecare din aceste două părți să fie împărțită într'un număr oarecare de capitole sau paragrafe, în cari să se trateze pe rând aceste diferite fenomene.

Astfel face și autorul.

Prima parte o subdivide în 5 capitole cari, la rândul lor, se subîmpart în mai multe subcapitole sau paragrafe.

Aceste 5 capitole sunt:

Cap. I. Atmosfera;
» II. Vântul și circulațiunea regulată a atmosferei;
» III. Perturbațiunile atmosferei;
» IV. Prevederea timpului;
» V. Despre climă.

După cum în primul capitol — intitulat Atmosfera — autorul tratează despre compozițiunea atmosferei, temperatura aerului și a mărilor, presiunea atmosferică și igrometrie, este învederat că în studiul tuturor acestor elemente meteorologice ca și al acelora din următoarele capitole, precum și al fenomenelor descrise într'însele, constituind tocmai cunoașterea atmosferei, este o greșeală de a se da numirea de *Atmosferă* numai primului capitol, pe când această numire se rapoartă la totalitatea cunoștințelor căpătate în toate aceste cinci capitole.

Aceeaș lipsă de logică se constată și în numirea celor două capitole, în cari este subdivizată a doua parte: *Idrosfera*. Capitolul întâiu este intitulat *Idrosfera*, pe când cel de al doilea poartă numele: *Despre apele dulci*, ca și când acestea nu ar intrà în Idrosferă.

Impresiunea ce mi-a lăsat studierea cărții este că autorul s'a pripit cu tipărirea ei; se vede că a cetit diferiți autori, unii mai buni, alții mai așà, și nu în totdeauna s'a oprit asupra părților celor mai bune. Alt defect al ei este că autorul n'a știut să păstreze o dreaptă măsură în expunerea chestiunilor. Pe când unora a dat o desvoltare însemnată, potrivită persoanelor dejà inițiate în această știință, altele sunt tratate în chipul cel mai elementar, ca și când

s'ar adresà unor începători și se intră în amănunte cu totul nefolositoare. Definițiunile nu sunt de loc îngrijite.

O definițiune a *umezelii absolute,* ca aceea pe care o găsim la pag. 11, după ce se vorbește de starea igrometrică sau umezeala relativă, este în deajuns, pentru ca să nu poată fi o carte didactică aceea în care ea se găsește:

«Cantitatea de vapori de apă, care ar fi necesară spre a sătură definitiv aerul la o anumită temperatură și presiune atmosferică, se numește umiditate absolută», zice autorul.

Această definițiune este negreșit luată dintr'un autor, geograf sau nu, foarte puțin cunoscător în fizică. Cu puține modificări, ea s'ar puteà mai ușor aplică spre a definì tensiunea maximă a vaporilor de apă.

Câtevà pagine mai departe, găsim din nou o definițiune a umezelii absolute și de rândul acesta ea este cea exactă. La pagina 35, cetim într'adevăr: «Umiditate absolută se numește cantitatea vaporilor de apă conținuți în aer la un moment dat».

Dar și acì găsim o restricțiune, nici decum la locul ei.

«Umiditatea relativă se măsoară pe ***bordul vaselor*** printr'un aparat numit psihrometru», scrie autorul.

Istoricul descoperirii psihrometrului arată că acest instrument n'a fost nicidecum alcătuit pentru a servì pe vase. Negreșit că el poate fi întrebuințat pentru determinarea stării igrometrice pe vase, dar nimic nu împiedică ca el să fie întrebuințat și pe uscat și de fapt psihrometrul este aproape excluziv întrebuințat în acest scop la toate observatoriile și stațiunile meteorologice după continente.

De mult timp este cunoscut faptul, că umezeala aerului, determinată cu ajutorul acestui instrument, este o funcțiune a iuțelii vântului; constanta care intră în formula lui August, pe care o dă autorul, mai depinde și de iuțeala cu care se mișcă aerul în jurul rezervoriului termometrului ud, element despre care autorul nu vorbește nimic.

De câțivà ani, d-l Assmann, după foarte multe cercetări, a ajuns să realizeze un psihrometru în care aerul se mișcă în totdeauna cu aceeaș iuțeală, ceeace a întrodus o îmbunătățire însemnată în rezultatele obținute cu acest instrument, numit psihrometru aspirator. Acest instrument înlocuește astăzi pretutindeni vechiul psihrometru, în care termometrul ud este direct expus aerului ambiant. Nevorbind nimic de un asemenea prețios instrument — pe când la pag.

36 se intră în niște amănunte prea elementare, vorbind de igrometru — este negreșit o greșeală.

Greșeala este cu atât mai mare, cu cât vorbindu-se de acest psihrometru aspirator, s'ar fi indicat elevilor, pe lângă termometrul-praștie, cel mai bun instrument pentru determinarea temperaturii aerului.

Cu privire la acest termometru-praștie — despre care la pag. 20 se dă o prea lungă descriere, fără a i se spune numele — trebue să ne mirăm și acì de restricțiunea, că acest instrument ar fi întrebuințat iarăș „la măsurarea temperaturii aerului *la Oceane.*" Termometrul-praștie negreșit că poate fi întrebuințat în călătoriile pe oceane, dar absolut nimic nu se opune spre a fi întrebuințat în călătoriile pe uscat, în care scop este aproape excluziv întrebuințat în călătoriile pe munți, unde se caută, pe cât posibil, a se reduce materialul de transportat. Dar chiar acum, termometrul-praștie este întrebuințat cu mult succes de toate observatoriile sau stațiunile meteorologice pentru controlul indicațiunilor termometrului uscat, așezat sub apărătoarele termometrice.

Toți meteorologiștii cunosc iubirea ce aveà pentru acest mic instrument regretatul bătrân meteorologist Renou, creatorul Observatoriului Meteorologic dela Parc-St.-Maur. In toată vieața sa cea lungă, Renou numai cu termometrul-praștie a determinat temperatura aerului și tot așà după cum nu-i lipsià din buzunar ceasornicul, nici odată nu-i lipsià un termometru-praștie.

Un exemplu de amănunte cu totul nefolositoare și chiar contrarii realității, pe cari le întâlnim adeseori la autor, este cuprins în cuvintele următoare dela pag. 20, unde se spune ce este un termometru-praștie: «Acest termometru, scrie autorul, gradat chiar pe sticla care-l formează, are o lungime de 15 cm și merge dela —25° până la +60°.»

Mai întâiu, sunt termometre-praștie, a căror diviziune nu este făcută chiar pe sticlă, ci pe o placă fixată de tubul termometric; al doilea, nimic nu împiedică ca lungimea sa să fie de 10, 11 . . . . și mai mare de 15 cm; al treilea, nu numai că diviziunea nu trebue să se prescrie a fi cuprinsă între —25° și +60°, dar ar fi chiar o mare greșeală de a se face numai niște asemenea termometre-praștie. Mă întreb ce ar fi făcut geograful nostru cu un asemenea termometru în ziua aceasta, în care scriu aceste rânduri și când temperatura în România s'a coborît la — 33°, și la ce ar servì el geografului în investigațiunile sale în regiunile arctice, pe unde s'au notat temperaturi mai coborîte de —60°?

Este învederat, că diviziunea termometrului trebue să fie corespunzătoare scopului pentru care el este creat: una în regiunile ecuatoriale, alta în regiunile stâmpărate și alta aiurea.

Fiindcă vorbim de temperatură, să arătăm câtevà nepotriviri și neexactități:

La pagina 15 se zice că «temperatura crește în aceeaș zi dela răsăritul soarelui până la amiază», iar la pag. 21, că mișcarea ascendentă a temperaturii se continuă «până către orele 2 p.m.»

La pag. 22 se zice: «In țerile noastre temperatura maximă are loc pe la mijlocul lui Iunie, pe câtă vreme chiar numele de Cuptor, dat lunii Iulie, arată că nu este astfel.

La pag. 20 definițiunea punctului 100° la termometrul centigrad, «la fierberea apei până la vapori, la nivelul apei», nu are nici un sens, afară numai dacă prin «nivelul apei» autorul voește să înțeleagă «nivelul mării». Dar nici astfel modificată definițiunea nu este exactă, căci — lucrul este bine știut că—nu pretutindeni la «nivelul mării» presiunea atmosferică este de 760 mm, atât adică cât se cere a fi la fixarea punctului 100°. Nu trebuià să fi mers prea departe autorul nostru, spre a se convinge că într'adevăr la nivelul mării presiunea barometrică nu este pretutindeni de 760 mm. In studiul ce am făcut asupra Climei Sulinei, unde rezervoriul barometrului este instalat numai la 2 metri deasupra nivelului mării, s'a arătat, în *Analele Institutului Meteorologic al României*, tom. XI, pag. B 204, că presiunea atmosferică mijlocie, dedusă din perioada de 20 ani, dela 1876 la 1895, este de 762.0 mm. Dacă considerăm însă întreaga perioadă de 31 ani de observațiuni, dela 1876 la 1906, ce posedăm actualmente în această localitate, se găsește că, la altitudinea de 2 metri, presiunea atmosferică normală la Sulina este egală cu 762.3 mm și prin urmare de 762.5 mm, la nivelul mării și la latitudinea de 45°.9′ N. Aproape acelaș lucru îl aflăm și pentru Odesa, unde, barometrul fiind la altitudinea de 65 metri, presiunea atmosferică normală dedusă din 20 ani (1883—1902) are valoarea de 756.8 mm.

Dar chiar neținând socoteală de presiunea atmosferică, precedenta difinițiune încă nu e riguros exactă, deoarece nu reiese dintr'însa, dacă termometrul este băgat în lichidul care fierbe până la vapori sau este băgat numai în vaporii apei care fierbe, ceeace nu este deloc acelaș lucru.

La pag. 23, nota referitoare la liniile izoterme trebue aplicată și la liniile izotere și izochimene.

La pag. 29, egalitatea $1^{mm}=0^0$ în fraza: «scările (barometrice) sunt constituite astfel, încât gradaţiunea să corespundă exact la $1^{mm}=0^0$», nu are nici un sens.

Tot în această pagină, în notă, se zice că «o diviziune a barometrului *marin* nu valorează exact un milimetru»; aceasta este adevărat nu numai pentru baromotrul marin, ci pentru orice barometru cu scară compensată. Astăzi mai toate staţiunile meteorologice întrebuinţează barometrele cu scară compensată.

La pag. 32 se spune că «barometrul cu mercur nu poate fi luat pe bordul vaselor», după ce în nota dela pag. 29 se arată cum se gradează scara barometrului marin, care, fiind un barometru cu scară compensată, este tocmai un barometru cu mercur. De fapt asemenea barometre se întrebuinţează pe vase cu suspensiune «à la Cardan», şi apoi chiar numele său, *barometru marin*, indică că este un barometru ce se întrebuinţează pe mare.

La pag. 36 se zice că: «Igrometrul permite să cunoaştem *printr'o singură lectură* cantitatea de vapori de apă conţinuţi în atmosferă sau tensiunea lor.»

Nici un fel de igrometru nu ne dă acest lucru numai printr'o *singură cetire*. Igrometrul înregistrător, care se citează acolo, dă, ca şi igrometrul lui Saussure, umezeala relativă printr'o singură cetire; dintr'această cetire se poate deduce *prin calcul*—cu cunoaşterea temperaturii momentului şi cu ajutorul unor table pentru deducerea tensiunii maxime a vaporilor de apă la temperatura momentului—tensiunea actuală a vaporilor de apă. Dar toate aceste operaţiuni nu însemnează că «igrometrul înregistrător permite să cunoaştem printr'o simplă lectură tensiunea vaporilor». Enunţul acestei însuşiri a acestui igrometru este cu atât mai straniu, cu cât însuş autorul arată calculul ce trebue făcut pentru deducerea tensiunii vaporilor din indicaţiunea acestui instrument.

La pag. 38, definiţiunea brumei nu este exactă, mai întâiu pentrucă la formarea ei nu se cere ca aerul să treacă peste punctul de saturaţiune, după cum pretinde autorul, şi apoi pentrucă definiţiunea nu ţine de loc seamă de temperatură. Cuvintele «picături albicioase» nu însemnează nimic. Fără intervenţiunea temperaturii convenabile nu se poate pricepe formarea brumei.

Definiţiunea ceţei nu este de loc satisfăcătoare.

Explicarea dată de Aitken pentru favorizarea formării ceţei se aplică de autor, la pag. 38, la brumă. Nici când Aitken nu a scris

că fenomenul brumei este favorizat prin suspensiunea în aer a părticelelor solide. Aitken se ocupă cu ceaţa, iar nu cu bruma.

Dela clasificarea lui Howart, pe care o admite autorul nostru, şi până acum, studiul norilor a făcut mari progrese, de cari nu se ţine socoteală.

De mai bine de 15 ani, se dă pretutindeni, în Observatoriile meteorologice, o deosebită atenţiune observaţiunilor relative la nori. O comisiune internaţională specială s'a ocupat de această chestiune. Ea a întocmit, după multe studii şi investigaţiuni, *Atlasul internaţional al norilor*, pretutindeni adoptat de vreo 10 ani. In ultima sa întrunire, în 1905, la Innsbruck, Conferinţa internaţională a meteorologiştilor a hotărît chiar, pentru a se ajunge la uniformitate, a se invità autorii de a nu schimbà întru nimic definiţiunile adoptate şi de a le expune fără nici o schimbare sau adaogere.

In cele 5 pagine — 40—44 — în cari autorul nostru se ocupă de nori şi de clasificarea lor, nu se spune nici un cuvânt despre acest *Atlas*, care face epocă în studiul atmosferei, tot după cum nici un cuvânt nu pomeneşte autorul de cea mai completă Colecţiune de tabele, ce servesc la reducerea şi calcularea observaţiunilor meteorologice, colecţiune care de asemenea nu poate lipsì după masa nici unuia din cei cari se ocupă cu observaţiuni meteorologice.

Sub titlul: *Forţa sau iuţeala vântului*, cetim, la pagina 55, următoarele:

«Iuţeala vântului se apreţiază fără instrument şi cu oarecare obişnuinţă ajungi adesea la o însemnată aproximaţie. Insă se întrebuinţează, deşì cu greutate, pentru a se măsurà, nişte anumite instrumente numite anemometre.»

In toate ştiinţele se caută a se înlocuì estimaţiunea directă — în totdeauna supusă cunoştinţelor individului şi dispoziţiunii sale momentane — prin determinări date de instrumente şi în speţă nici odată nu vom puteà ajunge să determinăm mai exact iuţeala vântului, decât cum o pot face numeroasele anemometre bune, de cari dispunem astăzi.

A comparà anemometrul Robinson cu o moară de vânt — după cum o face autorul — ni se pare cevà nepotrivit.

Mă opresc acì. Voiu da însă un exemplu de modul necumpănit, cum sunt tratate diferitele chestiuni:

La pag. 45 se vorbeşte—în 13 rânduri—despre ploaie. Treisprezece rânduri şi atâta tot; nici un cuvânt de modul de repartiţiune al precipitaţiunilor atmosferice pe faţa globului, element care ni se pare de o importanţă absolut mare, tocmai pentru geograf. In schimb sunt consacrate 3 pagine (176—179) pentru a descrie nişte sonde, dar nu pe cea mai bună.

Ultimul capitol al studiului atmosferei este intitulat: *Despre clìmă* şi cuprinde trei pagine şi jumătate (119—122). Foarte puţine se spun acì despre această chestiune, deasemenea extraordinar de importantă pentru geograf, mai cu seamă când s'au putut consacrà tot 3 pagine (108—111) spre a expune metoda — de altfel foarte puţin sigură, şi în tot cazul nu de competinţa geografului, ci a marinarului—pentru determinarea, în călătoria pe mare, a direcţiunii traiectoriei unui ciclon.

Din cele arătate mai sus, reiese natural concluziunea că nu pot recomandà această carte spre premiere.

Nu pot recomandà pentru premiere nici cealaltă cărticică, de o importanţă mult mai mică, *Curs elementar de geografie pentru cl. I secundară,* care, deşì scrisă mai potrivit pentru elevi, cuprinde totuş nişte lucruri nu tocmai exacte.

Astfel, la pag. 10, se zice: «Cu toţii vedem soarele apărând la orizon în fiecare dimineaţă *în acelaş* punct.» Este totuş o mare deosebire între locurile ce ocupă soarele la răsăritul sau pe bolta cerească la cele două solstiţii.

La pag. 11 se zice că capătul acului magnetic, care se îndreptează spre nord, este colorat de obiceiu în negru. Este evident că s'ar puteà colorà în negru sau roşu, după cum se poate să nu fie de loc colorat; de obiceiu însă el nu se face negru, ci albastru.

Nicăieri nu se arată semnele prescurtate ale punctelor cardinale.

La pag. 26, vorbindu-se de temperatură, cetim:

«Aerul cu mişcările lui (vânturile) transportă căldura sau frigul la distanţe mari; de aceea descreşterea temperaturii dela ecuator la poli nu merge în mod regulat.»

Această concluziune nu reiese de loc din premisă.

Definiţiunea climei, pag. 30, este greşită.

D. P. Petrescu, *Curs elementar de agricultură.* Roman 1906.—*Raport de* **C. F. Robescu.**

Lucrarea intitulată: «Curs elementar de agricultură», pe care d-l D. P. Petrescu, profesor, inginer agronom dela Institutul agronomic din Paris, o prezentă Academiei, spre premiere, cuprinde în prima pagină o scrisoare a d-lui P. S. Aurelian, cu data 15 Martie 1906, adresată autorului, care scrisoare ar fi suficientă pentru apreţierea acestei «interesante lucrări, care aduce un serviciu însemnat nu numai elevilor şcoalelor de agricultură, dar mai cu seamă tuturor agricultorilor noştri»; numai pe temeiul acestei înalte şi judiţioase consideraţiuni, ale aceluia care a dat cel mai mare avânt studiilor de agricultură în timp de mai bine de jumătate secol în ţara noastră, Academia ar puteà acordà premiul său de 1.500 lei lucrării d-lui D. P. Petrescu; dar această instanţă superioară culturală a dorit ca să desvolt şi eu sau să motivez mai pe larg considerantele sentinţei ce va da, şi de aceea, supunându-mă dorinţei sale, intru în materie.

Lucrarea d-lui profesor Petrescu este prezentată într'un volum mare in-8° de 1.069 pagine, tipărit cu îngrijire, la Roman, la anul 1906, în tipografia Leon Friedmann; figurile din text în număr de 730, în coloare neagră, bine executate, ajută la înţelegerea textului, făcând cetirea plăcută atât elevilor, cât şi altor persoane doritoare de a se instruì în această ramură atât de complexă a ştiinţelor pozitive, adică a agriculturii.

In prima pagină, d-l Petrescu menţionează autorii pe cari i-a consultat în alcătuirea cursului său; e un act de înaltă moralitate literară, de care sunt sigúr că i se va ţineà cont şi cel care răspândeşte ştiinţa, puind-o prin metode practice la îndemâna tuturor, are aproape acelaş merit ca şi autorul propriu. Cine a putut contestà meritele lui Jules Verne? Nu a rămas şi el celebru, ca oricare savant?

Agricultura fiind o aplicare a ştiinţelor fizice-naturale, studiul acestor din urmă se impune; de aceea autorul le întrebuinţează pe toate; expune din ele partea teoretică, trebuitoare aplicaţiunii, apoi mai departe expune tot profitul ce se poate trage din cultura lor; avem dar în lucrarea d-lui Petrescu o adevărată enciclopedie a ştiinţelor naturale aplicate.

Fiindcă toate plantele, din cari omul vrea să tragă un profit imediat, şi pe cari le supune la o îngrijire particulară, sau la cultură, au necesitate mai întâiu de o bază alimentară, adică de pământ (căci nu ne ocupăm de plantele acvatice, etc., ci numai de cele terestre) şi fiindcă atmosfera joacă şi ea un rol esenţial în nutrimentul plantelor, autorul începe lucrarea sa cu studiul climei, cap. I, după care urmează studiul solului vegetal, cap. II.

Diversele fenomene atmosferice, cari joacă un rol important în formarea climei, semnele premergătoare, după cari se pot stabilì oarecari prevederi climaterice, sunt indicate în mod clar şi inteligibil (cap. I).

La cap. II, despre solul vegetal, se expun noţiuni simple, dar clare, asupra formaţiunii globului, a modificării coajei sale, atât sub acţiunea agenţilor interiori, cât şi a celor exteriori. Enumeraţia diverselor strate, cari compun coaja globului şi în special a părţii cultivabile, din punctul de vedere mineralogic, igrometric, etc., este tratată în mod practic şi cu pricepere, ceeace denotă cunoştinţele speciale geologice şi mineralogice ale autorului.

Pentru a plantà nu sunt de ajuns cunoştinţele climaterice, geologice şi mineralogice ale coajei cultivabile; trebuesc «lucrări pregătitoare, pentru cultura solului vegetal, pentru ca el să devină mai productiv, şi în acelaş timp să fie la adăpost de inundaţii, de atacul animalelor sălbatice etc.», cap. III.

Diversele operaţiuni de pregătire a terenului cultivabil, instrumentele necesare pentru aceasta, diversele feluri de îngrăşăminte, metodele de a le obţineà şi conservà, oricare ar fi natura lor, constituesc un adevărat vade-mecum practic-ştiinţific pentru orice agricultor.

Impărţirea terenului cultivabil cu exemple din ţeri străine, rotaţiile sau asolamentele, modul de îngrădire al proprietăţilor, diversele feluri de instrumente agricole, bine figurate, descrise în toate organele lor compuitoare, formează materia a două mari capitole, IV şi V, cari ele singure constituesc un adevărat *tratat* practic de agricultură, putând furniză materia unui volum.

Dar orice agricultor, care-şi cunoaşte sau trebue să cunoască meseria, este ţinut, pe lângă cunoştinţele elementare de geologie, să ştie şi puţină botanică, adică noţiuni de anatomie vegetală, de organografie vegetală, fiziologie vegetală, etc.; aceste noţiuni sunt expuse în mod elementar, astfel că prin ajutorul şi al figurilor, pot fi înţelese de oricine.

Modul de întrebuinţare al diverselor instrumente de arat, transplantarea plantelor, îmmulţirea lor, instrumentele unor atari operaţiuni, constituesc materia tratată a articolului VI.

Lucrările de întreţinere ale plantelor agricole, cereale, leguminoase, furajere, etc., recoltarea, transportul, conservarea, măsurarea volumului lor, însoţite de figuri explicative, fac obiectul art. VI, VII, VIII, IX şi X. Agricultorul propriu zis, grădinarul de legume, cultivatorul de arbori fructiferi vor găsì în aceste capitole consilii practice, pentru ca munca lor să fie spornică şi să-i dea rezultate satisfăcătoare.

Articolele XI, XII, XIII şi XIV cuprind învăţăminte asupra vânzării diverselor producte ale pământului, precum vinderea florilor, legumelor, lemnului, productelor agricole, etc., asupra întrebuinţării lor, ca materii alimentare, prepararea acestor alimente, morăritul, fabricaţiunea zahărului, a alcoolului, a ţuicii, a vinului, a cidrului, a oţetului, a berei şi a diverselor uleiuri, fără a se neglijà borşul şi braga.

Asolamentele, sistemele de cultură şi modul cum trebue organizat serviciul unei exploatări agricole, formând cheia bolţii a oricărui tratat de agricultură şi pârghiile unei exploatări judiţioase şi profitabile, pentru orice proprietar de pământ, mare sau mic, au căpătat din partea autorului o atenţiune specială şi o atare desvoltare în raport cu marea lor importanţă.

Dar să trecem la partea a doua a lucrării, la ceeace autorul numeşte *agricultura specială*. In această parte el descrie folosul ce se poate trage din orice plantă pentru utilizarea sa la trebuinţele omului, la nevoile sale, atât de variate, mai ales ale omului modern. Unele plante împodobesc parcurile noastre, gradinile noastre, apartamentele locuite, dând astfel o plăcută satisfacere vederii prin variaţiunea colorilor şi îmbălsămând aerul ce respirăm prin parfumul ce răspândesc în spaţiu; ele compun plantele de ornament; altele, numite plante agricole, servesc la nutrimentul omului, precum sunt cerealele, leguminoasele; plantele furajere nutresc omul şi animalele îngrijite de el, ex.: sfecla, morcovul, cartoful, trifoiul, etc.

Dar sunt unele plante cari procură omului materii variate, pe cari el le transformă spre a le adaptà trebuinţelor sale, astfel sunt cele numite industriale, ex.: cânepa, inul şofranul, tutunul, rapiţa, macul, etc.; sau extrage din ele uleiuri, sucuri, materii medicale, pe cari chimia industrială le transformă spre a satisface cât mai mult cerinţele atât de variate ale comerţului şi industriei, cari întreţin,

susțin și împing pe calea progresului societatea modernă. Arboricultura, silvicultura, viticultura sunt tratate în această lucrare, cu toate desvoltările ce ele comportă, mai ales pentru noi Românii și în o epocă de renaștere a acestor culturi speciale, cari acum câțivà ani în urmă erau necunoscute sau tratate în mod primitiv.

Capitolul 1 al părții a doua se ocupă cu cultura florilor, de apartamente, de sere și de plin aer; sunt expuse acì toate învățămintele privitoare la floricultură; se arată originea plantei, clima sub care trăește, solul, pregătirea lui; modul de îmmulțire, fie prin sământă, fie prin butași, îngrijirea în răsadnițe, epoca transplantării, durata vegetațiunii, epoca și modul recoltării, întrebuințarea, etc.; dacă planta, pe lângă florile ce produce, căutate pentru frumusețea lor, conține materii alimentare în rădăcină, în trunchiu, frunze, materii medicinale, fibre textile și alte materii industriale, autorul le indică, arătând modul de preparațiune și la ce pot servì. Numeroasele specii de ornament, pe cari le descrie autorul, și altele din cari se extrag materii utile, cum am arătat mai sus, sunt grupate după familiile la cari aparțin, aflându-se mai toate în țara noastră; ele poartă, pe lângă numele latin, și numele românesc, când el există.

In distribuțiunea plantelor, de cari se ocupă autorul, nu urmează o clasificațiune științifică, cum ar fi, de exemplu, clasificațiunea sexuală a lui Lineu, sau clasificațiunea naturală a lui Jussieu; el le împarte după folosul sau serviciul ce ne aduc; a vorbit în cap. I al părții a II-a de *plantele florifere* și îngrijirea ce le trebue; în capitolul II studiază *cultura plantelor de legume*, pe cari le împarte în patru categorii și anume:

a) plante cu rădăcini comestibile, precum: sfecla, morcovul, păstârnacul, pătrunjelul, etc.;

b) plante cu trunchiu și frunze, mai mult sau mai puțin foioase, alimentare, precum: varza, conopida, spanacul, măcrișul, ceapa, prazul, usturoiul, sparanghelul, etc.;

c) plante erbacee, cari se cultivă pentru fructele lor, cari de asemenea sunt alimentare, precum: pătlăgelele roșii, pătlăgelele vinete, bamele, ardeiul, pepenele, etc.

Pentru fiecare plantă din grupa respectivă, autorul, după ce face istoricul ei, proveniența și introducerea, fie în Europa sau la noi, îi arată cerințele culturale, sub cari se poate desvoltà și prosperà, precum clima, solul și preparațiunea lui, epoca semănatului și cantitatea seminței, lucrarea de întreținere, durata vegetațiunii, epoca recoltării, modul recoltării, conservarea fructului și întrebuințarea.

Dacă instrucțiunile, consiliile conținute în acest articol, cu totul practice, ar fi puse la îndemâna proprietarilor mici, a cultivatorilor săteni, multe milioane cari se duc peste frontieră de cultivatori străini, Bulgari, Sârbi și alții, ar rămâneà în țară; dacă învățătorii dela sate le-ar cunoaște, suntem siguri că ar aduce patriei un mare serviciu, contribuind la bunul traiu al clasei de jos neștiutoare.

Arboricultura (cap. III) are și ea un loc de frunte în cartea d-lui Petrescu, ocupă 75 pagine din opera sa; metodele de cultură modernă a arborilor fructiferi sunt expuse în mod clar și științific; figurile din text înlesnesc înțelegerea tuturor operațiunilor ce se aplică îngrijirii și desvoltării arborilor fructiferi; cerințele vegetative ale arborilor fructiferi, cari constituesc elementele lor de educațiune, sunt expuse cu pricepere; cultura a aproape treizeci specii, din cari câtevà exotice, aflate la noi în țară, disecată cu amănunțime, va puteà servì cu succes pentru călăuzirea arboricultorilor noștri și a tuturor acelor cari sunt atrași către această frumoasă ramură aplicativă a științelor naturale. Cred că este timpul să scăpăm de tirania grădinarilor străini, cari pe mulți proprietari îi exploatează fără milă. Sunt cunoscute D-voastre, Domnule Președinte, și D-voastre, stimați Colegi, pagubele suferite de țară prin invaziunea filoxerei. Multe invaziuni a suferit patria română în vremuri de demult; ele au trecut, lăsând urme dureroase în istoria noastră; putem trece și invaziunea filoxerei printre cele mai dureroase și mai tenace; deși animalul care a produs-o este mic, aproape invizibil ochiului, microscopic, însă prin numărul său incalculabil, prin modul său de reproducțiune, care se observă la puține animale, a devenit mai periculos decât multe horde; prezența sa se semnalează prin stricăciunile ce produce; nu există nici bariere, nici frontiere, cari să-l oprească, oricât de bine ar fi păzite; știința cu armele sale puternice a ajuns în fine să stăpânească pe acest distrugător, pe care savanții l-au numit phylloxera vastatrix.

In capitolul IV, d-l profesor Petrescu desvoltă un adevărat tratat de viticultură; descrie cu de amănuntul toți agenții atmosferici și tehnici, cari contribuesc la creșterea sa sau o vatămă; preparațiunea pământului, felurile de îmmulțire ale viei sunt descrise cu multă competință; varietățile cari cresc în țară la noi, cele străine, altoirea lor pe purtători de altoi străini, americani și pe cei mai rezistenți, numărul acestora, numele lor, cerințele sunt expuse cu multă claritate. In acest capitol este concentrat tot ce se știe astăzi pentru o cultură rațională a viei la noi în țară; cetirea acestui capitol

ne dispensează de a cetì mulţimea de autori străini, cari au scris asupra materiei şi cari adesea încurcă pe mulţi.

Boalele cari atacă vita sunt bine descrise, arătându-se medicamentele de întrebuinţat. Preparaţiunea mustului, a vinului, conservarea sa, sunt indicate suficient pentru îndrumarea pe calea cea bună a oricărui viticultor, abătut din calea progresului atât de înaintat în cultura viei. Instrumentele de tot felul, desenate în text, completează cu mult succes ţinta urmărită de autor.

Cu toate că s'ar puteà obiectà şi întrebà autorul, ce caută într'un tratat de agricultură descrierea arborilor forestieri, cari compun pădurile noastre şi diversele metode, ce expune, pentru cultura pădurilor, cari îşi găsesc mai nemerit locul într'un op special de botanică forestieră şi de silvicultură? putem răspunde că şcolarii, cari ies din o şcoală de agricultură, în cursul carierei lor pot fi chemaţi a exploatà şi păduri, a îngrijì de aceste podoabe producătoare şi de venit la multe proprietăţi, chemaţi a le administrà. Dar se poate ca elevii din şcoala de agricultură să fie chiar dânşii proprietari de păduri şi prin urmare să fie chemaţi, în interesul proprietăţii lor, să aplice ştiinţa căpătată în şcoală. Agricultura şi silvicultura sunt două ştiinţe surori, cari nu pot trăi despărţite; de aceea descrierea plantelor de pădure şi îngrijirea lor sau elementele de silvicultură cuprinse în capitolul V sunt bine venite şi la locul lor.

Un curs de agricultură atât de voluminos nu se puteà terminà decât prin partea cea mai importantă a acestei vaste ştiinţe; de aceea şi autorul consacră o desvoltare particulară de 200 pagine în capitolul VI; este vorba de o nomenclatură cât de întinsă a plantelor cultivate în agricultură.

Autorul ne arată «că după felul culturilor, după chipul folosirii lor şi după alte consideraţiuni, plantele cuprinse în acest capitol se împart în 4 grupe, şi anume: grupa 1-a cuprinde plante cultivate pentru livezi ori fâneţe artificiale, pentru nutreţuri anuale şi pentru păşuni; grupa a 2-a cuprinde plantele cereale, cultivate pentru grăunţele lor; grupa a 3-a cuprinde plantele prăşitoare şi grupa a 4-a plantele industriale; toate aceste plante sunt cuprinse în familiile din cari fac parte; la fiecare se indică felul pământului în care creşte, preparaţiunea, gunoirea lui; epoca când se seamănă, cantitatea de sămânţă după spaţiul de semănat şi după exigenţa plantei, preparaţiunea seminţei, îngrijirea după răsăritul plantei, instrumentele trebuitoare, epoca maturităţii şi recoltării, conservarea seminţelor, a

produsului cerealelor, etc., extragerea materiilor industriale din acelea cari le pot procurà, şi instrumentele cu cari trebue să ne servim.

Cultura tutunului, preparaţiunea sa, cultura cicoarei, uscarea rădăcinii sale, măcinarea sa pentru producerea materiei numite Frank-cafeà, ocupă şi ele locul meritat în această mare lucrare de ştiinţă agricolă.

Două pagine (1.024—1.025) sunt conservate plantelor sălbatice vătămătoare agriculturii; chiar de animalele vătămătoare s'a ocupat autorul la descrierea fiecărei specii de plantă folositoare sau la descrierea familiei.

Şase tablouri, împărţite după categoria plantelor cultivate, de cari s'a ocupat autorul în cursul său, indicând în mai multe coloane greutatea pe hectolitru, numărul boabelor la kilogram, câte încolţesc dintr'o sută, câte grame cântăresc 100 boabe, cât timp îşi păstrează facultatea germinativă; după câte zile dela semănat încolţesc, la câte grade centigrade căldură, adâncimea semănăturii, distanţa între rânduri, distanţa între plante, suprafaţa ce ocupă planta, pierderile la %, sămânţa pe hectar, durata vegetaţiunii, recolta în hectolitri, boabe şi paie, rezumează în mod metodic diversele produse ale plantelor cultivate, menţionate de autor, şi cantităţile ce trebuesc puse în pământ pentru propăşirea lor.

D-l profesor Petrescu termină lucrarea sa, definând sau explicând diversele numiri ce se dă celor cari se ocupă cu agricultura, arată peripeţiile prin cari a trecut învăţământul agricol sub imperiul legii din 1864 şi din 1883, după care propune un *proiect* de lege cu data din 1905, pentru reorganizarea învăţământului agricol, putând fi consultat cu folos, când, după cum zice autorul, se va da o bază solidă învăţământului agricol inferior şi superior la noi în ţară

Rezumatul ce am avut onoare a expune, după cetirea cu toată atenţiunea cuvenită a acestui interesant şi voluminos curs de agricultură, mă îndrituеşte a vă rugà să binevoiţi a acordà autorului premiul de 1.500 lei, justă recompensă pentru munca intelectuală şi fizică depusă de d-l profesor Petrescu.

Bugetul Academiei Române pe 1907—1908.

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1907—1908.

VENITURI

			Val nominala	Venituri	Totaluri
1	I. **Excedent** din 1905—6				12 042 15
2	II **Marele premiu Năsturel din 1909:** sald din 1905—6, a 4-a parte din L 12 000			3 000 —	
	şi a 4-a parte din 1906—7			3 000 —	6.000 —
3	III **Marele premiu General Ioan Carp şi Maria Carp din 1909:** sald din 1906—7, a 3-a parte din L 7.000				2 333 35
	IV **Fonduri cu destinaţiune generală:**				
4	*Subvenţiune dela Stat* (Legea dela 27 Martie 1879)			20 000 —	
5	*Fondul Zappa*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%.	L. 12 900,—	322.500 —		
	» dividend la 164 acţiuni de Banca Naţională a L 148,50	» 24 354,—	82 000 —		
	Total	L 37 254,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni	» 372,55		36.881 45	
6	*Fondul Economulor:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L 4 040,—	101.000 —		
	» funciar urban 5%	» 1 165,—	23 300 —		
	» dividend la 1 acţiune Banca Naţională	» 148,50	500 —		
	Produsul din vânzarea publicaţiunilor	» 1 000,—			
	Total	L. 6 353,50			
	minus 5% impozitul Statului la L 1.165,—	» 58,25			
	Rămâne	L. 6.295,25			
	minus 1% prelevaţi pentru pensii	» 62,95		6 232 30	
7	*Fondul Ioan Fătu* (fond general)				
	Din venitul anual de	L. 18.761,—			
	după scăderea a 5%, impozitul Statului	» 299,50			
	Rămâne	L. 18 461,50			
	după scăderea a 1% prelevaţi pentru pensiuni	» 184,60			
	Rămâne	L 18 276,90			
	după scăderea rentei viagere de	» 3 000,—			
	Rămâne	L 15 276,90			
	după scăderea a 15% prelevaţi la 4 părţi	» 1.833,20			
	Rămâne	L. 13 443,70			
	scăzând 4 părţi la fondul special	» 10 388,30		3.055 40	
8	*Fondul rentei viagere a d-nei Ecaterina Fătu*			3 000 —	
9	*Fondul Macinca:*				
	Chiria caselor din Craiova	L. 6 500,—			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni	» 65,—		6 435 —	
10	*Fondul Elena Dr Turnescu*				
	Cuponul funciar rural 5%	L. 750,—	15 000 —		
	» obligaţiuni comunale Iaşi 4 ½ %	» 225,—	5 000 —		
	De transportat, Total	L. 975,—	549 300 —	75 604 15	20 375 50

CHELTUELI

	I. **Capitalizări în 1907—1908:**						
1	*Procentele Fondului Anastasie Fětu*				942 25		
2	» » *G. San-Marin*				746 —		
3	» » *Neuschotz*				1 630 80		
4	» » *Bodescu*				435 70		
5	» » *Craiovean*				475 05		
6	» » *Chiţu*				264 60		
7	» » *Hagi-Vasile*				1.075 25		
8	» » *Ionel C Istrati*				70 55		
9	» » *Aristia Anghelescu*				363 55		
10	» » *pentru şcoala din Olteni* (fondul Carp)				79 20	6 082 95	
11	*Procentele fondului de pensiuni al personalului,* plus prelevările de 1% dela fonduri şi reţineri din salariul funcţionarilor de 5%					17 511 25	23.594 20
	II **Cheltueli proprii ale Academiei:**						
	A *Personal*						
1	*Diurnele sesiunii generale*				22.000 —		
2	» *şedinţelor ordinare*				13.000		
3	» *a 4 membri delegaţi*				1.000 —		
4	» *Secretarului general pe 12 luni a L 200*				2 400 —		
5	» *a 3 Secretari de Secţiuni pe 11 luni a L. 300*				3 300 —	41 700 —	
6	**Remunerarea funcţionarilor:**						
	a — **Din bugetul Academiei:**						
	1). *Cancelaria Secretarului general*						
	1 Secretar-arhivar şi advocat	a L. 480,—	L 5 760,—				
	1 Secretar-corector al publicaţiunilor	» » 400,—	» 4 800,—				
	1 Ajutor-corector	» » 300 —	» 3.600,—				
	1 Scriitor	» » 400,—	» 4 800,—	18.960 —			
	2). *Cassieria.*						
	1 Cassier-contabil	a L. 550,—	L 6 600,—				
	1 Ajutor	» » 350,—	» 4.200,—				
	1 Scriitor	» » 150,—	» 1 800,—				
	1 Magaziner al publicaţiunilor	» » 120,—	» 1 440,—				
	1 Ingrijitor al imobilelor	» » 400,—	» 4.800,—				
	1 Brigadier silvic	» » 120,-	» 1 440,—	20 280 —			
	3). *Biblioteca.*						
	1 Bibliotecar	a L. 550,—	L 6 600,—				
	1 Ajutor de Bibliotecar	» » 400,—	» 4 800,—				
	2 » » » a 300	» » 600,—	» 7 200,—				
	1 Scriitor	» » 250,—	» 3.000,—				
	1 »	» » 220,—	» 2 640,—				
	1 »	» » 200,—	» 2 400,—				
	3 Scriitori a L. 150	» » 450,—	» 5 400,—				
	1 Scriitor a L 120	» » 120,—	» 1 440,—				
	1 Ajutor-paleograf	» » 300,—	» 3 600,—	37.080 —			
	De transportat . . . L.			76.320 —		41.700 —	23.594 20

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

Nr.		L.	Val. nominală		Venituri		Totaluri	
	Transport . L	975.—	549.300	—	75 604	15	20 375	50
	minus 5% impozitul Statului la Lei 750. . . . . »	37,50						
	Rămâne . . . L	937,50						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	9,40			928	10		
11	*Fondul Donici, Moșia Radiana*, pe 1 an L	16.000,—						
	Concesiunea podului Pătrășcani-Radiana . . . . . »	1 500.—						
	Total . . L.	17.500,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	175,—			17 325	—		
12	*Imobilul din calea Victoriei No 133*							
	Chiria dela Ministerul de justiție pe 1 an L	12 000,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	120.—			11 880	—		
13	*Prelevați 15%* din venitul fondurilor speciale (Anexa I)				73.574	10	179.311	35
	V Fonduri cu destinațiune specială și cu cheltueli anuale							
14	*Subvențiune dela Stat pentru bibliotecă* (Legea dela 11 Aprilie 1901)				25.000	—		
15	*Dotațiunea M. S. Regelui* pentru Dicționar				10 000			
	Dela Administrațiunea Domeniului Coroanei, idem				4.000	—		
16	*Dotațiunea Statului:* Premiile Lazăr și Eliade din 1908 . .				10.000	—		
17	*Subvențiune dela Stat pentru publicațiunea istorică Hurmuzachi*				10 000	—		
18	*Fondul Năsturel:*							
	Venitul moșiei Năsturel, pe 1 an . . . . L.	27.600,—						
	» » *Lămotești*, idem »	7.250,—						
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . »	700,—	17.500	—				
	» funciar urban 5% . . . . »	1.585,—	31.700	—				
	» dividend la 15 acțiuni de Banca Națională a lei 148,50 . . . . »	2 227,50	7 500	—				
	Total . . L.	39.362,50						
	minus 5% impozitul Statului la L 1.585,— . . »	79,25						
	Rămâne . . L	39 283,25						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	392,85						
	Rămâne . . L.	38.890,40						
	minus 15% prelevați . . . . »	5 833,55			33.056	85		
19	*Fondul Daniel:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . L.	600,—	15 000					
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1.000	—				
	Total . L	650,—						
	minus 5% impozitul Statului la L 50,— . . . »	2,50						
	Rămâne . . L	647,50						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	6,50						
	Rămâne . . L.	641,—						
	minus 15% prelevați . . . . »	96,15			544	85		
	De transportat . . .		622 000	—	92 601	70	199.686	85

PE ANUL 1907—1908. — CHELTUELI .

Nr.		Sumă								
	Transport . . L		76 320	—			41 700	—	23.594	20
	4). *Personalul de serviciu.*									
	1 Servitor . . . . a L. 110.—	L. 1.320,—								
	4 Servitori a L. 100 . . . . » » 400,—	» 4 800,—								
	1 Servitor . . . . » » 80,—	» 960,—								
	2 Rândași a L. 70 . . . . » » 140,—	» 1 680,—	8 760	—	85 080	—				
	b. — Din subvențiunea Statului de Lei 25 000 :									
	3 Scriitori a L 200 . . . . a L. 600,—	L. 7 200,—								
	1 » . . . . » » 150,—	» 1 800,—								
	1 Servitor . . . . » » 100,—	» 1.200,—								
	2 Servitori a L 80 . . . . » » 160,—	» 1 920,—			12 120	—	97 200	—		
7	*Serviciul Băncii Naționale*				600	—				
8	*Spese de cancelarie*		2 200	—						
	Imprimate		2 000	—						
	Combustibil		4.000	—						
	Iluminat, diverse.		2 800	—	11 000	—				
9	*Ajutorul Epitropiei Sf. Vineri*				400	—				
10	*Intreținerea și repararea localurilor Academiei*		7 500	—						
	Fonciera și asigurarea		4 500	—	12.000	—				
11	*Amortismentul Fondului Macinca* din imprumutul de L 4 024,10		2 000	—						
12	*Dobânda 5% dela Fondul Macinca* la Fondul Adamachi la L. 2 024,10, pe 1 an		101	20	2 101	20				
	B. *Material.*									
13	*Spese de procese*		200	—						
14	*Mobilier*		700	—						
15	*Spese neprevăzute*		4 000	—						
16	» *de expedițiune*		2 500	—	7.400	—	33 501	20	172 401	20
	III. Premiile din 1908									
17	*Premiul Lazăr*				5 000	—				
18	» *Eliade-Rădulescu*				5 000	—				
19	» *Năsturel*				4 000	—				
20	*Marele Premiu Năsturel* din 1909 de L. 12 000,—partea a 4-a din 1905—6 și din 1906—7 a L. 3.000,—		6 000	—						
	și a 4-a parte din 1907—8		3 000	—	9 000	—				
21	*Premiul I Lecomte du Noüy*				479	65				
22	» *Cuza* pentru «Istoria Românilor»		10 000	—						
	plus procentele dela 1891—1908, 16 ani		11 880	65	21 880	65	45.360	30	45 360	30
	IV. Achizițiuni :									
23	*Monede, hrisoave, etc.* (Fondul Daniel)						544	85		
24	*Cărți și legatul lor*, de fiecare Secțiune L. 2 000,—						6 000	—		
25	» » » » din subvențiunea Statului de L. 25 000,— . .						12 880	—		
26	*Material pentru cataloagele Bibliotecii*						500	—		
27	*Documente cumpărate* (a 6-a parte din Lei 63 494,95)						10 582	50	30 507	35
	De transportat . . L								271 863	05

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1907—1908.

			Val nominală		Venituri		Totaluri	
	Transport . .		622.000	—	92 601	70	199.686	85
20	*Fondul Ioan Fătu* (fond special):							
	Cuponul func. urban București și Iași 5% . . . . . . L.	5 990,—	119 800	—				
	» dividend la 86 acțiuni de Banca Națioală a L. 148,50 . . . . »	12 771,—	43 000	—				
	Total . . . L.	18 761,—						
	minus 5% impozitul Statului la Lei 5 990,— . L. 299,50							
	minus 1% pentru pensiuni . . . . » 184,60							
	» renta viageră . . . . » 3 000,—							
	» a 5-a parte . . . . » 3 055,40							
	» 15% prelevați . . . . » 1 833.20	L 8 372,70			10.388	30		
21	*Fondul I Lecomte du Nouy*.							
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	600,—	12.000	—				
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	30,—						
	Rămâne . . L.	570,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	5,70						
	Rămâne . . L.	564,30						
	minus 15% prelevați . . . . »	84,65			479	65		
22	*Fondul Ioan Scorțeanu*.							
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L.	1 000,—	20.000	—				
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	50,—						
	Rămâne . . . L.	950,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	9,50						
	Rămâne . . . L.	940,50						
	minus 15% prelevați . . . . »	141,05			799	45		
23	*Fondul Agarici:*							
	Venitul moșiei Moara Grecilor pe 1 an . . . . L.	34.000,—						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	340,—						
	Rămâne . . . L.	33 660,—						
	minus 15% prelevați la L. 15 460,— . . . . »	2 319,—						
	Rămâne . . . L.	31.341,—						
	Sald cu aproximațiune din 1906—7 . . . . »	3 500,—						
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi la Școala Agarici, a L 360,— . . . . »	3 600,—			38 441	—		
24	*Fondul Princesa Alina Știrbei:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	8 764,—	219.100	—				
	» funciar urban 5% . . . . »	1 235.—	24 700	—				
	Total . . . L.	9 999,—						
	minus 5% impozitul Statului la L. 1 235,— . . . . »	61,75						
	Rămâne . . . L.	9 937,25						
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	99,35						
	Rămâne . . . L.	9 837.90						
	minus 15% prelevați »	1 475,70			8 362	20		
	De transportat . .		1.060.600	—	151.072	30	199.686	85

CHELTUELI

	Transport . . L . .							271 863	05
	V. Publicațiuni								
28	*Dicționarul limbii române*			14 000	—				
29	*Hurmuzachi, Documente privitoare la Istoria Românilor*			10 000	—	24 000	—		
30	*Anale* (datorie cu Proces verbal No. 845 L. 4 763,01).	20.000	—						
31	*Remunerarea autorilor pentru memorii* publicate în *Anale*, 90 coale (30 de fiecare Secție) a L. 50 (art. 61 Reg)	4.500	—	24 500	—				
32	*Erodot*			1 000	—				
33	*Titu Liviu*.			2 500	—				
34	*Bibliografia românească* . . . . / *Cataloagele manuscriptelor, documentelor, cărților*			2 000	—				
35	*Atlas linguistic Weigand*			1 500	—				
36	*Catalogul monumentelor epigrafice*			1.000	—				
37	*Documente din Fondul Princesa Alina Știrbei*			8 362	20				
38	*Documente interne românești*			1.000	—				
39	*Filipescu,* Românii din Bosnia (datorie Proces verbal No 1.113)			1.618	65				
40	*Dobrescu,* Istoria bisericii din Oltenia (datorie Proces verbal No. 220)			1.559	70				
41	Creșterea bibliotecii în 1907—8 (datorie Proc. verb. No 1 206 L.406,10)			1 500	—				
42	*Dr. Crăiniceanu,* Bibliografia medicală			2.500	—				
43	*Dicționarul macedo-român* de Dalametra (datorie Proces verbal 87)			115	—				
44	*Alexandru Russo,* opere			1 500	—	50 655	55	74.655	55
	VI Cheltueli din Fondul Ioan Fătu								
45	*Cărți de școală*					10 388	30		
46	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu*.					3 000	—	13 388	30
	VII Cheltueli din Fondul I. Scorțeanu								
47	*Cărți religioase*							799	45
	VIII Cheltueli din Fondul Agarici:								
48	*Anuitatea moșiei Moara Grecilor*					11 200	—		
49	*Legatul Mihoc pe 1 an*					1 000	—		
50	*Asigurări, foncieră, pădurar,* etc.					7 000	—		
51	*Școala „Ioan Agarici„*			15 641	—				
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi, a L. 360,— . .			3 600	—	19 241	—	38 441	—
	IX. Cheltueli din Fondul Donici:								
52	*Amortisment* din Imprumutul dela Fond. Adamachi de L. 110 000,—					3·000	—		
53	*Dobânda* 5% la împrumutul dela Fondul Adamachi de L. 107.000,— pe 1 an					5 350	—		
54	*Foncieră, reparațiuni, călătorii,* etc.					4 700	—	13.050	—
	X. Cheltueli din Fondul Maria General Carp:								
55	*Fonciera moșiei Olteni*			5.000	—				
56	*Pădurari pe 1 an*			360	—				
57	*Reparațiunea ecaretelor dela moșia Olteni*			1 700	—				
58	*Cheltueli neprevăzute*			500	—	7 560	—		
	De transportat . . L.					7.560	—	412 197	35

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1907—1908. — CHELTUELI

VENITURI

Nr.			Val nominală	Venituri	Totaluri
	Transport . . .		1 060 600 —	151.072 30	199.686 85
25	*Fondul Maria General I. Carp:*				
	Venitul moşiei Olteni pe 1 an . . . . L.	32.790,—			
	Cuponul funciar rural şi urban 5% . . . . »	5 165,—	103 300 —		
	Total L	37 955,—			
	minus 5% impozitul Statului la . . . . . L. 5 165,— L	258,25			
	Rămâne . . . L	37.696,75			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	376,95			
	Rămâne . . L.	37 319,80			
	minus 15% prelevaţi la L. 32.819,80 »	4 922,95		32 396 85	
26	*Fondul de pensiuni al personalului Academiei:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% L	240,—	6 000 —		
	» obligaţiuni comun. Bucureşti 4% . . . . »	1 360.—	34 000 —		
	» funciar rural 4% . . . . »	1 600,—	40 000 —		
	» » urban 5% L	2.675.—	53 500 —		
	Total . . . L.	5 875, -			
	minus 5% impozitul Statului la . . . . . L. 4 275.— »	213,75			
	Rămâne . . . L.	5.661,25			
	5% din salariul funcţionarilor plătiţi de Academie:				
	1) funcţionarii Academiei la . . L. 83.520,— L. 4.176,—				
	2) profesorii dela Institutul Otteteleşanu . . . . » 14 880,— L. 744,—				
	3) idem dela Şcoala Agarici . . . » 2 400,— » 120, - L	5 040,—			
	L	10 701,25			
	Prelevaţi 1% din venitul brut al fondurilor (Anexa II) . . »	6 810,—		17 511 25	200.980 40
	VI. Fonduri speciale şi cu cheltueli periodice:				
27	*Fondul Cuza:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . . . L.	1 320,—	33 000 —		
	» funciar urban şi rural 5% . . . . . L.	1.730,—	34 600 —		
	Total L	3 050,—			
	minus 5% impozitul Statului la L 1 730 »	86,50			
	Rămâne . . L.	2 963,50			
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	29,65			
	Rămâne . . L.	2 933,85			
	minus 15% prelevaţi . . . . »	440,05			
	Rămâne . . . L.	2.493,80			
	Pentru împlinirea sumei de L. 21 880,65, premiul din 1908 (din venitul capitalizat), deciz. din 5 Aprilie 1900 şi 25 Martie 1904) . . . . L.	19 386,85		21 880 65	
28	*Fondul Anastasie Fătu:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	640,—	16 000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	505,—	10.100 —		
	Total L.	1.145,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 505,— . . . . . . »	25,25			
	De transportat. Rămâne L.	1.119,75	1.391 100 —	21.880 65	400.667 25

CHELTUELI

Nr.					
	Transport . . L.			7.560 —	412.197 35
	Cheltueli după testament:				
59	*Copii săraci dela şcoalele din Giurgiu*		2 000 —		
60	» » » » » » *Bucureşti*		2.000 —		
61	*Şcoala din comuna Olteni* (cărţi, instrumente, haine)	500 —			
62	*Fond pentru construirea şcoalei* (Proces verbal No 8 824) . . .	500 —	1 000 —		
63	*Intreţinerea bisericii din comuna Olteni*		500 —		
64	*Bursă în străinătate pe 1 an*		4 600 —		
65	*Marele Premiu din 1909* de L 7 000,— partea a 3-a din 1906—7	2.333 35			
	şi a 3-a parte din 1907—8	2 333 35	4 666 70	14 766 70	22 326 70
	Suma L. . .				434.524 05
	Excedent				68 85
	De transportat . .				434.592 90

VENITURI BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

Nr.		L.	Val. nominală	Venituri	Totaluri
	Transport L	1.119,75	1.391.100 —	21.880,65	400.667,25
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	11,20			
	Rămâne . . L.	1.108,55			
	minus 15% prelevați »	166,30		942,25	
29	*Fondul San-Marin:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	440,—	11.000 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	470,—	9.400 —		
	Total . . L.	910,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 470,— . . . . »	23,50			
	Rămâne . . . L.	886,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . . »	8,85			
	Rămâne . . . L.	877,65			
	minus 15% prelevați »	131,65		746 —	
30	*Fondul Neuschotz:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	2.040,—	40.800 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	102,—			
	Rămâne . . . L.	1.938,—			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	19,40			
	Rămâne . . . L.	1.918,60			
	minus 15% prelevați . . . . »	287,80		1.630,80	
31	*Fondul Bodescu:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	545,—	10.900 —		
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	27,25			
	Rămâne . . . L.	517,75			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . »	5,15			
	Rămâne . . . L.	512,60			
	minus 15% prelevați . . . . »	76,90		435,70	
32	*Fondul Craiovean:*				
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	220,—	5.500 —		
	» funciar urban 5% . . . . »	50,—	1.000 —		
	» divid. la 2 acțiuni de Banca Naț. a L. 148,50 . . . . . »	297,—	1.000 —		
	Total . . . L.	567,—			
	minus 5% impozitul Statului la L. 50,— . . . . »	2,50			
	Rămâne . . . L.	564,50			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . »	5,65			
	Rămâne . . . L.	558,85			
	minus 15% prelevați . . . . »	83,80		475,05	
33	*Fondul Chițu:*				
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	125,—	2.500 —		
	» dividend la 1 acțiune de Banca Națională . . »	148,50	500 —		
	Total . . . L.	273,50			
	minus impozitul Statului la L. 125,— . . . . »	6,25			
	Rămâne . . . L.	267,25			
	minus 1% prelevați pentru pensiuni . . . . . »	2,65		264,60	
	De transportat . . .		1.473.700 —	26.375,05	400.667,25

PE ANUL 1907—1908. CHELTUELI

Transport L.	434.592,90
De transportat L.	434.592,90

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1907—1908.

Nr.			Val. nominală		Venituri		Totaluri	
	Transport		1.473 700	—	26 375	05	400.667	25
34	*Fondul Lazăr:*							
	Cuponul rentei amortizabile şi obligaţiuni comunale Bucureşti 4% . . . . L.	440,—	11 000	—				
	» funciar rural şi urban 5% . . . . L.	3 630,—	72 600	—				
	» divid. la 2½ acţ. Banca Naţ a 148,50 . . . . »	371,25	1.250	—				
	Total L . .	4 441,25						
	minus 5% impozitul Statului la . . . . . L. 3 630,— »	181 50						
	Rămâne . . . L	4.259,75						
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	42,60						
	Rămâne . . . L.	4 217,15						
	minus 15% prelevaţi . . . . »	632,55			3 584	60		
35	*Fondul Eliade-Rădulescu:*							
	Cuponul rentei amortizabile 4%	200,—	5 000	—				
	» funciar rural şi urban 5% L	2 060,—	41 200	—				
	» dividend la 4½ acţ. Banca Naţ. a L 148,50 . . . . »	668,25	2 250	—				
	Total . . . L.	2.928,25						
	minus 5% impozitul Statului la L. 2 060,— . . . . »	103,—						
	Rămâne . . . L.	2 825,25						
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	28,25						
	Rămâne . . . L	2.797,—						
	minus 15% prelevaţi . . . . »	419,55			2 377	45		
36	*Fondul Hagi-Vasile:*							
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	1.345,—	26 900	—				
	minus 5% impozitul Statului . . . . »	67,25						
	Rămâne . . . L.	1.277,75						
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	12,75						
	Rămâne . . L.	1.265,—						
	minus 15% prelevaţi . . . . »	189,75			1 075	25		
37	*Fondul Ionel C. Istrati:*							
	Cuponul funciar urban 5% . . . . Lei	25,—	500	—				
	» dividend la 5 acţiuni Banca comerţului din Bacău a L. 10 L	50,—	500	—				
	Total . . L	75,—						
	minus 5% impozitul Statului L	3,75						
	Rămâne . . . L.	71,25						
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	—,70			70	55		
38	*Fondul Aristia Anghelescu:*							
	Cupoane obligaţiuni comunale Bucureşti 4% . . . . L.	432,—	10.800	—				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	4,30						
	Rămâne . . L.	427,70						
	minus 15% prelevaţi »	64,15			363	55		
39	*Fondul pentru şcoala din Olteni* (fondul Carp).							
	Cuponul rentei amortizabile 4% . . . . L.	80,—	2 000	—				
	minus 1% prelevaţi pentru pensiuni . . . . »	—,80			79	20		
							33.925	65
			1 647.700	—			434 592	90

CHELTUELI

Transport . . L.	434 592	90
	434.592	90

ANEXA I.

Prelevări de 15°/₀ din venitul curat al fondurilor cu destinațiune specială pentru spesele generale. (Art. 35 Statute).

	Din lei		Lei	B
Fondul Adamachi	127 018	80	19 052	80
» *Otteteleșanu*	130.103	85	19 515	55
» *Tache Anastassiu*	105.379	95	15 807	—
» *Cuza*	2.933	85	440	05
» *Năsturel*	38 890	40	5.833	55
» *Daniel*	641	—	96	15
» *Anastasie Fătu*	1.108	55	166	30
» *Lazăr*	4.217	15	632	55
» *Eliade-Rădulescu*	2.797	—	419	55
» *San-Marin*	877	65	131	65
» *Neuschotz*	1 918	60	287	80
» *Bodescu*	512	60	76	90
» *Ioan Fătu*	12 221	50	1 833	20
» *Princesa Alina Știrbei*	9 837	90	1 475	70
» *Craiovean*	558	85	83	80
» *I. Lecomte du Nouy*	564	30	84	65
» *I. Scorțeanu*	940	50	141	05
» *Agarici*	15.460	—	2 319	—
» *Hagi-Vasile*	1.265	—	189	75
» *Maria General Carp*	32 819	80	4.922	95
» *Aristia Anghelescu*	427	70	64	15
Total . .	490 494	95	73.574	10

ANEXA II.

Prelevare de 1°/₀ din venitul întreg al tuturor fondurilor pentru fondul de pensiuni. Deciziunea Academiei dela 25 Martie 1904.

	Din lei		Lei	B
Fondul Adamachi	132.847	25	1.328	45
» *Otteteleșanu*	171.444	30	1.714	45
» *Elena Dr. N. Turnescu*	1 472	50	14	70
» *Inzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleșanu*	480	—	4	80
» *Tache P. Anastasiu*	134.848	45	1 348	50
pentru înființarea școalei dela Țigănești	620	—	6	20
» *Zappa*	37.254	—	372	55
» *Economiilor*	6.295	25	62	95
» *Macinca*	6 500	—	65	—
» *Elena Dr. N Turnescu*	937	50	9	40
» *Donici*	17 500	—	175	—
Imobilul din Calea Victoriei 133	12.000	—	120	—
Fondul Năsturel	39 283	25	392	85
» *Daniel*	647	50	6	50
» *Ioan Fătu*	18 461	50	184	60
» *I Lecomte du Nouy*	570	—	5	70
» *Ioan Scorțeanu*	950	—	9	50
» *Agarici*	34 000	—	340	—
» *Princesa Alina Știrbei*	9 937	25	99	35
» *Maria General Carp*	37.696	75	376	95
» *Cuza*	2.963	50	29	65
» *Anastasie Fătu*	1.119	75	11	20
» *San-Marin*	886	50	8	85
» *Neuschotz*	1 938	—	19	40
» *Bodescu*	517	75	5	15
» *Craiovean*	564	50	5	65
» *Chițu*	267	25	2	65
» *Lazăr*	4 259	75	42	60
» *Eliade-Rădulescu*	2 825	25	28	25
» *Hagi-Vasile*	1.277	75	12	75
» *Ionel C. Istrati*	71	25	—	70
» *Aristia Anghelescu*	432	—	4	30
» *Școalei dela Olteni*	80	—	—	80
Total general . .	680 948	75	6.810	—

VENITURI — BUGETUL FUNDAȚIUNII ADAMACHI PE 1907—1908.

		Val nominala		VENITURI				Totaluri	
1	I. **Excedent** din anul 1905—1906							16 404	27
2	II. **Cupoane:**								
	Renta amortizabilă 4%, pe 1 an	424.400	—			16 976	—		
	Obligațiuni comunale București 4%, idem	25 000	—			1.000	—		
	» » Iași 4½%, idem	10.000	—			450	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%, idem	10.000	—			400	—		
	» » » 5%, idem	815.700	—			40.785	—		
	» » urbane 5%, idem	75.400	—			3.770	—		
	Dividende la 209 acțiuni de Banca Națională a L. 148,50	104.500	—			31 036	50		
	Suma					94 417	50		
	minus 5% impozitul Statului la scris. funciare rurale 4% (L. 400,—), la 5% (L. 40.785,—) și urbane 5% (L. 3.770,—). Total L. 44.955,—					2 247	75	92 169	75
	III. **Proprietăți:**								
3	*Moșia Călimănești*, arenda pe 1 an					13 100	—		
4	» *Roșiori*, idem					15.300	—		
5	*Pădurea Roșiori*, din exploatarea pe a. c.					2 091	30	30.491	30
6	IV. **Dobânzi.**								
	Dobânda 5% la *împrumutul Fondului Donici*			107 000	—	5 350	—		
	» la *împrumutul Fondului Otteteleșanu*			94.700	—	4 735	—		
	» la *împrumutul Fondului Macinca*			2.024	10	101	20	10.186	20
7	V. **Amortisment:**								
	Amortisment din *împrumutul Fondului Donici* de L. 110.000,—					3 000	—		
	» din *împrumutul Fondului Macinca* de L 4 024,10					2 000	—	5 000	—
		1.465.000	—	203.724	10			154.251	52

CHELTUELI

	I. **Capitalizări** pe 1907—1908:				
1	*Amortisment dela Fondul Donici* din împrumutul de L. 110.000,—	3 000	—		
	» *dela Fondul Macinca* din împrumutul de L. 4 024,10	2 000	—		
2	*Capitalizare conform Regulamentului* (Art. 5)	9.655	12		
	» *din excedent*	7.000	—	21.655	12
	II **Cheltueli proprii:**				
3	*Fonciera*	4 100	—		
4	*Asigurări*	400	—		
5	*Reparațiuni și întreținerea ecaretelor* L. 1 000,—				
	Reparațiunea ecaret. dela Călimănești (datorie Proc verb No. 648) L. 4 624,91	5.624	91		
6	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor, călătorii, pădurari*, etc.	1.400	—		
7	*Prelevările 1% pentru fondul de pensiuni* la Lei 132.847,25	1 328	45		
8	» *15% pentru Academie* la Lei 127 018,80 (Art. 1)	19.052	80		
9	*Burse și cheltueli de școală*	69 000	—		
10	*Burse pentru 10 elevi dela școala Agarici* a Lei 360 anual (Art. 12)	3.600	—		
11	*Masa dela Stațiunea zoologică din Neapole* (Art. 7)	3.800	—		
12	*Școala Adamachi din Iași și grijile sufletului* (Art. 3)	5.000	—		
13	*Cheltueli de procese.*	500	—		
14	» *neprevăzute* (Art. 4)	1.000	—		
15	*Două premii* din 1908, a L. 5.000 (Art 2)	10 000	—		
16	*Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi* (Art. 5)	6.179	28		
17	*Indemnizarea membrilor din juriile concursurilor pentru burse*	1 300	—	132.285	44
	Totalul cheltuelilor			153.940	56
	Excedent			310	96
				154 251	52

BUGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1907—1908.

VENITURI

		Valoare nominala	Venituri	Totaluri
1	**I. Cupoane.**			
	Rentă amortizabilă 4%, pe 1 an	218 300 —	8.732 —	
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%, idem	5 000 —	200 —	
	» » Iaşi $4^1/_2$%, idem	5 000 —	225 —	
	Scrisuri funciare rurale 5%, idem	93 500 —	4.675 —	
	Dividende la 15 acţiuni de Banca Naţională a Lei 148,50	7.500 —	2 227 50	
	Suma L. . . .		16.059 50	
	minus 5% impozitul Statului la L. 4 675,—		233 75	15 825 75
	II. Proprietăţi·			
2	*Moşia Fundu-Chiselet,* arenda pe 1 an		65 400 —	
3	» *Măgurele,* idem din căutarea în regie		36 568 55	
4	» *Oteteliş,* arenda pe 1 an		18 000 —	
5	» *Bătăşani,* idem		4.600 —	
6	» *Bălceşti,* idem		2 050 —	
7	*Moara dela Măgurele,* idem		4 500 —	
8	*Hanul de pe moşia Măgurele,* chiria pe 1 an		800 —	
9	*Imobilul din calea Victoriei No. 49,* idem		14 500 —	
10	*Grădina din str. Teatrului,* idem		8 000 —	154 418 55
	III. Fondul Elena Dr. N. Turnescu.			
11	Cupoane funciare rurale şi urbane 5%, pe 1 an . . .	31.000 —	1 550 —	
	minus 5% impozitul Statului		77 50	1 472 50
	IV. Fondul pentru înzestrarea elevelor dela Institut			
12	Cupoane rentă amortizabilă 4% pe 1 an	9 000 —	360 —	
	» obligaţiuni comunale Bucureşti 4%, idem . . .	3.000 —	120 —	480 —
		372 300 —		172.196 80

CHELTUELI

	I. Fond pentru înzestrarea elevelor dela Institut·		
1	*Inzestrare* pentru 11 eleve dela Institut din 1907—8 a Lei 300,—	3 300 —	
	Procentele fondului pentru înzestrări, minus 1% pentru pensiuni.	475 20	3 775 20
	II Cheltueli proprii.		
2	*Anuitatea moşiei Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural* . . .	18 000	
3	*Impozite*	11 100 —	
4	*Asigurări.*	1.500 —	
5	*Pădurari*	1 970 —	
6	*Reparaţiuni la imobile:*	5.000	
7	*Prelevări 1%* pentru fondul de pensiuni la L. 171.444,30 L. 1.714,45 » » dela Fondul Elena Dr. N. Turnescu . . . . » 1 472,59 » 14,70. *Prelevări 1%* dela Fondul Inzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleşanu la . » 480,— » 4,80	1.733 95	
8	*Prelevările Academiei 15%*, la venitul de L. 130.103,85	19.515 55	
9	*Cheltueli de procese*	500 —	
10	» *neprevăzute*	1 500 —	
11	*Cheltueli cu căutarea în regie a moşiei Măgurele*	2.425 —	63 244 50
	III. Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:		
12	*Personalul didactic* . . . . Lei 23.700,— *Servitorii* . . . . » 10 500,—	34.200 —	
13	*Mâncarea*	27 440 —	
14	*Iluminatul*	960 —	
15	*Incălzitul*	9.000 —	
16	*Curtea, grajdul şi reparaţiuni*	3.200 —	
17	*Atelierul şi spălătoria*	1.518 —	
18	*Instalaţiunea*	1 130 —	
19	*Imbrăcămintea*	5 332 —	
20	*Cărţi şi tipărituri*	1.300 —	
21	*Diverse*	3 252 —	
22	*Economul.*	2 400 —	89.732 —
	IV Dobânzi:		
23	*Dobânzi 5%* la L. 94.700,—împr. dela Fondul Adamachi, pe 1 an.		4 735 —
	V. Construcţiunea morii dela Măgurele:		
24	*Amortizare* din restul datoriei de L. 16 230,63		2 000 —
25	**VI. Imbunătăţiri pe moşia Măgurele**		8.710 10
			172.196 80

BUGETUL FUNDAŢIUNII TACHE P. ANASTASIU PE ANUL 1907—1908.

VENITURI

		Val. nominala		Venituri		Totaluri	
1	I. **Excedent** din 1905—6					13.735	15
2	II **Cupoane:**						
	Rentă amortizabilă 4% pe 1 an	149 000	—	5 960	—		
	Obligaţiuni comunale Bucureşti 4%, idem	114 500	—	4.580	—		
	Scrisuri funciare rurale 4%, idem	40 000	—	1 600	—		
	» » » 5%, idem	22 900	—	1.145	—		
	» » urbane Bucureşti 5%, idem	228 500	—	11 425	—		
	» » » Iaşi 5%, idem	100	—	5	—		
	375 dividende dela acţiile Societăţii «Generala» a L. 16,— pe 1 an	75 000	—	6 000	—		
	15 dividende dela acţiile Societăţii «Naţionala» a L. 45,—	3 000	—	675	—		
	6 dividende acţii Banca Naţională a L. 148,50	3 000	—	891	—		
	Suma L			32 281	—		
	minus 5% impozitul Statului la scris funciare rurale 4% (L. 1.600,—), idem 5% (L. 1.145,—), la func. Urbane Bucureşti 5% (L 11 425,—) şi urbane Iaşi 5% (L 5,—) Total L. 14 175,—			708	75	31.572	25
	III **Proprietăţi**						
3	*Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, arenda pe 1 an			96 500	—		
4	*Rata pentru vite, maşini, munci agricole*, etc			20 000	—		
5	*Terenul destinat pentru şcoala dela Ţigăneşti*, arenda pe 1 an			2 120	—		
6	*Magazinle din Galaţi*, chiria pe 1 an			1 350	—		
7	*Via de pe moşia Ţigăneşti*			3 300	—	123.270	—
8	IV. **Fond pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti:**						
	Cupoane obligaţiuni comunale Bucureşti 4%	15 500	—			620	—
		651 500	—			169 197	40

CHELTUELI

	I **Capitalizări** în 1907—1908:				
1	*Rata anuală pentru vite, maşini, munci agricole*, etc	20 000	—		
2	*Fondul pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti*, venitul minus 1%	613	80	20.613	80
	II. **Cheltueli proprii:**				
3	*Anuitatea moşiei Ţigăneşti la Creditul funciar rural*	14 000	—		
4	*Foncieră*	13 500	—		
5	*Asigurări*	620	—		
6	*Renta d-nei Elena Tache P Anastasiu* pe 1 an	24 000	—		
7	*Renta d-lui Iancu P. Anastassiu* pe 1 an	12 000	—		
8	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*	2 160	—		
9	*Scoala profesională de fete din Tecuciu*	10 000	—		
10	*Scoala primară dela Călmăţuiu:* Corpul didactic şi personalul . . . 6.132,— Intreţinerea şi gospodăria . . . 11 530,— Reparaţiuni . . . 2 338,— Via dela Călmăţuiu şi vierul . . . 2 000,—	22.000	—		
11	*Biserica dela Călmăţuiu* Clerul . . . 2 640,— Cheltueli mărunte, parastas, etc . . . 1.500,—	4.140	—		
12	*Prelevările 1%*, pentru fondul de pensiuni la L. 134.848,45 L. 1.348,50 » » dela Fondul pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti la L 620,— . . . L. 6,20	1.354	70		
13	*Prelevările Academiei 15%* la venitul de L. 105.379,95	15 807	—		
14	*Cheltueli neprevăzute, inspecţiuni la moşii, procese, reparaţiuni şi pentru înfiinţarea şcoalei dela Ţigăneşti*	29 001	90	148 583	60
				169.197	40

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1907.

A. Premii pentru cărți publicate.

I. *Premiul Năsturel,* de 4.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul **1908** unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de orice natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la **31 Octomvrie 1907.**

II. *Marele Premiu Năsturel,* de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909** unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de orice natură,* care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu este până la **31 Octomvrie 1908.**

Notă.—In privința *Premiilor Năsturel* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«In tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià din veniturile fondului *Năsturel* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. In trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4 000 L. n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 L. n., carele se va numì *„Marele Premiu Năsturel“*, operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va puteà decerne

unei lucrări, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu această a doua serie de premii, vor trată cu preferinţă despre materiile următoare:

«*a)* Scrieri serioase de istorie şi de ştiinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria ţerilor române;

«*b)* Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică şi de filozofie;

«*c)* Scrieri de ştiinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tratate originale despre ştiinţele exacte;

«*e)* Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi de geografie, în cari să intre şi istoria şi geografia României, dicţionare generale sau parţiale de ştiinţe exacte, de arte şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h)* Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà apretià, atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrieri de pură literatură română, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiecte naţionale — şi orice alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă aş dorì să se acorde *„Marèle Premiu Năsturel"*, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naţionale.»

III. *Premiul Statului Lazăr,* de 5 000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul **1908,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* pentru o scriere *cu conţinut ştiinţific* în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907, sau pentru cea mai importantă *invenţiune ştiinţifică* făcută dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1907.**

IV. *Premiul Adamachi,* de 5 000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1908,** *prin Secțiunea științifică,* pentru scrieri *cu conținut științific* în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), cari se vor judecă mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1907.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1907.**

V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909,** *prin Secțiunea istorică,* pentru o scriere *istorică, economică, juridică* sau *filozofică,* care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1908.**

VI. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1909,** *prin Secțiunea literară,* pentru scrieri de *literatură* sau de *filologie,* cu cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecă mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1908.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1908.**

VII. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea istorică,* pentru scrieri *istorice, economice, juridice, filozofice,* de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judecă mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Octomvrie 1909.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1909.**

VIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secțiunea literară,* pentru o

scriere de *literatură* sau de *filologie*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Octomvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1910.**

IX. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public*, de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911** pentru *cea mai bună carte didactică* în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1906 până la 31 Octomvrie 1910.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1910.**

X. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1912**, *prin Secțiunea istorică*, pentru scrieri privitoare la *comerțul român în trecut și în prezent* și publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octomvrie 1911.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1911.**

* * *

Notă. — Se pun în vederea concurenților următoarele articole din *Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice*, votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15 exemplare pre lângă o cerere scrisă, în care se va arătà totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezentà în acelaș an aceeaș scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea terminului de prezentare (31 Octomvrie) fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preînnoită în părți esențiale în nouă edițiune, publicată de autor în vieață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci şi parte dintr'o operă, cu condiţiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile Năsturel pot fi prezentate scrieri de orice natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; la premiul Lazăr scrieri cu conţinut ştiinţific în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în genere); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înţelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagi-Vasile scrieri privitoare la comerţul român în trecut şi în prezent.

Art. 9. La premiile Năsturel — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; *la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise şi opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va tratà despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească*

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate, numai dacă sunt făcute de pe opere clasice şi, prin dificultăţile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri româneşti, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicări şi note ştiinţifice cu totul proprii traducătorului — îşi vor fi însuşit meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscripte, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebue să fie scrise cu ortografia Academiei.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor puteà fi admise la concurs, iar autorii, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să probeze proprietatea lor.

* * *

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 10.000 Lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891 până la acordarea premiului, se va da în sesiunea generală din **1908,** *prin Secţiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Deciz. 5 Aprilie 1900 şi 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare:

1. Teritoriul colonizaţiunii romane în ţerile din dreapta şi din stânga Dunărei de jos.

2. Teoriile vechi şi nouă despre originea şi locuinţele Românilor în cursul evului mediu.

3. Migraţiunea popoarelor în ţerile Dunărene şi înrâuririle reciproce dintre barbari şi elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înfiinţarea Imperiului bulgar.

4. Românii şi Bulgarii în timpul Imperiului bulgar şi al celui româno-bulgar şi relaţiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei.

5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunţit şi conştiinţios al izvoarelor antice şi medievale: autori, inscripţiuni, documente şi orice resturi ale vechimii, utilizându-se şi toponimia, limba şi în genere orice fântână ce ar puteà contribuì la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

II. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1908,** *prin Secţiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.— (Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat ţerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arătà ce părţi din acel instrument sunt desvoltări şi precizări de instituţiuni ce existau în ţerile române, şi cari părţi conţin inovaţiuni.

Se va arătà cari sunt părţile lui dăunătoare pentru desvoltarea ulterioară a ţerii şi mai ales pentru situaţiunea ţăranilor.

Se vor deosebì părţile cari provin din instrucţiunile ruseşti, cele cari reprezentă vederi ale lui Kiselef sau ale lui Minţiaki, şi părţile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arătà de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arătà desvoltarea ce a luat producţiunea şi exportul ţerii dela 1830 la 1848

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) şi Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihaiu Sturdza (1834—1849), se va desvoltà, afară de istoria diplomatică a acelei epoce, şi curenţii de idei ce s'au ivit şi s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mişcarea dela 1848, şi s'au formulat în mod definitiv în cerinţele Divanului ad-hoc.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1908**, *prin Secțiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601.—(Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea va cuprinde, după o scurtă privire asupra domniilor imediat anterioare și asupra stării economice, culturale și financiare a țerii, o schiță asupra carierei lui Mihaiu Viteazul, înainte de a ajunge Domn, și o povestire a domniei lui dela suirea pe tron și până la moartea lui. Se vor expune toate faptele și toate relațiunile lui cu țerile vecine și se vor studià urmările ce a avut domnia lui asupra desvoltării interne a țerii și asupra situațiunii ei politice după moartea lui. Autorul va ţineà cont de toate izvoarele publicate, mai ales de cele conținute în colecțiunea Hurmuzachi și după putință și de cele interne inedite. Lucrarea întreagă va cuprinde 400—500 pagine in-8°. Indicațiunea izvoarelor va fi cât se poate mai minuțioasă, completă și exactă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907**.

IV. *Premiul Ion Kalinderu*, de 1.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1908**, *prin Secțiunea istorică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România.—(Deciz. 28 Martie 1906).

Autorii se pot povățui, între altele, după lucrările de aceeaș natură ale D-rului A. Buchenberger, în special ancheta agrară a Marelui Ducat de Baden și principiile politice agrare germane *(Grundzüge der deutschen Agrarpolitik,* I); după lucrările lui Leplay (colecțiunea intitulată: *Les ouvriers européens)*, mai ales pentru metoda acestui autor, precum și *Monographies des communes,* și după alte lucrări de acest fel.

Autorii se mai pot povățuì după programul de monografie alcătuit și publicat de Ministerul de Interne în 1903, atât ca cărticică deosebită, cât și în «Monitorul Oficial» No. 166 din 18 Octomvrie 1903. Dela 1903 au apărut un mare număr de monografii de comune, atât din țară, cât și din Transilvania și Bucovina.

Nu se cere o lucrare așà de desvoltată ca aceea, de altfel excelentă, a preotului I. Antonovici din Bârlad despre comuna Bogdana, care are 478+188, adică 666 pagine de format mare, cu ilustrațiuni etc, dar nici atât de scurtă, cum e de exemplu monografia comunei Priboeni din Muscel de d-l Rădulescu-Codin, care nu e decât de 44 de pagine mici.

Materia să fie de cel puţin 100 de pagine octav.

Chestiunile de tratat sunt cele din programul Ministerului de Interne din 1903, cu următoarele desluşiri:

1. Istoricul comunei poate să nu fie făcut decât pentru secolul trecut. Dacă însă se leagă fapte istorice vechi ori legende de comuna descrisă, ele se vor relatà exact şi pe deplin.

2. Să se dea cea mai mare atenţiune chestiunilor economice şi să se facă o socoteală foarte exactă de ceeace câştigă într'un an, din toate îndeletnicirile şi din toate prilejurile lor de venit, sau din toate ajutoarele ce primesc, vreo 2—4 familii de ţărani de diferite condiţiuni, şi de toate cheltuelile, pentru ca să se ştie precis care este bugetul unei familii de ţăran.

3. Intrebările, în număr de 13, privitoare la conştiinţa naţională şi la politică, dela sfârşitul programului din 1903, să nu se trateze în mod oficial convenţional, ci să se relateze sincer şi din observaţiuni proprii adevărul, aşà cum este, bun sau rău, căci relaţiunile convenţionale ne lasă tot în ignoranţa totală de mai nainte.

4. Autorii să nu se mai întinză asupra chestiunilor de folklore, căci acestea intră într'altă ordine de idei.

5. Autorii să caute să precizeze cu cifre tot ce descriu, fiindcă numai aşà va fi folositor materialul lor. Resursele ţăranilor, preţul cât îi costă pământul luat dela arendaşi, când se ţine seamă de tot ce au de făcut, de plătit şi de dat, greutatea vitelor de muncă care indică puterea lor, hrana persoanelor—toate acestea şi în genere tot ce se poate pune în cifre, să fie dat sub această formă.

6. Să se observe că în programul dela 1903 sunt părţi cari nu se aplică oricărei comune. De ex. la proprietatea funciară, chestiunile 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 sunt privitoare la moşneni sau răzeşi; ele nu privesc deci comunele unde nu sunt răzeşi sau moşneni.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1907.**

V. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea ştiinţifică*, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Politica agrară a României şi înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice şi sociale a poporaţiunii rurale. — (Deciz. 20 Martie 1904).

Politica agrară a României, începând dela 1800 până în zilele noastre. Inrâurirea ce politica agrară de pe vremuri a avut asupra stării morale, sociale şi economice a poporaţiunii rurale.

Autorul, împărţind lucrarea în mai multe epoce, va descrie pentru fiecare, nu numai legislaţiunea agrară a fiecărei epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe sau alte dispoziţiuni administrative.

Se va cercetà întru cât unele legi agrare au contribuit la emigrarea poporaţiunii peste Dunăre şi în alte părţi.

Inrâurirea legislaţiunii agrare asupra poporaţiunii rurale va fi întemeiată cât mai mult pe documente atât de oficiale, cât şi particulare.

Va fi bine venită o schiţare a legislaţiunii agrare a ţerilor învecinate cu România.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

VI. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din anul **1909,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul ţânţarilor din România, ca propagatori ai malariei, şi cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale.— (Deciz. 20 Martie 1904).

Autorii se vor conduce după următoarea programă:

1. Descripţiunea amănunţită, originală, a diferitelor specii şi varietăţi ale ţânţariior din diferitele regiuni ale ţerii, comparându-se ţânţarii din regiunile cele mai bântuite de malarie cu cei din regiuni mai mult indemne.

2. Un studiu amănunţit asupra ţânţarilor, cari la noi transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde ei se găsesc, când şi unde depun ouăle, perioadele desvoltării lor, când încep să sboare şi să înţepe.

3. Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţi ale parazitului malariei.

4. Studiu asupra întinderii malariei şi a diferitelor forme ale boalei în toată ţara, pe baza examinării sângelui. Malaria la copii în raport cu boala la adulţi şi cu rezistenţa împotriva boalei.

5. Propuneri asupra prevenirii boalei în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu vieaţa şi obiceiurile populaţiunii în oraşe şi la ţară.

6. Un studiu critic asupra metoadelor întrebuinţate în diferite ţeri pentru combaterea malariei, în vederea celor cari vor trebuì aplicate la noi.

7. Studiu amănunţit, pe baza experienţelor personale, al unei localităţi din cele mai bântuite, al măsurilor luate şi al rezultatului obţinut în combaterea boalei.

8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea boalei în oraşe şi la ţară.

9. Lucrarea va fi însoţită de fotografii şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţară în raport cu malaria.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

VII. *Premiul Neuschotz,* de 2.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Industria casnică la Români, trecutul şi starea ei actuală.—(Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

VIII. *Premiul Alexandru Bodescu,* de 1.500 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre :

Elementul naţional în poezia lui Eminescu.—(Deciz. 20 Martie 1904).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

IX. *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp,* de 7.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1909**, *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ.—(Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1908.**

X. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din **1910**, *prin Secţiunea literară,* pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru şcoalele secundare. — (Deciz. 31 Martie 1898).

«Această carte va cuprinde în întâia parte descripţiuni ale naturii şi ale puterilor naturii şi în a doua parte naraţiuni despre evenimentele istorice însemnate şi despre vieaţa bărbaţilor celor mari ai naţiunii române şi ai altor popoare. Descripţiunile sau naraţiunile vor fi sau bucăţi originale sau traducţiuni bine făcute. In tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străină posedă mai clasic şi va aveà în vedere desvoltarea iubirii naturii şi a simţimintelor patriotice şi virtuoase». (Din *Actul de donaţiune*).

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XI. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poezia românească cultă și cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influență asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificațiunea românească poporală și artistică în comparațiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală și cu cea romanică.—(Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XII. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor.—(Deciz. 9 Aprilie 1905).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 **Septemvrie 1909.**

XIII. *Premiul Năsturel* din seria A, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor.—(Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XIV. *Premiul G. San-Marin,* de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordare premiului (deciz. 6 Martie 1905), se va da în sesiunea generală din **1910,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă, în folosul muncitorilor. — (Deciz. 11 Aprilie 1905).

Se vor expune toate felurile de intervențiune, după o clasare proprie.

Ca simplă enumerare, intervențiunile de studiat sunt:

a) Măsuri de igienă, de profilaxie medicală.

b) » pentru împuținarea accidentelor.

c) » în interesul instrucțiunii (adică măsurile prin cari se rezervă copiilor, cari lucrează în industrie, ore pentru a urmà la școală, cursuri complementare ori profesionale de seara pentru lucrători, etc).

d) Măsuri de protecțiune economică (ca serii oficiale de prețuri, măsurile luate în privința grevelor, interzicerea plății salariului în bonuri sau în lucruri, organe de conciliațiune, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de plasare).

e) Organizarea inspectării fabricilor și atelierelor.

f) Intervenirea Statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală și la bătrânețe.

Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii și sistemele bazate pe libertate și pe mutualitate din Belgia, Franța, Anglia, discutând:

1. Care din aceste două sisteme e pe cale de a predominà.
2. Ce foloase sau defecte are fiecare.
3. Care ar fi de întrodus în România.

g) Se vor arătà încercările făcute pentru a garantà lucrătorul și împotriva lipsei de ocupațiune.

h) Se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali.

i) Se vor arătà măsurile de inițiativă privată luate în diferite țeri de către patroni, asociațiuni, administrațiuni comunale, etc., în folosul muncitorilor (ceeace se numește instituțiuni patronale) și se vor indicà mijloace pentru a desvoltà și în România aceste instituțiuni.

(Căile ferate române, și poate și alte administrațiuni, au economate pentru impiegații și lucrătorii lor; multe fabrici au medici pentru muncitori; unele au făcut casse pentru personalul lor).

Se va arătà, după cercetări personale, care este în starea de azi, în țară, soartea obișnuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident, și se va schițà un plan de protecțiune legală.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1909.**

XV. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 6.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea literară,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria şcoalei la Românii de pretutindeni până la anul 1866.— (Deciz. 22 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XVI. *Premiul Statului Lazăr,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Lucrarea se va face după următorul program:

1. Privire istorică asupra animalelor domestice din cele mai vechi timpuri şi până astăzi.

2 Studiul zootehnic al diferitelor animale domestice şi anume: vitele mari şi cele mărunte, precum şi paserile de curte, albinele şi gândacii de mătase.

3. Regimul animalelor domestice în diferitele regiuni ale ţerii.

4. Comerţul de vite şi de producte ale vitelor din vechime şi până astăzi.

5. Priviri asupra mijloacelor ce se pot întrebuinţă pentru păstrarea rasselor locale şi amelioraţiunea lor.

6. Ar fi de dorit ca fiecare rassă să fie reprezentată printr'o acvarelă şi prin fotografii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XVII. *Premiul Năsturel* din Seria A, de 5 000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secţiunea ştiinţifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culcuşurilor de petrol din Moldova. — (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorul va face un studiu complet şi amănunţit al culcuşurilor de petrol. Acest studiu va cuprinde două părţi:

1. Va face un studiu geologic, stratigrafic şi tectonic al culcuşului sau culcuşurilor de petrol.

2. Va face studiul chimic al petrolului, arătând substanţele şi proporţiunile în cari ele se află în aceste petroluri.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XVIII. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boieriilor în Principatele Române.—(Deciz. 16 Martie 1906).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XIX. *Premiul Anastasie Fătu,* de 3.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1911,** *prin Secțiunea științifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți.— (Deciz. 27 Martie 1906).

Autorii vor face harta amănunțită a unuia din județele sus arătate; vor arătă în colori convenționale marile diviziuni și subdiviziuni geologice ale județului.

Harta va fi însoțită de un memoriu explicativ, în care se vor arătă fosilele pe cari s'au bazat autorii pentru a determină diviziunile și subdiviziunile geologice; vor arătă rocele minerale utile și izvoarele minerale ce au întâlnit. Acest memoriu va fi însoțit și de o schiță tectonică pe scară redusă.

Memoriul va fi însoțit de rocele și mineralele ce au găsit și mai cu samă de fosilele pe cari s'au bazat ca să facă diviziunile și subdiviziunile geologice, de cari vorbesc și pe cari le-au reprezentat pe hartă

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1910.**

XX. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1912,** *prin Secțiunea istorică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domnii Fanarioți — (Deciz. 17 Aprilie 1907).

Autorii se vor conduce după următoarea programă:

In Țara-Românească, dela 1672 până la 1715, sub Domnii: Duca, Șerban, Constantin Brâncoveanu și Ștefan Cantacuzin.

In Moldova, dela 1672 până la 1710, sub Domnii: Ștefan Petriceicu, Dumitrașcu Cantacuzin, Antonie Roset, Duca, Dumitrașcu Cantacuzin a doua oară, Constantin Cantemir, Constantin Duca, Antioh Cantemir, Constantin Duca a doua oară, Racoviță, Antioh Cantemir a doua oară și Dimitrie Cantemir.

Activitatea literară a Mitropoliților: Dosofteiu din Moldova, Teodosie și Antim Ivireanu din Țara-Românească.

Să se arăte starea materială a țerilor în acest răstimp, precum și situația locuitorilor. Dările și angaralele locuitorilor și raporturile lor față de proprietari.

Despre răzeși ori moșneni, originea și decăderea lor.

Din ce elemente se compuneà oștirea Principatelor, organizația și rolul ei. Dările ordinare și extraordinare către Poartă.

Cari sunt cauzele reale ale încetării domniei pământene și ale înlocuirii ei cu străinii Fanarioți.

Să se expună cu amănuntul domnia lui Constantin Vodă Brâncoveanu din toate punctele de vedere, precum și duplicitatea politicei sale.

Toate acestea, pe temeiu de documente interne și externe și pe cercetări originale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1911**.

XXI. ***Premiul Năsturel*** din seria A, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din **1912,** ***prin Secțiunea literară,*** celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Inrâuririle curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.— (Deciz. 12 Aprilie 1907).

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a țerilor la sfârșitul secolului XVIII.

Elementul slavon și elementul grecesc în limba vorbită și scrisă.

Invățământul public și privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educațiunea claselor superioare.

Văcăreștii și poezia lor. Cum se învăță limba românească? Năzuința unor profesori de a deșteptà și cultivà conștiința națională la Români prin desfășurarea și lămurirea întâmplărilor din trecutul lor social cetățenesc, religionar bisericesc și cultural literar.

Mișcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cișmeaua roșie și Domnița Ralù.

Alexandru Suțu Vodă și eforia teatrelor din țară.

Gheorghe Asachi și Gheorghe Lazăr. Școala românească și începuturile ei.

Eliade-Rădulescu. Tipografiile române și cărțile bisericești și didactice. *Curierul românesc* și *Albina Moldovei.*

Societatea filarmonică din București și Iași. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi. Inceputurile teatrului român. Scriitori și traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară și limba vorbită Primii poeți și primele poezii.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin și teatrul român. Lupta pentru statornicirea progresului scenei naționale. V. Alecsandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mișcarea literară în Moldova Scrieri și publicațiuni.

Repertoriu. Actori. Rezultate obținute.

Inrâurirea educațiunii date tinerimii române în Franța și Germania asupra culturii naționale.

Pruncul Român—Zimbrul—Gazeta Moldovei.

Starea societății române la mijlocul veacului trecut. Limba și literatura în școală și societate.

Sf. Sava și Academia Mihăileană. Mișcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvaniei.— Foaia pentru minte, inimă și literatură.

Duelgiii și Bonjuriștii. Influența franceză și influența germană asupra spiritelor și năravurile noastre sociale în acea epocă

Teatrele (francez, german, italian). Cărțile didactice. Poeziile, romanele străine și influența lor asupra noastră.

Profesorii ardeleni, bănățeni și bucovineni și înrâurirea curentului germano-latin asupra culturii naționale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1911.**

XXII. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din **1912,** *prin Secțiunea științifică,* celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei. — (Deciz. 7 Aprilie 1907).

Lucrarea va cuprinde:

1. Izolarea paraziților și materiilor toxice ale porumbului stricat.
2. Determinarea varietăților porumbului, a gradului de alterațiune și a altor condițiuni având înrâurire asupra boalei.
3. Stabilirea acțiunii patologice și a legăturii pelagrei cu substanțele vătămătoare și parazitul porumbului.
4. Studii experimentale asupra specificației pelagrei și asupra substanțelor specifice active în contra pelagrei.
5. Statistica pelagrei cât se poate de exactă după ani, regiuni, vârstă, starea economică și sanitară, hrana și formele boalei.
6. Propuneri practice amănunțite pentru prevenirea și combaterea pelagrei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1911.**

XXIII. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din **1914**, *prin Secţiunea istorică,* pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale şi creştineşti de cari trebue să se conducă părinţii în educaţiunea copiilor lor. — (Deciz. 6 Aprilie 1902).

«Această scriere va arătà în mod metodic legile morale, cari trebue să conducă pe om în vieaţă şi mijloacele ce trebue întrebuinţate de părinţi şi de crescători, pentru ca germenii cerinţelor morale să fie desvoltaţi şi întăriţi treptat în inima copiilor şi a tinerimii, pentru ca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii şi tinerimea să fie de timpuriu astfel conduşi, ca germenii celor bune să nu fie slăbiţi într'înşii, iar germenii celor rele să nu fie oploşiţi şi încurajaţi». — (Din *Actul de donaţiune).*

Autorii vor aveà în vedere şi următoarea programă întocmită de Academie:

1. Mamele mai tuturor fiinţelor vieţuitoare de pe pământ îşi alăptează şi cresc singure puii lor. Aşà trebue dar să facă şi toate femeile cu copiii lor. Femeia, care nu-şi apleacă singură copilul, nu e mamă adevărată.

2. Copilul se poate încredinţà îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă şi nu-l poate alăptà singură fără pericol pentru sine sau pentru copil. Condiţiunile ce trebue să întrunească doica, anume ca să fie de aceeaş naţionalitate şi religiune, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele, etc.

3. Părinţii trebue să privegheze neîntrerupt la creşterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în seama doicei sau numai în a servitorilor. Simţul părintesc trebue ţinut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe şi a vorbì, părinţii îi vor insuflà iubirea şi respectul de tată şi de mamă, aducându-l în acelaş timp la cunoştinţa şi credinţa că, pe lângă ei, mai e un părinte, mai mare şi mai puternic, Dumnezeu, care ţine pe toţi. In legătură cu acestea şi treptat, vor învăţà pe copil să iubească şi să respecte şi pe crescătorii, învăţătorii şi binefăcătorii săi, precum şi pe toţi cei mai vârstnici decât el, de orice treaptă, numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite niciodată şi sub şi nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală şi de bună cuviinţă. Mustrările ce vor fi siliţi a-i face vor fi cumpătate; de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate şi în raport cu greşeala.

6. Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat şi asupra vieţii afară din casă.

7. Părinţii sunt datori a învăţà pe copil să fie cumpătat, strângător, filantrop şi cu durere şi milă faţă de cei nevoiaşi şi de instituţiunile de binefacere. Il vor învăţà preceptele Sf. Evangheliı şi respectul legilor.

8. Părinţii vor mai deprinde pe copil a vorbì la început numai limba maternă, învăţarea şi cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Il vor învăţà de asemenea să iubească pe semenii săi; să iubească patria, să o apere la nevoie şi să-i aducă servicii cât va trăi.

10. Pentru a izbutì însă în toate acestea, părinţii vor trebuì să premeargă cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar puteà să fie dăunător copilului şi să aibă totdeauna în vedere că iubirea şi respectul nu pot fi câştigate sau mănţinute, dacă nu sunt observate de amândouă părţile.

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la **1 Septemvrie 1913.**

*
* *

Notă.—Concurenţilor la această a doua serie de premii li se pun în vedere următoarele articole din *Regulamentul* votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 19. Manuscriptele se vor prezentà la concurs în terminul fixat în art. 3 (până la 1 Septemvrie), fără nume de autor, purtând o deviză sau *motto;* ele vor fi însoţite de un plic sigilat pe care va fi reprodusă deviza sau *motto* din fruntea manuscriptului şi în care se va aflà închis numele autorului. Acest plic se va deschide, numai dacă lucrarea va fi premiată.

Manuscriptele cari nu vor fi scrise curat şi lizibil nu vor fi luate în cercetare.

Art. 21. Valoarea premiului acordat unei lucrări în manuscript se va numără autorului, numai după ce lucrarea premiată va fi tipărită.

Art. 22. Manuscriptele nepremiate vor fi restituite autorilor, cari le vor cere şi îşi vor dovedì proprietatea la cancelaria Academiei prin deschiderea plicului cu numele lor; manuscriptele nereclamate în timp de un an dela pronunţarea rezultatului vor rămâneà proprietatea Academiei şi vor fi încorporate în bibliotecă, în colecţiunea manuscriptelor.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 18 APRILIE 1907

MEMBRII ACADEMIEI.

I. Secţiunea Literară

Bianu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iaşi).— Numit la 22 Aprilie 1866.
Hasdeu *Bogdan P.* (Câmpina) — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Maiorescu *Titu* (Bucureşti). — Numit la 20 Iulie 1867.
5. **Naum** *Anton* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Negruzzi *Iacob C.* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1881.
Ollănescu *Dimitrie C.* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Philippide *Alexandru* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Puşcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900.
10. **Quintescu** *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuţi). — Numit la 11 Iunie 1866.
Vulcan *Iosif* (Oradea-Mare) — Ales la 30 Martie 1891.

II. Secţiunea Istorică.

Bogdan *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (Bucureşti). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Kalinderu *Ion* (Bucureşti).—Ales la 13 Martie 1893
Marienescu *At. M.* (Sibiiu). — Ales la 26 Martie 1881.
5. **Moldovanu** *Ioan M.* (Blaj). — Ales la 11 Aprilie 1894.
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Popea *Nicolae Episcop* (Caransebeş). — Ales la 8 Aprilie 1899.

Sturdza *Dimitrie A.* (Bucureşti). —Ales la 15 Septemvrie 1871.
Tocilescu *Gr. G.* (Bucureşti).—Ales la 22 Mart. 1890.—Mutat la 30 Mart. 1902.
10. **Xenopol** *Alexandru D.* (Iaşi).—Ales la 11 Martie 1893.
— Loc vacant.
— Loc vacant.

III. SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Aurelian *Petre S* (Bucureşti). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Babeş *Dr. Victor* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Grecescu *Dr. D.* (Bucureşti).—Ales la 17 Aprilie 1907.
Haret *Spiru* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1892.
5. **Hepites** *Şt. C.* (Bucureşti) — Ales la 3 Aprilie 1902.
Istrati *Dr. C. I.* (Bucureşti). —Ales la 7 Aprilie 1899.
Marinescu *Dr. G.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Mrazec *L.* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Poni *Petre* (Iaşi). — Ales la 30 Iunie 1879.
10. **Saligny** *Anghel* (Bucureşti). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ştefănescu *Grigorie* (Bucureşti). — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRII ACADEMIEI ROMÂNE DECEDAŢI.

Alecsandri (Vasile).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.
Babeş (Vincenţiu).—Numit la 22 Aprilie 1866.— Decedat la 21 Ianuar. 1907.
Bacaloglo (Emanoil).—Ales la 29 Iunie 1879.—Decedat la 30 August 1891.
Bariţiu (Gheorghe).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Mart. 1893.
5 **Brândză** (Dr. Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.
Chiţu (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octomvrie 1897.
Cipariu (Timoteu).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 22 August 1887.
Cobălcescu (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiu 1892.
Cozacovici (Dimitrie).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 Aug. 1868.
10. **Dimitrovici** (Ambrozi).—Numit la 22 April. 1866.—Decedat la 3 Iulie 1866.
Eliade-Rădulescu (Ioan).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 27 April. 1872.
Fălcoianu (Ştefan).—Ales la 13 Septemvrie 1876.—Decedat la 22 Ian. 1905.
Fătu (Dr. Anastasie).—Ales la 11 Sept 1871 —Decedat la 3 Martie 1886.
Felix (Dr. Iacob).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 20 Ianuarie 1905.
15. **Fontaninu** (Gheorghe M.).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 24 Ap. 1886.
Ghica (Ion). — Ales la 13 August 1874. — Decedat la 22 Aprilie 1897.
Hasdeu (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 9 Noemvrie 1872.

Hodosiu (Iosif).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 28 Noemvrie 1880.
Hurmuzaki (Alexandru). — Numit la 22 Aprilie 1866 —Dec. la 8 Mart. 1871.
20. **Hurmuzaki** (Eudoxiu). — Ales la 2 August 1872.—Deced. la 29 Ianuar. 1874.
Ionescu (Nicolae). — Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 24 Ianuarie 1905.
Kogălniceanu (Mihail). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.
Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Sept. 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.
Laurian (August Treb.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 Fevr. 1881.
25. **Maniu** (Vasile). — Ales la 12 Septemvrie 1876. — Decedat la 10 Martie 1901.
Marian (Simeon Fl.) — Ales la 26 Martie 1881. — Decedat la 11 Aprilie 1907.
Massimu (Ioan C.). — Numit la 2 Iunie 1867 — Decedat la 2 Iunie 1877.
Melhisedec (Episcop) — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 16 Maiu 1892.
Mocioni (Andreiu). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiu) 1880.
30. **Munteanu** (Gavril). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 Dec. 1869.
Negruzzi (Constantin).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 August 1868.
Odobescu (Alexandru).—Ales la 10 Sept. 1870.—Decedat la 11 Noemv. 1895.
Papadopol-Calimach (Alexandru).—Ales la 12 Sept. 1876.—Decedat la 18 Iunie 1898.
Papiu-Ilarianu (Alex.). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 11 Oct. 1878.
35. **Poenaru** (Petre). — Ales la 10 Sept. 1870. — Decedat la 2 Octomvrie 1875.
Porcius (Florian) — Ales la 10 Martie 1882. — Decedat la 17 Maiu 1906.
Roman (Alexandru).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 15 Sept. 1897.
Rosetti (Constantin A.).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 8 Aprilie 1885.
Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Sept. 1868. — Decedat la 1 Octomvrie 1892.
40. **Stamati** (Constantin).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 26 Maiu 1876.
Străjescu (Ioan). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870. — Decedat la 4 Octomvrie 1873.
Urechiă (Vasile A.).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 23 Noem. 1901.
Vasiciu (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879. — Decedat la 20 Iunie 1881.

MEMBRII ONORARI.

M. S. CAROL I, *Regele României,*

Protector al Academiei Române,

Preşedinte onorar.

(15 Septemvrie 1878)

M. S. ELISABETA, *Regina României* (**Carmen Sylva**).

(30 Martie 1891)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italiei.*

(6 Martie 1890.)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al României.*

(15 Martie 1890.)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Baccelli *Guido* (Roma).— Ales la 22 Martie 1906.
Barozzi *General C.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Béchamp *A.* — Ales la 28 Martie 1906.
Beernaert *August M. F.* (Bruxelles). — Ales la 28 Martie 1906.
10. **Benndorf** *Otto* (Viena).—Ales la 12 Aprilie 1894.
Bormann *Eugen* (Viena). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia). — Ales la 7 Septemvrie 1871.
Dahn *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
15. **Domaszewski** *Alfred de* (Heidelberg). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Duff *Sir M. E. Grant.* — Ales la 12 Septemvrie 1875.
Fröhner *Wilhelm* (Paris). — Ales la 9 Septemvrie 1871.
Gaudry *Albert* (Paris).—Ales la 23 Martie 1904.
Grădişteanu *Petre* (Bucureşti). — Ales la 2 Aprilie 1883.
20. **Greceanu** *Ştefan D.* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1905.
Grigorescu *Nicolae* (Bucureşti) — Ales la 8 Aprilie 1899.
Guillaume *Baron.*—Ales la 16 Aprilie 1907.
Hartley *Sir Charles* (Londra)—Ales la 16 Aprilie 1907.

Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
25. **Hurmuzaki** *Nicolae* (Cernăuţi). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Iosif Gheorghian *I. P. S. S. Mitropolit Primat al României* (Bucureşti).— Ales la 24 Martie 1901.
Jagić *Vatroslav* (Viena). — Ales la 23 Martie 1904.
Krumbacher *Karl* (Munchen). — Ales la 28 Martie 1906
Lahovari *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1901.
30. **Léger** *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Meyer-Lübke *W.* (Viena).—Ales la 28 Martie 1906.
Mihályi *Dr. Victor, Arhiepiscop* (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Petruszewicz *A. S.* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890.
Picot *Emil* (Paris). — Ales la 31 Maiu 1879.
35. **Rosetti** *Teodor* (Bucureşti). — Ales la 26 Martie 1891.
Schlumberger *G. L.* (Paris). — Ales la 28 Martie 1906.
Schuchardt *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Sturdza-Scheianu *Dimitrie C.* (Bucureşti).—Ales la 16 Aprilie 1907.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875.

MEMBRII ONORARI DECEDAŢI.

Adriau (General Gheorghe).—Ales la 13 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1889.
d'Avril (Baron Adolphe).—Ales la 7 Septemvrie 1871. — Decedat la 14 Octomvrie 1904.
Baillon (H.). — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.
Bataillard (Paul). — Ales la 30 August 1872.—Decedat la 1 Martie 1894.
5. **Berthelot** (Marcellin P. E). — Ales la 28 Martie 1906. — Decedat la 5 Martie 1907.
Biondelli (Bernardino).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 29 Iunie 1886
Boek (Dr. Francisc). — Ales la 9 Sept. 1871.— Decedat la 19 Aprilie 1899.
Bosianu (Constantin).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 21 Martie 1882.
Brătianu (Ioan C.).—Ales la 19 Martie 1885.—Decedat la 4 Maiu 1891.
10. **Câmpeanu** (Petre).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 15 Aprilie 1893.
Cecchetti (Bartolomeo). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 Martie 1890.
Chasles (Philarète).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 18 Iulie 1873.
Cihac (Alex.).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 29 Iulie 1887.
Cihac (Dr. Iacob). —Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Noem. 1888.
15. **Creţianu** (Gheorghe).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 6 August 1887.

Cuciureanu (Dr. Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 10 Ianuarie 1886.

Desjardins (Ernest).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 9 Oct. 1886.

Diefenbach (Lorenz) —Ales la 15 Apr. 1880.—Decedat la 16 Martie 1883.

Diez (Frederic).—Ales la 30 August 1872.—Decedat la 17 Maiu 1876.

20. **Egger** (Emil).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 18 August 1885.

Gonata *Ştefan.*—Ales la 12 Septemv. 1870.—Decedat la 18 Septemv. 1896.

Grădişteanu (Grigorie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 28 Fevruarie 1892.

Haynald (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 Iulie 1891.

Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 27 Decemv. 1888.

25. **Ionescu** (Ioan).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 17 Decemvrie 1891.

Iosif Nauiescu, *Mitropolit Moldovei.*—Ales la 16 Aprilie 1888.—Decedat la 26 Ianuarie 1902.

Kotzebue (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octomvrie 1887.

Kretzulescu (Constantin).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 20 Martie 1884.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Maiu 1879.

30. **Lepsius** (Richard).—Ales la 30 August 1875.—Decedat la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 14 Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 14 Ian. 1882.

Mangiuca (Simeon).—Ales la 22 Martie 1890—Decedat la 22 Noemvrie 1890.

Marsy (Comite de).—Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 16 Maiu 1900.

35. **Miklosich** (Dr. Franz de).—Ales la 15 Aprilie 1880—Decedat la 7 Martie 1891.

Mommsen *Teodor* (Berlin).—Ales la 3 Iulie 1879.—Decedat la 19 Octomvrie 1903.

Monlau (Filip).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 16 Fevruarie 1871.

Müller (Max).—Ales la 12 Sept. 1875.—Decedat la 15 Oct. 1900.

Mureşianu (Iacob).—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 17 (29) Sept. 1887.

40. **Polizu** (Dr. Gheorghe A.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 18 Oct. 1886.

Quinet (Edgar).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 27 Martie 1875.

Rambaud (Alfred).—Ales la 22 Martie 1895.—Decedat la 10 Noem. 1905.

Sella (Quintino).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 15 Martie 1884.

Silaşi (Dr. Gr.).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 5 Ianuarie 1897.

45. **Stanley of Alderley** *Lord Henry.*—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 10 Dec. 1903.

Steenstrup (Johannes Japetus Smith).—Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 8 Iunie 1897.

Suruceanu (Ioan Cassian). — Ales la 11 Aprilie 1888. — Decedat la 18 Noem. 1897.

Szabo (Dr. Iosif).—Ales la 30 August 1872 —Decedat la 15 Dec. 1874.

Şiaguna (Mitropolitul Andreiu). —Ales la 7 Sept. 1871. — Decedat la 16 Iunie 1873.

50. **Torma** (Carol).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 17 Fevruarie 1897.

Ubicini (A.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la 15 Octomvrie 1884.

Uvaroff (Alexis S.).—Ales la 9 Sept. 1871.—Decedat la Fevruarie 1885.

Vegezzi-Ruscala (G.).—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 (29) Dec. 1885.

Virchow *Rudolf*.—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August 1902.

55. **White** (Sir William A.).—Ales la 17 Martie 1885. — Decedat la 16 Decemvrie 1892.

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I. Pentru Secţiunea literară.

Români

Bârseanu *Andreiu* (Braşov). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Bengescu *Gheorghe* (Bucureşti) — Ales la 2 Aprilie 1883.
Burada *Theodor T.* (Iaşi). — Ales la 25 Martie 1887.
Coşbuc *Gheorghe* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1900.
5. **Dan** *Dimitrie* (Straja, Bucovina). — Ales la 23 Martie 1904.
Densuşianu *Ovid* (Bucureşti). — Ales la 30 Martie 1903.
Gane *Nicolae* (Iaşi). — Ales la 23 Martie 1882.
Hodoş *Enea* (Sibiiu).— Ales la 23 Martie 1904.
Oniţ *Virgil* (Braşov). — Ales la 3 Aprilie 1902.
10. **Puşcariu** *Sextil* (Cernăuţi). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Speranţia *Teodor D.* (Bucureşti). — Ales la 31 Martie 1891.
Zamfirescu *Duiliu* (Bucureşti) — Ales la 1 Aprilie 1898.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini:

Jarník *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiu 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucureşti). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca) — Ales la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secţiunea istorică.

Români·

Broşteanu *Petre* (Reşiţa). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Bunea *Dr. Augustin* (Blaj). — Ales la 24 Martie 1901.
Cuza *A. C.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Densuşianu *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 6 Aprilie 1880.
5. **Ghibănescu** *Gh.* (Iaşi). — Ales la 11 Aprilie 1905.

Iorga *Nicolae* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Mihályi *Ioan* (Sighetul Maramureşului). — Ales la 25 Martie 1901.
Slavici *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 22 Martie 1882.
Stefanelli *T. V.* (Câmpulung, Bucovina) — Ales la 31 Martie 1898.
10. **Suţu** *Mihail* (Bucureşti). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Tanoviceanu *Ioan* (Bucureşti). — Ales la 9 Aprilie 1897.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
— Loc vacant.
15. — Loc vacant.

Străini:

1. **Asser** *T. M. C.* (Haga). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1891.
Guillouard *Louis Vincent* (Caen) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Jung *Dr. Julius* (Praga). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
5. **Kałuzniacki** *Dr. Emil* (Cernăuţi). — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles). — Ales la 1 Aprilie 1903.
Tamm *Traugott.* — Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secţiunea ştiinţifică.

Români:

1. **Antipa** *Dr. Gr.* (Bucureşti). — Ales la 16 Aprilie 1907.
Brătianu *General C. I.* (Bucureşti). — Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C.* (Iaşi). — Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovici *Leon* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
5. **Culianu** *N.* (Iaşi) — Ales la 1 Aprilie 1889.
Grecescu *Dr. D.* (Bucureşti). — Ales la 3 Aprilie 1902.
Negreanu *Dimitrie* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.
Racoviţă *Emil* (Paris). — Ales la 11 Aprilie 1904.
Râmniceanu *Dr. Gr.* (Bucureşti). — Ales la 20 Martie 1890.
10. **Râmniceanu** *M.* (Bucureşti) — Ales la 23 Martie 1904.
Riegler *Dr. Em.* (Iaşi) — Ales la 23 Martie 1904.
Robescu *C. F.* (Bucureşti). — Ales la 10 Septemvrie 1871.
Simionescu *Dr. I.* (Iaşi). — Ales la 16 Aprilie 1907.
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1888.
15. **Ştefănescu** *Sabba* (Bucureşti). — Ales la 11 Martie 1893.

Străini:

Montandon *A. L.* (Bucureşti) — Ales la 11 Aprilie 1905.

MEMBRII CORESPONDENȚI DECEDAȚI.

1. **Assaky** (Dr. G)—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 22 Aprilie 1899.
Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891—Decedat la 31 Ian. 1893.
Barcianu (Sava Popovici)—Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 17 Martie 1879.
Boiu (Zaharia).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 24 Octomvrie 1903.
5. **Codrescu** (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.
Demetriescu (Anghel).—Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Densușianu (Aron).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 4 Sept 1900.
Esarcu (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.
Gogu (Constantin).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.
10. **Goldiș** (Iosif Episcop).—Ales la 22 Mart. 1882.—Decedat la 23 Mart. 1902.
Ionnescu-Gion (G. I)—Ales la 1 Aprilie 1889.—Decedat la 29 Iunie 1904.
Janka (Victor).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 9 August 1890.
Kalinderu (Dr. N.).—Ales la 29 Martie 1890.—Decedat la 16 Aprilie 1902.
Kanitz (August).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie 1896.
15. **Lambrior** (Alexandru)—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Sept. 1883.
Laurian (D. Aug.)—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 25 Oct 1906.
Legrand (Emile)—Ales la 13 Sept. 1877. Decedat la 15 Noemvrie 1903.
Mărgărit (Apostol).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 22 Iulie 1903.
Meșiota (Ioan)—Ales la 13 Sept. 1877—Decedat la 19 Ianuarie 1878.
20. **Nenițescu** (Ioan).—Ales la 18 Martie 1896.—Decedat la 23 Fevruarie 1901.
Obedenaru (Dr. Mihail G.).—Ales la 10 Sept. 1871.—Decedat la 9 Iulie 1885.
Odhner (C. T.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 1904.
Petrescu (Dr. Z.)—Ales la 18 Martie 1885.—Decedat la 16 Dec. 1901.
Petrino (Dimitrie)—Ales la 17 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1878.
25. **Pop** (Gavril).—Ales la 7 Sept. 1871.—Decedat la 27 Maiu 1883.
Popescu (Ioan).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 3 Martie 1892.
Popovici (Gh.).—Ales la 11 Aprilie 1905.—Decedat la 12 Iulie 1905.
Roman (Visarion).—Ales la 13 Sept. 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1885.
Saligny (Alfons).—Ales la 3 Aprilie 1902.—Decedat la 4 Maiu 1903.
30. **Schuyler** (Eugen).—Ales la 12 Martie 1885.—Decedat la 16 Iulie 1890.
Șerbănescu (Colonel T.).—Ales la 12 April. 1894.—Decedat la 2 Iulie 1901.
Vârgolici (Ștefan).—Ales la 25 Martie 1887.—Decedat la 29 Iulie 1897.
Vitzu (Dr. Alexandru N.).—Ales la 7 April. 1897.—Decedat la 25 Dec. 1902.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANUL 1906—1907.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNII.

Preşedintele Academiei Române	**Saligny** *A.*
Asesori (Vicepreşedinţi) din *Secţiunea literară*	**Negruzzi** *I. C.*
din *Secţiunea istorică*	**Tocilescu** *Gr. G.*
din *Secţiunea ştiinţifică*	**Istrati** *Dr. C. I.*
Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912)	**Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte . . . . **Maiorescu** *T.* (Bucureşti)
Vicepreşedinte . . . . **Ollănescu** *D. C.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) . . . **Quintescu** *N.* (Bucureşti).
Membri: **Bianu** *I.* (Bucureşti), **Caragiani** *I.* (Iaşi), **Hasdeu** *B. P.* (Câmpina), **Naum** *A.* (Iaşi), **Negruzzi** *I. C.* (Bucureşti), **Philippide** *Al.* (Iaşi), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *I.* (Cernăuţi). **Vulcan** *Ios* (Oradea-mare).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . **Kalinderu** *I.* (Bucureşti).
Vicepreşedinte . . . . **Sturdza** *D. A.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) . . . . **Erbiceanu** *C.* (Bucureşti).
Membri: **Bogdan** *I.* (Bucureşti), **Marienescu** *At. M.* (Sibiiu), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Onciul** *D.* (Bucureşti), **Popea** *Episcop N.* (Caransebeş), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucureşti), **Xenopol** *A. D.* (Iaşi).

III SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ.

Preşedinte . . . . **Poni** *P.* (Iaşi).
Vicepreşedinte . . . . **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1907—1914). . . . . . **Ştefănescu** *Gr.* (Bucureşti).
Membri: **Aurelian** *P. S.* (Bucureşti), **Babeş** *Dr. V.* (Bucureşti), **Grecescu** *Dr. D* (Bucureşti), **Haret** *Sp.* (Bucureşti), **Hepites** *Şt. C.* (Bucureşti), **Marinescu** *Dr. G.* (Bucureşti), **Mrazec** *L.* (Bucureşti), **Saligny** *A.* (Bucureşti), **Teclu** *N* (Viena).

C. PERSONALUL COMISIUNILOR.

I *Comisiunea permanentă a Bibliotecii:*

Membri: **Quintescu** *N.*, Secretarul Secțiunii literare.
Erbiceanu *C.* » » istorice.
Ștefănescu *Gr.* » » științifice.

II. *Membru conservator al Colecțiunii numismatice:* **Sturdza** *D. A.*

III *Comisiunea pentru cercetarea cărților tipărite intrate la concursul Premiului Năsturel* de 4 000 Lei, din 1908

Din Secțiunea Literară:

D-nii: **Bianu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Ollănescu** *D. C.*, **Quintescu** *N.*

Din Secțiunea Istorică:

D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Marienescu** *At.*, **Tocilescu** *Gr.*, **Xenopol** *A. D.*

Din Secțiunea Științifică:

D-nii: **Aurelian** *P. S*, **Babeș** *Dr. V.*, **Poni** *P.*, **Ștefănescu** *Gr.*

IV. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza* de 10.000 lei (dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891), despre: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor:*

D-nii: **Bogdan** *I.*, **Sturdza** *D. A.*, **Xenopol** *A. D.*

V. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, despre: *Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.*

D-nii: **Erbiceanu** *C.*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

VI. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi* (divizibil) de 5 000 lei, despre: *Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601.*

D-nii: **Onciul** *D.*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Xenopol** *A. D.*

VII. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului I. Kalinderu* de 1.000 Lei, despre: *Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România.*

D-nii: **Erbiceanu** *C*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Xenopol** *A. D.*

VIII. *Comisiunea financiară:*

D-nii: **Hepites** *Șt. C*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Ștefănescu** *Gr.*

IX. *Comisiunea Fundațiunii Adamachi:*

D-nii: **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

X. *Comisiunea Fundațiunii Otteteleșanu:*

D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XI. Comisiunea Fondurilor Ioan Fătu și *Ioan Scorțeanu:*
D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*
XII. Comisiunea Fundațiunii Ioan Agarici:
D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Naum** *A.*, **Poni** *P.*
XIII. Comisiunea Fundațiunii Tache Petre Anastasiu:
D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*
XIV. Comisiunea Dicționarului:
D-nii: **Hepites** *Șt. C.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*
XV. Comisiunea pentru regulamentarea fondului de pensiune a personalului:
D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ŞEDINŢELE ORDINARE DIN ANUL 1906—1907

Pagina.

Secțiunea literară.

Pagina

Premiul Năsturel.

Premiul Statului Eliade-Rădulescu.

Premiul Asociațiunii Craiovene.

Secțiunea istorică.

Premiul Năsturel.

Premiul Adamachi

Premiul Năsturel.

Premiul Asociaţiunii Craiovene

Anexe
